

༡༡། །བོད་ཀྱི་རིག་གནས་གོང་འཕེལ་དང་སློབ་གསུང་
རྣམ་བཤད་ཅེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ།།
།འགྲུང་བཅོས་གསར་བ། །

ཚུམ་བ་པོ། དབལ་ལྷན་ཉི་མ།

སྲིད་བ་བླ་བ།

ལོ་སློབ་ལ། ལྷོང་སློབ་གྲུབ་བ་རྒྱལ་ལོ།

༡༡། །འགོ་བརྗོད་མེ་ཉེག་རྒྱན་པོ་ཞེས་བྲུ་བ།

དེ་ཡང་ཞིབ་ཏུ་འབྲངས་བརྒྱབ་ན། འཛིག་ཉེན་ན་འཚོ་བའི་ཆ་རྒྱན་སྐྱབ་ས་དང་ལེགས་བཅོས་བྱེད་
སྐྱབ་བའི་མཚོ་རིས་སེམས་ཅན་མི་དང་། དེ་སྐྱབ་མི་སྐྱབ་པར་རང་བྱུང་གི་ཆ་རྒྱན་ལ་བསྐྱུན་ནས་འཚོ་བའི་
སྐྱེན་སྐྱུགས་དུད་འགོ་སྟེ་སེམས་ཅན་རིགས་གཉིས་ཡོད་ལ། མི་ཡི་རིགས་དེ་ལ་ཡང་སྟོབས་འཕྲོར་མངའ་
མང་སོགས་མོངས་སྟོད་འཚོ་བ་ཤིན་ཏུ་རྒྱས་པའི་རིགས་དང་། མོངས་སྟོད་འཚོ་བ་སོགས་དབྱུང་ཞིང་
མོངས་པའི་གཉོམ་རྒྱུད་གི་རིགས་གཉིས་ཡོད། དེ་ཡང་མི་དང་དུད་འགོའི་ཁྱད་པར་དང་། སྟོབས་སྐྱབ་མོངས་
སྟོད་ཅན་དང་། གཉོམ་རྒྱུད་དབྱུང་བའི་མི་རྣམས་ཀྱི་ཁྱད་པར་དེ། མཐར་གཏུགས་ན་སྟོ་ཤིན་རྒྱས་མ་རྒྱས་
དང་། རིག་གནས་ཡོད་མེད་དང་དར་ཆེ་རྒྱུད་གི་སྟེང་ནས་བྱུང་བ་ཡིན་པ་མངོན་གསལ་དུ་ཤེས་བྱུང།

དེ་ཡང་སྟོ་ཤིན་ཤེས་རབ་རྒྱས་མ་རྒྱས་དང་རིག་གནས་ཤེས་མི་ཤེས་དེ་ཡང་སྐྱབ་སྐྱེས་ཀྱི་ཁྱད་པར་
མིན་ལ། བསྐྱབ་མ་བསྐྱབ་དང་སྟོབས་གསོ་བྲས་མ་བྲས་ཀྱི་སྟེང་ནས་བྱུང་བ་ཡིན། སྟོབས་གསོ་ཞིག་ལ་མ་
བསྐྱབ་པར་རང་བྱུང་གིས་མཁས་པར་གྱུར་བ་གཅིག་ཀྱང་མེད་དེ། དེའི་སྐྱབས་ཀྱིས་མི་རྣམས་དུད་འགོའི་
རྒྱ་ནས་བཀར་ཉེ་ཤེས་རིག་ཅན་གྱི་མིར་གྱུར་པ་དང་། གང་ས་གང་ནས་འཛིག་ཉེན་འཕེལ་རྒྱས་ཀྱི་རྗེས་མི་
ཚོད་པའི་རྗེས་ལུས་གཉོམ་རྒྱུད་དབང་མེད་ཀྱི་རྣམ་པ་དེ་དོར་ནས། སྟོབས་འཕྲོར་རིག་གནས་སྟོ་ཅལ་
སོགས་ཀྱི་ཆ་ནས་སྟོན་སྟོན་ཅན་གྱི་མི་ཡི་གལ་དུ་བྱེད་པ་ལ། སྟོབས་གསོ་བོང་འཕེལ་དུ་གཏོང་བ་ལས་ཐབས་
གཞན་ཅི་ཡང་མེད་དོ།

མི་ཡི་སྤྱི་ཚོགས་བོང་འཕེལ་དུ་སོང་བའི་ལོ་རྒྱུས་ཉམས་སྲོལ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྟེང་ནས་སྟོབས་གསོ་གལ་
ཆེ་བའི་ཤེས་བྱེད་ཤིན་ཏུ་མང་། དེ་ཡང་སྟོབས་གསོ་བྱེད་ཐབས། སྟོབས་གསོའི་ནང་དོན་གང་ས་གང་ནས་སྤྱི་
ཚོགས་དང་སྟོབས་འཕྲོར་གྱི་བབས། མི་རིགས་རང་གི་གོམས་གཤེས་དང་བསམ་བཤེས་འདུ་ཤེས། རྒྱན་
འཛིན་དང་གསར་གཏོད་ཀྱི་དགོས་མཁོ་སོགས་ཞིབ་ཏུ་དཔྱད་དེ་འགལ་རྒྱུན་སེལ་ཞིང་མཐུན་རྒྱུན་འཛོམས་
པ་ཞིག་ཏུ་གཏོང་དགོས་པ་ནི་གནད་དམ་པ་ཞིག་ཏུ་སྒྲུབ་དོ།

དེང་སང་རྒྱལ་ཁབ་དང་རང་གི་མི་རིགས་ལ་ཤེས་ཡོད་པའི་གཞོན་ནུ་སྟོར་ཅིག་རང་གི་མི་རིགས་
ཀྱི་སྟོབས་གསོའི་སྟོགས་སྐྱུགས་མཉམ་བཞག་ནས་ཞིབ་འཇུག་བྱེད་པ་ནི་ཡི་རངས་རྒྱལ་སྟོར་བྱེད་དགོས་པའི་

བྱ་བ་ཞིག་ཡིན། རྣམ་དཔོན་གྱི་དཔལ་འབར་ཞིང་རིགས་ཀྱི་ཤ་ཞེན་ཆེ་བའི་ན་གཞོན་དཔལ་ལྡན་ཉི་མ་ཟེར་
བ་འདིས་རྒྱལ་ཁབ་སྤེལ་ནང་གི་དེང་དུས་སློབ་གསོའི་ཕྱོགས་ལ་རི་ལྟར་བྱེད་དགོས་པའི་བསམ་སློབ་ལྟ་
ཕྱོགས་སྐོར་ལ་ཀུན་གྱིས་དཔྱོད་ཞིབ་བྱེད་པའི་སློ་སྣོ་བཏོད་ཐུབ་པ་ཞིག་གིས་ཡོད་ཅིང་། བོད་ཀྱི་ཞེས་རིག་
ལ་ལྟ་རྒྱ་དང་ཐོས་རྒྱ་ཡངས་པའི་གཞོན་སྤྲེས་ལྟོང་སྤྱིང་གུར་བ་རྒྱལ་ལོ་ནས་མ་རྩོམ་ལ་གསལ་ཁ་དང་ཁ་
གསལ་གང་ལེགས་ཀྱིས་འགྲེལ་བསྐྱར་བྱས་པའི་ཐད་ལ་བསྐྱབས་བརྗོད་ཀྱི་མེ་ཏོག་འཐོར་འོས་པ་ཞིག་རེད།
དཔེ་ཆ་འདི་བོད་ཡིག་ཏུ་བསྐྱར་ནས་དཔེ་སྐྱུན་བྱེད་པ་འདི་བོད་ཀྱི་སློབ་གསོ་ཞིབ་འཇུག་གི་མེ་ཏོག་
རྩ་བར་དཔྱིད་རྒྱང་ལོན་པོ་ཞིག་དང་མཚུངས་པར་སེམས་སོ།།

ཞེས་དགོ་ཀན་ཆེན་མོའི་མིང་འདྲིན་དོར་ཞེས་གྲིས།།

༡༡། །ལོ་རྒྱུ་བའི་གཏམ་དུ་བྱ་བ་ཉམས་སྦྱོང་གཞིན་རུ་འདི་ངག་སྒྲིམ།

འདིར་ཁ་ཁོག་དབྱེར་མེད་ཀྱི་སློབ་མཚོ་གཞི་བཟུང་། ཟ་བར་འཕུང་བར་ནས་ཀྱང་བོད་མི་རིགས་ཀྱི་
ལས་དབང་དང་མ་འོངས་འབྱུང་འབྱུང་གི་ཐར་ལམ་ལ་སྤྲུགས་ཁུར་རྒྱ་ཆེར་བསྐྱེད་པ་དེར་དུས་ཀྱི་སྤྱི་ཐོག་
བའི་གས་ན་སློབ་གསོ་རིག་པའི་གཞུང་ལ་ངེས་ཆ་གཏོང་ཚུགས་ཤིང་རིག་པའི་ཁུ་མཚོ་གཏུ་གྱུར་བ། མདོ་
སྟོད་རོང་བྲག་ཏུ་སྐྱེས་པ་སྐངས་པའི་བུ་ཚོད་དཔལ་ལྡན་ཉི་མ་ལགས་ཀྱིས་མཛད་པའི་ཉི་མོ་དེ་གི་
གནས་གོང་འཕེལ་དང་སློབ་གསོའི་རྣམ་བཤད། །ཅེས་པ¹འདི་སྟོད་མན་རང་ནས་ད་ལོའི་དབྱར་གནང་གི་
སྐབས་སུ་ཉིན་མཚན་སྐྱེལ་ཉེ་བའི་སྐབས་དང་བསྐྱར་བ་ཡིན་ལ། བྱུང་བར་དུ་དེ་བའི་དཔལ་ལོན་གྱིས་
དབྱེས་བས་སྐྱུན་སྐབས་མི་སྐབས་ཀྱི་དཀའ་ངལ་དང་འཕྲད་སྐབས་སུ། སྐབས་རྗེ་ཡའཇིགས་མེད་གྲུང་ཐང་
བསྟན་པའི་དབང་སྤྲུགས་ཚང་གིས་རྒྱ་སྟོར་གྱི་གཅིག་གནང་སྟེ་སྟོག་པ་ལོ་ཀྱན་གྱི་སྐྱུན་ལམ་དུ་བསྐྱར་སྐབས་
བ་བྱུང་བར་སྐྱར་མཁན་རང་ནས་ལག་བྱུང་ཐལ་མོ་སྟོང་ཁར་སྐྱར་ཉེ་བཀའ་རིན་ཆེ་འདི་སྤེལ་གྱུར་ཏུ་ལྷོད།

དེ་བུ་ཚུང་འདིས་སྤྱི་ཚོགས་ན་མཉམ་པ་རྣམ་པའི་སྟོ་སེམས་ལ་རིག་གནས་ཀྱི་
འཁོར་སློབ་དང་དེ་འབྲེལ་སློབ་གསོའི་བྱ་བ་གཞི་གང་ནས་འཇིན་པ་དང་། རི་ལྗར་ན་དེར་རབས་འཕེལ་
འགོས་སྐྱུར་བའི་སྤྱི་ཚོགས་འདི་དང་ཁ་འཕྲོད་རྒྱུར་ལམ་སྟོན་ལྟ་བུའི་རུས་པ་ཐོན་ན། མ་ཡིག་གི་ཚོམ་པ་ལོ་
དང་། སྐྱར་མཁན་སྟོན་གྱི་དམིགས་ལུལ་ལེགས་སྟོན་བྱུང་བའི་མཚོད་རྣམས་འབའའཛིག་ཏུ་འཁུམས་ཤིང་། ང་
རང་གི་མི་ཆེ་འདིའི་རིན་ཅན་པ་ཚབ་ཏུ་གྱུར་བའི་ཁྱི་བསམ་གཏན་མཚོག་གིས་ད་ལྟའི་བར་དུ་བསྐྱུངས་པའི་
རིན་ལན་མི་རིགས་རང་གི་རིག་གནས་སྐྱེལ་ཅི་སྐབས་ཀྱི་འབྲས་བུས་འཇུག་སྐབས་ན། ཁོང་ཉིད་ཀྱི་རེ་སྟོན་ཏུ་
ཆེད་སྟོན་པའང་རང་འཕྲུགས་སུ་འཆར།

ལོས་ཡིན། ས་ཡི་གོ་ལ་རྒྱུ་ལོ་འདིའི་སྟེང་ཆེས་སྤྲོ་མོ་ནས་བྱུང་བའི་བོད་ཀྱི་གཞུང་ཁུངས་པ་སྟེ་འུ་
བྱང་ཚུབ་ནས་ད་ལྟའི་བར་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་ཁུངས་འདེད་རྒྱུ་དང་བཤའ་རྒྱ་གཉིས་ཀ་མཚེས་པའི་བོད་མི་རིགས་
འདིར། ད་ཆར་དུས་རབས་གཉིས་ཀྱི་ཁ་མཚམས་དང་། དར་རྒྱུད་གཉིས་ཀྱི་ཁ་མཚམས། གསར་རྒྱུད་

¹། ༡༩༩༥ ལོར་གཞིས་སུ་རྒྱ་ཡིག་གི་སྐར་ནས་སློབ་གསོ་རིག་པའི་འབྲུམ་རམས་པ་ཐོག་མའི་མཐར་ཕྱིན་དབྱེད་ཚོམ།
- 6 -

གནས་ཀྱི་རྒྱ་ལོ་འཛིན་ལ། རྒྱ་ལོ་ལོ་གནས་སྤྱོད་མིན་གྱི་གཞི་ཅེས་བྱེད། ཚུལ་འདིར་བལྟས་ན། བོད་རྒྱ་
སྐད་བའི་མི་འབོར་རྒྱ་ས་པས་བོད་རང་གི་རིག་གནས་ཁྱབ་གདལ་དུ་སླེལ་བ་དང་། ཁྱབ་ཆེར་སླེལ་བས་བོད་
སེམས་རྗེ་ཆེར་བསྐྱེད་པ་དང་། བོད་སེམས་དེ་ལྡན་གྱིས་མི་རིགས་རང་གི་ཁྱད་ཆོས་སོ་ཙོག་གི་མདངས་
མ་ཡལ་བར་འཛིན་སྤྱོད་པར་གྱུར། ཁྱད་ཆོས་དེ་འདྲ་ཞིག་གིས་ཚོལ་བྱུང་ཁོར་ཡུག་གི་ཁྱད་ཆོས་རང་སྐྱེ་བ་
གྱུར་པ་དང་། ཚོལ་བྱུང་གི་ཁོར་ཡུག་རང་སྐྱེ་བས་རང་གི་གནས་སྤོང་གྱི་གཞི་མ་སྟེ་རང་བྱུང་ཁོར་ཡུག་སྤུང་
སྤོབ་བཅུ་ལྟར། གཞན་དུ་ན་ཚོལ་བྱུང་ཁོར་ཡུག་ལེགས་སྐྱེན་བཅུ་དགོས་པར་ངེས་པར་འཇམ་སྤིང་མི་
རིགས་ཀྱི་སྤོང་ཐོན་ལག་ཅེས་དང་། རིག་གནས་གསར་བའང་འཛིན་ཅི་སྤྱོད་ཅི་འབད་དགོས་ཤིང་། ལྷག་
པར་དུ་ཁོར་ཡུག་འདི་ལྟ་བུ་མི་རིགས་ཀྱི་ཁོད་འཇུགས་སྐྱེན་བཅུ་དགོས་ན་རྒྱ་མི་རིགས་ཀྱི་རྒྱ་དང་རིག་
གནས་ཀྱང་ཤེས་དགོས་པ་མ་ཟད། འཇམ་སྤིང་སྤི་རྒྱ་དུ་འགྱུར་བཞིན་པའི་དེ་ལྟར་རྒྱ་དང་དེས་མཚོན་
པའི་རིག་གནས་ངེས་མཁོའི་ཚུལ་དུ་སྤྱང་འདུག་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་འཛིན་དགོས་ཤིང་། ལྷག་ཆ་བཞི་ལྡན་
གི་སྤི་ཚོགས་གང་དང་གང་ཡིན་ཀྱང་བདག་རྒྱུ་དུ་གྱུར་བའི་ཆ་དེ་ནི་མི་ཡིན་པས། དེ་གསོ་སྤོང་བྱེད་
དགོས་པ་སྤྱོད་བལྟས་ཀྱང་ཉེ་མ་ཤར་ཤར་དུ་གདའ་ལོ།

དེ་བས་ན། ཡོད་ཚད་ཀྱི་ཡོད་ཚད་སྤི་ཚོགས་ཀྱི་བདག་པོ་དང་བྱེད་པོ་སྟེ། གང་ཟག་མི་ལ་རག་
ལས་པས། རྗེ་མ་རྗེ་མའི་རྒྱན་བསྐྱེད་རྒྱ་དང་རིག་གནས་པ་ཞིག་ཏུ་སྤོང་དགོས་ན། སྤོབ་གསོར་མི་བསྟེན་
ཐབས་མེད་དུ་གྱུར་ཅིང་། གཉིང་ཐབས་ས་འདི་ལྟ་བུ་ཞིག་ལ་དམིགས་བཅུགས་ཏེ། ཚོལ་བ་སོ་ཉིད་གྱིས་
གཞུང་འདིའི་ནང་དུ། དང་སོ། བོད་ཡུལ་གྱི་གནས་བབས་སྤི་དང་། རྗེ་བྲག་ཏུ་བོད་ཀྱི་སྤི་ཚོགས་ཀྱི་གནས་
བབས་དང་། རིག་གནས་ཀྱི་གནས་བབས། སྤོབ་གསོའི་ལོ་རྒྱུས་ཁྱད་ཆེད་དུ། གཉིས་པ། བསྐྱེད་གཞི་
འཇུགས་སྐྱེན་གྱི་རིག་གནས་ཉེན་གཞིར་དབྱེད་པ་ལ། བོད་རིག་གནས་ཀྱི་མཚོན་ཉིད་རིག་པའི་མང་གཞི་
དང་དེའི་རྩ་བའི་དཔལ་ངར། དཔལ་ངར་དེ་དང་དེའི་མོས་ཁ་ཁྱེད་ཕྱོགས། བོད་རིག་གནས་ཀྱི་སེམས་
ཁམས་སྤིག་གཞིའི་དབྱེ་ཞིག། བོད་ཀྱི་སྤོབ་གསོའི་རིག་གནས་ཆ་རྒྱུ། བཞི་བ། སོལ་རྒྱན་རིག་གནས་
གྱིས་ད་ལྟའི་སྤོབ་གསོར་བཅངས་པའི་རེ་བ། བོད་རིག་གནས་ཀྱི་དེང་རབས་ནང་ཉིང་དབྱེ་ཞིག། དགོན་
པའི་སྤོབ་གསོའི་འགྱུར་འགྱུར་གྱི་དཀའ་ཁག་སོགས་ཕྱོགས་སྤྱོད་སོ་སོ་ནས་དོན་ཚན་རེ་རེར་བྱེས་ཏེ་སྤོབ་ཞིག་

རིགས་པས་ཚད་ཐུབ་ཀྱི་བདེན་སྣ་བྲངས་ནས་བརྗོད་ཡོད། འདི་འབྲེལ་དགེ་མཚན་ལྡན་སྟབས་ཁ་མཚམས་
གསུམ་གཤི་གསལ་ན་ཐར་ལམ་འཚོལ་བཞིན་པའི་གངས་ཅན་སྤྱི་རབས་པ་ཚང་མར་ལམ་སྟོན་དང་།
གོགས་སུ་སྐྱེལ་བ་འདིས་ཀྱང་བོད་ཀྱི་ད་ལྟའི་སྤྱི་ཚོགས་མདུན་སྐྱོད་དང་དམངས་བྱིངས་ཀྱི་ལས་དབང་རེ་
ཡོད་དུ་བསྐྱེད་ཐུབ་དང་། བོད་ཀྱི་སྤྱི་ཚོགས་ལུས་བདེ་སེམས་སྐྱིད་དང་ལྡན་པའི་དེང་རབས་ཅན་ཏུ་བསྐྱོད་
པར་རྒྱ་ཚོགས་སུ་སྤུལ་བ་དགེ་བར་འགྱུར་ཅིག ཅེས་ལྗོངས་བྱིང་གུར་བ་རྒྱལ་ལོར་འབོད་པས་སྤྱི་ལོ་
༡༩༩༥པའི་ཟླ་༡༡ པའི་ཚེས་༡༥ཉིན་ལུང་བྱང་མི་རིགས་སློབ་སྦྱིང་གི་གྲུ་གཤིས་ཏུ་སྐྱར་བའོ། །།

གང་མགྲོགས་མགྲོགས་ཀྱིས་བསྐྱར་བཅས་བྱོས། དཔེ་སྐྱོན་འགྲོ་གྲོན་ངས་གཏོང་། ཞེས་བཀའ་ཇི་ཕེབས་
དེ་བཞིན་ཏུ་བསྐྱབས།

ཁོང་རིན་པོ་ཆེའི་བཀའ་སློབ་ཕེབས་པའི་ཉིན་འགའི་རྗེས་སུ། ལུབ་བྱང་མི་རིགས་སློབ་ཆེན་གྱི་ཁོང་
ཡུག་ཀུན་རྣལ་འབྱེད་སྐྱབས་སུ་སྐྱབས་པའི་གོ་སྐབས་དམ་འཛིན་ཇི་འཕྲུལ་བྱས་ཏེ། མོད་དུས་ཀྱི་ཚུ་ཚོད་^༡ བ་
ནས་ཞོགས་པའི་ཚུ་ཚོད་^༤ པའི་བར་སློ་སྦྲིམ་ཏེ་བསྐྱར་བས་ཉིན་^༡ ^༣ ནང་མཚུགས་ཚོགས་ཤིང་། ལོ་རྒྱུ་བྱེད་
སྐབས་སུ་བཏང་ཆད་གསར་བ་དང་དོན་སྤྱི་གསར་བ་མང་པོ་དང་འབྲུད་ཀྱང་རེ་རེ་ནས་བཏག་ཏེ་གང་ལ་གང་
མཚམས་ཀྱི་མིང་གསར་བ་རེ་བཏགས་ཏེ་འགྱུར་དེབ་བྱུང། ཁ་བྱང་ལ་བོད་ཀྱི་རིག་གནས་ལོང་འཕེལ་དང་
སློབ་གསོའི་རྣམ་པ་ཤད་ཅེས་བཏགས་ཤིང་གཞིས་བཞུགས་མཁས་པའི་གཙུག་རྒྱན་^༡ ཨ་ལགས་དོར་ཞི་
རིན་པོ་ཆེ་ཆང་གིས་འགོ་བརྗོད་བྱས་ཚུམ་མཛད་ཅིང་། ༡༩༩༩་ལོར་དཔར་བསྐྱོད་བྱས་པ་ནས་ད་ལོའི་
དབར་མི་ལོ་^༡ ^༣ ཡི་རྗེས་རྒྱ་ནག་གི་དཔེ་སྐྱོན་ཁང་དེར་བསྐྱར་དཔར་ཏུ་དགོས་པའི་སྐྱོན་ལྗང་^༡ ^༣ ^༠ ^༠ ^༠ ལོ་
ལྷུ་ལ་བར་ཆབ་སྲིད་གཡོ་ཁབ་² ཀྱི་དབང་གིས་ཚོགས་མཆན་མ་རེག་པས། གྲུས་པ་རང་ནས་དཔུལ་གྲོན་སྐྱར་
ཏེ། བོད་ཀྱི་དཔེ་མཛོད་ཁང་གིས་དཔར་བསྐྱོད་གནང་བ་འདི་དོན་དངོས་སུ་ཞོར་བྱ་བ་དག་པོར་འཕྲོད་བ་ལྟ་
བུའི་སྤྱིང་བོ་མཆིས་ཚུལ་སྐྱས་མ་དགོས་པ་ཞིག་ཏུ་འཁུམས།

འདས་པའི་མི་ལོ་ཉི་ལྷུ་ལྷག་གི་ནང་། གཞིས་ཀྱི་སྤྱི་དངོས་པའི་ལོངས་སྤྱོད་གང་ལ་གང་འཚམས་
ཡར་རྒྱས་སྤྱིན་པ་དང་བསྐྱུལ། རང་རེའི་གཞོན་སྤྱེས་མང་པོའི་མི་རིགས་ཀྱི་གོ་རྟོགས་རྗེ་མཐོ་དང་འགྲོ་ཞེན་
ཤུགས་ཆེར་འབར་བ་དང་། གངས་ཅན་པའི་སྤྱི་ཚོགས་ཡར་རྒྱས་འགོ་སྤྱོད་པའི་མཚུགས་ལམ་གསལ་པོ་
ཆགས་ཀྱིན་མེད་པའི་གནས་སྤངས་ལ་བསམ་སློབ་སྤྱོད་སྐྱོད་ཀྱི་ཚོགས་ནས་གཏོང་བཞིན་པའི་སྐྱེད་འདིར།
རང་རེའི་མི་འབོར་གྱི་སྤྱི་སྤྱོད་ཀ་དང་སློབ་ཤེས་ཡར་རྒྱས་ཀྱི་སློབ་གནད་འགག་ཏུ་མཐོང་མཁན་རྗེ་མང་དུ་འགོ་
བཞེན་པ་འདིའི་དགོས་མཁོ་བསྐྱེད་སྐྱེད་དང་། བོད་མི་རིགས་རང་གི་སློབ་གསོའི་གཞུང་ལུགས་ཡར་རྒྱས་

༡༽ཤེས་བྱ་གསར་བ་དང་ནང་ཚོས་སློབ་ཀྱི་བོད་ཡིག་དཔེ་ཆ་གསར་བ་དཔེ་སྐྱོན་བྱེད་མི་ཚོགས་པའི་སློབ་གཞུང་བཏང་ཡོད་པ་མ་ཟད། དཔེ་སྐྱོན་
ཁང་རང་ལ་དཔེ་ཆ་དཔར་སྐྱོད་ཀྱི་དབང་ཆ་མེད་པར་དཔར་སྐྱོད་ཀྱི་ཚོགས་པའི་ཐག་བཅད་ཚོགས་མཆན་མེད་ན་སུ་གང་གིས་དཔེ་སྐྱོན་མི་ཚོགས་
པའི་གནས་ཚུལ་གོ་ཐོས་བྱུང་།

ལ་ཤུགས་སློན་རྒྱལ་ཐུབ་ན་སྐྱམ་པའི་རེ་བ་སྤར་བས་ལྷག་པ་བྱུང་དང་འགྲུང་བཞིན་མཆིས་པས། བོད་ཀྱི་
སློབ་གསོའི་ལག་ལེན་དང་གཞུང་ལུགས་གཉིས་ཆར་ལམ་སློན་གྱི་རུས་པ་འདོན་ཐུབ་ཅིང་བོད་ཀྱི་ཡུལ་
ལུགས་ཚོས་ཉིད་དང་མཐུན་པའི་སློབ་གསོའི་གཞུང་ལུགས་ཤིག་ཚུ་བྱ་ཉར་སྐྱབ་གི་ཚུལ་དུ་སྤང་བའི་སྤང་
འདིར། སློབ་གསོའི་ལས་གནས་སུ་འབད་བ་སྟོད་མེད་གནངས་བཞིན་པའི་འབྲེལ་ཡོད་ལས་རིགས་མི་སྣ་
ཐུན་མོང་ནས་གཞུང་ལུགས་ཚད་ལྡན་ཞིག་ལ་རེ་བ་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བས། རང་ནས་སྤྱི་ལོ་༡༩༩༩ པར་ལེགས་
པར་བྱུབ་པའི་འགྲུང་དེབ་ཏེ། ། བོད་ཀྱི་རིག་གནས་གོང་འཕེལ་དང་སློབ་གསོའི་རྣམ་བཤད། ། ཅེས་པ་
འདི་དཔར་ཐེངས་གཉིས་པ་དགོས་མཁོ་ཆེ་ཚུལ་དང་པན་རྒྱབས་ཆེ་ཚུལ་སོགས་གཞིས་སུ་རེ་བ་འདོན་
མཁན་མང་པོ་བྱུང་ཞིང་། རང་ནས་ཡང་བོད་ཀྱི་སློབ་གསོ་ཡར་རྒྱས་ཀྱི་གོམ་ཁ་རྩེ་མགྲོགས་སུ་སྐྱེས་བར་
རྩོ་ཅུང་ཟད་ཅི་མ་ཐོགས་ན་སྐྱམས་པས་སྐྱེས་ཏེ་དེབ་འདི་ཐེངས་གཉིས་པ་དཔར་བྲལས་ཀྱི་དཀའ་ལས་མང་
པོ་བྱས།

དཔར་ཐེངས་དང་པོ་སྤྱི་ཚོགས་ནང་བཟུམ་པ་ནས་ད་ལྟའི་དཔར་མི་ལོ་ཉི་ཤུ་ལྷག་ཕྱིན་ལོང་།
སྐབས་དེར་རང་རེའི་སྤྱི་ཚོགས་ནང་སློབ་གསོ་གཞུང་ལུགས་ལ་དོ་སྣང་མཐོང་ཆེན་དེ་འདྲ་མེད་པའམ།
ཡང་ན། སློབ་གསོའི་གཞུང་ལུགས་ལ་ཐོས་རྒྱ་གོ་རྒྱ་ཚུང་བའི་སྐབས་སམ། འགྲུང་མ་དག་པའི་སློན་
སོགས་གང་ཡིན་ཆ་མ་འཚལ་གྲང་། ཁབ་རྩ་ནང་བཞིན་ཏུ་གྲུང་གྲང་མི་ལོ་ཉི་ཤུའི་རྗེས་སུ། སློབ་གསོ་ལ་
མཐོང་ཆེན་མི་བྱེད་པའི་མི་རིགས་དེ་ལ་རེ་བ་མེད་ཅེས་པའི་བསྐྱབ་བྱ་ཡིད་ལ་ཡུན་རིང་བརྟག་ཡོད་པ་དེ་
ཡང་བསྐྱར་བྲན་གསོ་བྱས་པའི་མོད་ལ། ཐང་གཞུང་ཏུ་མགྱིན་དོ་རྗེ་ལགས་ནས་ཁ་གང་གསལ་གྱིས་སློབ་
གསོའི་སློབ་ཀྱི་འགྲུང་དེབ་འདི་ཡང་སྐྱར་པར་བསྐྱོན་གནང་རྒྱ་གལ་ཆེ། ཞེས་གྲོས་དང་ནན་སྐྱེས་ལུང་ལན་
མང་བྱས་མཐར་རང་ནས་ཐོས་མཐུན་བྱས་ཏེ་ལས་ཀའི་བྲེལ་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བའི་སྐབས་སུ་ལུ་དག་གི་འགོ་
བརྟམས་ཤིང་། ལུ་དག་བྱེད་སྐབས་འགྲུང་གི་མ་འདངས་དང་འགྲུང་སློན་ཤོར་ཡོད་ས་རྣམས་དག་ཐོན་ཅི་
འཕུས་བྱས་ཁར། མ་ཡིག་གི་ནང་མདོན་འདུག་པའི་ཞན་ཆ་རེ་འགའ་མཆིས་པ་དེ་དག་རེ་རེ་སོར་མ་
བཞག་ཐབས་མེད་ཀྱི་སློབ་རང་སོར་བཞག་ཡོད་ཀྱང་། དེ་དག་ལས་རྒྱུན་འབྲེལ་སུ་སོང་ན་སྤྱི་ཚོགས་
ནང་རིག་གནས་ལྟ་སྟངས་ཐད་མ་དག་རྒྱུན་འབྲེལ་སུ་སོང་ན་གཞོན་སློན་ཆེ་བའི་གནད་འགའ་མཆིས་པ་

དེ་དག་སློབ་པ་པོ་རང་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་དཔྱད་ལ་རག་ལས་པས་རང་རང་སོ་སོས་བརྟམ་ལ་བཅད་དེ་བཟུགས་
དགོས་པས་འདི་རྒྱས་སྤྲོས་བྱས་མེད།

སྤྱིར་མ་ཡིག་གི་ཚུལ་བ་པོ་དང་། བོད་འགྲུར་སློབ་པ་པོ། ལོ་རྒྱུ་བ་རང་ཉིད་བཅས་ལ་མཚོན་ན་སློབ་
གསོའི་གཞུང་ལུགས་དང་འབྲེལ་བའི་བརྗེ་ཆད་དེ་དག་གི་བོད་འབྲེལ་རྒྱས་པ་ཞིག་ཡོད་ན་སློབ་གསོའི་
གཞུང་ལུགས་འདི་ཁྲབ་གདལ་དུ་འགྲོ་སླ་བའི་དགོ་མཚན་དང་པན་རྒྱབས་མཆིས་སྤྲོས་པ་ཤིང་། བརྗེ་ཆད་
ཀྱི་འགྲུར་སྤྲོས་ཐད་ནས་བརྟམ་ན། འགྲུར་དེ་བའི་ཐོག་མར་བསྐྱར་སྤྲོས་པས་དཀའ་ཁག་ཆེན་པོ་རིགས་
གཉིས་དང་འབྲེད། དང་པོ་ནི། གཞུང་ལུགས་སྤྱི་ཚོགས་ནས་བྱུང་བའི་དོན་སྤྱི་གསར་བ་མང་པོ་སྟེ། ལུ་
སྤྲོགས་རྒྱལ་ཁབ་དང་རྒྱ་ནང་གི་སློབ་གསོའི་ཡུལ་བབ་ཐ་དད་པའི་ཡུལ་ལུགས་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་ལག་ལེན་
ནང་བྱུང་ཞིང་། སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་ཁོར་ཡུག་མ་འདྲ་བ་ལས་དེ་འབྲེལ་ཀྱི་སློབ་གསོའི་ཉམས་སྲུང་དང་ཁྲུང་ཚོས་
སྤྲོགས་བསྐྱོམས་སྤྱི་བསྐྱུས་ཀྱིས་གནད་གང་དེར་གོ་བ་ཆགས་ཤིང་། རིམ་གྱིས་གཏན་ཆགས་སུ་བྱུང་ཏེ་
ཐུན་མོང་བའི་དོན་སྤྱི་ཞིག་ཏུ་བྱུང་བས། འཇམ་སྤིང་སྲོན་ཐོན་རྒྱལ་ཁབ་ཁག་གི་སྤྱི་ཚོགས་ནང་བྱུང་བའི་
སློབ་གསོའི་གཞུང་ལུགས་ཀྱི་དོན་སྤྱི་དེ་དག་དང་བོད་ཀྱི་སྤྱི་ཚོགས་ནང་བྱུང་བའི་སློབ་གསོ་དབར་ན་སྤྱི་
ཚོགས་གནས་བབ་ཀྱི་བར་ཏེ་བག་ཆེན་པོ་མཆིས་པས། དེ་འབྲེལ་ཀྱི་དོན་སྤྱི་རྣམས་དེད་ཅག་བོད་ཀྱི་སློབ་
གསོ་བ་རྣམས་ལ་མཚོན་ན་གོ་དཀའ་ཞིང་། སྤྲོས་པ་བབ་དོན་དངོས་དང་ཡང་སྤྱིར་དཀའ་བའི་གནས་བབ་
བྱུང་གྲང་། དེ་དག་བར་ཀྱི་ཐུན་མོང་བའི་ཁྲུང་ཚོས་ལ་བརྟམ་དབྱུང་ཞིབ་འཇུག་བྱས་ཏེ། རང་ཡུལ་སློབ་
གསོའི་བྱ་བ་དང་ཁྲུང་ཚོས་མཚོན་ཐུབ་པའི་དོན་སྤྱི་ཞིག་ཏུ་སྤྲོས་རྗེས། དོན་སྤྱི་དེ་དག་ལ་མིང་ངམ་བརྗེ་ཆད་
གསར་བ་རེ་བཏགས་ཏེ་བོད་ཀྱི་སློབ་གསོའི་གཞུང་ལུགས་འཕེལ་བྱེད་ཀྱི་བརྟམས་རྩོམ་བྱ་བྱུང་བའི་ཅིང་། དེ་
འདྲའི་བརྗེ་ཆད་འཕོར་ཆེན་བསགས་པར་བརྟམ་སློབ་གསོ་གཡང་གི་མཁར་གཞི་ཆེན་པོ་སྤྱིལ་ཐུབ་པར་
དམིགས།

བརྗེད་བདེ་དོན་གསལ་གོ་སླ་བའི་བརྗེ་ཆད་མང་པོ་བསྐྱབ་ན་བོད་སྐད་ལ་ངར་ཤུགས་གསར་བ་
སྤྱད་པ་དང་མཚུངས་ཤིང་། དེར་རབས་སྤྱི་ཚོགས་ནང་ཤེས་བྱ་གསར་བའི་བརྗེ་དོན་པར་སྤྱོད་ཚུར་ལེན་
བྱེད་ཐུབ་པ་དང་ལྷན་སྤྱོད་སྟོན་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བའི་སྐད་རིགས་ཤིག་ཏུ་འགྲུར་ཐུབ་པས། ཤེས་བྱ་གསར་བའི་

གཞུང་ཚན་གྱི་འོས་སྡོད་ལུང་གི་སྤྱི་ཚོགས་ཡར་རྒྱས་སུ་འགོ་བར་ཚར་བ་ཚུ་གོགས་དང་ཉི་མ་མེ་གོགས་སུ་
སྤེལ་སྤྱོད་བ་བྱུང་ན། རིག་གནས་དང་། སྤྱི་ཚོགས། སྐད་རིགས་བཅས་གསུམ་བར་གྱི་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བའི་
ཡར་རྒྱས་ཚོས་ཉིད་རང་ལག་ཏུ་བེན་སྤྱོད་བར་བརྟེན། རིག་གནས་གསར་བས་སྤྱི་ཚོགས་ཡར་རྒྱས་གོང་
འཕེལ་དུ་བསྐྱེད་ཏེ། སྐད་རིགས་གྱི་མཁོ་རྒྱ་རྗེ་ཚེར་བསྐྱེད་བས་སྤྱི་ཚོགས་ཡར་རྒྱས་ཕྱིན་བ་དང་ལྷན་རང་
སྐད་བེད་སྤྱོད་གྱི་ཁྲུབ་རྒྱ་དང་དེའི་འབྲེལ་ལམ་ཡང་རྗེ་བཙུན་ཏུ་བྱུང་ཏེ། སྤྱི་ཚོགས་དང་། རིག་གནས།
སྐད་ཡིག་གསུམ་གཤེ་བར་གྱི་སྤྲོད་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བའི་ཚོས་ཉིད་གྱི་སྤྱོད་བསྐྱེད་ན་མི་རིགས་
གྱི་འཕེལ་རྒྱུ་བརྟེན།

འགྲུང་འདི་ཡི་ཞིབ་འཇུག་ཁྲུབ་ཁོངས་ནི་སྤྱི་ལོ་༡༩༩༥ལའི་ཡར་སྤོན་གཞིས་གྱི་བཀག་བསྐྱོར་དང་
རེ་སྤོན་དབར་དུ་བཅུར་ཡོད་པའི་སྤོན་གསོའི་གནས་ཚུལ་སྤྱི་ཚོགས་ཉམས་ཞིབ་དང་། དེ་ལས་བསྐྱེད་དེབ་
དང་འབྲེལ་བའི་གནད་དོན། མིང་གཞིའམ་བསྐྱེད་གཞི་དང་འབྲེལ་བའི་གནད་དོན། རིག་གནས་དང་མིང་
གཞིའམ་བསྐྱེད་གཞི་དབར་གྱི་ཚད་ལྡན་འབྲེལ་བ་བཅས་འཇུག་སྤྱིང་སྤོན་གྱི་ཚད་ལྡན་གཞི་གཞུང་གསུམ་
དང་སྐྱེད་ཏེ་བོད་གྱི་སྤོན་གསོ་དམིགས་བསལ་གྱིས་བརྟེན་དབྱེད་འཇུག་བྱས་པའི་བྱུང་འབྲས་དེ་དག་
ད་ལྟའི་དུས་འདིར་བོད་གཞིས་བྱེས་གཉེས་ཀའི་ཤེས་ཡོན་སྤོན་གསོ་བར་ལྷག་ཏུ་མཁོ།

སྤྱི་ལོ་༢༠༡༢ ལ་ནས་གཞིས་གྱི་སྤོན་གསོར་རྒྱ་ལྷག་གཞུང་གིས་འགྲུང་བ་ཚེན་སོ་བའི་བཏང་
བ་ལས། བྱིས་པ་ལོ་༩ ལས་༩ ལ་བར་བཅའ་སྤོད་བཙུན་ཉར་གྱིས་རྒྱ་སྐྱེད་སྤོན་གསོ་སྤེལ་བཞེན་བ་དང་།
སྤོན་མར་ང་ཚོས་བོད་གྱི་སྤོན་གྱི་ཞེས་ཚད་ལྡན་མིན་ཀྱང་འབོད་ཚོགས་པ་དེ་ད་ལྟ་དོན་སྐྱེད་ཏེ་བོད་གྱི་སྤྱི་
ཚོགས་ནང་བཅུགས་པའི་རྒྱ་སྐྱེད་སྤོན་གྲུབ་ཀྱིས་ལུང་བྱུང་མི་རིགས་སྤོན་གྱི་སོགས་མཚོ་སྤོན་ཁག་ཏུ་
ཡོད་པའི་བོད་གྱི་སྤོན་ཚོན་སྤྱི་གཞུང་གསུམ་མེད་བ་བཅོས་པའི་གནས་ཚུལ་འོག་གཞིས་གྱི་མཚོ་སྤོན་ཞིབ་འཇུག་
གཞིས་གྱི་སྤོན་གྱི་ཆ་ཚད་མི་སེར་སྤེལ་ལུང་སྤོན་གསོ་རང་ཡིན་པའི་ཉམས་ཞིབ། མོང་བའི་ཤེས་ཡོན་པའི་
དབྱུང་རྗེ་ཡི་གསོ་སྤོད་དང་སྤོད་མིང་གཞི་གཤེ་གནད་རྒྱ་ཡིན་པ་སོགས་མི་རིགས་སྤྱི་ཡི་བདེ་ཚད་དང་འབྲེལ་བའི་
གནད་དོན་མང་སོ་སྤྱོད་འཇུག་ཆེ་ས་ན་བོད་གྱི་ཆབ་སྲིད་དཀའ་ལྷོག་སེལ་སྤོད་མེད་པའི་གནས་སྤོད་ས་
འོག་གཞིས་བྱེས་གཉེས་གྱི་སྤོན་གསོའི་རྒྱུ་རྐྱེན་ཅི་ལྟར་འགོད་རྒྱ་དང་། རྒྱུང་ས་ན་གཞིས་བྱེས་གཉེས་གྱི་

སློབ་གསོའི་ལས་འགན་མ་འདྲ་བ་ཡོད་པ་དེའི་ཚད་དང་སློབ་གསོའི་ལས་འགན་ལྟ་བུ་འདྲིན་རྒྱ་བཅས་བསམ་
སློབ་རྒྱ་ཆེན་པོ་གཏོང་རྒྱ་དེ་གལ་གནད་དུ་ཆགས་འདུག

ཅེས་སྤྱི་ལོ་༢༠༡༩ ལོའི་ཟླ་༥ ཚེས་༡༡ཉིན། བོད་རབ་གནས་རྒྱ་པོ་སྤྲུལ་ལོའི་བོད་ཟླ་བདུན་པའི་
ཚེས་བཅུ་དྲུག་ཉིན་གྱི་ཞོགས་པར་ལྷོ་དག་ལེགས་འགྲུབ་བྱུང་སྟེ། རང་དབང་གཡང་གི་ཞིང་ཁམས་བྱང་ཨ་
འི་རང་ལག་བདེ་སྐྱིད་དགའ་ཚེལ་དུ་མདོ་སྤྲུལ་པ་ལྗོངས་ལྷོ་བུ་བ་རྒྱལ་ལོར་འབོད་པས་སྐྱུར་བའོ།། །།

དཀར་ཆག

འགོ་བརྗོད་མེ་ཏོག་ཚུན་པོ་ཞེས་བྲུ་བ།(4)

ལོ་རྒྱུ་བའི་གཏམ་ཉམས་སྤྱོད་གཞིན་བུའི་ངག་སྒྲིབ།(6)

ལོ་རྒྱུ་བའི་གསལ་འདེབས། (10)

བོད་ཀྱི་རིག་གནས་གོང་འཕེལ་དང་སློབ་གསོའི་རྣམ་བཤམ་གྱི་ནང་དོན་མདོར་བསྡུས།(19)

གཞུང་དངོས་ཀྱི་སྲོལ་འགྲེའི་གཏམ།(24)

ལེ་ལུ་དང་པོ། དབྱེད་སྟོགས་དང་དབྱེད་པའི་གཞི་འཇུགས་ས།(27)

 དང་པོ། དབྱེད་སྟོགས།(28)

 གཉིས་པ། དབྱེད་པའི་གཞི་འཇུགས་ས།(32)

 གཤམ་ཚེས་ཀྱི་གནས་བབ།(37)

 ཁ་དོག་གནས་ཀྱི་གནས་བབ།(37)

 གཤམ་གསོའི་ལོ་རྒྱུས་ཁྱེད་སྤྱོད།(43)

ལེ་ལུ་གཉིས་པ། བསྐྱབ་གཞི་འཇུགས་བྱེད་ཀྱི་རིག་གནས་རྟེན་གཞིར་དབྱེད་བ།(55)

 གཅིག་མཚན་ཉིད་རིག་པའི་མང་གཞི་དང་དེའི་སྟོག་ཤིང།(57)

 གཤམ་སྟོན་ཚུན་རིག་གནས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་རིག་པའི་མང་གཞི།(57)

 1) རང་བྱུང་དང་མེ།(57)

 2) རིན་མང་འཛིན་ཚུལ།(62)

 3) ཏོག་པའི་གཞིགས་སྤྱད་ས།(68)

 ཁ་དོག་གནས་ཀྱི་སྟོག་ཤིང་དང་དེའི་འབབ་སྟོགས།(72)

 གཉིས་པ། རིག་གནས་ཀྱི་སེམས་ཁམས་སྐྱིག་གཞིར་དབྱེད་བ།(76)

 གཤམ་བོད་པའི་སེམས་ཁམས་སྐྱིག་གཞིའི་བྱི་རིམ་ཁྱེད་ཚོས། བན་ཚུན་རོགས་

 'རམ་བགྱིས་ཏེ་མཐུན་འབྲེལ་ཡོད་ལ། གཞན་བསྐྱེད་ཀྱི་སེམས་འདུན་གྱིང་

ཆེ་ཞིང་། གཏན་འཇགས་ལ་བསྟེན་པ།.....(78)

ཁ། བོད་པའི་སེམས་ཁམས་སླིག་གཞིའི་ནང་རིམ་ཁྱད་ཚོས། ཆེ་སྤྱི་མིའི་འདུ་ཤེས་
དང་། ལྷ་འབྲེལ་གལ་ཆེན་ཏུ་བརྒྱུད་ནས་མི་འབྲེལ་སྤྱད་ཚུང་། སློབ་རྒྱུན་གལ་
ཆེན་གྱི་འདུ་ཤེས་ལྷུགས་བྲག་པ།.....(85)

གསུམ། བོད་ཀྱི་སློབ་གྲུའི་བསྐྱབ་གཞི་དང་འབྲེལ་བའི་རིག་གནས་ཆ་རྒྱུན་ལ་དབྱུང་པ།.....(89)

ལེའུ་གསུམ་པ། བསྐྱབ་གཞི་དང་བོད་ཀྱི་བྱིས་པའི་འཚོ་གནས་ཁོར་ལུག་བར་གྱི་འབྲེལ་པ།.....(99)

དང་པོ། འཚོ་བའི་ཁོར་ལུག་ཅེས་པའི་གོ་དོན།.....(99)

གཉིས་པ། བོད་ཀྱི་སློབ་མའི་འཚོ་བའི་ཁོར་ལུག་དང་བསྐྱབ་གཞི།.....(101)

ལེའུ་བཞི་པ། རིག་གནས་ཡར་རྒྱས་གཏོང་བྱེད་ཀྱི་ལག་ཆ་ཞིག་ཏེ། བསྐྱབ་གཞི།.....(120)

དང་པོ། རིག་གནས་འཕེལ་རྒྱུན་གྱིས་མིག་སྤེའི་སློབ་གསོར་བཅེངས་པའི་རེ་བ།.....(120)

༡། བོད་ཀྱི་སྤྱི་ཚོགས་ཡར་འཕེལ་གི་བསམ་སློབ་དང་ཁ་བྲལ་དགོས།.....(121)

ཁ། བསྐྱབ་གཞི་བོད་ཀྱི་སྤྱི་ཚོགས་ལོང་འཕེལ་ཚོས་ཉིད་དང་མཐུན་དགོས།.....(123)

ག། བྱིས་པའི་འཚོ་གནས་ཁོར་ལུག་གིས་ཁྲིད་གཞིར་བཅངས་པའི་རེ་བ།.....(126)

ང། སྐད་རིགས་ཀྱིས་སློབ་གྲུའི་བསྐྱབ་གཞིར་བཅངས་པའི་རེ་བ།.....(129)

གཉིས་པ། བོད་ཀྱི་རིག་གནས་དེང་རབས་ཅན་ཏུ་བསྐྱུར་བའི་ནང་ཉིད་དབྱེ་ཞིབ།.....(137)

༡། ཡང་དག་པའི་རང་བྱུང་ལྷ་ཚུལ་དང་མིའི་ལྷ་ཚུལ།.....(140)

ཁ། རིན་ཐང་འཛིན་ཚུལ་དེང་རབས་ཅན་ཏུ་བསྐྱུར་བའི་སྐོར།.....(142)

ག། རྟོག་པའི་གཞིགས་སྤངས་དེང་རབས་ཅན་ཏུ་བསྐྱུར་ཐབས་སྐོར།.....(146)

ང། མི་རིགས་ཀྱི་དབུས་ངར་དེང་རབས་ཅན་ཏུ་བསྐྱུར་སྤངས་སྐོར།.....(154)

གསུམ་པ། རིག་གནས་ཡར་བསྐྱེད་ཀྱི་ལག་ཆ་སྟེ། བསྐྱབ་གཞི།.....(160)

༡། དགོན་པའི་སློབ་གསོའི་དཀའ་ཁག་.....(161)

ཁ། བསྐྱབ་གཞིས་རིག་གནས་རྒྱུན་འཛིན་དང་སྤྱིགས་དོར་བཅུད་ལེན་གི་རུས་པ་

འདོན་དགོས་ཚུལ།(169)

ག༽ བོད་ཀྱི་སློབ་མའི་འཚོ་གནས་ཁོར་ལུག་དང་མཐུན་པའི་སློབ་གྲུབ་ཁོར་ལུག་
བསྐྱུན་དགོས།(174)

ང༽ བསྐྱབ་གཞིས་སློབ་མར་རམ་འདེགས་བགྱིས་ཏེ། ཡང་དག་པའི་རིག་གནས་ཀྱི་
རིན་ཐང་ལྟ་ཚུལ་ཆགས་པ་དང་། སློབ་མའི་བདག་འཛིན་འདུ་ཤེས།(175)

ཅ༽ བྱིད་གཞིས་བོད་ཀྱི་སྤྱི་ཚོགས་གོང་འཕེལ་ལ་ཞབས་འདེགས་ལྷུ་དགོས་པ་དང་།
སློབ་མའི་ལས་ལྷུགས་འདུ་ཤེས་བསྐྱེད་དགོས།(178)

ཆ༽ འོས་འགན་སློབ་གསོའི་རྒྱ་ལམ་བསལ་ཞིང་བོད་ཡིག་གཞི་རྩ་བགྱིས་ཏེ། རྒྱ་
རིགས་གཞན་གྲུང་ཤེས་འོངས་པའི་པའི་བསྐྱབ་གཞི་མ་ལག་འཇུགས་དགོས།
.....(182)

ལེའུ་ལྔ་པ། མཇུག་བསྐྱེད་སྒྲིལ་སྒྲིལ།(194)

དང་པོ། རོན་དངོས་དང་རིག་གནས་གཞི་བགྱིས་ཏེ། མིའི་གཞི་གྲུབ་དང་ངོ་བོ་རིན་ཐང་
དང་སྤྱོད་པར་བརྩི་འཛོག་བགྱི་དགོས།(195)

གཉིས་པ། རིག་གནས་མཉམ་གནས་ཚོས་ཉིད་ཀྱིས་མི་རིགས་མང་པོས་གྲུབ་པའི་རྒྱལ་ཁབ་
ཀྱི་སློབ་གསོ་ནི། རིག་གནས་མི་གཅིག་པ་མང་བོའི་བར་བདག་ཅན་དང་བདག་ཅན་
ཕན་ཚུན་སྐྱེལ་འདེད་ཀྱི་འབྲེལ་བ་ཡིན་པར་ཐག་བཅད།(199)

གསུམ་པ། གྲུབ་འབྲས་བདེ་ལྷག་ཏུ་ཐོབ་པའི་སློབ་གྲུབ་སློབ་གསོ་དེ་ངེས་པར་དུ་མི་རིགས་
རང་གི་རིག་གནས་སྤང་གཞིར་བཟུང་སྟེ་འཇུགས་དགོས།(203)

བཞི་པ། བསྐྱབ་གཞི་ཡིས་འགོ་བ་མའི་རིགས་ཀྱི་རིག་གནས་དབལ་ཡོན་འཇུགས་སྐྱུན་ལ་
ཞབས་འདེགས་ལྷུ་དགོས།(206)

༡༡། བོད་ཀྱི་རིག་གནས་གོང་འཕེལ་དང་སློབ་གསོའི་རྣམ་པ་ལྟན་ཅེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ།། ཅེས་པའི་འགྲུར་གཞུང་གི་ནང་དོན་མདོར་བསྟུན།

མི་རིགས་ ༣༠ ལྷག་བཅོན་དབང་གིས་བསྟུན་ཏེ་གྲུབ་པའི་ད་ལྟའི་རྒྱ་ནག་རྒྱལ་ཁབ་ཏུ། བོད་ནི་རང་
ཚུགས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ལྡན་ཞིང་ཤེས་རིག་གི་རྩ་བ་ཟབས་པའི་མི་རིགས་ཤིག་ཡིན་སྟབས། དོན་དངོས་ཐོག་
བོད་ཀྱི་སློབ་གསོར་ཞིབ་འཇུག་བྱེད་པ་ནི། མི་རིགས་དབང་གི་འབྲེལ་བ། རིག་གནས་བར་གི་འབྲེལ་བ་
དང་། སྤྱི་ཚོགས་གོང་འཕེལ་བར་གི་འབྲེལ་བ། བྱིས་པའི་ལུས་སེམས་རྒྱས་བསྐྱེད་ཐད་གི་འབྲེལ་བ་བཅས་
ཕྱོགས་བསྟུན་བརྟུན་དབྱེད་ཐད་གི་ལས་དོན་གལ་ཆེན་ཞིག་ཏུ་ཆགས་བསྟུན་པས། དེ་ནི་མཚན་ཉིད་རིག་
བ་དང་། སློབ་གསོ་རིག་པ། སེམས་ཁམས་རིག་པ། མི་རིགས་རིག་པ། དཔལ་འབྱོར་རིག་པ། ཆབ་སྲིད་
རིག་པ་སོགས་རིག་ཚན་དུ་མ་དང་འབྲེལ་ཡོད་ལ། དབྱེད་པ་འདི་ནི། འགྲོ་བ་མིའི་རིགས་ཀྱི་འཇུགས་སྐྱུན་
བྱ་བཞག་དང་། བོད་མི་རིགས་ཀྱི་སྲིད་ཅེ་གཏན་བརྒྱུད་དོན་ཅེར་བཟུང་ཞིང་། བོད་རིག་གནས་གོང་འཕེལ་
དང་། བོད་ཀྱི་སྤྱི་ཚོགས་གོང་འཕེལ་དང་བོད་ཀྱི་སློབ་མའི་ལུས་སེམས་རྒྱས་བསྐྱེད་ཐུན་མོང་གི་འོས་འགན་
དུ་འཛིན་རྒྱ་དང་། ཚོད་སྐྱུབ་དངོས་ཚོད་རིང་ལུགས་ཀྱི་བསམ་སློབ་མཉམ་སྦྲེན་འོག་རིག་གནས་ཡར་རྒྱས་
གཏོང་ཕྱོགས་སྐོར་གི་ཐུན་མོང་བའི་ཁྲད་ཚེས་གཞིར་བཟུང་ཐོག་ འབྲེལ་ཡོད་རིག་ཚན་གི་དབྱེད་འབྲས་
དང་དབྱེད་ཐབས་ལ་བརྟེན་ནས་ཚོམ་འདི་བྱིས།

བོད་ཀྱི་ད་ལྟའི་སློབ་གསོའི་གནས་བབ་ལྟར། ཁ་ཕྱོགས་དང་ལག་ལེན་གནས་སྟངས་སོགས་མདོན་
སུམ་གི་སྤྱི་ཚོགས་ལ་ཕྱོགས་དགོས་པ་གཞིར་བཅས་བོད་ཀྱི་སློབ་གསོའི་ངེས་མཁའི་ཆ་རྒྱུན་ལམ་ལུགས་
གཅིག་འབབ་ཡོང་བ་དང་། སློབ་མའི་ལུས་སེམས་རྒྱས་བསྐྱེད་ལ་ཞབས་འདེགས་ཞུ་དགོས་པར་མ་ཟད།
སྤྱི་ཚོགས་གོང་འཕེལ་ལའང་ཞབས་འདེགས་ཞུ་དགོས་ལ། བོད་རིག་གནས་ཡར་བསྐྱེད་གོང་འཕེལ་གི་
ཚོས་ཉིད་ལའང་ངེས་པར་དུ་བསྐྱུན་དགོས་སོ།།

བསྐྱབ་གཞི་འཇུགས་སྐྱུན་གྱི་རིགས་ལམ་ནི། བོད་ཀྱི་རིག་གནས་—འགྲོ་བ་མིའི་རིགས་ཀྱི་རིག་གནས། འགྲོ་བ་མིའི་རིགས་ལྷན་མོང་གི་ཡོངས་སྤོང་དུ་ཆགས་ན་ཀུན་ནས་ཡར་རྒྱས་སུ་འགྲོ་ངེས་ལ། སློབ་མའི་མི་རིགས་ཀྱི་ལ་རྒྱ། རང་གི་མི་རིགས་ལ་དགའ་ཞེན། འགྲོ་བ་མིའི་རིགས་ལ་དགའ་ཞེན། འགྲོ་བ་མིའི་རིགས་ཡོངས་ལ་དགའ་བའི་སེམས་བསྐྱེད་སོགས་ཀྱང་ཅི་ནས་དོན་ཐོག་ཏུ་སྒྲིབ་ངེས་པ་དང་། རང་འཐད་ཀྱིས་རང་གི་མི་རིགས་དང་རབས་ཅན་དུ་བསྐྱུར་བའི་འཇུགས་སྐྱུན་གྱི་བར་ཞབས་འདེགས་བྱས་ཏེ། བོད་ཀྱི་དང་རབས་ཅན་དུ་བསྐྱུར་བའི་འཇུགས་སྐྱུན་གྱི་བར་ཞབས་འདེགས་ལྷན་མོང་དཔལ་སེམས་བསྐྱེད་ཐུབ་ལ་བསྐྱེད་ཀྱང་དགོས་སོ།།

རེ་བ་དང་དོན་ཚེན་འདི་ལྟར་སྐྱབ་པ་ལ། ད་ལྟའི་བོད་ཀྱི་རིག་གནས་དང་ཡ་བྲལ་དུ་སྒྱུར་བའི་སློབ་གྲུབ་བསྐྱབ་གཞི་ངེས་པར་ལེགས་བཅོས་མཛད་རྒྱ་ནི་གནད་འགགས་སུ་མཆིས་པའི་རྒྱ་མཚན་ནི། གལ་ཏེ་རང་མི་རིགས་ཀྱི་རིག་གནས་ལ་ཆ་རྒྱས་དང་གསལ་ཆ་མེད་ཆོ། མི་རིགས་ཞེས་པ་འདིའི་དོན་སྣང་གི་ངེས་ཤེས་སྐྱེ་རིམ་འཚོལ་འགོ་ལ། མི་རིགས་མཐུན་སྒྲིལ་ཡང་འུ་ཐུག་དང་སློབ་སྦྱོང་གསུ་ཆད་ཅིང་ལུས་མེད་དུ་འགྱུར་ངེས། སློབ་སྦྱོང་གིས་བ་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་མ་ལག་ཚང་བའི་ཚན་རིག་ཤེས་བྱའི་འཇུག་རིམ་རེད་མི་སྲིད།

དེ་མཚུངས་སུ། བོད་སྤྱི་ཚོགས་གོང་འཕེལ་གྱི་ཐོན་སྐྱེད་ལུས་ཤུགས་དང་མི་དང་མིའི་བར་གྱི་ཉེ་བག་གི་བར་ཐག་རྗེས་ཉེར་གཏོང་བའི་སློབ་གསོའི་ལུས་པ་ཡང་ཉམས་པར་འགྱུར་སྟེ། འོས་འགན་སློབ་གསོ་དང་བོད་ཀྱི་རིག་གནས་བར་གྱི་ལམ་སྐྱོ་མཐུན་མཚམས་དེ་ཨེ་རེད་སྟེ་སྟེ། མཚན་ཉིད་རིག་པའི་སྐོར་དང་། རིག་གནས་རིག་པའི་ཐད་ནས། རིག་གནས་ཐོད་ཀྱི་མི་དང་རང་བྱུང་ཁམས་ཀྱི་བར་དང་། རིན་ཐང་འཛིན་ཚུལ་གི་ཆགས་རིམ། དེ་དང་དེའི་མངོན་གྱུར་བརྒྱུད་རིམ། རྟོག་པའི་གཞིགས་སྤངས་གསུམ་གྱི་ཐད་གནད་ཅར་བཟུང་སྟེ། རིག་གནས་བྱུང་འཕེལ་གྱི་ལོ་རྒྱུས་འགྱུར་ཁུངས་དང་འཕེལ་གཞུང་རྒྱུ་རྟེན་དུ་བསྐྱེས་ཤིང་། རིག་གནས་ཐོན་རྗེས་དཔྱད་གཞིར་བཟུང་ན། བོད་ཀྱི་རིག་གནས་ཚེན་པོ་འདི་རང་བཞིན་གྱིས་སློབ་པ་པོ་རྣམས་པའི་སྐྱུན་ལམ་དུ་བསྐྱུར་ཐུབ་པར་གྱུར།

དེའི་སྟེང་བོད་རིག་གནས་སྐོར་གྱི་སེམས་ཁམས་སྒྲིག་གཞིར་དབྱེ་ཞིབ་བསྐྱེད་པ་བརྒྱུད་ནས།

བོད་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་ད་ལྟོའི་གནས་བབ་དང་། སེམས་ཀྱི་རེ་བ་དང་རིག་གནས་ཀྱི་མི་རིགས་རང་བཞིན་
བཅས་བར་གྱི་འབྲེལ་བ་བཅའ་ཚོགས་བོད་ཀྱི་རིག་གནས་དེར་རབས་ཅན་དུ་བསྐྱར་བའི་དོན་སྙིང་ནི། དངོས་
པོ་དང་བསམ་པའི་དཔལ་ཡོན་ཡ་བལ་དུ་སྤྱིན་པའི་རུབ་སྤྱོད་རིག་གནས་དེ་བོད་ཀྱི་སྤྱི་ཚོགས་གོང་
འཕེལ་གྱི་དམིགས་ཡུལ་དུ་འཛིན་མི་འོས་ཤིང་། ཐོན་སྐྱེད་རུས་ཤུགས་ཀྱི་སོབས་གཉོམ་པ་མ་ཟད། འཚོ་བ་
དངོས་དང་ཁ་བྲལ་བ་དང་། མི་གཤེས་མེད་པའི་བསམ་པའི་རེ་སྤྲེགས་སུ་སྤྱོད་པ་འདྲ་མིན། དོན་དམ་
པར། བོད་པའི་གཤེས་རྒྱུད་ཁྱད་འཕགས་ཅན་གཞི་བཞུགས་ཏེ། རང་བྱུང་ཁམས་དང་། མི། སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་
འགོ་ལུགས་གོང་འཕེལ་དང་། བོད་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་དངོས་པོའི་ལོངས་སྤྱོད་དང་བསམ་པ་ལྷན་ལྷག་གི་
རིག་གནས་ཀྱི་དགོ་མཚན་རོལ་ཐུབ་པ་དེར་ཟེར།

བོད་ཀྱི་སློབ་གསོའི་བསྐྱབ་གཞི་ཡི་རྩ་དོན་འདིའི་ཐོག་ནས་རིག་གནས་ཀྱི་རྒྱན་བཟང་པོ་དེའི་
སྤོབས་ཤུགས་རེད་ཐུབ་པ་མ་ཟད། སྤྲེགས་དོར་བཅུད་ལེན་བྱེད་ཐུབ་པ་མ་ཟད། སློབ་མའི་འཇུག་ཤེས་སྤྲིག་
གཞི་རྒྱ་བསྐྱེད་འོང་བ་དང་ཡོན་ཏན་གྱི་སྤྲིག་གཞིའི་འགོ་འཇུགས་སའང་རྙེད་རྒྱ་རེད། དེ་ལྟར། བསྐྱབ་
གཞིའི་རུས་པ་ཁྲིན་ཡོངས་ནས་མངོན་འགྱུར་ཡོང་ཐུབ། བོད་ཀྱི་སློབ་གསོའི་བསྐྱབ་གཞི་འཇུགས་སྐྱུན་
ཀྱིས། ད་དུང་ངེས་པར་འབྱེད་རིམ་སློབ་གྲུའི་སློབ་གསོ་དང་། སློབ་གྲུ་ཚེན་མའི་སློབ་གསོ་དང་སྤྱི་ཚོགས་
ཞབས་འདེགས་བཅས་བར་གྱི་བོད་ཡིག་གི་ལམ་སྐྱོད་སྤྱི་ཚོགས་གཞི་གཅིག་ཏུ་མཐུད་དགོས། གནད་དོན་
འདི་ལམ་འགོ་ཡོང་བར་སློབ་གྲུའི་བསྐྱབ་གཞི་ཁོ་ནས་མི་ཚོགས་པར། ངེས་པར་དུ་བོད་ཀྱི་རིག་གནས་རྒྱན་
འཛིན་དང་གོང་འཕེལ་བྱ་བཞག་མང་གཞི་བཞུགས་པའི་སྟེང་། བོད་ཡིག་གི་སློབ་དེབ་མང་པོ་གསར་སྐྱུན་
དང་གཞུང་གསར་བ་ནང་འདེན་བཞུགས་པ་དང་། མི་རིགས་གཞན་དང་གཞན་པའི་ཐུན་མོང་ལོངས་
སྤྱོད་དུ་བྱུང་བའི་རིག་གནས་ཀྱང་ནང་འདེན་བཞུགས་ཏེ། བོད་ཀྱི་རིག་གནས་གོང་འཕེལ་གྱི་ལོ་རྒྱུས་བསྟོན་
ལམ་རྩེ་ཡངས་རྩེ་བརྟན་དུ་གཏོང་རྒྱ་དེ་དོན་གནད་དུ་སློབ་ཞིང་། བོད་རིག་གནས་ཀྱིས་འཛམ་གླིང་ཚན་
རིག་གི་སྐྱུན་ཚོད་ཐུབ་པ་ཞིག་ལ་བཙོན་ལེན་བྱེད་དགོས་ན་ངེས་པར་ཞིབ་འཇུག་གི་གོ་རྟོགས་ལྡན་པའི་
སློབ་གྲུའི་བསྐྱབ་གཞི་མ་ལག་མཚོགས་སུ་རང་འཇུགས་དགོས་ཤིང་། དེ་དང་དུས་མཚུངས་སུ། བོད་རྒྱ་

སྐད་ཡིག་ཟུང་མིང་གི་གནད་དོན་ཡུང་ཐག་གཅོད་དགོས་པ་དང་། སློབ་མའི་མི་རིགས་ཡོངས་ཁྱབ་གྱི་སྲོལ་
མོན་དང་གཞན་པར་མཛུམ་མཐུན་གྱི་འགོ་འོང་འབྲེལ་བ་སྐྱོད་ཐུབ་པའི་རུས་པའང་གསོ་སྐྱོད་གནད་དགོས།

བོད་ཀྱི་འོས་འགན་སློབ་གསོའི་བསྐྱབ་གཞི་འཇུགས་སྐྱུན་ནི། རིག་གནས་སྤྱིའི་འཇུགས་སྐྱུན་མ་
ལག་གི་གྲུབ་ཆ་ཞིག་ཏུ་འཇུགས་པས། གཤམ་ཏེ། རིག་གནས་འཇུགས་སྐྱུན་ལ་དོ་སྣང་མ་བགྱིས་ན། སློབ་
གྲུའི་སློབ་གསོ་ལོགས་གྲུབ་ཡོང་དཀའ་བའི་ཚུལ་དུ་སྒྲུབ་པས། རིག་གནས་རིག་པའི་ལྷ་ཚུལ་ཡང་དག་
འཐད་ལྡན་ཅན་ཞིག་འཇུགས་དགོས་པའི་རེ་བ་བཏོན་འདུག། བོད་ཀྱི་རིག་གནས་དང་འགོ་བ་མིའི་རིགས་ཀྱི་
རིག་གནས་བར་གྱི་ཆ་དང་ཆ་ཅན་གྱི་འབྲེལ་བ་རྗེ་ལྟ་བུ་དེ་ཉིད་དུ་དབྱེ་ཞིབ་བགྱི་བ་ལས། བོད་རིག་གནས་
དང་ཚོས་ལྷན་པས་རིག་གནས་གཉིས་ཀྱི་བར་དུ་ཟབ་ཅིང་རྒྱ་ཆེ་བའི་འབྲེལ་བ་ཞིག་ཡོད་མེད་ལ་བསམ་སྒོ་
ཞིབ་ཏུ་གཏོང་དགོས་པར་མ་ཟད། བོད་ཀྱི་རིག་གནས་མ་ལག་རིག་གནས་བཅུའི་ཚོག་འབྲེལ་གྱི་རྒྱ་ཅམ་དུ་
མ་བཅུག་པར། མིའི་གཞི་གྲུབ་དང་དེ་འབྲེལ་དངོས་ཡོད་ལ་བཅུ་འཛོག་བགྱི་དགོས། ལྷན་པས་གཅིག་ནས་
འཛིག་རྟེན་སྐྱབས་མགོན་གྱི་ཚུལ་དུ་མཐོ་སར་སྡོད་མི་རུང་ལ། དེའི་འཇུགས་སྐྱུང་དེ་བཟུང་ནས་རང་གི་རིག་
གནས་ཀྱི་ལྷན་པས་བོད་ཀྱི་རིག་གནས་ལ་གང་འདོད་ཀྱིས་བདེན་མེད་ཀྱི་འཆམ་གཏམ་སྐྱབས་འཇུག་རུས་
མེད་དུ་སྐྱབ་པ་དང་། ཡང་ན། བོད་རིག་གནས་ཀྱི་དོན་སྦྱོང་རྗེ་ཚུང་དུ་དེ་བས་གཏོང་མི་རུང་། ལྷན་པར་དུ།
མིའི་རིག་གནས་ཀྱི་རང་ཚུལ་སྐྱུང་མེད་དུ་བཞག་སྟེ་བོད་ཀྱི་སློབ་མའི་རིགས་པའི་རྣམ་འཇུག་ལས་བསམ་ཞོར་
འཇུག་ཆེན་པོ་བཟོས།

ལྷན་པས་གཞན་ཞིག་ནས། ཁོག་རྒྱ་ཡངས་སོར་བསྐྱེད་དེ། མིའི་སྤྱིར་བཏང་གི་དགོས་མཁོར་བཅུ་
འཛོག་དང་། འགོ་བ་མིའི་རིགས་ཀྱི་འབྲེལ་ལྷན་པས་ཡུང་ཤེས་དགོས། དེ་ལས་རང་རང་གི་གོ་བབ་རྟེན་ཐུབ་
པ་དང་། རང་རེའི་རྒྱལ་ཁབ་འཇུགས་སྐྱུན་གྱི་དགྱིལ་འཁོར་ཆེན་པོར་ཞུགས་དགོས། རང་མཐོང་མི་ཆེ་བ་
དང་། རང་གི་རིག་གནས་འཛིག་རྟེན་ཡང་ཅེར་བསྐྱབས་ཡོད་ཅེས་སྐྱམ་ཏེ། ཡར་རྒྱས་གོང་འབྲེལ་དུ་གཏོང་
མི་དགོས་པའི་འདྲ་འདྲ་འགྲིག་འགྲིག་ཅིག་གྲེད་འདོད་པ་ནི་མི་རིགས་མདུན་ལམ་ལ་གཞོད་པ་ཤིན་ཏུ་ཆེ་
བའི་ཞོར་འཇུག་ཁོ་ནའོ།

དབྱུང་བ་འདི་བོད་ཀྱི་སློབ་གསོ་སྐོར་གྱི་བསྐྱབ་གཞི་འཇུགས་སྐྱུན་ལ་དམིགས་ཡོད་པ་མ་ཟད། ད་
དུང་བོད་ཀྱི་སློབ་གསོ་སྐོར་གྱི་བསྐྱབ་གཞི་འཇུགས་སྐྱུན་སྤྱིར་བཏང་བའི་ཚོས་ཉིད་ལ་འང་དབྱུང་མཐར། མི་
རིགས་མང་བོས་བྱུབ་པའི་རྒྱལ་ཁབ་ནང་ཁུལ་དུ་པན་ཚུན་མཛའ་མཐུན་དུ་རི་ལྟར་གནས་བྱུབ་པ་དང་།
རིག་གནས་ཐ་དད་པ་རྣམས་པན་ཚུན་ཤུག་ལྷགས་ཚུལ་གྱི་གོ་བ་དང་། མཉམ་དར་སྐྱོན་གནས་ཡོང་ཐབས།
སློབ་བྱའི་སློབ་གསོ་རིག་གནས་ཡར་རྒྱས་གོང་འཕེལ་གྱི་ལག་ཚར་རི་ལྟར་འགྲུང་ཚུལ་བཅས་ཐད་གྱི་
རིགས་ལམ་གསར་བའང་བཏོན་ཡོད།

དེ་ལས། བོད་ཀྱི་འོས་འགན་སློབ་གསོའི་བསྐྱབ་གཞིའི་རྩ་བ་ངེས་པར་དུ་བོད་རིག་གནས་ཀྱི་སྤྱིང་
ལ་འཇུགས་དགོས་པ་དང་། མིག་རྒྱ་འགྲོ་བ་མིའི་རིགས་ཐུན་མོང་ཡོངས་སྤྱོད་ཀྱི་རིག་གནས་སུ་བསྐྱེད་དེ།
འགྲོ་བ་མིའི་རིགས་སྤྱི་ལ་དབང་བའི་རིག་གནས་ལ་ཁ་སྐྱོགས་ཏེ། བོད་ཀྱི་རིག་གནས་དང་འགྲོ་བ་མིའི་
རིགས་ཡོངས་ཀྱི་རིག་གནས་ཡར་རྒྱས་གོང་འཕེལ་ལ་ཞབས་འདེགས་ལྷུ་དགོས་པ་དང་། སློབ་མའི་ས་
ཡུལ་དེང་རབས་ཅན་དུ་འཇུགས་སྐྱུན་དང་རང་གི་མི་རིགས་དེང་རབས་ཅན་དུ་འཇུགས་སྐྱུན་ལ་ཞབས་
འདེགས་ལྷུ་བྱུབ་པའི་སྐྱེད་གཞིའི་ཤེས་བྱ་དང་རུས་པ་གསོ་སྦྱོང་གྲེད་དགོས་ལ། སློབ་མའི་རང་བྱུང་ཁམས་
ལ་གཅེས་འཛིན་དང་། མི་གཞན་དང་རང་ཉིད་འབྲེལ་མཉམ་དུ་བཅུ་འཛོག་གྲེད་པའི་སྒྲ་སྒྲུག་གི་མི་གཤེས་
གོང་དུ་བསྐྱེད་དགོས་པའི་སྡོམ་ཚིག་དང་དབྱུང་ཐབས་ཀྱང་བཏོན་ཡོད། དབྱུང་བ་འདིས་ད་དུང་རིག་གནས་
གོང་འཕེལ་སོར་གི་སྤྱིར་བཏང་ཚོས་ཉིད་ལ་བསྐྱུན་ཏེ། བོད་རིག་གནས་ཀྱི་ནང་རིམ་སྤྱིག་གཞིར་སློབ་ཅི་
བཏང་པས། བོད་ཀྱི་རིག་གནས་ཁོང་གྱི་ཞིབ་འཇུག་ཁྱབ་ཁོངས་དེ་བོད་འདི་ཐོག་མར་བྱུང་བའི་དུས་རབས་
ལ་དེད་ཡོད། བོད་རིག་གནས་ཁོང་གྱི་མི་རིགས་རང་བཞིན་ཐོག་མར་སྐྱོགས་བསྐྱུས་བགྱིས། བོད་རིག་
གནས་ཀྱི་འཕེལ་སྐྱོགས་རིགས་ལམ་དང་འགྲོ་བ་མིའི་རིགས་ཀྱི་རིག་གནས་འཇུགས་སྐྱུན་གི་ཐབས་ལམ་
ཀྱང་བཏོན་ཡོད།

བོད་རིག་གནས་ཁོང་གྱི་གཡུང་དྲུང་གི་མཚོན་ཉུགས་དང་། འཁོར་དང་གྲངས་ཀའི་མོས་སྐྱོགས་ཀྱི་
གནད་དོན་ལ་འང་རིག་གནས་རིག་པའི་ཐད་ནས་དབྱུང་བ་རྒྱང་ཐད་ཅམ་བཏང་བའི་དམིགས་ཡུལ་ནི་བོད་
རིག་པའི་ཞིབ་འཇུག་གི་བསྐྱོད་ལམ་རྒྱ་བསྐྱེད་དེ། ཞིབ་འཇུག་གི་ཁྱབ་ཁོངས་དང་འབྲས་བུ་པའི་ལོ་རྒྱུས་

ལ་སྤྱིར་བཏག་གྱེད་དགོས་པ་མ་ཟད། ལྷག་པར་དུ་བོད་འཕེལ་རྒྱས་ཀྱི་མངོན་སུམ་ད་ལྟར་ཞབས་འདེགས་ལྷ་
བ་དང་། མ་འོངས་པར་སྤྲིག་གཞི་གསར་བ་འདོན་རྒྱ་དེའོ།

གཞུང་དངོས་ཀྱི་སློབ་འགྲུའི་གཏམ།

སློབ་གྲུའི་བསྐྱབ་གཞི་དེ་རིག་གནས་གོང་འཕེལ་གྱི་ཆ་རྒྱུན་གལ་ཆེན་ཞིག་ཏུ་དགོངས་ཏེ་ཞིབ་
འཇུག་བསྐྱེད་གོས་པ་དང་། རིག་གནས་ཀྱིས་འོས་འགན་སློབ་གསོར་ལྷགས་རྒྱུན་ཐེབས་ཚུལ་ལ་བརག་
དབྱེད་བསྐྱེས་ན། འོས་འགན་སློབ་གསོར་དེ་ཚུལ་རི་ལྟ་བུ་ཞིག་གི་འོག་བོད་ཀྱི་སྤྱི་ཚོགས་གོང་འཕེལ་དང་།
རིག་གནས་དང་གྱིས་པའི་ལུས་སེམས་རྒྱས་བསྐྱེད་དང་པོ་རྒྱུན་ར་འགྲོད་པ་མ་ཟད། བོད་ཀྱི་གྱིས་པ་དང་
ཁྲིམ་བདག་རྣམས་ཀྱིས་ཁས་ལེན་ཅིང་གྱིས་པའི་ལུས་སེམས་རྒྱས་བསྐྱེད་བདེ་བླག་ངང་འཕེལ་རྒྱས་དངོས་
སུ་འབྱུང་ཐུབ་པ་དང་། མི་དམངས་ཀྱི་ཆོད་རིག་ལག་རྩལ་རྒྱ་ཚད་མཐོར་འདེགས་དང་། མི་དམངས་ཀྱི་རིག་
གསུམ་གོང་འཕེལ་ལ་སྐྱེལ་འདེད་དང་། མཐུན་སྦྲིལ་རེ་དམ་དང་རང་གི་མི་རིགས་གོང་འཕེལ་གཅིག་གྱུར་ལ་
སྐྱེལ་འདེད་གཏོང་རྒྱ་བཅས་ནི་དབྱེད་པ་འདིའི་དམིགས་ལུལ་དམ་བཤོ།

དེ་དང་དུས་མཚུངས་སུ། བོད་ཀྱི་རིག་གནས་དང་གོང་བའི་སློབ་གསོའི་ཁྲིད་གཞིར་དབྱེད་པ་
བརྒྱུད་དེ། མི་རིགས་མང་པོ་འདུས་པའི་རྒྱལ་ཁབ་ཅིག་གི་ནང་སློབ་གསོའི་འབྲས་བུ་བདེ་བླག་ངང་ལེན་
ཐུབ་པའི་ཆ་རྒྱུན་དང་། མི་རིགས་ཐ་དད་པའི་བར་གྱི་རིག་གནས་འབྲེལ་བ་དང་། མི་རིགས་སོ་སོས་པན་
ཚུན་བཅི་འཛོག་དང་། མཐུན་སྦྲིལ་གྱི་སྤྱི་དོན་དང་དེ་དག་གི་སྤྱིལ་ཐག་དབྱེད་འཚོལ་བསྐྱེས་མཐར། འགོ་བ་
མའི་རིགས་ཀྱི་རིག་གནས་འཇུགས་སྐྱུན་གི་མང་གཞི་ག་རེ་ཡིན་པའི་རྒྱང་བུ་འདོན་པ་དང་དེ་འདྲའི་
དམིགས་ལུལ་ནི། མི་རིགས་སོ་སོའི་རིག་གནས་བར་གྱི་གཞི་མཐུན་གྱི་ཆ་བཅས་བ་དེས་མི་རིགས་སོ་
སོའི་གོང་འཕེལ་གཅིག་ཏུ་འབྲེལ་གྱེད་ཀྱི་རྒྱ་བའི་མཐུན་ཆ་སྟེ་རང་རེའི་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་རྒྱལ་དམངས་རང་བཞིན་
འཇུགས་དགོས། རིག་གནས་རྒྱུན་འཛིན་དང་དར་སྤེལ་གཏོང་གྱེད་དུ་གྱུར་བའི་སློབ་གསོའི་བསྐྱབ་གཞི་
འཇུགས་སྐྱུན་དེས་པར་རིགས་ལམ་འདི་དང་བསྐྱུན་དགོས། སློབ་གྲུའི་སློབ་གསོ་བདེ་བླག་ཏུ་འབྱུང་གྱེད་

ཀྱི་གཞི་རྩ་ནི། མི་ལ་བརྩི་འཛོག་དང་། མིའི་རིག་གནས་ངང་ཚུལ་དང་རིན་ཐང་མངོན་གྲུབ་ཡོང་བར་བརྩི་འཛོག་གྲེད་དགོས།

བོད་ཀྱི་སློབ་གསོར་ཞིབ་འཇུག་དང་རྒྱས་ལོན་གྲེད་དགོས་ན་ངེས་པར་དུ་བོད་མི་དམངས་ལ་བརྩི་འཛོག་གཞིར་འཛིན་དགོས་པར་མ་ཟད། བོད་པའི་རིག་གནས་ལྟ་བུ་དང་རིན་ཐང་ལའང་བརྩི་འཛོག་གྲེད་དགོས། བོད་ཀྱི་རིག་གནས་ནི་བོད་མིའི་ངོ་བོ་ཆགས་གྲེད་ཡིན། དེ་ནས་ཞིབ་འཇུག་གི་བྱ་བའང་བོད་མི་རིགས་ཀྱི་གནས་བབ་དངོས་དང་མཐུན་དགོས་པ་དང་། དབྱུང་པའི་སློ་རྩི་བོད་རིག་གནས་ཀྱི་ནང་རིམ་སློབ་ཉིང་སྟེང་མ་བཅུགས་ན། བོད་མི་དམངས་ཀྱི་བདེན་པ་དང་། བྱམས་པ། མཛེས་འཛིན་ལྟ་བུའི་རིན་ཐང་མི་རྟོགས་པས། བོད་པར་བརྩི་འཛོག་དང་། བོད་པའི་བྱིས་པར་བརྩི་འཛོག་རྩི་བ་ནས་མི་ཡོང་བས། སློབ་གསོ་ཡང་བོད་ཀྱི་སློབ་གསོར་འགྲུབ་མི་ཐུབ། རྒྱ་ནག་གི་རིག་གནས་རིན་ཐང་དབྱུང་འཛོག་གི་ཚད་གཞིར་བཟུང་སྟེ་བོད་རིག་གནས་ལ་ཞིབ་འཇུག་གི་སྟངས་པས་མ་སློབ་གསོ་རང་ངོས་ནས་སློབ་གསོར་དབྱུང་པའི་གཞུང་ལུགས་རྒྱུང་བའི་ཞིབ་འཇུག་བཅས་ལ་འབྲས་བུ་ཅི་ཡང་འཕྲོབ་མི་སྲིད། ཐལ་ཆེན་དེ་འབྲའི་ཞིབ་འཇུག་གི་བྱ་བ་ལོག་ལམ་དུ་ཆས་ཉེན་ཆེ་ཞིང་། སློབ་གསོ་དངོས་ཀྱི་བྱ་བར་ཆགས་སློབ་བཟོ་ངེས། དེའི་ཕྱིར། དབྱུང་པ་འདྲིའི་རིགས་པའི་རྣམས་ཀྱི་ནང་རིམ་ལ་གཏད་དེ། མཚན་ཉིད་རིག་པའི་ཕྱོགས་དང་། རིག་གནས་རིག་པའི་ཕྱོགས། སེམས་ཁམས་རིག་པའི་ཕྱོགས། མི་རིགས་རིག་པའི་ཕྱོགས། ཆོས་ལུགས་རིག་པའི་ཕྱོགས། དཔལ་འབྱོར་རིག་པའི་ཕྱོགས་སོགས་རིག་ཚན་སྣ་ཚོགས་ཀྱི་གཞུང་ལུགས་དང་དབྱུང་ཐབས་བཅུ་སྟུང་དེ་བོད་ཀྱི་སློབ་གསོའི་མངོན་སུམ་གནས་བབ་ལ་ཞིབ་འཇུག་བགྱིས་ཐོག་བོད་ཀྱི་སློབ་གསོའི་ཆོས་ཉིད་གཉིང་གསལ་དུ་སྦྲངས་ཤིང་། བོད་ཀྱི་སློབ་གསོའི་བསྐྱབ་གཞི་དང་སློབ་ཚོགས་གནས་བབ་དངོས་པར་གྱི་མཐུན་མཚམས་ཤིག་འཛོལ་དགོས།

སློབ་གསོའི་གཞུང་ལུགས་འཇུགས་སྐྱེན་གྱི་ཐད་ནས་སྟེང་ན། དབྱུང་པའི་འཇུག་ཕྱོགས་རི་ཞིབ་དུ་འགྲུབ་པ་དང་། དབྱུང་ལུལ་གསར་པ་འདོན་པ་དང་། འགྲོ་བ་མིའི་རིགས་ཀྱི་ཚན་རིག་གི་ཐོན་འབྲས་དང་བོད་རིག་གནས་བཅས་ལ་བརྟེན་ནས་སློབ་གསོ་རིག་པའི་དོན་ཐོག་ནས་བཟླ་བ་དབྱུང་བཏང་ཆེ། སློབ་

གསོའི་གཞུང་ལུགས་རང་ངོས་གོང་འཕེལ་དུ་འགྲོ་བར་ཕན་རྒྱུ་ལྡན་ཆེ་བ་མ་ཟད། རང་རེའི་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་མི་
རིགས་རིག་པའི་གཞུང་ལུགས་འཕེལ་རྒྱས་འགྲུང་བར་ཡང་གོགས་སྲུ་འགྲུང་ངེས།

བསྐྱབ་གཞི་ཞེས་པ་ནི་སྲུ་མཐུན་དུ་གོང་འཕེལ་འགྲུང་བཞིན་པའི་དོན་སྤྱི་ཞིག་ཡིན་པས། ལོ་རྒྱུས་
ཀྱི་དུས་སྐབས་མི་འདྲ་བ་སོ་སོའི་ནང་། མི་རྣམས་ལ་བསྐྱབ་གཞིའི་དོན་སྤྱི་མི་འདྲ་བ་རེ་འགྲེལ་རྒྱ་ཡོད། དེ་
ནི། སྤྱི་ཚོགས་དེའི་སྲིད་འགྲུང་རིག་གསུམ་ཀྱི་གོང་འཕེལ་ཐ་དད་པའི་གནས་བབ་འོག་སློབ་གསོའི་གནས་
བབ་སྣ་ཚོགས་དང་དེ་དག་གི་ཚོས་ཉིད་ངོས་འཛིན་མི་འདྲ་བའི་ཚུར་སྤང་ཞིག་རེད། འདྲས་ཟེན་པའི་ལོ་
རྒྱུས་ཁོང་། བསྐྱབ་གཞི་ཞེས་པ་དེ་སོལ་རྒྱུན་དེབ་ནང་དུ་འཁོད་པའི་ཤེས་བྱའི་མ་ལག་ཞིག་ཏུ་ངོས་འཛིན་
མོད། རོན་སྐྱེད་ལུས་ལུགས་ཀྱི་གོང་འཕེལ་ཐ་དད་དང་། སྤྱི་ཚོགས་ཡར་རྒྱས་དང་བསྐྱུལ། མི་རྣམས་ཀྱི་
སློབ་གསོའི་སྤང་རྒྱལ་དང་དེའི་ཚོས་ཉིད་ལ་ངོས་འཛིན་གཉིས་ཇེ་ཟབ་དང་མཐུས་ཇེ་ཚང་དུ་ཕྱིན། བསྐྱབ་
གཞི་ཞེས་པ་དེའང་ཤེས་བྱ་ཉ་ཉོག་མཉམ་བསྐྱེས་བསྐྱེས་པ་ཞིག་མ་ཡིན་པར། ལག་རྩལ་ལུས་པའི་བྱེད་
ཁོངས་དང་། མིའི་ཡིད་ཀྱི་འགྲུང་བ་དང་འཚོ་བའི་ཉམས་སྲོང་མེད་མི་རུང་བ་དག་ཀྱང་འདུས།

བསྐྱབ་གཞི་ཞེས་འདུག་གི་ཁ་སྤོགས་ནི་ཤེས་ཡོན་བསྐྱབས་པའི་བརྟན་འཇགས་ཀྱི་རིག་ཚན་ནས་
ལུས་པ་གསོ་སྦྱོང་གཙོ་བོར་བྱེད་པའི་ཁྲིད་གཞིར་རྒྱ་བསྐྱེད་པས། སློབ་གྲུའི་སྤྱི་ཚོགས་ཁོང་ལུགས་སྐོག་གྲུར་
བ་དང་བསྐྱབ་གཞིའི་ཁོད་དུ་བག་ལ་ཉལ་བའི་ཤེས་བྱར་སྐྱེས་མཉམ་བཞེས་དགོས་ཤིང་། དེར་སྐབས།
སློབ་གསོའི་སྤོགས་ལ་ཆེད་དུ་མཁས་པ་རྣམས་ཀྱི་སྐབས་མོང་འདོད་ཚུལ་ལྟར་ན། བསྐྱབ་གཞི་ཞེས་པ་འདིར་
སྤྱི་ཡངས་འདུག་དང་དོག་འདུག་གི་གོ་བ་གཉིས་མཆིས་པ་ལས། སྤྱི་ཡངས་འདུག་གི་གོ་དོན་ནི། རིམ་པ་
དང་རིགས་མི་འདྲ་བ་སོ་སོའི་གསོ་སྦྱོང་གི་དམིགས་ལུལ་འགྲུབ་ཆེད་དུ་གཏན་ལ་ཕབས་ཏེ་བྱུང་བའི་སློབ་
ཁྲིད་ཀྱི་འཆར་གཞི་ཡོངས་ལ་གོ་དགོས་པ་དང་། སྤྱི་དོག་འདུག་གི་བསྐྱེད་དོན་ནི། ཆེད་དམིགས་ཀྱི་རིག་
ཚན་ཞིག་ལ་གོ་རྟོག་གཞི་འདིའི་སྤྲོད་ནས་དབྱེད་པ་གནད་སྤོང་དུ་བཏང་བ་ཡིན་ནོ།

ལེབ་དང་པོ། དབྱུང་ཕྱོགས་དང་དབྱུང་པའི་གཞི་འཇུགས་ས།

དུས་རབས་འདིའི་དུས་འགོ་ནས་བཟུང་ཚན་རིག་གི་འཕེལ་འགྲོས་ལྷུང་ཞིང་། རང་བྱུང་ཚན་རིག་དང་། སྤྱི་ཚོགས་ཚན་རིག་ ཟེན་བཅས་ཚན་རིག་བཅས་སོ་སོའི་ཐད་ལ་གྲུབ་འབྲས་གཞུང་དུ་བ་བསྐྱོད་ཀྱི་དེའི་ནང་རྒྱ་རྒྱུ་གཙོ་བོ་ཞི། རིག་ཚན་སོ་སོའི་ཞིབ་འཇུག་གི་མིག་རྒྱ་དོག་སོ་ལས་བརྒྱུ་ཉེ། རིག་ཚན་བར་ཐོབ་ཚུན་བསྐྱེད་ལོང་དང་། དབྱུང་ཐབས་གསར་སོ་བཅུགས་ཤིང་བེད་སྤྱད་པ་དང་། ལྷག་བར་དུས་རབས་འདིའི་ལོ་རབས་༤༠ བའི་མཇུག་ཏུ། མ་ལག་སྐྱ་བ་དང་། ཚོད་འཛིན་སྐྱ་བ། བརྒྱུ་འཕྲིན་སྐྱ་བ་སོགས་ཀྱི་འཇུག་ཚན་རིག་གི་དབྱུང་ཐབས་དང་རིག་གཞུང་གྲུང་བས། མི་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་ཕྱོགས་ཕྱིལ་བོ་དང་། མ་ལག་ཆ་ཚང་ཞིང་འཕེལ་འགྲུང་གི་ལྷ་ཚུལ་བཟུང་ནས་འཇིག་རྟེན་འདིར་དབྱུང་པའི་འགྲོ་ཚུགས་ཤིང་། ཚན་རིག་ཐམས་ཅད་ལ་འཇུག་པའི་དབྱུང་ཐབས་ཀྱིས་བ་ན་མེད་པའི་ལོ་རྒྱུས་དོན་རྒྱུང་མངོན་པ་དང་། ལོ་རབས་༤་འམ་༥༠སྐབས་སུ་སྤྱི་གཞི་སྐྱ་བའི་གཞུང་ལུགས་དང་། མཉམ་དབྱུང་སྐྱ་བ། ལྷུང་བརྒྱུ་སྐྱ་བ་དང་སྐྱ་འཕེལ་གཞུང་ལུགས་སོགས་གཅིག་འཛོམས་གཉིས་མཐུན་དུ་བྱུང་ཞིང་། མ་ལག་ཚང་བའི་ཚན་རིག་གི་བོང་འཕེལ་ལ་རྣམ་པ་གསར་བའི་སྤྱང་ཚུལ་བྱུང་། མ་ལག་ཚང་བའི་ཚན་རིག་གི་དུས་རབས་གསར་བས་སློབ་གསོ་ཚན་རིག་ལའང་དུས་རབས་གསར་བའི་གཤེས་བསྐྱེད། ཕྱོགས་བསྐྱེད་སྐྱ་འཛོམས་ཀྱི་སློབ་གསོ་ཚན་རིག་འདིས་ང་ཚོར་བཏོན་པའི་རེ་བ་ནི། སློབ་གསོའི་ནང་རིམ་སྤྱི་གཞི་ཞིབ་འཇུག་གི་བྱ་བ་དེ་རིམ་པར་དུ་སྤྱི་རོལ་རྣམས་པའི་ཞིབ་འཇུག་དང་མཉམ་དུ་བྱུང་འབྲེལ་དགོས་པ་དང་། སློབ་གསོའི་ཞིབ་འཇུག་གི་ཚན་རིག་དང་དམིགས་ལུལ་རང་བཞིན་ནི། སློབ་གསོ་ཞིབ་འཇུག་གི་དུས་རབས་ཀྱི་

རྒྱལ་ལྗོངས་དང་། སྤྱི་ཚོགས་ཁོར་ལུག་སློབ་གསོ་གཏོང་ལུལ། མིང་གཞི། སློབ་གསོའི་བརྒྱུད་རིམ་དང་
དེའི་འབས་བྱ་བཅས་ལ་དམིགས་གཏོང་དགོས་པ་མ་ཟད། ད་དུང་སློབ་གསོའི་ཁོང་གི་བསྐྱབ་གཞི་དང་།
ཡིད་ཀྱི་འགྱུར་བ། དོན་སྤྱིང་། རིན་ཐང་དང་དམིགས་ལུལ་ལ་སོགས་པའི་སྤྱི་ནང་གི་རྒྱ་རྒྱུ་རྒྱུ་རྒྱུ་རྒྱུ་རྒྱུ་རྒྱུ་
དམིགས་གཏོང་དགོས་པ་གཞིར་བྱས་ཐོག་དཔུང་ཐབས་སྤྱོད་པའི་གཞུང་གི་མཚུས་སྤོམ་ལོག་རྒྱ་བསྐྱེད་པ་
ཡིན།

དང་པོ། དཔུང་སྤྱོད་པ།

སློབ་གསོའི་བྱ་བའི་ནང་གལ་འགངས་ཆེ་ཤོས་དང་། ཟུགས་སྤང་འདོག་
དགོས་པ་སྟེ་བསྐྱབ་གཞི་ནི། སློབ་གསོ་བཅོས་བསྐྱར་གི་གོམ་ཁ་དང་པོ་ཡིན་ལ། སློབ་
གསོ་བདེ་ལྡན་ཏུ་འགྱུར་བྱེད་ཀྱི་སྲོལ་འགྲོའི་ཆ་རྒྱུན་ཀྱང་ཡིན་པས། དེར་གི་ཆར། མི་རྣམས་འགྱུར་བ་སྤྱིར་
བའི་བརྗེ་འཕྲོལ་སྤྱི་ཚོགས་སུ་བསྐྱེད་པ་པས། ལག་རྩལ་གསར་བའི་གསར་བརྟེན་མིའི་སྤྱི་ཚོགས་འཚོ་བའི་
འཁོར་རྒྱ་རྗེ་ནས་རྗེ་ཆེར་བསྐྱེད་པ་དང་། འགྲུལ་བསྐྱོད་ཀྱི་བྱ་བའང་རྗེ་སྤྱིར་དང་རྗེ་མགྲོགས་སུ་བཏང་།
ཕན་ཚུན་བར་ཏུ་བརྒྱུད་པའི་བརྗེ་གསར་ཐོན་འགྲོལ་རྗེ་མགྲོགས་དང་། བསམ་སློབ་གཏོང་སའི་ཚད་རིམ་ཀྱང་
རྗེ་མཐོང་སྤྱིན། རྗེ་ལྟར་བྱས་ནས་སློབ་མར་ཚད་ཡོད་ཀྱི་དུས་ལུན་ནང་ཕན་འབྲས་ཆེ་བའི་རོག་པའི་
གཞིགས་སངས་ཐོབ་པར་བྱེད་དགོས་པས། དུས་སྐབས་ངེས་ཅན་ཞིག་གི་ནང་འཚོ་ཐབས་རྗེ་ལྟར་བྱས་ན་
ཤེས་རྒྱ་ནི། མིང་གཞིར་སྤྱད་པའི་གནད་དོན་ཆེན་པོ་ཞིག་ལགས་པས། མི་རིགས་མང་པོ་འདུས་པའི་རྒྱལ་
ཁབ་ཅིག་གི་ནང་རྗེ་ལྟར་བྱས་ནས་བསྐྱབ་གཞི་ཉིད་མི་རིགས་སོ་སོའི་རིག་གནས་འཇུགས་སྤྱོད་གི་ལག་
ཆར་འགྱུར་དགོས་པ་དང་། མིང་གཞིས་ངེས་པར་དུ་འགན་དེ་ལེན་དགོས་ན་བསྐྱབ་གཞིའི་ཆེད་དུ་བསྐྱབ་
གཞི་གོང་མི་འོས།

སྤྱི་ཚོགས་ཤིག་ལ་མཚོན་ན། དོན་དངོས་ཐོག་བསྐྱབ་གཞིའི་ནང་དུ་སྤྱི་ཚོགས་དེའི་བརྗེ་འཕྲོལ་
ཡོངས་རྫོགས་ཚུད་དགོས་པར་མ་ཟད། སྤྱི་ཚོགས་དེའི་རིག་གནས་ཀྱི་ཉིད་བཅུད་ཡང་འདུ་དགོས། བག་ལ་
ཉལ་བའི་བསྐྱབ་གཞིའི་ནང་ན་སྤྱི་ཚོགས་དེའི་རིག་གནས་ཀྱི་བརྗེ་འཕྲོལ་རྫོགས་པའི་ཆེད་འདུས་ཡོད།
དེའི་སྤྱིར། ཚན་རིག་དང་མཚུན་པའི་མཚུས་སྤོམ་ལོག་ལ་བརྟེན་ནས་མིང་གཞིར་ཞིབ་འཇུག་བྱེད་དགོས། མིའི་

རིགས་བྱིངས་ཀྱི་མད་དུ་བྱུང་བའི་རིག་གནས་ཐོན་འབྲས་དང་འཚོ་བའི་ཉམས་མོང་སྤྱད་དེ་དཔྱད་པའི་མིག་
རྒྱུང་ཇེ་ཆེར་བསྐྱེད་དགོས་པ་དང་། རིག་གནས་སྐྱ་ཚོགས་དང་འཚོ་བའི་ཉམས་མོང་ལ་བརྩི་འཛོགས་དང་།
གོ་བ་ལེན་པ་དང་སྤྱོད་པ་བསྐྱེད་སུ་ཐོན་པ་ཞིག་ཏུ་འབད་དགོས། བསྐྱབ་གཞི་འཇུགས་སྐྱུན་གི་བྱ་བ་དེ་
གང་མཁུ་གྱིས་ཆེས་ལུལ་དུ་བྱུང་བ་ཞིག་ཏུ་ཡོང་བར་འབད་དགོས།

རིག་གནས་(Culture) ་ཞེས་པ་འདིར་གནའ་དེང་གི་ནང་གི་འགྲེལ་ཕྱགས་བརྒྱ་ལྷག་མཆིས་པ་
དེ་དག་ལས་རིག་གནས་སྐྱ་བའི་མཁས་པ་དག་རང་རང་སོ་སོའི་ཡིག་སློལ་གྱི་བརྗེ་མཚོན་ཕྱགས་གཅིག་
པ་མིན་ཀྱང་། ཐུན་མོང་ཁས་ལེན་གྱི་ལྷ་ཚུལ་ཞིག་ཆགས་ཐེན་པ་དེ་ནི། མིའི་རིགས་ཀྱི་དངོས་པོའི་ཐོན་ཚུལ་
ཐམས་ཅད་དང་བསམ་པའི་ལོངས་སྤྱོད་ཡོད་ཚད་ཀྱི་སྤྱི་བསྐྱེད་ལ་རིག་གནས་ཞེས་འདོད། ཡང་རིག་
གནས་ཞེས་པ་རིགས་གསུམ་དུ་བཀར་ནས་དཔྱད་པ་གཏོང་བཞིན་མཆིས་ཏེ། དངོས་པོའི་རིག་གནས་
དང་། བསམ་པའི་རིག་གནས། ལམ་ཕྱགས་རིག་གནས་གསུམ་ཡིན་ལ། རིགས་ཆེན་པོ་དེའི་ནང་ན་པན་
ཚུན་ཉེན་ཅིང་འབྲེལ་བའི་རིག་གནས་བྱེ་བྲག་པ་མང་པོ་མཆིས་པ་ལས། བོད་འཕེལ་རང་བཞིན་གི་མ་ལག་
ཅིག་གྲུབ། དུས་ཀྱི་སྤོང་ནས། རིག་གནས་དེ་མིའི་སྤྱི་ཚོགས་འཕེལ་འགྱུར་དང་རྒྱུད་དང་མཉམ་དུ་བྱུང་
ཞིང་། འགོ་བ་མིའི་རིགས་ཀྱིས་ལག་ཆ་བཟོ་ཤེས་པའི་ཉིན་ནས་སམ་སློབ་ཆགས་སྤྱིར་བཏང་བ་ནས་མིར་
གྱུར་བའི་ཉིན་ནས་བཟུང་རིག་གནས་དར་འགོ་ཚུགས།

ཨོན་ཁེ་སི་ན་རེ། སྤྱི་མིས་བཀོལ་མི་བདེ་བའི་ལས་བཅོའི་དོ་གྲི་གཅིག་ཀྱང་བཟོས་མ་སྤོངས། ཞེས་
གསུངས་པ་བཞིན། སྐབས་དེ་དུས་ནས་བཟུང་། འགོ་བ་མིའི་སློབ་གྲོས་ཀྱི་རྩལ་ཇེ་མང་ཇེ་ཕྱག་ཏུ་བྱིན་པས།
རིག་གནས་ཀྱི་ཚད་རིམ་ཅུང་མཐོ་ཞིང་སྤྱོད་ལམ་བཞི་དང་འབྲེལ་བའི་དགོས་མཁོ་བསྐྱར་རྒྱུར་ཞབས་
འདེགས་ཇེ་མང་ཞུས་ཤིང་། ལྷོགས་སྐྱོམ་སེལ་ཆེད་བཟུང་བཏུང་འཚོལ་བ་དང་། གྲང་རར་འགོག་ཆེད་དུ་ལྷ་
གོས་སྐྱུན། ཆར་ཚུ་འགོག་ཆེད་དུ་ཁང་བ་བཟོས་པ་དང་། འགྲིམ་འགྲུལ་གྱི་ཆེད་དུ་མཚོ་གྲུ་དང་ཟམ་པ་
བཏུགས། འདི་དག་ཐམས་ཅད་རིག་གནས་ཡིན་ལ། རང་གི་དགོས་མཁོ་དང་བསྐྱུན་རང་བྱུང་ཁམས་ལ་
བཏུན་ནས་གསར་བཟོ་བྱིས་པ་དང་། རང་བྱུང་ཁམས་ངོས་འཛིན་དང་རྩོལ་བྱུང་ཁོར་ལུག་སྐྱུར་བཀོད་
བྱས་པའི་འབྲས་བུར་སྤོང་།

ལར་རིག་གནས་ཀྱི་འབས་བྱ་འདི་ཐམས་ཅད་མི་གཅིག་གིས་བཟོ་སྐྱོན་བྱས་པ་དང་ལོངས་སྤྱོད་
 བ་ཞིག་མ་ཡིན་པར། འགྲོ་བ་མིའི་རིགས་སོག་ཆགས་སྤྱིར་བཏང་བ་ལས་ཁ་བཀར་ཉེ་སྤྱི་ཤེས་ཤིང་དོན་གོ་
 བའི་གང་ཟག་ཏུ་གྱུར་བ་ནས། གྲུབ་འབྲས་གསར་བ་ཞིག་བྱུང་བ་དེ་ནི་སྤྱི་ཚོགས་ཞེས་བ་དེ་རེད། མར་ཁེ་
 སིའི་འདོད་ཚུལ་ལྟར་ན། སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་སྤྱི་ཚུལ་རི་འབྲ་ཞིག་ཡིན་ཀྱང་། དེ་ནི། འགྲོ་བ་མིའི་རིགས་ཀྱི་པན་
 ཚུན་ཤུགས་ལྷན་པའི་ཐོན་འབྲས་རེད། ཅེས་བ་ལྟར་ཡིན་པས། མི་ཞེས་བ་ཐོག་མ་ནས་བརྒྱུད་སྟེ་སྤྱི་
 ཚོགས་རང་བཞིན་ཅན་གྱི་སྤྱི་ཚོགས་ཞིག་ཡིན་པས། འགྲོ་བ་མིའི་རིགས་ཀྱི་གོང་འཕེལ་དང་དེའི་རིག་གནས་
 གསར་སྐྱོན་ནི་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་གོང་འཕེལ་དང་ཁ་བྲལ་ཐབས་མེད། སྤྱི་ཚོགས་གོང་འཕེལ་གྱིས་མིའི་རིགས་
 ལ། རྒྱུགས་ཤིག་ནས་སྤྱི་ཚོགས་འདི་དེ་གྱི་རྒྱུགས་ལྷན་པའི་ཏུ་བཅུག་པ་དང་། རྒྱུགས་གཞན་ཞིག་ནས་ངེས་
 བཅུག་གྱི་འཕེལ་རྒྱུགས་ཐོབ་ཏུ་བཅུག་པ་རེད། འགྲོ་བ་མིའི་རིགས་ཀྱིས་ལོ་རྒྱུས་དང་རིག་གནས་གཉིས་ཆ་
 ཐབས་ལམ་ངེས་ཅན་ཞིག་ལ་བརྟེན་ནས་གསར་བསྐྱོན་བཀྲིས་བ་སྟེ། ངེས་གཏན་གྱི་འབྲེལ་བ་བཅུགས་པ་
 དང་ངེས་གཏན་གྱི་སྤྱི་ཚོགས་ཤིག་ལ་བསྟེན་ནས་བྱུང་ངོ་།།

རིག་གནས་ཀྱི་འཕེལ་རིམ་ནི་མི་རིགས་སྤྱིའི་ལོ་རྒྱུས་ཡིན་པས། གནའ་རབས་གདོད་མའི་དུས་སྤྱི་
 མི་རྣམས་གཉེན་ཉེ་གཞི་དང་ཤ་ཁག་གི་རྩ་ལག་འདི་དུ་མེད་པར་སོར་སོར་མཉམ་འདུས་ཀྱི་འཚོ་བ་རོལ་
 བ་དང་། ལོ་ཉོག་མི་འདེབས་བ་དང་། ཀྱན་གཞོན་ཉེ་རིང་མེད་པར་མཉམ་འདུས་ཀྱི་འཚོ་བ་ལོ་
 འབྲེད་བ་དང་། ལོ་ལོ་ལོ་ལོ་ཚུན་གཅིག་གི་བདག་པོ་གཅིག་ཏུ་ངེས་བརྒྱུད་མེད་པར་འབྲེལ་བ་སྤྱི་ཚོགས་པའི་
 བྱེད་ལས་མཆིས་བ་དང་། གདན་འདྲེན་དང་གནའ་འབྲེལ་འཇུགས་པའི་སྒོལ་ཀྱང་དར་མེད། ལྟོ་བ་ལྟོགས་
 བ་ན་ཟས་འཚོལ་བ་དང་། རྒྱགས་ཆེ་སྤངས། སྤྱོད་མཆོད་དང་བཟའ་བའི་དབྱེ་བའང་མི་འབྲེད། མཐོ་དམའ་
 ཀྱན་གཞོན་བར་བཅི་བཀྱར་བྱ་བའང་མེད། གནའ་སྤྱིན་དགེ་བསྐྱབ་ཀྱི་ལུགས་ཀྱང་དར་མེད། ལྷ་གོས་ལོ་
 བང་གསོག་འཛོག་གི་དཔེ་ཡང་དར་མེད་ལ། འཕྲུལ་འཁོར་སོགས་སྤྱོད་པའི་བའི་ལག་ཆའང་མེད།

དེར་སང་། འགྲོ་བ་མིའི་རིགས་ཀྱི་སྤྱི་ཚོགས་གོང་འཕེལ་དུ་སོང་སྟེ། ཁང་བ་ཐོག་བཅུགས་མ་དང་།
 བཟོས་སྐྱར། རུལ་རྫས་མཚོན་ཆ་དང་། རྒྱལ་པོ། སྤྱི་འདྲིན། བཅུད་ཟས་སྤྱི་ཚོགས་པོ་གོས་ཀྱི་རྩལ་ལ་

བརེན་ནས་སྤྱན་སྤུམ་ཚོགས་པར་སྤྱན་ཡོད་པ་འདི་དག་ཐམས་ཅད་གཤོད་མའི་དུས་ནས་ལོ་ཟླ་སྟོང་མང་
བོད་འཕེལ་རྒྱུ་ཉམས་མོང་བསགས་ཏེ་རིམ་གྱིས་བྱུང་།

སྐབས་སྐབས་ཀྱི་གནས་བབ་དངོས་ཀྱི་ཐད་ནས་བཤའ་ན། སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་རྣམ་པ་གང་ཡིན་ཀྱང་དེ་
ཞི་རིག་གནས་འཕེལ་རིམ་ཁོང་གི་བར་སབས་འཕེལ་ངོས་ཤིག་རེད། རིག་གནས་ཀྱི་གྲུབ་ཆ་སོ་སོ་པན་
ཚུན་གཅིག་གྲོགས་གཅིག་ཏུ་གྱུར་བས། སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་སྤྱི་ག་གཞིར་བབ་མཐུན་པ་གྲུབ། རིག་གནས་ལས་
འགྲུལ་གི་བརྒྱུད་རིམ་དེ་ཞི་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་སྤང་ཚུལ་སོ་སོ་དངོས་སུ་མངོན་པའམ་སྤང་བ་ཞིག་ཏུ་གཤམ། ད་
ལྟོ་སྤྱི་ཚོགས་འདི་ཞི་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་འབྲེལ་རིམ་ངེས་ཅན་མང་པོ་དམའ་ས་ནས་མཐོ་སར་ཆགས་ཏེ་གྲུབ་པ་
ཞིག་ཡིན་པས། སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་གྲུབ་རིམ་དེ་ཞི་རིག་གནས་ཀྱི་འཕེལ་རིམ་རེད། དེའི་ཕྱིར། སྤྱི་ཚོགས་ལ་
ཞིབ་འཇུག་གཏོང་ན་ངེས་པར་རིག་གནས་ལ་ཞིབ་འཇུག་གཏོང་དགོས་པ་དང་། སློབ་གསོར་བརྟུན་དཔྱད་
ཞིབ་འཇུག་གཏོང་ན་རིག་གནས་ལ་ཞིབ་འཇུག་བྱེད་པ་ལྷན་པར་གལ་འགངས་ཆེནོ།།

རིག་གནས་ཞེས་པ་ཇི་འདྲ་ཞིག་ཡིན་པ་གསལ་བོར་བོ་ལ་ངེས་ཆོ། རིག་གནས་དང་སྤྱི་ཚོགས་
བར་གྱི་འབྲེལ་བ་དེས་རིག་གནས་ཞིབ་འཇུག་གི་མིག་རྒྱུད་བསྐྱེད་པ་དང་ལྟན་ཞིབ་འཇུག་སྤྱོད་གས་གསར་
བའང་བསན་ཡོད། སློབ་གསོར་ཞིབ་འཇུག་བྱེད་པར་སྐབས་ཐོག་གི་སྤྱི་ཚོགས་གནད་དོན་ལ་དཔྱད་པ་
རྒྱུད་རྒྱུད་ཞིག་མ་ཡིན་པར་རིག་གནས་འཕེལ་རྒྱས་ཀྱི་སྤྱིར་བཏང་ཚོས་ཉིད་འཚོལ་དཔྱད་བགྱིས་པ་བརྒྱུད་
དེ་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་གནད་དོན་འབྲུད་རྒྱུ་དང་རྒྱ་མཚན་ལ་འཇུག་དགོས། དེ་ནས་གནད་དོན་འགྲོལ་བྱེད་ཀྱི་
ཐབས་རྟེན་ཅིང་། གནད་དོན་ཁོལ་སྤུང་པའི་འཆར་གཞི་འདོན་སྤུང་། དེ་མཚུངས། སློབ་གསོའི་དམིགས་
ཡུལ་ཇི་འདྲ་ཞིག་འགྲུབ་དགོས་པར་བསྐྱབ་གཞི་ཞིབ་འཇུག་གིས་ལན་འདེབས་དགོས། སྤྱི་ཚོགས་དེའི་
གོང་འཕེལ་ལ་སློབ་གསོའི་དམིགས་ཡུལ་ཇི་འདྲ་ཞིག་མཁོ་བར་ལན་འདེབས་དགོས། དམིགས་ཡུལ་དེ་
དག་འགྲུབ་དགོས་ན་སློབ་གསོའི་ཉམས་མོང་གང་གང་བཏོན་ནས་སློབ་གསོའི་དམིགས་ཡུལ་འགྲུབ་པ་
དང་། དེ་ཐོག་མར་སྤྱི་ཚོགས་དེའི་མི་རྣམས་ལ་རིག་གནས་རྒྱ་རྗེས་གང་གང་ཡོད་པ་ངེས་པར་ཤིས་དགོས།

ཐབས་ཅི་དང་ཅི་ལྟ་བུས་སློབ་གསོའི་ཉམས་མོང་འདི་དག་གོ་རིམ་དང་ལྡན་པའི་ངང་དོན་འགྲུབ་
དགོས་ན། ཐོག་མར་གྱིས་པའི་གཉེན་ལག་རྒྱས་པ་དང་ལོ་ཚོད་རྗེ་ཆེར་མིན་པའི་ཁོང་གི་འཚོ་བའི་ཁོར་

ཡུལ་གྱི་འཕོ་འགྲུར་གནས་བབ་ལ་ངེས་པར་ཆ་རྒྱས་ཡོད་དགོས། དམིགས་ཡུལ་འདི་དག་འགྲུབ་པའི་
དགོངས་འཆར་བསམ་ཐོག་ཏུ་འགོ་མིན་གྱི་གནད་དོན་ཐག་གིས་གཙོ་དགོས་ན། བསྐྱབ་གཞི་དེས་སྤྱི་
ཚོགས་ཀྱི་གོང་འཕེལ་ལ་ཐེབས་པའི་རུས་པར་ཆ་རྒྱས་ཡོད་དགོས། མི་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་དེ་དང་དེ་བཞིན་
དུ་རང་རང་གི་སློབ་གསོའི་སློབས་ཤུགས་ལ་བརེན་ནས་རང་གི་འཚོ་བ་གོང་འཕེལ་དུ་གཏོང་བཞིན་མཆིས་
པས། བོད་ཀྱི་འོས་འགན་སློབ་གསོའི་བསྐྱབ་གཞི་ཞིབ་འཇུག་གི་བྱ་བའི་ལས་འགོ་དེ་བོད་ཀྱི་སྤྱི་ཚོགས་
དང་། རིག་གནས་དང་བྱིས་པའི་ལུས་སེམས་རྒྱས་བསྐྱེད་ཀྱི་ཚོས་ཉིད་དང་བསྐྱུན་ནས་བརྩམ་དགོས་སོ།།

གཉིས་པ། དབྱུང་པའི་གཞི་འཇུགས་ས།

ད་ལྟ་ང་ཚོས་བསྐྱེན་བཞིན་པའི་བསྐྱབ་གཞིའི་གཞུང་ལུགས་ལས་རིང་དུ་བརྒྱལ་ཉེ་བོད་ཀྱི་འོས་
འགན་སློབ་གསོར་ཞིབ་འཇུག་བྱེད་དགོས་པ་ནི་ང་ཚོའི་ལས་འགན་ཡིན་པས། གཞུང་ལུགས་མང་བོར་
དབྱུང་ཐབས་ཐ་དད་པ་སྣ་ཚོགས་དང་ས་ནས་བསྐྱབ་གཞིའི་སྤང་ཚུལ་རྒྱང་རྒྱང་ལ་ཞིབ་འཇུག་བྱེད་པ་ཙམ་
དུ་ལུས་ཡོད། ཡིན་ནའང་། གནད་དམ་པ་འབའ་ཞིག་ནི་ཁྱིད་གཞིར་བསྐྱར་བཅོས་དང་སྐྱུལ་འདེད་བཏང་སྟེ་
གོང་འཕེལ་དང་དེའི་བརྒྱུད་ལམ་བར་གྱི་འབྲེལ་བ་སེལ་དགོས། ང་ཚོའི་བསྐྱབ་གཞི་དང་ལུགས་འདུན་བར་
གྱི་བར་ཐག་རྗེ་ཉེར་གཏོང་ཐུབ།

བོད་ཀྱི་སྤྱི་ཚོགས་འཕེལ་རྒྱས་ཀྱི་ཚུ་བའི་གནས་བབ་དང་། བོད་རིག་གནས་ཀྱི་ཚུ་བའི་ཁྱད་ཚོས་
གཉིས་ནི་ཁྱིད་གཞིར་ཞིབ་འཇུག་བྱེད་པའི་གཞི་འཇུགས་ས་ཡིན་ལ། བོད་སྤྱི་ཚོགས་གོང་འཕེལ་ལ་སྐྱུལ་
མ་བཏང་སྟེ། བོད་ཀྱི་གྱི་བདེ་འཇགས་དང་མཐུན་སྤྱིལ་བསྐྱེད་ས་ནས། བོད་ཀྱི་བྱིས་པའི་ལུས་སེམས་རྒྱས་
བསྐྱེད་ཆ་ཡོངས་ནས་གཏོང་བ་དང་། དུས་རབས་གསར་བའི་ནང་འཚོ་ཐུབ་པའི་རུས་པ་དོན་ཐོག་ཏུ་
འཇུག་དགོས་པ་ནི་ཁྱིད་གཞིར་དབྱུང་བ་གཏོང་བའི་དམིགས་ཡུལ་དམ་པར་བརྩུང་བ་དང་ལྟན། བསྐྱབ་
གཞི་འཇུགས་སྐྱུན་ཁྲིད་རིག་གནས་གོང་འཕེལ་རང་བཞིན་གྱི་གཏན་ཚིགས་ཚོས་ཉིད་དང་ས་ཉེ་དབྱུང་
དགོས།

༡༽ སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་གནས་བབ།

འགོ་བ་མིའི་རིགས་ཀྱི་ཁྲིམ་གཞི་ཆེན་པོའི་ནང་གི་བཟའ་མི་གཤམ་ཆེན་ཡིན་པའི་བོད་མི་རིགས་ནི།
གནའ་ས་མོ་ནས་བཟུང་སྟེ་རྒྱལ་ཡོངས་ཀྱི་ས་རྒྱའི་བཞི་ཆ་གཅིག་ཅུ་ཟེན་པའི་བོད་མཐོ་སང་དུ་འཆོ་སོད་
བྱེད་སྤྲུལ་སྤུ་ལགས་ན། བོད་ཀྱི་ཁོངས་སུ་བོད་རང་སྐྱོང་ལོངས་དང་། མཆོ་སྟོན་ཞིང་ཆེན་གྱི་ཡུལ་ལྷལ་
རང་སྐྱོང་ཁུལ། མཆོ་སྟོན་རང་སྐྱོང་ཁུལ། མགོ་ལོག་ཁུལ་དང་། མཆོ་རྒྱལ་སོག་བོད་ཉེ་གསུམ་རང་སྐྱོང་
ཁུལ། མ་ལྷོ་རང་སྐྱོང་ཁུལ། ཀན་ལྷོ་བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ། མདོ་ལྷོ་དང་དཔའ་རིས་ཞིང་ཆེན་གྱི་དཔའ་
རིས་རང་སྐྱོང་རྫོང་། སི་ཁོན་ཞིང་ཆེན་དཀར་མཛེས་རང་སྐྱོང་ཁུལ། ར་བ་བོད་ཆའང་རང་སྐྱོང་ཁུལ། ལྷ་ལི་
རང་སྐྱོང་རྫོང་། ཡུན་ནན་ཞིང་ཆེན་གྱི་བདེ་ཆེན་རང་སྐྱོང་ཁུལ་རྣམས་ཡིན། མི་གྲངས་པལ་ཆེར་གྲི་བཞི་
བརྒྱ་ལྷག་ཡོད།

བོད་ཀྱི་སྤྱོད་གནས་བོད་མཐོ་སྐང་ནི་འཛམ་གླིང་ཐོག་ཆེས་མཐོ་ཤོས་༼ཆ་སྟོམས་མཐོ་ཆད་མིས་
བཞི་སོང་།༽ཡིན་པ་དང་། རྒྱ་སྟོན་ཆེ་ཤོས་དང་དུས་བསལ་གསར་བའི་སའམ་སུ་ཆགས་པའི་མཐོ་སང་
ཞིག་ཡིན་ལ། བསལ་བ་ཡ་ཐོག་གི་དུས་སུ། གནས་འདི་ནི་མཆོ་ཆ་དེ་ཚུང་དུ་དང་ས་བབ་ནི་དམལ་ལོ་ངོ་ཁྲི་
གཉིས་བརྒྱ་ནས་སུམ་བརྒྱའི་ཡར་སོན་ནས་བཟུང་། ས་བབ་རེ་མཐོར་འབྱུང་བས་དེང་སང་གི་༼འཛམ་
གླིང་གི་ཡར་སྐྱོང་༽ཞེས་པ་འདི་ཆགས་བྱུང་། རྒྱ་སྟོན་ཆེ་བའི་མཐོ་སང་འདིར། གངས་རི་ལྷག་ར་རྒྱགས་
རྒྱགས། རི་བོ་སྐང་ལྷར་གནས་པ། ཉི་མ་ལ་ཡ། གངས་ཉེ་སེ། གཉན་ཆེན་ཐང་ལ། གདང་ལ་རིང་མོ། རི་བོ་
ཁུ་བུ། རི་བོ་བ་ཡན་ཉ་རི། རི་བོ་ཁུ་ཁུ་ཞི་ལི། ཨ་མེས་མ་ཆེན་གངས་རི། བོད་སྤྱོད་སུ་ཀྱི་རྒྱལ་མཐའ་ནས་
མཆོ་སྟོན་གྱི་ཤར་མཐའི་བར་གྱི་རི་བོ་དར་རྒྱལ་དང་། བོད་ཀྱི་བྱང་མཐའ་ནས་བོད་ལོངས་ཀྱི་ཤར་མཐའ་
དང་སི་ཁོན་ཡུན་ནན་གཉིས་ཀྱི་རྒྱལ་ཕྱོགས་བར་དུ་ཡོད་པའི་འབྲེད་རྒྱལ་རི་རྒྱུད། མ་ཚུ། འབྲི་ཚུ། ཁོ་ཚུ།
རྩ་ཚུ། ཡར་སྐྱོང་གཅིང་བོ། ཚུ་བོ་གརྒྱ་སོགས་འཛམ་གླིང་ཚུ་བོ་གགས་ཅན་རྣམས་ས་མཐོ་སང་འདི་ནས་
བྱང་བ་དང་། འདི་ནི་སའམ་གོ་ལ་རྒྱུ་མ་པོ་འདིའི་སྐྱེད་གི་ངོ་མཆར་མད་དུ་བྱུང་བའི་ཡུལ་ལོངས་དམ་པ་ཞིག་
ཏུ་ལགས་ཤིང་། ཡ་གླིང་གི་ཚུ་རྒྱུད་ཆེན་པོ་མང་པོའི་འབྱུང་ཁུངས་ཀྱི་ཡུང་རེད། གངས་རི་སྟེ་དང་ཁུ་བུའི་རྒྱུད་
བར་གྱི་བྱང་ཐང་ནི་འཛམ་གླིང་ན་མཐོ་བའི་སམ་སའམ་དུས་ཁུལ་གི་མཆོ་ཕུ་དང་ཚུ་བོ་རྣམས་ཀྱི་གནས་
སའང་རེད། འདིའི་བྱང་ཤར་གི་ཕྱོགས་སུ་མཆོ་སའམ་པའི་ཆོལ་འཛམ་གཞུང་ནི་བོད་མཐོ་སང་གི་དམའ་ས་ཡིན་

ལ། སྐམ་སའི་ཚུ་ལག་རྒྱས་སའང་རེད། མཚོ་མཚོའུ་རྗེང་བྱ་ནམ་མཁའི་སྐར་ཚོགས་བཞིན་བཟུ་ལ། རྒྱལ་
ཡོངས་ན་སན་གཤམ་འབར་བའི་ཚུ་ཚུའི་མཚོ་མོ་སོན་སོ་དང་། གནམ་མཚོ། བཀོད་བ་རྣམ་བར་བཟུ་བའི་
རི་སྐངས་ནགས་མཚོ་སོགས་གནམ་མཚོག་དག་མཚན་ཚང་བ་ཞིག་ལགས།

དེར་མ་ཟད། ཉི་མ་ལ་ཡའི་རི་འབྲུགས་ན་ཡར་འབྲོག་གཤམ་མཚོ་དང་མ་པམ་གཤམ་མཚོ་སྟེ་མཚོ་
གཤམ་ཚན་གཉིས་དང་། མཐོ་སྐང་འདྲིང་ཆགས་པའི་གངས་ཀྱི་རྒྱ་ཁྲོན་གྱིས་རྒྱ་ནག་རྒྱལ་ཡོངས་གངས་
ཀྱི་རྒྱ་ཁྲོན་ལས་བརྒྱ་ཆའི་བརྒྱད་ཅུ་ཟེན་འདུག གངས་དེ་འབྲུ་ཞིག་ཆགས་པས་ཚུ་བོ་མཚོ་མཚོའུ་གཅིང་བོ་
རྣམས་ཀྱི་འབྲུང་ཁུངས་སུ་གྱུར། གངས་མང་ཞིང་བཟུར་རྒྱུན་རིང་བའི་ཚུ་བོའི་རྒྱུད་གྱིས་བོད་ཀྱི་ཚུ་ཤུགས་
ཐོན་ཁུངས་མཚོན། ས་འོག་གི་གཏེར་ཁའང་སྤྲ་འཛོམས་སུན་སུམ་ཚོགས་བ་མཆིས་ཏེ། གཙོ་གལ་ཆེ་བའི་
རིགས་སུམ་ཅུ་ལྟ་གཞི། ཟངས། ལྷགས། ཁེར། ཡུ་མི། ལྷ་སི་སོགས་དང་། ཚུ་དང་། ཚ་ལ། མར་ཞོ་ཐོན་
བཞིན་འདུག ས་འོག་དོད་ཤུགས་ཀྱང་ག་ས་གང་དུ་ཁུབ་ལ། ལ་ལ་ནི། ཚུ་མིག་དང་། ཚུ་ཁོལ། ཚུ་ཚན།
ལྷད་མོ་འདི་ལྟ་བུ་འདིག་ཉེན་འདྲིང་ལེན་ཏུ་དཀོན་བར་སྤང་། ཉེ་བའི་ལོ་ཤས་ནང་། ཚུ་འབྲམ་གཞུང་དུ་
གཏེར་སྤུམ་རྟེན་བྱང་།

བོད་ཀྱི་ས་ཆ་པལ་ཆེ་བར་གནམ་གཤམ་གཤམ་གང་ངར་ཆེ། ཉི་མའི་དོད་ཐེབས་བཟང་ཞིང་། ཚ་སོམས་
ཀྱི་ཉི་མ་ཤར་ཡུན་རིང་ཞིང་དོད་གང་གི་ཉེ་བག་ཚུང་། རྒྱུན་འདི་དག་གིས་རྣ་དང་ཅི་ཤིང་རྒྱས་བར་པན་ཆེ་
བ་དང་། ཉི་མའི་དོད་ཤུགས་བསགས་ནས་འཚོ་བའི་ཁྲོད་བེད་སྤྱད་ན་འཇོན་མཐའ་བྲལ་བའི་ཐོན་ཁུངས་
ཤིག་ཡིན། ས་འོད་ཆར་ཚུ་མང་ས་ན་གདོད་མའི་ནགས་སྐངས་སྤུག་སོ་རྒྱ་ཆེན་སོ་མཆིས་ཤིང་། ཤིང་སོང་
གི་རིགས་ནི། ཐང་ཤིང་དང་། གསོམ་སྤོང་ལུང་ཤིང་སོགས་སྤྲ་ཁ་སྤོང་གདལ། དེའི་ནང་གི་མི་ཉུང་བ་ཞིག་
ཤིང་ཅ་ཅན་དུ་བཅི་བཞིན་ཡོད། ཤར་བོད་ས་ཁུལ་གྱི་ཡུན་ཉན་གི་སྤྱེ་མཁྲོགས་བ་དང་རིང་ཚད་འཇམ་བུའི་
སྤོང་འདྲིང་ཆེས་དཀོན་བར་སྤང་།

བོད་མཐོ་སྐང་ཉིད་དུ་སྤྱེ་དངོས་ཐོན་ཁུངས་ཀྱི་གཏེར་མཛོད་ཅིག་ཡིན། སྤོག་ལྷན་སེམས་ཅན་ཞིབ་
འཇུག་གྲུབ་པ་བརྒྱུད་རིན་ཐང་ཆེ་བའི་སྤྱེ་དངོས་རིགས་སུམ་བརྒྱ་ལྟ་གཤམ་གསར་དུ་རྟེན་བ་དང་། འབྲུའི་
རིགས་བཞི་བརྒྱ། གཅན་གཟན་རིགས་བརྒྱ་ལྟ་གཤམ་དེ། རྣ་ཐང་ན་རྒྱང་དང་གཙོད་སྐོར་སྐོར་བཞིས་ཏེ་རྒྱ་བ་

དང་། རི་དྲུགས་ཅ་ཚེན་ཅི་སྤྲུམ་སྤྲུམ་སྤྲུམ་དང་། རོམ་བཅས་རིན་ཐང་ཅན་རེད། སྤུན་རྩལ་ཅ་ཅན་དོམ་མཁྲིས་
དང་། ལ་རྟ། སྤྲུམ་ཅི། གངས་ལྷ་མེ་ཉོགསི་བ། ཀོ་ལ། དབྱར་རྩ་དབྱུག་འབྲུ་བཅས་རེད།

བོད་ལ་ཞིང་ལས་གཉེར་བའི་སློབ་རྒྱུན་རིང་མོ་ཞིག་ཡོད་པས། ཞིང་ལས་ཀྱི་ཐོན་རྩལ་གཙོ་བོ་ནི།
གོ་ནས་སན་གསུམ་ཡིན་པར་དུས་རབས་བདུན་པའི་རྒྱ་ཡིག་གི་ཡིག་ཚང་ན་བཀོད་འདུགས་ཅུང་ཟད་དོ་
སར་ད་དུང་སྤར་ཀ་དང་། ཀུ་ལུ། ཁམ་བུ། མངར་ཁམ། ལིང་ཉོག་ལི་སོགས་འབྲས་ལྡན་གི་ལིང་སྤྲུ་ཚོགས་
འདེབས་བཞིན་ཡོད།

བོད་ཀྱི་ས་ཆ་མང་ཆེ་བ་ནི་རིགས་མི་གཅིག་པའི་ཅ་བཅུད་ལྡན་ཞིང་སྤྱི་བཟང་བའི་རྩ་ཐང་ཡིན་ལ།
བྱང་ཐང་དང་། མགོ་ལོག་ཁུ་ཁུ་ལུ་ལི། མདོ་(ཀན)ལྷོ། ར་བ་ཁུལ། དཀར་མཛེས་ཁུལ་ཀྱི་སེར་ལུལ། སེར་
ར་སོགས་རྩ་ཐང་དུ་སྤྲུགས་སྤྲུ་ཚོགས་འཚོ་སྤྱོད་སྤུབ་པའི་ལྡན་སྤྲུམ་ཀྱི་འབོག་ས་ཡིན་པས། གནས་འདིར་
འཚོ་སོང་ཀྱི་བོད་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་འབོག་ལས་སྤྲུགས་སྤྱོད་མཛད། སྤྲུགས་རིགས་གཙོ་བོ་འབི། མཛོ་
དང་མཛོ་མོ། ར་མ། ལུག་བ་ལང་། གཡག་དང་ར་མ་སོགས་ལྟ་བུ།

ཉེ་བའི་ལོ་ངོ་བཅུ་ལྷག་གི་ཚུན་ཚད་ནས་བཟུང་། བོད་ཀྱི་སྤྲུ་ཚོགས་ཆབ་སྲིད་དང་། དཔལ་འབྱོར་
མགྲོགས་ལྷུང་ངང་འཕེལ་རྒྱས་བྱུང་སྟེ། མི་དམངས་ཀྱི་འཚོ་བའི་རྩ་ཚད་ཀྱང་རྩེ་མཐོར་ལྷོད། བོད་རང་སྤྱོད་
ལོངས་ཀྱི་ཞིབ་དབྱེད་རྒྱ་ཆ་ལྷར་ན།

༡༩༩༣ ལོར་སྤྱོད་ས་ཡོངས་ཀྱི་ཞིང་འབོག་མི་དམངས་ཀྱི་ཆ་སོམས་ཡོང་སྒོ་སྒྲོར་༥༡༥བསྐྱེབས།
གནས་བབ་འདི་ནི་སྤྲུ་ཚོགས་རིང་བ་དང་བསྐྱར་ན་མི་རྣམས་མགྲུ་བའི་གོང་འཕེལ་བྱུང་ཡོད་མོད། རྒྱལ་
ཁབ་ཀྱི་ནང་ལོག་ས་ཁུལ་གཞན་དང་བསྐྱར་ཆེ་གནས་སའི་ཁྱད་ཤོར་འདུག ང་ཚོས་ཐོན་སྐྱེད་རུས་ལུགས་
ཀྱི་གྲུབ་ཆ་བཟང་གདམ་བཀོད་སྤྲིག་དང་དེའི་རུས་པ་བོད་ལུལ་དུ་མཐོང་རྒྱ་མེད་པར། གནའ་ནས་བརྒྱད་
པའི་སློབ་རྒྱུན་གི་ཐོན་ལས་སྤྲིག་གཞི་ད་དུང་ལུས་འདུགས་ཆ་མང་ཆེ་བ་ན་ད་དུང་མགོ་བཏུམ་རྒྱང་བཏུམ་
གི་རང་བྱུང་དཔལ་འབྱོར་གནས་བབ་ལས་ཐར་མེད། ཐོན་སྐྱེད་རུས་ལུགས་ཀྱང་ད་དུང་ལག་བཟོ་ངལ་རྩོལ་
ལ་བསྐྱེན་བཞིན་པ་དང་། ཞིང་ལས་ས་ཁུལ་དུ་ཞིང་ཚོ་དོར་སྤེལ་དང་། འབོག་ཁུལ་དུ་རྩ་གང་བཟང་གི་རྩེས་

བསྐྱེད་པ་ནས་ལྷོ་ལས་སྐྱབ་བཞིན་པ་དང་། ས་མཐའ་འཁོབ་ན་གནས་པའི་ཚོ་བ་ལ་ལ་ད་དུང་གཤོད་མའི་
དུས་ཀྱི་ཐོན་ལས་བསྐྱབ་ཐབས་ཀྱི་ཚད་ན་ལྷག་འདུག

སི་ཁོན་ཞིང་ཆེན་གི་༡༩༩༦ལོའི་གཞི་ཅིས་ལྟར་ན། ཞིང་ཆེན་དེའི་བོད་ཀྱི་ས་ཁུལ་ཁག་ཏུ་མིའི་བོ་
ཞིང་གི་བྱུང་བསྐྱེད་ཚད་རིམ་ཁུལ་གཞན་རྣམས་ལས་ཨང་བཅུ་བ་ཟེན་འདུག་ཀྱང་། ཞིང་ཆེན་གི་༡༩%ཙུ་
ཚད་ལས་མེད། སའི་བོ་ཞིང་གི་བྱུང་བསྐྱེད་ནི་སོར་༣༣.༦%ལྷི་ལེ་གྲུ་བཞི་ལ། ཞིང་ཆེན་ཡོངས་ཀྱི་
༣.༣%ལས་ཟེན་མེད། ཞོར་ལས་བྱུང་བསྐྱེད་༩༠%ཡིན་ལ། ཞིང་ཆེན་ཡོངས་ཀྱི་༡༩.༦%ཅམ་ཟེན། དེའང་
ཆེས་གཞུག་མ་ཡིན། ཞིང་ཆེན་ཡོངས་ཀྱི་ཆེས་གལ་མཐའ་ལུས་འདུག

༡༩༩༩ ལོའི་བཅོས་བསྐྱར་གོ་འབྱེད་སྲིད་ལུགས་གཏན་འཁུར་གྱི་དབུ་བྱོར་གྱི་གོང་འཕེལ་
ཉེན་དང་རྒྱ་རེ་མི་འདྲ་བར་ཡར་ཐོན་གྱི་ཡོད་མོད་ཀྱང་། རྒྱལ་ཡོངས་ཚུ་ཚད་དང་བསྐྱར་ན། བོད་གལ་
མཐའ་ལུས་པ་མ་ཟད་བར་ཐག་རེ་རིང་དུ་འགོ་བའི་ཉེན་ཁ་མཆིས། སི་ཁོན་ཞིང་ཆེན་ནང་བཅུག་ཡོད་པའི་
མདོ་སྟོད་ལ་ཆ་བཞག་ན། ཞིང་ཆེན་དེའི་བོད་ཀྱི་༡༩༩༠-༡༩༩༠ ལོའི་བར་གྱི་བོ་ཞིང་ལས་རིགས་ཀྱི་ཆ་
སྡེ་ལས་བྱུང་བསྐྱེད་སྲིད་འཕེལ་ཚད་༩.༡%ཡིན། ཞིང་ཆེན་ཡོངས་ཀྱི་༡.༩% ༡༩༩༩-༡༩༩༩ ཡོད་
བསྐྱར་ན་བརྒྱ་ཆའི་༣.༥%ལས་དམའ། ༡༩༩༠-༡༩༩༩ ལོ་ཞིང་དེའི་བོད་ཀྱི་༥.༦% ཡིན་ལ། ཞིང་
ཆེན་ཡོངས་ཀྱི་༡༩.༦%(༡༩༩༡-༡༩༩༩ལོའི་བར་)ལས་བརྒྱ་ཆའི་༣.༩%ཡི་དམའ། བོད་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་
གོང་འཕེལ་གནས་བབ་ལ་བལྟས་ན། བག་ལ་ཉལ་བའི་རྒྱས་པ་ཆེན་པོ་ཡོད་ཀྱང་། སྤྱིར་བཏོན་མེད། དེའི་
རྒྱ་མཚན་དང་པོ་ནི། མི་རྣམས་ཀྱི་ཆབ་སྲིད་འདུ་ཤེས་དང་ཆབ་སྲིད་སྐྱིལ་གྲིམས་གཉིས་ཀྱི་འཕེལ་ཁ་མི་
མཉམ་པས་རྒྱུན་ཡིན། སྤྱི་ཚོགས་རིང་ལུགས་སུ་མ་བསྐྱེབས་སྟེན་ཀྱི་བོད་ཀྱི་སྤྱི་ལོགས་སྤྱི་ཚོགས་ནི་ཐོན་
སྐྱེད་རྒྱས་ལུགས་གོང་འཕེལ་གྱི་ཚུ་ཚད་ཤིན་ཏུ་དམའ་བའི་བྲན་གཡོག་སྤྱི་ཚོགས་བཅོས་བསྐྱར་བྱས་པ་
ལས་བྱུང་བ་རེད། ང་ཚོས་བྲན་གཡོག་ནས་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་བདག་པོར་གྱུར་བའི་དུས་རིམ་ལོ་རྒྱུས་དེར་
བསྟོད་སྐྱེ་ལེན་དུས། བགས་བཞོད་ཞིང་བདག་ལམ་ལུགས་སུ་ཞུགས་འགོ་བཙུགས་པའི་མི་རིགས་དང་
བགས་བཞོད་ཞིང་བདག་ལམ་ལུགས་ཀྱི་མཚུག་བསྐྱེད་ཉེ་མ་ཅེ་རིང་ལུགས་ཚད་ངེས་ཅན་དུ་བསྐྱེབས་

བའི་ནང་ལོག་ས་ཁུལ་དང་དབྱེ་བ་འབྱེད་དགོས་པའི་གནས་བབ་དེ་གཏན་ནས་བརྗེད་མི་རུང་། སྤྱི་ཚོགས་
ཀྱི་སྤང་ཚུལ་ཞིག་ཡིན་ལ་དེར་གཞུང་ཐབས་ཀྱང་བྲལ་བའི་ཆབ་སྲིད་བྱ་བར་སྤྱི་ཚོགས་གང་གི་མི་ཡིན་ཀྱང་
རུང་ཡང་ན་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་ཅ་འཇུགས་རྣམས་ཐབས་ཤེས་ཅན་ཞིག་གི་ངང་འབྲེལ་འཇུགས་བྱས་པ་ལས་
བྱུང་།

སློབ་གསོའང་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་བྱ་བ་ཞིག་ཡིན་པས་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་རྒྱུ་ཕྱུགས་ཐེབས་འདུག་པོད་སྤྱི་
ཚོགས་ཀྱི་ཆབ་སྲིད་འགོ་ཁྲུགས་དང་ཆབ་སྲིད་འདུ་ཤེས་བར་ཀྱི་ཉེ་བག་གིས་སྤྱི་ཚོགས་གོང་འཕེལ་དང་
སློབ་གསོའི་བྱ་བར་བཀག་འགོག་བཤིས་ཡོད་པ་དང་། སློབ་གསོའི་སོག་ཤིང་དུ་གྱུར་བའི་ཁྲིད་གཞིས་ཀྱང་
སྤྱི་ཚོགས་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་ཤུན་ཕྱུགས་མོང་ཤེས། འཇུགས་གཞན་ཞིག་ནས་ཆབ་སྲིད་འགོ་ཁྲུགས་ཀྱི་རྗེས་སུ་
ལུས་པའི་ཆབ་སྲིད་འདུ་ཤེས་གཉིས་ཀྱི་བར་ཐག་རྗེ་ཉེར་གཏོང་བའི་འགན་ཁུར་དང་ལེན་བྱེད་དགོས་པས།
བོད་ཀྱི་འོས་འགན་སློབ་གསོའི་ཁྲིད་གཞིར་ཞིབ་འཇུག་གི་གཞི་འཇུགས་ས་དང་དམིགས་ལུལ་གཙོ་བོ་ནི་
བོད་ཀྱི་སྤྱི་ཚོགས་གོང་འཕེལ་དངོས་ཀྱི་གནས་བབ་ཡིན་དགོས།

ཁ༽ རིག་གནས་ཀྱི་གནས་བབ།

འགོ་བ་མིའི་རིགས་ཀྱི་རིག་གནས་གཏེར་མཛོད་ལས་རིན་པོ་ཆེ་ལྟ་བུའི་བོད་ཀྱི་རིག་གནས་ནི།
བོད་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་འཕེལ་རིམ་ཁྲོད་བོད་མི་དམངས་ཀྱིས་གསར་སྐྱེས་དང་གོང་དུ་སྡེལ་བ་ཡིན་པས།
བོད་ཀྱི་དེང་རབས་སློབ་གསོའི་གཞི་ཅ་འདེད་དགོས་ན་བོད་ཀྱི་རིག་གནས་ཀྱི་གནས་བབ་དངོས་ཤེས་
དགོས་པ་དང་ཤེས་ན་ཅ་བ་དེ་རེད། བོད་ཀྱི་རིག་གནས་ཡིན་ན་ཚོས་ལུགས་རིག་གནས་ཡིན་པས་ཁྲུབ་པ་
མེད་མོད། ད་ཡོད་ཀྱི་དབྱེད་གཞིའི་རྒྱ་ཆར་བལྟས་ན། བོད་རིག་གནས་ལ་བརྟུག་དབྱེད་ཞིབ་འཇུག་གཏོང་
དགོས་ན་ཚོས་ལུགས་རིག་གནས་ཀྱིས་སྒྲ་ཤངས་ཉེ་དབྱེད་དགོས་པར་སྒྲུང་། བོད་ཀྱི་སློབ་རྒྱུན་རིག་
གནས་གོང་འཕེལ་ཀྱི་བརྒྱུད་རིམ་ནི། ཐོག་མར་དབུ་སློང་བའི་བོད་ཀྱི་གཉུག་བྱུང་རིག་གནས་ཀྱི་སྐབས་
དང་། བར་བོན་ཚོས་རིག་གནས་ཀྱི་སྐབས་དང་། མཐའ་བོད་བརྒྱུད་ནང་བལྟན་རིག་གནས་ཀྱི་སྐབས་ཉེ་
གསུམ་མོ།

གནའ་རྗེས་གཏེར་བཏོན་བཟླ་དཔྱད་ལ་བཞེན་ཤེས་གསལ་ལྟར་ན། ལོ་ངོ་བཞི་ཁྲི་དང་ལྔ་ཁྲིའི་
ཡར་སོན་ནས་བཟུང་། བོད་མཐོ་སང་དུ་གདོད་མའི་མི་ཚོགས་འཚོ་བཞིན་མཆིས། དང་ཐོག་མཚོ་སོན་ཞིང་
ཆེན་ལྷོ་རྒྱུད་ཀྱི་ཚུ་བོའི་ཐོ་ཐོའི་འགྲམ་དང་བོད་ཉིང་ཁྲི་ནས་ཡིད་པའི་དོ་ཆས་རྙིང་བ་དང་གནའ་མིའི་མགོ་
རུས་སོགས། རྗེས་མཐུན་དུ་དབུས་ཀྱི་དིང་རི་དང་། གཉའ་ལམ། འག་ཚུ། མངའ་རིས་ཀྱི་བྱང་རྒྱུད་དང་།
རྫོ་ཐོ། ཚོང་ཁའི་རྒྱ་རྒྱུད་དང་མ་རྒྱའི་འགྲམ་དང་། ཆབ་ཆ་རྫོང་དང་། ཆབ་མདོའི་ཁ་རོལ་སྡེ་བ་དང་ལྷ་སའི་
བྱང་འགྲམ་བཅས་སུ་དོ་ཆས་སྣ་ཚོགས། རུས་ཆས། རྗེས་སོགས་རྙིང་། བྱང་ཐང་གི་ཆོ་མདོ་རྩ་ཁ་
མཚོའུ་འགམ་དུའང་གདོད་མའི་སྐབས་སུ་བཅོས་པའི་དོ་ཆས་བཅོ་ར་རྙིང་། གཡའ་རྒྱུར་འགྲོག་སྡེའི་ཤུལ་ག་
ནས་ཅེ་བཏོད་ཡོད་པའི་དོ་ཆས་གསར་དུ་རྙིང་།

བོད་ལོངས་ཆབ་མདོར་ཁ་རོལ་རེས་ཤུལ་རྙིང་པར་དོན་སྤྱིར་ཆེན་པོ་ཡོད་ལ། ཁོ་རོལ་སྡེ་བའི་གནའ་
མིའི་རེས་ཤུལ་ལོ་ངོ་བཞི་སོང་བདུན་བརྒྱ་འགྲངས་ཐེན་ལ། གནའ་ཤུལ་འདིའི་རྒྱ་ཁྲི་སི་གུ་བཞི་མ་
༡༠༠༠༠ ཡོད། འགའ་ཞིག་མིར་བཏོན་ཏེ་དཔྱད་མཐར་ཁང་ཁྲིམ་ཤིབ་ནས་འདུག་པ་སོ་གཅིག་དང་། གད་
ཁུང་གཅིག་རྙིང་བྱུང་། རྙིང་པའི་ཁང་བ་དེ་དག་གི་དབྱིབས་སྡེད་ས་བཞོས་པ་དེའི་སྡེད་དུ་རིམ་བཞིག་
བཞེགས་ནས་གཉིས་ཐོག་ཅན་ཡིན་ལ། འང་འ་ཆོ་ཐབ་དང་། ཐབ་ཀ་ཡོད། ས་འོག་ནས་བྱུང་པའི་དོ་ཆས་
དང་། རུས་ཆས། རྗེས་སོགས། རྗེས་སོགས་འཐག་འཁོར་འགྲམ་དང་རི་དྲགས་ཀྱི་རུས་པ་སོགས་ཡོད། ཁ་རོལ་
གནའ་ཤུལ་རེད་པས་བོད་པ་ཡ་ཐོག་གི་དུས་སུ་འཚོ་མོང་བའི་རགས་དབྱིབས་བསམ་བློང་སྟེ། བོད་མཐོ་
སྐང་ན་འཚོ་བའི་བོད་པའི་མེས་པོ་རྣམས་སྐབས་དེ་དུས་ནས་གནའ་རེས་མེད་ཀྱི་འཚོ་བ་སང་ནས་གནའ་
བརན་འཇགས་པའི་འཚོ་བ་རོལ་བ་དང་། དོ་ཆས་རིང་མའི་དུས་མཐུག་ནས་གདོད་མའི་དུས་སབས་སུ་
འཇུར་ཡོད་པ་རེད། སྐབས་དེ་དུས་དོ་ཆས་ག་དག་སོ་བཅོམ་ཤེས་པ་དང་། ས་ཁུང་བསྐྱར་ནས་ཁང་བ་བཅོ་
བ་དང་། ཐོན་སྐྱེད་ལས་ཀ་རི་དྲགས་རྫོན་ནས་རྒྱ་བསྐྱེད་དེ་ཞིང་འདེབས་པ་དང་རྫོ་སྤྲུགས་སྐྱོང་བ། མེ་རྒྱ་
ཁུབ་ཏུ་བཀོལ་ཤེས་པ་དང་། ལས་རགས་པའི་འཐག་རས་དང་བཅོས་བྱུང་དོས་པོ་ཡོད། མདོག་སྣ་ལྔ་སྣ་
བརྒྱན་པའི་རྗེས་སོགས་དང་བརྒྱན་ཆ་བཅོམ་ཤེས་ཚོད་དུ་བསྐྱེབས།

དེ་ལྟར་དུ། བོད་ལའང་ལོ་ངོ་ལྔ་སོང་གི་རིག་གནས་ལོ་རྒྱུས་ཡོད་པ་བདེན་དཔང་བགྱིས་འདུག།
བོད་ཀྱི་ལྷ་སྐྱེད་གིས་བོད་ཀྱི་གནའ་མིའི་སླ་སློག་གནས་བབ་མཚོན། གྲགས་ཅན་པ་སྤྲེལ་བྱང་རྒྱུ་སེམས་
དཔའ་དང་མ་བྲག་སློན་མོ་གཉིས་ནས་འགྲོ་བ་མིའི་རིགས་མཆེད་པ་དང་མཛོ་ཡི་ལྷ་སྐྱེད། བྱི་བ་སློག་ཏུ་
བཀུར་བ་སོགས་ལྷ་སྐྱེད་མང་ངོ། རྒྱལ་དེ་དག་གིས་མིའི་འབྱུང་ཁུངས་ཐད་ཀྱི་གདོད་མའི་ངོས་འཛིན་དང་
རོང་འགྲོག་ཐོན་སྐྱེད་ཁོད་ཀྱི་རྒྱ་རྗེས་ངོས་འཛིན་དང་བཀུར་བ་སི་མཛད་རྒྱལ་མཚོན། དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་
མདུན་དུ་སྐོད་པ་དང་བསྐྱེད། གཏམ་རྒྱུད་འདི་དག་ལས་སློན་དག་བཙུགས་བགྱིས་ཏེ་སྐྱ་མང་ལ་ས་གནས་
རང་བཞིན་ཅན་དུ་གྱུར་བ་དེས། ལྷ་མང་བོར་དད་པ་དང་བོན་ཚོས་འབྱུང་བར་མང་གཞི་བརྟན་པོ་ཞིག་
བཞག་ བོད་ཡུལ་ན་ད་དུང་ཡུལ་ལྷ་གཞི་བདག་གི་གཏམ་རྒྱུད་མང་ལ། བོད་མཐོ་སྐང་ན་རི་བོའི་སྤོང་སྤིག་
པ་དང་གངས་རིའི་རྩེ་མོས་སྤྱིན་དཀར་པོ་བར་དུ་བངས་ཡོད། གཤུག་རྒྱུ་ཁོར་ཡུག་གིས་ནམ་ཡིན་ཡང་
གསང་བ་བསམ་མི་བོད་པའི་སྤྱང་བ་བསྐྱེད་མཐུན། མི་རྣམས་ཀྱི་རང་བྱུང་ཁམས་ལ་དད་མོས་བྱེད་པའི་
སློབ་བྱུང་།

དེའི་མིར། ཡུལ་ལྷ་གཞི་བདག་གི་གཏམ་རྒྱུད་མང་དུ་འདུག་ དཔེར་ན། ཉི་མ་ལ་ཡའི་ཆེ་རིང་
མཆེད་སྤའི་ལྷ་སྐྱེད་དང་། ཡར་ལ་འགམ་བོའི་ལྷ་སྐྱེད། ཨ་མེས་མ་ཆེན་གི་ལྷ་སྐྱེད། གཉན་ཆེན་ཐང་ལྷའི་
སྐྱེད་དང་མ་སྐོད་རི་བོའི་ལྷ་སྐྱེད་སོགས་ལྟ་བུ། དེ་མིན་ད་དུང་། དཔའ་བོ་དང་ཡང་མེས་ལ་དད་པ་བྱེད་
ལུགས་ཀྱང་ཡོད། དད་པ་མང་བོ་བྱུང་བས་བོན་ཚོས་རིག་གནས་འབྱུང་བར་སུན་སུམ་ཚོགས་པའི་རྒྱ་དང་
ནང་དོན་བསམ་གསལ་པ་རེད། རིན་ཅན་ཐོན་མིས་བོད་ཡིག་འདི་བསྐྱུར་བཙུགས་མཛད་དེ་བཟོས་པ་དང་རེས་
མཐུད་དུ་སངས་རྒྱུས་ཚོས་ལུགས་ཀྱི་གོགས་བམ་འགའ་ཞིག་བོད་ཡིག་ཏུ་བསྐྱུར་བ་ནས་བཟུང་། ཡར་
གཉའ་ཁྲི་བཙན་བོའི་དུས་སམ་དེ་ལས་རྩུང་སྤྱ་བའི་སྐབས་ཀྱི་བོད་རིག་གནས་ནི་གདོད་མའི་བོན་ཚོས་
གཙོས་པའི་རིག་གནས་རེད། འདི་ནི་གདོད་མའི་ལྷ་མང་ཚོས་ལུགས་ཤིག་ལགས་ཤིང་། དངོས་པོ་ཐམས་
ཅད་ལ་སློག་ཡོད་པར་འདོད་པ་དང་། རྣམ་ཤེས་ལ་རྒྱུན་ཡོད་པའི་ལྷ་བ་འཛིག་རྟེན་པའི་བསམ་བོའི་གཞི་
བགྱིས། འཛིག་རྟེན་ཁམས་གསུམ་དུ་འདོད་པ་སྟེ། འདོད་ཁམས་དང་། གཟུགས་དང་། གཟུགས་མེད་

ཁམས་དང་། དེ་གཞི་ཙམ་གྱིས་ཉེ་གཞི་བདག་དང་གྲུར་ལྷའི་ལྷ་སྐྱེད་དང་། ཐབ་ལྷ། མི་རེ་རེར་ལོ་ལྷ་རེ་
དང་། དག་ལྷ་དང་སྐྱེད་ལྷ་རེ་སོགས་ཀྱི་ལྷའི་འདིག་རྟེན་དང་འབྲེལ་ལམ་མང་པོ་བསྐྱེད།

གོང་གི་ལྷར་བཀུར་བ་དང་། གཉིང་གི་འདྲེ་མགོ་བསྐྱོན་བ་དང་། བར་དུ་མིའི་ཁང་བ་ལུབ་བ་དང་།
གསོན་པོའི་བགོགས་སེལ་བ་དང་། ཤི་བོའི་ཉམས་སྲིད་བ་དང་། གྱིས་པའི་“འདྲེ་འདུམ”སོགས་ཚད་གཞི་
བགྱིས་ཉེ། ལྷ་མཚོད་སྐྱ་མཚོད་ཀྱི་ལུགས་སྲོལ་འགོ་མཇུག་ཚང་བ་བྱུང་ཞིང་། བོན་ཚོས་ཀྱི་མོ་བ་ད་དུང་
སྲིད་དབང་ལ་ཞུགས་པ་དང་། བཅོན་པོར་རོགས་བགྱིས་ཉེ་འབངས་བདེ་བཀོད་དང་རྒྱུ་སྲིད་བསྐྱེད་ས།
བོན་ཚོས་དང་ལྷན་དུ་ས་ཕྱོགས་སོ་སོར་ཁྲབ་པའི་རིག་གནས་ནང་དོན་དེ་མཐོ་སང་དུ་གནས་པའི་ཚོ་ཁག་
རྣམས་གཞི་གཅིག་ཏུ་འདེས་ཉེ་བོད་མི་རིགས་འདི་བྱུང་བར་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་འདུ་བྱེད་ཀྱི་སྐྱེས་ལུགས་
བཏོན་བ་རེད།

སངས་རྒྱས་ཚོས་ལུགས་རྒྱལ་བོ་ཁྱི་སྲོང་བཅོན་༡༤-༡༤༠༽ཀྱི་སྐྱེ་རིང་ནས་དབུ་བྱངས་ཤིང་།
ཁྱི་སྲོང་ལྗེ་བཅོན་༡༤༡-༡༤༢༽གི་སྐབས་སུ་བོད་དུ་གཞི་ཆགས། བོད་རིག་གནས་ཀྱི་རྒྱན་དུ་དངོས་
སུ་ཞུགས་པའི་དུས་ནི་དུས་རབས་བཅུ་བ་ནས་བཅུ་བཞི་བའི་བར་ཡིན་ལ། དེའི་སྤྱིང་རྗེ་ཚོང་ཁ་བ་
༡༡༣༤༡-༡༤༡༤༽ཚེན་པོས་དག་ཐེར་མཛད་བ་དང་། རྒྱལ་བ་བཏུ་ཚེན་གཉིས་ཀྱི་སྐྱེ་རྒྱུད་བཅུ་གས་པས་
སངས་རྒྱས་ཚོས་ལུགས་ལ་གོང་འབྲེལ་ཚེན་པོ་བྱུང་ཞིང་། བོད་མི་རིགས་འདི་ཚོས་སྲིད་བྱུང་འབྲེལ་ལམ་
ལུགས་འོག་ཏུ་འཚོ་བ་ལུན་རིང་རོལ།

བོད་མཐོ་སང་དུ་ཤེས་རིག་མི་གཅིག་པ་གཉིས་མཉམ་འདེས་ཐེངས་པོར་བྱུང་བའི་མཚོན་རྟགས་ནི།
བན་བོན་གཉིས་ཀྱི་འཐབ་ཚོད་རེད། སངས་རྒྱས་ཚོས་ལུགས་བོད་གངས་ཅན་ལུལ་དུ་བྱངས་པའི་དགོས་
མཁོ་ཐོག་མ་ནི་ཆབ་སྲིད་རེད། སྐབས་དེར་བོད་བཅོན་པོའི་རྒྱལ་ཁབ་བཅུ་གས་པས། རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་བྱུ་
གཞི་ད་དུང་ཚོ་ཁག་མནའ་འབྲེལ་ཡིན་པར་སྐྱེད། བཅོན་པོ་རྒྱལ་ཁབ་དེའི་རྒྱལ་པོར་བཞུགས་མོད་ཀྱང་།
ཚོ་ཁག་གཞན་དང་གཞན་པའི་བར་ཀྱི་རྒྱལ་བོན་སྐྱེ་འབངས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་དེ་འདྲ་གསལ་པོ་མིན། དེའི་སྤྱིང་
བོན་ཚོས་ཀྱི་མོ་བས་སབས་འགར་རྒྱལ་བོའི་དབང་ལུགས་ཀྱང་གཟུན་འདུག སྲིད་ཀྱི་བྱ་བར་བཀོད་
འདོམས་བྱེད། མོ་བ་འདི་དག་ནི་བོན་ཚོས་དང་འབྲེལ་སྐྱ་ཚོགས་མཚིས་པའི་སྐྱེ་དག་ཏུ་བྱུང།

དེ་རྣམས་ཀྱི་དཔོན་འཁོར་དང་གཉེན་འབེལ་གི་རྒྱན་བསྐྱེད་ས་པས་རྒྱལ་པོའི་འཁོར་བཀྱིས། དེའི་
ཕྱིར། ཁྱི་སྲོང་བཙན་རྒྱལ་སར་བྱོན་རྗེས། བལ་བོ་དང་རྒྱ་ནག་ཐང་གི་རྒྱལ་ཁབ་གཉིས་དང་གཉེན་འབྲེལ་
བཙུགས་ཏེ་སངས་རྒྱལ་ཚོས་ལུགས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན་བསྐྱེད་ས་ཏེ་བོན་ཚོས་སྲོང་མཁའ་ཀྱི་དབང་ཤེད་
ཉམས་རྒྱུ་དུ་གཏོང་བའི་བསམ་པའི་འཆར་སློབ་སྟོན། སྐབས་དེ་དང་དེའི་དུས་ནས་བཙན་པོའི་འཐབ་ཚུང་
ཀྱི་འགོ་ཚུགས། ཕྱིས་སུ་ཁྱི་སྲོང་གླེ་བཙན་གྱིས་སངས་རྒྱལ་ཚོས་ལུགས་སྤེལ་བ་དང་སྲུང་དར་མ་ལུ་དུམ་
བཙན་༡༠༩-༡༢༦༽ གྱིས་བསྐྱབས་པའི་ལོ་རྒྱུས་གནས་བབ་འདྲིར་ཆབ་སྲིད་ཐད་ནས། རྒྱལ་བོན་བར་
ཀྱི་ཡུན་རིང་གི་དབང་ཚུང་རེད།

རིག་གནས་གཉིས་ཀྱི་གདོང་ཐུག་དང་མཉམ་འབྲེའི་གནས་བབ་འོག་ཏུ་བྱུང་བའི་འཐབ་ཚུང་སྐྱང་
ཚུལ་ཞིག་རེད། སངས་རྒྱལ་ཚོས་ལུགས་ཀྱི་རིག་གནས་ཁྲབ་གདལ་དུ་སྤེལ་བར་བོད་ཡིག་གིས་རུས་པ་
ཆེན་པོ་ཐོན་ཡོད། ཐོན་མིས་ད་ལྟའི་བོད་ཡིག་འདི་བཅོས་པའི་དུས་ཚོས་གཞུང་མང་པོ་བསྐྱུར། བོད་རང་ས་
ནས་བྱུང་བའི་རིག་གནས་ཀྱི་ལྷ་སྐྱེད་དང་གཏམ་རྒྱུད། གནའ་གཏམ། མོ་ཆོགས་སྐྱ་གཞས་དང་། དམངས་
ཁྲིད་གཏམ་དཔེ་སོགས་ཀྱང་བོད་ཡིག་ཏུ་པབ་ཡོད་ལ། རྒྱ་དཀར་ནག་བལ་ཏེ་ཐེག་སོགས་ཀྱི་རིག་གཞུང་།
ཚོམ་རིགས་རྩིས་སོགས་ཀྱི་གཞུང་ཡང་བོད་ཡིག་ཏུ་བསྐྱུར། སངས་རྒྱལ་པོའི་ཚོས་གཞུང་གི་བསྐྱེད་
ཡིག་མང་བར་སྐྱང། བོད་ཡིག་འདི་རྒྱ་ཁྲབ་དུ་སྤེལ་བ་དང་འབྲེལ་བའི་སྲོད་སློབ་ཆེ་ཚུང་དང་བསྐྱུར་ནས།
བོད་སྐད་བཀོལ་བའི་བཀག་རྒྱ་ལས་བཞེས་ཏེ། སྐད་གཅིག་གྱུར་མཛད་པ་དང་། རིག་གནས་རྒྱ་ཁྲབ་ཏུ་
སྤེལ། སྤེལ་རིམ་དེའི་ནང་ནང་ཚོས་ཀྱི་གཞུང་ལ་ལྷག་པར་པན་པ་དང་གལ་འགངས་དེ་བས་ཆེ། འདིས་
དེང་སང་བོད་རིག་གནས་གོང་འཕེལ་དང་ཁྲབ་ཁྲིད་ཡི་གེའི་རུས་པར་ངོས་འཛིན་ཡོང་རྒྱུར་པན་རྒྱབ་སྐྱོར་ཆེ།

སྐབས་དེའི་དུས་སུ། སངས་རྒྱལ་ཚོས་ལུགས་གངས་ཅན་ཡུལ་དུ་གནས་སྐབས་པར་བྱེད་རྒྱ་ཞི།
བོད་པའི་རིག་གནས་ཀྱི་དགོས་མཁོ་ཉག་ཅིག་རེད། སྐབས་དེའི་བཙན་པོ་བོད་ཀྱི་སྤྱི་ཚོགས་ཡུན་རིང་བར་
བདེ་འཇགས་མིན་པ་དང་དབང་འཛིན་པའི་བར་ཀྱི་ཐབས་ངན་མི་དམངས་ཀྱི་ཐོག་ཏུ་བབས་ཤིང་། ས་ཁུལ་
བར་ཀྱི་ལྷ་དད་མཚོན་སངས་ལ་ཚུང་འཐེན་རྒྱུ་མི་ཆད་པ་དང་། དེའི་སྤྱིང་མཐོ་སང་གི་རང་བྱུང་ཁོར་ཡུག་
གི་ཆ་རྒྱུན་ཞན་པས། དམངས་རྣམས་ཀྱིས་བདེ་འཇགས་ལ་རེ་བཞག་བྱེད་པ་དང་། རང་བྱུང་གི་གཞོན་

ཚབས་གདོང་ལེན་ཐུབ་པ་མ་ཟད་དེ་ལས་བཀལ་དེ་ཡོད་ཚད་ཀྱི་ཡོད་ཚད་ལ་དབང་བསྐྱར་མཁན་ཞིག་ལ་
རེ་བཞག་སྟེ་ཡོད་པའི་སྐབས་ཙམ། བྱང་ཚེས་རིག་གཞུང་དམངས་རྣམས་ཀྱི་ཡིད་ཀ་དེར་སྟོན་ནས་འདུག་
པས། མཐོ་སྐང་འདྲིར་རྒྱུ་ཟེན།

བོད་དུ་དར་བའི་སངས་རྒྱས་ཚེས་ལུགས་དེ་རྒྱ་དཀར་ནག་གི་ཡུལ་གི་སངས་རྒྱས་ཚེས་ལུགས་
ལྟ་བུ་མ་ཡིན་པར་བན་བོན་འཐབ་ཚོད་བརྒྱད་དེ་མཉམ་འབྲེས་ཀྱིས་བྱུང་བའི་སངས་རྒྱས་ཚེས་ལུགས་ཡིན་
པ་ཤེས་དགོས། བོད་བརྒྱད་ནང་བསྟན་ནི་བོད་རང་གི་གཞུང་བསྐྱེད་རིག་གནས་སྣ་ཚོགས་མཉམ་འབྲེས་
ལས་བྱུང་སྟེ། བོན་གྱི་ཡུལ་ཚེས་ཤེས་རིག་སྤྲ་རགས་གཉིས་ཆ་ནས་གཞི་བྱས་ཐོག་ བྱང་བསྟན་རིག་
གནས་བོད་གངས་ཅན་སྤོངས་སུ་ཡར་རྒྱས་ཟེན།

བན་བོན་བར་གྱི་ཡུལ་རིང་གི་འཐབ་ཚོད་ནི་རིག་གནས་གཉིས་མཉམ་འབྲེས་སྐབས་སུ་བྱུང་བའི་
བོད་རིག་གནས་ཀྱི་སྟོན་ཤིང་དངོས་ཆགས་པའི་བརྒྱད་རིམ་ཞིག་ཏུ་སྤང་ཞིང་། སྐང་དར་མ་ལུ་དུམ་བཅོན་
བཀོངས་པ་ནས་བཟུང་། བོད་བཅོན་པའི་རྒྱལ་རབས་ཀྱི་སྲིད་ལུགས་སིལ་བྱུང་བོར་བ་ནས་ཆེན་པོ་ཉོར་གྱི་
ཡོན་རྒྱལ་རབས་བར་དུ། བོད་ཀྱི་ཚོ་ཁག་རྣམས་གཅིག་འོག་གཅིག་ཏུ་མི་ཚུད་པར་རང་ཤེད་ཀྱིས་ས་དུམ་
བུ་རེ་བཅད་བཟུང་གིས་ཁག་མང་བོར་གྱེས། རང་ཤེད་རང་སྟོབས་ལ་བརྟེན་ནས་འཚོ་བའི་དབང་འཛིན་པ་
རྣམས་ཀྱི་རྒྱལ་སྐྱོར་ལ་བརྟེན་ནས་བསྟན་པ་སྲིད་རྒྱུང་ཞིང་། སྐབས་དེ་དུས་ཀྱི་ལོ་བཞུ་རིམ་བྱོན་རྣམས་
ཀྱི་བསྐྱབ་སྟོན་མི་འདྲ་བ་དང་། དབྱུང་སྐྱོམ་འཛོག་གསུམ་ཐད་ནའང་རང་རང་ལ་དཔེ་ལུགས་རེ་མཆིས་
པས། ས་གནས་དཔོན་རིགས་རང་ཤེད་ཅན་རྣམས་སོ་སོའི་རེ་འདོད་ལྟར། བོད་ཀྱི་ནང་པའི་ཚོགས་སྡེ་
ཁག་ཀྱང་བྱུང་མཐའ་སྣ་ཚོགས་སུ་གྱུར། དེ་དག་རིམ་གྱིས་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་ཁྲི་ཁར་བུད། རྒྱུས་སུ་ཁག་ཆེས་
ཆེ་བའི་བྱུང་མཐའ་སྟེ། རི་བོ་དགེ་ལྡན་པའི་བྱུང་མཐའ་བྱུང་ཞིང་། རྒྱལ་བ་བཞུ་ཆེན་གྱི་སྐུ་རྒྱུད་མ་ལག་
ཚུགས་པ་ནས། བོད་ཀྱི་ཆབ་སྲིད་འཛིན་སྐྱོང་ལམ་ལུགས་ནི་ཚེས་སྲིད་བྱུང་འབྲེལ་དུ་གྱུར། ལམ་ལུགས་
འདི་འདྲ་ཞིག་གི་གནས་བབ་འོག་སངས་རྒྱས་ཚེས་ལུགས་མི་དམངས་ཀྱི་འཚོ་བའི་བྱུང་ཁོངས་ཡོངས་ཟེན་
ཡོད་པ་དང་། ད་ལྟའི་རིག་གནས་སུ་ནང་པའི་ལུགས་རྒྱུན་ཆེ།

གོང་བཤད་མདོར་བྲིས་ན། བོད་རིག་གནས་ཀྱི་གནས་བབ་དངོས་ནི། བོད་རིག་གནས་ཀྱི་མ་ལག་

སྤྱི་ཚོགས་སོག་གི་བརེན་ས་དང་མང་གཞི་ལྟ་བུའི་རིག་གནས་གཙོ་བོ་ནི། ཐར་ཐོར་གྱི་ཞིང་བ་དང་འབྲོག་
བས་ཆེས་རྗེས་ལུས་ཀྱི་ཐོན་སྐྱེད་ལག་ཆ་བཀོལ་ཉེ་འོང་འབྲོག་གི་ལས་ཀ་སྐྱབ་ཞོར་དུ། ལས་སྤོ་བའི་ལག་
བཟོ་ཐོན་སྐྱེད་དང་ཚོང་ལས་ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱབ་བའི་དངོས་པོའི་རྒྱ་རྗེས་ལོངས་སུ་སྤྱོད། རིག་གནས་མ་
ལག་གི་གོང་རིམ་དུ་མཆིས་པའི་བསམ་བཤེས་ཀྱི་རྟེན་གཞི་ནང་ཚོས་བགྱིས་ཉེ། བསམ་བཤེས་ནང་
བཟུན་དུ་ཆགས་པའི་འགྲོ་བ་རིགས་དུག་གི་གོ་རིམ་དང་མིའི་བར་གྱི་འབྲེལ་བ་དང་། ཚོས་ལུགས་ཀྱི་
དགོངས་པ་མང་ཤས་ཡིན། རིག་གནས་མ་ལག་གི་སློབ་ཤིང་བར་རིམ་གི་སྤྱི་དོན་ནི། སྤྱི་ཚོགས་རིང་
ལུགས་ཡིན་མོད། དེའི་གཉིང་ཟབ་པའི་ནང་དོན་ལམ་བཟོད་བྱ་པལ་ཆེར་ད་དུང་བཀའ་བཀོད་ཞིང་བྱ་
དུས་སྐབས་ཀྱི་ཚོས་སྤྱི་ལུང་འབྲེལ་གྱི་འཚོ་བའི་བསམ་སློབ་ལུས་འདུག།

ག༽ སློབ་གསོའི་ལོ་རྒྱུས་ཁུངས་འདེད།

བོད་ཀྱི་སློབ་རྒྱུན་སློབ་གསོ་དང་དེའི་བསྐྱབ་གཞི་རིམ་འགྲུལ་གི་ལོ་རྒྱུས་ཁུངས་འདེད་ནི། ད་ལྟའི་
བོད་ཀྱི་དོས་འགན་སློབ་གསོ་ཚད་འདིར་ལྷུང་བའི་རྒྱ་མཚན་དང་། བསྐྱབ་གཞི་རྗེ་ལེགས་སུ་གཏོང་བའི་
འཇུགས་སྐྱབ་ཐང་དེས་བར་ཤེས་དགོས་པའི་དབྱེད་བྱ་ཞིག་ཡིན། བོད་ཀྱི་སློབ་གསོའི་འགྲུང་ཁུངས་སྤོང་
ཚེ། མི་མང་ཤས་ཀྱིས་ཉེ་བའི་དུས་རབས་འདི་ནས་བཟུང་ད་གཞོན་སློབ་གྲུའི་སློབ་གསོ་བྱ་བ་འདི་བྱུང་བར་
སྐྱམ་ལ། འདི་ནི་ལྟ་སྐྱེས་སློབ་ཅན་ཏུ་མཐོང་དགོས་པའི་རྒྱ་མཚན་ནི། འགྲོ་བ་མིའི་སྤྱི་ཚོགས་རྗེ་སྤྱི་དུ་
ཡོད་པ་དེ་སྤྱི་བར་དུ་སློབ་གསོ་འཛུགས་ཡོད།

བོད་ཀྱི་སློབ་གསོ་ནི་བོད་རིག་གནས་བྱུང་བ་དང་ལྟན་དུ་བྱུང་ཞིང་། རིག་གནས་ཀྱི་གོང་འཕེལ་ལ་
བརེན་ནས་ལུན་རིང་གོང་འཕེལ་དུ་བྱུང་བ་ཞིག་རེད། འགྲོ་བ་མིའི་རིགས་ཀྱི་ཚོ་ཁག་དང་སྟེར་མི་བར་པན་
ཚུན་རྒྱ་འབས་དང་དམིགས་ལུལ་དུ་འཛིན་བྱེད་དང་། རང་རང་སོ་སོས་འཚོ་ཐབས་གོང་འཕེལ་དུ་གཏོང་
བྱེད་ཀྱི་རིག་གནས་ཤིག་སྟེ། སློབ་གསོ་ནི། བརྗེ་གསར་བ་པར་སྤྱོད་རྒྱུ་འཛིན་བྱེད་པའི་འགྲུལ་རིམ་ཞིག་
རེད། སློབ་གསོའི་བྱ་བ་སྤེལ་སངས་འགའ་རེ་ནི། རང་འདོད་ཀྱི་སེལ་བ་དང་། འགའ་རེ་ནི་གཞན་གྱིས་
བཀོད་འདོམས་འོག་སེལ། སྐབས་འགར་རང་གི་ཁེ་འདོད་སྤོང་ཆེད་སེལ་ལ། སྐབས་འགར་རང་སྤེར་གྱིས་
དང་དུ་སྤངས་པ་ཡིན། འགའ་རེར་འཆར་གཞི་དང་དམིགས་ལུལ་གཉིས་ཀ་ཡོད། འགའ་རེར་གཉིས་ཀ་

མེད། དུས་དང་གོ་རིམ་ངེས་ཅན་གྱི་བཀོད་སྲིད་ཆ་རྒྱུན་ལོག་སྲེལ་ཚོགས་ལ། ཡང་ན། རྣམས་དོན་དང་སྤང་
ཚེ་སྲེལ་ཚོགས་པ་དང་། བབ་བསྐྱུན་གྱིས་བསྐྱབ་ཚོགས་པ་དང་། དུས་དང་གོ་རྣམས་གང་རུང་གི་ཆ་རྒྱུན་ལ་
བརྟེན་ནས་སྲེལ་ཚོགས་པའི་སློབ་གསོ་ཞིག་གོ།

བོད་ཀྱི་སློབ་གསོའི་བྱ་བ་སྲེལ་འགོ་ནི་ལོ་ངོ་མི་བཞི་བརྒྱ་དང་ལྔ་བརྒྱའི་ཡར་སློན་ནས་བརྩམས་
ཤིང་། རྣམས་དེའི་སློབ་གསོ་འཛུལ་གྱིང་གི་མི་རིགས་སམ་ས་གནས་གཞན་དག་དང་ཀུན་ནས་མཚུངས་
པར་དམངས་རང་ངོས་ཀྱི་སློབ་གསོ་ཞིག་རེད་ལ། རང་དབང་རང་འཐད་རང་དང་། གནས་ཐར་ཐོར་དུ་སྲེལ་
བ་དང་། བབ་བསྐྱུན་གྱིས་སྲེལ་བའི་སློབ་གསོའི་འགྲོ་སྤངས་ཤིག་ཡིན་པས། འཆར་གཞི་དང་དམིགས་
ཡུལ་མེད་པའི་སློབ་གསོ་རེད། ཁ་རོལ་རིག་གནས་ནི་འདི་འདྲའི་སློབ་གསོ་བྱས་པའི་འབྲས་བུ་ཞིག་ཏུ་
འབྱུང་ས།

ལོ་རྒྱུས་དལ་འབབ་རིང་མོའི་རྒྱ་བ་དང་ལྷན་དུ་བོད་ཀྱི་རིག་གནས་ལ་གོང་འཕེལ་ཆེན་པོ་བྱུང་སྟེ།
སློབ་གསོའི་བྱ་བ་རང་སློབ་ནས་གཞན་སྐྱོང་གི་ཕྱོགས་སུ་འཕེལ་ཞིང་། བོད་ཀྱི་གཞན་སྐྱོང་སློབ་གསོའི་
བྱུང་འགྲོ་བོན་ཚོས་བྱུང་བའི་དུས་རྒྱུས་ལ་འདྲེན་ཚོག་ བོན་མོ་བ་རྣམས་ཀྱིས་རང་གི་བསྐྱུན་པ་རྒྱ་བྱུང་ཏུ་
སྲེལ་ཆེད། ཚོས་འཆད་པ་དང་ལྷན་སློབ་སྤྲུག་བསྤུས་པའི་བྱ་བ་དེ་ནི་ཆེས་ཐོག་མའི་གཞན་སྐྱོང་སློབ་གསོའི་
རྣམ་པ་ཞིག་རེད།

ད་ཡོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་དབྱུང་གཞི་ལྟར་ན། བོད་ཀྱི་རང་མོས་གཞན་སྐྱོང་གི་སློབ་གསོ་དེ་ནི་མཐོ་རིམ་
ཁོངས་གཏོགས་ཀྱི་སློབ་གསོ་ཁྲི་སོང་བཅའ་ ༡༩༩༩-༩༩༠༡ ཀྱི་དུས་སའམ་སུ་བརྩམས། ཐོན་མི་རྒྱ་
གར་ནས་ཕིར་རང་ཡུལ་དུ་བསྐྱེབས་རེས། སྐོང་བཅའ་གྱིས་བཀའ་པལ་སྟེ་དགོ་བ་བཅུའི་ཁྲིམས་གཏན་ལ་
པལ། མི་ལ་ཡི་གོ་བསྐྱབས། ལེགས་པའི་དཔེ་སློལ་བཅུགས། ཁྲི་སྐོང་བཅའ་རང་ཉིད་ཀྱི་དབྱུང་བྱིས་ཉེ་ཐོན་
མི་དགོ་ཞན་དུ་བསྐྱེན་ཉེ་བོད་ཡིག་སྤྲུངས།

ཁྲི་སྐོང་ལྟེ་བཅའ་ཀྱི་སྐྱེ་རིང་སྟེ་དུས་རབས་བརྒྱད་པའི་དུས་སུ། སད་མི་མི་བདུན་རབ་ཏུ་བྱུང་། དེ་
བཞིན་དུ་བཅུན་མོ་དང་། ཐོན་པོ་འབངས་ལ་སོགས་པའི་སུམ་བརྒྱ་རབ་ཏུ་བྱུང་སྟེ། ཚོས་བསྐྱབས། འཛིན་
བྲལ་སོ་སོར་བགོས་ཉེ། དགོ་ཞན་དུ་སྤྲོ་སང་ཤིའི་རྒྱ་སོགས་བསྐྱོས། ཚོས་གཞུང་དང་དགོ་ཕྱོགས་འཆད།

འགྲོ་སོང་ཚང་མ་རྒྱལ་བོའི་མཛོད་ནས་བཏང་། འདི་འབྲེལ་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱིས་བཅུགས་པའི་སློབ་གྲུ་ནི་གཞུང་
བཅུགས་སློབ་གྲུ་བྱུང་བའི་ཐོག་མ་ཡིན།

སྐབས་དེ་དང་དེའི་དུས་སྟེ། གཡུ་ཐོག་ཡོན་ཏན་མགོན་པོས་ས་སྲོགས་སོ་སོ་ན་སློབ་པའི་བྱ་བ་
སྐབས་དང་ཞོར་དུ་སློབ་མ་བསྐྱུས་ནས་སློབ་ཁྲིད། བད་བཏག་གི་ཉམས་སྲོང་དང་བྱུང་འབྲེལ་བཀྱིས་ཉེ་སློབ་
བ་བསྐྱུངས། དེའི་ནང་ནས་ཁ་བའི་ལོངས་འདྲིའི་འགྲོ་བར་པན་མཛོད་པའི་སན་པ་མང་དུ་བྱུང་། ཚུལ་འདི་
ནི་སྐར་བཅུགས་སློབ་གྲུའི་འགོ་རྒྱུགས་པ་རེད། སློབ་གསོའི་བྱ་བ་དང་འབྲེལ་དམ་པའི་ལེགས་ཐབས་
གཉིས་ནི། དགོ་ཚན་གདན་འདོན་དང་། སློབ་མ་བསྐྱུས་གཉེར་དུ་བརྒྱུངས་པ་དེ་ཡིན་ཞིང་། བོད་ཡིག་དང་
རྒྱ་ཡིག་གཉིས་ཀྱི་དབྱེད་གཞིར་བཏགས་ན། ཁྱི་སྲོང་བཅོན་གྱི་དུས་ནས་བྱུང་བོ་རིགས་བརྗོད་པའི་བྱ་ལག་
མང་བོ་རྒྱ་ནག་གི་རྒྱལ་ས་ཁང་ཨན་དུ་བསྐྱུས་གཉེར་དུ་མངགས། །ཐང་ཡིག་གསར་མའི་༽ བད་། མི་ཆེན་
རྣམས་ཀྱིས་སོ་སོའི་བྱ་མངགས་ནས་ཐང་གི་སློབ་གྲུ་ཏང་རྒྱུ་སྐྱུངས། མཁས་པ་སྐྱུན་དངས་ཉེ་ཡིག་
མཁན་མཛོད་ཅེས་འཁོད་འདུག།

དེ་ནས། བོན་པོ་དབང་བོ་རྫོ་བ་བཅུ་དྲུག་རྒྱ་གར་དུ་ཡི་གེ་སློབ་ཏུ་བཏང་བ་དེའི་ནང་། ཐོན་མིའང་
ཡོད། ཕྱིས་སྟེ། ཁྱི་ལྷེ་གཅུག་བཅོན་། ༡༠༩-༡༡༥༽ དང་ཁྱི་སྲོང་ལྷེ་བཅོན་ཡབ་སྐུས་གཉིས་ཀྱི་སྐྱེ་རིང་
ལ་མཛོངས་མི་མང་བོ་རྒྱ་ནག་ཏུ་བཏང་ནས་ཡོན་ཏན་སྐྱུངས་ཤིང་། རྒྱ་ནག་དང་རྒྱ་གར་གི་བརྗོད་པ་
ཐུ་བོད་དུ་གདན་བྲངས་ཉེ་སངས་རྒྱུས་ཀྱི་བསྐྱུས་པ་སྟེ། ད་དུང་སྲོགས་གཞན་ནས་སློབ་པ་གྲགས་ཅན་
གདན་བྲངས་ཉེ་སློབ་གཞུང་བསྐྱུར་བ་དང་སློབ་མའང་བསྐྱུངས།

དེའི་རྗེས་ནས། སངས་རྒྱས་ཚོས་ལུགས་བོད་དུ་དར་རྒྱས་བྱུང་བས། དགོན་པའི་སློབ་གསོ་བོད་ཀྱི་
སློབ་གསོའི་གཞི་རྩེན་དུ་བྱུང། དགོན་པའི་རྩ་འཛུགས་ཀྱིས་ལག་བསྐྱར་བཀྱིས་པའི་དགོན་པའི་སློབ་གསོའི་
དམིགས་ལུལ་ནི། ཚོས་ལུགས་ལ་དད་པ་བསྐྱེད་སྲིད་དང་ལག་རྩལ་ག་གོ་མོ་ཞིག་སྲོང་ཆེད་ཡིན། སད་མི་
མི་བདུན་པ་ཏུ་བྱུང་བ་དང་བསམ་ཡས་གཅུག་ལག་ཁང་བཞེངས་པ་དང་། དུས་རབས་བཞིའི་ལུག་ཚད་
ཀྱི་བན་བོན་འཐབ་རྩོད་བརྒྱུད་དེ་བྱུང་བའི་དགོན་པའི་སློབ་གསོ་དེ་ནི་རིམ་གྱིས་བྱུང་བ་ལས་སློབ་བྱུང་
བ་ཞིག་གཏན་ནས་མ་ཡིན་པར། བོད་བརྒྱུད་སངས་རྒྱས་ཚོས་ལུགས་ས་དགོ་རྩིང་གསུམ་སོགས་བྱུང་།

པལ་པ་སོགས་ལྟ་བུ། བྱ་རྒྱུད། སྤྱོད་རྒྱུད། རྣམ་འབྲོར་རྒྱུད། རྣམ་འབྲོར་སྐྱོ་མེད་རྒྱུད་བཅས་རྒྱུད་བཞི་
གཙོས་པའི་རྒྱུད་བྱ་ཡོད།

གསོ་རིག་སློབ་གསོ་སྟེ། བོད་ལུགས་སུ་གཞུང་ནི་ཆ་ཚང་བའི་གཞུང་ལུགས་དང་ཡུན་རིང་བའི་
ལག་ལེན་ཉམས་སྲོལ་དང་ལྡན་པའི་སློབ་རྒྱུན་སུ་གཞུང་གི་མ་ལག་ཅིག་རེད། བོད་དང་སོག་ཡུལ་སྤེ་
ནང་དུ་རྒྱ་ཆེར་བཀོལ་བས། ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་རྒྱུན་རིང་ཞིང་ལུན་སྤུམ་ཚོགས་པའི་ནང་དོན་དང་ཚན་རིག་གི་
གཞི་རྒྱ་རྒྱུགས་ཡོད། སྤེ་ལུགས་སློབ་གསོ་ལ་དགོན་པའི་སློབ་གསོ་དང་། གཞུང་བཅུགས་སློབ་བྱ་དང་
སྤེ་བཅུགས་སློབ་གསོ་བཅས་རིགས་གསུམ་མཆིས། །རྒྱུད་བཞི་༽ །འཕྲུལ་ལག་བརྒྱུད་པ་༽ །འཕྲུལ་ལག་
འབྲེལ་ཆེན་༽ །སོགས་སྤེ་གཞུང་ཞིང་དེ་བའོ་ཡོད། བོད་སྤེ་ལྟར་ན། ཅིས་དཀར་ནག་སོགས་གཟུང་ལུང་
ཅིས་དང་སྤེ་གཞུང་བར་ན་འབྲེལ་བ་དམ་པོ་ཞིག་འདུག་པས་བོད་སྤེ་སྤེ་སྤེ་སྤེ་སྤེ་སྤེ་སྤེ་སྤེ་
འདོད། བོད་སྤེ་སློབ་གསོའི་ལག་ལེན་གལ་ཆེན་དུ་འདོད། ཅ་བརྟགས། ལ་འབྲུང་། སྤེ་སྤེ་སྤེ་
གསོ་བ་གཞུགས་བཅོལ་སྤེ་སྤེ་སྤེ་སྤེ་སྤེ་སྤེ་སྤེ་སྤེ་སྤེ་སྤེ་སྤེ་སྤེ་སྤེ་སྤེ་སྤེ་སྤེ་སྤེ་སྤེ་
སྤེ་
བཅུགས། སློབ་མའི་ཡོང་ཁུངས་བོད་མེད་སྤེ་སྤེ་སྤེ་སྤེ་སྤེ་སྤེ་སྤེ་སྤེ་སྤེ་སྤེ་སྤེ་སྤེ་སྤེ་སྤེ་
འདིའི་དམིགས་ཡུལ་དམ་པོ་ཞི། བོད་ཀྱི་སྤེ་སྤེ་སྤེ་སྤེ་སྤེ་སྤེ་སྤེ་སྤེ་སྤེ་སྤེ་སྤེ་སྤེ་སྤེ་
མཚན་པ་མ་ཟད། རྒྱུང་ཡུལ་དང་དགོན་པ། བོད་དམག་གི་སྤེ་སྤེ་སྤེ་སྤེ་སྤེ་སྤེ་སྤེ་སྤེ་སྤེ་
མི་སྤེ་གསོ་སྤེ་སྤེ་སྤེ་སྤེ་

དགོན་པའི་སློབ་གསོ་ཁག་གཞན་དུ་དུང་སྤེ་སྤེ་སྤེ་སྤེ་སྤེ་སྤེ་སྤེ་སྤེ་སྤེ་སྤེ་སྤེ་སྤེ་
སར་ཅིས་སློབ་གསོ་སོགས་འདུ། རྣམ་ཐར། རྣོས་གར། གར་འཆམ། རོས་ཆས་དབྱེངས་རྟ། ཐར་ག་
བཞེངས་པ་དང་། ལྟེ་བས་རིས། འབྲུང་སྤེ། བཅོག་མ། ཁང་བཅོ། ཐམ་འཇུགས་པ་སོགས་ནི་སྤེ་སྤེ་སྤེ་
གསོ་དང་ལག་ཅེས་སློབ་གསོའི་ནང་དོན་གཙོ་བོ་ཡིན་ལ། དུས་འཁོར། ཅིས། ལག་ཅིས། རྣམ་ཅིས་སོགས་
དུས་འཁོར་ཅིས་ལུགས་སློབ་གསོར་གཏོགས་པ་དང་། དེ་དང་མཉམ་དུ། བད་སྤེ་དང་སྤེ་དག་གྱུང་སྤེ་
དགོས།

མདོ་སྟོང་སྤྱོད་ཀྱི་དགོན་པ་སོ་སོའི་སྤྱི་གཤམ་པལ་ཆེར་གནས་བདག་ཚོས་ལུགས་ཀྱི་སྤྱི་གཤམ་
དང་མཚུངས་ཤིང་། ལུ་བ་སྤྱི་གཤམ་གྱི་སྤྱི་གཤམ་དང་བྱུང་ཚོས་འདུག གནའ་ནས་ད་ལྟའི་བར་དུ་བརྒྱུད་
བའི་དགོན་པའི་སྟོབ་གསོ་སྤྲོད་ཚུལ་ལ་རང་འཚམ་གྱི་བྱུང་ཚོས་དང་གསོན་ཤུགས་ལྡན།

དགོན་པའི་འཛིན་གྲུང་དབྱེ་བ་གསལ་བོ་སྤྱེས་ཤིང་། གྲུ་བའི་ཐོབ་ཐང་ཡང་དགོན་པ་སོ་སོ་གོ་རིམ་
ལ་བརྟེན་ཐག་གིས་བཅད་ཡོད་པ་དང་། ཐོབ་ཐང་དེ་ནི་གྲུ་ས་ཆེ་ཁག་ལ་སྟོབ་གཉེར་དུ་ལེབས་བྱེད་ཀྱི་རིག་
གནས་མང་གཞིར་འཛིན། གོ་རིམ་བཞིན་དུ་གོང་ལ་འཛིན་གྲུ་འཕར་བ་དང་། འགོ་ལུགས་ཀྱི་རིམ་བཤང་
གསལ་བོ་ཡོད་པས། དགོན་པའི་སྟོབ་གསོར་མ་ལག་ཆ་ཚང་བ་ཞིག་གྲུ་བ། བསྐྱབ་གཞིའི་ནང་དོན་དམའ་
ས་ནས་མཐོ་སར་དང་། སྤྱོད་ས་ནས་དཀའ་སར་སྤྱོད་གཞུག་གོ་རིམ་ལྡན་པ་དང་། དབྱེ་བ་གསལ་ལ། རང་
རང་གི་བསྐྱབ་གཉེར་གྱི་ཁ་གཏོད་སའང་གསལ་བོ་མཆིས། གྲུ་བས་ངེས་པར་གཟབ་ནུབ་གི་ངང་ཉིན་གི་
སྟེང་ཟླ་དང་། ཟླའི་སྟེང་ལོ་བཅེགས་ཏེ་རིམ་གྱིས་སྤྱུངས་པ་དང་། དགོན་པའི་སྟོབ་གསོར་ད་དུང་སྤྲོད་མོང་
མ་ཡིན་པའི་ལུགས་སྟོང་ལམ་ལུགས་དང་ཁྲིད་ཐབས་ཀྱང་ཡོད་དོ།།

ཐོད་ཀྱི་སྟོལ་སྤྱོད་སྟོབ་གསོ་སྟེ། དགོན་པའི་སྟོབ་གསོས་འཛམ་གླིང་སྟོབ་གསོའི་བྱུང་འཕེལ་ཁྲིད་
དུ་ངོ་མཚར་བའི་བྱུང་ཚོས་སྤྱོད་མེད་པ་ཞིག་བཟུང་ཡོད་པར་མ་ཟད། དགོན་པའི་སྟོབ་གསོ་ཐོད་རིག་
གནས་ཁྲིད་ཀྱི་ཚན་རིག་གི་ཆ་དང་ལྡན་པའམ། ཆ་ཅན་ནམ་བག་ལ་ཉལ་བའི་ཚན་རིག་གི་ནང་དོན་བསྐྱེད་
ལེན་བྱིས་ཏེ་ཁྲིད་པ་དང་སྤྱོད་འཛིན་བྱེད། སྤྱི་གཤམ་དགོ་སྤྱོད་ཀྱི་སྟོབ་གསོའི་དམིགས་ལུལ་འགྲུབ་དཀའ་
ནའང་། དགོན་པའི་སྟོབ་གསོ་ད་ལྟའི་བར་དུ་གནས་སྤུབ་པར་སྤྱོད་མཚན་འགངས་ཅན་ཞིག་འདུག་སྟེ། ཐོད་
མི་དམངས་ལ་མཁོ་བའི་འཛིན་ཉེན་འཚོ་ཐབས་སོར་གི་ཤེས་བྱ་མང་བོ་འདུས་པ། དཔེར་ན། ལྷན་རིགས།
སྤྱོད་གཞུང་། ལག་ཅེས། ཅིས། སྤྱོད་ཅེས་སོགས་འདུས་པ་ལྟ་བུ། བུ་དོན་འདི་དག་ཚོས་ལུགས་པ་ཁོ་ནའི་
ཤེས་བྱ་མིན་པ་ཤེས་དགོས་པ་དང་། དགོན་པ་ག་གོ་མའི་སྤྱོད་རྣམས་མ་ཡིན་པར། ཐོད་མི་དམངས་ཀྱིས་
རང་བྱུང་ཁམས་ངོས་འཛིན་དང་བསྐྱུར་བཅོས་ལུན་རིང་བར་དུ་འཛད་པའི་ཉམས་སྤོང་བསགས་ཏེ་བྱུང་
བའི་མདོ་སྟོང་གྲུང་གྲུབ་འགྲུས་ཡིན་པ་ཤེས་དགོས། དེ་ནི་འགོ་བ་ཡོངས་ཀྱི་ཤེས་རིག་གི་ཆ་ལས་ཤིག་ཡིན་ལ།
ཐོད་པའི་སྤྲོད་མོང་མ་ཡིན་པའི་རང་བྱུང་ཁོར་ལུགས་ལས་གྲུབ་པ་ཞིག་ཀྱང་ཡིན་པས། གསོན་ཤུགས་ཆེན་པོ་

ཞིག་ལྟོན། ད་ལྟའི་བར་དུ་རིག་གནས་འདི་བོད་མི་དམངས་ལ་མཁོ་བ་དང་རང་གི་བརྒྱན་དུའང་ངོམ་བཞིན་ཡོད།

འོན་ཀྱང་། དེང་སང་ང་ཚོས་བོད་རང་གི་ཡུལ་ཁམས་ཀྱི་སྤྱི་ཚོགས་ལོང་འཕེལ་དུ་གཏོང་དགོས་ན་དགོན་པའི་སློབ་གསོ་ཁོ་ནར་བརྟེན་མི་རུང་། དགོན་པའི་སློབ་གསོའི་དམིགས་ཡུལ་ནི། སྤྱི་གསུང་དག་སྐྱབ་ཡིན་པ་དང་། དེ་ལས་རིགས་དུག་འཁོར་བའི་མི་ཚེ་ལྟ་ཚུལ་ཆགས། ཚེ་མི་མའི་བདེ་བ་བསྐྱེད་གནས་མིའི་ད་ལྟའི་རང་བཞིན་དོར་བའི་སློབ་གསོའི་དམིགས་ཡུལ་གྱིས་མིའི་ཀུན་གཞི་གཏོར་ཡོད། དེའི་སྐྱེད་བྱ་བ་རྣམས་ཐོན་སྐྱེད་ངལ་རྩོལ་ལ་མི་ཞུགས་པས། བྱ་བ་རྗེ་ལྟར་མང་ན། སྤྱི་ཚོགས་དངོས་པོའི་དཔལ་ཡོན་ཐོན་སྐྱེད་ལ་དེ་ལྟར་གཞོན་པ་དང་། མང་ཚོགས་ཀྱི་ཁུར་རྩའང་རྗེ་སྐྱེད་བཏང་ཡོད།

གནའ་ནས་བྱུང་བའི་བོད་ཀྱི་སློབ་རྒྱན་སློབ་གསོར་གཏོགས་པའི་དགོན་པའི་སློབ་གསོ་འདི། དེང་རབས་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་དགོས་མཁོ་དང་ཅུང་མི་འཚམ་པས་འགྲོ་བ་མིའི་རིགས་ཀྱི་སྤྱི་ཚོགས་སྲུ། འཕེལ་བྱའི་སློབ་བརྗོལ་བ་དང་། རང་བྱུང་ཚན་རིག་དང་། སྤྱི་ཚོགས་ཚན་རིག་དང་གང་ཟག་ཚན་རིག་གི་འཕེལ་འགྲོས་འཕྱོད་ཏུ་སྐྱུར། འཛམ་གླིང་འཕོ་འགྲུར་འབྱུང་བཞིན་ཡོད་ལ། མི་རིགས་གཞན་གྱི་མཛུགས་དུ་སྐྱོད་བཞིན་མཚེས་པས། བོད་ངེས་པར་དུ་རྗེས་ཚོད་དགོས་མོད། བོད་ཀྱི་རིག་གནས་ཁོ་དང་རབས་ཚན་རིག་གི་འཕེལ་བྱ་མེད། བོད་ཡིག་སྐྱེད་ནས་བྲིས་པའི་དགོན་པའི་འཁྲིད་བྱའི་ནང་དུ་བག་ལ་ཉལ་བའི་ཚན་རིག་དང་ཚན་རིག་རྣམས་མའི་ལྟ་བུ་སྐྱབ་པའི་རིག་གནས་ནང་དོན་འཕྱོད་མང་ལྡང་། ཉུང་ཉུང་ཞིག་ལས་བསྐྱོད་བྱུང་མེད། བོད་ཀྱི་དེང་རབས་སྤྱི་ཚོགས་འཛུགས་སྐྱེད་ཀྱི་དགོས་མཁོ་བསྐྱེད་མ་ཐུབ་པར་ལྷགས། བོད་ཀྱི་རིག་གནས་དེང་རབས་ཚན་རིག་གི་རྩ་ཚུང་དང་བསྐྱར་ན་ལས་དང་པོ་བའི་ཚོད་ན་ལུས་འདུག

དགོན་པའི་སློབ་གསོ་ཁོ་དང་། བང་ཉིང་རིག་གནས་དང་འཛིག་རྟེན་པའི་རིག་གནས་བར་གྱི་སྤྱི་ཚོགས་ཐོར་འདུག་པས། བོད་ཀྱི་སློབ་གསོའི་དགོས་མཁོ་འང་བསྐྱེད་དཀའ་བར་སྐྱེད། ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ས་བབ་ཁོར་ལུག་དང་། ཐབས་རྒྱགས་པའི་རང་བྱུང་ཆ་རྒྱུན་བཅས་ཀྱིས་རིག་གནས་རྒྱ་ཁྲབ་ཏུ་སྐྱེལ་བར་དཀའ་ལག་ཆེན་པོ་བཟོས། བོད་ཀྱི་རིག་གནས་དང་མཁས་པ་མང་ཆེ་བ་དགོན་པའི་ནང་ན་བཞུགས། ཡང་རྒྱ་ཆེ་བའི་མང་ཚོགས་རྣམས་ནས་འགའ་ཤེ་དགོན་པར་སོང་ནས་ཡིག་རྫོངས་སེལ་བ་

ལས། རང་རིགས་ཀྱི་རིག་གནས་གྲུབ་འབྲས་ཅི་ཡིན་མི་ཤེས། ཐ་ན་རང་གི་ཞལ་འདོན་གི་ནང་དོན་ཡང་
དག་པའམ་ཆ་ཚང་བ་ཞིག་གོ་མེད། མཚན་ཉིད་ཀྱི་གཞུང་ལ་སྤྱོད་བར་མཐོང་ཆེན་གལ་དུ་འདྲིན་པའི་གོ་བ་
མེད། མཚན་ཉིད་ཀྱི་གཞུང་ལ་སྤྱོད་བར་མཐོང་ཆེན་དུ་འདྲིན་པའི་དགོན་པའི་སློབ་གསོར་སློ་ཉམས་ཀྱི་
གཞུང་དང་གཉིང་ཟབ་པའི་གཞུང་གི་མ་ལག་ཤིན་ཏུ་མང་མོད། སྤྱི་ཚོགས་གོང་འཕེལ་ལ་ཕན་པའི་ཆ་དེ་
སྤྱི་མཐོན་ཐུབ་མེད་ལ། སྤྱི་གསལ་ལ་ལར་འགན་ལྡན་བལ་བའི་ལྟ་བུ་ཡོད། སྤྱི་ཚོགས་གོང་འཕེལ་གྱི་ལག་
ལེན་དངོས་ལྟར་དུ་མི་བྱ་བར་ཚན་རིག་གི་ཆ་ཅུང་ཟད་ཅམ་ལྷགས་འདུག་པ་དེའང་ཚོས་ལུགས་ཀྱི་སྐྱབ་
བྱེད་དུ་བཟུག

དགོན་པའི་སློབ་གསོས་རུས་པ་སྣ་འཛོམས་ཀྱི་མི་སྣ་གསོ་སྦྱོང་བྱེད་མི་ཐུབ་ལ་ཐོན་ཐབས་ཀྱང་
བལ། ཚོས་གཞུང་ལོ་ངོ་སོང་ལྷག་གི་རིང་དར་ནས་འབྲམས་སྐྱས་པའི་ཤེས་བྱའི་མ་ལག་གྲུབ་ཡོད། མི་
ཞིག་གིས་ཤེས་བྱ་འདི་ཆ་ཚང་བར་སྤྱོད་དགོས་ན། ཆོ་གང་བོའི་རུས་པ་དེར་གཉིང་དགོས། མཐའ་མཚུག་
ཅི་ཡང་བསམ་རྒྱ་མེད་པར་རང་ཉིད་ཀྱི་ཐར་བ་ཁོ་ན་སོམ་པ་ལས་གཞན་མེད་པར་གྱུར། ལོ་ན་རྒྱས་ཟེན་
ཀྱང་ཚོས་དོན་མ་གོ་བའི་གྲ་བ་གསལ་གང་གི་དགོན་པ་ན་མང་ཆོད་ཤེད། ཆོ་གང་བོ་འདུ་ཁང་དུ་བཟུག་པའི་
སློབ་གསོ་འདིས་མིའི་ཀུན་གཞི་བཅི་འཛོག་དང་མིའི་རུས་པ་སྤྱི་གསལ་ཡོངས་ནས་གསོ་སྦྱོང་བྱས་མེད་པ་
མཐོན་ལུས་དུ་སྒྲུང་། ཡིན་ནའང་། གོང་གི་ལ་ཆ་བའི་གཏམ་དེ་འདྲ་འཆད་དེ་དགོན་པའི་སློབ་གསོས་ཀྱང་
སྤྱི་ཚོགས་ལ་ཞབས་འདེགས་ལུ་བའི་མི་སྣ་གསོ་སྦྱོང་བྱས་མེད་ཅེས་རྩ་བ་ནས་བསོན་པ་ནི་མིན་ནོ།

དེ་ལས་ལོག་སྟེ། སྤྱི་གསལ་བཟོ། བཟོ། རི་མོ། རྩོམ་རིག་སོགས་ཀྱི་ཐད་བོད་ཀྱི་རིག་གནས་ལ་བྱས་ཤིང་བ་
ན་མེད་པ་བཞག་འོན་ཀྱང་། འདི་ནི་ཉུང་ཤས་ཡིན། སློབ་གསོའི་བྱ་བ་ནི་མི་སྣ་རབས་དང་རིམ་བར་སྤྱི་གསལ་
ཡོངས་སྣ་འཛོམས་རུས་ལྡན་ཅན་གསོ་སྦྱོང་བྱེད་པ་ལས། འདིག་ཉེན་གི་བྱ་བར་དོ་སྤྲོད་ཅི་ཡང་མི་བྱེད་པ་
དང་། ཅི་ཡང་མི་གོ་བའི་གྲ་བ་སྤྱོད་བ་ནི་མིན། དགོན་པའི་སློབ་གསོ་ཚོས་ལུགས་སློབ་གསོ་ཡིན་པས། བྱ་
བ་མང་པོ་སྤྱོད་པ་ལས་གཞན་མེད། དེ་བས། དགོན་པའི་སློབ་གསོ་དེར་རབས་སྤྱི་ཚོགས་དང་མི་འཚོམ་པ་
དང་། སྤྱི་ཚོགས་རིང་ལུགས་ཀྱི་དངོས་པོའི་དབལ་ཡོན་སྤྱི་ཚོགས་གོང་འཕེལ་ལ་ལྷག་པར་མི་འཚོམ།

བོད་ཀྱི་སློབ་ཚུན་སློབ་གསོའི་བྱ་བའི་ཁྲིད་ཀྱི་སློབ་བྱ་ལ་ལ་ནི་བོད་རང་གི་ས་གནས་སྲིད་གཞུང་གིས་བཞུགས་པ་རེད། དཔེར་ན། སྲིད་དཔོན་སློབ་བྱ་སྟེ། ཅེ་ཁང་སློབ་བྱ་ལྟ་བུ་དང་། བྱ་དཔོན་སློབ་བྱ་སྟེ། ཅེ་སློབ་བྱ་ལྟ་བུ། ད་དུང་བཤད་ཟིན་པའི་སུ་ཅིས་ཁང་སློབ་བྱ་སོགས་ལྟ་བུ། སློབ་བྱ་འདི་དག་གི་ནང་བསྐྱབ་གཞི་དོ་དམ་དང་ལག་རྩལ་སོར་གི་དཔེ་ཁྲིད་ཀྱི་འདུ་འཛོལ་གྱི་སྲིད་འཕྲོད་ལོང་འཕེལ་དང་། བོད་ཀྱི་ས་གནས་སྲིད་དབང་གི་ངོ་བོ་བཀའ་བཀོད་བྲན་གཡོག་ལམ་ལུགས་ཀྱི་ཚོས་སྲིད་བྱུང་འབྲེལ་ཡིན་པས། སློབ་བྱ་སོ་སོའི་ནང་ཚོས་ལུགས་ཀྱི་འཕེལ་འགྲུབ།

བོད་ལུལ་གྱི་སྐྱེར་གཉེར་སློབ་བྱའི་སློབ་གསོར་གོང་འཕེལ་ངེས་ཅན་ཞིག་བྱུང་ཡོད། སློབ་བྱའི་གངས་ཀའང་ཚད་ངེས་ཅན་ཞིག་ཏུ་སླེབས། བསྐྱེད་སྲིད་ཅིས་ཞིག་ལྟར་ན། ལྷ་ས་ནས་པལ་ཆེར་༤༠ ལྷག་ཡོད། ཁམས་དང་ཨ་མདོ་ལུལ་དུའང་སྐྱེར་བཞུགས་སློབ་བྱ་མི་ཉུང་བ་ཞིག་འདུག། སྐྱེར་བཞུགས་སློབ་གསོ་ནི་བོ་སོ་འབྲེད་པའི་སློབ་གསོར་གཏོགས་འོང་། དགོ་ཚུན་གཙོ་བོ་བྱ་བ་སྐྱོད་གཤམ་ཅན་གྱིས་བྱེད། ཡང་ན། ཡོན་ཏན་ཡོད་པའི་སེར་སྐྱ་གང་རུང་གིས་བྱེད། ཁྱིམ་ནང་གི་རིག་གནས་ཡོད་པའི་ཚན་རིག་གྱིས་ཀྱང་བྱེད། བསྐྱབ་སློབ་གི་ནང་དོན་ནི། དག་ཡིག་ཡིག་གཞུགས། བད་སློབ། སྲིབ་སློབ། ལྷན་དག་ཚོགས་ཀྱི་རིག་པ། ལྷན་གཞུང་གི་ཤེས་བྱ་རགས་རིམ་ཅམ་སོགས་ཡིན་ལ། ཞལ་འདོན་འགའ་ཡེ་བོར་འཛིན་བའང་འདུ། བོད་ཀྱི་གྲིས་པ་རྣམས་རང་རང་གི་ས་ཁྱིམ་གི་འཕྲོར་བའི་དབུལ་ཕྱུག་དང་གོ་གནས་ལྟར། སྐྱེར་གཉེར་སློབ་སློབ་ལས་ཕྱིན་ངེས། རབ་ཏུ་བྱུང་བའམ། བྱ་བ་བྱེད་པ་དང་། ཡང་ན་དཔོན་གཉེར་རམ་གཞུང་བཞུགས་སློབ་བྱར་འགོ།

བོད་དུ་སློབ་བྱ་བཞུགས་འགོ་ནི། དུས་རབས་བཅུ་བདུན་པ་ནང་བཙོ་བཙུན་པའི་དུས་འགོ་ཡིན་ལ། དབུལ་གཙང་མ་གཏོགས་པའི་གངས་ལྗོངས་མདོ་སྟོད་སྐད་དུ་བོད་ཀྱི་སློབ་བྱའི་སློབ་གསོར་མང་གཞི་ངེས་ཅན་ཞིག་ཆགས་ཡོད། གནས་བབ་གཤམ་གསལ་ལྟར་ལགས་ཏེ། སྤྱི་ལོ་༡༩༡༠་པར་མདོ་སྐད་དུ་སློབ་བྱའི་སློབ་གསོ་ཚུགས། ༡༩༡༤ ལོར་ཡང་སློབ་བྱ་དེ་དགོ་སློབ་སློབ་བསྐྱེད། དེར་མ་ཟད་ལུལ་ཕུལ་དང་ཆབ་ཆ་སོགས་སུ་སློབ་ཚུང་འགའ་བཞུགས། ༡༩༡༩ ལོར་བོད་ཀྱི་སོང་དཔོན་དང་བཟུ་དཔོན་རྣམས་ཀྱི་རང་རང་རང་གི་བྱ་བུ་མོ་ཟེ་ཡིང་གི་སློབ་བྱར་བསྐྱེད། ༡༩༡༩ ལོར་དགོ་སློབ་སློབ་བྱ་དེ་མཚོ་སྐོན་རོགས་

།༣༠) ་ ལྷག་དང་། སློབ་མ་ ༣༠༠༠ ལོང་། དགེ་ཆུན་ ༣༥༠ ལྷག་ཡོད། འོན་ཀྱང་། བསྐྱེད་སྤེལ་བའི་བོད་
རིགས་མི་སྣ་སློབ་དུས་ཀྱི་སྐྱེད་མའི་རྗེས་སུ་སོང་།

སྤྱི་ཚོགས་ཉིད་བའི་དུས་སུ། བོད་སློབ་ཀྱི་སློབ་གྲུའི་སློབ་གསོ་ལོན་ཏུ་ཐབས་ཀྱི་ཚུལ་དུ་
གནས། མིན་གཞུང་གི་དཔོན་བཅུ་གས་སློབ་གྲུ་མ་གཏོགས། ༡༩༣༧ ལོར་སློབ་མ་བསྐྱེད་ལུགས་ཅམ་བཞུགས་
ཀྱང་། སློབ་མ་ ༡༠༠མི་འབྲང་། གཙོ་བོ་ཆེ་བ་ཉེ་རིགས་དང་རྒྱ་ཡིན་ལ། བོད་ཀྱི་སློབ་མ་ལོན་ཏུ་ཉུང་། སློབ་
གྲུ་དེ་ ༡༩༤༤ ལོའི་བར་དུ་ཚུགས་ཀྱང་། སློབ་མཐར་ཕིན་པའི་སློབ་མ་ཆེ་ཆུང་ ༡༣ལས་བསྐྱེད་སྤེལ་
ཆེན་གོང་མས་བོད་དུ་བཅུ་གས་པའི་སློབ་གྲུའི་བསྐྱེད་གཞི་ནང་ལོག་གི་རྒྱ་དང་འབྲེལ་བར། །སློབ་ཚུང་སྤྱི་ག་
ལམ་ལུ་ཡིག་། ཉུང་། ཚོས་སློབ་པ་དང་། ལུས་སྐྱེད་སྤེལ་གི་སློབ་ཉམས་ལེན་དང་། རྒྱ་ཡིག་བསྐྱེད་པ་དང་།
ལོ་རྒྱུས། ས་རྒྱུས། ཚིས། དངོས་ལུགས། ལུས་རྩལ་སོགས་ཁྲིད་བྱུང་བའོད།

དེའི་སྐབས་ཀྱིས། བོད་པ་རྣམས་མ་དགའ་བར་སློབ་ཆེད་བཅད་པ་དང་། ཡིག་ངོ་ཚོད་ཀྱང་མཐར་
ཕྱིན་པ་ལོན་ཏུ་ཉུང་། ཞེས་གཞུང་གིས་སློབ་གསོ་ལས་གཞིགས་པ་ཞེས་པ་གཏོང་བའི་ཐབས་སྤྱད་དེ།
བོད་པ་འབྲོར་སྤྱུག་ཅན་གྱིས་མི་གས་ཉེ་དཔེ་ཆ་འདོན་པར་བཏུས་འཛོག་ཏུ་བཞག། ཆེན་མིན་གཞུང་གིས་
སློབ་གྲུ་བཅུ་གས་པའི་དམིགས་ལུལ་ལེ། རྒྱ་དང་གཞན་པའི་མི་རིགས་ལུགས་སོལ་གཅིག་ཏུ་བཞུགས་ཉེ་
རྒྱུ་འབྲུར་རྒྱ་དེ་ཡིན་ལ། དེའི་སློབ་ཀྱི་སློབ་གསོ་བཅུ་གས་ལག་ལེན་དུ་བཏུར། རྒྱ་མིང་རང་སློབ་དུ་སློབ་
བ་སོགས་བྱ་སྤྱོད་རིག་གནས་ཀྱི་རྩ་བའི་ཚོས་ཉིད་དང་འགལ་བ་དང་། མི་དང་མི་རིགས་ལ་བརྩི་འཛོགས་
བཞུགས་པ་བྱུང་བས་བོད་པས་ངོ་ཚོལ་བྱས། དེ་ནས་སློབ་གསོ་པམ། རྒྱ་ནང་མེན་གོ་དུས་སྐབས་ཀྱང་དེ་
དང་དེ་འབྲེལ་ཐབས་བཀོལ་བས་སློབ་གསོའི་བྱ་བ་ལ་བར་ཆད་བྱུང་།

ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་བདེན་དཔང་ལྟར། བོད་ཀྱི་སློབ་གྲུའི་གནད་དོན་ལོ་མི་ལོར་རྒྱ་གསུམ་གི་ཐད་རྒྱང་རྒྱང་
ལ་སྤྱུག་མེད་པར། བོད་པའི་རིག་གནས་སེམས་ཁམས་ཀྱི་མོས་ཁམས་མ་བསྐྱེད་པ་དང་། བོད་ཀྱི་སློབ་
གསོས་བོད་ཀྱི་སྤྱི་ཚོགས་ལོང་འཕེལ་ལ་ཞབས་འདེགས་ལུ་དགོས་པར་མི་མཐོང་བར། མི་ཚོས་རྒྱན་མའི་
རང་ནས་མི་རིགས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་དང་རིག་གནས་ཀྱི་འབྲེལ་མཚམས་བཅུ་གས་གཙོད་ཐབས་བྱས། སྤྱི་
ཚོགས་གསར་བའི་ནང་། བོད་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཉར་གི་དབྱ་ཁྲིད་ལོག་དང་། རྒྱལ་ཡོངས་མི་དམངས་ཀྱི་རྒྱལ་

སློབ་ལ་བརྟེན་ནས། བོད་ཀྱི་འོས་འགན་སློབ་གསོར་གོང་འཕེལ་ཡི་རང་སྐྱེ་འོས་པ་ཞིག་ལྟར། བོད་ཀྱི་ས་
 གནས་སློབ་གསོ་གོང་འཕེལ་ནང་ལོག་གི་རྒྱ་དང་འབྲ་བར་ལོ་བཅུའི་ཆགས་སོ་ལྟར་ནའང་སློབ་གསོའི་མ་
 ལག་པལ་ཆར་ཆགས་ཟིན། ཆགས་སོ་དེའི་གོང་ཁ་དཔེ་ཆ་ལྷང་ལྷང་དུ་བསྐྱབས་པའི་སྐྱ་གསེབ་ཏུ་ཡལ་སོང་།
 ༡༩༩༢ལོའི་བསྐྱོམས་ཅིས་ལྟར་ན། བོད་རང་སྐྱོང་ཡོངས་ན་རིམ་པ་དང་རིགས་མི་གཅིག་པའི་སློབ་མ་ཁྲི
 ༢༣.༩ ཡོད་པ་དེའི་ནང་རྒྱལ་ཁབ་ནང་ལོག་གི་སློབ་འཁོར་སློབ་མའང་འདུ། སློབ་ཚུང་བ་ཁྲི༡༩ལྟ་དང་།
 ༡༩༩༣ ལོར་སློབ་ཚུང་བ་ཁྲི་༢༡.༣ ལྟ་ཡོད། དེའི་ནང་མི་རིགས་གངས་ཉུང་གི་སློབ་མ་ཁྲི ༢༠.༩ ལྟ་
 ལས་མེད།

༡༩༩༠ལོའི་ཅིས་ལྟར་ན་མི་གངས་སྤྱིའི་ནང་ཡིག་སྐྱོངས་པ་༡༥ ཡན་ཆད་ཅན་གྱི་སྤྱི་གངས་དང་
 བསྐྱར་ན་༽༩༩%ཡི་ཆད་དུ་བབས། ༡༩༩༢ལོ་ལོངས་ཡོངས་ཀྱི་སློབ་ཁྲིམས་སློབ་ཚུང་བ་༩༠.༩%པར་
 བསྐྱབས། བོད་ཀྱི་ས་གནས་གཞན་ཁག་གི་སློབ་གསོའི་བྱ་བར་གྲུབ་འབས་ཆེན་པོ་ཐོབ་ཡོད།

འོན་ཀྱང་། རྒྱ་ནག་རྒྱལ་ཡོངས་ཀྱི་སྤྱོད་པ་ནས་བལྟས་ན། བོད་ཀྱི་སློབ་གསོ་ད་དུང་རྗེས་ལུས་སུ་
 ལྷང་། བོད་ཁམས་ཡོངས་སུ་སློབ་མཚམས་ཆད་པ་དང་སློབ་མཚམས་བཞག་པའི་སློབ་མའི་གངས་ཀ་རེ་
 མང་དུ་སོང་། དེར་མ་ཟད། བོད་ཀྱི་སྤྱི་ཚོགས་གོང་འཕེལ་དང་འོས་འགན་སློབ་གསོའི་གྲུབ་འབས་བར་དོ་
 ཤོར་བའི་ཁར། གནས་བབ་ཁྱད་པར་བ་ཞིག་ཀྱང་འབྱུང་བཞིན་ཡོད་པ་སྟེ། སྤར་ཡང་ཡིག་སྐྱོངས་པར་
 འགྱུར་བཞིན་པ་དེའོ།

སློབ་གྲུའི་ནང་ནས་རྒྱ་ཡིག་སྐྱོངས་མཐར་ཕིན་དེ་པ་ལུལ་དུ་ལོག་པ་ན་སྤར་ཡིག་སྐྱོངས་ཀྱི་དབྱུང་
 ལྷར་ལྷགས་པ་རེད། གོང་གི་གནད་དོན་སློབ་གསོའི་མི་ཞོར་རྒྱ་གསུམ་སོགས་མི་རྒྱུན་རྒྱུང་རྒྱུང་ལ་དབྱུང་
 བ་བཏང་ན་རོགས་དཀའ། བོད་ཀྱི་འོས་འགན་སློབ་གསོའི་གནད་དོན་གྱི་ཅ་བ་གཅོད་དགོས་ན། ཐོག་མར་
 བསྐྱབ་གཞིའི་གནད་དོན་ཐག་གིས་གཅོད་དགོས་པ་དང་། བསྐྱབ་གཞིའི་གནད་དོན་ཐག་གིས་གཅོད་
 དགོས་ན། རིག་གནས་ཞིབ་འཇུག་གི་བྱ་བ་ནས་འགོ་འཇུགས་དགོས།

ལེའུ་གཉིས་པ། བསྐྱབ་གཞི་འཇུགས་སྐྱུན་གྱི་རིག་གནས་རྒྱབ་རྟེན་ལ་དབྱུང་

པ།

རིག་གནས་ཇི་ལྟ་བུ་ཞིག་ཡོད་ན་མིང་གཞུགས་དེ་འདྲ་ཞིག་ཡོད་པ་དང་། དེང་སང་འཛམ་གླིང་གི་
 ས་སྤོགས་སམ་རྒྱལ་ཁབ་དང་། མི་རིགས་སོ་སོའི་སློབ་གསོ་གོང་འཕེལ་ལ་བལྟས་ན། སློབ་གསོའི་གཞུང་
 ལུགས་དང་དེའི་ཞིབ་འཇུག་ཅི་འདྲར་བཟང་ཡང་། བསྐྱབ་གཞིའི་འཇུགས་སྐྱུན་གོང་འཕེལ་དུ་གཏོང་བའི་
 ལམ་སྟེ་དེ་རང་རང་གི་རིག་གནས་སྤང་གཞིར་གཏུགས་མེད་པ་གཅིག་ཀྱང་མེད། ལུབ་གླིང་དུ། གནའ་བོའི་
 ཞི་ལའི་རིག་གནས་ཀྱིས་དེ་འཛམ་གྱི་བསྐྱབ་གཞི་ཐག་གིས་བཅད། དུས་རབས་དཀྱིལ་མའི་དུས་སྐབས་
 སུ། བསྐྱབ་གཞི་ཚོས་ལུགས་དང་ཅུལ་བདུན་གཉིས་ཀྱིས་གྲུབ་པ་དང་། རིག་ཅུལ་ཡང་དང་གི་རེས་ནས་
 གོས་གཞིའི་དམིགས་ལྷལ་དམ་པ་མིར་བརྒྱུད་ནས། མིའི་རང་གཞིས་དགོལ་དགོས་པའི་རེ་བ་བཏོན། དེའི་
 ལྷིང་། མངོན་སུམ་འཚོ་བར་མཐོང་ཆེན་བྱས་ཏེ། རྗེས་དཔག་གི་སློ་ཅུལ་དང་རུས་པ། ཚན་རིག་ཤེས་བྱ་
 གོང་དུ་བཀྱུར། མ་ཅུ་རིང་ལུགས་ཀྱི་དུས་སྐབས་སུ་བསྐྱེད་པ་རྗེས་མིང་གཞིར་ནང་དོན་གསར་བ་བསྐྱུན་དེ།
 ངལ་ཅོལ་ཚན་རིག་དང་གང་ཐག་ཚན་རིག་གཉིས་མིང་བྱུང་བཅུག་དེ་ནས་ལྷན་ཐབས་བསྐྱབ་གཞི་དང་
 ཀྱང་འཛིན་བསྐྱབ་གཞི་གསར་དུ་བཏོན་དེ་ད་ལྟའི་བར་དུ་དེ་ལྟར་བཞུགས། རྒྱ་ནག་ཏུ་རུའུ་ལུགས་རིག་
 གནས་ནས་ཅུལ་བྱུག་ཅེས་པ་བསྐྱབ་གཞི་བྱུང་། རིག་གནས་དེའི་གོང་འཕེལ་དང་མཉམ་དུ་ཉེ་རབས་སུ་

བསྐྱེབས། རྒྱ་ཡི་རིག་གཞུང་གཞི་བཟུངས་ཏེ། ལུ་བ་ཕྱོགས་རིག་གནས་རྒྱུ་འདེབས། ཞེས་པའི་གནས་བབ་
ལ་རྟེན་ནས་སློབ་གྲུབ་སློབ་ཁྲིམས་ལྟུ་ཡིག་། བལྟས་འཛོག་ཏུ་བྱུང།

གནས་བབ་འདི་དག་གིས། བསྐྱེབ་གཞིའི་གཞུང་ལུགས་ཞིབ་འཇུག་ཁྲོད་རིག་གནས་ཀྱི་བསྐྱེབ་
གཞི་རི་ལྟར་ཡིན་པའི་ཚོས་ཉིད་བསྟན། དེ་ནི་ཚོས་ཉིད་གཞི་གྲུབ་པ་ཞིག་ཏུ་ཡིན་པ་བདེན་དབང་བྱས་འདུག
ཁ་གསལ་ལ་ལ་གོ་བདེ་བའི་ཞིབ་འཇུག་གི་ཐབས་ལམ་གཅིག་ལུ་ནི། ད་ལྟའི་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་ཆབ་སྲིད། དཔལ་
འབྱོར། རྩོམ་སྐྱེད་ལུགས་ཀྱི་ཐད་ནས་སྤྱི་ཚོགས་དང་བསྐྱེབ་གཞིའི་བར་གྱི་འབྲེལ་བ་དང་། གཞན་ཞིག་
ནི། བསྐྱེད་དཀའ་བའི་ལམ་ཀ་ཞིག་སྟེ། རིག་གནས་ཀྱི་བསྐྱེབ་གཞིའི་སློབ་ཉིད་ནས་གཞི་བསྐྱེད་ཏེ་སྤྱི་
ཚོགས་ཀྱི་སྣང་ཚུལ་སྣ་ཚོགས་དང་བསྐྱེབ་གཞིའི་བར་གྱི་འབྲེལ་བར་དབྱེད་རྒྱ་རྒྱ་དེ་རེད། ད་ལྟའི་བར་དུ།
ལམ་ག་གཉིས་པ་བདམས་ཏེ་ཞིབ་འཇུག་གྲེད་མཁན་ཉུང་མཐའ་རེད། ཐབས་དེ་བསྐྱེད་དཀའ་བ་དང་།
ཐབས་དེར་བརྒྱུད་ན་དཀའ་ཁག་ལྟག་པར་ཆེ། ཡིན་ནའང་། ལམ་ག་འདི་བརྒྱུད་ན་ང་ཚོའི་ཞིབ་འཇུག་ལ་
འབྲས་བུ་འབྱུང་ངེས་ཤིང་། བདེན་པའི་གནས་ལུགས་ལ་བཅར་བྱུང། དེའི་སྟབས་ཀྱིས། དབྱེད་པ་འདི་
ཐབས་ལམ་གཉིས་པ་བརྒྱུད་དེ། རིག་གནས་ཀྱི་སློབ་ཉིད་གཞིར་བརྒྱུད་ནས་བོད་ཀྱི་སློབ་རྒྱུ་སྤྱི་ཚོགས་
བྱུང་བའི་མང་གཞི་དང་དེར་གི་སྤྱི་ཚོགས་རིང་ལུགས་གོང་འབྲེལ་གྱི་རིག་གནས་ལུགས་པར་དབྱེད་དེ། བོད་
ཀྱི་འོས་འགན་སློབ་གསོའི་བསྐྱེབ་གཞི་འཇུགས་སྐྱུན་གི་ཅ་བའི་ཚོས་ཉིད་བཅའ་པའི་ལམ་ག་བདམས།

བོད་ཀྱི་འོས་འགན་སློབ་གསོའི་བསྐྱེབ་གཞི་འཇུགས་སྐྱུན་གི་ཅ་བའི་ཆ་རྒྱུན་ནི། རིག་གནས་ཀྱི་
མཚན་ཉིད་རིག་པའི་མང་གཞི་དང་དེའི་སོགས་ཤིང་དང་། བོད་རིག་གནས་ཀྱི་སེམས་ཁམས་སློབ་གཞི་དང་།
བོད་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་ད་ལྟའི་གནས་བབ་དང་བོད་ཀྱི་བྱིས་པའི་གནས་བབ་སོགས་ཕྱོགས་དུ་མ་ནས་དཔྱོད་
འཇུག་གནང་དགོས།

གཅིག་མཚན་ཉིད་རིག་པའི་མང་གཞི་དང་དེའི་སོགས་ཤིང་།

རིག་གནས་ཀྱི་ཁྱབ་རྒྱ་ཤིན་ཏུ་ཆེ། དེའི་ནང་མཚན་ཉིད་རིག་པ་དང་། ཚོས་ལུགས། ཚན་རིག་ལག་
ཅུ། ཅུ་མ་རིག་སྐྱུ་ཅུ། སློབ་གསོ་དང་འཚོ་བའི་གོམས་སོལ་སོགས་འདུ། མཚན་ཉིད་རིག་པ་ནི། རང་
བྱུང་ཤེས་བྱ་དང་སྤྱི་ཚོགས་ཤེས་བྱའི་ཉིང་ལུ་ལྟ་བུ་ཡིན་པས། རྒྱལ་ཁབ་སོ་སོ་དང་། མི་རིགས་སོ་སོ་དུས་

རབས་རེ་རེའི་རང་བྱུང་ཚན་རིག་དང་སྤྱི་ཚོགས་ཚན་རིག་ལ་མཚན་ཉིད་རིག་པའི་ཤུགས་རྒྱུན་ཐེབས་པ་
དང་མ་ཐེབས་ས་གཅིག་ཀྱང་མེད། ཚོས་ལུགས་དང་མཚན་ཉིད་རིག་པའི་བར་ན་འབྲེལ་བ་དམ་པོ་ཞིག་
མཆིས། ཚོས་ལུགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་རིག་པའི་ལྟ་བུ་འབྲེལ་ཡོད། ཚན་ཉིད་རིག་པ་ལ་ལ་ཚོས་ལུགས་ཀྱི་
སྐབ་ཕྱོགས་མངོན་འདུག་ལ་ལ་ནི། ཚོས་ལུགས་ཀྱི་དགག་ཕྱོགས་སུ་བསྐྱེད། སྤྱིར་ན་མཚན་ཉིད་རིག་པ་
རིག་གནས་སྤྱིའི་མཚུབ་སྟོན་བསམ་སློབ་དང་ཅེས་བཤའ་ཚོག་ཡང་ན། རིག་གནས་གོང་འཕེལ་གྱི་བསམ་
སློབ་མང་གཞི་ཡིན་ཞེས་བཤའ་ཀྱང་ཚོག

༡༡༽ སློབ་རྒྱུན་རིག་གནས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་རིག་པའི་མང་གཞི།

བོད་ཀྱི་གནའ་བོའི་མཚན་ཉིད་རིག་པ་ནི། བོད་གནའ་རབས་རིག་གནས་ཀྱི་བསམ་སློབ་མང་གཞི་
རེད། གངས་ཅན་ལུལ་དུ་གནའ་རབས་ཀྱི་ལྷ་སྐྱེད་ས་ཁྲབ་ཏུ་སྲོང་བ་དང་། གཏམ་རྒྱུད་དང་ཐོག་བཀུར་
སྤྱིའང་ས་ཁྲབ་དོ་ཁྲབ་ཏུ་སྲོང་ཡོད། གནའ་རབས་བོན་གྱིས་ཡ་ཐོག་གི་རིག་གནས་དག་ཐེར་ཕྱོགས་སྤྱིག་
བཀྲིས་ཉེ་མ་ལག་ཅན་ཏུ་གྱུབ། བྱི་སྲོང་བཅོན་གྱི་སྐུ་རིང་ལ་ནང་བསྟན་བོད་དུ་བྲངས་བ་ནས། སྤར་མ་
མཆིས་པའི་བན་བོན་གྱི་འཐབ་ཚོད་དུས་རབས་ཀྱི་བར་མཚམས་མེད་པ་བཀྲིས་ཉེ་གཅིག་དུ་འབྲེས། དེ་
ནས་བཟུང་ནང་བསྟན་བོད་དུ་རྒྱ་རྒྱུགས། བོད་ཡ་ཐོག་གི་གཉུག་རྒྱུང་བོན་གྱི་ཤེས་རིག་དང་བོད་པའི་
སེམས་ཁམས་དང་འདུ་ཤེས་ས་སྤྱེས་དོ་སྤྱེས་ལྟ་བུར་ཆགས་ཤིང་གནས། གྲུབ་མཐའི་ཕྱོགས་མཆེད་ཀྱི་
གནས་བབ་ནི། གངས་རྒྱུངས་ས་གནས་སོ་སོར་ལྷ་སྐྱེད་། གཏམ་རྒྱུད་དང་བ་ཐོག་བཀུར་སི་པན་ཚུན་
འདེས། དེ་ནས་བོན་ཚོས་བྱུང་། བྱི་སྲོང་བཅོན་ནས་སྤང་དར་མ་ཏུ་དུས་བཅོན་ལ་ཐུག་གི་བར་བན་བོན་
པན་ཚུན་ཤུན་ཐེབས་གཅིག་དུ་འབྲེས་མཐར་བན་བོན་འཛིག་ཉེན་ལྟ་གྲུབ་ཀྱི་འོ་ཚུ་གཅིག་དུ་འབྲེས་པའི་
མཚན་ཉིད་རིག་པས་བོད་རང་གི་རིག་གནས་གོང་འཕེལ་ལ་རུས་པ་ཆེན་པོ་ཐོབ།

༡༢ རང་བྱུང་དང་མི།

བོད་གནའ་རབས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་རིག་པར་རང་བྱུང་དང་མིའི་རིག་པ་ཞིག་ཀྱང་བྱ། རང་བྱུང་ཁམས་
དང་མིའི་བར་གྱི་གནད་དོན་གཞིར་བྱས་པའི་བོད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་རིག་པ་ནི་རང་བྱུང་ཁམས་ཀྱི་བཙུན་

བསྐྱུར་དང་མི་རང་སྤྲོད་གི་བཅོས་བསྐྱུར་འབྲས་བུ་སྤྱི་བསྐྱུས་ཀྱི་ལྷ་བྱུབ་ཏུ་ཆགས། རང་བྱུང་ཁམས་དང་
མིའི་སྐོར་བོད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་རིག་པའི་ཁྲོད་དུའང་གཞི་གཅིག་ཏུ་སྤང་འདུག་པ་མཚོན།

བོད་གནའ་རབས་སུ་བྱུང་བའི་ཉི་མེད་པ་ཆགས་སྐྱེའི་ཉེ་ནང་མེས་པོ་རྣམས་འཛིག་ཉེན་ཆགས་
ལུགས་ཀྱི་ངོས་འཛིན་མཚོན་འདུག་ཏེ། ཉི་མེད་པ་ཆགས་སྐྱེའི་ནང་དུ།

དང་མ་སྤྲོད་པ་ཆགས་དུས་ཀྱི།
ས་གནམ་གཉིས་ཀ་འདེས་བསྐྱད་ཡོད།
ས་གནམ་མེ་ལོ་ལྷུང་ཆེན་རེད།
དང་མ་སྤྲོད་པ་ཆགས་དུས་ཀྱི།
ཉེན་སེལ་གཉིས་ཀ་འདེས་བསྐྱད་ཡོད།
ཉེན་སེལ་སྤྱེ་བོ་ཉེ་མ་ཡིན།

ཅེས་བའི་སྐུ་ཚིགས་འདི་ནི། བོད་ཀྱི་མེས་པོ་རྣམས་ཀྱིས་ས་གནམ་འདེས་ནས་ཡོད་པ་མེས་སུ་སོ་
སོར་མེ་བའི་ལྷ་ཚུལ་ཡིན་ལ། འདིའི་ནང་ནས་ང་ཚོས་ཤེས་དགོས་པ་ཞིག་ནི། ས་དང་གནམ་ཉེན་དང་སྤྲོད་
སོ་སོར་སྤྱེ་མཁན་ལྷུང་ཆེན་དང་ཉེ་མ་སོགས་རང་བྱུང་གི་དངོས་པོ་འདོད་པ་ལས། འཛིག་ཉེན་སྤྱེད་པོ་ཁས་
ལྷུངས་མེད་པ་མཚོན། འདི་ནི་ཆེས་ཐོག་མའི་དངོས་གཙོ་རིང་ལུགས་ཀྱི་རང་བྱུང་ལྷ་བྱུབ་ཡིན་པ་མ་ཟད།
མིའི་རྣམས་པ་བསམ་གྱིས་མི་ཁྲུབ་པའི་བསམ་སློབ་འདུས་འདུག་ལྷ་ཚུལ་འདིས་མཇུག་སྟོན་བཀྱིས་བ་བརྒྱུད་
རང་བྱུང་གི་སྤང་ཚུལ་སྤྱི་ཚོགས་འདི་ལྟར་གྲིས་འདུག་སྟེ།

སྤྲོད་པའི་བ་ཚུང་བཤའ་དུས་གི།
བ་མགོ་བངས་ནས་ཐོད་ལ་བཞག །
ཐོད་འབྱར་འབྱར་ཡིད་པ་གན་གྱིས་རེད།
སྤྲོད་པའི་བ་ཚུང་བཤའ་དུས་གི།
བ་རྩ་བགས་ནས་སེལ་ལ་བཞག
ནགས་དགའ་ལྡན་སྐྱེས་པ་གན་གིས་རེད།

སྲིད་པས་བ་ཚུང་བཤའ་དུས་གོ།

བ་ཀོ་བངས་ནས་ཐང་ལ་བཉིང་།

ཐང་བདེ་བདེ་ཡིན་པ་གན་གིས་རེད།

ཅེས་པ་བཞིན། འགྲོ་བ་མིའི་རིགས་ཀྱིས་རང་བྱུང་འཇིག་རྟེན་དོས་འཇིན་ནི་སྲིད་བཟང་གི་དོས་
འཇིན་དུ་ཐད་དེ། བོད་གནའ་མིའི་སྲིད་པ་ཆགས་སྐྱེ། ཡི་ཆེས་སྲ་བའི་དངོས་གཙོ་རིང་ལུགས་ཀྱི་བསམ་
སློབ་སྲིད་ནས་ཤེས་བྱ་བ་བཞི། ས་དང་གནམ། འཇིག་རྟེན་གྱི་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་མིས་བཟོས་པ་མ་ཡིན་
ལ། ལྷས་ཀྱང་བཟོས་པ་མིན་པར་རང་བྱུང་ལྷན་གྱིས་བྱུང་བ་ཡིན་པའི་གནས་ལུགས་བསྟན་འདུག མིའི་
འབྲུང་ལྷངས་ཀྱི་སྐོར། སླེའུ་མིར་འབྲུང་བ་ཡིན་པའི་གཏམ་རྒྱུད་ཡོད། གཏམ་རྒྱུད་འདི་བོད་པ་པལ་ཆེ་བས་
བཤད་ཤེས། འདི་གནའ་ཡ་ཐོག་ནས་བྱུང་བེད་ཡང་། ས་ཆ་སོ་སོར་བཤད་ལུགས་མི་གཅིགས་སྐྱབ་བསོད་
ནམས་རྒྱལ་མཚན་གྱིས་རྒྱལ་རབས་གསལ་བའི་མེ་ལོང་། ཉུ་དེ་ནས་འཕགས་པ་སྐྱབ་རས་གཟིགས་
དེས། རྒྱ་འབྲུལ་སོན་པའི་སླེའུ་ཅིག་ལ། དགོ་བསྟེན་གྱི་སོམ་པ་བྱིན་ནས། བོད་ཁ་བ་ཅན་གྱི་རྒྱལ་ཁབ་སྲ་
བསོམ་དུ་བཟང་དོ།

དེར་སླེའུ་དེས། བྲག་རོག་པོ་ཅིག་ལ་བསྐྱོམ་སྟེ། དེའང་བྱམས་སྟིང་རྗེ་བྱང་ཚུབ་གྱི་སེམས་བསྐྱོམ་
པ་དང་། ཆོས་ཐབ་མོ་སྟོང་བཉིད་ལ་མོས་བ་བྱེད་ཀྱང་ཡོད་དུས། ལས་ཀྱིས་མནར་བའི་བྲག་སྲིན་མོ་
གཅིག་དེར་འོང་ནས། ཆགས་པ་འདོད་པའི་བརྟ་མང་དུ་བསྐྱབ་ནས་སོང་དོ། ཉིང་ལ་བྲག་སྲིན་མོ་དེ་བྱུང་
མེད་ཀྱི་ཆོས་སྲ་བྱས་ཉེ། སླེའུ་ལ་ཁྱོད་དང་ང་གཉིས་བཟའ་མི་བྱའོ་བེད་བས། སླེའུ་ན་རེ། ང་འཕགས་པ་
སྐྱབ་རས་གཟིགས་ཀྱི་དགོ་བསྟེན་ཞིག་ཡིན་པས། ཁྱོད་ཀྱི་ཁྱོ་བྱས་ན་ངའི་སྐྱོམ་པ་འཚོར་བེད་བས། བྲག་
སྲིན་མོ་ན་རེ། ཁྱོད་ནི་ངའི་ཁྱོ་མི་བྱེད་ན་ང་ཆེའི་དུས་བྱེད་དོ་བེད་ནས། སླེའུའི་རྩར་ཉལ་ལོ། དེ་ནས་བྲག་
སྲིན་མོ་ལངས་ཉེ། སླེའུ་ལ་འདི་སྐད་ཅེས་བེད་དོ།

གྱེ་མ་སླེའུའི་རྒྱལ་པོ་ཆེན་པོ་ཁྱེད།

རྩང་ཐད་བདག་ལ་དགོངས་ཤིང་གསན་དུ་གསོལ།

བདག་ནི་ལས་ཀྱི་དབང་གིས་སྲིན་མོའི་རིགས་སྲ་སྐྱེས།

འདོད་ཆགས་རྒྱས་པའི་བྱེད་ལ་ཞེན་ཅིང་ཆགས།
 ཆགས་པའི་དབང་གིས་བྱེད་ལ་བསྐྱོར་ཞིང་གསོལ།།
 བདག་ནི་བྱེད་དང་བྱིམ་ཐབས་མི་བྱེད་ན།།
 ཐ་མ་སྲིན་པོ་ཅིག་དང་འགྲོགས་ནས་ཀྱང་།།
 ཉེན་རེ་ལའང་སེམས་ཅན་གྱི་རེ་གསོད།།
 ལུབ་རེ་ལའང་སྲོག་ཆགས་སྟོང་ཅམ་ཟ།།
 སྲིན་པོའི་སྤྱ་གུ་དཔག་མེད་སྦྱེས་གྱུར་ནས།།
 ཁ་བ་ཅན་གྱི་རྒྱལ་ཁམས་འདི་ཉིད་དུ།།
 སྲིན་པོའི་གྲོང་ཁྱེར་དག་ཏུ་གྱུར་ནས་ནི།།
 གང་ཡོད་སེམས་ཅན་སྲིན་པོས་ཟ་བར་འགྱུར།།
 དེ་བས་བདག་ལ་སྟོང་ནས་སྤྲུགས་རྗེས་བྱུངས།།

དེར་བྱང་རྒྱལ་སེམས་དཔའ་སྤྲུལ་སྟུང་ན། འདིའི་ཁྱོད་བྱས་ན་ནི་སྤོམ་པ་འཚོར་ལ། མ་བྱས་ན་ནི་
 སྤྲིག་པ་ཚབས་ཆེ་བར་འདུག་སྟུང་ནས། སྐད་ཅིག་ལ་རི་བོ་བོ་ཏ་ལར་འཕགས་པའི་བྱང་དུ་བྱིན་ནས་ལྷས་
 བར། འཕགས་པའི་ཞལ་ནས། བྲག་སྲིན་མོའི་ཁྱོད་གྱིས་ཤིག་གསུངས། དེ་ནས་འཕགས་པས་སྤྲུལ་དང་།
 བྲག་སྲིན་མོ་གཉིས་བཟའ་མེད་བྱིན་གྱིས་རྒྱབས་ནས། བཟའ་མི་བྱས་པས། འགོ་བ་རིགས་དུག་ནས་ཆེ་
 འཕོས་པའི་སྤྲུལ་སྤྲུག་རྣམས་སྟོང་ལམ་མི་འདྲ་བ་དུག་སྦྱེས་སོ།། དེར་སྤྲུལ་སྤྲུག་དུག་པོ་དེ་ནི་པ་བྱང་རྒྱལ་
 སེམས་དཔའ་སྤྲུལ། རགས་མ་བྱ་ཚོགས་བྱ་བ། ཤིང་ཐོག་མོད་པ་ཅིག་ཏུ་བསྐྱལ་ནས་ལོ་གསུམ་བཞག་
 བོ། ལོ་གསུམ་ལོན་པ་དང་། སྤྲུལ་བྱང་རྒྱལ་སེམས་དཔའ་བསྟར་བྱིན་པས། ལས་གྱི་དབང་གིས་སྤྲུལ་སྤྲུག་
 ལྷ་བརྒྱུར་འཕེལ།

དེ་ནས་ཤིང་ཐོག་རྣམས་ཟད། གཞན་ཟ་རྒྱ་མེད་ནས་པ་མས་ཅི་ཡང་མ་ཐོས་ཀྱང་། པ་ཅི་ཟ་ཅི་ཟ་
 ཟེར་ཞིང་། ལག་གཏེངས་ལ་ཉམ་ཐག་སྟེ། དབུལ་པོངས་སོ།། དེར་བྱང་རྒྱལ་སེམས་དཔའ་སྤྲུལ་སམ་ན། ང་
 ཉོན་མོངས་པའི་དབང་དུ་སོང་བ་ནི་མིན། འཕགས་པའི་བཀའ་བསྐྱུབས་པས་སྤྲུལ་སྤྲུག་འདི་ཅམ་དུ་སོང་

འདུག་སམ་ནས། སྐད་ཅིག་ལ་རི་བོ་བོ་ཉ་ལར་ཡིན་དེ་ཞུས་པར། འཕགས་པའི་ཞལ་ནས་སྤོད་ཀྱི་རིགས་
རྒྱུད་རྣམས་ངས་བསྐྱང་ངོ་གསུངས་ནས། འཕགས་པ་ཡར་བཞེངས་དེ། བསྐྱེད་ཀྱི་སྐྱེས་ལྔ་བུ་སོ་བ་
རྣམས་རི་རབ་ཀྱི་ཁོངས་སེང་ནས་སྤངས་ཏེ། ས་ལ་གཏོར་བས་ཡུལ་དེར་མ་རྣོས་པའི་ལོ་ཉོག་གིས་གང་
བར་གྱུར་ཏོ།། དེ་ནས་སྤྲེལ་བྱེད་ཚུབ་སེམས་དཔའ་དེས་སྤྲེལ་སྤྲུག་རྣམས་དེར་ཁྲིད་དེ། མ་རྣོས་པའི་ལོ་ཉོག་
ལ་གཏད་ནས། ད་ལོ་དང་བྱས་པས། ལོ་དང་གོང་པོ་རི་ཡིན་ཟེར་རོ།།

དེ་ནས་སྤྲེལ་སྤྲུག་རྣམས་ཀྱིས་ལོ་ཉོག་ལོ་ས་པས་ཚིམ་པར་གྱུར་ནས། སྤྲེལ་བྱེད་དུ་སོང་། མཚུགས་
མ་ཡང་སྤྲེལ་དུ་སོང་སྟེ། སྤྲེལ་ལེས་ནས་མིར་གྱུར། དེ་ནས་ཐང་ཐམས་ཅད་ཞིང་བྱས། སྤོང་ཁྲིའི་མང་པོ་
བཅིགས། ཞེས་པའི་ལྷ་སྤྲུང་འདི་ཡིག་ཐོག་ཏུ་པབས་ཏེ། དང་ཐོག་ཁྲི་སྤོང་བཅོན་ཀྱི་བཀའ་ཚེམས་བཀའ་
ཁོལ་མར་བཀོད་ཡོད། སོ་བུ་པོ་ཉ་ལ་དང་ལོར་བྱ་སྤོང་གའི་ལྷེབ་རིས་སྤྲུང་མཚོན་ཡོད། ལྷ་སྤྲུང་འདི་ལོ་
ངོ་སོང་ཡས་མས་ཀྱི་བར་དུ་བརྒྱུད་དེ། སྐབས་མི་གཅིག་པ་རྣམས་ཀྱིས་ལས་སྣོན་དང་། བསྤྲུང་བཅོས་
བྱས་ཀྱང་། དེའི་ཞུངས་ནི་ལ་ཐོག་གི་དུས་ལ་བསྟེན་པ་འདུག་གལ་ཏེ་ཚོས་ལུགས་ཀྱི་སེམས་གཙོ་རིང་
ལུགས་པའི་ཤུན་གཡའ་དག་ཚོ། བོད་མཚོ་སྤང་གི་བདག་པོ་སྟེ་བོད་པའི་མེས་པོ་རྣམས་ཀྱི་འཚོ་བ་དང་
མཚན་ཉིད་རིག་པའི་བསམ་སློབ་ནང་མི་ནི་རང་བྱུང་ཁམས་ཀྱི་ཆ་ཤེས་གཅིག་ཡིན་པ་དང་། སློ་གྲོས་དང་
ལྷན་པའི་སེམས་ཅན་ཡིན་པའི་ལྷ་བ་གསལ་བོར་མཚོན་འདུག།

གོང་གི་གཏམ་རྒྱུད་ཁག་གཉིས་ཡིག་ཐོག་དུ་འཁོད་ཡོད་པ་མ་ཟད། བོད་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ལ་རྒྱུད་
དུ་རྒྱུང་ལྷར་ཁྲུབ་ཡོད། དེ་ལས། གནའ་ལ་ཐོག་གི་རིག་གནས་ད་ལྟུག་གི་བར་དུ་བརྒྱུད་པ་དེར་ནང་བསྟན་
ཀྱི་ལུགས་རྒྱུན་ཡོད་ཀྱང་གཏམ་རྒྱུད་ཉིད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་རིག་པའི་རང་བཞིན་རིག་གནས་ཀྱི་གཏོང་ཟབ་
སྤྲིག་གཞིའི་ནང་དུ་འཐིམ་ཡོད། རྒྱ་སྤོང་པ་ཆགས་སྟེ། རྟེན་སྤྲེལ་མིར་གྱུར་པའི་གཏམ་རྒྱུད་ལ་གཏོང་ཟབ་
པའི་དོན་སྤོང་ལྷན་འདུག་སྟེ། རྟེན་རང་བྱུང་ཁམས་ནི་སྤོང་པའི་ཆ་གཅིག་ཡིན་ལ། ལྷན་སྤྲེལ་སྤྲུག་བྱས་
ཅིག་རེད། རྟེན་མི་ནི་རང་བྱུང་ཁམས་ཀྱི་ཆ་གཅིག་ཡིན་པ་དང་། སྤྲེལ་ལོང་དོན་གོ་བའི་བོ་ལྷན་
སེམས་ཅན་ཞིག་རེད། རྟེན་འཚོ་བའི་ཚེད་དུ། སེམས་སྤྲོ་ཚོགས་པའི་མི་ངེས་པར་དུ་སྤྲོ་ཚོགས་ཀྱི་
ཚོགས་སུ་ཞུགས་ཏེ། མཉམ་འཚོ་མཉམ་ལས་བྱེད་དགོས།

རང་བྱུང་ཁམས་ཀྱི་སྟོབས་ལྷན་མི་ལས་ཆེ་བས། དེས་བར་དུ་རང་བྱུང་ཁམས་ཀྱི་འཕེལ་འགྱུར་
 ཚོས་ཉིད་བསྐྱུན་དགོས། འདི་ལས་ཉོགས་སྐབ་བ་ནི། བོད་ཚོས་ལུགས་མི་རིགས་ཤིག་མིན། བོད་བ་
 ཐམས་ཅད་སངས་རྒྱུས་དང་མ་ཉི་ལས་གཞན་གང་ཡང་མི་ཤེས་པའི་མི་རིགས་ཤིག་ཏུ་འདོད་གཏན་ནས་
 མི་རུང་། བོད་རིག་གནས་ཚོས་ལུགས་རིག་གནས་སྤུང་འདོད་མི་རུང་། བོད་རིག་གནས་ཀྱི་ཁོག་ན་
 འཛམ་གླིང་ཡང་སྟེང་དུ་གནས་སྐབ་པའི་རྒྱལ་ས་ཆེན་གྱི་དཔལ་འཇུག་ལྷན་ལྷན་གྱིས་དེས་བོད་བ་
 རྣམས་ལ་རང་བྱུང་གི་ཁོར་ལུག་ཁག་པོ་དང་ཡང་མཛེས་སྤྱད་ལྷན་པའི་མཚོ་སྐང་འདིར་གནས་སྐབ་པའི་
 སྟོབས་ལྷན་བསྐྱུལ། བོད་པའི་སེམས་གཉིང་ན་རི་སྲིད་བར་དུ་འཛིག་ཉེན་དུ་འཚོ་བ་དང་གོང་འཕེལ་གྱི་
 མེ་ལྷེ་འབར་བཞིན་པ་དང་། སེམས་གཉིང་གི་སློབ་ཟེ་འབར་དུ་བཏང་ནས་ཚོས་ལུགས་ཀྱི་དུད་སྤྱད་
 ལས་རྒྱུ་དེ་བོད་ཀྱི་རྗེས་ལུས་རྣམས་བསྐྱུར་ཏེ། བོད་ལུས་གསར་བའི་འཇུགས་སྐྱུན་ལ་སྟོབས་ལྷན་
 གསར་བ་བསྐྱུན་དགོས།

༡ རིན་ཐང་འཛིན་ཚུལ།

བོད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་རིག་པའི་ཁོད། རིག་གནས་གོང་འཕེལ་དང་འབྲེལ་ཤིན་དུ་དམ་པའི་རིག་གཞུང་
 བེ་རིན་ཐང་འཛིན་ཚུལ་སྐོར་ཡིན། གནའ་རབས་སུ་རིན་ཐང་ཞེས་པའི་ཐ་སྲུང་འདི་མེད་ཀྱང་། དེ་ལྟར་གྱི་
 དངོས་པོ་ཡོད། ལུས་གླིང་དུ། སློ་ལྷ་སྤུའི་དུས་ལ་སྤྱད་གི་བར་དུ་ལུངས་འདོད་རྒྱ་ཡོད། རང་འཛིན་རྒྱལ་ཁབ་
 ཀྱི་སྤྱན་མཆེད་རྒྱ་ལུལ་དུ། ཁོང་ཕྱི་ལ་སྤྱད་གི་བར་ལུངས་འདོད་རྒྱ་ཡོད། དེའི་དུས་སུ། ཞང་ལུང་ནི་ཚོ་བ་
 མནའ་སྤེལ་གྱིས་སྐབ་པའི་རྒྱལ་ཁབ་ཅིག་ཡིན་ལ། རྒྱལ་ཁབ་ཅིག་གམ་མནའ་སྤེལ་ཚོགས་བཞེག་གི་ངོས་
 ལས་བཞེད་ན། གལ་ཏེ་མཚན་ཉིད་རིག་པའི་རིན་ཐང་འཛིན་བྱེད་གྱི་ལྟ་སྐབ་མེད་ན། ཚོགས་པའམ་རྒྱལ་
 ཁབ་དེ་འདྲ་ཞིག་ཏུ་གྱུར་དགོས། ལུན་མོང་གི་རིན་ཐང་འཛིན་སྤྱོད་ཤིག་ཡོད་ཆེ་དག་མཚོད་ལ་ཐོང་དུ་གནས་
 པའི་ཚོ་ཁག་རྣམས་ཚོགས་ཆེན་པོ་ཞིག་ཏུ་ཆགས་སྐབ།

བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་རིག་པའི་ཞིབ་འཇུག་དེ་འདྲ་མི་འདྲང་བས། འཇུག་གི་གནས་བབ་དངོས་སྤྱད་
 བྱེད་དུ་འགོད་རྒྱ་མེད་ཀྱང་། ང་ཚོས་བོན་ཚོས་ཀྱི་དད་སློབ་ལས་མཐོང་སྐབ་བ་ནི། བོད་གནའ་རབས་པའི་
 འདོད་ཚུལ་ལ། རང་བྱུང་འཕོ་འགྱུར་གྱི་ཚོས་ཉིད་རིན་ཐང་གི་ཚད་གཞིར་བྱས་པས། མི་ཐམས་ཅད་ཚད་

གཞི་འདིའི་ནང་ནས་རང་དགར་འཚོ་བ་རོལ་ཚོགས་ལ། དེ་ལས་ཅུང་ཟད་བརྒལ་ན། སྤྱག་རང་མགོར་
བསྐྱེབས། བོད་པའི་རང་བྱུང་ཁམས་ངོས་འཛིན་གི་ཚད་དེ་ཆེས་གཏོང་ཟབ་ཡིན་པས་དེར་མི་རིགས་གཞན་
གིས་འགན་ལ་འོང་དགའ།

མིའི་འགྲུལ་སྐྱོད་ཐམས་ཅད་རང་བྱུང་ཁམས་ཀྱི་སྟོབས་ཤིག་འོག་ཏུ་བཞག་བ་དེ་ཕྱིས་ཀྱི་བོད་
བརྒྱུད་ནང་བསྟན་གྱིས་མིས་རང་བྱུང་ཁམས་དང་འབྲེལ་ཚོལ་བྱས་ཏེ་ཐོབ་པའི་ཉམས་མོང་ལས་གྲུབ་པའི་
རིན་ཐང་ཚད་གཞི་དེ་མི་རང་སྟེང་ལ་སྤྱར་ཞིང་། མིའི་བསམ་སྒྲུབ་རྒྱ་རྗེ་རྒྱུད་ཏུ་གཞུག་ཏེ། འདིག་ཉེན་སྤྱག་
བསལ་ཡིན་པ་རིན་ཐང་འཛིན་ཚུལ་གི་མང་གཞིར་བཟུང་། སྐབས་འདིར་བཤད་པའི་རིན་ཐང་ཞེས་པ་དང་།
དེའི་ལུས་པ་དང་གཞི་གྲུབ། ལུས་པ་དེའི་འཕོ་འགྲུར་གྱིས་ཡུལ་ངེས་ཅན་ཞིག་གི་དགོས་མཁོ་དང་དེའི་གོང་
འཕེལ་བར་ཐག་རྗེ་ཉེར་རམ་གཅིག་མཐུན་ཏུ་སྦྱོར་བྱས། རིན་ཐང་དེ་འགོ་བ་མིའི་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་སྤྱོད་སོ་སོ་
ན་གྲུབ་པས། ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་དུས་སྐབས་སོ་སོའི་ནང་། བདེན་བྱམས་འདྲེས་བཅོག་རྒྱུ་དང་སོགས་དཔྱོད་
དཔག་གི་ཁྲོད་ནང་རིན་ཐང་འཛིན་ཚུལ་འདྲེས་ཡོད།

རིན་ཐང་ལ་རིགས་དང་རྣམ་གྲངས་མང་པོ་མཆིས་ཤིང་། དེ་དག་ལ་སྤུན་མོང་གི་རོ་བོ་ཞིག་ཆགས་
འདུག་པ་ནི། རིན་ཐང་ཐམས་ཅད་ལ་སྤུན་མོང་གཅིག་གྱུར་གྱི་ཚད་གཞི་ཞིག་ཡོད་ལ། དེར་འསྟོད་ཆེ་ད་
གཞོད་རིན་ཐང་ཟེར། འོན་ཀྱང་ཚད་གཞི་དེ་རྗེ་འབྲེལ་ཡིན་པའི་དམ་ཞེ་ན། དེ་ནི་རྩ་བའི་གནད་དོན་ཞིག་ཡིན་ལ།
རིན་ཐང་འཛིན་ཚུལ་གི་གནད་དོན་ཞིག་ཀྱང་རེད། བོད་མི་རིགས་ཀྱི་རིན་ཐང་འཛོགས་ཡུལ་ལ་ཞིབ་འཇུག་
གཏོང་བ་ནི་བོད་རིག་གནས་ཀྱི་རིན་ཐང་འཛིན་ཚུལ་འཚོལ་བའི་ཆེད་དུ་ཡིན། དེའི་གོ་བ་དང་། ལྷ་བའི་
དྲངས་སྟོགས་སྤྱེས་པའི་དམིགས་དོན་ནི་རིག་གནས་རིན་ཐང་ཁྲོད་ཡོངས་ནས་བསྟོན་པ་ནི་མ་ཡིན་ལོ།

བོད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་རིག་པའི་རིན་ཐང་འཛིན་ཚུལ་གཤམ་གསལ་གྱི་སྤྱོད་སོ་སོ་ལ་བརྟུག་
དགོས། བོན་ཚོས་ཀྱི་རང་བྱུང་གི་ཚོས་ཉིད་ལ་ཕོག་སྤྱུག་ཅུང་ཟད་ཅམ་ཡང་རྒྱག་མི་རུང་བའི་བསམ་སྒྲུབ་དེ་
གདོད་མའི་བོན་ཚོས་ཀྱི་བཀུར་ཡུལ་དེའི་སྟེང་ནས་ཤེས་སྤྱོད་ཏེ། སྤྱི་ན། གནམ། ས། རྒྱ། མེ། རི་བབ།
མཚོ་མཚོའུ་དང་འདྲེ་བཀུར་མོ་དད་ཀྱི་བྱེད་སྤྱོད་སོ་སོ། བོན་ཚོས་ལྟར་ན། གནམ་ནི་ཁམས་
གསུམ་གྱི་རྒྱ་ན་མཆིས་པས། ལྷ་དང་ལྷ་མ་ཡིན་གྱི་སྟོད་གནས་སུ་འདོད། ཉི་ཟླ་སར་གསུམ་འོད་སྤྱར་

བཀུར། སྤྱི་ཚུལ་བཅའ་ཤིང་དུས་སྤྱི་ཚོགས་ཆེན་པོ་བསྐྱབས་པའི་སའམ་ཚ་ན། མོ་བར་བཀའ་པམ་ཉེ། འབྲུང་
བ་ལྷ་དང་ཉི་མེ་སྐར་གསུམ་ལ་མཚོན་དུ་འབྲུག་པའི་སྲོལ་ཡོད། ཐང་ལོ་དང་ཤུག་པ་སྐར་དེ་བསང་མཚོན་
བྱེད་པ་དང་། ལྷ་དང་ཡུལ་ལྷ་གཞི་བདག་དང་བར་ཐག་རེ་ཉེར་གཏོང་། རི་ཅེར་བསང་ཁྲི་བཅིགས་ཉེ་སྐད་
ཆེན་པོས་ལྷ་འབོད་གཏོང་། དམར་མཚོན་བྱེད། བྱེད་ལས་འདིས་དོན་དངོས་སྤྱི་མི་ཐམས་ཅད་ལ་རང་བྱུང་
ཁམས་ཀྱི་སྤོབས་ཤུགས་རྒྱབས་ཆེན་ཞིག་ཡིན་པར་ཤེས་སྤྱི་བཅུག།

གངས་རིའི་ཞིང་ཁམས་འདིར། རི་རབ་ཀྱི་སྤོང་སྤྱི་ཡོད་ལ། གངས་ཆགས་དོ་དང་རི་སྐར་བ་
སོགས་ཀྱི་གོད་འཚོ་རྒྱན་དུ་ཡོད། དེའི་སྤོབས་ཀྱིས། གནའ་མིས་གངས་རིར་དད་པའི་སྲོལ་ཆགས། མཚོ་
མཚོའུ་གནམ་ཀྱི་སྐར་ཚོགས་ལྷ་བྱུང་བའོད་པ་དེ་ལས་ཀྱང་གོད་འཚོ་བྱེད་པར་ཅན་བྱུང་། འདི་ནི་སྤྱི་ཚུ་
འབྲུལ་ཡིན་པར་འདོད། དཔེར་ན། མ་པམ་གཡུ་མཚོ་སོགས་ལྷ་བྱ། ཐོན་ཚོས་ཀྱི་ལྷ་སྤྱི་ཞིང་ཁམས་འདིའི་
གང་སར་བྱུང་ཡོད། མིང་གགས་ཅན་མཉམ་ཡོད། དེའི་ནང་རི་བོ་ཉི་མ་ལ་ཡ། མ་ཆེན་གངས་རི། མཚོ་སོན་
པོ། ཁམས་དང་ཚ་རོང་གི་མ་སྤོད་སོགས་ཚུད་ཡོད། སྤོབས་འདིའི་ལྷ་སྤྱི་འདྲེ་གསུམ་དོན་དངོས་སྤྱི་རང་
བྱུང་སྤོབས་ཤུགས་ཀྱི་མཚོན་བྱེད་ཡིན་ལ། མིས་རི་དང་ས་གང་ཞིག་ལ་ལྷ་སྤྱི་མིང་བཏགས་པ་དེ་ལས་
མིའི་བཀུར་སྤྱི་དང་སྤྱི་གང་སྤྱི་མཚོན་པ་ལས་གཞན་གང་ཡང་མིན།

ལྷ་བཀུར་མོ་དད་ཅེས་པའི་སྲོལ་འདི་ནི། ཐོན་ཚོས་ཀྱི་རང་བྱུང་ཁམས་ཀྱི་སྤོབས་ཤུགས་ལ་རྒྱལ་
མི་བྱང་བའི་བསམ་སྤོང་གཏིང་རེ་ཟབ་དུ་བྱིན་པའི་མཚོན་ཉམས་སྤྱི་མཚོན། ཐོན་ལུགས་ལྷར་ན། འཛིག་རྟེན་
ཀྱི་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་དེ་དང་དེ་འཚོམ་སྤོང་འདྲེ་རེ་ཡོད་པར་འདོད་པ་དང་། དེའི་ནང་མི་ཤི་བའི་འདྲེ་
དང་། བར་ཆད་ཀྱིས་ཤི་ནས་འདྲེར་བྱུང་བ། དེའི་སྤོབས་ཀྱིས། བམ་རྒྱན་འཚོ་བའི་ནང་དང་ཐོན་སྤྱི་དལ་
ཚོལ་ཁོད་བྱ་བ་གང་ཞིག་གི་འགོ་རྩམ་ཆེ་ལྷ་སྤྱི་གཞི་བདག་བཅས་ལ་མཚོན་བཀུར་བྱེད་ལུགས་ལ་བལྟས་
ན། དམོད་པ་དང་། མོ་འདེབས་པ། གཏོར་མ་དབུལ་བ་སོགས་ཀྱི་ཚོགས་དར་སོ་ཆེ། འཛིག་རྟེན་ཀྱི་དངོས་
པོ་ཐམས་ཅད་ལ་སྤོང་ཡོད་ཀྱི་འདུ་ཤེས་དང་དེ་འཕྲོས་ཀྱི་སྤོད་སྤོངས་གནའ་རབས་སྤྱི་མཚོས་པ་མ་ཟད། ད་
སྤྱི་ཚུ་བཅས་ལ་ཉམས་ལེན་ལེ་ཉམས་པ་ཡོད།

དམངས་ཁྲོད་དུ་དེ་བས་ཁྱབ་ཆེ། བོད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་སྣ་བའི་བསམ་སློབ་དང་འཇམ་སླིང་གི་ས་ཕྱོགས་གཞན་གྱི་ལྷ་མང་བོར་དང་བའི་བར་ན་ཁྱད་པར་ཆེན་པོ་མཆིས། ཕྱི་མ་ཚོས་ལུགས་ཀྱི་གདོད་མའི་དུས་སྐབས་ཀྱི་སློབ་ཡིན་ལ་སྡུ་མ་ནི་རང་བྱུང་ཁོར་ལུག་གིས་བྱུ་བ་ཏུ་བཅུག་པའི་བོད་ཀྱི་རང་བྱུང་ཁམས་ངོས་འཛིན་བགྱིས་པའི་ཉམས་མོང་གཏིང་ཟབ་ལ་ཚོས་ལུགས་ཐུན་མོང་བའི་ལྷ་ཚུལ་ལས་ལྷག་པའི་ངོས་འཛིན་སྣང་ཚུལ་ཁྱད་པར་བ་ཞིག་རེད། ང་ཚོས་ཐམས་ཅད་སོག་ཡོད་བསམ་སློབ་དེ་གདོད་མའི་རྟོག་གཞིགས་ཀྱི་རྣམ་པར་ཁྱད་པར་འདེད་མི་འོས།

བོད་ཀྱི་ལྷ་སོ་སོའི་ཐད་ནས་བཤད་ན། རང་བྱུང་གི་རུས་པ་དང་མིའི་དཔལ་ངར་བཙོམ་བ་གཉིས་ཀྱི་འཕམ་མཐུན་བྱུང་འབེལ་ཞིག་རེད། དེས་གཞན་ནས་ད་ལྟའི་བར་བོད་པའི་རང་བྱུང་གི་སོབས་ལུགས་ལ་རྒྱུ་ལ་མེད་པར་སམ་པའི་རིན་ཐང་འཛིན་སློབ་མཚོན། འདིའང་གངས་རིའི་ཞིང་ཁམས་འདིར་ཚོས་ལུགས་གི་དུད་སྡུན་འཐིབས་ཤིང་། སྲིད་ཀྱང་བཟུང་བའི་བསམ་སློབ་འབྱུང་ཁྱད་པར་སྣང་བའི་གནས་བབ་རེད། བྱང་བསྟན་ཚོས་ལུགས་གདོད་མའི་རང་བྱུང་ཁམས་ཆེན་པོའི་ཚོས་ཉིད་རིན་ཐང་གི་ཚད་གཞིར་བཟུང་ཞིང་། དེའི་ཚབ་དུ་འཛིན་ཉེན་མི་མའི་བདེ་སྲུག་ཏུ་བརེས་པས་མིའི་བསམ་སློབ་ཁྱབ་ཁོངས་སར་ལས་རྗེ་ཚུང་དུ་བཏང་། གངས་རིའི་ཞིང་ཁམས་འདིའི་ཁོར་ལུག་གིས་རྒྱུན་ལྡན་པས། དབུལ་སོངས། བད་ཡམས། གཞོད་འཆོ་རང་ཐོག་ཏུ་བསྐྱེབས་ཅོ་ན། མངོན་སུམ་འཆོ་བའི་ཐར་ཐབས་རྙེད་དཀའ་ཞིང་ཡིད་བཙོམ་སའང་མེད་སྟབས། འཛིན་ཉེན་པ་རོལ་གྱི་བདེ་བའམ་ཆེ་སྲི་མའི་བདེ་སྡུན་ལ་རེ་བ་རང་ལུགས་ཀྱིས་བཙོམ། རེ་བ་འདི་ནི་བོན་ཚོས་དར་བྱུ་བ་དང་ནང་བསྟན་བོད་དུ་གནས་སྐབས་བྱེད་ཀྱི་ཐུན་མོང་གི་མང་གཞི་རེད་ལ། གནས་གཞི་གཅིག་ཏུ་འགྲོ་བྱེད་ཀྱི་ཐམ་པ་ལྷ་བྱུང་རེད།

སངས་རྒྱས་ཚོས་ལུགས་ལྟར་ན། འགྲོ་བ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་སྲིད་པའི་འཁོར་འདིར་འཁོར་བཞིན་མཆིས་ཤིང་། འཁོར་རྒྱུན་འདིའི་ནང་རྣམ་ཤེས་གང་ལའང་གཏུན་སྡོད་ཀྱི་རང་དབང་སྐད་ཅིག་ཅམ་ཡང་མེད་པར། མཐོ་དམའ། བཙོན་གཉོམ། དབུལ་སྲུག་མཚོག་དམན་སོགས་མཐོ་དམའ་བར་གསུམ་ཁྱད་མེད་པར་འཁོར་བཞིན་འདུག་པས་ཉལ་བཏུན་ཞིག་ནི་མེད། དམ་གཉེན་གྱི་འབྲེལ་ཀྱང་གཅིག་ཐོག་ཏུ་མ་རེས་པར་འཁོར་བཞིན་མཆིས་ཤིང་། ཆེ་སྡུ་སྲིའི་སྲིའི་རྒྱུན་འདི་ཚུ་འཁོར་ཞིག་དང་།

མཚུངས་པར་སྤོང་འོག་ཡུན་གྱིས་བརྗེས་ནས་འཁོར་ལ། ཁམས་གསུམ་གྱི་འགོ་བ་རིགས་རྒྱག་གི་རྣམ་
ཤེས་རྒྱ་འཁོར་དེའི་ཟེའུ་དང་འབྲ་བར་སྐབས་འགར་སྤོང་ན་རྒྱ་བ་དང་སྐབས་འགར་འོག་ཞབས་སུ་རྒྱ་བར་
བྱེད་པ་དེ་དང་དེ་བཞིན་ཡིན།

འདོད་ཁམས་གྱི་མི་དང་འདོད་ལྷ་རིགས་རྒྱག་ཀྱང་དཔྱལ་ཁམས་སུ་སྐྱེ་སྲིད། གཞུགས་མེད་
ཁམས་གྱི་དམལ་བ་ཡི་རྒྱགས། རུང་འགོ་ཡིན་ཀྱང་རུང་འདོད་ཁམས་སུ་སྐྱེ་བ་ལེན་སྲིད། རྒྱ་འཁོར་ལྷ་བྱའི་
རྣམ་ཤེས་གྱི་འཁོར་འདི་འཁོར་བྱེད་གྱི་རྒྱ་ནི། བསགས་བའི་དགོ་སྤྱོད་གི་ལས་ཡིན། ཞེས་བྱམས་དང་སྤོང་
རྗེ་ཐར་བའི་ལམ་བཟོད་བྱེད་གྱི་ཚོགས་གསོགས་པ་དང་། སྤྱོད་རྒྱུ་དང་རན་སེམས་གྱིས་དམལ་ཁམས་
སུ་འགོ་བྱེད་གྱི་ཚོགས་གསོགས། དེའི་ཕྱིར། རྒྱ་འབྲས་བསྐྱ་བ་མེད་དོ། །སྲོག་ནི་ལུས་དང་རྣམ་ཤེས་གཉིས་
གྱིས་གྲུབ་པ་དང་། ལུས་ལ་སྐྱེ་འཆི་ཡོད་ཀྱང་། རྣམ་ཤེས་ས་གཞུག་ཏུ་རྒྱ་བས་རྒྱན་ཡོད་པ། འཁོར་དེ་དང་
མཉམ་གནས་བྱེད་པ་རེད། དེའི་སྐབས་གྱིས། ཚེ་འདིའི་རྒྱ་མི་མའི་འབས་བྱར་འདོད།

མི་ཚེའི་སྤྱོད་བསལ་ལུས་གྱི་སྐྱེ་ཆ་ན་འཆི་རྒྱང་རྒྱང་གི་རྟོག་པ་ཞིག་ཏུ་མི་འདོད་པར། ལོངས་སྤྱོད་
དང་འདོད་སྤོང་སོགས་ཀྱང་འདུ། མདོར་ན། རྣམ་ཤེས་གྱི་འཁོར་བའི་རྒྱན་རེ་རེའི་ནང་ན་བདེ་བ་སྐྱད་ཅིག་
ཅམ་ཡང་མེད་པར་སེམས་ཤིང་། སྤྱོད་བསལ་དེ་དག་ལས་ཐར་དགོས་ན། ཉོན་མོངས་སྤྱོད་ཚོགས་སང་
དགོས། ཉོན་མོངས་གྱི་རྩ་བ་མ་རིག་པ་ཡིན་པས། སྤྱོད་བསལ་དེ་ལས་རྩ་བ་ནས་ཐར་དགོས་ན་སྤོང་ཉིད་
སྐྱོམ་དགོས། རང་ཉིད་གཅིག་ལུ་ཐར་བས་མི་ཚོགས་པར་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ལམ་དུ་ཞུགས་ཏེ། སེམས་ཅན་
ཐམས་ཅད་ཐར་བའི་ལམ་དུ་འགྲོད་དགོས། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཐར་བའི་ལམ་དུ་འདྲེན་པ་ནང་བ་
སངས་རྒྱས་པའི་མཐར་ཐུག་གི་དམིགས་བྱ་ཡིན། མི་དང་། དག་བཅོམ་པ། ལྷ་དང་བྱང་རྒྱུ་སེམས་
དཔའས་ཀྱང་དམིགས་བྱ་དེ་འབྲུབ་མེད། སངས་རྒྱས་གྱི་ས་ཐོབ་པ་རྣམས་གྱིས་དམིགས་བྱ་དེ་ཀ་འབྲུབ་
ཡོད། མི་ཞིག་གིས་གལ་ཏེ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཐར་བའི་ལམ་དུ་འདྲེན་པ་དང་། སངས་རྒྱས་དགོས་ན་
བྱང་རྒྱུ་སེམས་དཔའི་སེམས་བསྐྱེད་དགོས་ལ། དེས་ད་དུང་མི་ཚོགས་པར། ལག་ལེན་ཏུ་འདེབས་པ་དང་།
པར་བྱེན་རྒྱག་པོའི་ལམ་བརྒྱད་དགོས་སོ།

བཟང་སྤྱོད་ལས།

བཟང་པོ་སྤྱོད་པའི་སྤོན་ལམ་བསྐྱོས་པ་ཡི།

བསོད་ནམས་དམ་པ་མཐའ་ཡས་གང་ཐོབ་དེས།།

འགྲོ་བ་སྤྲུག་བསལ་ཚུ་བོར་བྱིངས་བ་རྣམས།།

འོད་དཔག་མེད་པའི་གནས་རབ་ཐོབ་པར་ཤོག །

ཅེས་བ་དེ་བཞིན། བོད་ཀྱི་ནང་པའི་མཚན་ཉིད་རིག་པའི་རྣང་གཞི་རེད། ལོ་ངོ་སྟོང་སྟེང་ཅིག་སྤྲུག་གི་རིང་བོད་པའི་སེམས་རྒྱུད་བསལ་སློབ་འདིས་སྤྲུངས། འདིག་ཉེན་ཁམས་ཀྱི་སྤྲུག་བསལ་ཐམས་ཅད་རང་སྟེང་དུ་སྒྲུངས་ནས་སྤྲུག་བསལ་དེའི་རྒྱ་རང་གིས་སྐྱེ་བ་ས་མའི་དུས་སུ་བསལ་གས་བར་སེམས། མིའི་འཁོར་བ་སྤྲུག་བསལ་ཡིན། འཚོ་བ་ནི་སྤྲུག་གཤེགས་ཀྱི་ཆེད་དུ་བསྟོན། ལྷ་ཚུལ་འདི་བོད་པ་ཡོངས་ཀྱི་དུས་པའི་རྒྱུ་ལ་བྱུག་ཡོད་པས། རིན་ཐང་འཛིན་ཚུལ་ཀྱང་ཁྱད་པར་རང་སྤྱོད་བྱུང་། སྤྱི་མི་པར་བྱིན་དུག་ཉམས་ལེན་གྱི་ཆ་རྒྱུན་མེད་པས། འགྲོ་བ་མིའི་རིགས་སྤྱིའི་རྒྱན་སྦྱོང་དགོས་ལ། ཆེ་སྤྱི་མའི་བདེ་སྤྲུག་ལའང་འབྲང་རྒྱུ་དགོས་པས། ཡོད་ཆད་སྤུལ་དེ་དགོ་པའི་ཚོགས་གསོགས་ཀྱི་རིན་ཐང་ལ་བསྟེན། རྒྱ་རྒྱུ་ལས་འབྲང་དཀའ་མོད་ཀྱང་། སྤྱི་མའི་སྤྲུག་བསལ་རྗེ་རྒྱུད་དུ་གཏོང་བྱུང། བུ་བསྟན་དུ་བཤད་པའི་དགོ་བ་ཞེས་པ་གཞན་པར་ལ་གོ།

འདིའི་ནང་དུ་གཏོང་བའི་མི་ཚོས་དང་འགྲོ་བ་མིའི་རིགས་སྤྱིར་མཐོ་བའི་ཆ་འདུས་མོད། ཚོས་རང་ངོས་ནས་བཤད་ན། དེ་ལ་བསྟོན་མེད་ཀྱི་རིག་གནས་ལུས་པ་དང་སྤྱི་ཚོགས་ལུས་པ་གཉིས་ཀ་ལྟན། འོན་ཀྱང་། བོད་ཀྱི་ཚོས་སྲིད་བྱུང་འབྲེལ་ལམ་ལུགས་ལག་བསྟར་འོག་ཐལ་ཆེ་སོང་བས། མིར་རང་གི་མིའི་གོ་གནས་མེད་པར་གྱུར། གཞུང་དང་ལ་སྟོན་པ་གཙང་བ། འགན་ཚུན་མེད་པ་དང་། སྤྲུག་གཤེགས་བྱེད་པ་དང་། གཉའ་གཞོན་ཁུར་བ་དང་བཟུ་གཞོན་མོངས་པ་དང་། གཞོན་བཞུས་ན་དེན་ཏུ་ལྷ་བ་དང་། སྤྲུག་གཤེགས་པའི་གོ་ས་བས་གནང་བར་བཀའ་དེན་ལྷ། ཆེ་འདིའི་མཐར་ཐིན་པས་ཚོགས་ལ་རྒྱ་སྤྲུག་མ་སྤྱིན་པར་གཏོང་བ་དང་ཚོགས་གསོག་བྱེད་དུ་བྱས། དེ་ནས་མཚོན་རེན་གི་བང་རིམ་གཅིག་ལས་གཅིག་མཐོ་བ་དང་། མཚོ་མོ་གཅིག་ལ་བསྟེན་ན་གཅིག་རྗེ་རྒྱུད་དུ་གྱུར་བའི་གནས་བབ་བྱུང། དཔེར་ན། མདོ་སྟོང་སྟེང་དང་བོད་སྟོངས་བར་གྱི་གཞུང་ལམ་དུ་ཆབས་ཆེ་བའི་རྒྱུངས་འཁོར་ཆགས་སྐྱོ་ཞིག་བྱུང་རྗེས། རོ་བདག་དང་གོས་བཞུས་ཉེ་ཐག་གིས་གཙོད་ཆོ། བོད་པའི་བྱིས་ཚང་དང་འབྲེལ་བའི་གྲོད་ཐག་ཚོད་འོང་སྟེ། དེའི་རྒྱ་མཚན་ནི།

བོད་པའི་བསམ་བར་ཚེ་སྤྱི་མའི་ཚོགས་བསམགས་ཚེ་ཚད་ཡིན་པ་ལས། ཟེངས་འདིའི་དོན་རྒྱུན་མིན་པར་
བསམ། བོད་བརྒྱུད་ནང་བསྟན་རིག་གནས་ཁོད་དུ་ཚོས་སྤུལ་དུ་བྱུང་བའི་ལེགས་ཆ་གཞན་དང་མི་མཚུངས་
བ་ཡོད་པ་བསོན་དུ་མེད་པ་དེས། མིའི་རིགས་དང་རང་བྱུང་ཁམས་བར་གྱི་འབྲེལ་བ་དང་། མི་དང་མིའི་
བར་གྱི་འབྲེལ་བ་ཚུན་རྗེ་མཐུན་རྗེ་ལེགས་སུ་འགྲོ་བར་པན་རྒྱབས་ཤིན་དུ་ཆེ། འོན་ཀྱང་། གལ་ཏེ་བསམ་
བ་དེའི་དམིགས་འདུན་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་ཆབ་སྲིད་འཚོ་བར་རག་ཆེ། མི་དམངས་ཀྱི་དངོས་པོའི་ཁེ་ཕན་ལ་
མདངས་བརྒྱབ་པར་རིག་གནས་ཀྱི་ཆ་གཞན་དགག་ན། སྤྱི་ཚོགས་གོང་འཕེལ་གྱི་འགོགས་སུ་འགྲོ་ངེས།
གལ་ཏེ་ཉེས་བ་ཡོད་ཡོད་ལ་དཔྱད་ན་རབ་བྱུང་བས་འདིག་ཉེན་གྲགས་བ་དོན་དུ་གཉེར་བའམ་སྲིད་དབང་
བཟུང་བར་ཉེས་སློན་ཆེན་པོ་ཡོད།

༣ རྟོག་པའི་གཞིགས་སྤངས།

འཤར་ཕྱོགས་རིག་གནས་དང་རྒྱབ་ཕྱོགས་རིག་གནས་གཉིས་ནི། རིགས་མི་གཅིག་པའི་རིག་
གནས་ཀྱི་ཁོངས་སུ་གཏོགས་ཤིང་། བོད་ཀྱི་རིག་གནས་དང་རྒྱའི་རིག་གནས་གཉིས་འཤར་ཕྱོགས་རིག་
གནས་ཀྱི་ཁྲབ་ཁོངས་སུ་གཏོགས་པས་འདྲ་ས་མང་བོ་ཡོད་ཀྱང་། ཁྲད་པར་ཀྱང་ཤིན་ཏུ་ཆེད།

སྐབས་འདིར་བཤད་པའི་རིག་གནས་ཀྱི་རིགས་ཞེས་པ་ནི་མི་རིགས་ཀྱི་རང་བཞིན་དང་ལྡན་པའི་
རིག་གནས་ལ་ཟེར། འཇམ་གླིང་མི་རིགས་སོ་སོའི་རིག་གནས་ལ་ཐུན་མོང་བའི་རང་བཞིན་དང་། ཐུན་མིན་
རང་བཞིན་བཅས་གཉིས་མཆིས་ཤིང་། ཐུན་མོང་བའི་རང་བཞིན་ཐད་ནས་བཤད་ན། དེར་དུས་རབས་ཀྱི་
རང་བཞིན་ལྡན་ལ་མི་རིགས་ཀྱི་རང་བཞིན་ཡང་ལྡན། མ་ཅུ་རིང་ལུགས་ཀྱི་རིག་གནས་བཀའ་བཀོད་དུས་
སྐབས་ཀྱི་རིག་གནས་དང་མི་གཅིག་པ་དང་། སྤྱི་ཚོགས་རིང་ལུགས་ཀྱི་རིག་གནས་མ་ཅུ་རིང་ལུགས་ཀྱི་
རིག་གནས་དང་མི་འདྲ། འདི་དག་དུས་ཀྱི་ཁྲད་པར་ལས་བྱུང་བ་དང་། བཀའ་བཀོད་དུས་སྐབས་ཀྱི་རིག་
གནས་རྣམས་དུས་རབས་གཅིག་པར་སྤང་ཡང་། མི་རིགས་མི་འདྲ་བ་མང་བོའི་བར་གྱི་རང་རང་གི་རིག་
གནས་ལ་གཞན་དང་མི་གཅིག་པའི་ཁྲད་ཚོས་རེ་མཆིས། ཐོན་སྐྱེད་སྐྱབ་སངས་མི་གཅིག་པས་རིག་གནས་
ཀྱི་རིགས་ཀྱང་མི་གཅིག་པོར་འགོག་ཞིང་ལུགས་གཉིས་ཀྱི་རིག་གནས་མི་གཅིག་ བོད་ཀྱི་རིག་གནས་ནི།

ཡར་ཁྲི་སྲོང་བཅན་ནས་དོན་ཚན་བཅུ་བདུན་ཡར་སློབ་བར་རིམ་གྱིས་འགྱུར་བཞིན་པའི་བོད་ཀྱི་བཀའ་སྲོལ་གསལ་བཤེས་པའི་དུས་རབས་ཀྱི་རིག་གནས་སུ་གཏོགས།

རྒྱའི་རིག་གནས་ནི། ཆེ་རྒྱན་ནས་མེན་ཆེན་བར་བཀའ་སྲོལ་གསལ་བཤེས་པའི་དུས་རབས་ཀྱི་རིག་གནས་སུ་གཏོགས། ཡིན་ནའང་། དེ་གཉིས་ལ་མི་གཅིག་པའི་བྱུང་མཛེན་གསལ་བཤེས་པའི་དུས་རབས་ཀྱི་རིག་གནས་རང་བཞིན་གྱི་མཚན་རགས་རེད། བོད་ཀྱི་རིག་གནས་དང་རྒྱའི་རིག་གནས་གཉིས་ནི། འགོ་བ་མིའི་རིག་གནས་ཀྱི་རིག་གནས་ཞིང་སར་བཞུགས་པའི་དོ་མཚན་བའི་མེ་ཏོག་གཉིས་རེད། དེ་གཉིས་ལ་རང་རང་གི་བྱུང་ཚེས་རེ་མཚེས་པ་མ་ཟད། དུས་ཀྱི་སྡེ་གཞུག་བྱུང་བར་ཀྱང་ཡོད་པ་རེད།

འོན་ཀྱང་། རིག་གནས་ཀྱི་མི་རིགས་བྱུང་བར་བྱ་བ་དེ་བལྟས་འདོགས་ཡིན་པ་ལས་གཞན་འདོགས་རྒྱ་མེད། མི་རིགས་སོ་སོའི་བར་གྱི་རིག་གནས་ལ་ཐུན་མོང་བའི་རང་བཞིན་ཡོད་པ་དེ་ནི་རིག་གནས་ཀྱི་ཐུན་མོང་བའི་དོ་བོས་གྲུབ། བོད་རྒྱ་རིག་གནས་འགོ་བ་མིའི་རིག་གནས་རིག་གནས་ནང་དུ་འདུས་པ་དང་། གནའ་ནས་བཟུང་མི་རིགས་གཉིས་ཀ་པན་ཚུན་འགྲོ་འོང་ལག་འབེལ་དང་སློབ་སྦྱོང་བྱས་པས། རིག་གནས་གཉིས་ཀར་འདྲ་ས་གཅིག་ས་གཞན་ལས་ལྷག་པར་མང་། འདིས་འགོ་བ་མིའི་རིག་གནས་རིག་གནས་ཀྱི་རྒྱ་མང་ལུས་གཅིག་གི་རིག་གནས་ཀྱི་དོ་བོ་གྲུབ།

རིག་གནས་ཐ་དད་པའི་རིག་གནས་ལ་འོག་པའི་གཞིགས་སངས་ཐ་དད་པ་རེ་མཚེས། མི་འདྲ་ས་འདིའང་བལྟས་འདོགས་གིས་བཤད་པ་ཡིན་ལ། མི་རིགས་སོ་སོའི་འོག་པའི་གཞིགས་སངས་ལ་ཡང་། ཐུན་མོང་བའི་རང་བཞིན་ཀྱང་མཚེས། རྒྱ་མི་རིགས་ལ་ཆེན་ས་མའི་དུས་སའས་ནས་བཟུང་ཚོད་སྐབས་ཀྱི་ལྷ་བ་དར་སོལ་ཆེ། བོད་ལ་ཞང་ཞུང་གི་དུས་སྐབས་ནས་བཟུང་ཚོད་སྐབས་ཀྱི་ལྷ་བའི་ལྷ་གུ་འབྱས། བོད་ཀྱི་ཞང་ཞུང་དུས་རབས་ཀྱི་ཚོད་སྐབས་ལྷ་བ་དེ་བཀའ་སྲོལ་གསལ་བཤེས་པའི་དུས་རབས་བར་དུ་རྒྱ་མཚུན་མཐུན་དེ་འཕེལ་རྒྱས་བྱུང་བས་བོད་ཀྱི་སོལ་རྒྱུན་རིག་གནས་ཀྱི་མང་གཞི་གྲུབ་པ་རེད།

བོད་པའི་རྟོག་གཞིགས་ལ་འགའ་བ་གཅིག་འགྱུར་གྱི་བྱུང་ཚེས་ལྷན། གནའ་ལ་འོག་གི་བོན་ཚེས་ཀྱི་འདིག་རྟོག་ཆགས་ལུགས་ཐད་ཀྱི་འདོད་ཚུལ་ལྟར་ན། ཐོག་མར་སྲིད་པ་རི་ལྟར་གོལ་བའི་རྒྱ་དང་རྒྱུན་

བོད་ཀྱི་སྤྱི་ཚོགས་གོང་འཕེལ་ཚུ་ཚད་ཡུན་རིང་བར་དུ་རྗེ་མཐོང་མི་འགོ་བ་དེར་ཁག་བཞག་ནས་
བོད་ཀྱི་ཚོད་སྒྲུབ་རྟོག་གཞིགས་བསོན་པ་དང་། དམའ་འབེབས་བྱེད་པ་དང་། བོད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་རིག་པ་
དང་རིག་གནས་གོང་འཕེལ་ཁྲོད་ཀྱི་རུས་པར་ཚོད་འཛིན་ཡང་གཏན་ནས་བྱེད་མི་རུང་། བོད་ཀྱི་སྤྱི་ཚོགས་
ཐོན་སྐྱེད་རུས་ཤུགས་ཡར་རྒྱས་ཆེར་སྤྱོད་མེད་པར་རྒྱ་རྒྱུན་སྤྱི་ཚོགས་ཡོད་དེ། རང་བྱུང་ཁོར་ཡུག་དང་།
དཔལ་འཕྱོར། འདུ་ཤེས་བསམ་སྒོའང་ཡིན། རིན་ཐང་འཛིན་ཚུལ་ཐད་ཡོད། ལྷག་པར་བསམ་སྒོའི་
འཁོར་སྤོགས་དང་རིན་ཐང་ཐད་ཀྱི་རྒྱ་རྒྱུན་ཤུགས་ཆེ། བོད་བརྒྱུད་ནང་བསམ་གྱིས་བོད་སྤྱི་ཚོགས་སུ་
དབང་བསྐྱུར་གི་གནས་བབ་བརྒྱུད་ཡོད། བང་བསྐྱུར་གྱིས་རང་བྱུང་ཁམས་ཀྱི་རུས་པ་སྤོག་འདོན་ལ་མི་
སྐྱལ་བར། མི་གཞིས་ལ་ཚོད་འཛིན་གྱི་རེ་བ་བཅིངས། སློབ་དཔོན་སྐྱུ་སྐྱུབ་གྱིས། འདོད་སྲེད་ནི་སྤྱག་
བསྐྱུ་ལོ། ཞེས་གསུངས་པ་དང་། འདོད་སྲེད་སྤྱག་བསྐྱུ་ལོན་ན། ཚན་རིག་ཅེས་པར་བསྐྱེད་དགོས་དོན་
མེད།

ཐོན་སྐྱེད་རུས་ཤུགས་དང་པོར་གྱུར་བའི་ཚན་རིག་དང་མེད་པས། སྤྱི་ཚོགས་གོང་འཕེལ་དུ་རྗེ་
ལྷར་འགོ། ཚོད་སྒྲུབ་རྟོག་གཞིགས་གྱིས་རང་བྱུང་ཚན་རིག་གི་རིགས་སོ་སོར་བྱེས་སྟེ་ཚན་རིག་ཞིབ་
འཇུག་གི་ཁག་གཅིག་མིན་ཡང་། རང་བྱུང་ཁམས་ལ་བརག་དབྱུང་གཏོང་བའི་བྱ་བར་འགག་རྒྱུན་དུ་མི་
འགོ། ཚོད་སྒྲུབ་རྟོག་གཞིགས་ནི། ཚན་རིག་གོང་འཕེལ་དུ་འགོ་བྱེད་ཀྱི་མང་གཞི་དམ་པ་ཡིན་ལ། དེར་
རབས་སློབ་གསོའི་རྟོག་གཞིགས་ཆ་རྒྱུན་དམ་པ་འདྲ་ཡིན།

གོང་གི་བཤའ་པ་མདོར་བྲིས་ན། རང་བྱུང་ཁམས་དང་བསྐྱུན་ཅི་ཐུབ་ཀྱི་རང་བྱུང་གི་ལྷ་བ་དེ་དང་།
དངོས་པོའི་ཁེ་ལན་ལས་ཆེ་བའི་བྱམས་སྟོང་རྗེའི་རིན་ཐང་འཛིན་ཚུལ་དང་། ཚོད་སྒྲུབ་ཀྱི་རྟོག་པའི་གཞིགས་
སྤངས་སོགས་ནི། བོད་ཀྱི་སྤྱི་ཚོགས་རྒྱུན་རིག་གནས་ཀྱི་བསམ་སྒོའི་མང་གཞི་གཞི་གཞི་ཆེན་ཅེས་བཤའ་ཚོགས་

ཁ། རིག་གནས་ཀྱི་སྤོགས་ཤིང་དང་དེས་འབབ་སྤོགས།

བོད་ཀྱི་རིག་གནས་སྤོགས་ཤིང་གྲུབ་པ་དང་དེའི་འཕེལ་འགྱུར་ལ་ཆབ་སྲིད་དང་། དཔལ་འཕྱོར་
གཉིས་ཀྱི་རྒྱབ་སྐྱོར་ཡོད། ལྷན་པས་འདིར། རིག་གནས་དང་ཆབ་སྲིད་དཔལ་འཕྱོར་བར་གྱི་འབྲེལ་བ་མ་
སྐྱོང་བར། རིག་གནས་རང་སྤྲེང་ནས་བལྟས་ན། རིག་གནས་ཀྱི་སྤོགས་སོ་སོའི་ཐད་ཀྱིས་མཚན་ཉིད་རིག་

པའི་རྣམ་པ་གཙོ་བོ་མཚོན། བོད་ཀྱི་བཀའ་བཀོད་ཞིང་བྱ་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་དུས་སྟེ། བཟང་བཟུང་བོད་ཀྱི་
བསམ་སློབ་ཁྲིམས་བྱོན་པས། དེའི་དགོས་སྤྱོད་བཟང་པོ་སོགས་ཀྱིས་བོད་རིག་གནས་ཀྱི་དགོས་སྤྱོད་བཟང་
པོ་བྱུང་། རིག་གནས་གང་ཡིན་ཐམས་ཅད་ལྷགས་རྒྱུན་ཐེབས་པ་དང་པོ་ཚུན་སྤྱི་ལོ་འདྲེན་བཀྱིས་ཉེ་གོང་
འཕེལ་བྱུང་།

རིག་གནས་ཀྱི་དཔལ་འཇུག་པ་ནི། རིག་གནས་ཤིག་ལ་བྱུང་དུ་མངའ་བའི་སྤྱོད་ལ་བཤུན་པ་
ཡིན། དེ་ལ་མི་རིགས་ཀྱི་དཔལ་འཇུག་ཡང་ཡོད། མི་རིགས་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་ཀྱང་ཟེར། རིག་གནས་ཤིག་གི་
ཡུན་རིང་འཕེལ་རིམ་ཁོང་། སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་ཚོགས་མི་རྣམས་ཐུན་མོང་ནས་དེའི་བྱ་བར་ཞུགས་པས། ལོ་
རྒྱུས་རང་སྤྱོད་འདྲེན་ཚོས་དང་རིན་ཐང་འདྲིན་ཚུལ་གྱི་མ་ལག་བྱུང་། དེ་ནས་མི་རིགས་རང་གི་བྱུང་ཚོས་
དང་མཐུན་པའི་སེམས་ཁམས། གཤེས་རྒྱུད། སྤྱོད་ལུགས་གསོ་སྦྱོང་བཀྱིས་པ་ལས་བྱུང་བའི་བྱུང་ཚོགས་
དེར་རིག་གནས་དཔལ་འཇུག་གྲ།

བོད་རིག་གནས་ཀྱི་འཕེལ་ཡུན་ལ་ལོ་ངོ་སྟོང་ལྷག་དུ་མའི་ལོ་རྒྱུས་ཡོད་ལ། དེའི་དུས་ཡུན་ནང་དར་
བྱུང་ཚུང་ཟད་རེ་བྱུང་བེད་ཀྱང་དེས་གཞོན་པ་ཆེར་མ་ཐེབས་པར་འཕེལ་རྒྱས་བྱུང་ཞིང་། འཕེལ་སྤྱོད་པས་དེར་
ལྷ་མཐུད་གོང་འཕེལ་དུ་འགྲོ་བྱེད་ཀྱི་སྤྱོད་ཤེས་ཅིག་མཚོས་པ་དེ་ནི་བོད་རིག་གནས་ཀྱི་རྩ་བའི་དཔལ་འཇུག་
རེད། སྐབས་འདིར་བཤུན་པའི་དཔལ་འཇུག་པ་ནི་རིག་གནས་ལོང་འཕེལ་དུ་འགྲོ་བྱེད་ཀྱི་ནང་གི་རྒྱ་
ཚོགས་ལ་གོ་དགོས། ལོ་བོའི་ལྷ་ཚུལ་ལྟར་ན། བོད་རིག་གནས་ཀྱི་རྩ་བའི་དཔལ་འཇུག་པ་དེ་ནི། བོད་
རང་གི་རང་བྱུང་ཁོར་ལུག་དང་། ཡ་ཐོག་གི་ཤེས་རིག་ནང་བཟུང་། གཞན་ཀྱི་རིག་གནས་རྒྱ་ཚོགས་དེ་དང་
མིའི་བར་པོ་ཚུན་ལྷགས་རྒྱུན་ཐེབས་པ་ལས་བྱུང་བའི་བསམ་སློབ་འཁོར་སྤྱོད་ཤིག་གི་སྤྱོད་ལྷོ་
བདག་སྤང་གི་རྒྱུན་བསྐྱེད་སྤྱོད། དགོས་སྤྱོད་བདག་སྤང་གིས་གསལ་ཇེན་དུ་མཚོན་པའི་ཉེ་གོང་ལོ་
ཉེ་སེམས་ཅན་ལ་པོ་མཚན་པ་ནི་དགོས་ཤིང་། བོད་པའི་སྤྱོད་ལྷོ་སྤྱོད་སྤངས་འདི་གནས་འོག་ནའང་
དགོན། སྤྱོད་མི་གཙོད་པ་དང་། ཚེ་ཤིང་མི་གཙོད་པ་དང་། ལོངས་སྤྱོད་ལ་ཞེ་མི་ཚགས་པ་དང་། གངས་
ཚགས་གིས་གནས་པའི་དུས་སྐབས་ཡིན་ཀྱང་རྣམ་པ་སེམས་ཅན་དུ་འགྲོ་ལ་སྟེ། འཛམ་གླིང་གི་ཡང་སྟེང་
བོད་མཚོ་སྤང་འདིར། བོད་པ་རྣམས་ཀྱི་བརྒྱུ་ཉེ་གོང་ལྷོ་བྱེད་ཀྱི་རང་བྱུང་ཆ་རྒྱུན་དང་། ལྷ་སྤྱོད་ཚོགས་དང་

སངས་རྒྱུ་གི་བསྟན་པ་ཁྱེད་ལོད་ནའང་། སྤྱག་མདང་ཅི་ཡང་མི་སྐྱེས་བར་སྤྱ་གྱུར་ནང་དང་། ཅ་ཐང་།
སྤྱན་དཀར་ལོག་གི་སྤྱ་སྤྱ་སྤྱན་མོ་ག་ས་གང་དུའང་ཁྱབ་འདུག། དཔའ་སེམས་འདིའང་འཇམ་སྤིང་ན་ཆེས་
དགོན་པ་དང་། དེའི་མི་རིགས་འདི་རབས་མ་ཆད་པར་འཕེལ་སྐྱབ་པར་བཅུག།

།དགོ་སྤྱབ་བདག་སྤང་། །གི་ལྟ་བུ་འདི། བོད་རང་གི་རིག་གནས་གོང་འཕེལ་ལ་ཕན་ཚུབས་ཆེ་བ་མ་
ཟད། འཇམ་སྤིང་རིག་གནས་གོང་འཕེལ་ལའང་ཕན་ཚུབས་ཤིན་ཏུ་ཆེ་མོད། བསམ་སློབ་འདི་ལ་སྤྱོད་པ་ལྟར་
གི་སྤྱོད་ཅུང་ཅམ་མཆིས་ལ། དེའི་ནང་ཁྱད་པར་དུ་མིའི་རིགས་ཀྱི་བྱམས་སེམས་བྱ་བ་དེ་ཆད་ལས་ཀྱལ་ཉེ་
ཆེས་བྱམས་པ་དང་། ཆེས་སིང་མེ་ཡིན་པའི་སར་དེད། བསམ་སློབ་འདིའི་མཛུབ་སོན་ལོག་ཏུ་བདག་མེད་
པར་གྱུར་བ་དང་། བདག་མེད་ན་འདོད་སྟོད་ཀྱང་མེད་པ་དང་། མངོན་སུམ་གྱི་བདེ་སྤྱིད་ལ་མེ་བསྟེན་མི་
བྱེད་པས་དེའི་སློབ་ཀྱི་གནད་དོན་ཀྱང་བཀོལ་མི་དགོས་པར་སྤྱམ་པ་དེས་སྤྱི་ཚོགས་གོང་འཕེལ་གྱི་ལམ་སྤྱོ་
བཀག་ག་སེམས་ཅན་གྱི་ནང་ཚན་དུ་གྱུར་བའི་མིའི་བསམ་སློབ་འདི་གོ་རིགས་རྗེ་མཐོང་གཏོང་དགོས་པ་མ་ཟད།
འཛིག་ཉེན་འདིའི་སྤྱོད་ཚོགས་དང་འཚམས་པའི་འབྱོར་བའང་སྤེལ་དགོས།

གལ་ཉེ། འབྱོར་བ་དེས་ཅན་ཞིག་གི་མང་གཞི་མེད་ན། སྤྱིང་རྗེ་རྒྱང་རྒྱང་གི་གོ་རིགས་བསྐྱེད་དེ་
བསྟེན་པས་ན། མངོན་སུམ་གྱི་གནས་བབ་དངོས་དང་མི་འབྱོར་བའི་སྤོང་བསམ་ཞིག་ཏུ་འགྱུར་འགོ། རྒྱ་ཆེའི་
མི་མང་དམངས་ཚོགས་ཀྱིས་རང་གི་འཚོ་རིམ་དོན་ཐོག་ཏུ་འབབ་མི་བྱུབ་པའི་དགོ་སྤྱབ་ཀྱི་ཆེད་དུ་བསྟོ། ལྷ་
བ་མང་ཆེ་བས་ཆེས་བྱམས་པ་དང་། ཆེས་སྤྱིང་རྗེ་མཐར་སྐྱབ་པ་ཡིན་ཁུལ་བཀྱིས་ཉེ། ཀྱང་ཐང་དུ་མི་འགོ་
བ་དང་། ཤ་མར་སྤྱད་གསུམ་དང་དཀར་གསུམ་གྱི་འཚོ་བ་རོལ་རྒྱུར་དགའ་ཞིང་། མང་ཚོགས་ནམས་ཀྱིས་
ལྷ་ཐེད་པོ་གོན་པ་དང་། ལས་ཀའི་ཁོམ་གསེང་དུ་ལྟོ་ལས་བཀྱིས། གནའ་ནས་ད་ལྟའི་བར་དུ། རྒྱང་སྤྱག་
འཚལ་ཉེ་གནས་འཇལ་དུ་འགོ་རྒྱལ་དེའི་ནང་ན་འཛིག་ཉེན་འདིའི་སྤྱིད་སྤྱག་གི་གནས་སྤངས་མང་པོ་
མཚོན། བོད་ཀྱི་སྤོལ་རྒྱུན་རིག་གནས་ཁ་སྤྱོད་འདི་འདྲ་ཞིག་གི་ཐད་ལ་ཞེན་ནས་སྤོལ་གི་གསོ་སྤོང་ལ་
སྤང་རྒྱུད་བྱེད་པ་དེ་ལ་སྤྱོད་ཚབས་ཆེན་ཞིག་མི་འདུག་གམ།

བོད་ཀྱི་རིག་གནས་ནི་དོ་མཚར་མེད་དུ་བྱུང་བའི་རིག་གནས་ཡིན་པར་བསྟོན་དུ་མེད་མོད་ཀྱང་།
ཡུན་རིང་བར་དུ་རང་བྱུང་ཚན་རིག་དང་། སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་ཐོན་སྐྱེད་རྣམས་ལྷགས། མི་མང་གི་འཚོ་བའི་རྒྱ་

ཚད་བཅས་ཀྱི་ཐད་ནས་རྗེས་ལྷན་ཡིན། ང་ཚོས་གཤམ་ཉེ་། Kikolaj Kopernik ་ལྷ་ལེ་ལྷའོ་དང་། དར་
སྐྱོན་སོགས་ལྟ་བུའི་ཚན་རིག་པ་བསྐྱེད་ས་མ་ཐུབ་ལ། ལྷ་པོ་ལི་བུ་ཚེ་། Leibnitz ་ཉེད་། ཁེང་ཉེ་དང་།
ཉེར་གྲུར་། Georg Wilhelm Friedrich Hegel ་། སོགས་ལྟ་བུའི་ཚན་རིག་མཁན་མང་པོའང་
བསྐྱེད་ས་མ་ཐུབ། ལུ་ལུ་ལྷན་ལྟ་བུའི་བསམ་སློབ་དང་དགག་སྐྱབ་སྐྱོ་བ་མང་པོའང་བསྐྱེད་ས་མ་ཐུབ། ང་
ཚོའི་རྒྱལ་ཁབ་ཕྱི་ནང་གི་སྡོན་ཐོན་ཚན་རིག་གི་ཤེས་བྱ་གངས་རིའི་ཞིང་ཁམས་སུ་འདྲེན་དགོས་པ་མ་ཟད།
གཞན་ལ་སློབ་སྦྱོང་དང་། རྒྱལ་ཁབ་ཕྱི་ནང་གི་ཚན་རིག་ལག་ཐབས་དང་ལག་རྩལ་ཐོད་ཡུལ་དུ་འདྲེན་
དགོས་པ་དང་། དངས་ནས་དེང་རབས་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་འཚོ་ཚེས་དང་བསྐྱོན་ཐུབ་པའི་ལྟ་བུ་བྱ་བ་ཆགས་སུ་
འཇུག་དགོས།

ང་ཚོའི་སྐབས་ཀྱི་བབས་པའི་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་ལས་འགན་ནི། བོད་ཀྱི་བྱེད་ཚེས་ལྡན་པའི་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་
རིག་གནས་གསར་བ་འཇུགས་བསྐྱེད་བྱེད་དགོས་པ་དེ་ཡིན། ཚན་རིག་གསར་བ་འདི་བོད་ཀྱི་ཀྱི་རིག་
གནས་གསར་བ་ཡིན་པས། རིག་གནས་དབལ་ངར་སྤེང་ན་དེ་དང་འཚམས་པའི་བྱེད་ཚེས་ཡོད་དགོས།
སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་སྤྲིག་ལམ་ཐད་ནས་བལྟ་ན། རྒྱ་ནག་སྤྱི་ཚོགས་རིང་ལུགས་ཀྱི་བྱིས་གཞི་ཆེན་པོ་འདིའི་
བཟའ་མི་ཞིག་ཏུ་བཀོད་པའི་ཐོད་ནི། བཀའ་བཀོད་བདག་པོའི་ལམ་ལུགས་ནས་གོ་བྱར་དུ་ཚད་འདིར་
བསྐྱེད་ས་ཀྱང་། ཐོན་བསྐྱེད་རྣམ་ཤུགས་དང་ཚན་རིག་ལག་རྩལ་ཐད་དུ་ཤིན་ཏུ་རྗེས་ལྷན་ཡིན་པས།
བཙོན་འགྲུས་བསྐྱེད་དེ་འཇུགས་བསྐྱེད་བྱེད་དགོས་པ་དང་། འཇུགས་བསྐྱེད་རི་ལྟར་བྱེད་པ། འདི་ལྟར་
བྱེད་དགོས་པའི་ལན་ཐག་ཚོད་པ་ཞིག་གདབ་དགོས་ན་དེས་པར་དུ་སློབ་གསོར་བསྐྱེན་དགོས་པ་ལས་བྱ་
ཐབས་གཞན་གང་ཡང་མེད་པ་མངོན་གསལ་དུ་སྤྲོད།

སློབ་གསོས་ཚན་རིག་བྱེད་གདལ་དུ་སྤེལ་ཐུབ་པ་དང་། ལྟ་རྒྱུ་རིང་བསྐྱེད་ཉེ། རིག་གནས་ཀྱི་རྒྱ་
བསྐྱེད་དགོས་ཤིང་རིག་གནས་ཉིད་ཀྱི་འཕོ་འགྲུར་ཐད་ནས་བལྟ་ན། མི་རིགས་ཤིག་གིས་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་
ལམ་ལུགས་གཞན་ཞིག་ལ་བར་བརྒྱལ་ཆེན་པོ་བྱས་ཉེ་ཐད་ཀར་སྤྱི་ཚོགས་ལམ་ལུགས་གསར་བའི་ནང་
བའི་ནང་བསྐྱེད་ས། དེའི་སྐབས་ཀྱི་རིག་གནས་ནང་ན་ཡོད་པའི་སྤྲིགས་མ་མ་དོར་ན། སྤྱི་ཚོགས་བདེ་
འཇུགས་མིན་པ་དང་། མི་དམངས་ཀྱི་འཚོ་བའི་རྩ་ཚུང་མཐོར་འདེགས་ཀྱི་གནད་རྒྱ་དེ་རྩ་བ་ནས་ཐག་ཚོད་

དཀའ་བས། ལྷོལ་རྒྱུན་རིག་གནས་ཀྱི་ནང་ན་སྤྲིགས་མ་འདྲེས་ཡོད་པར་དགོངས་ཏེ་ཡོངས་རྫོགས་ངན་
བར་ཡང་བསྐྱོན་མི་རུང་།

ལེ་ཉེན་ན་རེ།

འགྲོང་མེད་གཤམ་རིམ་གྱི་རིག་གནས་དེ་ནི་མིའི་རིགས་ཀྱི་མ་རྩ་རིང་ལུགས་དུས་སའས་ཀྱི་
རིག་གནས་དང་། ཞིང་བདག་དང་དཔོན་ངན་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་གཉའ་གཞོན་འོག་ནས་སྐྱུན་པའི་
རིག་གནས་ཤེས་བྱ་ཡིན་པས་དེ་ཚོས་ཉིད་དང་མཐུན་པའི་གོང་འཕེལ་ཞིག་ཡིན་དགོས།

ཞེས་གསུངས། དེང་སང་བོད་ཀྱི་རིག་གནས་གོང་འཕེལ་ཞེས་བ་དེ་སར་གི་བཀའ་བཀོད་དུས་རབས་ཁོ་
ནའི་རྒྱུན་བསིངས་བ་མ་ཡིན་ལ། ཕྱི་ཡོང་རིག་གནས་རང་གི་རིག་གནས་ཀྱི་ཁྲི་ཁར་འགྲོད་པའམ། རྒྱལ་
ཡོངས་མི་རིགས་གཞན་དང་མཉམ་དུ་རང་གི་སྤྱོད་རིག་གནས་མང་གཞི་བགྲིས་ཏེ་སྤྱི་ཚོགས་རིང་
ལུགས་ཀྱི་རིག་གནས་སྐྱུན་དགོས། གསར་དུ་སྐྱུན་པའི་རིག་གནས་དེ་འགྲོ་བ་མིའི་རིགས་ཀྱི་རིག་གནས་
འཇུགས་བསྐྱུན་ཁྲིད་ཀྱི་མེད་དུ་མི་རུང་བའི་ཆ་ཞིག་ཏུ་འགྱུར་དགོས།

སྤོལ་རྒྱུན་རིག་གནས་ཀྱི་མང་གཞི་དང་། སྤྱི་ཚོགས་རིང་ལུགས་ཀྱི་རིག་གནས་གསར་བ་ནི་
དམིགས་ལུལ་དུ་བཅིངས་ཤིང་། དེ་གཉིས་བར་ཀྱི་མཐུད་ཀྱི་ཞི་སྐྱོབ་གསོ་རྒྱུ། ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་རྒྱུ་རྐྱེས་ཀྱི་
དང་དེང་རབས་རིག་གནས་བར་ཀྱི་སྤྲེལ་ཐག་ཏུ་གྱུར་བའི་སྐོབ་གསོ་ལ། ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་རྒྱུ་རྐྱེས་ཀྱི་
སྤོལ་རྒྱུན་རིག་གནས་དང་དེང་རབས་རིག་གནས་བར་ན་ཏེ་བག་ཚེན་པོ་འདུག་པ་དེས་སྐོབ་གསོར་དཀའ་
ཁག་ཚེན་པོ་ཞིག་བཅོས། རྒྱུ་རྐྱེས་ཀྱི་བཀའ་ལློན་སྐོབ་གསོ་སྤྲོགས་གཅིག་ནས་དེང་རབས་རིག་
གནས་ཀྱི་རྒྱ་ཚད་དུ་སྤྲེལ་དགོས་ལ། སྤྲོགས་གཅིག་ནས་སྤོལ་རྒྱུན་རིག་གནས་རྒྱུན་འཛིན་གྱི་འགན་
ཡོད་པས། སྐོབ་གསོ་ཁྲིད་གཞི་བྱ་བ་དེས་བོད་ཀྱི་རིག་གནས་དངོས་ཀྱི་གནས་བབ་ཤེས་དགོས་པའི་སྤྲོད་
ད་དུང་སྤོལ་རྒྱུན་རིག་གནས་དང་དེང་རབས་ཚན་རིག་ཤེས་བྱའི་བར་ཀྱི་མཐུད་མཚམས་ལ་དེ་བས་བདག་
སྐྱོང་དང་ཞིབ་འཇུག་གནང་དགོས།

གཉིས། རིག་གནས་ཀྱི་སེམས་ཁམས་སྤྲིག་གཞིར་དབྱེད་པ།

བོད་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་ད་ལྟོ་ལོ་གནས་བབ་དང་སློབ་གསོ་བར་ཀྱི་འབྲེལ་མཚམས་དེ་ལྷག་པར་དབྱེད་
སྤྱིར། བོད་དུ་བཤད་པའི་བོད་རིག་གནས་ཀྱི་ཚ་བའི་དཔལ་ངར་རྒྱང་རྒྱང་ལ་གཏད་པས་མི་འདྲང་། ད་དུང་
ངེས་པར་དུ་བོད་རིག་གནས་ཀྱི་ཚ་བའི་དཔལ་ངར་གྱིས་གཙོས་པའི་རིག་གནས་སྤང་ཚུལ་དང་ད་ལྟོ་
གནས་བབ་དངོས་ཀྱི་ཐད་ནས་དབྱེད་པ་གཏོང་ཞེ་ཟེབ་ཏུ་བཏང་སྟེ། མི་རིགས་ཀྱི་རིག་གནས་སེམས་
ཁམས་སྤྱིག་གཞིའི་ཐད་ནས་འགོ་བརྒྱལ་ས་ཏེ་རིགས་གནས་ཀྱིས་བྱུ་བ་ཏུ་བརྒྱལ་པའི་མི་ཚེའི་སྤྱད་པ་སྤྱོད་
ཚུལ། ཡིད་ཀྱི་འགྱུར་བ་མཚོན་སྟངས། བསམ་སློབ་གཏོང་སྟེན་གས། རིན་ཐང་འཛིན་ཚུལ་སོགས་ཐད་ཀྱི་སྤྱིག་
གཞི་སྤྱིའི་དངོས་ཡོད་རྣམས་པ་དང་མཚོན་སྟངས་ལའང་དབྱེད་དགོས།

ཚོད་སྐྱབ་དངོས་གཙོ་རིང་ལུགས་པའི་འདོད་ཚུལ་ལྟར་ན། དངོས་པོའི་ཡོད་པས་དངོས་པོ་ཡོད་
པའི་སློབ་སྦྱོང་། ཅེས་པའི་ཡོད་པ་དེར་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་སྤྱིག་རིམ་སོ་སོ་དང་། མི་ཚོས། གོམས་སྲོལ། དུལ་
ལུགས་འགོ་སྟངས། ཐོན་སྐྱེད་རྣམས་ལུགས། ཚན་རིག་ལག་རྩལ་སོགས་འདུ་བ་མ་ཟད། ལོ་རྒྱུས་ལྟུང་སྤྱིག་
འགའི་རིང་ནས་ཚགས་པའི་རིག་གནས་ཀྱི་སྟོབས་ལུགས་ཀྱང་འདུ། ཨེན་ཁི་སུ་མཚོག་གིས་མེས་ལྷན་།
梅林 ། ལ་གནང་བའི་འཕྲིན་ཡིག་ཏུ། རྒྱ་ཚོས་དང་ཐོག་དབྱེད་པའི་སློབ་ཚུ་དང་འཁྱོར་བའི་སྟེན་སྲིད་སྲིད་
བརྒྱལ་ས་ཏེ་ཆབ་སྲིད་ལྟ་བུ་དང་། ཁྲིམས་ཀྱི་ལྟ་ཚུལ་དང་ལྟ་ཚུལ་གཞན་དང་དེས་བསྐྱེད་པའི་སྤྱོད་པར་
བཏང་། སྐབས་དེ་ཀར་དངོས་གནས་དེ་འདྲ་ཞིག་གྱེད་དགོས་པར་སྤང་། འོན་ཀྱང་། ང་ཚོས་དེ་ལྟར་བསྐྱེད་
སྐབས་ནང་དོན་གསུམ་ཚེན་ཏུ་བརྒྱང་ནས་སྤྱིའི་རྣམ་པ་ལོར། ལྟ་ཚུལ་འདི་དག་ཐབས་དང་སྤྱོད་ལུགས་ཅི་འདྲ་
ཞིག་གི་འོག་ནས་བྱུང་བ་དང་། ལོར་ཟེན་པའི་རྣམ་པ་དེ་ནི་དགག་སྟེན་གསུམ་པའི་སྤྱོད་ཀྱི་འཁྱོར་བའི་ལོ་
ལོག་དང་འཁྱོག་བཤད་བཞིན། །

སྐབས་འདིའི་ཐབས་དང་སྤྱོད་ལུགས་ཞེས་པས་རིག་གནས་སེམས་ཁམས་ཀྱི་སྤྱིག་གཞིར་སྐྱམ་
པའི་ཚ་བའི་དཔལ་ངར་བསྟན། མི་ཚེ་ཡི་བཞུད་ལམ་དེ་ནི་སྤྱི་ཚོགས་རིག་གནས་ཀྱི་འགྲུལ་སྤྱོད་དང་འཕོ་
འགྱུར་མི་གཅིག་པ་ལས་མཚེད་པའི་འབྲས་བུ་ཡིན་ལ། དེར་ཡུལ་དང་ཡུལ་ཅན་གཉིས་ཏེ། བདག་དང་
རིག་གནས་ཀྱི་གཞི་བྱུ་བ་པོ་ཚུན་ལུགས་རྒྱུན་ཐེབས་པ་དང་ཆེས་རྩོག་འཛིང་གི་མི་ཚེའི་བརྒྱུད་རིམ་བཅས་
འདུ། བརྒྱུད་རིམ་འདིའི་ནང་སྤྱོད་ལུགས་གཅིག་ནས་བདག་ཅེས་པ་དང་ཉེ་འཁོར་འཚོ་བའི་ཁྲོད་ཀྱི་རིན་ཐང་རྟོག་

གཤམ་བོད་པའི་སེམས་ཁམས་སློབ་གཞིའི་སྤྱི་རིམ་ཁྲུང་ཚོས། བན་ཚུན་རོགས་རམ་བགྱིས་ཏེ་
མཐུན་འབྲེལ་ཡོད་ལ། བསྟེན་སེམས་ཀྱང་ཆེ་ཞིང་། བཀའ་འཇགས་ལ་བསྟེན་པ།

རིག་གནས་སེམས་ཁམས་ཀྱི་སློབ་གཞིའི་སྤྱི་རིམ་ཞེས་པ་ནི། གཙོ་ཆེར་སྤྱི་ཚོགས་སེམས་ཁམས་
ཁྲིད་ཀྱི་རྗེས་དཔག་གི་ཡུལ་མ་ཡིན་པའི་ཆ་སྟེ། མི་རྣམས་ཀྱི་ཡིད་ཀྱི་འགྲུར་བ། ཀུན་གཞི། སྤྱད་བ་སྤྱོད་
ལུགས། མི་ཚོས་ཡུལ་སློབ་དང་མཛེས་དཔྱོད་ཀྱི་མོས་སྤྱོགས་བཅས་ཀྱིས་གྲུབ། འདི་རྣམས་ཅུང་བརྟན་
འཇགས་སུ་གནས་ལ། ཡུན་རིང་རྒྱན་འཛིན་བགྱིས་པའི་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་ཉམས་འགྲུར། ལུགས་བསམ། སྤྱོད་
སྤངས། མི་ཚོས་ཡུལ་སློབ་མཛེས་དཔྱོད་མོས་སྤྱོགས་སོགས་མཚོན།

བོད་མཐོ་སྐང་གི་རང་བྱུང་ཆ་རྒྱུན་གྱིས་བོད་མིའི་ཐོན་སྐྱེད་སྐྱབ་སྤངས་ཐག་བཅད་དེ། ཞིང་ལས་
དང་སྤྱགས་ལས། རོང་མ་འབྲོག་དང་ལག་བཟོ་རྩེད་ཤུལ་དང་། ཚོང་ལས་བཅས་ཀྱིས་གྲུབ། ཐོན་སྐྱེད་སྐྱབ་
སྤངས་འདིས་མཚོན་པའི་རིག་གནས་ཀྱི་སྤྱི་རིམ་སློབ་གཞིར་ཁྲུང་ཚོས་གཤམ་གསལ་ལྟར་མཚོས་ཏེ།

མཐའ་ཡས་པའི་གངས་རིའི་ཞིང་ཁམས་འདིར། དགྲུང་ཨ་སྟོན་དབྱིངས་ལ་བསྟེན་པའི་རི་བོ་
མང་ལ། དལ་དལ་ཡུན་གིས་འབབ་པའི་ཚུ་བོའང་མང་། དེ་དག་ལ་བསྟེན་ཏེ་འཚོ་བཞིན་པའི་གཉོམ་ཚུང་
འགོ་བ་མི་རྣམས་དེས་བར་མཐུན་སྤྱིལ་བགྱིས་ནས་བན་ཚུན་རོགས་རམ་རྒྱུ་སྤྱོད་བྱས་ནས་ད་བར་དུ།
འཚོ་བ་དང་ཐོན་སྐྱེད་སོགས་སྤྱོགས་མང་བོ་ནས་མཐུན་སྤྱིལ་རོགས་སྤྱོད་ཀྱི་གཤམ་གསལ་ག་མེད་དུ་མི་རུང་བར་
ཆགས། སྤྱོད་སྤྱག་མཉམ་སྤྱོད་ཀྱི་བསམ་སློབ་འདུ་ཤེས་ནི་མི་རེ་རེའི་སེམས་ན་མཚེས་ལ། ལྷག་བར་དབེན་
སར་གནས་པའི་རོང་འབྲོག་གི་མི་རྣམས་དེ་བས་ཀྱང་མཐུན།

མི་ཞིག་གི་བྱ་བ་དེ་ཡུལ་མི་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་སྐྱབ་པ་དང་། སྤྱི་གཞུང་གི་བྱ་བ་དེ་མི་རེ་རེས་འབད་
དེ་སྐྱབ། སྤྱོད་སྤྱག་མཉམ་མོང་གི་བསམ་པ་དང་རྒྱ་ཡུལ་གི་ཞེལ་བཅི་ཕོ་རབ་དང་། གོང་ཁྲུང་ནང་གི་
གོགས་ཚོགས་འོས་འགན་སྐྱབ་པ་དང་ངོ་བོའི་ཁྲུང་བར་ཡོད། བོད་པའི་བསམ་པ་དེ་ནི། ལོ་ངོ་སོང་སྤྱག་གི་
རིང་མི་དང་རང་བྱུང་ཁམས་བར་བན་ཚུན་རུས་པ་ཐེབས་པ་ལས་བྱུང་བའི་འཚོ་ཐབས་ཤིག་ཡིན་ལ། རིག་
གནས་ལ་འཕེལ་འགྲུར་བྱུང་བ་དང་བསྟེན་ནས་བོད་མིའི་སེམས་སུ་ལུགས་དང་སང་ང་ཚོས་བན་ཚུན་མཐུན་
སྤྱིལ་རོགས་སྤྱོད་ཀྱི་བསམ་པའི་དཔལ་ཡོན་འཇུགས་སྐྱབ་ལ། བོད་ལ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་མང་གཞི་ཡོད།

སློབ་གསོ་ལའང་རིག་གནས་ཆ་རྒྱན་སྐབས་ཐོག་ཏུ་ཐོབ་དཀའ་བ་ཞིག་མཆིས་ཅིང་། བོད་ཡུལ་དུ་ཁྱེད་མེད་
དང་། གཞན་ལ་མགོ་སློང་གཏོང་རྒྱ་དང་རྒྱ་འཕྲོག་གནས་ཚུལ་ཤིན་ཏུ་ཉུང་ལ། མི་ཞིག་སློབ་གཉེན་ཁར་
ཐུག་དུས་ལྟར་མོར་བལྟས་ནས་འདུག་བཟོད་མཁན་མེད་ལ། མི་ཚོར་རྒྱག་མཁན་དེ་བས་དཀོན། མཐུན་
སྤྲིལ་རོགས་སྐྱོར་གྱི་བསམ་བཤད་ཐོན་སྐྱེད་ཁོད་གང་དུའང་མཚོན། ས་ལ་ལ་ཐུང། མིར་ཆེ་ཚུང་ཡོད་པ་
དང་། བ་ལྷ་བར་དང་། རོ་མེད་བར་གང་ཡིན་ཀྱང་སྤྲུག་ལ་ཐུག་ཆེ་ཐམས་ཅད་གྱིས་རོགས་སྐྱོར་བྱེད།
རོགས་སྐྱོར་དེ་ནི་ཁེ་སྲོལ་ཅན་ལ་དམིགས་བཤད་གཏན་ནས་མ་ཡིན་པར། རོགས་སྐྱོར་ཐོབ་མཁན་དེས་ཐབས་
བཀོད་པ་དང་གོ་སྐབས་བཅའ་ཉེ་འདྲིན་གསོ་བྱེད།

གཞན་ལ་རོགས་སྐྱོར་བྱིན་པའི་ཀུན་སློང་ནི། བྱ་བ་དེ་བརྒྱན་ནས་ཚོགས་བསགས་གྱི་བསམ་བཤད་
སྐྱེས། དེའི་སྐབས་ཀྱིས། བོད་པའི་རོགས་སྐྱོར་བསམ་བཤད་དེ་སེམས་གཏོང་ནས་རང་འབྲུག་དུ་བྱུང་བ་ལས།
ཁྱེད་རྒྱུ་རྒྱུ་ལ་འབྲང་བརྒྱབ་པ་ནི་མིན། རྒྱལ་ཁབ་སྤྱི་ནང་གང་ཡིན་ཀྱང་གཏམ་འདི་འདྲ་ཞིག་འབྲུམས་
ཡོད་དེ། བོད་གྱི་སྤྱི་ཀུན་ཡོད་སར་ཁྱོད་རྗེ་སྤྱི་དབང་འབྲུམས་ཀྱང་ལྷོག་ནས་ཤི་བའི་དཔེ་མེད། ཅེས་བཤོ།

མཐུན་སྤྲིལ་རོགས་སྐྱོར་གྱི་བསམ་བཤད་འོག་ བོད་མིའི་སྲོལ་རྒྱུན་བར་གྱི་འབྲེལ་བ་དེ་གཅོང་ཞིང་དེ་
མས་མ་གོས་པ་ཞིག་རེད། བོད་པ་ཐུན་ཚུན་བར་ཁ་ཁོག་མི་གཅིག་པའི་འབྲེལ་བ་ཉུང་ཞིང་། རོགས་སྐྱོར་
ཐབས་པའི་མི་དེས་ཁ་རྒྱུ་རྒྱུ་ནས་བཀའ་དྲིན་ལུ་བ་མིན་ལ། དེ་སྤྱིས་གྱི་དྲིན་བསམ་བཤད་ལས་ཤེས། རང་
གཅིག་ལུ་བའི་སྤྱི་དབང་ལ་དམིགས་བཤད་ལས་གཞན་ལ་འབྲང་མི་རྒྱལ་པའི་བོད་པ་ཐ་མར་བཅི། ཞིབ་འཇུག་པ་
མང་སོས་མཚོན་པའི་བོད་མིའི་སྤྱི་སེམས་དང་རོགས་སྐྱོར་གྱི་བསམ་བཤད་འབྲུག་དུ་ཐོན་ཡོད་པ་རེད།

དཀའ་ཁག་ཆེ་བའི་ཁོར་ཡུག་འོག་གི་ཐོན་སྐྱེད་སྐྱབ་སྐྱངས་ཀྱིས་བོད་པའི་མཐུན་སྤྲིལ་རོགས་སྐྱོར་
གྱི་མཛེས་གཤིས་གྲུབ་མོད་ཀྱང་། བསྐྱེད་སེམས་ཆེ་བའི་ཞན་ཆའང་བྱུང་། འཚོ་བའི་ཡུལ་ཁྱོན་དང་། འཚོ་
སྐྱངས་གཏན་འཇགས་སུ་སོང་རྗེས། དབང་སྟོབས་ཀྱང་བྱུང་། དབང་སྟོབས་འདི་རྒྱ་ནག་གི་གནས་བབ་
དང་མི་འདྲ་བར་ལོ་རྒྱུང་ཐུག་འབྲེལ་ལོ་རྒྱུས་སུ། བོད་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་ཆབ་སྤྱི་དབང་གཞི་དེ་འདྲ་མི་དམ།
ཁྱི་སྲོང་བཅོན་གྱིས་བོད་གཅིག་གྱུར་གྱི་བཅོན་པའི་རྒྱལ་ཁབ་བཙུགས་ཀྱང་། སྤང་དར་མའི་རྗེས་ནས་སེམས་
བྱུར་ཐོར་ཉེ་མནའ་འབྲེལ་ཚོ་ཁག་དུ་མར་གྱེས།

ས་གནས་དང་ཚོ་ཁག་སོ་སོར་རང་རང་ལ་སྒྲ་མ་སྐྱུལ་སྐྱུ་རེ་དང་ཚོ་དཔོན་རེ་མཆིས་པས། སྐྱུ་བྲག་
དང་ཚོས་ལུགས་པ་རྩུན་མའི་གཉའ་གཞོན་ལོག་དུ་ཡིན་རིང་བར་དུ་གཟུན། རང་ཚུགས་ཡོད་ཀྱང་མངོན་མི་
བྱུང་བའི་མིའི་ཡོད་པ་དེར་རིན་ཐང་ཅི་ཡང་མེད་པར་གྱུར་ནས་ཐོབ་བྱུར་བཅི་འདོག་མ་ཐོབ། བཀའ་བཀོད་
ཞིང་བྱ་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་མི་དེའི་གཤེས་རྒྱུད་བཀའ་བཀོད་བྱུང་གཡོག་གི་སྐྱུག་ལ་སྐྱུར། སྐྱུ་བྲག་རབས་ནས་
རབས་རྒྱུད་དེ་དཔོན་པོ་ཡིན་པའི་གནས་བབ་བྱུང་། ཚོས་དང་སྤྱིད་ཀྱི་དབང་ཆ་གཅིག་གི་རྟེན་ཅ་གཅིག་
གིས་གཞན་དེ། སྤྱི་ཚོགས་དོ་དམ་ཀྱི་རུས་པ་སྐྱུ་སེར་དཔོན་རིགས་ཀྱིས་འདོན་པ་དང་། བཏོན་ནས་མིའི་
གྲལ་རིམ་ལམ་ལུགས་བྱུང་། མིའི་རང་རྒྱུད་ཡོད་ཚད་མི་དང་མིའི་བར་གྱི་གྲལ་རིམ་ལམ་ལུགས་འཇུགས་
བྱེད་ཀྱི་འབྲེལ་བའི་མི་ཚོས་ལ་སྐྱུར། ལྷོགས་སྐྱ་གཅིག་ལ་ཞབས་ཞུ་སྐྱབ་པ་དེ་མིའི་འདུ་ཤེས་སུ་གྱུར།
མཇུག་འབྲས་ནི། བྱ་བ་གང་དང་ཅི་ཡིན་ཐམས་ཅད་བཀོལ་སྤྱོད་བཞིན་མཁུན་ཡོད་པས་ཀད་པ་མ་འགྲུལ་
བར་རི་ལྟར་བཤད་པ་དེ་ལྟར་དུ་སྐྱབ་ན་ཚོགས་ད་ལྟའི་མངོན་སུམ་འཚོ་བའི་ཁྲོད་དུ་སྐྱར་བ་ནི། ལྷ་མའི་
གསུངས་དང་རྒྱལ་བོའི་བཀའ་བཅི་བ་དང་། ད་སྐབས་འགོ་ཁྲིད་པའི་བཤད་པར་བཅི་ལ། དོགས་པ་ནམ་
ཡིན་ཏུང་ཟས་མ་སྲོངས། འདི་འབྲེལ་ཁ་ལེན་ཚོགས་བཅིའི་འདུ་ཤེས་དང་འཕེལ་འགོས་སྐྱུར་བའི་དེང་རབས་
སྤྱི་ཚོགས་གཉིས་དོད་མི་མཚུངས་སོ།

རང་བྱུང་ཁམས་ལ་དགའ་ཞེན་དང་། སྤྱིང་རྗེ་འཚོལ་བའི་རེ་བ་དེ་བདེན་པ་འཚོལ་བ་ལས་ཆེ། བོད་
མཐོ་སྐང་དུ། མིའི་འཚོ་གནས་ཆ་རྒྱུན་ཞན་ལ་དཀའ་ཁག་ཀྱང་ཤིན་ཏུ་ཆེ་ཞིང་། ཐོན་རྗེས་དཀའ་ཁག་ཆེན་
པོའི་ངལ་རྩེ་ལས་བསྐྱེད་དགོས་པས། མི་རྣམས་ཀྱིས་རང་བྱུང་ཁམས་ལ་བཅི་མཐོང་ཤིན་ཏུ་ཆེ། མི་ཡང་
རང་བྱུང་ཁམས་ལས་བྱུང་ཞིང་། རང་བྱུང་ཁམས་ཀྱིས་མིའི་རིགས་གསོས། རང་བྱུང་ཁམས་མེད་པ་ཡིན་
ན་མི་སྐྱུའུ་ལས་འགྱུར་བའི་གཏམ་དེ་ཀའང་འབྱུང་མི་སྲིད། བོད་ཡུལ་དམངས་ཁྲོད་ཀྱི་ཏུ་ཁྲིའི་གཏམ་རྒྱུད་
དང་། རའི་གཏམ་རྒྱུད། ར་དང་ཚུའི་གཏམ་རྒྱུད། གཡལ་ཁ་ཁ་འབབ་གི་གཏམ་བརྒྱུད་སོགས་ནའང་བོད་མིའི་
རང་བྱུང་ཁམས་ལ་བཅངས་པའི་བཅེ་འབྲང་འདུས་ཡོད། མི་རིགས་གང་ཡིན་ཐམས་ཅད་རང་བྱུང་ཁམས་
ལ་གཅེས་སློབ་ཀྱི་དཔེ་ལུགས་ཡོད་ཀྱང་། བོད་པ་རྣམས་དེ་ལས་ལྷག་བོད་མིའི་སློབ་མི་གཙོད་པའི་འདུ་
ཤེས་དེ་ཡོངས་རྫོགས་ཚོས་ལུགས་ཀྱི་ཤུགས་རྒྱུན་མིན། བོད་པའི་འདོད་ཚུལ་ལྟར་ན། སེམས་ཅན་གང་

ཡིན་ཀྱང་རང་བྱུང་ཁམས་ཀྱི་ཆལ་ལོག་ཡིན་ལ། སེམས་ཅན་དེ་དག་གིས་ཀྱང་རང་རང་གི་སོག་ལ་
གཅེས་སློལ་བྱེད་པ་དང་། མིར་རང་གི་འདོད་པ་བསང་ཆེད་སོག་ཆགས་གཞན་གསོད་པའི་དབང་ཆ་ནི་
མེད།

བོད་མིའི་སེམས་པར་རང་རང་གི་སོ་སྤྲུགས་ལས་དུད་འགོ་གཞན་གི་ལ་མི་ཟ་བ་དང་། མི་རྣམས་
ཚོད་དོར། ཆིབས་ཏ། འགོག་བྱི་སོགས་ལ་བརྟེན་དུང་ཟབ་མོ་ཡོད། རྗེན་པ་ཡིན་ཀྱང་རང་གི་འཚོ་བའི་དགོས་
མཁོ་ལས་སྤུད་པའི་སོག་ཆགས་དོན་མེད་དུ་མི་གསོད། གངས་མེད་ཀྱི་ཡུལ་ལྷ་གཞི་བདག་སྤྱད་མཚོ་
བོད་ཡུལ་གྱི་ག་ས་གང་ནའང་མཆིས། ལྷ་དང་གཞི་བདག་ཅེས་པ་ནི་མིས་པར་བཏགས་པ་དང་། བཏགས་
པ་དེའི་ནང་ན་རང་བྱུང་ཁམས་ལ་བཅིངས་པའི་བརྟེན་དུང་ཟབ་མོ་འདྲེས་ཡོད། ད་སྐབས། མི་རྣམས་ཀྱི་
ནགས་གཅོད་པ་དང་། རི་དྲགས་རྗེན་པའི་དུས་སྟུ། བོད་ཡུལ་ནི་ནགས་རྗེངས་དང་སོག་ཆགས་གཞན་གྱི་
སོག་བྱོལ་སར་གྱུར་ཡོད། བོད་མིའི་ཉལ་ལོ་ཟ་བ་དང་། སྤྱི་ལོ་གསོན་པའི་ལྷན་པ་དེ་བས་ཟ་མི་ཤོད། གནས་
བབ་འདི་དག་ནས་ང་ཚོས་རིག་གནས་ཀྱི་བྱུང་པར་མཚོང་ཐུབ། དམངས་སྤྱི་ཞིག་ཏུ།

པ་ཡུལ་སློབ་ལྗང་གི་ཆུ་ཤོ།
ཤར་ནས་རྒྱུ་ཏུ་བཞུར་སོང་།
ཆུ་འདིས་བརྒྱན་པའི་སློན་ཤིང་།
བང་ལ་དགུང་དུ་རྒྱུག་ཡོད།
གལ་ཉེ་ཞིང་ས་བརྒྱན་ན།
མོ་ཉོག་ཟ་རྒྱབས་ཇི་བཞིན།
ལུག་དང་མཚོ་མོས་འཐུང་ན།
ཤལ་ཤལ་ལེ་ནས་རྒྱས་འོང་།
བྱ་དང་བྱུ་ཡིས་འཐུང་ན།
སྤྱི་སྤྱི་སྤྱི་ལོ་གསོན་ཤིང་།
ཤལ་དང་ཤལ་ཡིས་འཐུང་ན།
འཐུང་ལྗང་སྤར་ལས་སྤོབས་སོང་།
ཨ་...

པ་ཡུལ་གྱི་དལ་འབབ་རིང་མོ།
གངས་ལྷ་དཀར་པོ་ཁྱེད་གྱི་འབྲུང་ཁུངས་རེད།
པ་ཡུལ་གྱི་སྤུན་ཚོགས་རྒྱས་ཆེད།
བསྐྱེད་བའི་བར་དུ་བཞུར་དང་།
པ་ཡུལ་གྱི་ཚུ་བོ།

ཞེས་པའི་སྐྱེ་ཚོགས་འདིས་ནང་ནས་ཀྱང་བོད་པས་རང་གི་ཁོར་ཡུག་ལ་བཅིངས་པའི་བཅེ་དུང་།
རིན་ལྷུ་གཅེས་སློབ་སོགས་མཚོན། བོད་པར་མིའི་བྱས་པ་དང་རང་བྱུང་ཁམས་འདུལ་སྐྱབ་པའི་འདུ་ཤེས་
མེད་ལ། ས་འཐབ་གནས་འཛིང་གི་སློད་བའང་མེད། འཛམ་གླིང་གི་ཡང་སྟེང་ན་འཚོ་བའི་མི་རིགས་འདིར།
འཛམ་གླིང་གི་ཆེས་བྱམས་སྟེང་རྗེ་ལྷན་པའི་མི་རིགས་ཤིག་ཅེས་བའམ། འཛམ་གླིང་གི་ཆེས་གཞུང་བྱང་
བབ་ཆགས་ཀྱི་མི་རིགས་ཤིག་རེད་ཅེས་བའདད་ཀྱང་རུང་། ཡང་ན། ཆེས་གདོད་མ་དང་རྗེས་ལུས་ཀྱི་མི་
རིགས་ཤིག་རེད་ཅེས་བའདད་ཚོག་གང་ལྟར་ཀྱང་། བོད་པས་རང་གནས་སའི་རང་བྱུང་བཅོས་མིན་གྱི་ཁོར་
ཡུག་གཅེས་འཛིན་དང་མིའི་རིགས་གཅེས་འཛིན་གྱི་འདུ་ཤེས་དང་བསམ་སློབ་སྟོན་གྱིན་འདུག

རྗེ་ཚུའི་བཟང་ངན་ལ་བལྟས་ནས་སྤྲུགས་སློང་བ་དང་གནས་གི་ཆར་ཚུའི་འབབ་ཚུལ་ལ་བལྟས་
ནས་ཞིང་ལས་སྐྱབ་པ་ནི་བོད་ཀྱི་འབྲུར་ཐོན་ཁྱད་ཚོས་ཤིག་རེད། དབུལ་ཐོངས་ཀྱི་མཚོ་སང་འདིར་འཚོ་
སྐྱབ་པ་དེས་ཀྱང་མི་རིགས་འདི་རྒྱབས་ཚེན་ཡིན་པ་ར་སློད་བགྱིས་ཡོད། ཡིན་ནའང་། འོགས་གཞན་ན་
ཡོད་པའི་སློན་གསུབ་མི་སྐྱབ། ཁོར་ཡུག་ངན་པའི་རྒྱུ་གྱིས། མི་དང་རང་བྱུང་ཁམས་བར་གྱི་འབྲེལ་བའི་
ཐད། མིའི་ཁོར་ཡུག་ལ་གཉེས་ཚུང་གི་རྒྱུ་དུ་བསྐྱེད་ཅི་སྐྱབ་བགྱིས། རང་བྱུང་ཁམས་དང་འཐབ་པའི་
སབས་ནི་ཤིན་ཏུ་ཉུང་། རྗེ་རེ། ཚུ་བོ། གངས། ཁང་ཆག་བག་དོ། བགས་རྗེས་སོགས་གང་གི་ཐད་ཡིན་ཀྱང་
རང་བྱུང་ཁམས་གི་སོབས་ལྷགས་རོགས་སྐྱབ། དེའི་སྤྱིར། བོད་ལ་རང་བྱུང་གི་ལྷ་མང་སྟེ། ལྷ་སྐྱེ་གཉན་
དང་གཞི་བདག་དང་སྤྱི་འོང་རིག་གནས་རྣམས་སོ།

ག་དུས་ཡིན་ཀྱང་རང་རང་ལ་སྐྱུང་ལྷ་རེ་ཡོད་ལ། བོད་མིའི་སློད་གནས་གང་ན་མཚེས་པ་དེར་
མཚོད་ཉེན་རེ་བཞེངས། མི་རྣམས་རང་བྱུང་ཁམས་ཀྱི་འཛིགས་པ་ལ་སྐྱབ་པ་དང་བཀུར་བསྟོན་བྱེད་ཆེས་
པས་ཚོས་ལྷགས་ཀྱི་སྤྱིན་སྐྱབ་འཐེབས། དེའི་སྟེང་ཚོས་སྤྱིད་བྱུང་འབྲེལ་བྱས་པས་མི་རིགས་ཀྱི་རིག་

གནས་ལ་ཕྱགས་རྒྱུ་ཆེན་པོ་ཐེབས། རང་གི་དབང་ཤེད་དེའི་ཁ་ཕྱིར་གཏད་པས། མིའི་རང་གཤེས་གོང་
འཕེལ་དང་བདག་འཇོག་གི་འདུ་ཤེས་རེ་བརྟན་ཏུ་གཏོང་བར་ཚོད་འཇོག་ཐེབས། རང་བྱུང་ཁམས་ལ་དབང་
མེད་ཀྱིས་བསྐྱུན་པས་མི་རྣམས་ཀྱི་སྲོད་ལམ་རེ་བཟང་ཏུ་གཏོང་བར་རེ་བ་བཞག དེ་གཙོ་ཆེར་དགོ་སྐྱབ་
ལས་དབང་ཏུ་དགོངས་ཤིང་། ཚར་ཚུ་དུས་སུ་འབབ་པར་གསོལ།

རང་བྱུང་ཁམས་ལ་བརྟུག་དབྱེད་གཏོང་བའི་འདུས་ཤེས་སྤངས་ཏེ། ལྷོ་གྲོས་བཟང་བོ་རང་བྱུང་
ཁམས་དང་ལྷ། མི་བཅས་གསུམ་གའི་བར་ཀྱི་གཏིང་ཟབ་བསམ་གཞིགས་དང་གོ་རིམ་ཞིབ་པས། སྤྱི་
ཚོགས་ཀྱི་ནང་མི་དང་མིའི་བར་ཀྱི་འབྲེལ་བའི་ཐད་ཀྱང་བསམ་ལྷོ་གཏོང་ས་གལ་ཆེན་ཞིག་ཏུ་དགོངས།
འདི་ནི་ཐོན་སྐྱེད་རྒྱས་ཕྱགས་དང་དེའི་ཚུ་ཚད་ཤིན་ཏུ་དམའ་བ་དང་རང་བྱུང་ཚོན་རིག་ཚུ་ཚད་ཡུན་རིང་
བར་དུ་གོང་འཕེལ་འགོ་མི་ཐུབ་པའི་རྒྱ་རྒྱུ་གཙོ་བོ་རེད།

བརྟན་འཇགས་ལ་བསྐྱེད་པ། དཀའ་ཁག་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བའི་སྤྱི་སྲོད་ཀྱི་ཁོར་ཡུག་འོག་བོད་ཀྱི་ཐུན་
མོང་མ་ཡིན་པའི་སེམས་ཁམས་ཁྱད་ཚོས་ཏེ། བོད་བསྐྱེད་བྱུང་། བོད་མིའི་ཁོག་རྒྱ་ཆེ་ཞིང་། སྤྱུག་བསྐྱེད་
ནམ་ཡིན་ཀྱང་སེམས་ལ་བཟུང་། ལྷོ་གྲོས་དང་ཡིད་ཀྱི་འགྱུར་བ་གཉིས་པན་ཚུན་བརྟན་པར་འཇོག་ནས།
དངོས་པོ་དང་བདག་ཅེས་པ་གཉིས་ཀྱི་བར་འདོད་སྤྱོད་གསལ་བའི་གཅིག་གྱུར་བྱུང་། བྱུང་བ་དེས་དཀའ་
སྤྱུག་ཆེ་བའི་དངོས་ཡོད་ཀྱི་འཚོ་བའི་ཁོར་ཡུག་སྤྱི་ཚོགས་ལ་རང་ཉིད་བསྐྱུན་ཐུབ་པར་བསྐྱེད། བོད་ཀྱི་སྤྱི་
ཚོགས་བརྟན་འཇགས་ཡིན་པས་རང་བྱུང་ཁམས་དང་འཐབ་མི་དགོས་ལ། བསམ་གཞིགས་ཀྱང་མང་བོ་
གཏོང་མི་དགོས་པར། རང་བྱུང་གི་ཁོར་ཡུག་ལ་བསྐྱུན་ཐུབ་པས་ཚོགས་

སྤྱི་ཚོགས་ལ་བསྐྱུན་ན་ཆེ་མཐར་ཕྱིན་པ་དང་། དེ་ལས་འོག་སྟེ། ལྷན་དའི་གནས་བབ་ལ་གཏོང་
བརྟུགས་གང་བསྐྱེད་ཀྱང་མི་རྣམས་ལ་གཞོན་འཚོ། ལྷ་དང་རྒྱལ་བོར་ཡོན་ཏན་ཀུན་རྫོགས་པས་ལྷོ་དང་
ཐབས་བཀོད་པ་ཐམས་ཅད་ཡང་དག་ཡིན། མང་ཚོགས་ཀྱིས་གུས་བཀུར་དང་ཁ་ལེན་ཆོག་བཅི་བྱེད་
དགོས། གལ་ཏེ་མི་ལྷོ་གྲོས་ཅན་འགའ་རེ་བྱུང་དེ་རྒྱུ་ཚོས་དང་སྤྱི་སྲོད་ཤེས་ཀྱང་རྒྱ་བྱུང་ཏུ་སོང་བའི་རིག་
གནས་དེའི་ཁོར་ཡུག་འོག་ཁོས་བཞད་བྱེད་མི་བོད་ལ། སྲོད་པ་གཞན་ཀྱང་འབྱུང་མི་རུང་། བོད་པ་ཐམས་
ཅད་ཀྱིས་མཐུན་པའི་དགོ་འདུན་ཚོས་འཕེལ་སྤྱུག་དེ་མཐོང་མཁན་ཞིག་ཏུ་ཆགས་ཤིང་། ཁོ་རང་ཡང་དག་

དད་ལྡན་གྱི་ནང་བ་སངས་རྒྱས་བ་ཞིག་ཡིན་ལ། སྐད་རིགས་མང་བོ་མཐུན་བའི་མཁས་ཆེན་དམ་བ་ཞིག་
ཀྱང་ཡིན། དེ་མ་ཟད། གསུང་རྩོམ་མང་བོ་ཡོད་པ་དང་། སྐྱེ་བྱ་གི་བྱའི་དགོ་ཆེན་ཡིན་མོད་ཀྱང་། སྤྱི་
ཚོགས་ཀྱི་ནག་ཕྱོགས་གསལ་རྗེན་དུ་བཏོན་ནས་སྐད་ཆ་བདེན་པར་བཤད་པས་བཙོན་དུ་བཅུག་མཁར་
གཙོད་མང་དུ་སྤངས་མཐར་ཆེ་ལས་འབྲས།

བོད་ཀྱི་སྤྱི་ཚོགས་འདི་རི་སྲིད་བར་དུ་འགྲུལ་རྒྱ་མེད་པའི་རྗེས་སུ་ཞིག་དང་མཚུངས་ཤིང་། དེར་
རབས་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་ཚུ་བོ་ཆེན་པོའི་རྩ་རྒྱུ་བས་བཞུར་ནས་འོང་ཆེ། རི་ལྷར་གནས། གོང་འཕེལ་གྱི་ལས་ཀ་
རི་ལྷར་བྱེད། བོད་བསྐྱེལ་བའི་བར་དུ་གོང་འཕེལ་དུ་མ་སོང་ན་མཛེས་བར་སྐྱུ་བ་དང་། བོད་མི་དམངས་
རྒྱ་ནག་དང་མཉམ་དུ་སྤྱི་ཚོགས་རིང་ལུགས་ལམ་གར་བསྐྱོད་པར་རེ་བ་བཅངས་མཁན་ཡང་འདུག དེ་ནི།
མིའི་ཁེ་སར་དང་མིའི་རིགས་ཁྱོད་ཀྱི་སྤྱི་ཚོགས་གོང་འཕེལ་ཚོས་ཉིད་དང་འགལ་བས། བོད་ཀྱི་སྤྱི་ཚོགས་
གོང་འཕེལ་དུ་འགྲོ་དགོས་ན་དེས་པར་དུ་བརྟན་འཇགས་ཀྱི་འདུ་ཤེས་འདོད་དགོས། གཡུང་རྒྱུད་། །
དང་མཚུངས་པའི་བརྟན་པོའི་གོང་འཕེལ་གྱི་གོམ་ཁ་མདུན་དུ་སྐྱོད་དགོས་པ་ཁ་ཡོད་ལག་ཡོད་ཀྱི་མངོན་
འདོད་ཅིག་རེད།

ཁ། བོད་ཀྱི་སེམས་ཁམས་སྤྲིག་གཞིའི་ནང་རིམ་ཁྱད་ཚོས། ཆེ་སྤྱི་མིའི་འདུ་ཤེས་དང་། ལྷ་
འབྲེལ་གལ་ཆེན་དུ་བརྒྱུད་ནས་མི་འབྲེལ་སྤྲུང་རྒྱུད་། སློབ་རྒྱུན་གལ་ཆེན་གྱི་འདུ་ཤེས་ལྷུགས་
བྲག་པ།

བོད་ཀྱི་སེམས་ཁམས་སྤྲིག་གཞིའི་ཆགས་རིམ་སྟེ། རིག་གནས་གི་ནང་རིམ་སྤྲིག་གཞི་བྱ་བ་དེ་
རིག་གནས་སེམས་ཁམས་ཀྱི་ཕྱོགས་ངོས་སོ་སོར་བྱུང་ཡོད། ཕྱོགས་གཅིག་ནས་མི་རིགས་སོ་སོ་པར་
ཚུན་རྒྱས་ལོན་བྱེད་ཀྱི་ཐུན་མོང་བའི་གཞི་མཐུན་ཞིག་ཡོད་པ་སྟེ། དུས་རབས་བཙོ་བརྒྱུད་པའི་སྐབས་ཨི་ཏུ་
ལའི་མཁས་ཆེན་དམ་བ་སྟེ་ཁོ་། Giambattista Vico །ཡིས། མི་རིགས་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་གོ་ཐུབ་པའི་
སྤྱི་བདེ་ཞིག་ཡོད། ཅེས་བཤད་པ་དང་། ཕྱོགས་གཞན་ཞིག་ནས། མི་རིགས་སོ་སོའི་དཔལ་ངར་གྱི་ཆ་དེར་
རང་རང་གི་ཁྱད་ཚོས་རེ་མཆིས་པས་ཁྱད་པར་ཡོད་ལ། དུས་རབས་བཅུ་དགུ་བའི་སབས་ཀྱི་རྩ་རྒྱུན་སིའི་

མཁས་བ་ཚེན་པོ་དབྱི་སྤྱོ་ཐེ་ལི་རྒྱན་རྒྱ་ན་རེ། གདོན་མའི་འཛེང་རྫོ་ཞེས་བཤད་པའི་འཛེང་རྫོ་ལྷ་བྱའི་གནལ་
གཤེས་དེ་མི་རིགས་དེའི་སེམས་ཁམས་སླིག་གཞིའི་ནང་དུ་སྤྲས་ཡོད་ལ། དུས་རི་ལྟར་འགྱུར་ཀྱང་དེའི་རང་
མདངས་མི་འགྱུར།

ང་ཚོས་མིའི་རིགས་ཤིག་གི་སྤྱིའི་སེམས་ཀྱི་གཞི་མཐུན་ཤེས་དགོས་ལ། མི་རིགས་སོ་སོ་རང་རང་
གི་སྤྱན་མོང་མ་ཡིན་པའི་བྱང་ཚུན་ཀྱང་ཁས་ལེན་དགོས། དེའི་སྤྱིར། མཁས་བ་རྣམས་ཀྱིས་མི་རིགས་རིག་
གནས་ཀྱི་སེམས་ཁམས་སླིག་གཞིའི་ནང་རིམ་ལས། གདོན་མ་སྟེ་གནའི་དུས་ནས་བྱུང་བའི་ཆགས་རིམ།
ཞེས་པའི་ལྷ་ཚུལ་འདི་བཏོན། དེའི་སྟེང་སེམས་ཀྱི་ནང་འགལ་ཡུན་རིང་བ་ལྟ་སྟེ། ཚེ་འདི་དང་སྤྱི་མ། ཚོར་
འདུ་དང་རྗེས་དཔག་སྐར་དང་སྤྱི། བག་ཡོད་དང་ཐད་ཀའི་ཚོར་བ། ལོ་རྒྱས་དང་མི་ཚོས་བཅས་བར་གྱི་
གནད་དགོལ་ཐབས་སྤྱིར་བཏགས་དབྱུང་བཏང་། འགལ་བ་སྣ་ལྔའི་གོལ་ཐབས་ལས་མི་རིགས་དེའི་སྤྱན་མོང་
མ་ཡིན་པའི་བྱང་ཚུན་གྲུབ། གྲུབ་བ་བྱེ་བག་ཏུ་མི་ཚེའི་ལྷ་ཚུལ། ཡིད་ཀྱི་འགྱུར་བ་མཚོན་སྟངས། ཏྲིག་པའི་
གཞིགས་སྟངས། མཚོ་བསམ་གཏོང་ལུགས། རིན་ཐང་གི་ཚད་ཐིག་སོགས་ཀྱི་ཐད་ནས་མཛོན་པར་མཚོན།
བོད་ཀྱི་སེམས་ཁམས་སླིག་གཞིའི་ནང་རིམ་ཀྱི་བྱང་ཚུན་གཙོ་བོ་གཤམ་གསལ་གྱི་ཚན་པ་འགས་མཚོན་
སྟེ།

ཚེ་སྤྱི་མའི་འདུ་ཤེས། བོད་པ་པལ་ཚེ་བས་ཚོས་དད། དད་ཚད་མི་འད། ལྷ་བསྟན་ལ་གྲུབ་མཐའ་
མི་ཉུང་བ་ཡོད་ཀྱང་། ཚེ་སྤྱི་མའི་མི་ཚེ་ལྷ་ཚུལ་སྤྱན་མོང་གཅིག་མཐུན་ཏུ་སྤྲང་། འདིག་ཉེན་སྤྱད་བསྐྱེལ་དུ་
འདོད་དེ། ཚེ་འདིའི་སྤྱད་བསལ་ཚེ་སྤྱི་མའི་ལས་ཀྱི་རྣམ་སྤྲིན་ཡིན་པ་དང་། ཚེ་འདིའི་ལས་སྤྱི་མའི་སྤྱད་
བསྐྱེལ་གྱི་རྒྱ་ཡིན་པར་འདོད། དེ་ལྟར་རྣམ་ཤེས་རིགས་དུག་གི་ཁོད་དུ་རྒྱ་བ་དང་། མིའི་ཡོད་ཚད་ཡེ་ཤེས་
ཀྱི་སྤྱན་ཤོག་དུ་ཚུད་པས། སྤྱིག་བཤགས་ཚེད་ངེས་པར་གཞུང་དང་གཉོམ་ཚུང་གི་ཚུལ་དུ་སྤོད་པ་དང་།
འཆལ་གཏམ་སྤོད་ལོག་སྤོད་མི་བྱེད་པ་དང་། བཟོད་སྤོམ་འགྲན་མེད་དུ་གནས་པ་དང་། སྤྱིང་རྗེ་སྤོམ་
དགོས་བྱུང་། ཚེ་སྤྱི་མའི་ལྷ་ཚུལ་འདིས་བོད་པའི་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་མི་གཤེས་ལྟར། མཐར་སྤྱད་གི་མཛོན་འདོད་
དེ་ཏྲིག་བཏགས་ཀྱི་འདིག་ཉེན་སྤོད་སེང་ཞེག་ཏུ་བཅོལ་ཞེད་བསྟེག་པ་དེས་མཛོན་སྤུམ་གྱི་གོ་སྤྱད་སྤུམ་
ཚོགས་ཤོར་ཏུ་བཏུགས་ཏེ་རང་རང་བརྒྱགས།

དང་སྐབས་རང་རང་བརྒྱུ་བཞེན་པའི་ཉེན་ཁ་ཉེན་རེ་ནས་ཉེན་རེར་རྗེ་གསལ་དུ་འགོ་བཞེན་ཡོད།
གཞན་གྱི་རྩམ་ཁུག་འགྲོག་ན། བཀའ་རྒྱ་ལྷོ་བ་དང་། འགྲམ་ལྷགས་གཡས་ལ་བགྲིས་ན་གཡོན་པའང་
བཏང་པའི་གནས་བབ་བྱུང་། སྤྱིར་ན་བྱམས་སྤྱིར་རྗེ་མཛེས་པའི་མི་ཚོས་ཤིག་ཡིན། འོན་ཀྱང་། ཐལ་ཆེ་
ན་སློབ་ལ་མི་གཅེས་པའི་སྤྱོད་སྤངས་ཤིག་ཏུ་འགྱུར་ལ། ཁྲིམས་དེ་འདྲ་ཞིག་ནི་གྲ་བའི་འདུལ་ཁྲིམས་ཡིན་
བས་བྱེདས་ལ་མི་འོས། བོད་བས་ནང་ཚོས་ལ་དད་ཀྱང་། ཐམས་ཅད་རབ་བྱུང་བ་མིན། གྲ་བར་བྱམས་
སྤྱིར་རྗེ་ཆེ་དགོས་ལ། གཤམ་ཉེ་ཐམས་ཅད་རབ་བྱུང་ན་མིའི་རིགས་ཉམས་འགོ་བའི་རྒྱ་མཚན་ནི། མི་རྒྱུད་
སྤེལ་མི་ཐུབ་བས་སོ།

ཆེ་སྤྱི་མའི་ལྷ་ཚུལ་གྱིས་མི་ཚོས་འོག་ཏུ་བཅུག་ནས་ཐར་བ་མཐར་ཐུག་པར་རེ་བ་བཞག་འོན་ཀྱང་།
མིའི་རུས་པ་དང་སྟོབས་ལྷགས། རང་ཚུགས་བདག་སྤོང་གི་རུས་པ་བྱུང་དུ་སྤེལ་བའི་གོ་བབ་མེད་པར་
བཏང་། འདིར་དེང་རབས་ཀྱི་བཙོན་སེམས་དང་འགན་ཚུན་འདུ་ཤེས་ཞེས་པ་གཏན་ནས་མེད། ཆེ་འདི་སྤང་
མེད་དུ་གཏོང་བའི་མེ་ཆེའི་ལྷ་ཚུལ་འདི་རིགས་གནའ་དུས་སུ་རྒྱུན་བརྒྱུད་ནས་བརྒྱུད་པར་རེས་ནའང་།
འདིག་ཉེན་འདུར་འགོས་ཀྱི་གོང་འཕེལ་བྱུང་བའི་དེང་རབས་ཀྱི་འཚོ་ཐབས་ལ་རོགས་སྤོང་ཅི་ལྟ་བུ་བྱེད་པ་
དང་། རིག་གནས་འཕེལ་འགྱུར། སྤྱི་ཚོགས་གོང་འཕེལ་ལའང་རོགས་སྤོང་ཅི་དང་ཅི་ལྟ་བུ་བྱེད་དམ། རང་
གི་མི་རིགས་དང་བོད་ཡུལ་དེང་རབས་ཅན་དུ་བསྐྱུར་བའི་ལས་ལ་རྗེ་ལྟར་འབད་དམ།

སྤྱི་འབྲེལ་གལ་ཆེན་ཏུ་བརྒྱུད་ནས་མི་འབྲེལ་སྤང་རྒྱུད། བོད་བས་བཅེ་དུང་དང་པན་ཚུན་གྱི་རྩིས་
འདྲང་ལ་མཐོང་ཆེན་བྱེད་པ་དང་། སྤྱི་སྤྱོད་ནས་བཀའ་ན། བོད་བས་སངས་རྒྱས་དང་སྤྱི་ལ་བཅེངས་བའི་
རྩིས་འདྲང་དེ་མིའི་འདྲང་ལས་ཆེ།

མི་རྣམས་ཀྱི་སེམས་ཁ་ཐོག་མར་སངས་རྒྱས་དང་ལྟར་གཏང། དེའི་རེས་ནས་ད་གཞོན་མིར་
གཏོང། འཚོ་བའི་ཁྲོད་ལྷ་ག་ས་གང་དུ་ཡོད་པ་དང་། སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྐུ་འདྲའང་ག་ས་གང་དུ་ཡོད། སངས་
རྒྱས་ཀྱི་བཀའ་དང་སྤྱི་ལ་གསུངས་ནི་བུ་སྤྱུག་རྣམས་ཀྱི་མ་འོངས་ལུང་བསན་ཡིན་ལ། བྱིས་པ་བཅས་
མ་ཐག་དགོན་པར་ཁྲིར་ནས་མིང་འདོགས་པ་དང་། བ་མ་སྐུལ་སྐུ་རྣམས་ལ་རྩིས་ལྷུ་ཉེ། འདྲེལ་ཁ་གནང་
དུ་བཅུག་དེ་ནས་ཆེ་གང་བོར་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྐབས་ཐོབ་པ་དང་། སྐབས་དེ་གཉོམ་ལག་རྒྱས་ནས་གཉེན་

སྐྱེག་ཀ་ཤིའི་བར་དུ་ཡོད་ལ། མི་ཚེའི་སྐྱེང་ལམ་དེའི་ནང་དུ་ལྷ་དང་སངས་རྒྱུས་ཀྱི་ཞལ་གསུངས་ཇི་བཞིན་
བཤོད་པ་དང་། བ་མས་བུ་མོར་བཅངས་པའི་གཅེས་སེམས་དེ་ནི། སངས་རྒྱུས་ཀྱི་བཀའ་གསུང་ལ་བསྟུན་
ནས་ཚེ་བསྐྱལ་དུ་བཅུག་པ་དེའི་སྐྱེང་ནས་མཚོན། དེ་ལྟར་བཀྱིས་ན་ད་གཞོན་མངོས་སྐྱེག་གི་མ་འོངས་པའི་
འཚོ་བ་དོལ་ཐུབ་ལ། སྤིའི་གཞོན་པའང་སེལ་ཐུབ། བ་མའི་རྒྱབས་ཚེན་ཀྱི་གཅེས་སེམས་ཚུལ་འདི་འདྲ་
ཞིག་ཏུ་བསྐྱེལ།

མི་རྣམས་ཀྱི་རིན་ཐང་ཁྱེད་སྤོགས་ནང་པའི་འདིག་ཉེན་ལྟ་བུ་ཀྱི་སྤོགས་སུ་འཁོར། ལུ་རབ་ཏུ་
བྱུང་ན་ཁྱིམ་གི་གཟི་བཤིད་དུ་དོམས་པ་དང་། དེ་བཞུ་ཉེ་ཉ་ཚེན་པོར་གྱུར་ཚེ་ཁྱིམ་གི་དགོ་ཅམ་མ་ཡིན་པར།
སྤེ་བ་ཚོ་ཁག་དང་ལུང་བ་སྤོགས་པའི་རྒྱན་དུ་འདོད། ཚོས་ལུགས་དང་བ་དང་མི་ཚོས་གཉིས་བསམ་སྤོའི་
སྤེང་དུ་འདེས་པས། ལུ་སྐྱེག་རྣམས་ཀྱི་དེ་མེད་པོ་གོས་ཀྱི་རང་མདངས་ཉིན་རེ་ནས་ཉིན་རེར་ཡལ་འགོ་བས།
རང་བྱུང་ཁམས་དང་མི་རང་སྤེང་གི་གནད་དོན་མང་པོའི་དེ་བ་དང་མི་ཚེའི་སྐྱེགས་བསམ་དཔེད་དུས་ཀྱི་
དར་བཞིན་དུ་རིམ་གྱིས་ཞི་འགོད།

སྤོལ་རྒྱན་གལ་ཚེན་ཀྱི་འདུ་ཤེས། མིའི་རིགས་རིག་པའི་ཁྱེད་མཚོན་ལྟ་ཀྱི་ལྟེས་ཐེ་མེ་རྟེ་
(Margaret Mead) ཡིས། རིག་གནས་རྣམ་པ་གསུམ་དུ་བཀའ་ཡོད་དེ། སྤོལ་མཚོན་རིག་གནས་
།Postfigurative Culture། སྤོལ་མཚོན་རིག་གནས་།Configurative Culture། དང་།
སྤོལ་མཚོན་རིག་གནས་།Perfigurative Culture། བོད་ཀྱི་རིག་གནས་ལ་སྤོལ་མཚོན་རིག་
གནས་ཀྱི་བྱང་ཚོས་ལྟ་ཉེ། ད་ལྟའི་རིག་གནས་འདི་འདྲས་ཟེན་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་སའས་ཀྱི་རིག་གནས་ཡིན་ལ།
མ་འོངས་པར་སར་གི་རིག་གནས་སྤོལ་མཚོན་གི་བརྒྱུད་རིམ་ནང་འགྱུར་ལྡོག་འབྱུང་བཞིན་མཚེས།

པ་མེས་རྣམས་ཀྱིས་ཚ་བོ་བང་དུ་བངས་ནས་ཁོ་རང་གི་བརྒྱུད་ཟེན་པའི་མི་ཚེའི་ལམ་ག་དེ་རང་གི་
ཚ་བོ་འདིས་སྤོལ་བརྒྱུད་པར་སམ་པ་ལས། ཚ་བོའི་མ་འོངས་འཚོ་བར་དེ་ལས་གཞན་ཞིག་བརྒྱུད་རྒྱ་མེད་
པར་བསམ། མིའི་བརྒྱུད་ཟེན་པའི་འཚོ་བའི་སྐྱེང་ལམ་དེ་དེང་རབས་གསར་བའི་བརྒྱུད་ལམ་ཡིན་ལ། རང་
གི་སུ་རབས་ཚ་རྒྱུད་དག་གི་འཚོ་བ་ཇི་འདྲ་ཡིན་པར་གཏན་ཁེལ་ཀྱང་བཀྱིས་ཟེན། པ་མེས་ཀྱི་འཚོ་བའི་

བརྒྱུད་ལམ་དེ་ནི། བྱ་རབས་ཚ་རྒྱུད་རྣམས་ཀྱི་མ་འོངས་འཚོ་ལམ་ཡིན་པ་དང་། བྱིས་པ་རྣམས་ཀྱིས་མ་
འོངས་པ་ན་རང་གི་པ་མེས་རྣམས་ཀྱི་འཚོ་བའི་སྲིང་ལམ་རི་འདྲ་ཡིན་པ་དེ་ཉམས་སྲུ་མོང་དགོས།

ཞིང་ལས་ས་ཁུལ་གི་སྤྱི་ཚོགས་འགྲུལ་རྒྱ་མེད་པའི་རྒྱ་ཞིག་དང་འདྲ་བར། འབྲོག་པར་རུ་སོར་
སོལ་ཡོད་ཀྱང་། འགྲོ་ལམ་བརྟན་འཇགས་ཤིག་ལས་མེད། ཁོར་ཡུག་ཏུ་ཡོད་པའི་ངོ་ཞིག་དང་། མི་ཞིག་
དང་། མོའམ་མོ། བྱ་ཚེ་བ་དང་རྒྱུང་བ་སོགས་རུས་ཀྱི་མཐོ་དམན་ལས་སྐྱབ་པའི་བྱིས་གཞི་ན། རང་རང་ལ་
འདུག་སའི་ཁ་མལ་རེ་དང་། ལས་འགན་རེ་མཆིས། སྲུ་ཡིན་ཀྱང་འཇིག་རྟེན་འདྲིར་སྐྱེས་པ་ནས་བཟུང་
སར་གི་གོམས་སོལ་ངེས་པར་དུ་བརྩེ་དགོས་པས། ད་ལྟའི་བྱ་བར་སམ་ནས་ཉམས་ལེན་དང་ལག་ལེན་
བཟྱི་དགོས། ང་ཞེས་པ་སྲུ་ཡིན་པ་དང་། ངའི་འཚོ་བའི་ངོ་བོའམ་རང་བཞིན་ཅི་ཡིན་པ་དང་། སྐྱད་རི་ལྟར་
སྤྱ། སྤྱད་པ་རི་ལྟར་སྤྱོད། སྤྱོད་ལམ་རི་ལྟར་བྱེད། གཉེན་རི་ལྟར་སྐྱིག་འཚོ་བ་རི་ལྟར་བསྐྱང། པ་མ་རི་ལྟར་
བྱེད། གཤེན་རྗེའི་མདུན་ཏུ་རི་ལྟར་འགོ་བའམ། ཞེས་པ་སོགས་ཀྱི་གཞན་དོན་འབྲི་བ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ལན་ནི་
མངོན་སུམ་རེད།

འགྲིམ་འགྲུལ་མི་བདེ་བ་དང་། བརྟ་གསར་བ་མི་ཐོས་པ་གཉིས་སྦྲར་བསྐྱར་མཚོན་རིག་གནས་
འཕྲུང་བྱེད་ཀྱི་རྒྱ་རྒྱུན་གཙོ་བོ་རེད། ད་ཆར། བོད་ཡུལ་ཀུན་དུ་གཞུང་ལམ་ད་ལྟར་འཐེན་པ་དང་། རྩོགས་
ཐམས་ཅད་ཀྱི་བརྟ་གསར་བ་སྲུ་མཐུད་དུ་ཐོན་བཞིན་ཡོད་མོད། རིག་གནས་གནས་སྐབས་པའི་རྒྱུང་མཐའི་
ཡུན་ཚད་ལ་མི་རབས་གསུམ་དགོས། པ་མེས་ཡང་མེས་རྣམས་ཀྱིས་བྱ་རབས་ཚ་རྒྱུད་འཇིག་རྟེན་འདྲིར་
གནས་སྐབས་མིན་གི་ཉེན་ཁར་སེམས་ཁུར་བྱེད་པ་དང་སྐྱག་བཞིན་མཆིས། ཉེན་ཁ་དེ་ནི། བྱི་ནས་ཐོན་པའི་
བརྟ་མང་པོས་རང་གི་འཚོ་བའི་གཞི་རྩ་གཙོད་པར་དོགས། པ་མའི་བདེ་སྐྱིད་ཀྱི་ལྟ་རྒྱུལ་ནི་ཡང་མེས་ཀྱིས་
གཞན་ཁེལ་བཟྱིས་ཐེན་པ་དང་། ཁོ་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་བྱ་བྱ་མའི་ལས་དབང་ལ་སེམས་ཁུར་བྱེད་པ་དང་།
བྱ་དང་བྱ་མོ་རྣམས་ཀྱི་མ་འོངས་པ་རང་རང་ལྟ་བུ་ཞིག་འོང་དཀའ་བར་སེམས་ཁུར་བཟྱིད་བཞིན་པ་རེད།
ཡིན་ནའང་། བྱ་བྱ་མོ་རྣམས་ལ་འཕོ་འགྲུར་བྱུང་སྟེ། གཞན་གི་སྤྱི་ཚོགས་འཚོ་སངས་ལ་མོས་པ་ཆེན་པོ་
སྐྱེས་ནའང་། མི་རྒན་དག་གིས་ཁ་བརྟ་ལ་བསྟེན་སེམས་རྒྱུང་ཤིན་ཏུ་སེམས་རྒྱུང་བྱེད། ཚོད་ལྟའི་རྒྱུལ་དུ་
མི་ལ་ལག་འབྲེལ་བཟྱིས་ནས། རང་གི་ཚད་གཞི་ལྟར་དཔུང་འཛོག་གཏོང་། དོན་དངོས་ཀྱིས་ར་སྤྱོད་ཐེན་

བ་ལྷར། བོད་ཀྱི་སྤྱི་ཚོགས་འདི་འགྲུལ་རྒྱ་མེད་པའི་རྗེས་སུ་ཞིག་མ་ཡིན་ནའང་། མི་རྣམས་ཀྱི་བསམ་སྒོ་
འདི་ག་རྟེན་རིང་བའི་ཚད་དུ་ལུས་འདུག་འཕོ་འགྱུར་གི་རྒྱལ་ཁབ་ཁ་ལོན་ཏུ་བཅོན་པའི་འདི་ག་རྟེན་འདི་དེ་ལྷར་
གདོང་ལེན་པ་དང་། དུས་གསར་བའི་གོང་འཕེལ་ཁྲོད་ཀྱི་བདག་རི་ལྷར་བཅའ་དགོས་པ་ནི། སློབ་གསོའི་
བྱ་བའི་ལས་འགན་འགངས་ཅན་དུ་འཁུམས་སོ།།

གསུམ་པ། བོད་ཀྱི་སློབ་གསོ་ཡི་བསྐྱབ་གཞི་དང་འབྲེལ་བའི་རིག་གནས་ཆ་རྒྱན་ལ་དབྱེད་པ།

རིག་གནས་ཡོངས་ཀྱི་ཐད་ནས་བལྟས་ན། གཞི་མདངས་བཟང་ལ་སྤུན་སྲུང་ཚོགས་པ། དེའི་ནང་གི་
ངོ་མཚར་མད་དུ་བྱུང་བའི་ཆ་རྣམས་འཛམ་གླིང་ལ་གཏད་དེ། མིའི་རིགས་སྤྱི་ལ་ཞབས་འདེགས་ལུ་དགོས།
རིག་གནས་ཁྲོད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་རིག་པའི་བསམ་སྒོའི་ནང་ཞན་ཆ་རི་འབྲེལ་པ་དང་། ཡང་ན་ཕྱིས་སུ་ཚོས་
ལུགས་ཀྱི་འགྲུལ་རྒྱུན་ཐེབས་ཀྱི་ཡུལ་དུ་ཉམས་སྲོང་དང་། ཡུལ་ལ་མ་སྐྱར་བའི་ཡུལ་ཅན་ཀྱི་སྤྱི་རྣམ་དང་
གཅིག་བསྐྱུས་སོགས་འདུས། ལུངས་དེད་ན་སྤིད་པའི་ཚད་ཐིག་དེ་མིའི་སྤྱོད་པའི་ཚད་ཐིག་ཏུ་བསྐྱུས་པ་
རེད། སྤིད་པ་ཉིད་མིའི་རིན་ཐང་རྟོག་གཞིགས་ཀྱི་འབྱུང་ལུངས་ཡིན། ལུབ་གླིང་གི་དེད་རབས་མཚན་ཉིད་
རིག་པའི་མཁན་པོ་འགའ་ཞིག་གིས། མིའི་སོག་གནས་ཐབས་ཀྱི་སྤྱོད་རིན་ཐང་གི་ཚད་ཐིག་བཞག་པར་
བསྐྱར་ན། མཚན་ཉིད་རིག་པའི་ངོས་འདོན་སྤྱོད་པའི་ཐད་དང་རིན་ཐང་སྤྱོད་པའི་ཐད་གང་གི་འགོ་ལུངས་དེད་
ཀྱང་བོད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་རིག་པའི་བསམ་སྒོ་རྒྱལ་ཁབ་ཆེན་ཡིན།

མིའི་སློབ་ལ་གཞུགས་དུ་མེད་པའི་རིན་ཐང་ལྡན་པ་ནི་བསྐྱོན་དུ་མེད་ཀྱང་། མཚན་ཉིད་རིག་པའི་ངོས་
འདོན་སྤྱོད་པ་དང་རིན་ཐང་སྤྱོད་པས་མིའི་འདི་ག་རྟེན་རྒྱུད་རྒྱུད་གི་སྤྱོད་དུ་བཅུགས་པའམ། ཡང་ན། རྒྱ་རྗེ་རྒྱུད་
དུ་གཅུན་དེ་མིའི་སོག་གི་སྤྱོད་དང་། མིའི་འདོད་སྤྱོད་རྒྱུད་རྒྱུད་ནས་འགོ་བཅུགས་ཏེ་མིའི་ཆེ་སློབ་གི་རིན་
ཐང་ཐད་ཀྱི་ཚད་ཉིད་རིག་པ་བཅུགས། དེས་ན། ཚད་འདི་འབྲེལ་གཞི་བསྐྱུས་ཏེ་བཅུགས་པའི་མི་ཆེ་ལྷ་
རྒྱུལ་དང་རིན་ཐང་ལྷ་རྒྱུལ་འདི་གུ་ལོན་ཏུ་དོག་སོ་ཞིག་རེད།

ལྷ་རྒྱུལ་འདི་བཟུང་བའི་མི་རྣམས་ཀྱིས་བདག་གམ་སྤྱོད་གི་འདོད་སྤྱོད་སོང་ཐུབ་མིན་གིས་ཆེ་སོག་
གི་རིན་ཐང་སོགས་ཀྱི་དོན་སྤྱོད་ལ་ལྷ་བ་ལས། སློབ་གི་ཆེས་མཐོ་ཚད་དང་ཐུན་མོང་གི་རིན་ཐང་དང་དོན་
སྤྱོད་རྟོགས་དཀའ་བས། དེ་འཚམ་ཀྱི་མིའི་གོལ་བ་འཕྲོད་དཀའ། དེས་སྤྱིས་བྱ་རྒྱུད་དུའི་བདག་སྤྱོད་ཐུབ་པ་

ལས། བོད་དང་འབྲ་བའི་སྐྱེས་བུ་ཆེན་པོའི་བདག་སྐྱོང་མི་ལུབ། དེས་བྱ་དོག་ཉམ་སེམས་དང་། མིག་རྒྱུང་
ལྷུང་བ་དང་དངོས་བོ་ཆེ་རྒྱུང་ཅི་རིགས་པར་འདོད་སྟེང་ཆགས་པའི་སྟེར་འཛིན་རིང་ལུགས་པ་ལས་གཞན་
གསོ་སྐྱོང་བྱེད་མི་ལུབ། ཁོག་རྒྱ་ཆེ་ཞིང་མིག་རྒྱུང་རིང་བ་དང་མངོན་ལོག་མེད་པའི་རྒྱལ་སྐྱོང་ཆེན་གུ་མི་
གཤེས་ཅན་དེ་བས་སྐྱོང་དཀའ། སློབ་ལ་ཚད་ཡོད་ཀྱང་། སྲིད་པའི་དུས་ལ་ཚད་མེད་པས། བདག་ཅེས་
བས་སྲིད་པའི་ལུན་མོང་ཚད་ཐིག་དང་། འོས་འཚམ། གཅིག་གྱུར། མཉམ་འབྲེས། གཅིག་མཐུན་དང་། དེ་
ནས་སྲིད་པའི་ཚོས་ཉིད་རིན་ཐང་དུ་བཞག་ན། སྲིད་པའི་བྱ་བ་བདག་གི་བྱ་བར་བརྩམ་བ་དང་། རང་གི་བྱ་
བ་དེ་སྲིད་པའི་བྱ་བར་བརྩམ་ན་ད་གཞོན་བདག་ཅེས་པའི་ཆེ་སོག་གི་རིན་ཐང་དེ་སྲིད་པའི་འཕེལ་འགྲུར་
ཁོད་ལུན་རིང་ཞིང་ཚད་མེད་པའི་སར་བསྟེན་བྱུང།

མཁའ་ཁྲུབ་འགྲོ་བའི་སྐྱུག་བསྐྱེད་སྐྱེད་ཀྱི་ལེན། དེ་ལས་བྱུང་བའི་བདེ་བ་གཞུག་ཀྱི་སྐྱོད། ཅེས་པའི་
ཚད་དུ་བསྐྱེད་བྱུང་བ་དང་། མངོན་སྟོན་ཁ་ཞེ་མཐུན་ཞིང་བྱི་གསལ་ནང་གསལ་གྱི་རྒྱལ་སྐྱོང་ཆེན་མི་གཤེས་
འབྱུང་བུ། འདིའི་ཐད་ནས་བལྟ་ན། བོད་ཀྱི་སློབ་རྒྱུན་རིག་གནས་ཀྱི་རྒྱ་ཆེ་བའི་ལེགས་ཆ་དེའི་རྒྱུན་
སྐྱོང་དགོས། འདི་ནི་ཁྱད་བ་དུ་འབགས་པའི་མི་ཚོས་གསོ་སྐྱོང་གི་སྤང་གཞི་ཡིན་ལ། མང་གཞི་འདི་ཡོད་
ཆེ། མི་ཚོས་སློབ་གསོ་ལེགས་ལམ་དུ་ཆས་དེས། དེ་མ་ཡིན་པར། སྲིད་དེབ་ཅི་འབྲ་བཟང་ཡང་བོད་རིག་
གནས་དང་འབྲེལ་མེད་ཀྱི་ཤེས་བྱ་དེ་ནི་སྐད་སྟོན་མོའི་ཁ་གཡང་ཅམ་ལས་སྤྱིང་བོ་ཅི་ཡང་མེད་པས། སྤང་
རྩོ་མེད་པའི་རྒྱ་མ་ཞིག་དང་ཅེས་མི་མཚུངས།

ཡང་། འདོད་ཚུལ་ཞིག་ལ། བོད་ཀྱི་ས་ལོགས་སྤྱི་ཚོགས་རྗེས་ལུས་ཡིན་པས། དེའི་རིག་གནས་
ཀྱང་དེང་རབས་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་འཕེལ་ཁ་དང་མི་འབྲུང་བས། སློབ་གྲུའི་སྲིད་གཞིས་དེས་པར་དུ་གསར་རྒྱུང་
གི་དེང་རབས་ཤེས་བྱ་བརྩམ་ནས་སློབ་མ་རྣམས་གོ་བྱུང་དུ་དེང་རབས་ཅན་གྱི་མི་སྣའི་ཚད་དུ་འཐེན་དགོས་
པར་འདོད། ཁོ་བོ་ལྟ་ཚུལ་འདིར་མི་འཐད། གལ་ཏེ་རྒྱ་ཆེ་བའི་མི་རིགས་རིག་གནས་ཀྱི་རྒྱབ་རྟེན་མ་བཞིས་
ཆེ། མིའི་དེང་རབས་ཁྱད་ཚོས་ཏེ། རང་གཤེས་ཅི་དགར་གྲོལ་བ་དང་འགྲན་སེམས་གཉིས་ཀྱིས་ཉམ་བ་
སྟེར་དོན་དང་། མིག་རྒྱུང་ཅི་བྱ་ལས་ཀྱང་སྐྱུང་ཞིང་རྒྱུང་བ་དང་ཐམས་ཅད་གལ་མེད་དུ་སམ་བ་དེ་ནི། ལུབ་
སྤིང་མ་ཅ་རིང་ལུགས་པའི་སློབ་རྒྱུན་རིག་གནས་ཀྱི་འབྲས་བུ་ཡིན་པ་ལས། འོ་སློབ་སྤྱི་ཚོགས་རིང་

ལུགས་པའི་བསམ་པའི་དཔལ་ཡོན་གི་བསྐྱེད་ལུལ་མིན། རང་ཉིད་གཅིག་ལུ་སྐྱིད་ཟ་སྐྱིད་བཏུང་། གང་བདེ་
དེ་ལྟར་ལུ་སྐྱོད་པ་དང་མི་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་སྐྱེར་སེམས་བཅངས་ཏེ་སྐྱེར་དོན་སྐྱབ་ནས་སྐྱི་ཚོགས་གོང་
འཕེལ་ལ་སྐྱལ་འདེད་ཀྱི་གནས་ལུགས་དེ་དང་རབས་པར་ངེས་པར་ལྷན་པའི་མི་གཤེས་དང་སྐྱི་ཚོགས་
གོང་འཕེལ་ཀྱི་སྐྱལ་ཤུགས་གཏན་ནས་མིན་ལོ་སེམས།

བོད་ཀྱི་རིག་གནས་ཡིན་ན་ཚོས་ལུགས་རིག་གནས་ཡིན་དགོས་པའི་ཁྲབ་པ་མེད། བོད་ཀྱི་རིག་
གནས་ནང་ན་ཚོས་ལུགས་ཀྱི་ཆ་མང་ལུ་ཡོད་པར་སྐྱམ་སྐྱེ་ཚོས་ལུགས་རིག་གནས་སུ་བགྱངས་ནས་
ཡོངས་རྫོགས་དོན་མེད་ལུ་བསྐྱོན་པ་དེ་ནི་མ་མཐའ་མི་ཚོས་དང་འགལ་ཡོད་པར་མ་ཟད། ཚན་རིག་ཞིབ་
འཇུག་གི་མི་ཚོས་དང་ཡང་འགལ་ཡོད། རིག་གནས་ཀྱི་ནང་ན་ལོག་གྱུར་བའི་ཆ་མང་ལུ་འདུག་ཀྱང་། དེ་ང་
ཚོས་ཚོས་ལུགས་ལ་ཁག་འགལ་མི་རུང་། ཚོས་ལུགས་ཀྱི་རྫོངས་དད་རྒྱུད་རྒྱུད་དང་མིའི་ལུགས་བསམ་
རྣལ་མ་དང་། བསམ་པའི་འཁོར་ལྗོངས་བར་གྱི་ཁྲད་པར་ངེས་པར་འབྱེད་དགོས། མཚན་ཉིད་རིག་པའི་
གཞུང་ལུ་གནས། ས། ལྷ་སོགས་ཀྱི་འཛིན་ཚུལ་དེ་གངས་རིའི་ཞིང་ཁམས་ཀྱི་ལྷ་དང་། དཀོན་མཆོག་
དང་། བདེན་པ་དང་། དྲང་དོན། སྤྱང་ཇེ། མཛེས་ཚོས། བདེ་བ་ཅན་དང་ཤམ་བ་ལ་བཅས་དང་འབྲ་བར།
མིས་པར་བསྐྱལ་བའི་འོས་མཐུན་གི་སྤྲིག་རིམ། ཚད་ཐིག་ཚོས་ཉིད་རང་བཞིན་ཅན་གྱི་རིན་ཐང་ཐོབ་ཐང་
དང་། ཉམས་སྲོང་གིས་བསྐྱེད་པའི་རྫོགས་པའི་ཆ་ཐམས་ཅད་མིའི་སེམས་ཁམས་བརྒྱུད་དེ་རྒྱུད་བའི་འབྲས་
བུ་ཞིག་ཏུ་སྣང་།

རིག་གནས་འདི་དག་ལོག་གྱུར་ལུ་སོང་བ་དང་། ལྷོས་མེད་ལུ་གྱུར་ཞིང་། ད་དུང་མི་འོངས་རིན་ཐང་
འཛིན་སྐྱེད་ས་བཅན་འཛོག་གམ་མིའི་ཆེ་སློག་གི་རིན་ཐང་ལ་བསྐྱོན་ཆེ་ད་གཞོད་རྒྱན་ཚོས་སུ་སྣང་བ་དང་།
གཡོ་སྐྱེད་དང་གཉི་ལྷག་གི་དོར་གྱུར་མོད། འོན་ཀྱང་། མིའི་སློག་ལ་མི་བསྐྱོན་པ་དང་བདག་གི་རང་བཞིན་ལུ་
གྲུབ་པར་ཡང་མི་བསྐྱོན་པའི་གནས་བབ་ལོག་ཏུ། ང་ཚོས་དེའི་མི་ཚོས་རིན་ཐང་དང་མཛེས་དཔྱོད་རིན་ཐང་
བསྐྱོན་མི་རུང་། གནའ་རབས་དང་དེང་རབས་ཀྱི་དུས་སྐབས་གང་ཡིན་ཀྱང་། མ་འོངས་པའི་སྐབས་ཐམས་
ཅད་ལུ་ལུགས་བསམ་དང་དད་པ་ནི་མེད་ལུ་མི་རུང་བ་ཞིག་ཡིན།

རྒྱལ་སྐོར་གྱི་བསམ་བཤེན་ལྟེན་མི་རྒྱུ་ལ། སེམས་ཀྱི་འདུན་པ་འདྲ་མཉམས་ལྟར་དུ་མི་རྒྱུ་དེ་
ནི། ཚུལ་རིག་དང་། སྐྱུ་རྩལ་གྱིས་བསྐྱེད་པའི་མཛེས་དཔྱད་ལུགས་འདུན་དང་མཛེས་པའི་སྐྱུ་རྩལ་རྟོག་
ཡུལ་ལ་བསྐྱེད་པ་དང་ཀུན་ནས་མཚུངས། བསམ་བཤེན་འཛིན་ཉེན་འདི་རིགས་མེད་པར་གྱུར་ན། སྐྱུ་རྩལ་
གྱི་མཛེས་ཆ་དེ་དེ་ལྟར་གྲུབ། ལུ་བ་སྤོང་གི་དེང་རབས་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་བསམ་བཤེན་འཛིན་ཉེན་པ་དེ་ནི། རིག་
གནས་དེའི་ཁྲིད་ཀྱི་དགོངས་ཆ་སྟེ། རང་དབང་། འབྲེལ་ཉམས། ཡོངས་ཁྲབ་ཀྱི་བྱམས་བརྩེ་སོགས་ཀྱི་ལུགས་
འདུན་གཏོར་ཟེན་པ་ལྟར། ད་དུང་རྒྱ་མཚོན་གལ་ལོན་དུ་ཆེ་བ་ཞིག་ནི། མ་ཅུ་རིང་ལུགས་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱིས་
དངོས་སྐྱབ་ཚོན་རིག་གི་གོང་འཕེལ་དང་ཚོས་ལུགས་དད་པའི་བར་གྱི་འབྲེལ་བ་ལེགས་གོལ་བྱེད་མ་ཐུབ་
པས་ལན།

གནས་ཚུལ་མཐའ་འཇགས་འཛིན་ཉེན་བྱེད་པོ་མེད་སོང་བ་དང་། མིའི་བསམ་བཤེན་དང་། ཡིད་ཀྱི་འགྱུར་བ།
སེམས་བཅས་ལ་འཛིན་ལྟེན་མེད་སོང་བས། མིས་ཟང་ཟེང་གི་དངོས་པོའི་ཡོངས་སྤྱོད་ཀྱི་བདེ་བ་རྒྱུར་རྒྱུར་
ཅམ་ལ་བསྐྱེད་པ། ལུ་བ་སྤོང་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་དེང་རབས་སྤྱི་བསྐྱུར་བའི་པམ་ཁའི་ཉམས་སྤོང་དེ་ནི་ང་ཚོས་
མཉམ་འཛོམས་བྱེད་དགོས་སུ་ཞིག་ཤིང་།

ང་ཚོས་བོད་ཀྱི་རིག་གནས་ལ་བརྟེན་དཔུང་ཞིབ་འཇུག་གཏོར་དུས་དང་། བོད་ཀྱི་རིག་གནས་
གསར་བ་འཇུགས་སྐྱབ་བྱེད་དུས་དང་། བོད་ཀྱི་སློབ་གྲུའི་བསྐྱེད་པའི་འཇུགས་སྐྱབ་བྱེད་དུས་སུ། རང་གྱུར་
རིང་ལུགས་དང་། ཉམས་སྤོང་དངོས་སྐྱབ་སྐྱབ་བ་དང་གཏན་ཚིགས་དངོས་སྐྱབ་རིང་ལུགས་ཀྱི་དཔུང་ཐབས་
རི་ལྟ་དེ་བཞིན་དུ་བཀོལ་མི་རིགས་པར། མིའི་རིན་ཐང་གི་སྤོང་ཚོར་དང་། ཉམས་སྤོང་དང་རྟོགས་སུ་
གྱིས་གནང་བའི་པ་རོལ་འཛིན་ཉེན་གྱི་རིག་གནས་རིན་ཐང་དང་དོན་སྤྱིང་ཡོངས་རྫོགས་གཙང་དག་གྱི་དོར་
བཀྲིས་པ་བརྒྱུད། ལུས་དུ་ལུས་འདུག་པ་ནི་དངོས་པོའི་འཛིན་ཉེན་གྱི་བདེན་པའི་རང་བཞིན་དམར་རྗེན་པ་
དེ་ཤིང་།

གལ་ཏེ་དེ་ལྟར་ཡིན་ན། འབྲུག་ལྷུང་ལྷུང་གི་དངོས་པོའི་འཛིན་ལྟེན་འདིར་མི་ཆེའི་ལུགས་བསམ་
དང་མི་ཚོས་ཀྱི་བསམ་བཤེན་ལྟེན་མེད་དང་དོན་སྤྱིང་མེད་ཟེན་ལ། དངོས་ཡོད་ཀྱི་བདེན་བཞིན་རྒྱུར་རྒྱུར་གིས་
མིའི་ལུགས་བསམ་དང་། དད་པ། མི་ཆེའི་ལྟ་ཚུལ། རིན་ཐང་ལྟ་ཚུལ་བཞེངས་མི་ཐུབ། དེ་ནས་མི་ཆེ་ལ་

སིང་བོ་མེད་པར་འདོད་པ་དང་། འཚོ་དགོས་པའི་རིན་ཐང་དང་དེ་སྐྱབ་པའི་དགོས་པ་འང་མེད་པར་འདོད་
ཁར། བསམ་རྒྱ་དན་རྒྱ་མེད་པར་གྱུར་བ་དང་། རྒྱ་རྩལ་གི་བདེན་བྱམས་མངོས་གསུམ་མེད་པར་འགྱུར་བ་
དང་། དབྱུགས་འབྱུང་སེམས་གསོ་བཅས་མེད་མཐར། དངོས་པོ་ཙམ་ལ་བསྟེན་པ་དང་དེའི་ཆེད་དུ་སོག་
ཀྱང་གཏོང་བའི་བསམ་པ་དེས་མི་དང་མིའི་བར་གྱི་བསམ་སྒོ་ཐམས་ཅད་དང་། འབྲེལ་དམ་པའི་རྩིས་འབྲང་
དང་གཞན་སོགས་དངོས་པོའི་ཁེ་ཕན་གྱི་སྟངས་ལ་སྦྱར་ཏེ། རྒྱ་ལོར་ལོངས་སྟོན་བཅས་ཡོད་ཚད་འབྲེལ་བ་
འདིའི་སྟེལ་ཐག་ལྟ་བུར་གྱུར།

དབང་བོ་ལྗེའི་སྟོན་ལུལ་དེར་བསྟེན་ཆེད། མི་རྣམས་ལ་ཟ་འཕུང་ཅེད་སྟོ་བཅས་གྱི་མི་ཚོགས་པར།
བཅམས་སྦྱང་། རྫོས་གར། རྫོག་བརྟན། རྫོག་པའི་ལྷན་མོ་བཅས་ན་དམར་རྩེན་དུ་བྲིས་པའི་ཁྲག་གི་འཁོར་
མོ་བསྐྱར་བ་དང་འདོད་སྟོན་སོགས་སྦྱ་རྩལ་གྱི་སོག་ཏུ་བཟུང་། དབང་བོ་སྣ་ལྗེའི་སྟོན་ལུལ་ལ་བསྟེན་ཆེད།
འདོད་སྟོན་བཅམས་ཚོས་འགའ་ཞིག་དུ་ཉལ་ཁྲིའི་སྟེང་གི་སྟོན་སྟོལ་ཞིབ་ཏུ་བྲིས་པས་མི་ཚོགས་ད་དུང་ཕྱི་
རོལ་ཁོར་ལུག་ཏུ་སྟོན་དགོས་པ་དང་། འཛིག་རྩེན་འདི་བྲིས་པས་མི་ཚོགས་པར་དེའི་སྐོར་གྱི་སྦྱུག་ཅེ་ལྟ་
འདྲའི་ལུལ་དུ་བསྐྱེད་སྤྱོད།

འདི་དག་ཐམས་ཅད་འཛིག་རྩེན་གི་དགོ་མཚན་མངོན་པའི་བསམ་པ་ནི་མ་ཡིན་པར། མི་ཚེའི་བྱ་བ་
ཐམས་ཅད་དམར་རྩེན་ཏུ་གང་ཟག་མི་ལ་བསྟན། ད་དུང་བདེན་ཡོད་ཀྱི་ཚུལ་དུ། དེ་རྣམས་ཀྱང་མ་རེད་ཅེས་
སྤྲིང་། འོན་ཀྱང་། རྣམས་འདིའི་མི་འདི་བསམ་ཤེས་གྱི་སོག་ཆགས་ཤིག་མ་ཡིན་ལ། རིག་གནས་གྱི་ཆ་
དང་ལྡན་པའི་སོག་ཆགས་ཀྱང་མིན། དེ་ནི། རོ་ཚ་མེད་པ་དང་ཁེལ་མེད་ཀྱི་ཕོ་མོ་རེད། སོག་ཆགས་གྱི་རང་
གཤིས་ཙམ་ཡོད་པའི་མིའང་ཚོར་བ་ཙམ་མོང་ཤེས་པའི་སེམས་ཅན་ཞིག་ལས་གཞན་མིན། དངོས་པོའི་
ལོངས་སྟོན་རྒྱས་ཀྱང་། བསམ་པའི་འཛིན་རྩེན་སྟོང་བར་གྱུར་ཆེ། མིའི་རིགས་སོག་ཆགས་སྤྱིར་བཏང་བར་
གྱུར་བ་ལས་གཞན་གང་ཡང་མིན།

ཡིན་ནའང་། ངས་སྟོལ་རྒྱན་རིག་གནས་ཐམས་ཅད་རྒྱན་འཛིན་བགྲིས་དགོས་ཞེས་བཤའ་བ་ནི་
མ་ཡིན་པར། གསལ་བཤའ་བྱེད་དགོས་པ་ཞིག་ནི། གལ་ཏེ། དེང་རབས་གྱི་རང་བྱུང་ཚན་རིག་ལག་རྩལ་
བཟུང་ནས་སྟོལ་རྒྱན་རིག་གནས་ཐམས་ཅད་ལ་དགོས་མེད་ཀྱི་བསོན་འཇུགས་པ་ནི་སྟོན་དུ་ཟད་དེ། སྟོལ་

རྒྱན་རིག་གནས་དང་འབྲེལ་བ་སྤྱི་ཚམ་ཡང་མེད་པའི་དེང་རབས་རིག་གནས་ཀྱི་སློབ་གསོ་བཏང་ན་བསྐྱེད་
སོབས་མེད་པར་འགྱུར་བ་དང་། སློབ་གྲུའི་སློབ་གསོ་ངེས་པར་ཚོས་ལུགས་ཀྱི་འདུ་ཤེས་གཙའ་དག་གི་
ལུས་པ་ཐོན་དགོས་པར་མ་ཟད། སྤྱི་ཚོགས་འིང་ལུགས་ཀྱི་འདུ་ཤེས་གསར་བ་དགོས།

འདུ་ཤེས་གསར་བའི་མ་ལག་འཇུགས་ཤེད་ཀྱི་མང་གཞི་ནི། རིག་གནས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གྲུབ་
འབྲས་ཡིན་དགོས་ཏེ། དེའི་ནང་བསྟོན་པ་དང་། དགག་པ། རྒྱན་འཛིན། མང་དོར་བཅས་འདུ་ལ། དེར་
བརྗོད་བྱ་གཏོང་བའདུ་དང་རྗོད་བྱེད་ལུན་ལུས་ཚོགས་ཤིང་ལུང་དང་རིགས་པའི་རྒྱབ་རྟེན་བཅོན་སོ་ཡོད་
དགོས། འདི་ལྟར་བགྱིས་ན་ད་གཞོན་སློབ་གསོའི་ལུས་པ་སྟེ། རིག་གནས་འཇུགས་རྒྱན་དང་རྒྱན་འཛིན་གི་
ལུས་པ་འདོན་སྤྲུལ། སློབ་ཚུལ་དང་། སློབ་ཚེད་ཀྱིས་སློབ་མའི་སློ་སློ་འབྱེད་སྤྲུབ་མོད་ཀྱང་། གོ་རིམ་ངེས་
ཅན་ཞིག་གི་ལམ་ནས་ཚེ་བ་ལས་སློས་དོན་གཞན་ཉོགས་དཀའ།

སྲིད་པའི་ཚད་ཐིག་ལ་མི་ཚོས་ཀྱི་བདེན་མཐའ་ཡོད་པ་ཉོགས་མི་སྤྲུབ་པ་དང་། ཚུ་ཚུ་ཡིན་པ་དང་།
རི་ཅིའི་སྲིད་ཀྱི་ཡིན་པའི་ལན་ཐེབས་ཤེད་ཀྱི་རིགས་པ་བསྐྱེད་དཀའ། དེའི་རྒྱ་མཚན་ནི། དེང་རབས་ཡོ་བྱང་
དེ་རིགས་ཀྱིས་རི་རི་ཡིན་པ་དང་། ཚུ་ཚུ་ཡིན་ཚུལ་གི་གནས་ལུགས་དེ་རི་སྲིད་བར་དུ་བསྐྱར་བཀོད་གཏོང་
མི་སྤྲུལ། སྲིད་པའི་དངོས་ཡོད་རང་བཞིན་གི་ཚད་ཐིག་དེས་རང་བཞིན་དེ་ཀ་མི་ཚེའི་ལུགས་བསམ་དང་།
དད་པ། མི་ཚོས་ཀྱི་ཁྱབ་འཕགས་རོག་ཡུལ་དུ་འཐེན་མི་སྤྲུལ། ཤེས་དགོས་པ་ཞིག་ལ། རང་བྱུང་ཚན་རིག་
གི་ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་གཙོ་ཆེར་ཐོན་སྐྱེད་ལུས་ལུགས་ཀྱི་ཚུལ་དུ་རང་བྱུང་ཁམས་བསྐྱར་བཀོད་ཀྱི་བརྒྱུད་
རིམ་ཁོད་ཐོན་ལས་སྤྱི་གཞི་དང་། རིག་གནས་སྤྱི་གཞི་ལམ། སྤྱི་ཚོགས་འབྲེལ་བ་སོགས་མཐུན་པར་འགྱུར་
བ་མའི་རིན་ཐང་འདུ་ཤེས་སམ་རིན་ཐང་འཛིན་ཚུལ་གི་གོང་འཕེལ་དང་འཕོ་འགྱུར་བསྐྱེད། དེའི་སྲིད།
རིག་གནས་ཁོད་ཀྱི་ཚན་རིག་གི་རྒྱ་དེ་ནི་རིག་གནས་ཀྱི་རྒྱ་གཞན་དང་འབྲེལ་བ་སྤྱི་ཚོགས་མཚེས། གལ་
ཏེ། རིག་གནས་ཀྱི་གོང་འཕེལ་མེད་ན། ཚན་རིག་ལ་གོང་འཕེལ་འབྱུང་མི་སྲིད་ལ། རིག་གནས་ཀྱི་གོང་
འཕེལ་ནི་རྩོག་འཛིང་ཆེ་བའི་བརྒྱུད་རིམ་ཞིག་ཡིན་པས། རིག་གནས་ཀྱི་རྒྱ་གཞན་རྣམས་འཕོ་འགྱུར་བྱུང་
བ་མ་ཟད་སོག་སྤྲུལ་ཀྱང་བརྒྱབ་སྟེ། ཚད་ངེས་ཅན་ཞིག་ལ་བསྐྱེབས་ཆེ་དེའི་རང་བཞིན་ལ་མཚོང་བསྐྱོད་ཀྱི་
ལུས་པ་མཚོན། སློལ་རྒྱན་རིག་གནས་སྲིད་ལུང་སྤང་དོར་བཀྱི་མི་རུང་བ་མ་ཟད། མང་གཞིར་བརྒྱུད་སྟེ་སྤྱི་

ཚོགས་རིང་ལུགས་ཀྱི་རིག་གནས་གསར་བའི་འཇུགས་སྐྱུན་དམིགས་ལུལ་དུ་འཛིན་དགོས། སློབ་གྲུའི་
ཁྱིད་གཞིས་སློལ་རྒྱུན་རིག་གནས་ཀྱི་ཚ་བའི་དཔལ་ངར་ངེས་པར་ཤེས་དགོས་ལ། ཚ་བའི་དཔལ་ངར་དེ་ལྟེ་
བར་བཟུང་ནས་ཉེ་འཁོར་དུ་གནས་པའི་རིག་གནས་འབས་བྱ་དེ་དག་ཐོན་རྫས་གསར་བ་དང་ནང་དོན་
གསར་བའི་ཆ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་འདེས་མཚམས་ཀྱང་ཡིན་དགོས། སློལ་རྒྱུན་རིག་གནས་ཀྱི་དགེ་མཚན་དང་
མིའི་རིགས་ལུན་མོང་ལོངས་སློད་ཀྱི་དགེ་མཚན་གཉིས་ཀྱི་བར་མཐུད་རེ་འདོད་བསྐྱེད་དགོས། ལྷ་ཚུལ་རྙིང་
བ་བསྐྱེད་ཏེ། སྤྱི་ཚོགས་རིང་ལུགས་ཀྱི་ལྷ་ཚུལ་གསར་བ་མཛོན་འགྲུབ་ཀྱི་སློབ་གསའི་རུས་པ་འཇུགས་
སྐྱུན་བྱེད་དགོས་སོ།།

རིག་གནས་གང་ཡིན་ཀྱང་། གཞན་ལ་མི་བསྐྱབ་ནང་ལ་མི་སྤེལ་བའི་གནས་བབ་འོག་རིག་གནས་
ཀྱི་ཆ་སོ་སོ་པན་ཚུན་སྐྱུལ་འདེད་འབྱུང་དགའ། དེ་ནས་གཅིག་གི་སྤྱིང་གཅིག་སྐྱབ་བཏབ་ནས་བསྐྱེད་པས།
ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་མདུན་སྐྱོད་གོམ་ཁ་བསྐྱོག་ངེས་ཤིང་། འཕེལ་ལམ་གསར་བའི་ལམ་སྤེལ་འགོག་སྤིད། བོད་ཀྱི་
རིག་གནས་ལ་གནས་བབ་འདི་བྱུང་ཡོད། ལོ་རྒྱུས་སྤྱིང་རིག་གནས་སོ་འབྱེད་ཀྱི་དུས་དེ་ནི་བོད་ཀྱི་རིག་
གནས་དར་བའི་སྐར་རེད། ཞང་ཞུང་གི་དུས་ནི་དེ་ལྟར་ཡིན་ལ། ཁྱི་སློང་བཅོན་ཀྱི་སྐབས་ཀྱང་དེ་འབྲ་རང་
རེད། འདི་འབྲའི་སྐོ་འབྱེད་ནི་བསམ་སྐོ་དང་རིག་གནས་གཉིས་ཀའི་སྐོ་འབྱེད་རེད།

འོན་ཀྱང་། བང་བསྐྱུན་བོད་དུ་གཞི་ཆགས་པ་ནས་རིམ་གྱིས་ཁ་ནང་ཕྱོགས་ཀྱི་ལམ་དུ་ཞུགས། དེ་
ནས་ཚོས་ལུགས་རིག་གནས་ཀྱི་ཆ་གཞན་རྣམས་ཀྱི་སྤྱིང་ལུ་མཐུད་དུ་སྐྱབ་བཏབ་པ་དང་། སྐྱེ་དམ་ནས་
རྗེ་དམ་དུ་སོང་། སྐྱབ་བཏབ་པའི་རིག་གནས་མ་ལག་དེས་མི་སློ་གོས་ཅན་མང་བོའི་ཤེས་རབ་དང་། ཡིད་ཀྱི་
འགྲུར་བ་དང་ཀུན་གཞིའང་བསམས། བསམས་པ་དེ་ལས་ལོ་རྒྱུས་སྤྱིད་སྐྱབ་གི་མཆི་མ་མང་བོ་བསྐྱེལ།
དགའ་ཁག་ཆེ་བའི་རང་བྱུང་ཁོར་ལུག་རྒྱང་རྒྱང་མ་ཡིན་པར། སློལ་རྒྱུན་རིག་གནས་ལས་འཕེལ་བའི་རིན་
ཐང་དང་རྟོག་གཞིགས་ཀྱི་བཀག་རྒྱའང་ཡིན།

བོད་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་ལུན་རིང་གི་གྲུབ་མཐའི་འཐབ་ཚུད་དེ་རྗེ་སྤིང་བར་དུ་ནང་འཐབ་དོན་མེད་ཀྱི་ཚུལ་
ལས་གོལ་མི་ཐུབ་པར་སྐྱང་ལ། ཚུད་གཞི་དེ་བཅད་ན་དོན་སྤྱིང་དེ་ལས་དགོན། ལུལ་སློལ་ཆ་ལུགས་ནས་
གྲུབ་མཐའི་བར་དུ་བཅད་པ་དང་། རང་བྱུང་གི་གཞོན་ཆབས་ནས་གྲུབ་མཐའི་བར་དང་། བ་ཚོ་ནས་གྲུབ་

འོན་ཀྱང་། ལས་ཀ་འདིའི་དམིགས་ལུལ་མ་འོངས་པར་གཏོང་དགོས་པ་དང་། ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་ཉམས་མོང་བསགས་ནས་སློལ་རྒྱུན་རིག་གནས་ཀྱི་ནང་རྐང་དེ་མདུན་སྐྱོད་གོང་འཕེལ་གྱི་སློབ་འཁུར་སུ་བཟུང་སྟེ། བོད་མི་དམངས་ལ་ཞབས་འདེགས་ལུ་བ་དང་། རང་གི་མི་རིགས་དང་མི་དམངས་ལ་ཞབས་འདེགས་ལུ་བ་དང་མིའི་རིགས་སྤྱི་ལ་ཞབས་འདེགས་ལུ་བྱེད་བཀྱི་དགོས། ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་འཕེལ་ཁར་སློབ་འཁུར་མེད་པས། བོད་རིག་གནས་ཀྱི་གོང་འཕེལ་སྟེ་བཏབ་པའི་བགོགས་སྐྱེ་དེ་གཏོང་དགོས་ན། རང་གི་མི་རིགས་དང་མི་དམངས་ལ་དགའ་བའི་སློབ་རྒྱུན་མཁས་པ་རྣམས་དང་། མི་ནས་མི་རབས་བར་གྱི་གསར་གཏོང་གྱི་དཔལ་རར་ལྡན་ལ་མི་རིགས་རང་རྩིས་ཆེ་བའི་མི་ཚོས་དང་ལུས་པ་བྱུང་ལྡན་གི་དུས་རབས་གསར་བའི་མིར་བརེན་དགོས།

མི་སྣ་གསར་བ་སྐྱོང་དགོས་ན་སློབ་གསོར་བསྟེན་དགོས། ཁོ་རྣམས་ལ་རྒྱ་རབས་པ་ནས་སློལ་རྒྱུན་རིག་གནས་ཀྱི་ཉིང་བཅུད་རྒྱུན་འཛིན་དང་། ཡང་དེར་རབས་ཚན་རིག་གི་ཤེས་བྱའང་ལྡན་དགོས། ཚོས་ལུགས་ལ་གཞུང་བའི་གནད་དོན་འདི་སློབ་གསོའི་འགན་ཁུར་རྒྱུར་རྒྱུར་མ་ཡིན་པར། འཚོ་བའི་ཁོར་ལུག་ཀུན་ལ་ཁུབ་པའི་ཚོས་ལུགས་ཀྱི་སྤང་ཚུལ་སྤང་ཚོགས་ལ་ལག་འབྲེལ་བཀྱིས་ཏེ་རྗེས་དཔག་ཚད་མས་དབྱེད་པ་བཏང་། གནས་བབ་ངོ་མའི་ཁ་བརྟེན་དང་། ཉམས་མོང་གིས་འབོད་སྐྱུལ་གཏོང་དགོས། རྩི་བྲག་ཏུ་བཤའ་ན། སློབ་གྲུའི་ཁྱིད་གཞིས་འགན་འདི་དང་དུ་ལེན་དགོས། བསྐྱབ་གཞིའི་ནང་དོན་ཁྱོད་ངེས་པར་སྤོངས་དད་དང་ཚན་རིག་བར་གྱི་འཐབ་ཚོད་དང་། གདོང་ཐུག་ཚོར་བ་དང་རྗེས་དཔག་གི་བར་གྱི་འཁོར་རྒྱུན་དང་། ཕྱིར་འཐེན་དང་མདུན་སྐྱོད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་གཞུང་ལུགས་བཅས་ལྡན་དགོས། བསྐྱབ་གཞིའི་ནང་རིག་གནས་ཀྱི་ཆ་ཡོངས་རྫོགས་འདུ་དགོས། ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་རྐང་སློབ་གོལ་ཐུབ་པ་དང་། རང་འཐབ་བདེན་བསྟེན་གི་ལུལ་ཅན་ཏེ། སློབ་མ་གསོ་སྐྱོང་བྱེད་ཐུབ་པ་དང་། གསར་གཏོང་བཀྱིས་ཏེ་རིག་གནས་ཀྱི་གོང་འཕེལ་ལ་སྐྱུལ་འདེད་བྱེད་པའོ།།

ལེན་གསུམ་པ། བསྐྱབ་གཞི་དང་བོད་ཀྱི་བྱིས་པའི་འཚོ་གནས་ ཁོར་ཡུག་དབར་གྱི་འབྲེལ་བ།

རིག་གནས་ཀྱི་རྩ་བའི་དཔལ་འབྲས་དབྱུང་འགོ་བཙུགས་ཏེ། བོད་རིག་གནས་ཀྱི་སེམས་ཁམས་སྐྱིལ་གཞིའི་གནས་བབ་ལ་དབྱུང་བ་བཏང་བས་མི་ཚོགས་པར། ད་དུང་བོད་ཀྱི་བྱིས་པའི་འཚོ་གནས་སུ་སྤང་བའི་རིག་གནས་གཙུག་ལྷན་དང་འོས་འགན་སློབ་གསོའི་བསྐྱབ་གཞི་བར་གྱི་འབྲེལ་བར་གཏོང་བའི་གྲོས་བློ་བྱེད་པ་གཏོང་དགོས།

བོད་ཀྱི་བྱིས་པའི་འཚོ་གནས་ལ་ཞིབ་འཇུག་གྱེད་པའི་དམིགས་ཡུལ་དམ་བཅུ་ནི། བོད་ཀྱི་སློབ་མའི་འཚོ་བའི་ཁོར་ཡུག་དངོས་དང་རིག་གནས་ཀྱི་རྒྱ་ལོངས་གཞི་བཞུགས་ཏེ། བོད་ཀྱི་འོས་འགན་སློབ་གསོའི་བསྐྱབ་གཞི་འཇུགས་སྐྱེད་གི་སེམས་ཁམས་རིག་པའི་རྣམ་པ་གཞི་བཙུག་བའོ།།

དང་པོ། འཚོ་བའི་ཁོར་ཡུག་ཅེས་པའི་གོ་དོན།

འཚོ་བའི་ཁོར་ཕྱག་ཅེས་པ་ནི། དུས་མུང་དུ་ཞིག་གམ་རིང་བོ་ཞིག་གི་ནང་། མིའི་སྲོད་པ་དང་
སེམས་ཁམས་ལ་འབྲུགས་རྒྱུ་ཐེབས་བྱེད་ཀྱི་སྤྱི་སྡེ་ཕྱི་ནང་གི་ཆ་རྒྱུ། མི་སུ་ཡིན་ཀྱང་དུས་གནད་འགག་
ཅིག་གམ་ཡུན་རིང་གི་ནང་སེམས་སུ་ཉར་བའི་དངོས་པོ་དང་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་ཁོར་ཕྱག་ཉིལ་བོར་ཟེར།³

མིའི་གོང་འབེལ་གྱི་སྐབས་རེ་རེར་དེ་མཐུན་གི་འཚོ་བའི་ཁོར་ཕྱག་རེ་མཆིས་པ་དང་། སེམས་
ཁམས་ཀྱི་འགྲུར་བ་དེ་ནི། ཕྱིའི་འཚོ་བའི་ཁོར་ཕྱག་གི་སྲོགས་ག་གོ་མོའམ་རྣམ་པ་ག་གོ་མོ་ཞིག་ལ་བརྟེན་
ནས་བྱུང་། མིའི་བྱ་སྲོད། མནོ་བསམ། རྣམ་འགྲུར། རེ་བ་དང་ཐ་ན་མི་ལམ་ཡང་སེམས་ཁམས་ཀྱི་འགྲུར་
བ་ཞིག་རེད། འགྲུར་བ་འདི་དག་རྒྱུན་མེད་པར་བྱུང་བ་ནི་མ་ཡིན་པར། འཚོ་བའི་ཁོར་ཕྱག་ནང་རྒྱུ་སྤྱི་
ཚོགས་དུས་མཉམ་དུ་འཛོམས་ནས་བྱུང་བའི་གནས་བབ་ཞིག་རེད། འཚོ་བའི་ཁོར་ཕྱག་ཅེས་པའི་ནང་དུ་
མི་སའི་སེམས་ཀྱི་འགྲུར་བའི་བྱུང་བ་དང་འབེལ་ཡོད་ཀྱི་བྱ་དངོས་འདུ་བ་མ་ཟད། དུམ་པ། རྐང་ཆ། རྒྱ་
ཅལ། རེ་འདོད། རྣ་སྐྱུང་དང་ཚོས་ལུགས་ཀྱི་བག་ཆགས་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་གཅིག་བསྐྱུས་ཀྱང་རེད། གཅིག་
འཛོར་གཅིག་ལུ་མཐུན་དེ་པན་ཚུན་འདྲེས་སྤོལ་གྱི་འཚོ་བའི་ཁོར་ཕྱག་གིས་མིའི་སེམས་ཀྱི་འཛིག་རྟེན་
གྲུབ། འཛིག་རྟེན་འདིའི་ནང་མིའི་ཉམས་མོང་། ཤེས་བྱའི་ཡོན་ཏན་དང་རིན་ཐང་འཛིན་ཚུལ་བཅས་འདུ་བ་
མ་ཟད། དེའི་ནང་འདས་ཟེན་དང་མ་འོངས་པའི་ལྷ་ཚུལ་ཀྱང་འདུས་ཡོད།

འཚོ་བའི་ཁོར་ཕྱག་གི་སྤྱི་རིམ་ནི། རང་བྱུང་སྤྱི་སྲོད་ཀྱི་འཛིག་རྟེན་ཏུ་ཡོད་པའི་དངོས་པོ་མཐའ་
དག་ [non-psychological foreign hull] རང་བྱུང་ཁོར་ཕྱག་ཏུ་བྱུང་བའི་སྤྱི་སྲོད་ཀྱི་འཛིག་
རྟེན་དང་ནང་བཅུད་ཀྱི་སེམས་བྱུང་གཉིས་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་མཉམ་འདུས་རང་བཞིན་ཅན་ཞིག་ཡིན། དེ་ནི་
མིའི་མཐའ་འཁོར་གི་རྒྱབ་ལོངས་ཡོད་ཚད་དེ། དཔེར་ན། སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་ཚོགས་པ་དང་། ས་གནས་སམ་མི་
རིགས་ཀྱི་ལྷ་ཚུལ་དང་། རིན་ཐང་འཛིན་ཚུལ་དང་དད་པ་སོགས་ལྟ་བུའོ། དེ་དག་ནི་འཚོ་བའི་ཁོར་ཕྱག་
གྲུབ་བྱེད་ཀྱི་ཐོག་མའི་རྒྱ་ཆ་ཡིན། རིག་གནས་ཀྱི་གྲུབ་རྒྱ་སོ་སོ་ལུ་མཐུན་དེ་སེམས་བཞོད་མ་འདེས་པ་
དང་། དངོས་པོ་དང་བསམ་པའི་ཁོར་ཕྱག་གི་ཚུལ་དུ་མིའི་འཚོ་བའི་གནས་ཁོར་ཕྱག་གི་མཐའ་བསྐྱོར་གྲུབ།

3 རྒྱ་ཞབས་Maurice Pledger ལགས་ཀྱིས་མཛད་། [བསྐྱབ་བ་སློབ་གཉེར་གྱི་གཞུང་ལུགས་དང་དཔེ་མིང་།] མི་
དམངས་དཔེ་སྐྱོན་ཁང་། འོག་ངོས་332 པ།

མིའི་སྐྱད་པའི་རྩོལ་བར་ཐད་ཀར་གི་ཤུགས་རྒྱུན་ཐེབས་མི་སྲུབ་པར་གནས་ཐ་དད་པའི་ཚུལ་རྒྱུད་རྒྱུད་རེད།
ཡུལ་ཐ་དད་པ་འདིའི་ཆ་ཞིག་མིའི་སེམས་ཁམས་དང་འབྲེལ་བ་རྒྱུད་ཆེ། འཚོ་བའི་ཁོར་ཡུག་ཏུ་གྱུབ།

སེམས་ཀྱི་འདྲིལ་ཉེན་དེ་སྲུ་མཐུན་དུ་རྒྱ་བསྐྱེད་བཞིན་པར། དེའི་རྒྱ་མཚན་ནི། ཡུལ་ཐ་དད་པ་དེ་
དག་རིམ་བཞིན་མིའི་འཚོ་གནས་སུ་གྱུར་བས་རེད། ཡུལ་ཐ་དད་པ་དེ་དག་མིའི་འཚོ་གནས་སུ་འགྱུར་མིན་
ནི། ཡུལ་དེས་མི་ལ་མིར་མི་མངོན་པའི་དགོ་མཚན་ཞིག་ཐོན་མིན་ལས་ཡུལ་དེས་མིར་བག་ལ་ཞ་བའི་དགོ་
མཚན་སྤང་རྒྱ་མེད་པའི་ཡུལ་ཐ་དད་པ་དེ་ནི་མིའི་འཚོ་གནས་སུ་འགྱུར་མི་སྲུབ།

མིའི་འཚོ་གནས་སུ་གྱུར་བའི་ཡུལ་ཐ་དད་པ་དེས་མི་ལ་དགོ་མཚན་ག་གོ་མོ་ཞིག་གནང་བ་དང་།
དགོ་མཚན་དེར་བཟང་ངན་གཉིས་ཀྱི་ཆ་མཆིས་སྲིད་པ་དང་། སེམས་གཉིང་ལའང་བསྐྱ་བེད་ཀྱི་ཤུགས་
ཆེན་པོ་ཐེབས། བསྐྱ་ཤུགས་དེ་ལའང་བཟང་སློབ་དང་ངན་སློབ་ཀྱི་ཆ་གཉིས་མཆིས། བཟང་སློབ་ཀྱི་
དེར་སྲུག་པའི་ཁོར་ཡུག་གི་ཡུལ་ལམ་དོན་དེར་སེམས་འགྲུག་གི་རུས་པ་ཡོད་པས། སེམས་ཀྱི་གནད་དོན་
ལ་ཞེན་ཁ་ལོག་པ་དང་། སེམས་ཀྱི་རེ་ཁ་སྤོང་བའི་བཀག་དང་འགྲོག་བྱེད་དུ་འགྱུར། མིའི་བདེ་བ་ལ་གཞོན།

གཉིས་པ། བོད་ཀྱི་སློབ་མའི་འཚོ་བའི་ཁོར་ཡུག་དང་སློབ་གྲུའི་ཁྲིད་གཞི།

སློབ་མའི་འཚོ་བའི་ཁོར་ཡུག་གི་ཕྱི་སློབ་དང་། འཚོ་བའི་ཁོར་ཡུག་ཅེས་པའི་གོ་དོན་གྲུབ་བྱེད་ཀྱི་
གཞུང་གིས་འོས་འགན་སློབ་གསོའི་བསྐྱབ་གཞི་ཞིབ་འཇུག་ལ་དོན་སྣང་འགངས་ཆེན་ཞིག་བསམ་ལོད།
བོད་ཀྱི་སློབ་མའི་འཚོ་བའི་ཁོར་ཡུག་གི་ཕྱི་སློབ་ཞེས་པ་འདིར་སློབ་གྲུའི་ཆ་རྒྱུན་ཐེབས་ཅད་འདུས་ཡོད་པ་
མ་ཟད། མི་དམངས་རྣམས་ཀྱིས་ལོ་ངོ་སྟོང་གྲག་མག་པོའི་རིང་སྐྱུན་པའི་དངོས་པོ་དང་བསམ་པའི་ཐད་ཀྱི་
རིག་གནས་ཀྱི་ཆ་ཐམས་ཅད་འདུས།

བསྐྱབ་གཞི་ལ་མངོན་གྱུར་བསྐྱབ་གཞི་དང་སྐྱོག་གྱུར་བསྐྱབ་གཞི་གཉིས་སུ་དབྱེ། དེ་གཉིས་ཀྱི་
དམིགས་ཡུལ་ནི། མི་སྣ་གསོ་སྦྱོར་ཡིན་ལ། རིག་གནས་ཀྱི་འབས་བྱ་ལེགས་གདམ་དང་སློབ་སྦྱོར་གི་བྱ་བ་
སྐྱབ་ཐབས་དང་འཕེལ་རིམ་གིས་གྲུབ། བསྐྱབ་གཞི་སྐྱོག་མ་ནི་རྩོལ་བྱུང་གི་སློབ་མའི་ཁོར་ཡུག་ཐ་དད་པའི་
ཆ་དེ་ཡིན་དགོས་ལ། སློབ་མའི་འཚོ་བའི་ཁོར་ཡུག་གི་ཡུལ་ཐ་དད་པ་དང་དེའི་གྲུབ་ཆ་གཞན་དག་ནི་རང་

བྱུང་ལྟོ་གྲིས་གྲུབ་པའམ། ཡང་ན་རྩོལ་བྱུང་གི་རུས་པས་གྲུབ་ཚུལ་དུ་སྤང་། ཆེས་སྤ་བའི་བསམ་པའི་
རྩོལ་བ་ལས་བྱུང་བའི་བསྐྱབ་གཞི་དེའི་དོན་དངོས་པན་འབྲས་ཐད་ནས་བཤད་ན། མིང་གཞིར་གྲུབ་འབས་
བཟང་པོ་ཞིག་ཐོབ་མེད་ཚོད་རེད། འདི་ལ་རྒྱ་རྒྱུན་གཉིས་མཆིས་ཏེ། གཅིག་ནི། བསྐྱབ་གཞི་དང་ཡུལ་ཐ་དད་
པའི་ཆ་གཞན་དག་བར་གྱི་གཅིག་འདེས་ཡིན་ལ། གཉིས་ནི། བསྐྱབ་གཞི་དང་སློབ་མའི་འཚོ་བའི་ཁོར་
ཡུག་བར་གྱི་གཞི་མཐུན་དེ་རེད། བསྐྱབ་གཞི་དང་། ཡུལ་ཐ་དད་པའི་ཆ་གཞན་དག་དང་སློབ་མ་བཅས་
གསུམ་བར་གྱི་པན་རྒྱན་འབྲེལ་བ་ནི་པན་རྒྱན་རྒྱ་འབས་སུ་སོང་བའི་འབྲེལ་བ་ཞིག་ཡིན།

བོད་ཀྱི་སློབ་མའི་འཚོ་བའི་ཁོར་ཡུག་གི་ཡུལ་ཐ་དད་པའི་ཆ་དེས་ཐད་ཀར་བསྐྱབ་གཞིའི་པན་
འབྲས་ལ་ཚོད་འཛིན་བྱེད། བསྐྱབ་གྲི་འཚོ་བའི་འཚོ་ཐབས་གཅོས། འཚོ་བའི་ནང་དོན་ནས་རྟོག་འཛིན་
གི་སྤྱི་འཛིན་རིག་གནས་སློབ་ཤིང་དང་། རིག་གནས་རིན་ཐང་གི་མ་ལག་ཏུ་གྲུབ་པའི་ཚོས་ལུགས་དད་པ་
དང་། རང་མཚན་པའི་སློབ་གྲི་ཆེ་ཐག་ནས་མི་རིགས་སྤྱིའི་ལོ་རྒྱུས་འབྲེལ་རིམ་བར་གྱི་གནས་བབ་འདི་
ཐམས་ཅད་གྲིས་བོད་ཀྱི་སློབ་མའི་སེམས་ཁམས་ཁོར་ཡུག་ལ་རྒྱ་ཆེ་ཞིང་ཡུན་བརྟན་པའི་འཚོ་གནས་སྤྱད།
སྤྱི་རྒྱུན་འདི་དག་གིས་བོད་མིའི་བྱ་སྤྱོད། ལོ་མས་སློབ། བཟང་བཏུང་གི་སྤྱི་གཞི། སྤྱི་རྒྱུས་ཚོས་ལུགས།
རྩོལ་རིག་མཛེས་ཚོས་རིག་པ། གཏམ་རྒྱུད། ལྷ་སྤྱད། རིན་ཐང་འཛིན་སློབ་སོགས་ཀྱི་རིག་གནས་ནང་
དོན་མཚན་ལ། རང་དོན་འདི་དག་ལ་ལོ་ངོ་སོང་ལྷག་གི་ལོ་རྒྱུས་ལྡན་ཅིང་། ཆེས་གཟབ་འཛིན་གི་རྩོལ་བ་
ལས་གྲུབ་པ་མིན་ཀྱང་། དེའི་རུས་པ་སློབ་གྲུ་དང་དགོ་ཆེན། བསྐྱབ་གཞི་བཅས་ལ་ཤིན་ཏུ་གཤམ་ཆེད།

རིག་གནས་སྤྱོད་མཁུན་དང་རོལ་མཁུན་དུ་གྱུར་བའི་མི་ནི། རིག་གནས་ཀྱི་ཡུལ་ཅན་ཡིན། རིག་
གནས་ཀྱི་དོན་སྤྱིང་མངའ་བའི་མིས་སྤྱི་ཚོགས་སུ་ཞུགས་ཏེ་འབྲེལ་བ་བཅའ་བ་དང་ཐུན་མོང་གི་འཚོ་བ་རོལ་
ཚོ་སྤྱི་ཚོགས་དང་། སྤྱི་ཚོགས་འབྲེལ་བར་རིག་གནས་ཀྱི་དོན་སྤྱིང་ལྡན་བྱུང་། དེས་པ་རྣམས་སྤྱི་ཚོགས་
ཀྱི་བྱ་བར་ཞུགས་པ་དང་། རྟོག་གཞིགས། སྤྱོད་པ། འགྲོ་འོང་འབྲེལ་ལམ། འཚོ་བ་རོལ་སྤངས་བཅས་
ཐམས་ཅད་རིག་གནས་ཀྱི་ཞབས་ཁོར་སུ་གྱུར་ཅིང་། མི་ཞིག་འདི་ཉེན་འདྲིར་བྱོན་མ་ཐག་ནས། ལྷ་
ཚོགས་ཤིང་ཞབས་ཆེ་བའི་རིག་གནས་འདི་ཉེན་ལ་འབྲེལ་བ་སྤྱི་ཚོགས་བྱུང་། ཐ་ན་མངའ་ནས་ཀྱང་ཨ་
མའི་འགྲོ་འདུག་ལོ་མས་སློབ་དང་། ཉམས་ཀྱི་འཕོ་འགྲུར། ཐམས་རིགས་བརྟེན་སྤངས། ངལ་རྩོལ་སྤྱོད་ཚད་

སོགས་ཀྱིས་ཤུགས་རྒྱུན་ཐེབས། མི་སྲུ་ཡིན་ཀྱང་འཇིག་རྟེན་འདིར་སྐྱེས་པ་ནས་བཟུང་རིགས་དེའི་རིག་གནས་ཀྱིས་མཐའ་བསྐྱོར་ནས་ཡོད་པས། གྱིས་པ་དམར་རྗེན་ནས་གཉོམ་ལག་རྒྱས་ཏེ་དར་མར་གྱུར་བ་དང་། གཉེན་བསྐྱིགས་པའི་འཚོ་བ་དང་། ཀུན་པའི་བར་དུ་རིགས་དེའི་རིག་གནས་ཁོར་ལུག་གི་ནང་དུ་མི་ཚོ་བསྐྱེད་དགོས་ཆགས།

ཅུ་ཞེ་ལྷན་སློབ། དར་བབས་ཀྱི་ཚོགས་གཉེན་སྐྱིག་འགོ་ལུགས། འབྲས་རྫོང་སོགས་ཐམས་ཅད་རིག་གནས་ཀྱི་མཚོན་སྣངས་མ་ཡིན་པ་གཅིག་ཀྱང་མེད། འཚོ་བའི་ཁྲོད་ཀྱི་གྱིས་པ་རྣམས་ནམ་ཡིན་ཀྱང་རིག་གནས་ཀྱི་དོན་སྤྱིང་སྤྱོད་ཚོགས་ལྡན་པའི་སློབ་བ་བྱེད་བཞིན་ཡོད་ལ། སྐྱེས་པ་དེའི་བརྒྱུད་རིམ་དེ་ནི་བརྗོད་ཀྱིས་མི་ལངས་བའམ་བརྗོད་འབྲས་ཤིག་ཡིན་ཀྱང་། རིག་གནས་ཀྱིས་གཏུན་ལ་པབ་པ་ཞིག་རེད། རིག་གནས་ཀྱི་ཆགས་དབྱིབས་ནས་བྱུང་བའི་ཀུན་རབས་པ་དང་ན་ལྷ་རྣམས་ཀྱིས་འདུ་ཤེས་འདི་འབྲེལ་མཚོན་ཞིང་། བྱ་བ་འདི་ཡི་འགོ་ལུགས་འགོ་སྣངས་འདི་ལྟར་ཡིན་དགོས་པ་ལས་འགོ་སྣངས་གཞན་མ་ཡིན་པ་རིག་གནས་ཀྱིས་ཐག་བཅད་ཐེན་པ་ཞིག་ཏུ་སྒྲིང་།

ལྟུ་དང་རྒྱུན་སྤྱོད་ཚོགས་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བ་ལས་བྱུང་བའི་རིག་གནས་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་ལ་ཁ་གཏད་དེ། གྱིས་པའི་སེམས་ཁམས་དེ་གཞན་དབང་གི་བསྐྱེད་ཅིག་མ་ཡིན་པར། རང་འཐད་ཀྱིས་གང་མོས་བསྐྱེད་ལེན་བྱེད་པ་རེད། རོས་འཇིན་སྐྱོ་བའི་འདོད་ཚུལ་ལྟར་ན། གྱིས་པའི་རིན་ཐང་འདུ་ཤེས་ཀྱི་སྐྱིག་འཇུགས་བྱ་བ་དེ་ནི་མེད་པ་ནས་ཡོད་པར་རིམ་གྱིས་ཆགས་པ་ཞིག་རེད།

ཐོག་མར། གྱིས་པ་རྣམས་ཀྱིས་སྤྱི་རོལ་རིག་གནས་འཇིག་རྟེན་ལ་གདམ་ང་དང་། བསྐྱེད་ལེན། ལྷོང་བ་སོགས་དམིགས་གཏད་མེད་པར་སེམས་ཅན་སྐྱེན་མོང་བའི་རང་གཤེས་ཀྱིས་བཞོན་ཚུལ་ལ། དཔེར་ན། ལྷོགས་ན་ཟས་ཟ་བ་དང་། སྐྱེམ་ན་ཚུ་འཕུང་བ་སོགས་དུས་མང་བོའི་འགངས་འགོས་དང་བསྐྱེད་ནས་གྱིས་པའི་སེམས་ཁམས་ལ་འཕོ་འགྱུར་བྱུང་སྟེ། རིན་ཐང་གི་འདུ་ཤེས་རིམ་ཅན་ཞིག་ཆགས་པ་དེ་ནི། རིག་གནས་སེམས་རྣམ་ཞིག་ཏུ་གྱུབ་ཡོད་པ། དཔེར་ན། བཟའ་བཏུང་གང་བྱེད་ཀྱང་ཐབས་དང་སོལ་ཡོད་པ་ལྟ་བུ།

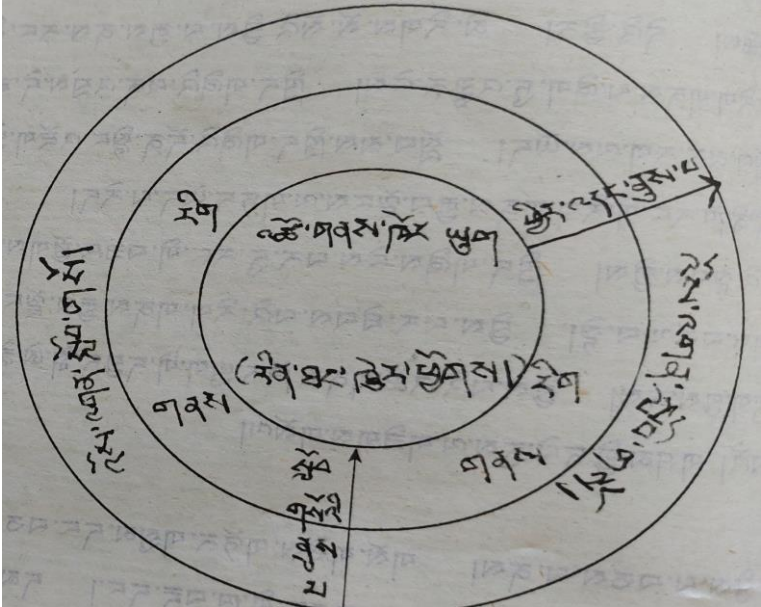
གྲུབ་ཐེན་པའི་རིག་གནས་སེམས་ཁམས་དེ་ནི་སེམས་ཁམས་སྤྱིའི་གོང་འཕེལ་གྱི་མང་གཞི་ཡིན།
དེར་མ་ཟད། གྲིས་ཀྱི་སྤྱོད་པ་དང་བྱ་བར་རིག་གནས་ཀྱིས་སློབ་པ་བསྐྱར་བ་དང་ལྷན། དེའི་རིན་ཐང་འདུ་
ཤེས་རིམ་གྱིས་གཏན་ཚགས་སྤྱི་གྲུབ་ཏེ། རང་གི་དཔེ་ལུགས་དང་གཞི་དབྱིབས་གྲུབ་པ་རེད། དགའ་
སྤྱོད་དང་གཅེས་སྤྱོད་ཁྱད་པར་བར་སྤང་བ་དང་། ལྷ་ཚུལ་སྣ་ཚོགས་ཀྱི་སྤྱོད་པ་དོས་གྲུབ་པས། རིན་
ཐང་གི་ཁྱེད་སྤྱོད་ཀྱི་བྱུང་ངོ་།།

རིན་ཐང་ཁྱེད་སྤྱོད་ཀྱི་དབང་གིས། སློབ་མར་ལུལ་ཐ་དད་པའི་བརྟ་སྣ་ཚོགས་ཀྱི་སྐྱེལ་འདེད་ལ་
གདམ་གཤི་བྱུང་ཚད་ཤེས་པར་གྱུར། དེའི་སེམས་ཀྱིས། སེམས་ཀྱི་འགྱུར་སྤྱོད་གཏན་ཁེལ་བའི་སྤྱོད་
བན་སོ་ཟེ་སྤྱ་ཀེ་སྤྱེ། james.bagby ་མཚོག་གིས། གྲིས་པའི་རིག་གནས་མཚོང་བྱུང་བྱི་ཚོར་མོང་
ཞེན་ཁའི་རིག་གནས་ཞིབ་འཇུག་བའི་སྤྱོད་པ་སྟེ། རིག་གནས་ཀྱིས་སེམས་ཁམས་ལ་ལུགས་སྤྱོད་ཐེབས་
ཚུལ་བསན་པའི་ཚོད་ལྷ་བཟང་པོ་ཞིག་རེད།

ཁོས་མོ་ཞི་ཀྱ་དང་ཨ་མེ་རི་ཁའི་གྲིས་པ་རྣམས་ལ་འདྲ་བར་ཅིག་བསྟན་ནས། མིག་ལ་གཅིག་གི་སློ་
ལོ་འགན་བསྐྱར་ལ་ལྷ་ཏུ་བཅུག་པ་དང་། མིག་ལ་གཅིག་གའ་འཐབ་ལ་བལྟས་མཐར། གྲིས་པ་དེ་རྣམས་
རང་རང་གི་རིག་གནས་ལྟར་རང་གིས་བལྟས་པའི་ནང་དོན་བཤམ་དུ། མོ་ཞི་ཀྱ་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་གྲིས་པ་རྣམས་
གང་འཐབ་ལ་བལྟ་རྒྱ་དགའ་བ་དང་། ཨ་མེ་རི་ཁའི་གྲིས་པ་རྣམས་སོ་སོ་འགན་བསྐྱར་ལ་བལྟ་འདོད།⁴
ཚུལ་འདིས་རིན་ཐང་ཁྱེད་སྤྱོད་ཞེན་དབང་དུ་སོང་སྟེ། རང་གི་རིག་གནས་དང་འབྲེལ་ཡོད་ཀྱི་གནས་བབ་
ལ་རྣམ་ཤེས་གཏོད་པ་དང་། རང་རང་ལ་ཆ་རྒྱས་དང་རེ་འདོད་ཡོད་པའི་བྱ་དངོས་ལ་འང་རྣམ་ཤེས་གཏོད་
པའི་གནས་ལུགས་བསན་བྱུང་། སློབ་མའི་འཚོ་བའི་ཁོར་ལུག་ཏུ་གྱུར་བའི་ལུལ་ཐ་དད་པ་སྟེ་རིག་གནས་
ཀྱི་སྤྱང་ཚུལ་སྣ་ཚོགས་སློབ་མའི་སྤྱི་ཚོགས་ཁོར་ལུག་ཀྱི་ལ་བྱུང་བས། རང་གི་མི་རིགས་ཀྱི་སྤྱི་ཚོགས་
ཁོང་གི་སློབ་མར་བག་ཚགས་ཟབ་མོ་བཞག་པས་དོན་སྤྱིང་ལྷན། དོན་སྤྱིང་དེ་རྒྱུན་ཆད་མེད་པར་སྤྱི་མཐུན་
དུ་སློབ་མའི་འཚོ་བའི་ཁོར་ལུག་ལ་འཐེམ་བཞེན་མཚེས་པས། མི་རིགས་སོ་སོའི་གྲིས་པ་གཉེན་ལག་རྒྱས་

3 ་སྤྱོད་ཞབས་ L. A. Samovar སོགས་ཀྱིས་མཛད། རིག་གནས་སྣ་ཚོགས་དབང་གི་འབྲེལ་འདྲིས། ་ 1990
དཔར་བསྐྱར་བྱས། ལོ་ག་དོས་1993་ལ།

ནས་རང་མི་རིགས་ཀྱི་རིག་གནས་པ་ཞིག་ཏུ་འགྱུར་ངེས། བསྐྱབ་གཞིའི་ཕན་འབྲས་དེ་ཐང་ཀར་དུ་སློབ་མར་རག་ལས་ཡོད། སློབ་མས་བསྐྱབ་གཞིའི་དོན་སྦྱང་འདོགས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་གཞི་དེ་ནི་ཁོ་རང་གི་རིག་གནས་རྒྱུ་སྐྱོངས་ལ་གཏད་ཡོད་སྟབས། མིང་གཞིས་ངེས་པར་དུ་རང་གི་བཟང་ཕྱོགས་དང་དགེ་ཕྱོགས་བཅས་བསྟེ། གྱིས་པར་ཐེབས་པའི་རིག་གནས་ལུགས་རྒྱུ་ལ་ཞིབ་འཇུག་བྱས་ནས། གྱིས་པའི་འཚོ་གནས་ཁོར་ལུག་གི་དབྱེད་སློ་ཨེ་རྟེན་དུ་བཅས་བཤོ།།

ཁོང་གི་དགེ་རིས་ཀྱི་མཚོན་དོན་ནི། མིའི་འཚོ་གནས་ཁོར་ལུག་དང་། མི་རིགས་ཤིག་གི་རིན་ཐང་ཞིང་ཕྱོགས། རིག་གནས་བཅས་ཀྱི་འབྲེལ་རྒྱུན་གཞི་གཅིག་ཏུ་བཟོ་ཞིང་མི་རིགས་གང་ཞིག་དེའི་རོ་བོ་མ་བཞུགས་པར་བསྐྱུང་ཐུབ་པ་ནི་སློབ་གསོའི་རྒྱུ་པ་དང་ལས་འགན་ཡིན་པ་དེའོ། །

བོད་ཀྱི་གྱིས་པ་བཅས་པ་ནས། གཞོར་གཅེས་གསོ་གསུམ་དང་བཅས་པའི་བརྒྱུད་རིམ་ཁོང་བརྗོད་ཀྱིས་མི་ལངས་པའི་རིག་གནས་ཤེས་བྱ་ཁ་བད་དང་། དམངས་སྤུ་སོགས་དམངས་ཁོང་དག་རྒྱུན་རིག་གནས་བརྒྱུད་ནས་རྒྱུད་ལ་བརྟུག་གིས་འགའ་ཞིག་ཏུ། བྱ་སྤྱེས་མ་ཐག་ཏུ་ཁ་འབྲམ་ལ་མར་སྐྱུར་བ་དང་ལག་སྐྱེར་བལ་སྐྱུད་འདོགས་རྒྱུ་ལུགས་དེར་བྱི་ནས་བསྟུན་ན་དོན་སྦྱང་དེ་འདྲ་མི་གསལ་ནའང་། བཟང་མིའི་འདུན་པ་བཟང་བོ་སྟེ། མ་འོངས་པ་ན་མི་སྟོབས་ཅན་ཞིག་ཏུ་གྱུར་ཏེ་བོད་མཚོ་སྐང་འདིར་འཚོ་ཐུབ་པའི་

འདོད་མཚོན། ཨ་མ་རྣམས་ལ་བྱ་བ་མང་བས། ལུ་ལོ་ལྷན་ཚུན་ཆད་དུ་གཉོར་གཅེས་གསོ་གསུམ་བྱེད་
ཁོམ་མེད། འགན་དེ་ནི་ཁོའི་ཨ་ཅེ་དང་པ་མེས་ཀྱི་སྲུང་ཉུང་བས།

པ་མེས་ཀྱི་ལྷན་ཆགས་སྲོད་པ་དེ་རང་བཞིན་གྱིས་གྱིས་པའི་རྒྱུད་ལ་ཆགས་པས། ལུ་སྲུང་ལ་དུ་རྒྱ་
མེད་པའམ་ཉུང་བ་དང་། ལྷོགས་སྐྱོམ་དང་ན་ཆ་བྱུང་ཆེ་དུ་བ་དང་ལ་ལ་ན་བ་ཡོད་ཀྱང་མ་དུས་པར་འཇམ་
ཐང་ཐང་དུ་ཉལ་འདུག དེ་འབྲེལ་ཡིན་ཀྱང་། ལུ་སྲུང་པལ་ཆེ་བ་སྟོབས་ཅན་རེད། རྒྱུ་མཐིལ་སར་མ་བཅུ་གས་
པའི་སྟོན་བྱིས་ན་ཅེ་བ་དང་། པལ་ཆེར་སྐྱབ་ལུ་ལོན་དུས་འགོ་སྲུབ། གཉོར་སྐྱོད་གནང་མཁན་རྣམས་ཀྱིས་
གྱིས་པ་རྒྱབ་ཉུ་ཁུར་བ་དང་། དེ་ཁུར་ནས་རྩ་འབྲེག་པ་དང་། རྩི་བྱེད་པ། ཞིང་ཁར་འགོ་བའམ་མ་ཉི་བསྐྱོར་
བ་དང་། གནས་མཇལ་དུ་འགོ། ལུ་སྲུང་གི་སྲོད་པར་སྲུང་གས་ཉམས་དེ་འབྲེལ་མི་འཛོག་ལ། ཉེས་རྒྱུད་གཤེ་
གཉོར་ཀྱང་མི་བྱེད། ལོག་འགོས་ནས་རྒྱུ་མཐིལ་བ་སྲུང་གས་ཉེ་འགོ་སྲུབ་པར་གྱུར་བའི་བར་ལུ་སྲུང་རང་
རང་གིས་བྱེད། ལོད་རྒྱ་དང་མི་འབྲེལ་བར་གྱིས་པའི་གཞུག་དེད་དེད་དུ་མི་འདུག་པ་དང་། རེ་བ་སྐྱ་ཚོགས་
ཀྱང་མི་འདོན། འདིར་རག་མི་ཚོགས་དེར་སྲུང་མི་ཚོགས་ཅེས་པའི་བཅའ་བཀའ་འང་མི་གཉོར། གྱིས་པས་ལག་
པ་འཆང་རྒྱ་རེད་སྐྱམ་ནས་ཅ་ལག་ཡར་མར་ལ་འཛོག་པ་ལས་གཞན་མི་བྱེད། འདི་འབྲེལ་གྱིས་པ་གཉོར་
སྐྱུངས་རྣམས་བྱམས་མེམས་དང་ཀུན་མཐུན་གྱི་གཤེས་རྒྱུད་དེ་ནི་གྱིས་པའི་གཤེས་རྒྱུད་ལྷན་བྱུང་བྱེད་ཀྱི་ཐོག་
མའི་མང་གཞི་རེད།

གྱིས་པ་རྣམས་གཉོམ་ལག་ཅུང་ཟད་རྒྱས་པ་ནས་གྱིས་པ་གཞན་མང་པོ་འདུས་ཉེ་མཉམ་དུ་ཅེད།
རྒྱུད་རེས་པལ་ཆེར་མི་རྒྱལ་སྲོད་མི་བཟོད་པའི་གྱིས་པ་དེར་ཆེ་པོ་རྣམས་ཀྱིས་མགོ་གཡོགས་ཅེ་བསྐྱོར་
བགྱིས་ཉེ། དགར་བཅུག་གལ་ཉེ། དུར་བཅུག་ན་རྩོ་རྩོ་དང་ཨ་ཅེ་སོགས་ཀྱིས་བཀའ་བཀྲོན་གཉོར། གྱིས་
པ་ལོ་སྐྱ་ནས་བརྒྱུད་བར། དེ་བྱེད་འགོ་ཚུགས་པ་དང་དབྱར་གཞུང་དུ་བོད་ཡིག་ཤེས་པའི་རྒན་པ་ཞིག་གི་
མདུན་དུ་བཅར་ཉེ་བོད་ཡིག་སྦྱངས། རྒྱ་བོད་འབྲེལ་མཚམས་ཀྱི་ས་དང་གོང་ཁྲིར་གྱི་ཉེ་འཁོར་ལུད། །
ཅེས་ཀྱང་སྦྱངས། གྱིས་པ་སྲིར་བྱིས་དུ་ལོག་རྗེས་ནང་མི་ཚོར་གུ་སར་སྦྱང་བའདད་པ་དང་། ཁ་བཏོན་སྲུང་
དུའང་འདོན་པས་ཡིད་ཚིམས་ཉེ་སྟོབ་པའི་འཇུམ་ཞལ་སྟོན་ནོ།།

བྱིས་པའི་དུས་ནས་ལས་ཀ་ལས་འགོ་བཅུམས། ཞིང་བའི་བྱ་སྤྲུག་པ་མ་དང་འགོགས་ཏེ་ཞིང་ཁར་
འགོ་ཅུ་འབྲེག་པ། ལྷགས་ལུང་འཕུ་བ། བྱིས་དུ་བསྐྱེབས་རྗེས་བྱིས་ལས་བྱེད་པ་དང་། འགོག་ལུས་ཀྱི་བྱ་
སྤྲུག་རྣམས་བཟའ་མི་དང་འགོགས་ནས་ཐོག་རྗེ་བྱེད་པ་དང་། དགུན་བསྐྱེབས་རྗེས་ཚུང་ཐོག་གི་རྗེ་བོ་བྱས།
དབྱར་ལོན་དུས་ཐོག་རྗེ་བྱེད་པ་ལུང་ལུག་རྗེ་འཕང་བྱེད་ལ། ལུག་གི་ཁ་གངས་རི་འདྲ་མང་ན་ཡིད་འཛིན་ཤིན་
ཏུ་བཟང་བས་ལུག་བརྒྱ་ལྷག་གི་མིང་རེ་རེ་ནས་འབོད་ཐུབ།

དབྱར་གཞུང་དུ་ཐོག་ལུག་གི་འཕེལ་ཁ་དར་བས། མི་ཁོམ་པའི་སྐང་ཡིན། ཐོག་ལུག་གི་བེའུ་དང་
ལུ་གུ་ཉིན་མཚན་ཀུན་དུ་སྤང་། ཉིན་མོར་རྗེ་བྱེད་སྐབས་ཀྱང་བོད་འཇམ་གྱི་པགས་ལུག་ལུང་ནས་གསར་ཏུ་
བཅས་པའི་ལུ་གུ་པགས་ལུག་ཏུ་བཅུག་ནས་ལུར། ལས་ཀ་འདི་རིགས་གོམས་ཟེན་པས་བཅན་གྱིས་
བཀོལ་མི་དགོས་པར་ལས་ཀ་རང་འཐད་གྱིས་སྐྱབ། ལས་ཀའི་ཞོར་དང་ཁོམ་གསེང་དུ་གྲན་རབས་རྣམས་
གྱིས་གཏམ་རྒྱུད་ལྟ་སྐྱེད་དང་གཏམ་དཔེ་བཤད། ཚུ་ཚུང་ཚུང་ཞིག་དང་རྡོ་མིག་ཐོགས་པ་ཐམས་ཅད་ལ་
སྟོན་པའི་གཏམ་རྒྱུད་རེ་བཤད་རྒྱ་དང་། བོད་པའི་མི་ཚོས་ལྟ་ཚུལ། སྤྱོད་ལམ་བཅས་ཀྱང་གཏམ་རྒྱུད་གྱི་
ནང་དུ་བཅུག་སྟེ་བཤད།

བྱ་བུ་མོ་ཐམས་ཅད་ལ་ངག་བདེ་མོའི་འགྲུག་རེ་ཡོད་ལ། ལས་ཀའི་གསེང་དུ་འཇོན་རྒྱ་མེད་པའི་སྐྱེ་
ལེན་ལ། ལྷའི་ནང་དོན་སུན་སུམ་ཚོགས་པ། ས་ཡུལ་གྱི་བསྟོད་པ་དང་། རང་བྱུང་ཁམས་ལ་བསྐྱགས་
བརྗོད་དང་། ངལ་རྩོལ་གྱི་ཉམས་ལ་བསྟོད་པ། ལ་གཞས་སོགས་ཡོད་པ་དེ་དག་དབྱེད་སྟོན་ཞིང་འགྲུར་
ལུགས་ལྡན་པ་དང་། ངག་གི་འགྲུག་སྟོན་ལ་དབྱེད་སྟོན་ལྟ་སྐྱེད་ཆགས་པ། བོད་ཀྱི་བྱིས་པ་རྣམས་ཚུང་དུའི་
དུས་ནས་རང་བྱུང་གི་ཁོར་ཡུག་དང་འབྲེལ་དམ་པས། བག་ཡོད་བྱམས་སྤྱིང་རྗེའི་གཤེན་རྒྱུད་བྱུབ། མས་
ཟེན་པའི་ལུ་གུ་པར་དུ་བངས་ནས་མཆི་མ་དོར། རང་བྱུང་ཁམས་དང་གཅིག་ཏུ་འབྲེལ་བས། བོད་རིག་
གནས་ཁོད་ཀྱི་མི་དང་རང་བྱུང་ཁམས་བར་གྱི་འབྲེལ་བས་བྱིས་པ་རྣམས་ཚུང་དུའི་དུས་ནས་ཁོ་རྣམས་ཀྱི་
མ་འོངས་པའི་ལམ་སྟེ་དེ་བཞུགས་ཡོད།

སློབ་གྲུར་མ་འགྲིམ་པའི་སྟོན་གྱི་འཚོ་བར་བརྟུག་དབྱེད་གཏོང་བར་བལྟས་ན་ལས་སྐོ་བོ་ཞིག་གི་
ཚུལ་དུ་སྤང་། དོན་དངོས་སུ་འཚོ་བ་དེའི་ནང་དུ་བོད་ཀྱི་བྱིས་པའི་མི་ཚོའི་གོམ་པ་དང་པོ་ཡིན་ལ། གལ་

འགངས་ཆེ་བའི་གོམ་པ་ཞིག་ཀྱང་ཡིན། སྐར་བརྒྱད་སྟོ་བ་ཡི་ལྷ་ཚུལ་ལྟར་འགལ་ན། འདི་ནི་རིག་གནས་
ཉིལ་བའི་འཕེལ་འགྲུར་ལོ་རྒྱུས་དེ་མི་ཆེ་ཞིག་གི་སྟེང་ཡང་བསྐྱར་མཛོན་པའི་འགོ་བརྩམས་པ་རེད། བོད་
ཡུལ་དུ། མི་དང་རང་བྱུང་ཁམས་བར་གྱི་འབྲེལ་བ་དེ་བོད་རིག་གནས་ཀྱིས་མངས་པ་དང་། དེ་སྐར་ཡང་
གྱིས་པ་རྣམས་ཀྱི་སྟེང་དུ་རང་ཤུགས་ཀྱིས་བབས། དེ་ནས། འཛིག་ཉེན་གྱི་བྱི་མས་མ་གོས་པའི་ལྷན་སྐྱེས་
གྱི་སེམས་སུ་རིག་གནས་དཔལ་ངར་གྱི་མང་གཞི་དང་པོ་སྟེ། བྱམས་སྟོང་རྗེ། གཤེས་འཇམ། ལྷན་ཆགས་
བཅས་ཀྱི་རྐྱང་ཚུགས།

ཆོས་ལུགས་འདུ་ཤེས་ཀྱིས་གྱིས་པ་རྣམས་ལ་ཐད་ཀའི་ཤུགས་རྒྱུན་ཐེབས་བཞིན་མཆིས། རྒྱ་ནག་
བོད་དུ་མ་བསྐྱེབས་པོད། བོད་མང་ཚོགས་ཀྱིས་རང་གི་བྱ་རབ་ཏུ་བྱུང་ན་རང་གི་གཟི་བརྗིད་དང་བསོད་
ནམས་སུ་བྱེད། གྲ་བར་སྤྱི་ཚོགས་གོ་གནས་མཐོ་ཚམ་ཡོད། གྲ་བས་ཕྱོགས་གཅིག་ནས་ཚོགས་གསོགས་
པ་དང་ཡང་ཁྱིམ་གྱི་དཔལ་འབྱོར་འགན་ཁུར་རྗེ་ཡང་དུ་གཏོང་ལ། ཁྱིམ་དེའི་སྤྱི་ཚོགས་གོ་གནས་དང་
མཐོང་ཡང་རྗེ་མཐོང་གཏོང་། ཕྱོགས་གཞན་ཞིག་ནས། དཔེ་ཆར་བལྟ་སྟེ་བ་དང་། སློབ་སྦྱོང་དང་། མདུན་
ལམ་ཡོད་པ་དང་དགེ་བ་ཡོད། ཡ་རབས་ཚང་ལ་ཆོས་འདོན་གསུམ་ཞེས་པའི་འདུ་ཤེས་བརྒྱུང་ནས། སུ་
འགའ་ཡོད་ན་གཅིག་ལ་པ་ཁྱིམ་གཏད་དེ་འཁོར་བ་བསྐྱུངས་མཁན་དུ་བྱས། ལྷག་མ་དགོན་པར་བསྐྱལ་
ནས་རབ་ཏུ་བྱུང་། ཉུང་མཐའ་ན་ཁྱིམ་གཅིག་ལ་གྲ་བ་གཅིག་ཡོད། འགའ་ཞིག་ཐ་ན་བྱ་གཅིག་སུ་དེའང་
དགོན་པར་བསྐྱལ།⁵

མི་རིགས་དང་ས་ཆ་གང་ཡིན་ཀྱང་དེའི་སློབ་གསོའི་བྱ་བ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཁ་ངེས་པར་དུ་སྤྱི་ཚོགས་
གྱི་དགོས་མཁོ་དང་མཐུན་དགོས་པ་གནས་ལུགས་ཡིན་ཀྱང་། བོད་ཀྱི་སློབ་གྲུའི་སློབ་གསོ་དང་སྤྱི་ཚོགས་
གྱི་དགོས་མཁོ་ཡ་བལ་དུ་སོང་ཞིང་། སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་མང་གཞི་སློབ་གསོ་དང་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་དགོས་མཁོ་ཡང་
ཡ་བལ་དུ་སོང་། སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་ཐོན་སྐྱེད་རྣམས་ཤུགས་ཚད་དམའ་བ་དེར་རྗེས་དངོས་རྩིས་གསུམ་གྱི་ཤེས་
བྱ་མི་མཁོ་སྟམ་པ་དང་། ཆབ་སྲིད་འདུ་ཤེས་ཀྱིས་སྤྱིར་འཐེན་བཀྱིས་འདུག་པས། དེང་རབས་ཀྱི་ཆབ་སྲིད་

⁵ ་། བོད་བརྒྱུད་ནང་བསྟན་དགོན་པ་དང་འབྲེལ་བའི་ཡིག་ཚོགས་བདམས་བསྐྱིགས། ཟླ་ཐོན་མི་རིགས་ལས་དོན་ཁང་།
༡༩༩༩ ལོར་བསྐྱིགས།

སྤྱི་གཞི་ལོ་ལྔ་མི་དགའ། ཚོས་ལུགས་ཀྱི་དབང་དུ་སོང་བའི་དམངས་ཁྲིད་ཀྱི་ཤེས་བྱ་སྣ་གཅིག་གི་རེ་
བསྟེན་སུ་སོང་བས། སྤྱི་ཚོགས་ཚན་རིག་དང་གང་ཟག་ཚན་རིག་སྣང་མེད་དུ་བཞག་ བོད་བྱིས་དང་རྒྱ་
བྱིས་གཉིས་ཀྱིས་བྱིས་པར་ཡོན་ཏན་བསྐྱབ་དགོས་སྣང་པའི་རེ་བའི་བར་ན་ཁྲུང་པར་ཚེན་པོ་མཚིས་ཤིང་།
བོད་པས་གྲ་བར་བརྩེ་བཀྲ་ཆེ་བའི་རྒྱ་མཚན་ནི། ཡོན་ཏན་ཅན་ཡིན་པས་བྱིར་རོ། རྒྱའི་ཡོན་ཏན་སྤྱིར་བ་
ཀུན་གྱི་མཚོག་དེ་མིན་ཐམས་ཅད་ཐ་ཤལ་ཡིན། ཞེས་པའི་ཡོན་ཏན་ལ་བཀྲར་བསྟེ་ཆེ། བོད་པས་དཔེ་ཆ་
འདོན་པའི་དམིགས་ལུལ་ནི། ཚོས་ལུགས་ཀྱི་ཤེས་བྱར་བསྟེན་ནས། མཁས་པར་འགྱུར་རྒྱུ་དང་། རྒྱའི་
ཡོན་ཏན་སྤྱིར་བའི་དམིགས་ལུལ་ནི། རུ་ཏུ་། རྒྱ་ལུགས་ཀྱི་ཤེས་བྱར་བསྟེན་ནས། དཔོན་ས་ལེན་
རྒྱ་དེ་རེད། རིན་ཐང་འཛིན་ཚུལ་ཐ་དད་པའི་དབང་གིས་འབྲས་བུའང་ཐ་དད་པ་བྱུང་། སྤྱི་མས་མཛོན་སུམ་
དང་ཁ་བལ་དུ་བརྒྱུག་པ་དང་། སྤྱི་མཐུད་དུ་དངོས་མེད་འཛིག་ཉེན་གི་མཁས་པའི་གོ་འཕང་ལ་བསྟེན།

སྤྱི་མས་ཁེ་ཕན་འདོད་མེད་རེ་ཆེར་བཏང་། དཔོན་སློབ་སྤྱི་མཐུད་དུ་བསྟེན། སྤྱི་ཚོགས་
ལ་རྣམས་འཛིན་མེད་པར་གཤེས་རྒྱུ་དེ་བྱུང་བཏང་། སྤྱི་མར་གཤེས་རྒྱུ་ཀྱག་ཀྱིག་དང་གཡོ་ཐབས་རེ་
མང་དུ་སོང་སྟེ། གྲ་ས་དང་དཔོན་ས་ཞེས་པ་གཉིས་ཀྱི་ཐ་དད་བསམ་སློབ་རྒྱུ་ད་ལྟའི་བར་དུ་བསྐྱེད་སྟེ། དེ་
ནས་ཐད་ཀར་བྱིས་ཀྱི་བྱ་རབས་ཚ་རྒྱུ་སློབ་གྲར་བསྐྱེད་རྒྱུ་ལྟའི་ལ་བཟུང་། རྒྱ་བྱིས་མང་ཆེ་
བས་རང་གི་རེ་བ་དང་བདེ་སྤྱིད་ཡོངས་རྫོགས་བྱ་ལ་བཅོལ། དེ་ནས་བྱ་རབས་ཚ་རྒྱུ་རང་གི་རེ་བ་འགྲུབ་
བྱེད་དུ་བབྱིས་ཏེ། ཁོ་རང་རྣམས་ཀྱི་ཕམ་ཁ་བྱ་ལ་གསལ་ཏུ་བརྒྱུག་བྱས་དཔེ་ཆ་བཏོན་ནས་དཔོན་ས་ལེན་
དགོས་པའི་རེ་བ་དེ་ཕལ་ཆེར་མ་རེག་བར་དུ་བྱེད། དབྱུ་གྲུ་དང་། རོ་དཀར་ནག་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་བཤམ་ཁ།
དབྱུད་འཛིག་བཅས་ཐམས་ཅད་སྤྱི་སྤྱིར་གི་སེམས་ལྷགས་རེད། བོད་ལུལ་དུ། བར་གི་བྱ་ལ་བལྟས་
ནས་ལག་ཆགས་རེས་སློབ་གྲ་ཆེན་མོ་བ་ཞིག་བབྱི་དགོས་ཞེས་པ་ལྟ་བུའི་གཏམ་ཐོས་རྒྱ་མེད། བོད་ཀྱི་བྱ་
སྤྱི་སྤྱི་ནང་ཀུན་དུ། བྱིས་པ་དང་ཐོག་རྒྱུ་ཏུ་ཁྲུང་། བར་དུ་འགྲོ་གྲབས་བབྱིས། ལམ་ནང་གི་རོ་རྒྱུད་དུའང་རོ་
ཟེན་སྐབས་པ་ཞིག་ཏུ་བབྱིས། ཁང་བ་གསར་བ་བཞེངས་རྗེས། མི་སུ་ཡིན་གྲང་བྱིས་པ་རྣམས་ལ། ཁང་བ་
འདི་གསར་བ་རེད་ཅེས་སྟོན་དུས་འདི་སྟོན་ཆད་འདི་ན་མེད། དེར་ཡ་མཚར་དང་བསམ་པ་གཞན་སྤྱི་མི་

དགོས། ཞེས་བཤད། འདིག་རྟེན་འདིའི་སྣང་ཚུལ་ཐམས་ཅད་ཚོས་ལུགས་ཀྱི་ལྟ་ཚུལ་འོག་ཏུ་ཅི་ཡང་མིན་
བ་ཞིག་ཏུ་བྱས།

བྱིས་པའི་འཚོ་གནས་ཁོར་ལུག་ཀུན་ཏུ་ཚོས་ལུགས་ཀྱི་འོ་བོ་ཞིང་། ཏུ་གའི་དོན་འབྱུང་དང་མ་ཉི་
འཁོར་ལོ། ལམ་འགྲམ་དང་། རི་ཅེ། ས་མཐོ་ས། གསོམ་སྤོང་ཚེན་པོ། ཟམ་བ་དང་ཁང་བའི་ཟུར་བཞིན་
ཡོད་པའི་དར་སྤོག་དང་། མཚོད་རྟེན། བྱིས་ལོ་མཚོད་ཁང་། ཀུན་དགའ་ར་བ་དང་། བྱིས་པའི་དུས་ནས་
བཏགས་པའི་སྤང་འཁོར་དང་། བྲང་ཀའི་གཟུ། བྲག་དོས་ཀྱི་བྱིས་སྤྱ། ལྷོགས་བམ་སོགས་བྱིས་པའི་
སེམས་གཉིང་ན་དད་བ་ཡོད་པ་དང་། བྱིས་པའི་སློ་ཁ་ཚོས་ལུགས་ཀྱིས་བསྐྱར་བ་ན། ཟུན་རབས་དང་
གཅིག་པའི་ཚོས་ལུགས་ཀྱི་རིན་ཐང་ཁྲེར་སྤོགས་ཏེ། མི་ཚེ་གདོད་མ་ནས་སྤྱད་བསྐྱེད་ཡིན་པའི་འདུ་ཤེས་
སྤྱེས། སྤྱད་བཤགས་ནི་འཚོ་བའི་དོན་སྤྱིང་དམ་པར་བཟུང་། འདི་ལྟར་དུ། མདོན་སྤྱུལ་དང་སྤྱུར་ནས་ཁ་
བྲལ་བའི་སློབ་གསོ་དེར་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་རྒྱབ་སྐྱོར་མི་བྱེད་པར་མ་ཟད། བྱིས་པའི་མིག་ནང་ནའང་སློབ་གྲུབ་
དོན་སྤྱིང་མེད་པ་མཐོང་།

བསྐྱབ་གཞིའི་མི་སྣ་གསོ་སྤྱོད་གི་དམིགས་ལུལ་ནི། སློབ་མའི་མི་ཚོས་དང་། སློ་གོས། ལུས་རྩལ།
ངལ་རྩལ་སོགས་ཆ་དུ་མ་དང་ལྡན་པའི་ཀུན་འཛོམས་ཀྱི་གོང་འཕེལ་བྱུང་སྟེ། བོད་གངས་ཅན་པ་གཙང་མ་
ཞིག་གི་ཚད་དུ་བསྐྱེད་དགོས་མོད། འོན་ཀྱང་། དམིགས་ལུལ་འདིའི་ལྷག་རྒྱབ་ན་སློབ་མའི་ཡར་རྒྱས་
གཟུན་པར་བྱེད་པའི་སློབ་གྲུབ་དམིགས་ལུལ་ཞིག་ཡོད། སློབ་གྲུབ་དམིགས་ལུལ་དེ་བརྗོད་བྲལ་ཞིག་ཡིན་
ཀྱང་། ཡང་དོན་དངོས་སུ་གནས་བསྐྱད་ཡོད་པ་ཞིག་རེད། དེ་དག་ནི། མི་རིགས་རིག་གནས་ཀྱི་རྒྱ་སྣ་
ཚོགས་པ་ལྷ་མཚུང་དུ་བྱུང་བའི་དངོས་པོ་དང་། བསམ་པའི་ཁོར་ལུག་གི་ཕོ་འགྲུར་ལས་བྱུང་སྟེ། དཔོན་ས་
དང་གྲ་ས་ཞེས་པའི་བསམ་ལུགས་དག་པོའི་འོག་ དེ་ལྟར་ཡོད་དགོས་པའི་བསྐྱབ་གཞི་དེ་གཉོམ་རྒྱུང་རྒྱས་
མེད་དུ་གྱུར། དེའི་སྐབས་ཀྱིས། བསྐྱབ་གཞིའི་དམིགས་ལུལ་དགོ་མཚན་པ་ཞིག་ཏུ་འོངས་ཆེད། སྤོང་
བཤད་ཅམ་གྱིས་མི་ཚོགས་པར། སློབ་མའི་གོང་འཕེལ་རྒྱ་ཚད་དེས་པར་དུ་གཞིར་བཟུང་ནས། དེའི་རིག་
གནས་ཀྱི་རྩ་བའི་ཁྱད་ཚོས་ལ་བསྐྱུན་པའི་བརག་དབྱུང་བཏང་སྟེ། དམིགས་འབེན་ཡོད་པའི་འཆར་གཞི་བྱེ་
བྲག་པ་དངོས་ལ་འཇུག་དགོས་སོ།།

རིག་གནས་ཀྱི་འབས་བྱ་ཉིང་བསྐྱུས་སུ་གདམ་བ་ནི། བསྐྱུས་གཞིའི་བྱ་བ་ཆ་འགངས་ཆེན་ཞིག་
 ཡིན། ད་ལྟོའི་ཆར། མགྲོགས་ཡ་རྣམས་ཀྱི་ཚེད་གྲོགས་སུ་འཛམ་གླིང་གི་འཕེལ་འགྲོས་སྤང་བ་ལ། རིག་
 གནས་ཀྱི་བྱ་བ་འབྲས་དེ་ནི་དེས་པར་དུ་ཉིང་བསྐྱུས་སུ་གདམ་བ་ཞིག་ཡིན་དགོས། མཁས་པ་རྣམས་ཀྱི་
 བཞེད་དགོངས་ལྟར་ན་བསྐྱུས་གཞིའི་ནང་ལ་སྤྱོད་པ་འགའ་འདུ་དགོས་ཏེ། འཇུག་སེམས་ཀྱི་ཉམས་མོང་།
 མི་ཚོས་ཉམས་སྤོང་། མཛེས་དཔྱོད་ཉམས་སྤོང་དང་ལུས་སྤོང་ཉམས་མོང་བཅས་སོ།།

ཉིང་བསྐྱུས་བགྱིས་ཟེན་པའི་རིག་གནས་བྱ་བ་འབས་འདི་དག་བསྐྱུས་གཞི་སོ་སོའི་ནང་དུ་འཕེམས་
 སུ་བརྒྱུག་ནས། ཐང་ཀར་སློབ་ཁྲིད་ཀྱི་ནང་དོན་དུ་འཛིན་དགོས། སློབ་ཁྲིད་ཀྱི་ནང་དོན་ནི། གཞུང་དགུས་
 མ་དང་། ལྷན་བཀོལ་ཤེས་བྱ་དང་བཀོལ་སྤྱོད་ཤེས་བྱ་བཅས་ཀྱིས་བྱ་བ། སློབ་ཁྲིད་ཀྱི་ནང་དོན་སློབ་མའི་
 ཐང་ནས་བཤད་ན། ཐོག་མར་ནི། འཚོ་བའི་ཁོར་ལུག་ཡིན་དགོས་ལ། རྗེས་སུ། སློབ་མ་གོང་འཕེལ་གྱི་ཆ་
 རྒྱུན་ཡིན། སློབ་མའི་འཚོ་གནས་ཁོར་ལུག་དུ་སྤྲང་བའི་སློབ་ཁྲིད་ཀྱི་ནང་དོན་དེ་སློབ་མ་ཐང་ཀར་གོང་
 འཕེལ་དུ་འགྱུར་བའི་ཉེར་མཁོའི་རྒྱ་རྒྱུན་དུ་འདོད་མི་རུང་། སློབ་ཁྲིད་ཀྱི་ནང་དོན་སློབ་མ་གོང་འཕེལ་དུ་འགྲོ་
 བྱེད་དུ་གཏོང་བྱ་བ་མིན་ནི། སློབ་མར་དེས་མཁོ་བག་ལ་ཞ་བའི་དོན་སྤྲིང་ལྟོན་མིན་དེར་བྱུག་ཡོད། སློབ་མར་
 གཞོད་པའི་ནང་དོན་ཀྱང་འཚོ་བའི་ཁོར་ལུག་དུ་བསྐྱེད་བྱ་བ་མོད་ཀྱང་། སློབ་མར་སུན་སྤྲང་སྐྱེས་སྤིང་ལ།
 སློབ་སྤོང་ལའང་གཞོད་བསྐྱེད་སྤིང་། དེང་རབས་འཇུག་སེམས་རིག་པའི་ལྷ་རྩལ་ལྟར་ན། བསྐྱུས་གཞིའི་
 འཆར་བཀོད་ཀྱི་གཞི་སློབ་མའི་འཇུག་སེམས་སྤྱིག་གཞིའི་གཏུན་ཚིགས་རང་བཞིན་དང་། སློབ་འདོད་
 བསྐྱེད་བྱ་བ་པའི་རྒྱས་ཡོད་རྒྱ་ཆ་གདམ་ང་ནས་འགྲོ་ཚེས་དགོས། ལྷན་ཡོད་རྒྱ་ཆ་དེ་བྱིས་པའི་འཚོ་གནས་
 ཁོར་ལུག་ནས་བྱུང་། བོད་ཀྱི་བྱིས་པའི་ཚོར་མངས་རྒྱ་ཆ་དང་ནང་ལོག་གི་རྒྱའི་ཚོར་སྤངས་རྒྱ་ཆ་གཉིས་
 ལ་ཁྱད་ཆེན་པོ་འདུག་ལྟེ།

བྱིས་པ།	འཕྲད་ས།	གཤེས་ཀ།	འགྲོ་ས།
བོད་ཀྱི་བྱིས་པ།	མཚོ། ཁྲི། རི་དྲུགས། སློབ་བརྟན། རྒྱུངས་འཁོར། དགོན་པ། གངས་ རི། ལྷན་སྤོངས། འགྲུབ་ལས་ལྷན་ མར། དཀར་ཟས།	ཁ་ལེན་པ། ཚིག་ བཅི་བ། ལྷན་ ཆགས། སྤྱི་སེམས་ ཆེ་བ།	རྩ་འབྲེག་པ། ཆ་མ་འཇུག་པ། སྤྱུགས་རྗེ་བྱེད་པ། ལུང་འཇུག་པ། སྤྱ་ལེན་པ། གར་ཚེད་པ། མཉམ་

			དུ་ཅེད་པ། གནས་འཇམ་དུ་འགྲོ་ བ། དུས་བཟང་རོལ་བ།
རྒྱ་ཡི་བྱིས་པ།	ཚུ་གང་། དགའ་ཚུལ་གྱི་སློབ་ ཚགས། མྱོག་ལྷ། མྱོག་ཅེད། མེ་ འཁོར། བཟོས་སང། ལྷ། ལང་ བཅེགས་ལ། ཚུ་མ། འབྲས། རྩོ་ སོལ། ཞིམ་གཡས། བཏུང་བ་སྣ་ ཚོགས། ལ་ཟས་སྣ་ཚོགས།	སྤྲ་མོད་པ། བསམ་ མྱོ་གཏོང་བ། ལག་ འགྲུལ། སྐར་ སེམས་ཆེ་བ།	ཅེད་སྤྲ། རི་མོ་འབྲི་བ། རོལ་ ཚས་རྩུང་བ། མྱོག་ལྷང་བལྟ་བ། དགའ་ཚལ་ལ་འགྲོ་བ།

བསྐྱབ་གཞིའི་ཚོར་མངས་རྒྱ་ཆ་བདམས་པ་མ་ལེགས་ན། སློབ་གསོའི་བྱ་བ་མི་འགྲུབ། འགྲོག་
སྤྱུག་རྣམས་ལ་ས་ཚུ་གནམ་གཤེས་ཀྱི་ཤེས་བྱ་ཁྲིད་ཆེད། ཁོ་རྣམས་ལ་འབྲས་དང་ངང་ལག་གི་སློང་བཤའ་
བ་དང་། རང་གི་མི་རིགས་ལ་གཅེས་སློབ་ཀྱི་གཤེས་ཀ་གསོ་སྦྱོང་གི་ཆེད། རྒྱ་ཡི་བྲི་ཐེ་ལང་། 文天祥
༽དང་། ཡིས་ཉེ་ཐོན་། 义和团 ༽ བཤའ་བ་དང་། ལོ་རྒྱས་ཀྱི་འབེལ་རིམ་ཚོས་ཉིད་ཤེས་ཆེད། བེ་
ཅིན་སྤྲ་མི་དང་། ཉན་སྤང་སོན་ཡོན་མེན་ཚེན་སོགས་མོད་ཀྱི་རིག་གཞུང་དང་འབྲེལ་མེད་ཀྱི་ཤེས་བྱ་ཁྲིད་བ་
དང་། འདི་འདྲའི་སློབ་གསོའི་ནང་དོན་གྱིས་རིག་གནས་གཞན་པའི་སློབ་མའི་ཡིད་འགྲུག་དཀའ་བའི་རྒྱ་
མཚན་ནི། དེར་བག་ལ་ཞ་བའི་རིག་གནས་འབྲེལ་བ་དང་དོན་སྦྱོང་ཆད་འདུག་པས་སོ།།

དེ་བས། སློབ་སེམས་འཚོར་དུ་བཅུག་འབྲེལ་མེད་ཤེས་བྱ་རྒྱས་མེད་ཅན་དང་སྐད་བརྗེ་མི་འཕྲོད་
པའི་འགག་རྒྱུན་སོགས་སློབ་སྦྱོང་གི་འདུག་སེམས་ལ་དཀའ་ངལ་ཆེན་པོ་བཟོས་པས་རྟོག་གཞིགས་ཀྱི་རྒྱ་
ཚད་ཀྱང་ཡར་རྒྱས་མེད་པར་ཐོག་མའི་ཚད་དུ་སྦྱར། སློབ་མཐར་ཕྱིན་དཀའ་བའམ་ཕྱིན་མི་ཐུབ་པ་སོགས་
གནས་བབ་དངོས་དང་ཡ་བལ་དུ་སོང་བའི་རྒྱ་རྒྱུན་འདི་རིགས་ཀྱིས་བཀགས་པའི་ཚན་རིག་གི་གཞུང་
ལས་ཐོབ་དགོས་པའི་འབྲས་བུ་མི་ཐོབ་པ་མ་ཟད། སློབ་མ་དང་ནང་མི་ཀུན་མི་དགའ་བའི་ངང་ཚུལ་སྟོན།
བསྐྱབ་གཞི་སྤྲངས་མཐར་དགོས་མེད་མཁོ་མེད་དུ་གྱུར་བའི་གནས་བབ་འདིར་བསམ་སློབ་མི་གཏོང་ག་མེད་
རེད། ༡༩༥༥ལོའི་བོད་རང་སློང་ལོངས་ཀྱི་ཨ་མདོ་རྫོང་བཟང་ས་ཡུལ་གྱི་སློབ་ལོ་རན་པའི་བྱིས་པ་སློབ་

ཞུགས་ཀྱི་ཚད་༡.༥%ལས་མེད།⁶ སློབ་སྦྱོང་མང་བོས་སློབ་མཚམས་བཅད་དེ་དགོན་པར་སོང་ནས་རབ་
ཏུ་བྱུང་སྟེ། རང་སེམས་ན་དོན་སྣང་ཡོད་པར་སྦྱར་བའི་སློབ་བྲལ་དེ་འགྲིམ།

(༡) མདོ་སྟོད་(སི་ཁོན་ཞིང་ཆེན་)དར་ཅེ་མདོ་རྫོང་སློབ་ཚུང་གི་༡༩༩༠—༡༩༩༡ ལོའི་སྤྱི་ཚུགས་
ནང་། སློབ་ཚུང་གི་སློབ་རིམ་དང་བོད་བོད་ཀྱི་སློབ་མའི་སྐར་གྲངས་ནི། རྒྱ་ཡིག་༥.༡ཡིན། ཅིས་
རིག་༣.༣ཡིན། བོད་ཡིག་༡༡.༠༤ཡིན།⁷ སྐར་གྲངས་འདི་དག་མཐོང་དུས་མིག་ཚུ་དབང་མེད་ཤོད། ཚུལ་
འདི་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་རིགས་སྐྱོར་མ་བཤུས་པ་མིན་ལ། ང་ཚོའི་དགོ་ཀན་རྣམས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་མ་བཟང་བའང་
མིན། གཙོ་བོ་ང་ཚོའི་བསྐྱབ་གཞིའི་ནང་དོན་བོད་ཀྱི་རིག་གནས་རྒྱབ་ལྗོངས་དང་ཁ་བྲལ་བ་དེ་རྒྱ་བྱས་ཏེ་
བྱུང་བའི་འབྲས་བུ་ཞིག་གོ།

སློབ་བྲལ་ཁྲིད་གཞིས་ངེས་པར་དུ་དེང་རབས་ཚན་རིག་དང་བོད་ཀྱི་སློབ་མའི་འཚོ་གནས་ཁོང་
ཡུག་དང་ཆ་རྒྱན་གཞན་པའི་བར་གྱི་མཐུན་ལམ་བཅའ་དགོས། དེ་ལྟར་བཤུས་ཆེ་ཁོང་ཡུག་བར་འབྲེལ་བ་
བྱུང་བ་མ་ཟད། སློབ་མའི་འཇུག་སེམས་རྒྱས་པའང་བསྐྱེད་ཐུབ།

འདིར་ངེས་དགོས་པ་ཞིག་ལ། བསྐྱབ་གཞི་མི་སྣ་གསོ་སྐྱོང་གི་དམིགས་ཡུལ་དང་བསྐྱབ་གཞི་ཉིད་
ཀྱི་དམིགས་ཡུལ་ཞེས་པ་གཉིས་ནི་གོ་དོན་ཐ་དད་པ་གཉིས་རེད། ས་མི་ནི་སློབ་གསོའི་དམིགས་ཡུལ་གྱིས་
ཁྲིད་གཞིར་བཅངས་པའི་རེ་བ་སྤྱི་ཡིན། དེ་བས། སློབ་གསོ་གཏོང་སའི་ཡུལ་དེ་སྤྱི་ཚོགས་ངེས་ཅན་ཞིག་གི་
དགོས་མཁོའི་རེ་བ་སོང་ཐུབ་པ་ཞིག་ཏུ་གསོ་སྐྱོང་བྱེད་དགོས། བསྐྱབ་གཞིའི་དམིགས་ཡུལ་ནི། སློབ་
གསོའི་དམིགས་ཡུལ་འགྲུབ་ཆེད་དུ། ཚན་རིག་ཤེས་བྱའི་སྤྱི་གཞི་དང་། སྤྱི་ཚོགས་ཡར་རྒྱས་ལོང་འཕེལ་
ཀྱི་རེ་བ་དང་སློབ་མའི་ལུས་སེམས་རྒྱས་བསྐྱེད་ཀྱི་ཚོས་ཉིད་གཞི་བཤུས་ཏེ་བཀོད་པའི་འཆར་གཞི་ཞིག་ཏུ་
སྦྱང་། མི་རིགས་ས་ཁུལ་གི་ཁྲིག་གཞིའི་དམིགས་ཡུལ་འཇུགས་དགོས་ན་ངེས་པར་དུ་དེའི་སྤྱི་ཚོགས་ལོང་
འཕེལ་དང་སློབ་མའི་ལུས་སེམས་རྒྱས་བསྐྱེད་ལ་བསམ་གཞིགས་གཞན་ལ་གཏོང་དགོས།

༥ ། བོད་ཀྱི་སློབ་གསོ་ཞིབ་འཇུག་གྲང་དབྱང་མི་རིགས་སློབ་སྦྱོང་དཔེ་སྟོན་ཁང་། ༡༩༩༩ ལོ། ཤོག་ངོས་༥༥ བ།
༦ ། དབྱུང་གཞིའི་ཡོང་ཁུངས། མདོ་སྟོད་དར་ཅེ་མདོའི་དར་ཅེ་རྫོང་ཤེས་རིག་ལས་ཁང་།

བསྐྱབ་གཞིའི་དམིགས་ཡུལ་དེ་སློབ་གསོའི་དམིགས་ཡུལ་ལ་ཁ་གཏོད་དགོས་པ་མ་ཟད། དེས་
 བར་དུ་སློབ་མའི་རིག་གནས་རྒྱ་བ་སྡོངས་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་དེ་ཡོད་འཚོ་བའི་ཁྱད་ཚོས་ལ་བརྟུག་དགོས། རིག་
 གནས་ལ་དེས་པར་ཞིབ་འཇུག་བགྱིས་ཏེ། དེའི་རིག་གནས་ཀྱི་མི་རིགས་རང་བཞིན་བཅའ་དགོས་པ་མ་
 ཟད། དེར་བརྟེན་ནས་རིག་གནས་ཀྱི་ཅ་བའི་འཕེལ་ཕྱོགས་དང་རིག་གནས་སེམས་ཁམས་ཀྱི་སྤྲིག་གཞིའི་
 ཁྱད་ཚོས་གཞིར་བཅོལ་ཏེ། སློབ་གསོའི་དམིགས་ཡུལ་དང་སློབ་མ་གནས་སའི་མངོན་སུམ་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་
 རེ་བ་དང་སྐྱེར་གྱི་དགོས་མཁོ་གཉིས་ཚོད་སྐྱབ་གཅིག་གྱུར་གྱི་འབྲེལ་བ་མཐུན་དགོས་ཤིང་། གནས་བབ་
 དངོས་རྟོགས་དཔྱོད་དང་། དེ་ཤེས་པའི་མང་གཞིའི་སྤོང་ཐབས་སྤྱི་ཚོགས་འོས་འཚམ་གྱིས་བཀོལ་ནས་
 བསྐྱབ་གཞིའི་དམིགས་ཡུལ་གི་ཆ་སོ་སོའི་འབྲེལ་བ་མཐུན་དགོས་ཤིང་། སློབ་མའི་དེ་ཡོད་ཀྱི་སེམས་
 ཁམས་ནི་སྤྲེས་པ་ནས་བཟུང་སྤྱིའི་དངོས་པོ་སྟེ། སྤྱི་ཚོགས་ཁོར་ཡུག་དང་པན་ཚུན་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་འབྲེལ་
 རྒྱུན་ཐེབས་ཏེ་བྱུང་བའི་འབྲས་བུ་རེད།

སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་ལྷག་རྒྱུ་ན་སྤྱོད་ས་ཚེན་གྱི་རིག་གནས་ཀྱི་ཚུ་རྒྱུ་དལ་འབབ་རིང་མོ་བཞུར་བཞིན་
 མཆིས། སློབ་མའི་དགོས་མཁོ་དང་རིན་ཐང་འཛིན་ཚུལ་གི་གཞུན་འབྲེལ་མངས་པའི་དམིགས་ཡུལ་གཏོད་
 ཕྱོགས་སློབ་གསོའི་དམིགས་ཡུལ་དང་མཐུན་སྲིད་པའམ། ཡང་ན། ཆ་དེས་ཅན་ཞིག་གི་སྤོང་ནས་སློབ་
 གསོའི་དམིགས་ཡུལ་དང་འཕྲོར་སྲིད་རྒྱུའམ། ཡང་ན། འགལ་བའང་འབྱུང་སྲིད། དེའི་སབས་ཀྱིས། སློབ་
 གསོའི་དམིགས་ཡུལ་སྤྱིའི་འོག་ནས་བསྐྱབ་གཞིའི་དམིགས་ཡུལ་གྱི་བག་པ་དེ་མི་རིགས་ས་ཁུལ་དེའི་
 དངོས་ཡོད་གནས་བབ་ལ་དམིགས་གཏོད་དགོས། དམིགས་གཏོད་རང་བཞིན་ཞེས་པས་ཕྱོགས་ཤིག་ནས་
 བྱིས་པའི་རྒྱུད་ན་ཡོད་པའི་མང་བྱུང་རིག་གནས་ཀྱི་བག་ཆགས་ཤེས་དགོས་པའི་ཁར། དཔེར་ན། རོད་ཀྱི་
 མཐུན་སྤྱིལ་རོགས་སྐྱོར་དང་། རང་བྱུང་ཁམས་ལ་དགའ་བ་དང་སྤོང་རྗེའི་རྒྱུད་ལྟ་བུ།

ཕྱོགས་གཞན་ཞིག་ནས། སེམས་རྒྱུད་དུ་ཆགས་པའི་རིག་གནས་བག་ཆགས་ཀྱི་མི་འབྲང་ས་
 ལེགས་བཅོས་བྱེད་དགོས་ཚུལ། དཔེར་ན། འགྲན་སེམས་གསོ་སྐྱོང་དང་། ཡང་དག་པའི་གྲུང་ཁན་རིང་
 ལུགས་ཀྱིས་འོས་འཛིན་དང་། དེའི་དགེ་མཚན་དང་བདེན་བརྟེན་སོགས་ལྟ་བུ། ཚུལ་འདིས་ང་ཚོ་བསྐྱབ་
 གཞི་འཇུགས་སྐྱབ་མཁན་རྣམས་ལ་བརན་ཆགས་ཀྱི་ཚན་རིག་གི་གཞུང་ལུགས་ཤེས་བྱ་ཡོད་པས་མི་ཚོགས་

བ་རེ་བ་བཏོད་འདུག་པ་མ་ཟད། རོན་དངོས་དང་མཐུན་པའི་རིག་གནས་པན་ཚུན་སློབ་བཞུགས་སློབ་སྦྱོར་གྱི་སྐབས་སུ་མ་ཆད་པའི་ལྟ་བུ་དགོས་ཚུལ་བསམ། སྤྱི་ཚོགས་གོང་འཕེལ་གྱི་ཚུལ་ལྟར་ཆོས་ཉིད་དང་རིག་གནས་འཕེལ་འགྱུར་གྱི་ཚུལ་ལྟར་ཆོས་ཉིད། འཕེལ་འགྱུར་གྱི་ཚུལ་ལྟར་ཆོས་ཉིད། འཕེལ་འགྱུར་གྱི་ཚུལ་ལྟར་ཆོས་ཉིད་གཞི་བཟུངས་ཏེ་བསྐྱབ་གཞི་འཇུགས་སྐྱུན་བྱེད་དགོས། རང་གི་རིག་གནས་ཀྱི་བྱེད་ལས་ལོག་གྱུར་བའི་དམིགས་ལུས་གཞན་གྱི་བསྐྱབ་གཞིའི་ནང་དུ་གཏུན་ཏུ་འཇུག་མི་ཚོགས།

མིང་གཞིས་རིག་གནས་འབས་བྱ་ཉིད་བསྐྱུས་ཀྱི་གདམ་ང་བྱེད་ན་ངེས་པར་དུ་རང་གི་རིག་གནས་ལ་གོ་གནས་ཚད་དང་མཐུན་པ་ཞིག་འཛོག་དགོས། མི་རིགས་དེའི་རིག་གནས་མི་མཐུན་པའི་མཁས་པ་ཞིག་ལ་མཚོན་ན། བསྐྱབ་གཞིའི་གཞུང་ལུགས་ཤེས་བྱ་རྒྱ་ལོང་ཡོད་ཀྱང་མི་རིགས་དེ་གོང་འཕེལ་དུ་གཏོང་བྱེད་ཀྱི་བསྐྱབ་གཞི་ཞིག་གཏུན་ཏུ་བསྐྱུས་མི་ཐུབ། མི་རིགས་གཤམ་མོ་ཞིག་གི་བསྐྱབ་གཞི་གཏུན་ཏུ་འབབས་ཀྱི་བྱ་བ་དེ་མི་རིགས་དེའི་རིག་གནས་གཏུན་ཏུ་མི་ཤེས་པ་འགའ་ཞིག་གི་ཚོགས་ཅེ་མཐའ་ལས་གྲོས་བསྐྱུར་པའི་མ་ཆ་དེར་བལྟ་སློབ་ཐེངས་ཤིག་བཟུངས་པ་དང་། དམངས་མིང་དུ་སོང་ནས་བརྒྱུད་གཅོད་ཅམ་གྱིས་འགྲུབ་ཐུབ་པ་ཞིག་མ་རེད།

མི་རིགས་གདམ་ཉུང་གི་སློབ་མའི་ཐད་ནས་བཤམ་ན། རང་གི་མི་རིགས་ཀྱི་རིག་གནས་ཁོར་ལུགས་གལ་ཆེ་ལ། ཁོར་ལུགས་དེའི་འོག་ནས་ཁོ་རྣམས་ཀྱི་སེམས་ཀྱི་འཛིག་ཉེན་ཆགས། འཛིག་ཉེན་དེའི་ནང་བཞུགས་པའི་འཇུག་སེམས་ཀྱི་ཆ་མ་ཡིན་པ་སྟེ། དཔེར་ན། ཡིད་ཀྱི་འགྱུར་བ། ཀུན་གཞི་དང་རིན་ཐང་འཛིན་ཚུལ་སོགས་ལྟ་བུ། ད་དུང་རང་གི་ཁོར་ལུགས་ལས་ཐོབ་པའི་ཤེས་བྱ་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱང་འདྲའོ།

བསྐྱབ་གཞིའི་ཚོར་མངས་ཤེས་བྱར་རྒྱས་ཡོད་མེད་ཀྱིས་སློབ་མའི་འཇུག་སེམས་སྐྱིག་གཞི་ཆེར་བསྐྱེད་བརྒྱུད་རིམ་གཏུན་པ་མ་ཟད། འཇུག་སེམས་ཀྱི་ཆ་མ་ཡིན་པའི་བྱ་བར་གཞོན་བསྐྱུས། ལེ་ཉིན་ན་རེ། མིའི་ཡིད་ཀྱི་འགྱུར་བ་མེད་ན། མིས་བདེན་པར་བསྟེན་པའི་བྱ་བ་འདི་མེད་པའམ་སྲིད་དགའ།^༨ ཞེས་པ་བཞིན། མི་རིགས་ཀྱི་འདྲེས་ཞི་སློབ་མའི་འཚོ་གནས་ཁོར་ལུགས་དང་བསྐྱབ་གཞི་བར་འབྲེལ་བ་བྱུང་བའི་ལམ་སྟེ་ཡིན་ལ། མི་རིགས་ཀྱི་རིག་གནས་ཞི་ལམ་སྟེ་དེ་མཐུན་བྱེད་ཡིན་པས། བསྐྱབ་གཞིའི་ཚོར་སྤོང་

༨༽ །ལེ་ཉིན་གསུངས་འདུམ། ༽ བམ་པོ་༢༠ བ། ཤོག་ངོས་༢༡༥། མི་དམངས་དཔེ་སྐྱུན་ཁང་།

ཤེས་བྱའི་བང་རིམ་ནང་ངེས་པར་དུ་མི་རིགས་དེའི་རིག་གནས་ཀྱི་ཉིང་ཁུ་ལྷུད་དགོས།

མི་རིགས་གང་ཡིན་ཀྱང་། འདི་ག་རྟེན་འདིར་འཚོ་ཆེད་རང་གི་ཁོར་ལུག་བསྐྱར་བཀོད་
བརྒྱུད་རིམ་ཁྲོད། ཁང་བ་སྤུབ་པའམ་གྲུར་སྤུབ་པ་དང་ལག་ཆ་སོགས་མེད་སྤང་དེ་ཐོན་པ་དང་། དེ་དགོས་
མཁོ་ལྟར་ངེ་ཞེས་དུ་བཏང་། བརྗེ་རེས་དང་འགྲིམ་འགྲུལ་གྱི་ཆེད་དུ་ལམ་བཟོས་པ་དང་། དེ་འཚོམས་ཀྱི་
འགིམ་འགྲུལ་ལག་ཆ་བཀོལ། ས་བབ་དང་། གནམ་གཤེས་ཀྱི་ཁྱད་ཚོས། རང་བྱུང་གི་ཐོན་ཁུངས་སོགས་
ཀྱིས་མི་རིགས་སོ་སོར་ཕན་ཚུན་ཐ་དད་པའི་རིག་གནས་སོ་སོར་དབང་བ་མ་ཟད། མི་རིགས་དེའི་བྱིས་པ་
དང་མ་འོངས་པའི་སའམ་གྱི་མི་ལའང་དབང་ངོ་།།

བྱིས་པ་རིམ་གྱིས་སེམས་ཤེས་སུ་གྱུར་བའི་བརྒྱུད་རིམ་དེ་ནི། དེའི་ཉེ་འཁོར་ནས་རིག་གནས་རྒྱ་
བསྐྱེད་ཀྱི་འགོ་བརྩམས་པ་སྟེ། བྱིས་པའི་འཚོ་གནས་ཁོར་ལུག་བྱུང་ཞིང་། བྱིས་པའི་འཚོ་བའི་ཁོར་ལུག་
ཅེས་པའི་གོ་དོན་ནི། ཐོག་མར་རང་གི་མི་རིགས་ཀྱི་རིག་གནས་ལ་བརྟེན་ནས་འཇུགས་སྐྱུན་བྱེད་པ་དང་།
ཚུངས་དང་ཆེ་སར་གྱུར་བའི་བརྒྱུད་རིམ་ཞིག་ལེད། བཀར་ཡོལ་ནང་ནས་ཟས་ཟ་བ་དང་། ཤེས་དམ་ནང་
ནས་ཚུ་བཏུང་། མཚོ་དཀྱིལ་ལ་སོང་ནས་ཉ་རྒྱ་བཀམ་པ་དང་། ཉ་ཞོན་ནས་ཐོག་རྗེ་བྱེད་པ་དང་། རྫོ་སོལ་
དང་མེ་ཤིང་སོགས་བསྟེན་ནས་མེ་སྐར་བ་དང་། ཡང་ན། བྱུ་དང་། སྐྱུ་ཁང་། བཅེགས་ཁང་། སྐྱུག་ཁང་།
རས་གྲུར་སོགས་ཀྱི་ནང་དུ་བསྐྱད། མི་རིགས་མི་ཐ་དད་པ་ལེ་ལེར་དངོས་པོའི་འོངས་སྤྱོད་ཀྱང་མི་འབྲ་བ་ལེ་
ཡོད། དེ་བས། མི་སུ་ཡིན་ཀྱང་འཁོར་དེ་དང་ཁ་འབལ་ཐབས་མེད། ཡིན་ཡང་། བསྐྱབ་གཞིའི་ནང་། བྱིས་
པ་རྣམས་ཀྱིས་སློབ་ཚིག་ཤེས་དགོས་ལ། གནམ་གྲུའང་ཤེས་དགོས། བཟོས་སྐྱར་གྱི་བཟོ་ལུགས་འགོ་
སྤངས་དེ་བས་ཀྱང་ཤེས་དགོས། ཉི་ཟླ་མེ་ཚུའི་ཤེས་བྱ་ནས་འགོ་རྩོམ་དགོས་པ་དང་། གལ་ཆེ་ལ་རོགས་སྐྱོ་
བ་དང་། ཆེས་རྒྱ་ཁྱབ་ཏུ་སོང་བའི་སྤོང་གྲུབ་ཤེས་བྱ་ནས་འགོ་མི་རྩོམ་ཐབས་མེད་ལེད།

རིག་གནས་ཀྱི་དངོས་པོའི་འོངས་སྤྱོད་དང་བསམ་པའི་འོངས་སྤྱོད་གཉིས་ཁ་བལ་མི་དུ་འོས།
དངོས་པོའི་འོངས་སྤྱོད་དེ་དངོས་པོ་རྒྱང་རྒྱང་ཡིན་དགོས་པའི་ངེས་པ་མེད་ལ། དེར་མིས་ལག་རྗེས་བཞག་
ཚོ། མིར་དགོས་མཁོ་ཡོད་པར་གྱུར་ནས་རིག་གནས་ཀྱི་ཆ་གྲུབ། བསམ་པའི་རིག་གནས་དང་བྱུང་སྐྱར་
མིན་པའི་དངོས་པོའི་རིག་གནས་ཤེས་མེད། དེའི་ཕྱིར། ང་ཚོས་མི་རིགས་ཀྱི་དངོས་པོའི་ཡོ་བྱད་ལ་མཐོང་

ཚུང་བྱེད་མི་རུང་། སློབ་མའི་འཚོ་བའི་ཁོར་ལུག་ནི། དུན་རིང་གི་སེམས་ཁམས་འགྲུལ་སློད་དང་རང་
གནས་སའི་ཁོར་ལུག་གམ་རིག་གནས་ཀྱི་དངོས་པོའི་ཡོ་བྱད་པན་ཚུན་ཤུགས་རྒྱུན་ཐེབས་པར་བརྟེན་ནས་
འཇུགས་པ་དང་རྒྱ་བསྐྱེད་དགོས།

དེར་བརྟེན་ནས་སྤྱི་ཚོགས་འཚོ་བའི་ནང་རང་གི་འཚོ་བ་བསྐྱང་སྐབས་པའི་ལག་རྩལ་དང་། དད་
བཤེས་ཚོས། ཡིད་ཀྱི་འགྲུར་བ་དང་། གཞུང་དང་བའི་རྒྱུད་ལྷན་ལ། རིའི་དོན་སྤྱིར་ནི་དེ་མཐོ་བ་ཙམ་མིན་པ་
དང་། ཚུའི་དོན་སྤྱིར་ཡང་དུངས་གཤེར་རྒྱུད་རྒྱུད་ཙམ་མ་ཡིན། ཁ་བཏགས་ཀྱི་དོན་སྤྱིར་མདོག་དཀར་བ་
ཙམ་མ་ཡིན་པར་དཔལ་ངར་དོན་སྤྱིར་དེ་རང་འདོད་འདོད་དུ་སྦྱར་མི་སྐབས་པ་དང་། ལྷག་པར་དུ། རིག་
གནས་ཤིག་གི་ཚད་གཞི་བཟུང་ནས་རིག་གནས་གཞན་ཞིག་རང་མཐུན་མི་མཐུན་དང་། ཐ་ན་མཁས་པ་
འགས་རྣམས་དུ་བོད་ཐོས་རེས། ལྷན་པའི་ནང་སློབ་བརྟན་འཛིན་བྱེད་བཞུགས་པའི་མི་སྣ་བྱམས་པའི་
གཞུགས་བརྟན་འཕྲུལ་འཕྲུལ་དུ་འཆར་འོངས་ཤིང་། ཁོ་རྣམས་ཀྱི་བསམ་བཤད། གངས་ཉུང་མི་རིགས་ཤིག་
ཡིན་ན། རིག་རྒྱལ། རྗེས་ལུས། ཐ་ན་གདོད་མིའི་རྣམ་སྟངས་འདྲིན།

གལ་ཏེ། ང་ཚོ་བོད་ཀྱི་འོས་འགན་སློབ་གསོའི་བསྐྱབ་གཞི་འཇུགས་སྐྱུན་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་
འབདག་གཙོ་ལྟ་བུ་དང་། བདག་གི་རིག་གནས་རྩ་ཅན་དུ་འདོད་པ་དང་། ལྷན་མེད་པར་འདོད་མཁན་
ཞིག་ཏུ་གྱུར་ན། ང་ཚོའི་སློབ་གསོའི་བྱ་བ་དེ་ཅི་ལྟར་འགྲུབ་བམ། གནས་བབ་འདི་ལྟ་བུ་མི་ཞིག་གི་སྤྱིར་
ནས་མཚོན་པ་ནི་མ་ཡིན་པར། ཁོ་བོར་གཞན་གྱི་ཁྱིེ་བ་འགས་ལྷེ་མདུད་བརྒྱབ་པ་སྟེ། བྱིད་ཀྱིས་རྒྱ་སྐྱད་
འདི་འདྲིའི་བཟང་པོ་ཞིག་བཤད་ཤེས་པ་ཅི་ཡིན། ཞེས་པ་དང་། བྱིད་ཚོས་ཟ་མ་ཅི་ཟ་སོགས་ཁྱིེ་བ་སྤྱིར་བ་
འདོན། ལམ་རྒྱུན་ཏུ་མཐོང་དང་འཕྲད་བཞིན་པའི་ཁྱིེ་བ་གནད་དོན་ཅན་འདི་དག་གི་ལྷག་རྒྱབ་ན། སློབ་
བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པ་འདུས་ཡོད། བྱིད་བྱ་སྐྱད་ཐོས་པའི་བྱིས་མཚོས། འཚི་རག་བར་དུ་ངོ་མི་ཤེས་པ་
དང་། བདག་ཚེ་བདག་མཐོ། བདག་གཙོ་ཡི་གསེང་ནས་ཐོན་པའི་རིག་གནས་འདུ་ཤེས་འདིས། བྱང་གོར་
ལུབ་སློབ་པས་བཅོན་བཀོལ་བ་དང་། རྒྱལ་ཁབ་ནང་ལུག་གི་མི་རིགས་སོ་སོས་པན་ཚུན་རྒྱས་ལོན་ལ་
བགོགས་དང་བར་ཆད་བཞེས།

མཁས་པ་འགའ་ཞིག་གིས་རིག་གནས་པའི་བརྟེན་ཉམས་དག་པོ་བཟུང་ནས་བོད་དུ་སོང་བའམ་མི་
རིགས་གཞན་གི་སར་སོང་སྟེ། རིག་གནས་ཀྱི་རྩ་བའི་ཚོས་ཉིད་དང་འགལ་བའི་ཤེས་སྟོབས་རྒྱས་པ་ཚད་
འཇལ་བ་གྱིས། མཐར་མི་རིགས་ག་གོ་མོ་ཞིག་གི་བྱིས་པའི་རྟོག་གཞིགས་རྒྱས་པའི་འཕེལ་ཚད་རྒྱུ་བྱིས་
པའི་ལོ་རིམ་འགའི་རེས་ན་ལུས་འདུག་ཅེས་བར་མཐུག་སོམ་བ་གྱིས། རོ་མཚར་བ་ཞིག་ལ། འདི་རྣམས་ཀྱི་
བྱ་བར་མཁས་པ་རྣམས་ཀྱིས་བསགས་བརྟེན་མཛད། དེ་འབྲེལ་ཚོམ་དེ་རྒྱལ་ཁབ་ནང་ལུས་གི་དུས་དེབ་
ཚད་མཐོ་ཤོས་ཀྱི་སྟེང་དུ་བཀོད། མཚན་སྟོན་གྲགས་དང་གོ་གནས། རྩ་སྐོ་སོགས་འཕར་མོད་ཀྱང་། སྤྱི་
ཚོགས་ལ་ཐེབས་པའི་གཞོན་པ་དེ་རྒྱུ་འབྲུམས་སུ་སོང་།

མཁས་པ་ཡིན་ཞེས་པའི་མི་ཚོགས་དེ་དག་གི་ཞིབ་འཇུག་གྲུབ་འབྲས་ཀྱིས་མི་རིགས་བར་གྱི་རྒྱས་
ལོན་དང་བརྟེན་བཀུར་ལ་གཞོན་སྟོན་བཟོས་ཏེ། མི་ཁྱིམ་སྟངས་མང་བོའི་བར་ལ་འགལ་བའི་སྣ་བྲངས། དེ་ནས་མི་
རིགས་དེའི་རིག་པ་རྗེ་རྒྱལ། རྗེས་རྗེ་ལུས། གཞོན་མི་དང་ཐག་རྗེ་ཉེར་བཏང་། དེའི་སྟབས་ཀྱིས། སྟོབ་གསོ་
ཅི་སྟོན་ཐོན་རྗེས་ལུས་ལ་ཁ་གཏོང་བ་དང་། རིག་གནས་ཅན་རིག་རྒྱལ་ཅན་ལ་ཁ་གཏོང་བ་དང་། དེང་
རབས་གཞོན་མར་ཁ་གཏོང་བའི་སྟོན་དེའི་ནང་ནས་མི་རིགས་གྲངས་ཉུང་གི་སྟོབ་གསོའི་མཚན་ཉིད་ལ་འདི་
ལྟ་བུ་བཞག་ཡོད་དེ། མི་རིགས་སྟོབ་གསོ་ཞེས་པ་ནི། རིག་གནས་པན་ཚུན་སྟོལ་བཀལ་གྱི་སྟོབ་གསོའི་
ཚོས་ཉིད་སྤྱིར་བཏང་བ་དེར་ཞིབ་འཇུག་གཏོང་བྱེད་ཀྱི་ཚན་རིག་བྱེ་བྲག་པ་ཞིག་རེད། ཅེས་པ་དང་། རིག་
གནས་པན་ཚུན་སྟོལ་བཀལ་གྱི་སྟོབ་གསོ་ཞེས་པ་ནི། རིག་གནས་རྒྱབ་རྐྱེད་ཐ་དད་པའི་སྟོབ་མར་གཅིག་
གྱུར་གི་སྟོབ་གསོ་གཏོང་བ་དེར་ཟེར་ལ། སྤོག་འཇུག་གི་ཐད་ནས་བཤད་ན། མི་རིགས་མང་པོ་འདུས་
པའི་རྒྱལ་ཁབ་ཅིག་གི་ནང་མི་རིགས་གྲངས་ཉུང་གི་སྟོབ་མར་གཅིག་གྱུར་གི་སྟོབ་གསོ་གཏོང་བའི་སྟོབ་
གསོ་བྱེ་བྲག་པ་ཞིག་རེད།⁹

འདིའི་ཤུགས་ན་མཐུབ་སྟོན་གྱི་བསམ་སྟོན་ཞིག་ཡོད་པ་དེ་ནི། མི་འབོར་གྱི་གྲངས་ཀ་མང་བའི་མི་
རིགས་ཀྱིས་གྲངས་ཀ་ཉུང་བའི་མི་རིགས་ལ་སྟོབ་གསོ་གཏོང་བ་དེ་རེད། བསམ་སྟོན་འདི་ལྟ་བུ་མི་རིགས་

⁹ རོ་མཚར་རོ་ཚོན་སོགས་ཀྱིས་ཚོམ་སྤྲིག་བྱས། །གྲངས་ཉུང་མི་རིགས་ཀྱི་སྟོབ་གསོ་སྤྱི་བཤད། ། ངལ་ཚོམ་དབེ་སྐྱེན་
ཁང་། ཤོག་ངོས་༡༣་པ།

སློབ་གསོ་ཞིབ་འཇུག་གཏོང་མེ་ཟབ་ཏུ་འགྲོ་བར་བགཏགས་རྒྱུ་བཅོས་པ་མ་ཟད། སློབ་གསོ་དང་སློབ་མིང་གི་བྱ་བར་སློབ་ཚབས་ཆེན་མི་ཉུང་བ་བཅོས་ཤིང་། ལོ་རྒྱུ་མའི་རིང་ལ། བདག་དང་བདག་གི་རིག་གནས་གཙོ་ཆེ། ཞེས་པའི་བསམ་སློབ་མི་རིགས་བར་གྱི་མཐུན་འབྲེལ་དང་མཛུགས་ལ་གཏོར་བརྒྱུ་ཆེན་པོ་བགྱིས་ཤིང་། ལྷ་ཚུལ་འདི་དེས་པར་དུ་བསྐྱུར་དགོས་ཤིང་། དེས་པར་དུ་མི་རིགས་སྣ་ཚོགས་འབྲེལ་མཉམ་གྱི་བསམ་སློབ་གཞིར་བཞག་གི་ལྷ་ཚུལ་གསར་བ་ཞིག་འབྱུང་ཏུ་འཇུག་དགོས།

མི་རིགས་སློབ་གསོའི་བྱ་བ་དེ་ལས་སྣ་པོ་ཞིག་མ་ཡིན་པ་དང་། བསྐྱུར་གཞིའི་འཇུགས་སྐྱུན་རང་བསམ་འདོད་འདོད་དུ་བྱེད་ཆོག་པ་ཞིག་ཀྱང་མིན། ང་ཚོས་རང་རེའི་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་མི་རིགས་སློབ་གསོའི་མིག་སྒྲིལ་གནས་བབ་ཚོན་ལ་གཞིགས་ཏེ། ཕྱག་བྲང་ཁར་བཞག་ནས་འབྲང་ཞིག་བརྒྱབ་ན། གནད་དོན་མི་ཉུང་བ་ཞིག་ཡོད། བཅོས་བསྐྱུར་དང་གྱི་སློབ་སློབ་འབྲེད་ཀྱི་བགྱིད་བཞིན་པའི་དུས་འདི། མཚོ་དོགས་དང་ནང་ལོག་ནང་ལོག་དང་ལུ་བ་རྒྱུད་ས་ཁུལ་བར་གྱི་བར་ཐག་ཇེ་རིང་ཇེ་ཆེར་བྱིན་པ་དང་། མི་རིགས་བར་གྱི་གོང་འཕེལ་གྱི་དོན་དེ་བས་མི་མཉམ། མི་རིགས་བར་གྱི་སློབ་གསོའི་ཉེ་བག་ཀྱང་ཇེ་ཆེར་འགྲོ་བཞིན་མཆིས། གལ་ཏེ། ང་ཚོས་ལྷ་ཚུལ་རིང་བ་མི་བསྐྱུར་བ་དང་། ཚོན་རིག་གི་ལྷ་ཚུལ་མི་འཛིན་པར་སློབ་གསོར་མཛུབ་སློབ་དང་། བསྐྱུར་གཞིའི་འཇུགས་སྐྱུན་ལ་མཛུབ་སློབ་བགྱིས་ཆེ། བོད་ཀྱི་སློབ་གསོར་གྲུབ་འབྲས་སློབ་དང་མི་འབྲེལ་བཅོམ་དཀའ། སྐར་ཡང་ཡིག་སྐད་སྲུ་གྱུར་པའི་མི་འབོར་གྲངས་ཀ་ཇེ་མང་དང་། བོད་ཀྱི་སློབ་ཚོགས་ཀྱི་གོང་འཕེལ་ལ་སྐུལ་མ་གཏོང་མི་ཐུབ་པས། སློབ་ཚོགས་ལུན་རིང་བར་དུ་བདེ་འཇགས་འོང་དཀའ། འདི་ལྟར་སོང་ན། འགྲོ་བ་མིའི་རིགས་ཀྱི་འཇུགས་སྐྱུན་ལ་གཞོན་པ་མ་ཟད། མི་རིགས་མཐུན་སྦྲིལ་དང་། སློབ་ཚོགས་རིང་ལུགས་ཀྱི་མདུན་སྐྱོད་གོང་འཕེལ་ལ་འདུག་ཤིང་། རྒྱ་མཚོན་ནི། ད་ལྟའི་རྒྱ་ནག་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་རིག་གནས་ནི་མི་རིགས་༥༦ གི་ཐུན་མོང་ལོངས་སྐྱོད་ཅན་ཡིན་པ་ལས། རྒྱའི་རིག་གནས་གཅིག་ལུ་མིན།

སློབ་ཚོགས་རིག་གནས་སྣ་ཚོགས་སུ་སྐྱུང་བའི་རྒྱ་རྒྱུན་དང་དེ་པན་ཚུན་ལ་ཐེབས་པའི་དགེ་མཚན་བར་བསམ་སློབ་མི་གཏོང་བ་དང་། སློབ་ཚོགས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་གོང་འཕེལ་དང་འཕེལ་འགྱུར་གྱི་རྣམ་འཛིན་བརྒྱུད་རིམ་ལ་འབྲང་མི་རྒྱུག་པར། སློབ་ཚོགས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་གཤམ་མོའི་རྣམ་པ་ཁྲིར་ནས་སློབ་ཚོགས་གཞན་ཞིག་གི་ཚབ་བྱེད་པ་དང་། དེ་བར་ན་ཚོས་ཉིད་དོ་ལྷ་བྱ་ཞིག་ཡོད་པར་འདོད་པས། གཞུགས་འབྲས་རིག་པའི་རྣམ་

བཅོ་གཞུང་དཔལ་ལྷན་གྱི་ལས་ལམ་ག་གཞན་མེད། མི་རིགས་གང་ཡིན་ཡང་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་རང་
བཞིན་གྱི་གོང་འཕེལ་དང་སློབ་གསོའི་བྱ་བའི་འཇུགས་སྐྱོན་བཅས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གཞི་རྒྱ་རང་གི་རིག་
གནས་ཀྱི་གཞི་ལྡན་སར་འཇུགས་པ་དང་། དེའི་རིག་གནས་ཀྱིས་བཏོན་པའི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ལམ་སྐྱ་
བརྒྱུད་དེ་གོང་འཕེལ་དང་། འཕེལ་འགྱུར། གཅིག་འདྲེས་འགྱུར་དགོས་པ་ལས་ལམ་ག་གཞན་གང་ཡང་
མེད་དོ།།

ལེགས་བཞི་བ། རིག་གནས་ཡར་རྒྱས་གཏོང་བྱེད་ཀྱི་ལག་ཆ་ཞིག་ཏེ།

ཁྲིད་གཞི།

ལམས་པ་རྣམས་ཀྱིས་སློབ་གསོའི་རིག་གནས་བརྒྱུད་འཛིན་དང་། བཟང་དཔལ་གི་ཁྱད་འགྲེང་བ་
དང་འཇུགས་སྐྱོན་གི་རྣམས་པ་ཁས་བཏུས་པ་ལྟར། སློབ་གསོ་ཚན་རིག་གི་ནང་ཁོག་ཐད་ནས་བརྟམས་ན།
སློབ་གསོའི་རྣམས་པ་དེ་དག་གི་གཞི་སློབ་གྲུའི་བསྐྱེད་གཞིའི་སྤྱི་ལ་བབས་ཡོད། དུས་རབས་གསར་བའི་
ནང་གི་ཐོད་རིག་གནས་འཇུགས་སྐྱོན་གི་འགན་ཁུར་དེའང་སློབ་གྲུའི་བསྐྱེད་གཞིའི་སྤྱི་ལ་བབས་པར་མེ་
གཏོགས་ཟ་རྒྱ་ཅི་ཡང་མེད། ཡིན་ནའང་། གཡ་ཏེ། ང་ཚོས་ཚན་རིག་ཚོས་ཉིད་དང་བསྐྱེད་ནས་བྱ་བ་མི་
བསྐྱེད་པ་དང་། རིག་གནས་འཕེལ་འགྱུར་གི་ཚོས་ཉིད་གཞིར་མི་འཛིན་པ་དང་། རྒྱུ་བའི་ལུས་སེམས་
རྒྱས་བསྐྱེད་ཀྱི་ཅ་བའི་ཚོས་ཉིད་ལ་མ་བསྐྱེད་པར་ཐོད་ཀྱི་འོས་འགན་སློབ་གསོའི་བསྐྱེད་གཞི་འཇུགས་སྐྱོན་
བྱས་ན། སློབ་གསོའི་རིག་གནས་རྣམས་པ་དེ་མངོན་གྱུར་ཡོང་མི་ཐུབ་ལ། ཐོད་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་སྤྱི་འཕྲོད་
རིག་གསུམ་གི་གོང་འཕེལ་ལའང་སྐྱལ་མ་གཏོང་མི་ཐུབ། བསྐྱེད་གཞིའི་རྣམས་པ་གང་ཡོད་འདོན་དགོས་ན།
རིག་གནས་ཀྱི་རྒྱུན་དུས་སློབ་གསོར་བཅངས་པའི་རེ་བ་དང་། ཐོད་རིག་གནས་ཀྱི་དེང་རབས་དོན་སྤྱི་
དང་བསྐྱེད་གཞིའི་རིག་གནས་འཇུགས་སྐྱོན་གི་འགན་ཁུར་དེས་པར་དུ་གསལ་པོ་ཡིན་དགོས།

དང་པོ། རིག་གནས་འཕེལ་རྒྱུན་གྱིས་ད་ལྟའི་སློབ་གསོར་བཅངས་པའི་རེ་བ།

རིག་གནས་ཀྱི་རྒྱུན་ནི། རིག་གནས་ཁོང་སར་ནས་བྱུང་ཞིང་། ད་ལྟའི་བར་རྒྱུན་འཛིན་བྱས་པ་མ་
བད། ལུ་མ་ལྷན་དུ་མ་འོངས་པའི་རིག་གནས་ནང་དོན་ལ་ཤུན་ཐེབས་བཞིན་མཆིས་པ་དེས་དང་རབས་པའི་
སློབ་པ་དང་བསམ་སློབ་ལའང་ཤུགས་རྒྱུན་ཐེབས། མི་རྣམས་ཀྱིས་མ་ཤེས་མ་ཚོར་བའི་ངང་ནས་དེའི་གཞུན་
ཤུགས་སྤོང་བཞིན་པས། མི་རིགས་ཀྱི་སྤྱི་སེམས་ལོག་གྱུར་བ་དེ་ཆགས། མི་རྣམས་ཀྱི་བསམ་སློབ་གཏོང་
སོལ་དང་། རིན་ཐང་འཛིན་ཚུལ་གི་མ་ལག་དང་། ལོ་མས་སློབ། དེ་མ་བད་བྱ་བ་སྐྱབ་སོལ་སོགས་ཐམས་
ཅད་ཀྱིས་རིག་གནས་ཀྱི་རྒྱུན་གི་གཞུན་ཤུགས་མངས་ཡོད་པ་རེད། རིག་གནས་ཀྱི་རྒྱུན་ཞེས་པ་ནི་ཅི་འདྲ་
ཞིག་རེད་དམ་ཞེ་ན། ལོང་ཏུ་དབྱེད་པ་བཏང་བེན་པའི་རིག་གནས་ཀྱི་རྩ་བའི་དཔལ་ངར་དང་། དེ་རིག་
གནས་ཀྱི་སེམས་ཁམས་སྤྱི་གཞི་བརྒྱུད་ནས་སྤྱི་ཚོགས་འཚོ་བའི་ཕྱོགས་སོ་སོར་གནས་པའི་ཚུལ་དེ་
ཕེར་མངོན་པ་ཞིག་རེད། ང་ཚོས་བོད་ཀྱི་འོས་འགན་སློབ་གསོའི་ཁྲིད་གཞིར་ཞིབ་འཇུག་བྱེད་སའས། བོད་
རིག་གནས་ཀྱིས་ད་ལྟའི་སློབ་གསོར་ཐེབས་པའི་ཤུགས་རྒྱུན་བསྐྱོག་ཏུ་མེད་པ་དེ་ཁས་མི་ལེན་ཐབས་མེད་
ཡིན།

༡༤ བོད་སྤྱི་ཚོགས་ཡར་འཕེལ་གི་བསམ་སློབ་དང་ཁ་འབྲལ་དགོས།

སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་ལམ་ལུགས་ནི། རིག་གནས་ཁོང་གི་བྱུབ་ཆ་གལ་ཆེན་ཞིག་ཡིན་ལ། དེར་ངོས་འཛིན་
ཡང་དག་པ་ཞིག་ཐོབ་དགོས་པ་ནི་རིག་གནས་ངོས་འཛིན་གི་བྱ་བ་གལ་ཆེན་ཞིག་ཡིན། ཡིན་ནའང་། ལུ་མ་
དང་ལུ་མ་ཅན་གང་རུང་གི་རྒྱུན་གྱིས། དམངས་གཙོ་བཙུན་བསྐྱར་སློབ་ཀྱི་རང་རེའི་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་མི་རིགས་
གངས་ཉུང་གི་སྤྱི་ཚོགས་ལོང་འཕེལ་གི་རྒྱ་ཚད་སྤྱིའི་ངོས་འཛིན་ཐད་ལ། གནས་བབ་དངོས་དང་མི་འཁྱོར་
བར། ཚོད་དཔག་མཐོ་བྱེད་དང་ཡང་ན་རིམ་གྱིས་ཡར་འཕེལ་གི་བསམ་སློབ་པའི་སློབ་བྱེད། རང་རེའི་རྒྱལ་ཁབ་
ཀྱི་མི་རིགས་གཞན་དག་གྱུར་ས་ལོགས་སྤྱི་ཚོགས་ནས་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་གནས་བབ་མ་སྐྱོང་བར། བོད་ལུ་མ་
གཅིག་སྤྱིའི་ཐད་ནས། བོད་ཀྱི་ད་ལྟའི་ས་ལོགས་སྤྱི་ཚོགས་དང་རྒྱའི་སྤྱི་ཚོགས་འདྲ་འདྲ་ཡིན་པར་འདོད་
ནས། བཀས་བཀོད་ཞིང་བདག་དཔལ་འཁྱོར་གྱི་ས་དབང་བསྐྱར་གོ་གནས་བཟུང་། ད་དུང་ཚད་མི་གཅིག་

པའི་མ་ཙཱ་རིང་ལུགས་སྐྱུ་གུའང་འབྲུས་མོང་བར་བཤད་པའི་སྤྱོད་ལུགས་སྐྱུང་གི་གཏམ་འདི། ལོ་རབས་བརྒྱུད་
ཅུ་བའི་དཀྱིལ་ཚམ་དབར་དུ་མ་དག་རྒྱུན་འབྲུམས་སུ་གནས།

གཞུང་ལུགས་ཞིབ་འཇུག་གི་བྱ་བར་འཇུག་བ་དེས་དོན་དངོས་ལག་ལེན་ལའང་སྐྱོན་བཅོས་ཤིང་།
སྐྱོན་དེ་སློབ་གྲུའི་སློབ་གསོའི་ཐད་དུ་བསྐྱེད་སུ་ཤིང་། བོད་ཀྱི་སློབ་གསོའི་ཚད་ལ་ཆེས་ལས་སྐྱོ་བོའི་ཚོད་
དཔག་བྱས། སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་ཆབ་སྲིད་ལམ་ལུགས་དང་། དཔལ་འབྱོར་གྱི་མང་གཞིས་བསྐྱེད་གཞིའི་རང་
བཞིན་ཇི་ཡིན་པ་ཐག་གཅོད་ལ། སྤྱི་ཚོགས་ཐོན་སྐྱེད་ཚུ་ཚོད་དེ་ནི་ཆབ་སྲིད་དང་དཔལ་འབྱོར་བརྒྱུད་ནས་
བསྐྱེད་གཞིའི་གོང་འཕེལ་ཚུ་ཚོད་ཀྱང་ཐག་གཅོད་པས། གཞིས་ཀྱི་སྤྱི་ཚོགས་ལམ་ལུགས་དེ་ནི། གུང་ཁན་
ཏང་གིས་བཅུགས་པའི་སྲིད་ཀྱི་སྤྱི་གཞི་ལྡོ་སྤྱི་ཚོགས་མཉམ་གནས་ཀྱི་ཚུལ་དུ་ཡོད། སྐྱེད་དབང་དཔལ་
འབྱོར་གྱི་ས་ད་དུང་ཚད་དེས་ཅན་ཞིག་བཟུང་། རང་ཁ་རང་གསོ་རང་མགོ་བཏུམ་རྒྱང་བཏུམ་གི་ཚུལ་དུ་
སྤང་བའི་དཔལ་འབྱོར་སྤྱི་གཞིས་མི་རྣམས་ཀྱི་སྤྱི་ཚོགས་འབྲེལ་བར་ཤུགས་རྒྱུན་ཚབས་ཆེན་ཞིག་
ཐེབས་བཞིན་པའི་ཁར། མི་རྣམས་ཀྱི་ཀུན་པའི་ནང་བསམ་སློབ་དེ་ལྟ་ཚུལ་གྱིས་ཀྱང་ཚད་དེས་ཅན་
ཞིག་བཟུང་ཞིང་། གསར་བ་ཐམས་ཅད་ལ་ཡིད་མི་ཆེས་པ་དང་ཐེ་ཚོམ་དོགས་ཐའི་ཚུལ་སྤང་བ་དང་། སློབ་
གསོའི་ཐད་ལའང་ཚུལ་འདི་ལས་མ་འདྲས། བཅོངས་འགོལ་བཏང་འཕྲལ་བོད་ཀྱི་བྱིས་བ་སློབ་གྲུང་བསྐྱེད་
བ་ནི་ཏང་གི་བཀའ་ཅིས་པ་ཡིན་གྱིས། རང་འཐད་ནས་སློབ་གྲུང་འགོ་བ་སྲིད་མཐའ་ཤིང་།

ལོ་ངོ་བཅུ་སྟག་འགའི་རིང་ལ། བོད་ཀྱི་སློབ་གསོའི་ནང་ཡོན་ཏན་སྤངས་པར་ཁེ་སན་ཡོད་མེད་ཅེས་
པའི་གནད་དོན་ཐག་གཅོད་བཟང་བོ་ཞིག་བྱུང་མེད་པས། མི་རྣམས་ཀྱིས་སློབ་གྲུའི་སློབ་གསོར་བཅངས་
པའི་རེ་བ་དེ་འདྲ་མི་ཆེ། བསྐྱེད་སུ་ཤིང་གི་ལྟར་ན། ༡༩༧༧ལོར་དཀར་མཛེས་བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་
གི་ཚོས་ལུགས་སྲིད་ཚུལ་ལག་བསར་བྱུང་རེས། དགོན་བ་མི་ཉུང་བ་ཞིག་སྤང་གསོ་བྱིས་པས། སློབ་
མའི་གྲངས་ཀྱི་༣.༩%ནས་༤༠%པར་བབས། བོད་ཀྱི་མི་གྲངས་ཀྱིས་༤༠%ཟིན་པའི་རྒྱ་ལྗོངས་དང་།
གསེར་ཏ། སེར་ཤུལ་བཅས་གསུམ་ཀྱི་སློབ་ལོ་རན་ཟིན་པའི་སློབ་ལུགས་ཀྱིས་པ་རིམ་པར་༡༧.༡ ནས་
༣༧.༩%ལྷོད་ལ། གནས་བབ་འདི་མི་རྣམས་ཀྱི་ཆབ་སྲིད་འདུ་ཤེས་དང་ཆབ་སྲིད་ལམ་
ལུགས་ཐད་མངོན་གསལ་གྱི་ཁྱད་པར་དེ་མངོན་བ་ཤིང་།

ཆབ་སྲིད་ཀྱི་འདུ་ཤེས་ནང་དུ། ཆབ་སྲིད་ལྟ་ཚུལ་དང་། ཆབ་སྲིད་འཛིན་སྐྱབས། ཆབ་སྲིད་ཀྱི་ཡིད་
ཆེས། ཆབ་སྲིད་ཚད་གཞི་སོགས་འདུ། ཆབ་སྲིད་རིག་གནས་ཞེས་པར་སློབ་ཤིང་འདི་རྣམས་ཀྱི་ཐད་ནས་
བརག་དགོས་ཏེ། ཆབ་སྲིད་དོན་འཛིན། ཆབ་སྲིད་ཀྱི་བསམ་བཤམ། ཆབ་སྲིད་ཀྱི་རིན་ཐང་འཛིན་ཚུལ་དང་
ཆབ་སྲིད་ལུགས་བསམ་བཅས་སོ།¹⁰

སྤྱི་ཚོགས་རིང་ལུགས་ཀྱི་ལམ་ལུགས་བོད་ཡུལ་དུ་ཚུགས་ཐེན་ཀྱང་། བོད་མིའི་ཆབ་སྲིད་འདུ་
ཤེས་དེ་ད་དུང་སྤྱི་ཚོགས་རིང་བའི་མངལ་ན་སྐྱུལ་འདུག། མི་རྣམས་ཀྱི་ས་གནས་སློབ་ཤིང་འདི་རྣམས་དང་། ཚོ་ཁག་
འདུ་ཤེས་དང་ལུང་སར་འགྲོའི་འདུ་ཤེས་ཀྱང་ཤིན་ཏུ་ཆེ། མངོན་སུམ་གྱི་འཚོ་བའི་ཁྲོད་དངོས་སུ་སྤང་བ་ནི།
ཞིང་ཆེན་སྲིད་རིམ་ཐད་ནས། དབུས་གཙང་དང་། མདོ་སྐད། མདོ་སྟོད་གསུམ་ཡིན་ལ། ས་གནས་སྲིད་
རིམ་ཁག་ལ་རྫོང་དང་། རྫོང་ཁག་སྲིད་རིམ་ལ་ཚོ་བ་དང་ལུང་བ། སྤེ་བའམ་གྲོང་གསེབ་བཅས་ཀྱིས་གྲུབ།
སྤྱི་ཚོ་བ་ལུང་འགོ་སོགས་ཀྱི་ལྟ་ཚུལ་ལས་གྲོང་ཆེན་པོ་བཟོ་བཞིན་མཆིས། ཆབ་སྲིད་ཀྱི་བསམ་བློ་དང་
རིན་ཐང་གི་ལྟ་ཚུལ་ཐད་ནས། ཞིང་བུ་བཀའ་བཞུགས་དང་ཚོས་སྲིད་ལུང་འབྲེལ་ཀྱི་ལུགས་རྒྱུན་སྐྱུག་པོ་
བོད་ཁམས་ཡོངས་སུ་ཁྲུབ་པ་དང་། དེ་འབྲེལ་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་དོ་བོ་ནི། འགྲོ་བ་མིའི་རིགས་ཀྱི་སྤྱི་ཚོགས་
འཕེལ་རིམ་ཁྲོད་ཀྱི་འཕེལ་མཚམས་ཤིག་ཡིན་པ་ལས་བོད་ཀྱི་སྤྱི་ཚོགས་ཁོ་ནའི་ནང་དུང་བའི་དམིགས་
བསམ་ཅན་ཞིག་མ་ཡིན་པ་ཤིན་ཏུ་གསལ་ལ། དེའང་དེང་རབས་སྤྱི་ཚོགས་རིང་ལུགས་ཀྱི་སྤྱི་ཚོགས་དང་
སྐྱུར་ན་རྗེས་ལུས་མོད་ཀྱང་། བཀའ་བཞུགས་པ་དང་དབང་སྐྱུར་བ་ཚོར་ཡུལ་དུས་དང་མཐུན་པའི་དབང་
བསྐྱུར་ཐབས་རེ་མཆིས་པས། ལམ་ལུགས་དེ་ནི་ལོ་ངོ་སྟོང་ལྷག་གི་བར་གནས། ལོ་ངོ་དེ་འབྲེལ་བར་ཀྱི་
ཆབ་སྲིད་རིག་གནས་ཀྱི་གོ་མས་ཆགས་སུ་གྱུར་ཏེ་ད་ལྟའི་མངོན་སུམ་སྤྱི་ཚོགས་འདིར་ལུགས་རྒྱུན་ཐེབས་
མེད་ཅེས་པའི་གཏམ་སུས་ཀྱང་བཤད་དགའ།

ས་ཆ་མང་བོ་ཞིག་གྲོད་དང་གནད་དོན་ལ་ཐུག་ན་སྲིད་གཞུང་མི་བཅས་བར་དགོན་པར་རེ་ཞུ་དང་
སྐྱབས་བཅོལ་ཞིང་། ཡང་ན། ཚོ་བར་བཅོལ། བོད་ཡུལ་དུ་ད་དུང་སྤྱི་ཚོགས་རིང་ལུགས་ཀྱི་ཆབ་སྲིད་ལམ་
ལུགས་དང་འཚམས་པའི་འདུ་ཤེས་ཆ་ཚང་བ་ཚུགས་མེད་པ་མངོན་གསལ་དུ་སྤང་། གནས་བབ་འདི་འདྲ་

༤༽ ལུ་ཅེ་ཡིས་ཚོམ་སྤྲིག་བྱས། རྒྱལ་གསོ་སྤྱི་ཚོགས་རིག་པ། རྟེན་འཇུག་དཔེ་སྐྱུན་ཁང་། ཤོག་ངོས་༤༩་པ།
- 123 -

ཞིག་གི་འོག་སློབ་གྲུའི་བསྐྱབ་གཞི་དེ་དམིགས་འབེན་ཁ་གསལ་ཞིག་ལ་གཏང་ཡོད་པའི་ལམ་སླར་བྲིད་དེ་
རིམ་གྱིས་ལེགས་ལམ་དུ་འཇུག་དགོས། དེ་ལས་སློབ་སྟེ། དུལ་དུས་ཀྱི་དོན་དངོས་དང་འགལ་མཐོང་ལམ་
བསྐྱེད་དེ་ཉེ་བཅན་འབྲེན་ཏེ་གཞུང་ལུགས་ཀྱི་མཛུབ་སྟོན་འོག་རྒྱ་ནག་གི་སློབ་གསོ་མ་དག་བཀྱིས་ཏེ། བོད་
དུལ་དུ་རྒྱ་ནག་གི་བསྐྱབ་གཞི་ལུ་ཚུགས་ཀྱིས་ལག་བསྟར་བྱེད་བཞིན་མཆིས་ཚུལ་འདི་བོད་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་
ཡར་རྒྱས་དང་རིག་གནས་རྒྱུན་འཛིན་གྱི་དགོས་མཁོ་དངོས་དང་ཡ་བུལ་དུ་སོང་བའི་རྟགས་མཚན་ཏུ་གྱུར་
ཏོ།།

ཁ། བསྐྱབ་གཞི་བོད་ཀྱི་སྤྱི་ཚོགས་གོང་འཕེལ་ཚོས་ཉིད་ཀྱི་ཚོས་ཉིད་དང་མཐུན་དགོས།

རྒྱ་ནག་རང་གིས་སྣངས་འཛིན་དང་མི་སེར་སྤེལ་ཡུལ་སློབ་གསོའི་བསྐྱབ་གཞི་བཅན་གྱིས་བོད་དུ་
ལག་བསྟར་བྱས་པས། བསྐྱབ་གཞིའི་སྤྱི་གཞི་ཆ་མ་ཡར་གྱུར་དང་། བསྐྱབ་གཞིའི་དམིགས་ཡུལ་དང་།
ནང་དོན། སློབ་བྲིད་ཀྱི་བྱ་བ་བཅས་ཀྱང་དེ་ལྟར་ཏུ་འགོ་བཞེན་འདུག བསྐྱབ་གཞིའི་དམིགས་ཡུལ་གྱིས་
སློབ་གསོའི་དམིགས་ཡུལ་མཚན་ལ། བསྐྱབ་གཞིའི་ནང་དོན་གཏན་ཁེལ་དང་། བསྐྱབ་གཞི་བཞོད་སྤྱི་གཞི་
རྟེན་གཞི་འང་བྱེད།

བསྐྱབ་གཞིའི་ནང་དོན་ནི། བསྐྱབ་གཞིའི་དམིགས་ཡུལ་དང་སློབ་གསོའི་དམིགས་ཡུལ་གཉིས་ཀྱི་
བདག་རྒྱུན་ཡིན་པས། སློབ་བྲིད་ཀྱི་བྱ་བ་ནི། བསྐྱབ་གཞིའི་དམིགས་ཡུལ་དང་ནང་དོན་ལག་བསྟར་འོངས་
པའི་མང་གཞི་ཡིན་ལ། བསྐྱབ་གཞི་བཞོད་སྤྱི་གཞི་ནི། སློབ་བྲིད་བྱ་བའི་འཆར་གཞི་དང་གོ་རིམ་མངོན་གྲུབ་
འོངས་པའི་ཐབས་ཤིག་རེད། བསྐྱབ་གཞིའི་གྲུབ་ཆ་སོ་སོར་ས་གནས་དེའི་མི་སྣ་གསོ་སྐྱོང་གི་ཚད་གཞིས་
ཚོད་འཛིན་བྱེད་པས། ས་གནས་དེ་གའི་འཇུགས་སྐྱུན་ལ་ཞབས་འདེགས་ཞུ་བུལ་པའི་ངལ་རྩེལ་བ་གསོ་
སྐྱོང་གནང་དགོས་པའི་རེ་བ་འདོན་བཞིན་ཡོད་པ་དེས་བོད་ཀྱི་སློབ་འཁྲིད་དང་སློབ་ཚུང་གི་སྐྱོང་ལུགས་མི་
འདྲ་བའི་རང་བཞིན་གྲུབ་ཅིང་། སློབ་གྲུའི་རིགས་ཀྱང་སྣ་ཚོགས་བྱུང་ངོ་།།

རིགས་མི་གཅིག་པའི་སློབ་གྲུ་སོ་སོས་དཔེ་བྲིད་ཀྱི་ནང་དོན་གང་བྱེད་པ་དང་། འཕྲི་སྟོན་གང་གང་
བྱེད་པ་དང་། བྲིད་གངས་མང་ཉུང་། སློབ་བྲིད་ཀྱི་དུས་ཚོད། བྲིད་སློབ་དང་བྲིད་ཐབས་སོགས་ཐམས་ཅད་
བོད་ཀྱི་སྤྱི་ཚོགས་ཡར་རྒྱས་གོང་འཕེལ་གཏོང་མཁན་གྱི་མི་སྣའི་དགོས་མཁོར་ཐུག་ཡོད་ལ། བསྐྱབ་གཞིའི་

དམིགས་ལུལ་ལའང་རག་ལས་ཡོད། བོད་ཀྱི་སྤྱི་ཚོགས་ཡར་རྒྱས་འགྲོ་བར་བཀག་དང་བར་ཚད་དུ་
གྱུར་བའི་བསམ་སློབ་གཙང་སེལ་འོངས་ལུས་མིན་དེ་བསྐྱབ་གཞིའི་དམིགས་ལུལ་གཏུག་འབེབས་ལ་བྱེད་
ཚད་ལ་རག་ལས་ཤིང་། དེ་འབྲེའི་བསྐྱབ་གཞི་བཀོད་སྤྱིག་ལ་བསམ་སློབ་གཟབ་གཟབ་ཀྱིས་ངེས་པར་གཏོང་
དགོས། ས་གནས་དེ་གའི་འཇུགས་སྐྱུན་ལ་ཞབས་འདེགས་ལྷུ་དགོས་སྟེ་ཕུལ་བའི་དེང་རབས་འདུ་ཤེས་ཅན་
ཀྱི་སློབ་མ་གསོ་སྦྱོང་བཀྱིས་ཏེ། མ་འོངས་པའི་མི་སྣར་ཚང་དགོས་པའི་ཡོན་ཏུན་དང་བསམ་སློབ་ལྡན་དུ་
འཇུག་དགོས།

ཡོན་ཏུན་དང་ལུས་པ་ལུང་ལྡན་དང་། ལྷན་པའི་ཚོལ་བ་དང་ལུས་ཀྱི་ཚོལ་བ་གཉིས་འཛོམས་ཀྱི་
འཇུགས་སྐྱུན་མི་སྣ་བསྐྱར་དགོས་མོད། ཡིན་ནའང་། ད་སྐབས་བེད་སྲོད་བཞིན་པའི་རྒྱ་ནག་གི་སློབ་གྲུའི་
བསྐྱབ་གཞི་ཡིན་པས། དེ་འབྲེའི་སློབ་གསོའི་དམིགས་ལུལ་དེ་བོད་ཀྱི་སློབ་གསོའི་ཚད་ཐིག་ལྟ་བུར་ལག་
བསྟར་བྱེད་བཞིན་ཡོད་ཀྱང་། རོན་དངོས་སུ་རྒྱ་ནག་གི་བསྐྱབ་གཞིའི་ཚད་གཞི་དེ་བོད་དུ་ཐང་ཀར་ལག་
བསྟར་བཀྱིས་པ་རེད། བོད་ཀྱིས་འོས་འགན་སློབ་གསོའི་བསྐྱབ་གཞི་རིགས་འགར་བཀར་ཡོད་མོད། དེའི་
བསྐྱབ་གཞིའི་དམིགས་ལུལ་ད་དུང་རྒྱ་ནག་གི་སློབ་གྲུའི་ཁྲིད་གཞིར་གཞི་བཙུག་འདུག ས་གནས་ཁྱད་པར་
ཀྱིས་སྤྱི་གཞུག་གི་ཁྱད་བཀོད་པ་ཅུ་ལས། བསྐྱབ་གཞིའི་ནང་དོན་རྒྱ་ནག་གི་ཉེ་བོད་ཀྱི་སྐད་ཡིག་ལུང་། དེ་
རི་མ་རི་བཞིན་དུ་ཁྲེང་ནས་འོངས་ཡོད། སློབ་ཁྲིད་བཀོད་སྤྱིག་ཀྱང་རྒྱ་ནག་ལྟར་བྱས་པས། སློབ་གསོའི་
གནས་ལུགས་དང་འགལ་ཞིང་བོད་ཀྱི་དགོས་མཁོར་མ་མཐུན་པའི་བསྐྱབ་གཞི་བྱུང་སྟེ། བོད་ཀྱི་སློབ་གསོ་
དེ་བོད་ཀྱི་སྤྱི་ཚོགས་འཇུགས་སྐྱུན་ལ་ཞབས་འདེགས་ལྷུ་དགོས་པའི་དགོངས་སྟེང་དང་རྒྱབ་འགལ་དུ་ཕྱིན་
ནོ།

བོད་ཀྱི་སློབ་གསོར་ལྷགས་རྒྱུན་ལྡན་པ་ཐེབས་བཞིན་པའི་རྒྱ་ནག་གི་བསྐྱབ་གཞིའི་དམིགས་ལུལ་
འོག་ཉེ་བོད་མཐར་དཔོན་འདུག ། དང་ཉེ་བོད་མཐར་ལས་བསྟེན། ། ཞེས་པའི་དམིགས་ལུལ་སློབ་གྲུར་བ་
དེའང་བོད་དུ་བསྐྱབས་ཤིང་། བོད་ཀྱི་སྤྱི་ཚོགས་སྤྱིག་གཞི་དང་རྒྱའི་སྤྱི་ཚོགས་སྤྱིག་གཞི་གཉིས་ཀྱི་བར་ན་
ཁྱད་པར་ཆེན་པོ་མཆིས་པས། ཉེ་བོད་མཐར་དཔོན་བསྟེན། ། གི་བསམ་སློབ་ལྡན་པ་དེས་བོད་ཀྱི་སློབ་གསོར་
མཇུག་འབྲས་ལན་པ་ཞིག་བཟོ་བཞིན་མཆིས། ཉེ་བོད་མཐར་དཔོན་ཀྱི་མཐོ་དམའ་དེ་སློབ་གསོའི་སྤུས་

གའི་ཚད་གཞིར་འདོད་པ་དེས་མི་སྣའི་རུས་པ་གསོ་སྐྱོང་གི་དམིགས་ཡུལ་བསྐྱབས་ཐེན་པས། འབྲེལ་ཡོད་
ཚན་པ་ཁག་གིས་གཅིག་གྱུར་གྱི་ཅ་དོན་དང་མིན་དེབ་གཞིར་བཟུང་ནས་གཅིག་གྱུར་གྱི་རྒྱལ་ལོན། སློབ་
མའི་རྒྱལ་ཚད་སྐར་གྲངས་ཀྱི་མཐོ་དམའ་དང་སློབ་རིམ་འཕར་ཚད་ཀྱི་མང་ཉུང་དེ་ནི་དགོ་རྒྱུ་བཟང་དན་
འབྲེད་བྲེད་ཀྱི་ཚད་གཞིར་བཟུང་བས་དགོ་རྒྱུ་ཀྱི་མཚན་སྟོན་གྲགས་དང་གོ་གནས་ལྡན་གསོགས་འཕར་
བའི་གོ་སྐབས་ལ་གཞོན་པ་བཟོས། གཅིག་གྱུར་གྱི་རྒྱལ་སྤངས་ཏེ། རྒྱ་བོད་གཅིག་གཅོད་དང་། ཞིང་
འབྲོག་གཅིག་གཅོད་བགྱིས་མཐར། བོད་ཀྱི་སློབ་མ་རྒྱའི་སློབ་མར་བལྟས་ན་ཞན་པ་དང་། འབྲོག་ཁུལ་གྱི་
སློབ་མ་རོང་བའི་སློབ་མར་བལྟས་ན་ཞན་པའི་མཚུག་འབྲས་མི་འདོད་བཞིན་དུ་བྱུང་།

དེ་ནས་ཁུལ་དང་རྫོང་། མོང་བརྒྱུ་བཅས་ཀྱི་དགོ་རྒྱུ་ལ་གནས་བབ་རིགས་གཉིས་བྱུང་འདུག་
སྟེ། གཅིག་ཏུ་ནི། སྐར་གྲངས་འཕར་ཚད་སློབ་མར་སྐྱལ་མ་བཏང་ནས་མིན་དེབ་གཅིག་གྱུར་དམིགས་
གཏང་དེ། རིག་ཚན་བར་དུས་ཚོད་འཕྲོག་རེས་བགྱི་དགོས་བྱུང་ཞིང་། ལུས་རྩལ་དང་མངོས་རྩལ་སློབ་
མིན་སྤང་མེད་དུ་བཏང་། སློབ་མའི་ཁོམ་གསེང་དུས་ཚོད་དགོ་རྒྱུ་ཀྱིས་འཕྲོག་ཏེ། སློབ་མར་དཀའ་ཁག་
ཚེན་པོ་བཟོས། གལ་ཏེ་སློབ་མའི་སྐར་གྲངས་མཐོ་ན་སྣ་འཕྲོམས་གོང་འཕེལ་བྱུང་ཡོད་པའི་རེས་པ་མེད།
གཉིས་སུ་ནི། དན་པ་དན་འབྲུམས་སུ་བཏང་སྟེ། ཅི་བཤད་ཀྱང་ཆ་རྒྱུན་ཞན་པས་སྐར་གྲངས་དང་རང་གི་
ལས་ཀྱི་འབས་བྱ་ཡར་མི་འཕར་སམ་པ་དང་། ལྷ་ཕོག་སྤངས་ཏེ་ཉི་མ་ལུང་ཐབས་བྲེད་པ་དང་། བྱ་བར་
འགན་མི་ཁུར་བ་དང་། སློབ་མིན་ལ་ནན་ཏན་མི་བྲེད་པའི་གནས་བབ་བྱུང་། གནས་བབ་འདི་དེ་ནས་བཟུང་
རྒྱལ་ལོན་མི་རུང་བར། བསྐྱབ་གཞི་བོད་རང་གི་སྤྱི་ཚོགས་གོང་འཕེལ་གྱི་གནས་བབ་དངོས་དང་བསྐྱབ་
དགོས།

གཤེན་གྱིས་པའི་འཚོ་གནས་ཁོར་ཡུག་གིས་མིན་གཞིར་བཅངས་པའི་རེ་བ།

བོད་ཀྱི་བྱིས་པའི་འཚོ་བའི་ཁོར་ཡུག་དང་བསྐྱབ་གཞི་བར་གྱི་འབྲེལ་བའི་སྐོར་གོང་དུ་བཤད་ཐེན་ལ།
སྐབས་འདིར་མིག་སྤེལ་གྱི་མིན་གཞིས་བཟོས་པའི་གནས་བབ་དངོས་རགས་རིམ་ཅམ་སྟེ། བསྐྱབ་གཞིར་གྱུར་
པའི་ནང་དོན་ཐད་ཀྱི་རེ་བ་འགའ་ཞུ་བར་བྱ་བ་ལ།

བོད་དུ་ལག་བསྟར་བྱེད་བཞིན་པའི་རྒྱ་ནག་གི་བསྐྱབ་གཞིའི་བཟོ་ཏུ་ཟླ་བེ་བྱས་པའི་སློབ་གསོའི་
 དམིགས་ལུལ་འགྲུབ་མི་ཐུབ་ཤིང་སྟབས་དེད། རྒྱ་ནག་གི་ཁྲིད་དེབ་རི་མ་རི་བཞིན་བོད་ཡིག་ཏུ་སྦྱར་ཏེ་འཁྲིད་
 བ། བང་དོན་དང་བོད་ཀྱི་སློབ་མ་རྣམས་ཀྱི་འཚོ་གནས་ཁོར་ལུག་གི་གནས་བབ་དང་མི་འཁྲོར་བས་བོད་ཀྱི་
 གྲིས་པ་རྣམས་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་སྤྲོ་མོ་ནས་མི་རིགས་དབྱེ་འབྱེད་ཀྱི་འདུ་ཤེས་བསྐྱེད་དེ། གྲིས་པ་རྣམས་ཀྱི་
 སེམས་ལ་རང་གི་སྦྱོར་བཞིན་པའི་ཤེས་བྱ་དེ་རང་མི་རིགས་ཀྱི་རིག་གནས་མིན་པའི་སྤྱང་བ་སྦྱེས་ཤིང་།
 རང་གི་རིག་གནས་ཀྱི་བང་དོན་ཅིའི་ཕྱིར་མེད་སོང་ངམ། འབྲས་དང་རྩམ་པ་གཉེས་ལས་འབྲས་བུ་བཟང་ངམ།
 སློབ་གྲུའི་བསྐྱབ་དེབ་བང་བོད་རང་གི་མི་རིགས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་མི་འཁྲིད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཅི་ཡིན་ནམ། རང་གི་
 མི་རིགས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་དེ་ཁྲིད་པར་རིན་ཐང་མེད་དམ། ཞེས་པ་ལྟ་བུའི་དྲི་བ་དང་སོམ་ཉི་སྤྱོད་ཚོགས་བོད་ཀྱི་
 གྲིས་པ་རྣམས་སློབ་གྲུ་ཞུགས་ཉེན་ནས་བཟུང་ཚུད་པས། དཔེ་ཆའི་བང་དུ་བཤད་པ་དེ་བདེན་ནམ། རང་
 གི་པ་མེས་དང་ཉེ་འཁོར་ཀྱི་མིས་བཤད་པ་དེ་བདེན། སློབ་དེབ་དེ་དག་ཚན་རིག་ཤེས་བྱའི་སྤྲིག་གཞི་དང་
 བརྒྱུན་ནས་རྒྱ་ལུལ་ཀྱི་ཚོར་ལྷུངས་ཤེས་བྱ་གཙོ་བཤིས་ཏེ་བསྐྱིགས་མོད། མངོན་སུམ་འཛིན་ཏེན་གྱིས་མི་
 རྣམས་ལ་ངེས་པར་འདི་རྣམ་འཚོ་དགོས་པའི་རེ་བ་བཏོན་ཅིང་། བོད་ཀྱི་གྲིས་པའི་འཚོ་གནས་ཁོར་ལུག་
 དང་ཡ་བྲལ་དུ་ཕྱིན་པའི་ཁྲིད་གཞིས་བཟོས་པའི་འགལ་སེམས་དང་དེས་བསྐྱེད་པའི་སྤྱོད་ཚོགས་མཇུག་
 འབྲས་ཐ་དད་པ་འགའ་བྱུང་སྟེ།

གཅིག་རང་གཉོམ་ཀྱི་མི་རིགས་འདུ་ཤེས། སློབ་གྲུའི་སྤྲིག་གཞིའི་བང་དུ་རང་གི་མི་རིགས་ཀྱི་རིག་
 གནས་བང་དོན་ཉུང་བས། བོད་ཀྱི་སློབ་མ་རྣམས་ཀྱི་སེམས་སུ་རང་གི་མི་རིགས་གཉོམ་རྒྱུ་ཡིན་པའི་
 བག་ཆགས་བཞག་པ་དང་། རང་གི་མི་རིགས་ཀྱི་ཡོད་ཚད་གཞན་གྱི་ཉམས་མི་འཛོག་པ་དང་། དེ་བས་
 རང་གི་རིག་གནས་རྒྱ་མཚོ་དེ་ལོར་བུ་ཞིག་ཏུ་བརྟེན་མེད་པར་སྟུམ། ལྷག་པར་དུ་རིག་གནས་བརྩམས་
 ཚོས་མང་ཆེ་བ་དང་། ཡང་ན། སྦྱིར་བཏང་གི་སྦྱོར་རྩལ་བརྩམས་ཚོས་དང་ཚད་མཚོ་ཤོས་ཀྱི་མི་རིགས་སོར་
 གི་དབྱེད་ཚོམ་རྣམས། མི་རིགས་གངས་ཉུང་གི་གནས་བབ་ཞིབ་ཏུ་བྲིས་ཆེ་ཚོམ་པ་ལོ་སྦྱུག་ཅེར་ཅེར་བོ་
 དང་། སློབ་གཞིགས་ཆེ་བ་དང་། རྗེས་ལུས། ལུས་བོ། ཡོན་ཏན་མེད་པ། ཐ་བ་སྤྱོད་དང་། བསམ་སློབ་ཞིབ་མ་

གཉོང་མི་ཤེས་པ་དང་། ཤ་ལོག་ལོག་ཟ་བ་དང་། ཚང་དཀར་ཡོལ་ཆེན་པོ་རེ་བརྟུང་བ་ལས་གཞན་ཅི་ཡང་
མི་ཤེས་པ་སོགས་གྲིས།

ཞིབ་འཇུག་པ་ལ་ལས། གཟམ་ནས་མི་རིགས་གངས་ཉུང་གི་ས་ཚར་སོང་སྟེ་མི་རིགས་སུ་ལ་འང་
ཡོད་པའི་སྐྱོན་དམིགས་སུ་བཀར་ནས་བསྟུ་ལེན་དང་ཞིབ་འཇུག་བཞི་བཞུགས། དེ་ཚོམ་རིག་དང་། སློབ་བརྟན།
མངོས་རྩལ་སོགས་ལ་བསྟེན་ནས་མི་རིགས་གངས་ཉུང་གི་སློབ་པའི་རྒྱུད་ལ་བཞག་ད་སྐབས་སྤྱི་ཚོགས་
སྤོང་ན་སྤོང་བཞིན་པའི་ཤར་ཀྱང་གི་སློབ་བརྟན་དུ་སློབ་སྦྱོང་གི་སྤོང་བ་ལེན་ལུལ་
བཞུགས་ཡོད། མི་རིགས་གངས་ཉུང་གི་སློབ་པ་རྣམས་མི་ནང་གི་རིག་གནས་ཁོར་ལུག་གཞུན་ཤུགས་ལོག་
མི་རིགས་ཀྱི་ལ་རྒྱ་ཤོར་སྤོང་བར་བཅོས། གཉོམ་སེམས་འདི་ལྟ་བུས་སློབ་བྱ་དང་ཁ་ཐག་རྗེ་རིང་དུ་བཏང་བ་
དང་། དགོ་ཀན་དང་ཡང་བར་ཐག་རྗེ་རིང་དུ་བསྐྱེད། འབྲང་ཞིག་རྒྱུ་དང་། གྲིས་པ་ཞིག་གི་རང་མཐོང་
ཤོར་ཆེ་ཁོ་རྣམས་ཀྱིས་རང་གི་མི་རིགས་དང་མི་རིགས་ཀྱི་ཆེད་དུ་སློབ་སྦྱོང་ལ་འབད་བ་བཞུགས་ཏེ་རང་གི་
ཡོད་ཆོད་འབྲུལ་འདོད་སྤྱེའམ།

གཉིས། མགོ་བརྟུམ་རྒྱང་བརྟུམ་གི་མི་རིགས་འདུ་ཤེས། སློབ་བྱའི་ནང་ནས་ཐེབས་པའི་རང་གཉོམ་
སེམས་ཁམས་དེ་མིང་ཁྱིམ་དུ་སླེབས་པ་ན་དབྱགས་དབྱུང་ཅུང་ཟད་ཐོབ། ཀན་རབས་པ་རྣམས་ཀྱིས་མི་
ཐོག་པར་ནམ་རྒྱུད་དུ་འབྲས་བུ་པའི་ལོ་རྒྱུས་ཤོད་པ་དང་། ལུལ་ལུང་དང་གོང་གསེབ་ནང་གི་དུས་ཆེན་
མངོད་སློབ་ཀྱིས་པ་རྣམས་ལ་དགའ་བ་བསྐྱེད་པ་དང་། དགོན་པའི་ནང་གི་རབ་བྱུང་བར་མང་ཚོགས་ཀྱིས་
གུས་བཀུར་བྱེད། གྲིས་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་རང་གི་མི་རིགས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ཤུགས་སུ་རོགས་ཡོད། སློབ་པ་
རྣམས་ཀྱིས་རང་གི་འཚོ་བའི་ཁོར་ལུག་ནས་ཐོབ་པའི་ཤེས་བྱ་དང་སློབ་ཁྲིད་ཀྱི་ནང་དོན་གཉིས་བསྟུར་ཆེ་
ཞེན་ཁ་ལོག་ངེས་རེད།

དེ་ནས་སློབ་པ་རྣམས་རྒྱའི་དགོ་ཀན་དང་བསྐྱབ་གཞིའི་ནང་དོན་གི་བར་སེམས་གཉོང་ནས་ཐག་རྗེ་
རིང་དུ་སོང་སྟེ། ཕྱི་འབྲེལ་ལ་འཛེམས་པའི་མི་རིགས་འདུ་ཤེས་ཆགས། ཕྱི་རྒྱལ་ནས་བཟུས་ན་ཁ་ལེན་
ཚོག་བཅིའི་རྒྱལ་མཆིས་ཀྱང་། རང་གི་མི་རིགས་ཀྱི་མི་རྣམས་དང་འཕྲད་ཆེ་སེམས་གཏམ་བཤད་པ་དང་།
པན་རྒྱལ་ཡིད་ཆེས་རོགས་སྐྱོར་བྱེད་པས། ལྷོས་འཛོག་གི་ཕྱི་འབྲེལ་མེད་པའི་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་ཚོགས་རྒྱུང་

ཚུང་ཞིག་གྲུབ། གལ་ཏེ། དཀའ་ཁག་ལ་ཐུག་ན་གཏུང་སེམས་མཉམ་བསྐྱེད་བགྲིས་པ་དང་། ཚབས་ཚེ་ཚེ་
དགོ་ཚུན་རྣམས་རིགས་གཞན་དང་མི་མཐུན་པའི་གནས་བབ་ཤིན་ཏུ་མང་ངོ་།།

གསུམ། ལྷོག་ཕྱོགས་ཀྱི་བསམ་པ་བྱུང་། བསྐྱབ་གཞི་དང་ཡིག་རིགས་གཞན་གྲིས་མཚོན་པའི་
རིག་གནས་དེ་རང་གི་རིག་གནས་དང་འབྲེལ་བ་སྤྱི་ཚམ་ཡང་མེད་པའི་ཁར། དེ་རིགས་རང་གི་ཁོར་ལུག་
ཀུན་ཏུ་སྤྱི་གྲིས་ཟ་སོབས་བཞིན་ཡོང་བས་སེམས་ཁུར་ཤིན་ཏུ་ཆེ། ཕྱི་ཚུལ་ནས་བལྟས་ན། རང་གི་རིག་
གནས་ལ་པར་ཚོལ་བའི་རྒྱས་པ་མེད་པར་སྤང་ལ། འོན་ཀྱང་། རང་གི་རིགས་ཀྱི་སློབ་མ་དང་ཚུན་རབས་
སམ་དགོ་ཚུན་མཉམ་གཅིག་ཏུ་འདུས་པ་ན་པན་ཚུན་གི་བསམ་ཚུལ་རེས་རེས་བགྲིས་ཏེ་མི་དགའ་བའི་
ཤུགས་མཚོན། སེམས་བདེ་མོར་ཡོང་ཆེད་དང་མི་རིགས་ཀྱི་འདུ་ཤེས་མཚོན་ཆེད་དང་ངམ་རང་ཤུགས་
གྲིས་རང་གི་རིག་གནས་ཀྱི་བཟང་ཆ་དང་མི་རིགས་ཀྱི་ཁྱད་ཚོས་ལུང་བསྟོད་སློ་འདོགས་བྱེད།

རང་གི་རིག་གནས་ཀྱི་བཟང་ཆ་བཟུང་ནས་ཕྱི་ཡོང་རིག་གནས་ཀྱི་སློབ་ཆ་བཤད། ཚུལ་འདིས་
སློབ་མའི་སེམས་ལ་བསྐྱབ་གཞིའི་ནང་དོན་དང་རྒྱབ་འགལ་གྱི་བསམ་པ་བསྐྱེད། བསམ་པ་འདི་སློབ་མའི་
ཡར་རྒྱས་དང་བསྐྱབ་ནས་རིམ་གྲིས་ལྷོག་ཕྱོགས་ཀྱི་བསམ་པ་དང་མིག་སྤེལ་གནས་བབ་ལ་སྤང་བའི་རྣམ་
འགྱུར་སྟོན། རང་གི་མི་རིགས་ཀྱི་མི་སྤེལ་མའི་རིག་གནས་ནང་འདེམ་བྱེད་པ་དང་བཅོས་བསྐྱར་གི་བསམ་
པ་ཡོད་པར་ཤུགས་དག་པོས་བཀག་འགྲོག་བྱེད། འདི་ནི་སྤྱི་ཚོགས་བདེ་འཇགས་མི་ཡོང་བའི་རྒྱ་ཞིག་ཡིན་
པས། ང་ཚོའི་བསྐྱབ་གཞི་འཇུགས་སྐྱུན་པས་མ་ཚོར་མ་ཤེས་བགྲིས་པ་དང་། ཅི་ཡང་མི་སློབ་སམ་པའི་
བསམ་པ་དངོས་ནས་འདོན་མི་རུང་།

མི་ཚང་མས་ཤེས་ཚུལ་ལྟར། མི་སྤེལ་ཡིན་ཀྱང་རང་གི་མི་རིགས་ལ་དགའ་བ་དང་། རང་གི་མི་
རིགས་ཀྱི་རིག་གནས་དང་འབྲེལ་སྤྱི་ཚོགས་མཚེས་པས། རིག་གནས་གོང་འཕེལ་ལ་སོ་མི་ཐོགས་པའི་
བསྐྱབ་གཞི་དེར་དམངས་ཚོགས་ཐམས་ཅད་གྲིས་དགའ་བསུ་མི་བྱེད་ལ། བདེ་བག་ཏུ་འགྲུབ་པའི་ཁྱིད་
གཞིའང་མིན། མི་རིགས་གང་ཡིན་ཀྱང་རང་གི་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་རྒྱུན་དང་རིག་གནས་ཀྱི་རྒྱུན་བཅད་ནས་ཡོངས་
གསལ་གི་དང་རབས་རིག་གནས་ཞིག་དངས་ནས་གོ་བྱུང་ཏུ་དག་པའི་ཞིང་ལྟ་བུའི་དང་རབས་ཅན་ཞིག་ཏུ་
བསྟོད་དགའོ།།

ང) ལྷན་རིགས་གྱིས་སློབ་གྲུའི་ཁྲིད་གཞིར་བཅངས་པའི་རེ་བ།

སྤྱི་ལུགས་༡༩༩༩ལོའི་སློབ་ལོ་ལྷན་གྱི་སློབ་གྲུ་ཚུང་འབྲིང་ཆེ་གསུམ་གྱི་ཁྲིད་གཞི་ཉིན་ཉིལ་བོའི་
སློབ་གྲུ་འབྲིང་ཚུང་གི་འོས་འགན་སློབ་གསོ་སློབ་ཁྲིད་འཆར་གཞི། བགྱིས་ཏེ། གནས་བབ་དང་བསྐྱུན་འཛི་
སློབ་ཚུང་ཟད་ཅམ་བྱས་ནས་བཞོན་བསྐྱིག་བྱས་པ་རེད། སྤྱི་ལོ་༡༩༩༩ བ་ནས་བཟུང་བོད་ཡུལ་ཀུན་ཏུ་
ཡང་རྒྱལ་ཁབ་གྱི་སློབ་ལུ་ནས་བསྐྱུགས་པའི་ཁོ་དགུའི་ཉིན་ཉིལ་བོའི་སློབ་གྲུ་འབྲིང་ཚུང་གི་འོས་འགན་
སློབ་གསོའི་བསྐྱབ་གཞིའི་འཆར་གཞི་ཚོད་བཟླ། ། དེ་གནས་བབ་དངོས་དང་སྐྱུར་ནས་ཁྲིད་བསྐྱབ་གཞིའི་
འཆར་གཞི། ཚོད་ཟླ། གཏན་ལ་པལ། དེ་ལྟར་པལ་ཀྱང་། སྤྱི་ལོ་གསུམ་ལ་༡༩༩༩ ལོའི་སོན་གི་གནས་
བབ་དང་ཁྲད་དེ་འབ་མེད། བོད་ཡིག་གི་ཁྲིད་དེབ་ལུད། ཁྲིད་དེབ་གཞན་རྣམས་བོད་ཡིག་གིས་ཁྲིད་ཀྱང་
ནང་དོན་རྒྱལ་ཡོངས་གཅིག་གྱུར་གྱིས་སྤྱི་ག་པའི་ཁྲིད་དེབ་བོད་འགྱུར་ཅན་རེད།

དེར་འཕྲི་སློབ་བགྱི་དགོས་འདོད་པའི་དམིགས་ཡུལ་ནི། བོད་གྱི་བྱིས་པ་རྣམས་རྒྱ་ཡིག་དང་བོད་
ཡིག་བསྐྱབ་དེབ་རྒྱལ་ཡོངས་ལུན་མོང་གི་གཅིག་གྱུར་སློབ་གྲུ་ཆེན་མོ་དང་ཆེད་གཉེར་སློབ་འབྲིང་ལ་རྒྱགས་
སློབ་གྱི་སྤྱོད་སློབ་སློབ་པ་ཅམ་དུ་ཟད་པ་ལས། བོད་ཡིག་གཙོ་བོ་བགྱིས་ཏེ། ནང་དོན་གཞན་དག་ཀྱང་བོད་
ཡིག་གི་སྤྲོད་ནས་ཁྲིད། འགའ་ཞིག་གིས་སློབ་ཚུང་དུ་ལྷགས་མ་ཐག་ནས་བོད་ཡིག་ཁྲིད་པ་དང་། འགའ་
ཞིག་སློབ་ཚུང་གི་སློབ་རིམ་གསུམ་པ་ནས་བོད་ཡིག་ཁྲིད་པ་དང་། ཡང་། འགའ་ཞིག་སློབ་ཚུང་དུ་ལྷགས་
མ་ཐག་ནས་རྒྱ་ཡིག་ཁྲིད། སློབ་འབྲིང་དུ་འགའ་ཞིག་བོད་ཡིག་ཁྲིད་པ་དང་། འགའ་ཞིག་གིས་བོད་ཡིག་གི་
སློབ་ཁྲིད་བཞོན་སྐྱིག་བགྱིས་མེད། སློབ་རིམ་རྩེ་མཐོར་མེན་མཐར་སློབ་གྲུ་ཆེན་མོ་དང་། སློབ་གྲུ་ཆེད་
གཉེར་འབྲིང་རིམ་པར་རྒྱགས་སྤྱད་པའི་འབྲས་བུས། སློབ་འབྲིང་དང་སློབ་ཚུང་རྣམས་གྱིས་བོད་ཡིག་
བསྐྱུར་ནས་རྒྱ་ཡིག་གི་སྤྱོད་སློབ་སྤྱི་ལོ་འཁོར་གཏོལ་མེད་བྱུང་བར་བགྱིས། མཐར་རྒྱ་ཡིག་གི་སྐྱར་གྲངས་ལ་
བརྟུན་ནས་སློབ་མའི་ལས་དབང་ཐག་གཅོད་བྱེད་དགོས་བྱུང་། ཁོད་ཡིག་ཆེད་གཉེར་གི་སྤྱོད་སློབ་མི་འདུ། །

གོང་གི་འགའ་བ་གཙོ་བོ་དེས་བོད་གྱི་སློབ་གྲུའི་སློབ་གསོར་གཞན་གསལ་གསལ་འགྱུར་ཐོན་གི་གནད་
དོན་བཅོས་ཡོད་དེ།

གཅིག་སློབ་ཁྲིད་ཀྱི་ཚུ་ཚད་ཡུན་རིང་བར་གོང་འཕེལ་དུ་འགྲོ་མི་ཐུབ་པ། དེར་རབས་ཀྱི་འཇུག་
སེམས་རིག་པར་ཞིབ་འཇུག་གི་འབས་བྱ་ལྟར་ན། ཉགས་མཚན་གསར་བའམ་རགས་དེས་མཚོན་པའི་ལྟ་
ཚུལ་དང་སློབ་མར་སར་ཡོད་ཀྱི་འཇུག་སེམས་སློབ་གཞིའི་ཁྲིད་ཀྱི་ལྟ་ཚུལ་གཉིས་ཀྱི་བར་ན་འབྲེལ་བ་སྣ་
ཚོགས་ཡོད་པ་དང་། སློབ་མའི་འཇུག་སེམས་སློབ་གཞིའི་ཁྲིད་ཀྱི་ལྟ་ཚུལ་དེ་དཔག་གཟུགས་དང་རགས་ཀྱི་
དོན་སྣང་། དོན་སློབ་མའི་བརྡོལ་གཞི་བཅས་ཀྱི་བྱུང་བ་དང་འབྲེལ་བའམ། གཅིག་མཚུངས་སམ་རིགས་འབྲེལ་
འབྲེལ་བ་རེད། བསྐྱབ་གཞིའི་ནང་དོན་ཁྲིད་ན་བོད་ཀྱི་སློབ་མར་འཕྲོད་པའི་ཚོར་མངས་ཤེས་བྱ་མེད་པའི་
ཁར། རྒྱ་ཡིག་ཆ་མེད་རྒྱས་མེད་ཡིན་པ་དང་། བོད་ཡིག་སྐྱ་མཚོན་ཡི་གེ་ཡིན་པ་དང་རྒྱ་ཡིག་དོན་མཚོན་
ཡི་གེ་ཡིན་པས་ཡིག་གཞུགས་གཏན་ནས་མི་འདྲ། དེའི་སྐབས་ཀྱིས། བོད་ཀྱི་བྲིས་པ་རྣམས་སློབ་གྲུར་
ཞུགས་པའི་ཉེན་ནས་བཟུང་སློབ་སྦྱང་གི་འགན་འབབ་རྒྱ་རིགས་སློབ་སྦྱོང་རྣམས་ལྡན་འགྲུར་ལས་ལྷི་བར་
སྦྱང་། བོད་ཀྱི་སློབ་མ་རྣམས་ཀྱིས་དུས་མཉམ་དུ་སྐད་རིགས་མི་འདྲ་བ་གཉིས་བསྐྱབ་དགོས་པས། རྒྱ་
ཡིག་སློབ་ཁྲིད་དང་བོད་ཡིག་སློབ་ཁྲིད་གང་ཡིན་ཀྱང་དེའི་ནང་དོན་བོད་ཀྱི་གནས་བབ་དང་འབྲེལ་བ་དེ་འདྲ་
མེད་པས། ལྡན་འགྲུར་བཅེགས་མའི་དུར་བཅོལ་མ་བཞིས་ན་གཞུག་ཚོད་དཀའ་ལ། བཞིས་ཀྱང་རྗེས་ཚོད་
པ་ཅམ་ཡིན།

འོན་ཀྱང་། སློབ་མའི་མཐའ་མཇུག་གི་རྒྱགས་སྦྱོང་རྒྱའི་ཐད་དང་། ལས་བྱེད་པར་ཞུགས་པ་དང་།
བཟོ་བར་ཞུགས་དགོས་པ་སོགས་ལ་ཐུག་ཆོ། རྒྱགས་གཞི་རྒྱ་ཡིག་གིས་ལན་གདབ་དགོས་པ་དང་། དེའི་
སྦྱང་སྦྱར་བྱ་གཞན་དང་གཞན་པ་ཐམས་ཅད་རྒྱ་ཡིག་ཡིན་པས། སློབ་གྲུས་རྒྱ་ཡིག་གཙོ་བོར་གཉེར་མཐར་
ཐུག་གི་དམིགས་ཡུལ་མི་བྱེད་གཏོལ་མེད་བྱུང་། རྒྱ་ཡིག་ཚོད་གཉེར་གི་སློབ་གྲུ་ཚོན་མོ་དང་འབིང་རིམ་
པའི་སློབ་གྲུ་མི་འདྲ། ། འདིས་བོད་ཀྱི་བྲིས་པ་རྣམས་ཀྱི་སྐབས་ཀྱི་སྐབས་ཀྱི་སྐབས་ཀྱི་སྐབས་ཀྱི་སྐབས་ཀྱི་སྐབས་
བྱུང་བོད་ཡིག་ལ་བྱུང་བ་ཞིག་མེད་ལ། རྒྱ་ཡིག་གི་སྐབས་ཀྱི་སྐབས་ཀྱི་སྐབས་ཀྱི་སྐབས་ཀྱི་སྐབས་ཀྱི་སྐབས་

ཕིན་གི་ཚད་དེ་ཡིད་སྐྱོ་བའི་གནས་སུ་སྐྱུང་ཡོད། ༡༩༤༧ལོའི་བོད་རང་སྐྱོང་ལོངས་ཀྱི་སློབ་ཚུང་མཐར་ཕིན་
ཚད ༤.༩% ཅམ་ལས་མེད།¹¹

ཁོ་བོས་བརྟག་དབྱེད་བྱས་པ་ལྟར་ན། བོད་ཀྱི་སློབ་འབྲིང་གི་སློབ་མས་རྒྱ་ཡིག་གི་དཔེ་ཚར་ལྟ་ཚོ།
རྒྱ་སློབ་བྱེད་དགོས། དེ་ལྟར་མ་བགྱིས་ན་དོན་མི་གོ་བའི་གནས་བབ་བྱུང་ཡོད། སྐྱུངས་འབྲས་བཟང་ཞིང་།
སློབ་འབྲིང་དང་སློབ་བྲལ་ཆེན་མོ་སོགས་ནས་མཐར་ཕིན་བའི་སློབ་མའི་ཡོན་ཚད་རང་ས་ནས་བལྟས་ན་
བཟང་ཚོད་དུ་འདུག་ཀྱང་། རྒྱལ་ཡོངས་དང་སྐྱུང་ཆེ་བར་ཐག་རིང་བོ་ཞིག་ཚད། སློབ་མའི་སློབ་སྦྱོང་གི་
ཁུར་ཅིའི་ཡང་སྤྱི་དང་སློབ་ཁྲིད་ཀྱི་སྐྱུས་ཀའི་མཐོ་དམན་གཉིས་ཐད་འདྲ་འདྲའི་སྐྱུར་ཚད་གྲུབ།

༡༩༤༦ལོའི་བོད་སྐྱོངས་སུ་སྤྱི་རྒྱལ་སྐྱུངས་ནས་རྒྱ་ནང་གི་སློབ་འབྲིང་དུ་བདམས་པའི་སློབ་ཚུང་
བ་རྣམས་ཀྱི་ཁྲིད། སྐར་གྲངས་ལོངས་བ་ནི་༡༦.༡% ཅམ་ལས་མེད། ༡༩༤༣ལོ་ནས་བཟུང་རྒྱ་ནང་གི་མཐོ་
རིམ་སྤྱི་རྒྱལ་སྤྱི་ལོངས་ཚད་སྐར་གྲངས་༩༠༠ཡན་ཚད་ཡིན་ནའང་། བོད་ལོངས་ཀྱི་བོད་རིགས་སློབ་
མའི་སྐར་གྲངས་ལོངས་ཚད་༡༠༠ལས་མེད། རྒྱལ་སྤྱི་སྤྱི་གུག་བདམས་ནས་སྐར་གྲངས་བསོམས་
ན་༡༠༠ལས་མེད་པ་དང་ཐ་ན་སར་མ་༤༠ཀྱིས་ཀྱང་སློབ་བྲལ་ཆེན་མོར་འགོ་བྱས། འདི་འདྲའི་སློབ་ཁྲིད་སྐྱུས་
ཚད་ལ་ཞིབ་འདྲར་བརྒྱབ་ཆོ་མཆི་མ་རང་ཤུགས་སུ་ཐོན།

༡༩༤༣ལོ་ནས་སྐར་གྲངས་རྗེ་མཐོར་ཚུང་ཟད་ཅམ་འབར་ཉེ་རྗེས་དངོས་རྗེས་གསུམ་སོར་གི་
སྐར་གྲངས་དང་ཐ་སྐྱོད་རིག་གཞུང་སོར་གི་སྐར་གྲངས་མཉམ་དུ་༥༠༥ལ་བསྐྱེབས། སི་ཁོན་དང་། མཚོ་
སྐོན། མདོ་སྐོན་དང་དཔའ་རིམ། ཁམས་བདེ་ཆེན་བཅས་ཀྱི་བོད་ཀྱི་སློབ་མས་སློབ་བྲལ་ཆེན་མོར་སྤྱད་པའི་
རྒྱལ་སྤྱི་འབྲས་སྐར་གྲངས་ཀྱང་དེ་དང་དེ་མཚུངས་སུ་རྒྱ་ནང་དང་སྐྱུར་ན་དམའ། རིམ་བ་སོ་སོའི་སློབ་བྲལ་ཆེ་
ཚུང་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱིས་བོད་ཀྱི་ཚུ་ཚད་དམའ་བ་དེ་མང་གཞིའི་སློབ་གསོ་ལས་བྱུང་བའི་སློབ་མ་བདམས་བས།
བོད་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ཅན་ལས་ཤེས་ལྡན་མི་སྤྱི་གསོ་སྐྱོང་ནི། འོ་རྒྱལ་ལས་མར་རྒྱལ་ཐོན་པ་ལྟ་བུའི་དན་སུ་ལྷུང་
དེ་བྱུང་། རྒྱ་ནང་གི་སློབ་བྲལ་ཆེན་མོ་དང་འབྲིང་རིམ་སློབ་སྦྱོང་དུ་བྱེན་པའི་སློབ་མར་འབོད་ཀྱི་ཤེས་རིག་གི་

10 ་ རྒྱ་བོད་ཀྱི་སློབ་གསོ་ཞིབ་འཇུག་ཤི་ བྱུང་དབྱེད་མི་རིགས་སློབ་སྦྱོང་དཔེ་སྟོན་ཁང་། ༡༩༤༤ལོའི་སྤྱི་ཟླ་༧པ། ཤོག་ངོས་

མང་གཞི་ཞན་པ་ས། སློབ་ཁྲིད་ཀྱི་ཚད་གཞི་དང་སྤྲུལ་ཀ་རེ་དམའ་རུ་མི་གཏོང་མཐུ་མེད་བྱུང་བ་དང་། ཡང་
ན། སློབ་ཡུན་རིང་དུ་གཏོང་དགོས་བྱུང་།

དེ་བས། མི་དང་རྒྱ་གཉི་གཉི་འགོ་གོན་བཏང་ཡང་ཡོན་ཏན་བཟང་བོ་ཞིག་འབྱོར་རྒྱུར་ཁག་ཐེག་
བྱེད་ཁག་བོར་སྤང་། ལྷི་སྤྱིང་བའི་ཡིག་རིགས་ཚེད་དུ་སློབ་གཉེར་བྱེད་པའི་བོད་ཀྱི་སློབ་མ་ལུང་། གཞན་
རྣམས་ལ་ལྷི་ཡིག་སྤྱིང་བའི་དུས་ཚོད་དང་རུས་སློབས་མེད། ཞིབ་འཇུག་སློབ་མར་རྒྱལ་མཚན་པའི་གོ་
སྐབས་ཤིན་ཏུ་དགོན། སློབ་བྱ་ཚེན་མོ་མང་ཆེ་བས་བསྐྱེད་པའི་མི་སྣ་ནི། འབྲིང་རིམ་དགོ་ཐོན་སློབ་
གསོའི་དགོ་ཀན་རེད། ཚུལ་འདི་ལྟ་བུའི་སློབ་ཐོན་གི་ཐོབ་ཡིག་མཐོ་ལ་ཡོན་ཏན་གི་ཚུ་ཚད་ཞན་པའི་སློབ་མ་
རྣམས་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་གཞི་རིམ་དུ་སོང་ནས་སློབ་ཁྲིད་བགྱིས་ན་དེའི་འབྲས་བུ་རྗེ་འབྲ་ཡིན་པ་མ་ལེར་མི་
འཆར་རམ།

གཉིས། བོད་ཡིག་ཡོན་ཏན་ཅན་དང་རྒྱ་ཡིག་ཡོན་ཏན་ཅན་གྱི་བོད་པ་བར་སེམས་བསམ་སློ་
གཅིག་ཏུ་འབབ་མི་ཐུབ་པ། རྒྱ་ཡིག་གཙོ་བོ་བགྱིས་ཏེ་སློབ་བྱ་ཚེན་མོ་དང་འབྲིང་རིམ་སློབ་སྤྱིང་ནས་མཐར་
ཕྱིན་པའི་སློབ་མ་ལས་གནས་སུ་ཞུགས་ཅོ་ན། བོད་ཡིག་མི་ཤེས་པ་དང་ཐ་ན་བོད་སྐད་ཀྱང་བཤད་མི་ཤེས་
པས། རང་གི་མི་རིགས་ཀྱི་དམངས་ཁོད་གཞི་རིམ་དུ་ཞུགས་མི་ཐུབ། སློབ་མ་འདིའི་སོང་། ཡུན་རིང་བོར་
རྒྱ་ནང་ནས་སློབ་གསོ་ཐོབ་པས། རིན་ཐང་འདྲིན་ཚུལ་ལ་འགྱུར་སློབ་བྱུང་སྟེ་དེར་རབས་སྤྱི་ཚོགས་ཐང་གི་
ངོས་འདྲིན་ཚུང་བཟ་བ་དང་། འཚོ་བའི་བསྟེན་སའང་དེར་རབས་ལྟར་ཡིན་པས། སློབ་མའམ་བོད་མི་ལས་
ཆེ་བར་བོད་ཡིག་བསྐྱབ་འདོད་མེད་པ་དང་། བོད་ཡིག་བསྐྱབ་ན་མཐུན་ལས་ཆེན་པོ་མེད་ཅེས་པ་ལྟ་བུའི་
སྐྱམ་པའང་ཡོད། འགའ་ཞིག་གིས་བོད་ཡིག་ལ་གཏན་ནས་སྤང་འདོག་མི་བྱེད།

དེ་དང་དེ་མཚུངས་སུ། བོད་ཡིག་རྒྱང་རྒྱང་གི་སྤྱིང་ནས་ཞིབ་འཇུག་དང་བྱ་བ་གཞན་སྐྱབ་མཁུ་
ཚོའི་མིག་འོག་ཏུ་རྒྱ་ཡིག་སྤྱིང་སའི་སློབ་མ་མི་ཚུད་པར། ཁོ་རྣམས་ཀྱི་འདོད་ཚུལ་ལྟར་ན། རྒྱ་ཡིག་ཏག་
ཏག་སྤྱིང་ནས་ནས་རང་གི་མི་རིགས་ཀྱི་ཡི་གེ་མི་མཁྲིན་པ་དང་། རང་གི་རིག་གནས་དེ་བས་མི་ཤེས་པའི་མི་
དང་དེ་འབྲས་ཡོད་གོ་ཚོད་དམ་ཞེས་ཀྱང་སྟུམ། རིགས་མི་འབྲ་བའི་མི་སྣ་གཉིས་པན་ཚུན་འགོ་འོང་མེད་
པའི་ཚོགས་པ་རེ་བསྐྱས། འདི་ནི་སློབ་གཞིའི་སྐད་ཡིག་བཀོད་སྤྱོད་ཀྱི་བཀོད་སྐྱིག་ལུགས་དང་མཐུན་པ་

ཞིག་མེད་པས་བོད་རིགས་ཤེས་ལྡན་པ་གསོ་སྐྱོད་གི་ལམ་བུ་ཉིད་ཀྱི་འགྲོ་བུ་ལྟ་བུར། གནས་བབ་འདིས་
བོད་སྤྱི་ཚོགས་གོང་འཕེལ་དུ་གཏོང་བྱེད་ཀྱི་སོབས་ཤུགས་རེ་ཞེན་ཏུ་བཏང་ངོ་།།

གསུམ། བོད་ཡིག་གིས་མཚོན་པའི་ཚན་རིག་ལག་རྩལ་དང་ཤེས་བྱ་ཉེར་མཁོའི་ཚུལ་དུ་བབས་
ཡོད། བོད་ཀྱི་ས་ཆ་མང་ཆེ་བ་ན་རོང་འབྲོག་གི་ཐོན་སྐྱེད་སྐྱབ་བཞིན་མཆིས་པས། བོད་ཀྱི་ཡར་རྒྱས་གོང་
འཕེལ་གྱང་རོང་འབྲོག་མི་དམངས་ཀྱིས་ཚན་རིག་ལག་རྩལ་སྐོར་གྱི་ཤེས་བྱ་སྦྱང་སྦྱོར་མིན་ལ་རག་ལས།
རྒྱ་ཆེ་བའི་རོང་འབྲོག་མི་དམངས་ཀྱི་བོད་ཡུལ་དང་རབས་ཅན་ཏུ་བསྐྱར་བྱེད་ཀྱི་སློབས་ཤུགས་ཡིན།

བོད་ཀྱི་གྲོང་ཁྱེར་དང་གཞུང་ལམ་འགྲམ་གྱི་བོད་པ་རྣམས་ཀྱིས་རྒྱ་སྐད་སློབ་ཤེས་པ་ལས། མང་
ཕྱོགས་ཀྱིས་རང་གི་པ་སྐད་ལས་སྐད་རིགས་གཞན་སློབ་ཤེས། རྒྱ་སྐད་རྒྱ་ཡིག་བཀོལ་མཁན་ཉུང་ཤས་རེད།
བྱིས་པ་མང་ཕྱོགས་ཀྱིས་གྱང་སློབ་གྲུའི་ནང་ནས་རྒྱ་ཡིག་རྒྱ་སྐད་བསྐྱབས་གྱང་། བྱིས་པ་ཡུལ་དུ་བསྐྱབས་
ཚོ། བཀོལ་ས་མེད་པས་མི་འགྲངས་བར་བརྗེད་འགོ་ལ། རྒྱ་ཡིག་གི་སྟེང་ནས་སྦྱངས་པའི་ཡོན་ཏན་ཡོངས་
རྫོགས་གྱང་སྐད་དང་མཉམ་དུ་བརྗེད། སློབ་གསོའི་ཁྲིད་སྟངས་པའི་ཡིག་ཚིངས་སེལ་བ་དང་སྦྱར་ཡང་
ཡིག་ཚིངས་སུ་གྱུར་བའི་བར་གྱི་འགལ་བ་དེ་ནས་ཡིན་ཡང་རྩ་བ་ནས་ཐག་མ་ཚོད་པར་ལྷགས། ཁོ་བོ་དར་
ཅེ་མདོའི་ཁྲིམ་རར་མང་འཚོང་མཁན་གྱི་བྱིས་པ་ལོ་བཅུ་ཅམ་ལོན་པ་ཞིག་ལ་ཐུག་ཁོས་རྒྱ་སྐད་མི་ཤེས་
པས་ཉོ་མཁན་དང་པན་ཚུན་བརྗེད་མི་འཕྲོད་པས་ཚོང་ལ་གཞོད། ཁོ་ལ་རོགས་རམ་བགྱིས་ཉེ་ཁ་བརྗེད་བྱས་པ་
བརྗེད། བྱིས་པ་དེ་སྦྱང་སློབ་ཚུང་ནས་མཐར་ཕྱིན། རྒྱ་ཡིག་དང་རྒྱ་སྐད་མི་ཉུང་བ་སྦྱངས་མོད། རང་ཡུལ་
དུ་བཀོལ་ས་མེད་པས་ཚང་མ་བརྗེད་པའི་གནས་བབ་དེ་འབྲ་ཡོད། ཡིན་ནའང་། བྱིས་པ་དེའི་བོད་ཡིག་གི་
ཡོན་ཏན་བཟང་བས། པ་ཡུལ་གྱི་མང་ཚོགས་ལ་བྱ་བ་མང་པོ་བསྐྱབ་སྦྱབ་བོ།།

གནའ་ཡ་ཐོག་ནས་མཚོ་སང་འདྲིར་འཚོ་བའི་བོད་མི་རིགས་ལ་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་རྒྱུན་རིང་བ་དང་། ལོ་ངོ་
སོང་ལྷག་གི་ཡར་སོན་ན་གཅིག་གྱུར་སུན་མོང་དུ་བཀོལ་བའི་ཡི་གེ་ཡོད། བོད་ཡིག་ནི་སྤྱི་སྤྱོད་ཡི་གེ་ཡིན་
པས། སློབ་རྒྱ་དང་བཀོལ་རྒྱ་གཉིས་ཀ་སྦྱབས་བདེ། སྐབས་འདྲིར་སྦྱང་བའི་སྦྱབས་བདེ་ཅེས་པ་དེ་རྗེས་
ལུས་ཡིན་པར་བཤད་པ་མ་ཡིན་པར། ཡི་གེ་འདི་ཉིད་ཀྱི་ཚན་རིག་རང་བཞིན་ཐད་ལ་བཤད་པ་ཡིན།
རིག་གནས་ཀྱི་མཚོན་བྱེད་དུ་གྱུར་བའི་བོད་ཡིག་འདི་ཚན་རིག་དང་ལྡན་ཞིང་། བོད་དབྱངས་དང་གསལ་

བྱེད་སྡེ་བ་ནས་སྐད་བཅད་ཡོངས་རྫོགས་བྱུང་བ་དང་། ད་དུང་ལོག་བའི་ཡི་གེ་སྐད་ནས་སྤྱི་ཡོང་གི་སྤྱི་འོད་དོད་
བསྐྱིས་པ་ད་ལྟ་བུ་གོལ་སའམ་ཉུང་། བོད་ཡིག་སྐྱ་སྐྱོར་ཡི་གེ་ཡིན་པས། དབྱེད་སྐད་གསལ་བྱེད་ཀྱི་སྡེ་བ་
ལུགས་དང་། ཚོགས་སྡེ་གི་ཚོས་ཉིད་ཤེས་ན། སྐད་ཆ་ཡི་གེར་པབ་བྱུང་ཅིང་། སྐྱ་སྐྱོར་ཡི་གེས་འབྲ་
གཟུགས་ཡི་གེའི་ཞན་ཆ་དེས་ཅན་ཞིག་བསྐྱར་བྱུང་། མིག་སྲུང་བོད་ཡིག་ནི་འཛམ་གླིང་གི་སྤོན་ཐོན་ཡི་གེ་
ཅིག་ཡིན་པར་དོས་འཛིན་བྱས་འདུག་པས། བོད་ཡིག་མཐར་གཏུགས་པ་བཀོལ་ན་བོད་ཀྱི་སློབ་མར་བདེ་
བ་དང་ལྷན། ཚོན་རིག་ལག་ཅེས་སྐོར་གྱི་ཤེས་བྱ་བྱུང་བའདུག་དང་ཡོངས་བསྐྱབ་བཀྱི་སྐབ་པར་བསྐོད་ལམ་
ཡངས་པོ་ཞིག་བསྐྱེད་ཡོད།

ལོ་རྒྱུས་དལ་འབབ་རིང་མོའི་ནང་དམ་པ་གོང་མ་རྣམས་ཀྱི་བོད་ཡིག་སྐྱབ་ཚོམ་དང་སྐྱབས་པམ་
ཤིན་ཏུ་མང་མོད་ཀྱང་། དེའི་ནང་ཐོན་སྐྱེད་དང་ངལ་ཚོལ་ལ་ཞབས་འདེགས་ཞུ་བྱུང་བའི་ཚོན་རིག་གི་ནང་
དོན་ཤིན་ཏུ་དཀོན། ལྷག་པར་དེང་སང་ཤེས་བྱའི་སྐོར་དོལ་ཞིང་། རང་བྱུང་ཚོན་རིག་དང་། སྤྱི་ཚོགས་ཚོན་
རིག་བཅས་ཀྱི་འཕེལ་འགྲོས་སྐྱར་བའི་སྐད་འདིར། སློབ་མའི་ཞོར་ལྟའི་བོད་ཡིག་གི་དཔེ་ཆ་དེ་བས་དཀོན།
སློབ་མས་ཁྱིད་དེ་བ་སྐྱེད་སྐྱེད་པ་ལས་གཞན་དམངས་ཁྱོད་དུ་བརྒྱུད་པའི་གནའ་གཏམ་དང་གེ་སར་སྐྱེད་ཐར་
ཐོར་ཅམ་ལས། དགོས་མཁོ་ཆེ་བའི་ཤེས་བྱ་ཡོད་པའི་བསྐྱབ་དེ་བ་མམ་དཔེ་ཆ་རེག་རྒྱ་ཤིན་ཏུ་དཀའ། ཚུལ་
འདི་དང་སྐྱར་ན། རྒྱ་ནག་བྱས་པ་ཚོར་ཞོར་ལྟའི་དཔེ་ཆ་སྐྱབ་སྐྱེས་ཚོགས་པ་བསྐྱབ་འདུག་པ་དེར་བལྟས་
ན། ང་ཚོའི་བྱིས་པ་རྣམས་ལ་སྤྱི་མི་རྗེས་ལྟར་བོད་ཡིག་གིས་ཁྱིད་གཞིར་བཅངས་པའི་རེ་བ་ཁྱིད་དེ་བ་
གཅིག་སྤྱི་ཐད་མ་ཡིན་པར། རིག་གནས་ཀྱི་སྤོགས་ཡོངས་ལ་བྱུང་ཡོད་པས། དེ་ནི། དཀའ་ཁག་ཆེ་ཞིང་
ལས་རིགས་སྤྱི་ཚོགས་དང་འབྲེལ། དུན་རིང་གི་རིག་གནས་འཇུགས་སྐྱབ་ཀྱི་བྱ་བ་ཞིག་རེད། རང་མཐོ་
རང་ཚེར་འཛིན་པའི་ང་ཚོའི་མཁས་པ་འགའ་ཞིག་གི་ལྟ་བུ་དེས་བོད་ཡིག་གི་གོང་འཕེལ་ལ་གཞོན་བསྐྱེད་
བཞིན་པ་དང་། ལ་ལས་བོད་ཀྱི་རིག་གནས་ཞེས་པ་རིག་གནས་བཅུ་ཉེ་ནང་མ་འདུས་པ་གཅིག་ཀྱང་མེད་
པར་སྐྱེས་ཞིང་། དེའི་གོང་འཕེལ་དེ་རིག་གནས་གོང་འཕེལ་གྱི་སྐྱ་ཅེར་བསྐྱེད་སྤོང་བར་འདོད་པ་དང་།
འཇིག་རྟེན་ལ་ཆེས་སྐད་དུ་བྱུང་ཞིང་དཀོན་པའི་རིག་གནས་ཡིན་པར་ཡང་འདོད་པས། གཞན་གྱི་རིག་

གནས་འདྲེན་པའི་དགོས་པ་མེད་པར་སྟེ། བསམ་སྒོ་འདྲིའི་འགྲུང་ཁྲུང་སྟོན་འཛིང་ཅན་ཞིག་ཡིན་པས།
དགོ་སྟོན་གཉིས་ཀ་མཆིས།

རིག་གནས་ལེགས་བཅོས་བྱེད་མི་འདོད་པའི་བསམ་པ་དེར་རྒྱ་མཚན་ཞིག་ཡོད་དེ། མངོན་སུམ་
ཀྱི་སྤྱི་ཚོགས་འདིར་བྱི་ཡོང་རིག་གནས་ཀྱི་ཤུགས་དྲག་པོའི་འོག་བྱུང་བའི་རང་སྤྱོད་ཀྱི་བསམ་ཚུལ་ཞིག་ཏུ་
སྤང་ལ། གལ་ཏེ། ར་ཚོས་རིག་གནས་ཀྱི་ནང་སྤྱིང་དེར་སློབ་གཟབ་མོས་གོ་བ་སྤངས་པ་དང་། ཉགས་གཏུན་
ཚིགས་ལ་བརྟེན་ནས་བསམ་སྒོ་གཏོང་བ་དང་། རིག་གནས་འཕེལ་འགྱུར་གྱི་ཚན་རིག་ཚོས་ཉིད་མཚོན་
ཆར་བཀྱིས་ཉེ་ཉོག་གཞིགས་ཀྱི་ལམ་དོ་རྩ་མེད་དུ་གཏོར་སྐབ་ན། བོད་རིག་གནས་ཀྱི་འབྲས་བུ་པའི་ལོ་
རྒྱུས་དང་། ད་ལྟ། མ་འོངས་པའི་མཐུད་མཚམས་དེ་གསལ་བོར་རྟེན་སྐབ་ལ། མཐུད་མཚམས་ཆད་ཡོད་
པའི་ཉེས་དམིགས་ཀྱང་ཤེས་སྐྱབ།

བོད་ཀྱི་རིག་གནས་ནང་བཅུ་སྟེང་གི་རིག་གནས་ཅམ་མ་བཟང་དངོས་པོའི་ཐོན་ཚུལ་དང་བསམ་པའི་
ཐོན་ཚུལ་གཉིས་ཀྱི་སྤྱི་བསྟོམས་འདུས་ཡོད། ར་ཚོའི་དེད་རབས་ཀྱི་རིག་གནས་འཇུགས་སྐྱུན་བར་མཐུད་
མཚམས་ཆད་འདུག་པ་དེ་གསལ་དགོས་པར་བསྟོན་དུ་མེད་པའི་འགན་ཁུར་ཡོད་དེ། འོགས་གཅིག་ནས་
སོལ་རྒྱན་རིག་གནས་དང་དེད་རབས་རིག་གནས་བར་གྱི་ཆད་མཚམས་མཐུད་དགོས་པ་དང་། འོགས་
གཞན་ཞིག་ནས་བོད་ཀྱི་རིག་གནས་འདི་འགོ་བ་མི་ཡོངས་ཀྱི་རིག་གནས་འཇུགས་སྐྱུན་གྱི་འཁོར་ཆེན་པོའི་
ནང་འཛིག་པ་དང་བོད་རིག་གནས་ཁོད་ཀྱི་ལེགས་ཆ་དེ་འགོ་བ་མིའི་རིགས་ཀྱི་རིག་གནས་ལ་འབྲུལ་བ་
དང་། ལུལ་ནས་འགོ་བ་མིའི་རིགས་ཡོངས་ཀྱི་མི་དམངས་ལ་འོངས་སུ་སྤྱོད་དུ་འཇུག་དགོས་པ་དང་། དེ་
འདྲའི་བྱ་བ་དེ་འབྲུབ་དགོས་ན་ངེས་པར་དུ་བོད་ཡིག་ལ་བརྟེན་དགོས།

བོད་ཡིག་གིས་རིག་གནས་ནང་འདྲེན་དང་བྱི་བསྐྱལ་གྱི་འཕེལ་འགྱུར་ཁོད་ཐ་སྟོད་གསར་བ་མང་
པོ་འགྲུང་ངེས་ཤིང་རིག་གཞུང་གསར་བའང་འབྲུད་ངེས། ཐ་སྟོད་གསར་བ་དང་རིག་གཞུང་གསར་བ་
བཅུགས་པ་དང་བསྐྱབ། བོད་ཀྱི་བྱིས་པའི་སློབ་གསོར་དོན་སྤྱིང་གསར་བ་བསྐྱབ་ཏེ། བོད་ཡིག་གོང་འཕེལ་
གྱི་མཐར་ཐུག་གནད་དོན་དེའི་གོལ་འགོ་རྩམ་པ་མེད། བོད་ཀྱི་སློབ་མའི་སློབ་སྦྱོང་གི་ཐར་ལམ་གནད་དོན་
དེའང་བོད་ཡིག་གཙོར་བཟུང་དང་རྒྱ་ཡིག་གིས་གཞོགས་འདེགས་ཀྱིས་གཉེར་བའི་དམའ་རིམ་སློབ་གསོ་

དང་། འབྲིང་རིམ་སློབ་གསོ་དང་། མཐོ་རིམ་སློབ་གསོ་དང་ཚན་རིག་ཞིབ་འཇུག་གི་མཁུན་མཚམས་ཚན་
རིག་སྒྲིལ་ཚོགས་ཀྱི་ཞིབ་འཇུག་ལས་ཁུངས་ལ་བསྐྱེད་ནས་གོལ་དགོས།

ཀྱང་ཨིན་ལེ་ན་རེ། མི་རིགས་ས་གནས་རང་སྐྱོང་ཁག་གི་ཡི་གེ་དང་ཡིག་རིགས་གཅིག་ཆེན་དུ་
འཛིན་དགོས།¹² ཞེས་པའི་ཞལ་གསུང་དམ་པའང་འགྲུབ་ཐུབ་པ་མངོན་གྱུར་ཡོང་ཐུབ། ཡིན་ནའང་།
བསྐྱབ་གཞིའི་ཁོད་ཀྱི་རྒྱ་ཡིག་སློབ་ཁྲིད་ལ་སྤང་ཚུང་གཏན་ནས་བྱེད་མི་རུང་། རྒྱ་སྐད་རང་རེའི་རྒྱལ་ཁབ་
ཀྱི་མི་རིགས་མང་བོའི་པན་ཚུན་བརྗེད་བྱེད་ཀྱི་སྤྱི་སྐད་ལྟ་བུ་ཡིན་པས། བོད་ཀྱིས་ཀྱང་བཀོལ་དགོས་
པར་སྤང་། གཞན་དང་སྤྱར་ན། བོད་ཀྱི་སློབ་མའི་རྒྱ་ཡིག་སྐྱོང་བའི་རེ་བ་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བའི་རྒྱ་མཚན་ནི། བོད་
ཀྱི་ས་རྒྱ་ཆེ་ཞིང་བོད་གཅིག་ལས་མེད་པ་དང་། རྒྱ་ཡིག་བསྐྱབ་ན་དེང་རབས་ཚན་རིག་གི་ཤེས་བྱ་མང་
བོ་འདྲན་ཐུབ་པ་མ་ཟད། ས་གནས་གཞན་གྱི་གནས་བབ་ཀྱང་ཤེས་ཐུབ། ལྷག་པར་མི་རིགས་མཐུན་སྦྲིལ་
ལ་རྟེན་སློབ་བགྱིས་ཏེ། འགོ་བ་མའི་རིགས་ཀྱི་ལོང་འཕེལ་ལ་སྐྱུལ་འདེད་བྱེད་ཐུབ་པའོ།།

གཉིས་པ། བོད་ཀྱི་རིག་གནས་དེང་རབས་ཅན་དུ་བསྐྱར་བའི་ནང་ཉིང་དབྱེ་ཞིབ།

བོད་ཀྱི་སྤྱི་ཚོགས་ལོང་འཕེལ་དུ་རེས་པར་འགོ་དགོས་ལ། བོད་རིག་གནས་ཀྱི་འཕེལ་འགྱུར་ཀྱང་
ལེགས་ལམ་ཞིག་གི་སྟེང་ཆས་དགོས། བོད་པ་རེས་པར་འགྲུལ་དགོས་ལ། བཟན་འཇགས་ཀྱི་སྤྱི་རྒྱུན་
གཅོད་དགོས། འགྲུལ་ན་ལོང་འཕེལ་དུ་འགོ་བ་དང་། བཟན་འཇགས་སུ་བསྐྱད་ན་རྗེས་ལྷན་ཁ་མིར་
ཕྱོགས་པ་འདི་མངོན་སུམ་བསོན་མེད་ཅིག་རེད་ལ། བདེན་པའང་རེད། ལོ་རྒྱུས་སྟེང་བོད་རིག་གནས་
ལ་འཕོ་འགྱུར་ཆེན་པོ་གསུམ་བྱུང་བས་སྤྱི་ཚོགས་ཡར་བསྐྱེད་ཀྱང་ཐེངས་གསུམ་བྱུང་། ཐོག་མ་ནི། ལོ་ངོ་
སོང་ཐུག་གཉིས་ཡར་སོན་གི་གཤེན་རབ་མི་པོ་ཆེའི་དུས་ཡིན་ལ། དེ་ནི་ཕི་ཕྱོགས་སོ་འབྲེད་ཀྱི་དུས་ཤིག་
ཀྱང་ཡིན་པས། གངས་རིའི་ཞིང་ཁམས་ཀྱི་ས་གནས་སོ་སོའི་རིག་གནས་ནང་པན་ཚུན་འདེས་པ་དང་ཕིའི་
རིག་གནས་ནང་འདྲན་བགྱིས་ཏེ་རང་གི་ཁག་རྒྱུན་དུ་བཟུག་པའི་དུས་སའས་བྱུང་། མཐར་བོད་ཡུལ་དུ་
གནའ་ཡ་ཐོག་གི་རིག་གནས་དར། སྤར་ཡོད་དང་། རྒྱའི་རིག་གནས་དང་། རྒྱ་གར་རིག་གནས་དང་ཏ་

12 ། རྒྱུ་ལྷན་ལེ། བྱངས་རྩེད་མི་རིགས་ཀྱི་སྤྱི་རྒྱུས་དང་འབྲེལ་བའི་གནད་དོན་འགའ། ཐོག་ངོས་36 པ།

ཟིག་གི་རིག་གནས་བོད་ཡུལ་དུ་འདུས་ནས་པན་ཚུན་ཤུན་ཐེབས་སྐྱེལ་འདེད་ཀྱིས་འདེས་པས། བོད་ཀྱི་སྤྱི་
ཚོགས་གོང་འཕེལ་དུ་བཏང་། དེ་ནས་ལོ་རྒྱུས་སྤྱི་མཐའི་བར་དུ་བརྒྱན་པའི་བོད་བཙན་པོའི་དུས་བབ་དུང་།

གསུམ་པ་ནི། མཉམ་མེད་འགྲོག་རི་བོ་དགེ་ལྡན་པའི་སྲོལ་འབྲེད། གངས་ཅན་མཁས་པའི་གཙུག་
རྒྱན་འཇམ་མགོན་ལྷ་མ་ཤར་ཚོང་ཁ་བ་ཆེན་པོ་སློབ་ཐབས་ཀྱི་འཕེལ་བའི་དཔལ་འཇོག་༡༩༥༡-༡༩༧༤ གི་དུས་
སྐབས་ཡིན། ཁོང་གིས་བརྟན་པར་དག་ཐེར་མཛད་དེ། མ་ལག་ཚང་ཞིང་ཞིབ་ཚགས་ལྡན་པའི་བོད་བརྒྱུད་
ནང་བསམ་གཏིག་གི་གྲུབ་མཐའ་ཆེ་ཁག་དགེ་ལུགས་པའི་སྲོལ་བཏོད། སྤྱི་ཚུལ་ནས་བལྟས་ན། ཚོས་ལུགས་དག་
ཐེར་ཅམ་དུ་ཟུང་གྲང་། དོན་དངོས་སུ། ཁོང་གི་རྗེས་འབྲེད་དང་བཅས་པའི་ངལ་རྩོལ་གྱིས་བོད་རིག་གནས་
ཀྱི་རྒྱུ་ལ་གྱི་དོར་བའི་ཉེ་སྲུང་ཡོད་ཀྱི་མང་གཞིའི་སྤོང་ནས་གོང་འཕེལ་ཆེན་པོ་བྱུང་། གྲུ་བའི་ཁྲིམས་
གཙང་ཞིང་། འབངས་ཐམས་ཅད་མཛུགས་བཅུན་བདེ་སྤྱིད་ཀྱི་ངང་འཚོ་བ་རོལ་ཐུབ་པའི་ཁོང་ཡུག་བྱུང་།

སྤྱི་ཚོགས་གོང་འཕེལ་ལམ་རིག་གནས་འཕེལ་འགྱུར་གང་ཡིན་གྲང་འགྲུལ་བསྐྱོད་དང་བརྟན་
འཇགས་ཀྱི་ཚོད་སྲུབ་བརྒྱུད་རིམ་ཞིག་རེད་ལ། བརྟན་འཇགས་ཀྱིས་འགྲུལ་བསྐྱོད་ཀྱི་རྒྱ་གསོགས་པ་དང་།
མཐར་འགྲུལ་དགོས་པ་ཞིག་རེད། སྐབས་འདིར་བཤད་པའི་འགྲུལ་འཕེལ་འཕྲུལ་འཕྲུལ་འཕྲུལ་གྱི་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་བདེ་
འཇགས་དགུགས་པའི་འགྲུལ་མ་ཡིན་པར། རིག་གནས་འཇུགས་སྐྱུན་ཐད་ཀྱི་བསམ་སློབ་རྙིང་ཞེན་ལས་
གོལ་ཉེ། མིག་རྒྱུང་མ་འོངས་འབྱུང་འགྱུར་ལ་བསྐྱེད་དེ། ཁེང་འགྲོ་ཁེང་འདུག་མི་བྱེད་པ་དེར་གོ། ཉེར་གར་
ན་རེ། རྩོགས་སྣ་ཐམས་ཅད་གང་ཡིན་གྲང་མགོ་བརྒྱུམ་རྒྱུང་བརྒྱུམ་གནས་སྤངས་ལུན་རིང་ཆེས་ན། མི་
ཅམས་སྤྱིད་ལུག་ཏུ་གྱུར་ནས། ཁོའི་ཁྱད་པར་བའི་རང་བཞིན་གྱི་མེ་ལོང་ངོས་ལ་གཡའ་ཆགས་ངེས།¹³
ཞེས་པ་ལྟར། འདིས་རིག་གནས་ཀྱི་གོང་འཕེལ་རང་བཞིན་གསལ་བོར་བསྟན་ཡོད།

རྒྱ་ནག་གི་ཆེན་རྒྱལ་རབས་ཀྱི་ཁྲི་ལོ་རྒྱ་རྒྱུན་དང་རྒྱ་རྒྱུད་གི་བར། མགོ་བརྒྱུམ་རྒྱུང་བརྒྱུམ་བའི་སྤྱི་
མཐའ་ཕྱིན་རུལ་ནང་རུལ་དུ་གྱུར་ནས་ཉལ་ཐའི་དམག་འཁྲུག་གི་པམ་ཁ་ཉོས། བོད་ལའང་དེའི་གཞོན་ཆ་
ཐེབས་པ་རེད། མར་ཁེ་སི་ན་རེ། ཕྱིའི་འཇིག་རྟེན་དང་འབྲེལ་མཚམས་ཆད་པ་དེས་རྒྱ་ནག་རྙིང་བ་གནས་

13 རྒྱ་མཚན་ཉིད་རིག་པའི་ལྷ་གྲུབ་ཀྱི་ཙ་བ། རྟེ་ Georg Wilhelm Friedrich Hegel ལགས་ཀྱིས་མཛད།
འོག་ངོས་༥༩ པ།

ནས་ཀྱི་བྱུང་ཁོངས་ཤིག་ཡིན་ལ། སྤྱི་ཚོགས་ཉིལ་པོའི་གོང་འཕེལ་རྗེ་ལོགས་སུ་གྱུར་བའང་ཡིན། དེ་ནི་མི་
ཉིད་ཡུལ་ཅན་དུ་བརྒྱུད་ནས་དམིགས་བཀའ་གིས་མིའི་འཚོ་སོད་རང་བྱུང་ཁོར་ཡུག་དང་། སྤྱི་ཚོགས་དང་
བསམ་སྒྲུབ་ཁོར་ཡུག་རྗེ་ལོགས་སུ་གཏོང་བའི་འཇོག་མཐའ་བལ་བའི་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་ལག་ལེན་ཞིག་རེད།

དེའི་འཕེལ་འོས་གང་རུང་དང་གྲུབ་ཆའི་བར་ཕན་ཚུན་རེན་ཅིང་འབྲེལ་བ་ཡིན། དེའི་ནང་། ཐོན་སྐྱེད་
རྒྱས་ཤུགས་དང་། དཔལ་འབྱོར་དང་རང་བྱུང་ཁམས་ཆེན་པོའི་མཛེས་སྟོན་སྐྱེད་སྐྱོང་དང་གསར་སྐྱེད་བྱེད་
བ་དེ་དང་མི་རིགས་རིག་གནས་ཀྱི་སེམས་ཁམས་སྤྲིག་གཞི་གཉིས་ནི། དེང་རབས་ཅན་དུ་འགྱུར་བ་ཞེས་
བའི་བརྒྱུད་རིམ་ཁོད་ཐད་ཀར་མངོན་འདུག་པའི་བྱུང་ཚོས་དང་ནང་སྐོས་ཀྱི་འཕེལ་ཤུགས་རེད། དཔལ་
འབྱོར་གོང་འཕེལ་དང་ཐོན་སྐྱེད་རྒྱས་ཤུགས་མཐོར་འདེགས་ཀྱི་བྱ་བ་དེ། གལ་ཏེ་རང་བྱུང་ཁམས་ལ་གཏོར་
བཤིག་བྱེད་པའི་མང་གཞིའི་སྤོང་བཅུགས་བ་དེ་ནི་དེང་རབས་ཅན་དུ་མི་བཅི། དཔལ་འབྱོར་གོང་འཕེལ་
དང་ཐོན་སྐྱེད་རྒྱས་ཤུགས་མཐོར་འདེགས་ཀྱིས་རིག་གནས་ཀྱི་ཐར་ལམ་འགྲོག་བ་དང་། བསམ་བཞི་གཏང་
སོ་སོང་བར་གྱུར་བ་དང་། མི་ཚོས་ཉམས་བ་དེའང་དེང་རབས་ཅན་དུ་མི་བཅི། ཁྱོད་ཡོངས་ནས་གོང་
འཕེལ་བྱུང་བའི་མིས་དེང་རབས་ཅན་མངོན་འདུར་བྱེད་ཐུབ། མི་དེ་རིགས་ནི་རིག་གནས་བ་ཡིན་པས། ང་
ཚོས་མི་རིགས་ཀྱི་རིག་གནས་དེང་རབས་ཅན་དུ་བསྐྱུར་བའི་དོན་སྤྱིང་དང་འདུས་དོན་གསལ་བོར་རྟོགས་
དགོས།

ཐོད་རིག་གནས་དེང་རབས་ཅན་དུ་བསྐྱུར་བའི་འདུས་དོན་དེ་ཐོད་རིག་གནས་ཀྱི་གཞི་རྐང་སྟེ།
རིག་གནས་ཀྱི་རྩ་བའི་དཔལ་ངར་ཁོད་ནས་བཅའ་དགོས། རྩེ་བག་ཏུ་བཤའ་ན། ཐོད་རིག་གནས་ཁོད་ཀྱི་
མི་དང་རང་བྱུང་ཁམས། རིན་ཐང་འཛིན་ཚུལ་དང་རྟོག་པའི་གཞིགས་སྤངས་བཅས་ཀྱི་ཐད་བརྟག་དབྱེ་
དཔྱོད་འཇུག་ཤིན་ཏུ་གལ།

༡༩ ཡང་དག་པའི་རང་བྱུང་ལྷ་ཚུལ་དང་མིའི་ལྷ་ཚུལ།

ཐོད་པའི་རང་བྱུང་ཁམས་ཆེན་པོའི་ལྷ་ཚུལ་དང་མིའི་ལྷ་ཚུལ་ཡང་དག་ཡིན་པས། རྒྱན་འཛིན་དང་
དར་སྟེལ་བྱུང་འབྲེལ་འོང་དགོས། གོང་ནས་བཤའ་བའི་ཐོད་པའི་ཉི་མེད་པ་ཆགས་སྟེ། དང་ཉི་མེད་མིར་གྱུར་
ཚུལ་ཤེས་ཤེས་གསལ་ལྟར། ཐོད་རིག་གནས་ཁོད་ཀྱི་མི་དང་རང་བྱུང་གི་འབྲེལ་བའི་ལྷ་བ་ནི། རང་བྱུང་

ཁམས་ཆེན་པོ་འདི་མ་བཅོས་སྟུན་གྱུ་བ་ཏུ་ཡོད་པ་དང་། མིད་པ་ལས་བྱུང་བ་ཞིག་རེད། གསར་སྟུན་གྱི་
སྟོབས་ཤུགས་ལྡན་པའི་སེམས་ཅན་མི་ནི། རང་བྱུང་ཁམས་ཆེན་པོའི་གྲུབ་ཆ་ཞིག་ཀྱང་ཡིན། འདི་ག་རྟེན་
འདིར་འཚོ་དགོས་ན་དེས་པར་དུ་རང་བྱུང་ཁམས་ཀྱི་ཚོས་ཉིད་དང་བསྟུན་དགོས།

མ་ཤེས་ཅི་འདོད་དུ་རང་བྱུང་ཁམས་གཏོར་བཞིག་གི་བྱ་བ་ཐམས་ཅད་དང་། ཡང་ན། སྟོག་
ཆགས་གཞན་གསོད་པའི་བྱ་སྟོན་གྱིས་འགྲོ་བ་མི་རང་ལ་གཞོན་པ་ཆེན་པོ་བཟོ་དེས། མིའི་འཚོ་བ་དེས་
དེས་པར་དུ་མཛའ་མཐུན་གི་སྤྱི་ཚོགས་འབྲེལ་བ་གྲུབ་དགོས། མི་རྣམས་ཀྱིས་རང་བྱུང་ཁམས་ལ་གཅེས་
སྤྲོས་དང་། བན་ཚུན་མཐུན་སྤྱི་ལ་དང་། བན་ཚུན་རོགས་སྐྱོར་བྱིས་ན་ད་གཞོན་མི་རབས་བར་མ་ཆད་
པར་གནས་ཐུབ། མིའི་མཛའ་བཅེ་དེ་མི་རང་སྟེང་ཅམ་མ་བཟད། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་བསིངས་དགོས།
ཞེས་པའི་རང་བྱུང་གི་ལྟ་ཚུལ་དང་མིའི་ལྟ་ཚུལ་འདི་རིགས་བོད་གཅིག་བྱ་མ་ཡིན་པར་འགྲོ་བ་མིའི་རིགས་
ཡོངས་ལ་ཁྲབ་གདལ་དུ་བཏང་ནས། འཛམ་གླིང་ལ་མཚམས་སྐྱོར་བྱེད་དགོས་པ་དང་། བྱིས་ནས་འགྲོ་
བ་མིའི་རིགས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཡོངས་སྟོན་དུ་འབྲུལ་དགོས།

ཡིན་ནའང་། ང་ཚོ་སྤྱི་རབས་པ་རྣམས་མེས་པོའི་རིག་གནས་ནང་འཁོར་ནས་རང་གི་རིགས་འདི་
རིག་གནས་ངོ་མཚར་ཅན་རེད་འདུག ཅེས་སྟུམ་སྟེ་སྤང་བ་མཐོ་ཤོས་བཟུང་ནས་སྟོན་མི་རུང་། འཕོ་འགྲུར་
གྱི་འགྲོས་སྐྱུར་བའི་འདི་ག་རྟེན་ལ་བལྟས་ནས། རང་གི་རིག་གནས་ཀྱི་ཉིང་བཅུད་དེ་རྒྱུན་འཛིན་དང་ཡར་
རྒྱས་རི་འཕུས་སུ་རི་ལྟར་གཏོང་དགོས་པ་ནི་ང་ཚོའི་བསྟོན་དུ་མེད་པའི་ལས་འགན་རེད། རང་བྱུང་ཁམས་
ལ་གཅེས་སྤྲོས་བྱེད་པར་སྟུམ་སྟེ་རང་བྱུང་ཁམས་ལས་རྒྱས་བསྐྱེད་ཐོན་ཁུངས་སྟོག་འདོན་བྱ་མི་རུང་བ་
མིན། སྟོགས་འདོན་བྱེད་སྐབས་རང་གི་ཁོར་ལུག་གི་ཚི་ཤིང་སོགས་སྟོན་བཅུད་བར་གྱི་འབྲེལ་བའི་དོ་
ཤོར་དུ་མི་འདུག་པར་རིག་གནས་ཀྱི་རྒྱུན་ཀྱང་བསྐྱུངས་ནས་རྒྱུན་འཛིན་དང་དར་སྟེལ་གྱི་བརྒྱུད་རིམ་ཞིག་
རེད། ཉེ་བའི་ལོ་ངོ་དུ་མའི་རིང་། བོད་ཀྱི་ས་ཆ་འགའ་ཞིག་གི་མི་རྣམས་ཀྱི་བསམ་སྟོན་དང་ལྟ་ཚུལ་ལ་འཕོ་
འགྲུར་བྱུང་ནས། འགྲོར་ལྡན་ཏུ་གྱུར་ཉེ་དུས་ཁྲབ་ཁྲུག་འབྱུར་སོང་བ་དང་། རང་བྱུང་ཁོར་ལུག་ལ་གཏོར་
བརྒྱག་བྱིས་ཉེ། ལོ་ངོ་ཁྲི་སོང་མང་བོའི་བར་ནས་བརྒྱུད་པའི་ནགས་ཚལ་རབ་བྱུང་བའི་སྐབས་བཞུགས་
བྱིས།

ས་ཚེ་མང་བོའི་རི་རྒྱུ་བ་དང་། གནམ་ལོག་འོངས་བ་དང་། སེར་བ་འབབ་བ་སོགས་རང་བྱུང་གི་
གོད་ཆག་རྣམས་དང་རིམ་བཤང་བྱུང་བས། མང་ཚོགས་ཀྱི་ཁང་བ་དང་ཆེ་སློག་ལ་གཞོན་འཆེ་ཚབས་
ཆེན་ཐེབས། རི་དྲུགས་རྩ་ཅན་ཉེ། དགོ་བ། གསལ་ལས་གངས་གཟིག་གཉན། གཙོད། ལྟ་སྐྱོ། ལྟ་སྐྱོ། ལྟ་སྐྱོ།
འབྲ་བའི་བྱ་བྱེའུ་གཞན་དག་ཀྱང་ལོ་རྒྱུད་སྤྲོད་རིང་གི་སློགས་པོ་དག་མི་དང་ཁ་བྲལ་སོང་། མདོ་སྟོན་
དཀར་མཛེས་ཁུལ་བསྐྱར་བཅོས་སྐོ་འབྱེད་བཀྲིས་བ་ནས། སྐར་གྱི་ཚོང་འབྲུད་རྒྱུ་ལས་འཁོར་ཐེ་མང་དུ་སོང་
ཚད་ལ་ཡ་མཚར་སྐྱེས། སྤྱིར་ན་བྱ་བ་བཟང་བོ་ཞིག་ཏུ་འཁུམས་ནའང་། མི་ཚོས་དང་བསམ་པའི་སློབ་
གསོ་མ་འབྱོར་བས་འབས་བྱ་བ་བསྐྱེད་བྱུང་། ས་དེའི་རྒྱ་ནག་འཛེར་གཉེར་རྒྱུ་ལས་འཁོར་མང་བོས་
བྱུང་བའི་རྒྱུ་ལས་འཁོར་རྒྱ་ཁག་དེ་བོད་ལུས་དུ་བསྐྱེད་སུ་སོང་བ་རེད། སྤྱིར་འགྲོ་དུས་ལོ་བརྒྱ་སྤྲུག་རིང་
གི་གསོམ་སྟོང་བཀའ་རེ་དུད། མདོ་སྟོན་དང་དབྱུས་ཀྱི་ལམ་བུ་གྱི་ཅི་ཤིང་རྣམས་ཀྱིས་མཆི་མ་དོར་བ་
དང་། མཆི་མ་དེས་ས་དེ་ཀ་འཁུལ་བཞིན་མཆིས། གངས་རིའི་ཞིང་ཁམས་ན་གཉེར་ཁ་མང་ལ། སློག་འདོན་
ཀྱང་མི་ཉུང་བ་བྱས་ཡོད། ས་ཚེ་ལ་ལ་ན་གཉེར་ཁུང་མང་བོ་མཐོང་རྒྱ་ཡོད་ལ། གཉེར་ཁ་རྒྱ་སའང་མང་།

ཡིན་ནའང་། ལོ་རེ་བཞིན་དོར་སྟེབ་ནས་ཞིང་རྫོང་འདི་ཞིང་ལས་བ་དང་རྩ་ཁའི་བཟང་བོ་དེད་ནས་
སྤྲུགས་སྟོང་བཞིན་པའི་འབོག་ཁུལ་གང་ཡིན་ཀྱང་གཉེར་ཁའི་ཡོང་སོ་དང་འབེལ་དེ་འབྲ་མེད། མང་ཚོགས་
སྤྲུག་པོར་གྱུར་མེད། ཞིང་ལས་ཁག་ཏུ་ཞིང་ནང་ལ་ས་རྩོ་རྒྱུར་བ་དང་། སེར་བ་འབབ་བ་དང་འབྲུ་གཞོན་
བཅས་ཐེ་མང་ཐེ་མང་དུ་སྤྱིན་ལ། འགྲོག་པའི་རྩ་ཐང་གི་རྩ་ཁ་ཐེ་མང་ཐེ་མང་ཐེ་མང་དུ་སོང་ནས་ལོར་སྤྲུག་གི་རྒྱུད་
ཀྱང་ཐེ་མང་དུ་གྱུར། དུས་རབས་གསར་བའི་ནང་བྱུང་བའི་གནས་བབ་འདི་དག་ལས་ང་ཚོས་ཤེས་སྤྲོད་བ་
ལྟེ། བོད་ཀྱི་སྤྱི་ཚོགས་ཐོན་སྐྱེད་རྒྱུ་སྤྲུགས་དང་ཐོན་ལས་སྤྱིག་གཞི་རྩེས་སྤྲུག་ཡིན་པའི་ཁར་གཞན་གྱིས་
གཞོན་འཆེ་ཐེབས་བས། འཕོ་འབྱུར་དང་གོང་འབེལ་ཐེས་པར་དུ་བྱུང་དགོས་ཚོད་དུ་ཟིན་ཡོད་ཀྱང་། བོད་
ཀྱི་གོང་འབེལ་དེ་མ་རྩ་རིང་སྤྲུགས་ཀྱི་ལམ་དུ་གཉེད་ནས་བཞུད་མི་རུང་།

བོད་ཀྱི་རྒྱུད་བྱུང་གི་རང་བྱུང་ལྟ་ཚུལ་དང་མིའི་ལྟ་ཚུལ་ལ་འགན་ཚུན་དག་པོ་ཞིག་འབྱུང་བཞིན་པ་
ཤེས་སྤྲོད། བོད་རིག་གནས་འཕྲོགས་སྐྱོན་བྱེད་མཁན་མི་རབས་བ་རྣམས་རིག་གནས་རྒྱུན་འཛིན་དང་
འཕྲོགས་སྐྱོན་གི་དུས་གནད་འགག་ཅིག་ལ་སྤྲུག་ཡོད། སློབ་སྦྱོང་སློབ་གསོ་ཐད་ནས་བསྐྱེད་པ། བསྐྱེད་

གཞི་འཇུག་སྐྱེས་ཀྱིས་བོད་མིའི་ངོ་མཚར་གི་རང་བྱུང་ལྷ་ཚུལ་དང་མིའི་ལྷ་ཚུལ་ངེས་པར་དུ་མི་རབས་
པར་བརྒྱུད་སློབ་བྱེད་དགོས། དུས་རབས་གསར་བའི་ནང་མི་དང་རང་བྱུང་ཁམས། སྐར་དང་སྤྱི་བར་གི་
ཚོད་སྒྲིབ་འབྲེལ་བ་དེ་སློབ་མར་རི་ལྟར་ཡང་དག་པར་བྱིན་རྒྱུ་དང་། བཏུན་ལྷིང་གོང་འཕེལ་གི་བསམ་སློབ་
མཇུག་སྟོན་ལོག་སློབ་མས་བོད་ཀྱི་མ་འོངས་འབྱུང་འགྱུར་ཐིག་ངེས་དེ་རི་ལྟར་གདབ་རྒྱུ་དང་། དེ་ནས་ཡང་
དག་པའི་ཚོས་ཉིད་དང་མཐུན་པའི་འཚོ་བའི་ལམ་སྤྱ་གདམ་རྒྱ་དེའོ།

ཁ། རིན་ཐང་འཛིན་ཚུལ་དང་རབས་ཅན་དུ་བསྐྱར་བའི་སློབ་

རིན་ཐང་འཛིན་ཚུལ་དང་རབས་ཅན་དུ་བསྐྱར་རྒྱུ་དེ་ནི། སློབ་རྒྱུན་གི་རིན་ཐང་འཛིན་ཚུལ་དང་ཉེ་
རབས་ཀྱི་རིན་ཐང་འཛིན་ཚུལ་གཉིས་ལ་བར་དོར་བཀྱིས་པ་ཞིག་ཡིན། ལྷན་དོར་ཞེས་པ་ནི་ཆ་ཡོངས་
རྫོགས་ནས་དོར་བ་མ་ཡིན་པར། རིག་གནས་ཀྱི་བར་མཛོད་ནས་བཟང་བཅུད་ལེན་པ་དང་། དན་ཆ་དོར་བ་
དེར་ཟེར། ལྷན་དོར་ཞེས་པ་ནི། སྤྱགས་བསམ་དང་དོན་དངོས་གཅིག་གྱུར། རྒྱུན་འཛིན་དང་གསར་གཏོད་
གཅིག་གྱུར། དུལ་ཅན་དང་མཛེས་ཚོས་གཅིག་གྱུར། ཚན་རིག་དང་རིན་ཐང་གི་གཅིག་གྱུར་བཅས་
མཚོན།¹⁵ ཞེས་པ་ལྟར་གོ་དགོས། བོད་ཀྱི་རིན་ཐང་འཛིན་ཚུལ་ཚོས་སྤྱགས་ཀྱིས་ཤུགས་རྒྱུན་ཐེབས་པར་
བསྟོན་དུ་མེད་མོད་ཀྱང་། དེར་སྐབས་ང་ཚོས་རང་གི་རིན་ཐང་འཛིན་ཚུལ་གི་དྲངས་སྟོན་གསལ་འབྲེད་དགོས་པ་
དང་། མ་ཕྱེ་ན། རི་སྤྱིད་བར་དུ་སྟོབས་ཤུགས་ཉམས་རྒྱུ་གི་ཚད་དུ་སྟོན་རྒྱུ་རེད། དེ་ནས་དོན་དངོས་ཀྱི་
བདེན་བྱམས་མཛེས་གསུམ་གི་ཚད་དུ་བསྟེན་དགའ། སྟོན་ཐོན་གི་གལ་མཐའ་ཅམ་ལ་བསྟེན་མི་ཐུབ་པ་
དང་། བོད་ཀྱི་རིག་གནས་ལའང་སྟོན་ཤུགས་གསར་བ་སྟོན་མི་ཐུབ།

༡། སྤྱགས་བསམ་དང་དོན་དངོས་གཅིག་གྱུར་དུ་སྤྱགས་དགོས།

དེར་རབས་ཅན་གི་བོད་མིའི་རིན་ཐང་ཁྱེར་སྤྱགས་དེ་ནམ་ཡིན་ཡང་འདྲས་ཟེན་ལོ་རྒྱུས་ལ་མི་འཁོར་
བར། ཁ་མ་འོངས་པར་སྤྱགས་དགོས། དེར་སང་འཛམ་གླིང་གི་ལག་རྩལ་གསར་བའི་གསར་བའི་དེས་མི་
རིགས་སོ་སོའི་རིན་ཐང་ཁྱེར་སྤྱགས་ཀྱི་ཁ་ལོ་དེ་དུས་ད་ལྟར་སྤྱགས་པ་ནས་མ་འོངས་འབྱུང་འགྱུར་ལ་ཁ་

༡༥ ་། ་ Albert Einstein ལགས་ཀྱི་གསུང་རྒྱུ་གཅེས་བཏུས། ་ བམ་པོ་དང་པོ། ལོག་ངོས་༡༠༣ བ།

སྤྱོད་པ་ལེ་འཕོ་འགྲུར་འགྲུར་བཞིན་མཆིས། འགྲུར་རྒྱལ་ལེ་འཕོ་ཆུན་ལོག་ཏུ་འདྲས་ཟེན་ནམ་མཐོན་སྤྱོད་
ནས་མ་འོངས་པར་ཁ་སྤྱོད་པ་དགོས་པ་དེ་དེས་པར་དུ་བོད་ཀྱི་རིན་ཐང་ཁྱེད་སྤྱོད་པ་ཡིན་དགོས།

འདིའི་རྒྱ་མཚན་ནི། ལག་རྩལ་གསར་བརྒྱུ་ཐོན་སྐྱེད་རྒྱུ་ལེ་འཕོ་ལོག་ཏུ་བོད་འཕེལ་དང་སྤྱི་
ཚོགས་འཚོ་བར་འཕོ་འགྲུར་གྱི་བཅུག་པ་དང་། མི་ཐམས་ཅད་ཀྱི་འཚོ་སྤོང་གི་ཆ་རྒྱུན་རྒྱལ་ལེ་འཕོ་ལོག་
ཉེན་ཅིང་འབྲེལ་བས། མ་འོངས་འགྲུར་འགྲུར་ལ་ཚོད་དཔག་མི་བྱེད་ཀ་མེད་བྱུང་སྟེ། བོད་ཀྱི་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་
སྤྱིང་འཇགས་གནས་སྟངས་དེ་བཞོན་བཞིན་མཆིས། མཁོ་མི་མཁོ་དང་འཐད་མི་འཐད་གང་ཡིན་ཀྱང་ཚན་
རྩལ་གསར་བའི་ཐོན་རྒྱུ་ཚང་ཀུན་གྱི་ལག་ཚར་གྱུར། གནས་བབ་མཐོན་གསལ་ཅན་ཞིག་ནི། ལྷ་
སའི་དགོན་སྡེ་ཁག་གི་མཚོད་མར་ལ་ཤིང་མར་སྤོང་བཞིན་མཆིས། ས་ཆ་འགའ་ཞིག་ཏུ་སྤོང་གི་མཚོད་མེ་
འཇོག་བཞིན་ཡོད། ང་ཚོའི་རིན་ཐང་ཁྱེད་སྤྱོད་པ་ལ་ཉེ་འདྲས་ཟེན་པའི་ལོ་རྒྱུས་ནས་མ་འོངས་པར་མ་
འཁོར་ན། བོད་ཡུལ་བོད་འཕེལ་དུ་འགྲོ་མི་སྲུབ་པ་དང་། དེས་རྒྱལ་ཡོངས་དང་རབས་ཅན་འཇུགས་སྤྱོད་གི་
ཞབས་འདེན་ལྷུ་རྒྱ་རེད།

༡༽ རྒྱུན་འཛིན་དང་གསར་གཏོད་གཅིག་གྱུར་སྤྱོད་པ་དགོས།

དང་རབས་ཅན་གྱི་མིས་རང་གི་ཡུལ་ཅན་གྱི་རང་བདག་རང་བཞིན་དང་། ཡར་བཙོན་རང་བཞིན་
དང་གསར་གཏོད་རང་བཞིན་བཅས་རིན་ཐང་མཐོན་གྲུབ་འབྱུང་བྱེད་ཀྱི་སྤོང་པའི་ཚད་གཞིར་འཛིན་དགོས།
རང་བདག་རང་བཞིན་དང་། ཡར་བཙོན་རང་བཞིན། གསར་གཏོད་རང་བཞིན་བཅས་ནི་ཕན་ཚུན་རིན་ཅིང་
འབྲེལ་བའི་འབྲེལ་བ་ཡིན། རང་བཞིན་འདི་གསུམ་ག་ང་ཚོའི་རིག་གནས་ཁྱོད་“༡”ཀྱི་བརན་འཇགས་རྒྱང་
གཞི་དང་ཐོད་སྲུག་པ་མ་ཟད། གངས་འདི་ནས་“༤”དང་ཚད་མེད་བསྐྱེད་སྲུབ། རང་བདག་རང་བཞིན་ནི་
ཡར་བཙོན་དང་གསར་གཏོད་རང་བཞིན་གཉི་གའི་སྤོང་འགྲོའི་ཆ་རྒྱུན་རེད། གལ་ཏེ། རང་བདག་རང་
བཞིན་མེད་ན། རྒྱ་བ་ཡོད་ཚད་ཐམས་ཅད་གཞན་དབང་དུ་སོང་ནས་སྲུབ་པ་ལས། རང་རང་གིས་བསམ་
སློབ་ཀྱི་གཏོང་བ་དང་། དེ་བས་ཡར་བཙོན་རང་བཞིན་དང་གསར་གཏོད་རང་བཞིན་ཞེས་པ་འབྱུང་དགའ།
སྤང་དོར་གྱིས་ཟེན་པའི་རང་བདག་རང་བཞིན་དེ་ནི་ཡར་བཙོན་གྱི་འབྱུང་སྟོབས་སུ་འཁུམས།

མི་རྣམས་ཀྱིས་རང་གི་ལས་དབང་ལ་བདག་ཐུབ་ན། རང་གི་བསམ་བཤམ་རང་རང་བསྐྱར་
བཅོས་དང་། སྤྱི་ཚོགས་བསྐྱར་བའོད་བཀྱིས་ནས་མངོས་སྤྱད་དང་ལྷན་པའི་ཁོར་ལུག་སྐྱབ་ཐུབ། མང་
དོར་བཀྱིས་ཟིན་པའི་མདུན་བསྐོད་རང་བཞིན་ནི་གསར་གཏོད་རང་བཞིན་ཡིན། གསར་གཏོད་ནི་གོང་
འཕེལ་ཡིན། འཛམ་གླིང་གི་སྤུ་མཐུད་གོང་འཕེལ་སྤུ་མཐུད་ཀྱི་གསར་གཏོད་ལ་བརྟེན་ནས་བྱུང་བས།
གསར་གཏོད་དང་ཁ་བལ་ཚོ། ཡོད་ཚད་ཀྱི་འཕེལ་དེ་མཚམས་འཛོག་པ་དང་། དེ་བས་རིན་ཐང་ཞེས་པའང་
སློབ་བཤད་དུ་འགྱུར། ར་ཚོས་གསར་གཏོད་ཀྱི་སློབ་སྟོབས་གསོ་སྐྱོང་ལ་དེས་པར་དོ་སྐྱོང་བཀྱི་དགོས།

༣ །སྐྱེར་དང་མི་རིགས་སྤྱི་ཡི་ཁེ་སན་གཅིག་གྱུར་བྱེད་སྒྲོགས།

དེང་རབས་ཀྱི་མི་ཞིག་ཡིན་ཟེན། གསར་དུ་སྐྱབ་པའི་ཐོན་རྫས་ཀྱིས་བསངས་པའི་རེ་འདོད་དེ་སྐྱེར་
གཅིག་བུ་མ་ཡིན་པར་མི་རིགས་དང་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་དངོས་པོ་དང་བསམ་བཤམ་པའི་དཔལ་ཡོན་གཉི་གའི་ཐད་ཀྱི་
དགོས་མཁོའི་ཚད་གཞི་དེ་རང་གི་རིན་ཐང་གདེང་འཛོག་གི་ཚད་ཐིག་ཏུ་འཛིན་དགོས། དེང་རབས་སྤྱི་
ཚོགས་སུ། མི་རྣམས་ཀྱིས་བསྐྱབ་པའི་དངོས་པོའི་རིན་ཐང་དེ་རང་གི་དགོས་མཁོ་གཅིག་བུ་སྐོང་ཆེད་མ་
ཡིན་པར་སྤྱི་ཚོགས་དེའི་དགོས་མཁོ་བསྐྱང་ཆེད་ཀྱང་ཡིན། དེའུ་ལས་སྐོར་མོ་ལེན་ཤེས་པ་ཅམ་གསར་
སྐྱབ་མིན། གསར་སྐྱབ་ཞེས་པ་དེ་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་རིན་ཐང་དེས་ཅན་ཞིག་ལྷན་པར་ཟེར། དངོས་པོའི་རིན་ཐང་
ཏུ་སྐྱམ་པའི་བསམ་བཤམ་པའི་ལོངས་སྤོང་དེ་སྤྱི་དག་ལྟར་གི་རང་བདེ་རང་སྐྱིད་དང་རང་རང་གི་རོགས་པ་སྐྱད་
ཆེད་གཏུན་ནས་མ་ཡིན་པ་མ་ཟད། མིའི་བར་ཀྱི་འབྲེལ་བ་རེ་འགྲིག་རེ་བཟང་དུ་བཏང་ནས་སྤྱི་ཚོགས་རིང་
ལུགས་ཀྱི་ལམ་ལུགས་དང་འཚམས་པའི་ཆབ་སྲིད་འདུ་ཤེས་དང་བསམ་བཤམ་ལོ་འཇུགས་དགོས། སྤྱི་ཚོགས་
ཉིལ་ཐོས་རང་གཅིས་དང་རང་བྱུང་ཁམས་ལ་གཅིས་སྤྱས་ཀྱི་ཀུན་སྐོང་བསྐྱངས་ནས། མིའི་ཐོ་གོས་ཀྱི་སོ་
མོ་འབྱེད་དགོས། ལྷག་པར་དུ་བསམ་བཤམ་པའི་བྱུང་ཁོངས་སུ། རིན་ཐང་དཔྱད་འཛོག་གི་ཚད་ཐིག་དེ་འཛིག་
རྟེན་དང་བལ་བའི་སོང་བསམ་ནས་མི་ཡུལ་འདིར་བབས་ནས། མི་རེ་རེའམ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་
མཛའ་མཐུན་གོང་འཕེལ་དང་བདེ་སྐྱིད་ཚད་ཐིག་ཏུ་འཛིན་དགོས།

མི་རེ་རེ་ཞེས་པས་སྤྱིར་བསམ་ན་མ་ཡིན་པར། སྤྱི་དག་ཉུང་ཤས་ཀྱི་དགོས་མཁོ་དེ་བས་མིན། མི་
ཐམས་ཅད་འདྲ་མཉམ་གི་མང་གཞིའི་སྤྱིར་དུ་ལྟ་དང་མ་འོངས་པའི་མི་ཡོད་ཚད་ལ་བསམ་ན་པ་ཡིན། མི་

ཐམས་ཅད་འདྲ་མཉམ་དང་བདེ་སྐྱིད་འོངས་ན་དེ་གཞོན་སྤྱི་ཚོགས་གོང་འཕེལ་ལ་སྐྱེས་འདེད་བྱེད་ཐུབ། སྤྱི་
ཚོགས་གོང་འཕེལ་གྱི་དམིགས་ཡུལ་དམ་པ་ནི་ཐམས་ཅད་ལ་བདེ་སྐྱིད་འོང་བ་དང་། འདིའང་ནང་ཚོས་གྱི་
ཐུགས་དགོངས་དང་ཡང་ཡོངས་སུ་མཐུན་ནོ།།

༤༽ ཚན་རིག་དང་མི་ཚོས་གཅིག་གྱུར་བྱེད་ཚུགས།

དེང་རབས་གྱི་མིའི་འཚོ་བ་དངོས་གྱི་ཁོད་དང་རང་གི་རིན་ཐང་དཔྱད་འཛོག་གི་སྐབས་སུ། ཐོག་
མར་ལོ་རྒྱས་གྱི་ཚད་ཐིག་དང་མི་ཚོས་གྱི་ཚད་ཐིག་གཅིག་ཏུ་པབས་ཏེ་ཆེས་མཐོ་ཤོས་གྱི་རིན་ཐང་ཐུགས་
བསམ་དེ་མངོན་གྱུར་ཡོང་གིན་འདུག་དགོས། ང་ཚོའི་སྤྱི་ཚོགས་གོང་འཕེལ་གྱི་ཚད་འཇལ་བྱེད་གྱི་ཚད་
ཐིག་གཉིས་ནི། གཅིག་ནི་ལོ་རྒྱས་གྱི་ཚད་ཐིག་ཡིན་ལ། དེ་གཙོ་ཆེར་སྤྱི་ཚོགས་གྱི་ཐོན་སྐྱེད་ལུས་ཐུགས་
དང་ཚན་རིག་ལག་རྩལ་གི་གོང་འཕེལ་ལ་དམིགས་པ་རེད།

གཉིས་ནི། མི་ཚོས་གྱི་ཚད་ཐིག་སྟེ། དེས་མི་ཚོས་གྱི་རིན་ཐང་འཛོན་ཚུལ་གཞི་རེས་ཅན་ཞིག་ཏུ་
བསྐྱེད་ནས། དེའི་ནང་མི་ཡིས་རང་བྱུང་ཁམས་ལ་གཏད་པའི་ཡར་རྒྱས་བྱུང་བའི་བརྒྱུད་རིམ་ཁོད་ནམ་རྒྱུན་
དུ་འགལ་སྐྱར་གྱུར་ཞིང་། དེའི་ནང་མི་ཡིས་རང་བྱུང་ཁམས་ལ་གཏད་པའི་མི་ཚོས་རིན་ཐང་ཞིག་ཀྱང་འདུག་
ཚད་ཐིག་འདི་གཉིས་ལོ་རྒྱས་གྱི་འཕེལ་རིམ་ཁོད་ནམ་རྒྱུན་དུ་འགལ་སྐྱར་གྱུར་བ་འདྲ། རྒྱ་སྐྱེད་གི་མི་ཚོས་
འཛོན་དགོས་ན་འདྲས་ཟེན་པའི་སྤྱི་ཚོགས་སུ་སྤྱིར་སྤུར་དགོས་ཚེད་དུ་པལ་ཆེར་སྤྱང་ནའང་། འདི་མ་ཅུ་
རིང་ཐུགས་གྱི་སྤྱོད་ཞིག་ཡིན་པ་ལས་གཞན་མིན།

དངོས་པོའི་འོངས་སྤྱོད་འཕེལ་ན་བསམ་པའི་འོངས་སྤྱོད་མེད་འགོ་བ་དང་། ཁོ་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་
ཡང་དག་པའི་གོལ་ལམ་ཞིག་མི་རེད་མེད་པ་རེད། འོན་ཀྱང་། སྤྱི་ཚོགས་རིང་ཐུགས་ཀྱི་ལམ་ཐུགས་འོག་
ཏུ་འགལ་སྐྱར་འདི་རང་སྤྱོད་རང་སྤྱོད་འདུས་ཇི་ཚང་དུ་གཏོང་བའི་ཐབས་ལམ་བརྒྱུད་དེ་ལེགས་གོལ་བྱེད་
ཐུབ། རང་སྤྱོད་རང་སྤྱོད་འདུས་སོ་ཇི་ཚང་དུ་གཏོང་བའི་ཐབས་ལམ་འདིས་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་ཐོན་ཐོན་དང་
མི་མང་ཆེ་བའི་ཁེ་སྤོང་གསུམ་ཚགས་དམ་པོར་བསྟེན་ཡོད། ཚུལ་འདིས་ལོ་རྒྱས་གྱི་ཚད་ཐིག་དང་མི་ཚོས་
གྱི་ཚད་ཐིག་གཅིག་གྱུར་དུ་གཏོང་ཐུབ་ལ། བོད་ཡུལ་དུ་ང་ཚོས་ཚོས་ཐུགས་དོན་སྤྱིར་ཅན་གྱི་སིང་རེའི་
དྲུང་སྤྱོད་ཐུགས་སྤྱོད་ཐེན་པ་དེ་མང་གཞི་བསྐྱེད་ཐུབ། ང་ཚོར་ཡང་གཞན་དང་མི་འཛོག་པའི་བ་སྐྱེད་གི་ཆ་

རྒྱུན་ཞིག་སྒོན། སྤྱི་ཚོགས་རིང་ལུགས་ཀྱི་ལམ་ལུགས་འོག་དང་། བོད་རིག་གནས་ཀྱི་སིང་རེའི་མང་གཞི་
སྣང་། ང་ཚོས་ཚད་མེད་དེ་གཉིས་ཀྱི་འབེལ་བ་ལེགས་གོལ་བྱེད་ཐུབ།

ག༡ རྟོག་པའི་གཞིགས་སྤངས་དང་རབས་ཅན་དུ་བསྐྱུར་ཐབས།

དང་རབས་ཀྱི་རོག་པའི་གཞིགས་རྣམས་ཀྱི་ཁྱད་ཚོས་ནི། རྟོག་གཞིགས་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་གཅིག་གྱུར་
དང་། རྗེས་དཔག་ཚད་མ་གཙོ་བཙུན་པ་དང་། ཚོར་ཤེས་དང་གཟུགས་འཛིན་ཤེས་པ་རྒྱུན་དུ་སྐྱུར་བའི་
དང་རབས་བསམ་གཞིགས་ཀྱི་འགྲོ་སྤངས་ཤིག་རེད། བོད་མི་རིགས་ཀྱི་རོགས་པའི་གཞིགས་སངས་ལ་
ཚོད་སྐྱུབ་ཀྱི་མང་གཞི་སར་ནས་གྲུབ་འདུག་པས། མང་གཞི་འདི་འདྲ་ཞིག་ནི་དང་རབས་རོག་པའི་
གཞིགས་སངས་ལ་མཚོན་ན་མང་གཞི་འགངས་ཚེན་ཞིག་རེད། ང་ཚོས་ཆ་རྒྱུན་འདི་བཞེས་ཤེས་དགོས་པ་
མ་ཟད། དང་རབས་ཀྱི་རོག་པའི་གཞིགས་སྤངས་དང་གོམས་སློབ་སོགས་གསོ་སྐྱོང་གོང་འཕེལ་དུ་གཏོང་
དགོས་ཤིང་། རྩེ་བག་ཏུ་གཤམ་གྱི་གནད་འགར་ཡང་དོ་སྣང་བྱེད་དགོས་ཏེ། རྟོག་གཞིགས་སྤྱི་ཚོགས་
གཅིག་གྱུར་གྱི་དང་རབས་རོག་པའི་གཞིགས་རྣམས་ཞེས་པ་དེ་ནི། སློབ་རྒྱུན་རིག་གནས་ཁོང་སྤྱོད་གཅིག་གཅིག་
བཞུར་བའི་ལྷ་བར་དམིགས་ནས་བཏོན་པ་ཡིན།

དང་རབས་རིག་གནས་ཀྱི་འཕེལ་སྐྱོད་ཀྱིས་ང་ཚོར་རོག་པའི་གཞིགས་རྣམས་སྐྱ་གཅིག་མ་དེ་སྐྱ་
དུ་མ་གཅིག་གྱུར་ཅན་ཡིན་དགོས་པའི་རེ་བ་བཏོན། དང་རབས་རིག་གནས་ཀྱི་གོང་འཕེལ་སྐྱོད་གཉིས་
སྤྱི་ལྷུང་ཏེ། ༡༧༽འཇམ་སྐྱེད་རིག་གནས་ཀྱི་གོང་འཕེལ་སྤུང་བོ་འགྲོ་སྤྱོད་གཅིག་ཏུ་གྱུར་བ་དང་།
༡༨༽འཇམ་སྐྱེད་རིག་གནས་སྤྱི་ཚོགས་ཅན་དུ་གྱུར་བ་བཅས་གཉིས་ལགས་ཤིང་། བོད་ཀྱི་རིག་གནས་
གོང་འཕེལ་དུ་འགྲོ་དགོས་ན་རེས་པར་དུ་འཇམ་སྐྱེད་རིག་གནས་ཀྱི་འགྲོ་སྤྱོད་ཀྱི་ལམ་སྤེལ་མཐུན་དགོས་
སོ།།

དང་རབས་ཚན་རིག་ཁྱད་ཚོས་ཁོངས་ཁོངས་མཛོན་གསལ་དུ་ཐོན་པའི་ཁྱད་ཚོས་ཤིག་ནི། འཇམ་
སྐྱེད་རིག་གནས་སྤུང་བོ་གཅིག་ཏུ་གྱུར་བའི་གོང་འཕེལ་གནས་བབས་དེ་ཡིན་ལ། དང་རབས་ཀྱི་ཚན་རིག་
ཞེས་པ་དེ་གཞི་ཞིག་མེད་པར་སྤྱོད་སྤྱོད་སྤྱི་ལྷུང་ཐར་ཐོར་གྱིས་དར་བ་མིན་པར། ཡན་ལག་སོ་སོ་པན་ཚུན་
བརྟེན་ཅིང་འཕེལ་བར་གཞི་གཅིག་ཏུ་འདུས་ནས་ཁག་གཙོ་བོའི་སྤྱི་གཞི་གྲུབ་བཞིན་མཆིས། སྐབས་

འདིའི་ཚན་རིག་དེར་ནང་ཚན་དང་རིགས་མང་ལ། འབྲེལ་རིམ་གསལ་ཞིང་། སྤྲིག་གཞི་རྣམས་འདྲིང་ཅན་གྱི་
ཤེས་བྱའི་མ་ལག་ཅིག་ཏུ་ཆགས། མ་ལག་འདིར་རང་བྱུང་ཚན་རིག་དང་། སྤྲི་ཚོགས་ཚན་རིག་དང་གང་
ཟག་ཚན་རིག་བཅས་ཚུད་ཡོད་པ་མ་ཟད། ད་དུང་རིག་ཚན་དེ་གསུམ་བར་རིགས་མི་གཅིག་པའི་འདྲེས་
མཚམས་དང་། ཤེས་བྱ་སྣ་ཚོགས་སྐྱུ་བཏབ་སྟེ་འདྲེས་ཤིང་། བན་ཚུན་དབར་དབྱུང་ཐབས་མཉམ་བཞེས་
བཅས་ལས་བྱུང་བའི་སྣོལ་མཚམས་སྣ་ཚོགས་དང་། མཐའ་འདྲེས་ཚན་རིག་དང་། ཀུན་འཇུག་ཚན་རིག་
དང་སྤྲོགས་བསྐྱུས་རང་བཞིན་གྱི་ཚན་རིག་བཅས་འདུ། དེར་རབས་ཚན་རིག་གི་སྤྲིག་གཞི་ཡིས་རིག་
ཅུལ་ཡང་དར་ནས་བྱུང་བའི་སྤྱར་གྲངས་འཕར་ཚུལ་གཞི་འདྲིན་གྱི་ཚན་རིག་འགོ་སྤངས་དགུགས། རིག་
ཚན་ཁག་ལ་ལར་དབྱིབས་ཅིས་འཕར་ཚུལ་གྱི་དུས་བབ་འབྱུང་བཞིན་མཆིས། སྤྲི་ཚོགས་གོང་འཕེལ་ཐང་
དུ་བྱུང་བའི་རྣམས་འདྲིང་སྤྲོགས་བསྐྱུས་ཀྱི་གནད་དོན་སྣ་ཚོགས་ཀྱིས་རང་འདོད་ལྟར་རམ་སྤྲོགས་སྣ་གཅིག་
གིས་འབྲེལ་བཅོམ་གནང་དཀའ་ཚོད་དུ་སྤང་། རྟོག་གཞིགས་སྣ་ཚོགས་ཀྱི་གཅིག་གྱུར་མེད་པར་སྣའི་
གསུང་ངམ་མཁས་དབང་ག་གེ་མོའི་འབྲེལ་བ་འདད་ཅམ་གྱིས་བོད་རིག་གནས་ཀྱི་མདུན་ལྷོད་བཅུད་རྒྱུ་
འདྲིན་དང་དར་སྟེལ་གཏོང་མི་ཐུབ་པས། མང་པོའི་སྣོ་དང་རིགས་པ་མཉམ་སྦྱང་ཤིན་ཏུ་གསལ།

དེར་རབས་འཇུག་སྤྱིར་རིག་གནས་གོང་འཕེལ་གྱི་ཕུང་གཅིག་ཏུ་གྱུར་བའི་འཕེལ་སྤྲོགས་དང་
འགལ་མེད་དུ་གྱུར་བ་ནི་འཇུག་སྤྱིར་རིག་གནས་སྣ་ཚོགས་ཅན་གྱི་འཕེལ་སྤྲོགས་དེ་ཚན་རིག་ཁྲུབ་ཁོངས་
སྤྱི་འབྱུང་ཐོན་དུ་མཚོན་འདུག་སྟེ། དཔེར་ན། རང་བྱུང་ཚན་རིག་ནང་གི་དངོས་ལུགས་རིག་པའི་ཐད་ནས་
བཤད་ན། རིགས་དུ་མར་གྲེས་པའི་དངོས་ལུགས་གཞུང་ལ་རྣམ་གངས་བརྒྱ་ཐུག་བཟང་རྒྱ་ཡོད་པ་དེས།
འགོ་བ་མིའི་རིགས་ཀྱིས་རང་བྱུང་ཁམས་ཀྱི་སྤྱང་ཚུལ་ལ་དོས་འདྲིན་རྗེ་སྤྲོགས་རྗེ་ཞིབ་དང་། རྒྱ་རྗེ་ཆེ་
གཏོང་རྗེ་ཐབ་ཏུ་འགོ་བཞེན་པའི་རགས་མཚོན། སྤྲི་ཚོགས་ཚན་རིག་དང་གང་ཟག་ཚན་རིག་གྲུང་དེ་དང་དེ་
འབྲེལ་ཡིན།

ཕུང་གཅིག་ཏུ་གྱུར་བ་དང་སྣ་ཚོགས་སྤྱི་ཕུང་བའི་དེར་རབས་རིག་གནས་གོང་འཕེལ་གྱི་ལམ་སྣ་
གཉིས་ཀ་ཕན་ཚུན་ཉེན་ཅིང་འབྲེལ་བ་དང་། སྤྱི་འདོད་ཀྱིས་བོད་མིའི་དེར་རབས་རྟོག་རྣམ་ངེས་པར་དུ་སྣ་
ཚོགས་གཅིག་གྱུར་ཡིན་དགོས་པར་ཐག་བཅད། དེ་བས། བོད་ཀྱི་སྣོལ་བྱའི་བསྐྱེད་གཞི་མ་ལག་དེས་བོད་

ཀྱི་རིག་གནས་མང་གཞིར་བཟུང་བའི་ཁར། དེང་རབས་ཚན་རིག་གི་གྲུབ་འབྲས་མང་བོ་བཅུ་ལྷུད་དེ་
ཆགས་པའི་དེང་རབས་སྤྱི་ཚོགས་འཚོ་གནས་ཀྱི་བསམ་སློབ་གཏོང་སྟངས་སྤྱི་ཚོགས་ལས་ཤེས་བྱ་གཅིག་
གྱུར་གྱི་གནས་བབ་དང་འཚམ་པའི་སློབ་མ་གསོ་སྐྱོང་བཀྱི་དགོས།

རྗེས་དཔག་ཚད་མའི་རིགས་ལམ་སྐང་ནས། ཚོར་བ་དང་གཟུགས་འཛིན་ཤེས་པ་གཞི་འཛིན་གྱི་
དེང་རབས་བསམ་སློབ་གཏོང་སྟངས་འདི་ནི། དེང་རབས་ཀྱི་རྟོག་པའི་གཞིགས་རྣམ་གཞི་བཀྱིས་ཉེ་རྗེས་
དཔག་གི་བསམ་པའི་སྟོབས་ཤུགས་ཡིན་གྱི། ཡིད་ཀྱི་བདེ་བ་ཁོ་ན་ཅམ་མ་ཡིན་པར། རྟོག་གཞིགས་ཀྱི་བྱ་
བར་སྤྱིར་འབྲང་བརྒྱབ་པ་དང་རྗེས་དཔག་གི་བསམ་མཚོ་ཉིད་ཆ་ཡོངས་མཚོན་པའི་བྱུང་ཚོས་ཤིག་ཡིན་གྱི།
རང་བདེ་གང་སྐྱིད་ཅམ་དེ་བས་མིན། རྟོག་གཞིགས་འདི་རིགས་ནི་གཟུགས་འཛིན་ཤེས་པ་དང་། གཏན་
ཚིགས་རྟོག་གཞིགས་དང་ཚོར་གཞིགས་བཅས་སྤྱོད་གཅིག་ཏུ་འདུས་པའི་རྟོག་པའི་གཞིགས་རྣམ་ཞིག་
ཡིན་ལ། ཚན་རིག་གི་རྗེས་དཔག་སྟོབས་ཤུགས་དང་ཚོར་བ། གཟུགས་འཛིན་ཤེས་པ་རྣམས་ཀྱི་འོས་
མཐུན་གཅིག་གྱུར་ཡིན་གྱི། ཞེན་ཁོག་ཅམ་གྱིས་སྤྱོད་པའི་མགོ་བཏུམས་རྟེན་བཏུམས་བྱེད་པའི་གཏན་
ཚིགས་རྟོག་གཞིགས་ཀྱི་ཅེད་མོ་ཞིག་མིན།

འབྲས་ཐེན་པའི་ལུས་སྤྱིར་གི་དུས་རབས་དཀྱིལ་མ་དང་འབྲས་པའི་རྩལ་སྤོང་གཅིག་གི་སྟེང་ན་རྩལ་
སྤོང་འཛིན་མཚེས་མིན་དང་། བར་ཚོད་ཚུར་ཚོད་ཀྱི་གཏན་ཚིགས་སྐྱབ་ངག་ཅིག་མིན་པ་ཤིན་ཏུ་གསལ།
གལ་ཉེ། སྤྱི་ཚོགས་སུ་བཀོལ་མི་ཐུབ་པ་དང་། ཚན་རིག་གོང་འཕེལ་ལའང་ཞབས་འདེགས་ལྷུ་མི་ཐུབ་ན།
དེའི་གཏན་ཚིགས་རྟོག་གཞིགས་རྗེ་འབྲས་ཞིབ་པའམ་དར་ཆེ་ཡང་སྟོག་མེད་ཀྱི་གསོ་བ་གཟུགས་དང་ཅིས་མི་
མཚུངས། ང་ཚོས་རང་གི་སྟོན་ཐོན་སྤོང་ཞིབ་ཀྱི་གཏན་ཚིགས་རིག་པའི་གཞུང་དེ་ཐད་ཀར་སྤྱི་ཚོགས་གོང་
འཕེལ་གྱི་བྱ་བར་ཞབས་འདེགས་ལྷུ་རུ་འཇུག་དགོས་པ་དང་། སློབ་མའི་གཏན་ཚིགས་རྟོག་གཞིགས་ཀྱི་
གོང་འཕེལ་ལའང་སྐྱོར་དགོས། དེང་རབས་ཀྱི་བསམ་གཞིགས་ཐབས་ལམ་གྱི་སྤྱོད་གཅིག་མོ་ཚན་རིག་གི་
རྗེས་དཔག་སྟོབས་ཤུགས་ཡིན་པ་ལས། ཚོས་ལུགས་ཀྱིས་སྟུང་པའི་ཡིད་འགྱུར་ཅིག་མིན། དེང་རབས་
ཚན་རིག་གོང་འཕེལ་གྱི་རེ་བའི་ཐད་ནས་བལྟས་ན། དེང་རབས་ཚན་རིག་གིས་རྗེས་དཔག་གཏན་ཚིགས་
རྟོག་གཞིགས་ལ་མཐོ་ཚད་གསར་བའི་རེ་བ་བཏོན།

དུས་རབས་བཅུ་དགུ་བའི་མཇུག་དང་། ཉི་ཤུ་བའི་སྟོན་གྱི་ཚར་ཚན་རིག་གསར་བཟེ་ལན་འགའ་
བྱུང་བ་དེ་དག་གིས་རྗེས་དཔག་གི་སྟོབས་ཤུགས་ལའང་མཐོ་ཚད་གསར་བའི་རེ་བ་བཏོན། ཅིས་རིག་གི་
མང་གཞིའི་གཞུང་ལུགས་ཞིབ་འཇུག་དང་ཅིས་དབྱུང་གཏན་ཚིགས། གཏན་ཚིགས་ཚིག་དོན་རིག་པ་
བཅས་ཀྱི་ཞིབ་འཇུག་ཐད་གྲུ་དོག་བསམ་སློབ་འདྲེས་མི་རུང་བ་འདིས། ཚན་རིག་ཤེས་བྱར་ཡར་རྒྱས་ཚན་
པོ་བསྐྱེད། ཚན་རིག་ལག་རྩལ་གསར་བཟེ་ཡི་འཕེལ་རིམ་དང་བསྟུན། མི་རྣམས་ཚན་རིག་གཏན་ཚིགས་
ལ་མོས་ཚད་རྗེ་མང་རྗེ་མཐོར་དུ་སོང་ཡོད་པ་ལས་རྗེ་ཉུང་རྗེ་དམའ་དུ་སོང་མེད།

འདི་ནི་གནས་བབ་སློབ་བྱུང་བ་ཞིག་མ་ཡིན་པར། དེང་རབས་ཚན་རིག་གོང་འཕེལ་ཡོངས་ཀྱི་སློབ་
མེད་ཀྱི་སྒྲུང་བྱ་རེད། ང་ཚོས་སྤྱི་ཡོང་རིག་གནས་ཀྱི་གཞོན་ཤུགས་དག་པོའི་འོག དེང་རབས་ཚན་རིག་
ལག་རྩལ་གྱི་ཐོན་རྗེས་བཞོལ་སློབ་བྱེད་བཞིན་དུ་རང་གི་ཞན་ཆ་ཁས་མི་ལེན་པའི་ངང་ཚུལ་འཛིན་པ་དང་།
རྟོག་བཅོས་འཛིན་ཉེན་སྐོར་གྱི་དབྱུང་པ་དམ་པོར་འཆང་བའི་རྟོག་གཞིགས་གོ་རིམ་བརྒྱུད་ནས་འབྲུ་བྱུར་
བྱུང་གྱི་འཕེལ་འགོས་གཏན་ནས་བྱེད་མི་རུང་བའི་རེ་བའང་བཏོན་འདུག རང་སློབ་ཁས་ལེན་པ་སྤྲུག་
བསྐྱེད་ཚེན་པོ་ཞིག་ཡིན་ཀྱང་། སྤྲུག་བསྐྱེད་དེ་བསྐྱོན་ཐུབ་པའི་བཅོད་སེམས་ལྡན་དགོས་ལ། རྗེས་དཔག་
གིས་ལྟར་སྤང་གི་ཚབ་ཀྱང་བཞི་དགོས་པར་སྤང་། སྤྱི་ཚོགས་དང་སྤྱི་ཚོགས་ཡར་རྒྱས་གོང་འཕེལ་གྱི་
ཚོས་ཉིང་ཆ་ཚང་ཞིང་གཉིང་ཟབ་པའི་ངོས་འཛིན་དང་རྒྱས་ལོན་བྱེད་འདོད་ན། རྗེས་དཔག་རྟོག་གཞིགས་
ཀྱི་བྱས་པ་ངེས་པར་དུ་ནན་ཏན་གྱིས་འཛིན་དགོས།

ང་ཚོའི་སློབ་རྒྱུན་རིག་གནས་ཁོད་ཀྱི་ཚོད་སྲུབ་རྟོག་གཞིགས་ཀྱི་ཉིང་བཅུད་དང་ཚད་མ་རིག་པའི་
གཞུང་དེ་བོད་ཀྱི་དེང་རབས་ཅན་ཏུ་བསྐྱེད་བྱེད་ཀྱི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཆ་རྒྱུན་ཞིག་ཡིན་པས། ང་ཚོས་
དེའི་བྱས་པ་སྤང་ལས་ལྷག་པར་སྤེལ་དགོས་ལ། དེང་རབས་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་གྲུབ་ཆ་སོ་སོར་བེད་སྤྱད་དེ་ཁ་
ཡོད་ལག་ཡོད་ཀྱི་གཏན་ཚིགས་མ་ལག་ཉིད་ཀྱི་འཇུག་སློབ་རྗེ་ཚང་དུ་བཏང་སྟེ། འོས་ཤིང་མཐུན་པར་དེང་
རབས་ཀྱི་ཚན་རིག་རྟོག་གཞིགས་དང་ལྡན་དུ་སློབ་དགོས་ཤིང་། མི་དམངས་དང་སྤྱི་ཚོགས། སློབ་གསོ་
བཅས་ལ་ཞབས་འདེགས་ལུ་དགོས།

སྐབས་འདིར་ཤེས་དགོས་པ་ཞིག་ལ། འགྲོ་བ་མིའི་རིགས་ཀྱི་སྤྱི་ཚོགས་འཚོ་བ་དེ་མངོན་སུམ་ཅན་
དང་། སྤྱིགས་སྣ་འཛོམས་ཅན་དང་གོ་རིམ་མང་བོ་ཡོད་པ་རྣམས་དཔྱད་གཅིག་ཏུ་འབྲེལ་བའི་རྟེན་འབྲེལ་
ཀྱི་གོང་བྱ་ཞིག་རེད། ཡན་ལག་མང་བོས་གྲུབ་པའི་མ་ལག་དང་རིག་གནས་སྣ་ཚོགས་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་རིག་
གནས་མ་ལག་པན་ཚུན་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བའི་སྤྲིག་གཞི་ཞིག་ཀྱང་རེད། དེའི་ནང་གི་གྲུབ་ཆ་སོ་སོ་ལ་རང་
རང་གི་སྤྱི་ཚོགས་དེ་མཚེས་པ་དང་། གྲུབ་ཆ་སོ་སོས་པན་ཚུན་གཅིག་གིས་གཅིག་གཟུན་པ་དང་། པན་
ཚུན་ཤུགས་རྒྱུན་ཐེབས་པའི་བརྒྱུད་རིམ་ཁྲོད་དུ་གནས། རང་གི་ཤེས་ཚོད་ཅམ་དེ་སྤྱིགས་དང་རིས་སུ་མ་
ཚད་ནས་འགྲོ་བ་མིའི་རིགས་སམ་སྲིད་པའི་ཚོས་ཉིད་ཡོངས་རྫོགས་ཡིན་པར་འདོད་པ་དང་། ཐ་ན་གཞན་
ཀྱི་བརྟུག་དབྱེད་བཀག་སྟེ་མིག་རྒྱ་བསྐྱེད་པར་ཡང་མི་འཇུག།

སྤྱིག་ཏུ་མེད་པའི་སྤྱི་ཚོགས་འཚོ་འགྲུར་ཀྱི་ཚོས་ཉིད་དེར་ཆ་ཚང་ཞིང་གཉིང་ཟབ་པའི་རོས་འཛིན་
དང་། རང་ཉིད་རྗེས་ལུས་སུ་འགྱུར་བྱེད་ཀྱི་ཅ་བའི་རྒྱ་རྒྱུན་དེ་རྟེན་དགོས་ན། རྫོང་རིགས་པ་དེས་པར་གསལ་མ་
དགོས་པ་དང་། རྗེས་དཔག་ཚད་མས་སྤྱི་ཚོགས་ལ་དབྱེ་ཞིབ་བྱེད་པ་དང་། སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་མ་ལག་སོ་སོའི་
གོ་རིམ་དང་། སྤྲིག་གཞི་དང་བྱས་པ་བཅས་ཞིབ་འཇུག་བཀྱིས་ཏེ། སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་རིག་གནས་སྣ་ཚོགས་
པའི་རྒྱ་དང་དེའི་ནང་རིམ་གྲུབ་སངས་དང་པན་ཚུན་གི་བྱས་པར་ཉན་ཉན་ཉིག་ཉིག་གིས་བརག་དབྱེད་
གཉོང་དགོས།

ལས་ཀ་འདི་འགྲུབ་འདོད་ན། ཐོག་མར་རྗེས་དཔག་གི་དབྱེད་ཐབས་བརྒྱུད་ནས་ལྷ་བ་ལྷར་སྒྲུབ་བ་
དོར་དགོས། ཞིབ་འཇུག་དང་གོ་བ་ཆགས་པའི་བརྒྱུད་རིམ་ཁྲོད་རྗེས་དཔག་ཚད་མ་བསམ་གཞིགས་ཀྱི་
ཐབས་ལམ་གཙོ་བོར་འཛིན་དགོས་ཤིང་། བརྒྱུད་ནས་མི་རྣམས་ཀྱི་འདིའི་ནང་གི་གཏན་ཚིགས་ཁྲུབ་ཁྲོད་ས་
ཀྱི་སྤྱི་ཚོགས་སྣ་ཚུལ་ལས་གྲུབ་པའི་སྤྲིག་གཞིར་སྦྱོར་དགོས། དེ་
ལྷར་མེན་ན། དཀའ་ལྷོག་དང་སྦྱོན་བཟོ་སྲིད། སྤྱི་ཚོགས་ཡེ་རྒྱས་གོང་འཕེལ་ཀྱི་ཅ་བའི་ཚོས་ཉིད་བཅའ་
ནས་རིག་གནས་གོང་འཕེལ་ལ་སྟོབས་ཤུགས་གསར་བ་སྟོན་རྒྱ་དེ་ནི་ང་ཚོའི་དམིགས་ལུལ་དམ་པ་ཡིན་པ་
ལས། ཚིག་ཐ་དེ་ཟིང་དེ་བཤད་དེ་རང་རང་སྐྱེར་ཀྱི་འཆར་སློབ་འབྲེད་བྱེད་ཀྱི་རྒྱ་བཅའ་བ་གཏན་ན་མིན།

ཨ་རིའི་མཁས་མཚོ་གདམ་བ་སྐྱེ་ཞབས་སྡེ་རྟོར་ཚེ་རྒྱ་ལགས་ན་རེ། དེང་རབས་སྤྱི་ཚོགས་དང་
སོལ་རྒྱུ་སྤྱི་ཚོགས་བར་གྱི་བྱེད་པར་གཙོ་བོ་ནི། སོལ་རྒྱུ་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱིས་མི་རྣམས་ལ་དམིགས་ཡུལ་
ཞིག་འགྲུབ་ཆེད་དུ་བཀོལ་བའི་ཐབས་དེར་གདམ་ང་བྱེད་དུ་མི་འཇུག་པ་དེ་རེད། དེའི་རྒྱ་མཚོ་ནི། སོལ་
རྒྱུ་གི་རྣམ་པ་ཉིད་ཀྱིས་མི་རྣམས་ལ་སྤྱི་ཚོགས་ནས་འགྲུལ་དགོས་པའི་རེ་བ་འདོན་ལ། དེང་རབས་སྤྱི་
ཚོགས་ཀྱིས་མི་རྣམས་ལ་རང་རང་གི་དམིགས་ཡུལ་ལྟར་ཚད་ལྡན་གྱི་འགྲུལ་སྐྱོད་བྱེད་པ་མ་ཟད།
དམིགས་ཡུལ་འགྲུབ་བྱེད་གྱི་ལག་ཐབས་མཚོན་ཤོས་གདམ་དགོས་པའི་བང་བྱ་བཏོན། དེའི་ཕྱིར། རྟོར་ཚེ་
རྒྱ་མཚོ་གདམ་བེ། དམིགས་ཡོད་ཀྱི་བྱ་སྤྱོད་ནས་བཞད་བཀྱིས་བས། ཚོད་འཛིན་བྱེད་ལྡན་པའི་རེ་བ་དེ་བྱུད།
མཐར་གཏུགས་ན། རྗེས་དཔག་ནི་དེང་རབས་བསམ་སློབ་འཕེལ་སྤྱོད་གཙོ་བོ་རེད།¹⁶ ཅེས་གསུང་།

དེང་རབས་སྤྱི་ཚོགས་འཚོ་བའི་ནང་རྗེས་དཔག་རྟོག་གཞིགས་ནི་མེད་དུ་མི་རྩུང་བ་ཞིག་ཏུ་སྤང་ལ།
དེང་རབས་ཅན་གྱི་མིའི་གཤེས་རྒྱུད་ཀྱི་མཚོན་རགས་གལ་ཆེན་ཞིག་ཀྱང་རེད། བོད་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་གོང་
འཕེལ་ལ་རྗེས་དཔག་རྟོག་གཞིགས་ལྷག་པར་མཁོ་བའི་རྒྱ་མཚོ་ནི། ང་ཚོས་དུས་སྤྱི་ལྟའི་ནང་རང་གི་
ཞན་ཆ་དེས་པར་གསལ་དགོས་པ་དང་། ཐབས་ལམ་ལེགས་ཤོས་བདམས་ཏེ་མེད་དུ་སྤྱང་བའི་རིག་གནས་
ཀྱི་རྒྱུ་སྤྱོད་བ་དང་གོང་འཕེལ་དུ་བཏང་ནས་མི་རིགས་གཞན་དང་གཞན་པའི་རྗེས་ཚོད་པར་བྱེད་པ་དང་།
འགོ་བ་མིའི་རིགས་ཀྱི་བྱིས་གཞི་ཆེན་པོ་འདིའི་བཟའ་མི་གཞན་རྣམས་དང་ལྷན་ཡེད་སྤྱི་ཀྱི་འཕེལ་ལམ་
ནང་ལག་འཇུ་མཉམ་སྤྱོད་བྱེད་དགོས།

དེ་བས། ང་ཚོས་སློབ་གྲུའི་བསྐྱབ་གཞི་འཇུགས་སྐྱུན་ཚོད་སློབ་མའི་རྗེས་དཔག་རྟོག་གཞིགས་ཀྱི་
ལུས་པ་གསོ་སྤྱོད་དེ་དེས་བར་དུ་དམིགས་ཡུལ་འགངས་ཆེན་ཞིག་ཏུ་འཛིན་དགོས་པ་དང་། བསྐྱབ་ནས་ཁོ་
རྣམས་ཀྱི་ཚོད་འཛིན་བསམ་སློབ་དེས་ལྟར་སྤང་གཏུན་ལྡན་པ་དང་། གསལ་རིགས་ཀྱིས་མཛོན་སྐྱུལ་ལ་ཁ་
གཏོད་པ་དང་། དེས་བསྐྱབ་དང་བདེན་གྱིས་གནད་དོན་འགར་དབྱེ་ཞིབ་དང་། དེ་ནས་རང་གི་འཇུགས་
སྐྱུན་གི་ལུས་པ་འདོན་སྤྱོད་པ་ཞིག་ཏུ་གསོ་སྤྱོད་བྱེད་དགོས་སོ།།

16 རྟོགས་བྱ་སྤྱི་ཚོགས་རིག་པ། རྒྱ་ཞབས་Holzner, B. ལགས་ཀྱིས་མཛད། ཤོག་ངོས་༤ བ།

མངོན་སུམ་རྟོག་གཞིགས་དང་གཟུགས་འཛིན་ཤེས་པས་དེང་རབས་ཀྱི་བསམ་སློབ་གཏོང་སངས་
ཐད་དུ་གོ་གནས་འགངས་ཚེན་ཞིག་བཟུང་ཡོད། སྐབས་འདིར་བཤམ་པའི་མངོན་སུམ་རྟོག་གཞིགས་དང་
གཟུགས་འཛིན་ཤེས་པ་གཉིས་ནི། བྱ་དངོས་བྱེ་བྲག་པའམ་གཟུགས་བརྟན་ཙམ་གྱི་སྐྱེལ་འདེད་ལྟ་སྟངས་
ཤིག་བརྟན་པ་ནི་མ་ཡིན་པར། ཐབས་ལམ་སྣ་ཚོགས་བརྟུན་དེ་ཐོབ་པའི་བརྟན་སྣ་ཚོགས་པའི་མང་གཞིའི་
སྟེང་ལག་ཐབས་ཁྲུང་པར་དང་དམིགས་ལུལ་བར་དུ་བྱུང་བའི་དོན་ལྡན་གྱི་འབྲེལ་བ་ཞིག་ལ་གོ་དེར་
ཕྱོགས་གཅིག་ནས་ཚད་མཐོ་ཤོས་ཀྱི་རྟོག་གཞིགས་རྣམས་རྩལ་དགོས། རྟོག་གཞིགས་རྣམས་རྩལ་དེ་བོད་
རང་ལ་མཚོན་ན་ས་མོ་ནས་གཞི་བྱུབ་འདུག ཚོས་ལུགས་པའི་དབྱུང་སོམ་འཛོག་གསུམ་གི་བརྟུན་རིམ་
ཁྲིད་མཚོན་པའི་གཞི་བྱུབ་འདི་རིགས་ཚོས་ལུགས་སྦྱང་སའས་སུ་གཞུང་མང་བོའི་གོ་བ་དང་མཉམ་སྦྲེང་
ཐོན་པར་གཏུན་ཚིགས་ཀྱི་བརྟུན་རིམ་མཁོ་བ་མ་ཟད། མང་ཆེ་ཤོས་ནི་མངོན་སུམ་རྟོག་གཞིགས་འདི་མཁོ་
ཆེ། འདི་ནི་མིའི་སྒྲིབ་པའི་ནང་བརྟན་ཚོགས་ཕྱོགས་བསྐྱུས་ལས་བྱུང་བའི་། རྟོགས་སངས་། རེད།

དེང་སྐབས། ང་ཚོར་མཁོ་བ་ནི་རྟོག་གཞིགས་ཀྱི་རྣམས་རྩལ་དེ་ཚོན་རིག་གི་ཐད་ལ་བཅད་སྤྲད་ནས།
རྗེས་དཔག་གི་མཛུབ་སོན་འོག་མངོན་སུམ་ཚོར་བ་གསར་བ་བསྐྱེད་དགོས་པ་རེད། ཨེ་དབྱིན་སི་ཐན་
མཚོག་གིས་གཙོས་པའི་ཚོན་རིག་པ་དང་། སློ་སློའི་དང་ཁུ་ཨིན་སོགས་ཀྱིས་མཚོན་པའི་མཚོན་ཉིད་རིག་པ་
བ་དང་ལོ་རྒྱུས་སློབ་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་མངོན་སུམ་ཚོར་སྦྱང་དེ་གཅིགས་སུ་འཛིན། ཨེ་དབྱིན་སི་ཐན་
མཚོག་ན་དེ། གལ་ཆེའི་རྒྱ་དོ་མ་ནི་ཐད་ཀའི་ཚོར་སྤངས་ཡིན། རྒྱ་མཚོན་ནི། ཁྲུང་པར་བ་ནས་སྦྱིར་བཏང་
བའི་བར་ན། གཏུན་ཚིགས་དང་མཐུན་པའི་འདེད་ལམ་ཞིག་མེད་པར། ཉམས་སྦྱང་གི་གོ་བ་གཞིར་བཞུགས་
པའི་མངོན་སུམ་ཚོར་སྤངས་ལ་བརྟེན་ནས་འབྱུང་དགོས། ཞེས་པ་དང་། ཡང་། སློ་སློའི་ཀྱང་། ཚོན་རིག་
གི་གསར་བར་རེ་རེའི་ནང་རྗེས་དཔག་གི་ཆ་མ་ཡིན་པ་འདུས་ཡོད་པ་དེ། སློ་སློའི་གི་བཤམ་པའི་གསར་
གཏོང་རང་བཞིན་ཙམ་གྱི་ཐད་ཀའི་ཚོར་སྤངས་རེད།¹⁷ ཁུ་ཨིན་གྱི་འདོད་ཚུལ་ལྟར་ན། ཚོན་རིག་གི་གསར་
བརྗེའི་དོན་སྟོང་ལྡན་པའི་ཚད་གཞི་གསར་བ་འདོན་པ་དེ་ཚད་གཞིའི་མཛུབ་སྟོན་འོག་ནས་བྱུང་བའི་རྗེས་

17 ། རྟོགས་བྱ་སྤྱི་ཚོགས་རིག་པ། རྒྱ་ཞབས་Holzner, B. ལགས་ཀྱིས་མཛད། རྟོག་དོས་༤ པ།

དབག་གི་བཅད་ཤེས་ལ་མ་བརྟེན་པར། མང་ཤས་ནི་ཉམས་འཛོག་སྲོལ་ལམ་མངོན་སུམ་ཚོར་མྱུངས་ལ་
བརྟེན་ནས་རིགས་པའི་འོད་འཚོར་བ་ཞིག་རེད།

འོད་འདི་ནི་བརྗེ་སྒྲ་ཚོགས་དང་ཤེས་བྱ་མང་བོ་ཐོབ་རེས་མིའི་བསམ་པའི་ནང་གོ་བྱུང་དུ་བྱུང་བ་
རེད། གསར་སྐྱུན་རང་བཞིན་ཅན་གྱི་རྟོག་གཞིགས་རྣམ་པ་ཞིག་སྟེ། མངོན་སུམ་ཚོར་མངས་དེ་སྐྱུན་མོང་
ནས་ཁས་བམས་ཟིན། མངོན་སུམ་ཚོར་མངས་ནན་གྱིས་བཤམ་པ་དེ་དེའི་ལུས་པ་འདོད་འདོད་དུ་ལུང་
བརྗོད་བགྱིས་པ་ནི་མ་ཡིན་པར། ཚན་རིག་ཤེས་བྱ་བསགས་པ་དང་གྲ་སྒྲིག་བགྱིས་ནས་ཉིན་དང་མཚན་
ག་གོ་མོ་ཞིག་ལ་སློབ་བྱུང་དུ་སྒྲ་ཡིས་སློབ་སློབ་སྟེ་བ་དང་བཀའ་པབ་པ་ནི་དེ་ལས་མིན། དེ་ནི་རྗེས་དབག་ཉིད་
རིགས་ལམ་སྤྱིའི་བྱུང་ཚོས་སྤྱི་བྱུང་ནས་དེར་རབས་ཚན་རིག་གི་བསམ་སློབ་རིགས་ལམ་དེ་དང་། མངོན་
སུམ་ཚོར་མྱུངས་དང་གཞུགས་འཛོག་ཤེས་པ་འོས་མཐུན་བྱུང་འབྲེལ་ལས་བྱུང་བ་རེད།

ང་ཚོས་རྗེས་དབག་གིས་ལྟར་སྒྲ་བཀའ་སྐྱུང་སྤུང་བའི་རྗེས་དབག་རྟོག་གཞིགས་གྱི་ལུས་རྩལ་གསོ་
སྦྱོང་བགྱིས་ཚོ། གཞུགས་འཛོག་ཤེས་པ་དང་མངོན་སུམ་རྟོག་གཞིགས་གཉིས་འོས་མཐུན་གྱི་བྱུང་སྦྱོང་ལ་
ངས་བར་མཉམ་འཛོག་དགོས་ལ། ལྷངས་ལྟན་གྱི་སྦྱོང་བྱུང་ཤེས་བྱའི་གདམ་ངར་ཡང་མཉམ་འཛོག་པ་
དང་། དེའི་ཞོར་དུ་བོད་མིའི་སྡོན་ཐོན་གྱི་མངོན་སུམ་རྟོག་གཞིགས་ལ་སྤྲང་ཚུང་བྱེད་མི་བྱུང་བར། བག་ལ་
ཉལ་བའི་བོད་གྱི་བྱིས་པའི་མངོན་སུམ་རྟོག་གཞིགས་གྱི་ལུས་པ་སྦྱོག་འདོན་བྱས་སྟེ་གོང་འཕེལ་གཏོང་
དགོས།

གོང་གི་དབྱུང་བ་མདོར་བྲིས་ན། དེར་རབས་གྱི་རྟོག་པའི་གཞིགས་སྤངས་གྱིས་བོད་གྱི་རྟོག་
གཞིགས་སྒྲ་གཅིག་ཅན་གྱི་རྒྱུན་གཙོད་དགོས་པ་དང་། ད་ལྟའི་དུས་སུ་ད་དུང་རི་བོང་གི་རྩ་ཡོད་མེད་
སོགས་དོན་མེད་གྱི་རྩོད་པ་མང་པོར་བོད་ཡོངས་ཀྱི་སློབ་སྦྱོར་གྱི་ལོ་འཕེལ་སོང་བ་དེ་ལྟར་གྱི་སྤྱི་རྒྱུན་
གཏན་ནས་བྱེད་མི་བྱུང་། སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་ཡར་རྒྱས་གོང་འཕེལ་ཞེས་པ་ནི། སྤྱི་གསལ་སྒྲ་ཚོགས་དང་། རིམ་པ་
མང་བོ། རྒྱ་དང་རྒྱུན་མང་བོ་འཛོམས་ཏེ་བྱུང་བ་ཞིག་ཡིན་པས། ང་ཚོའི་རྟོག་གཞིགས་ཀྱང་སྒྲ་ཚོགས་
གཅིག་གྱུར་དུ་འགྲོག་དགོས་པ་དང་། རྗེས་དབག་ཚད་མ་གཙོ་བོ་བགྱིད་དེ། མངོན་སུམ་ཚོར་མྱུངས་དང་
གཞུགས་འཛོག་ཤེས་པ་གཉིས་གྱིས་གྲོགས་བགྱི་བའི་དེར་རབས་རྟོག་གཞིགས་ཡིན་དགོས། འདི་ནི། བོད་

ཀྱི་འོས་འགན་སློབ་གསོའི་བསྐྱབ་གཞི་འཇུགས་སྐྱུན་ཁོད་སློབ་མའི་དེང་རབས་ཅན་གྱི་རྟོག་གཞིགས་ཀྱི་
བྱས་ཅུལ་འབྲུང་བའི་རྒྱ་ཆ་ཚུལ་རི་ལྟར་བཀོལ་བའི་རྩ་བའི་རྒྱུན་དང་རྟེན་གཞི་རེད།

བོད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་རིག་པའི་མང་གཞིའི་གྲུབ་ཆ་གསུམ་ག་དེང་རབས་ཅན་དུ་བསྐྱར་བའི་དོན་སྙིང་
གསལ་བོར་རྟོགས་རེས། བོད་རིག་གནས་ཀྱི་རྩ་བའི་དཔལ་ངར་དེང་རབས་ཅན་དུ་བསྐྱར་དགོས་པའི་རེ་
བ་སློབ་པ་བསྟོན་བཞུགས་ནས། དེའི་སློབ་གྲུའི་བསྐྱབ་གཞི་འཇུགས་སྐྱུན་གྱི་ཚོས་ཉིད་བཅའ་བྱེད་ལ།

ང། མི་རིགས་ཀྱི་དཔལ་ངར་དེང་རབས་ཅན་དུ་བསྐྱར་སྙེད་ས།

མི་རིགས་ཤིག་གི་དཔལ་ངར་དེང་རབས་ཅན་དུ་བསྐྱར་སྙེད་ས་སྐོར་ཞི། མོས་རྒྱུན་གི་མི་རིགས་
དཔལ་ངར་ལ་བར་དོར་བགྱིས་པ་དེ་ཡིན། མོས་རྒྱུན་གི་མི་རིགས་དཔལ་ངར་དང་། མི་སྐྱེར་གྱི་དཔལ་ངར།
ཚོགས་ཀྱི་དཔལ་ངར་དང་། མི་ཚོས་ཀྱི་དཔལ་ངར་དང་། རྫོང་བརྟན་འབྱུར་མེད་ཀྱི་རང་གཅེས་དཔལ་ངར་
དང་མི་རིགས་ཀྱི་འདུ་ཤེས་དང་། རྒྱལ་གཅེས་རིགས་གཅེས་ཀྱི་བསམ་བཤེས་ལ་བསྐྱར་བཅོས་དང་
མཐོང་འདེགས་བགྱིས་པ་རེད། དེའི་ནང་། ཐོག་མར་རང་ཚུགས་ཀྱི་འདུ་ཤེས་དང་། ཐོག་རྩ་གཅིག་དེལ་གི་
འདུ་ཤེས་དང་གསར་གཏོད་ཀྱི་འདུ་ཤེས་བཅས་གསུམ་འགྲོ་བཙུགས་ཉེ་ནན་ཉན་བྱེད་དགོས།

རང་ཚུགས་འདུ་ཤེས་ཞེས་པ་ནི། རང་མཐོང་དང་རང་ལ་ཡིད་ཆེས་ཀྱི་འདུ་ཤེས་དང་། མི་རིགས་
རང་སྐྱོར་གི་འདུ་ཤེས་བཅས་ལ་གོ་དགོས། མི་རིགས་གང་དང་གང་ཡིན་གྲུང་བདག་གཅོའི་འདུ་ཤེས་རེས་
པར་དུ་ལྷན་དགོས། འདི་ནི། མི་རིགས་དེ་ག་འཚོ་གནས་དང་གོང་འཕེལ་སྤུང་སྐྱོར་གི་སོན་འགྲུའི་ཆ་རྒྱུན་
རེད། བདག་གཅོའི་འདུ་ཤེས་འདིའི་མཐར་ཐུག་གི་དམིགས་ལུལ་འགྲོ་བ་མའི་རིགས་ལ་གཏད་ཡོད། མི་
རིགས་༥༦ ལོ་ལྷན་དུ་གོང་འཕེལ་མ་བྱུང་ན། འགྲོ་བ་མའི་རིགས་ཀྱི་གོང་འཕེལ་གྲུང་ཡོད་མི་སྲིད། དེ་དང་
དེ་འདྲའི་རྩལ་དུ། རྒྱ་མི་རིགས་ཀྱི་གོང་འཕེལ་མེད་ན། བོད་མི་རིགས་གྲུང་གོང་འཕེལ་དུ་འགྲོ་དགལ།
བདག་གཅོའི་འདུ་ཤེས་འདུ་ཤེས་འཛིན་དུས། བྱ་དོག་པོའི་ལུང་ཚན་ས་གནས་རིང་ལུགས་ལ་རེས་པར་དུ་
ཐུགས་མཉམ་འཛིག་དགོས།

བོད་ལ་ལོ་ངོ་སྟོང་ལྷག་མང་པོའི་ཤེས་རིག་གི་ལོ་རྒྱུས་ཡོད་པ་མ་ཟད། འོད་སྟོང་འཆེར་བའི་རིག་
གནས་སྣ་ཚོགས་གྲུང་ཡོད། དེ་བས་འགྲོ་བ་མའི་རིགས་ཀྱི་གྲུབ་ཆ་གསུམ་ཚེན་ཞིག་ཡིན། བོད་རིག་གནས་

ཞེས་པ་འདི། རྒྱའི་རིག་གནས་དང་། རྒྱ་གར་རིག་གནས་དང་ཨ་ལྷ་སྐོ་རིག་གནས་བཅས་ཀྱི་བར་
མཚམས་སུ་གནས་ཡོད་པས། རང་ས་ནས་དར་བའི་རིག་གནས་མང་གཞི་བགྱིས་པའི་སྟེང་། གཞན་
གསུམ་གའི་རིག་གནས་ནང་དོན་འགའ་བྲངས་པས་བྱུང་ངོ་།།

དེའི་ཡར་རྒྱས་གོང་འཕེལ་གྱི་ཁུངས་བཅུན་ཞིང་རྒྱན་མ་ཆད་པར་སྤི་མ་སྤི་མས་རྒྱན་འཛིན་དང་
གོང་དུ་སླེལ། ཡིན་ནའང་། ས་བབ་ཁོང་ཡུག་གི་དབང་གིས། གངས་རིའི་ཞིང་ཁམས་འདིར་འགྲིམ་འགྲུལ་
སྟབས་མི་བདེ་བ་དང་། བརྟ་གསར་བ་ཕན་ཚུན་བརྒྱད་མ་སྟུབ་པ་བཅས་ཀྱི་རྒྱུ་རྐྱེན་ལོག་རིག་གནས་
འཕེལ་འགྲུར་ལ་འགག་རྒྱ་ཆེན་པོ་བཟོས་ཤིང་། དེང་སང་བརྟ་གསར་བ་བོད་ཡུལ་དུ་བསྐྱེབས་རྗེས། ང་
ཚོའི་རིག་གནས་ལ་རང་གི་སྤུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཁྱད་ཚོས་ལྡན་ཡོད་པ་ཤེས་མོད། ཐོན་སྐྱེད་རྒྱས་ལྷགས་
ཀྱི་རྒྱ་ཆད་དང་། འཚོ་བའི་རྒྱ་ཆད་དང་ཐོན་ལས་སྐྱིག་གཞིའི་གནས་བབ་བཅས་རྗེས་སུ་ལུས་འདུག་པ་སྟོ་
བུར་དུ་རྟོགས།

སྟུག་པར་དུ་རང་བྱུང་ཚན་རིག་དང་། སྤྱི་ཚོགས་ཚན་རིག་དང་ཚན་རིག་གཞན་བཅས་ཀྱི་ཐད་ད་
དུང་བག་ལ་ཉལ་བའི་རྒྱུ་དུ་སྟུགས་འདུག དེའི་སྤྱིར་ན། ང་ཚོས་རང་གི་འོད་སྟོང་འཚོར་བའི་རིག་གནས་
ཡོད་པར་སྟུམ་སྟེ་སྐྱིད་ཉལ་གཏུན་ནས་བྱེད་མི་རུང་། དེ་ལྟར་བགྱིས་ན། མི་རིགས་ཀྱི་ལས་དབང་ལ་འབྲང་
མི་རྒྱག་པ་དང་འབད་བཅོལ་གྱི་བསམ་པ་སྐྱེ་མི་སྲིད། གཞན་གྱི་དངོས་པོ་དང་རྒྱ་ལོར་གྱི་རོགས་སྐྱོར་ལ་
བརྟེན་ནས་ཚོགས་ཤིང་དང་བརྟེན་སེམས་སྐྱེ་དེ་བས་མི་རུང་བར། རང་ཁ་རང་གསོ་ཡི་རུས་སྟོབས་བསྐྱེད་
རྒྱ་ལི་རང་མི་རིགས་རང་ཐག་རང་གཅོད་ཡོང་བའི་སྟོན་འགྲོར་ཆགས། ང་ཚོས་ཤེས་དགོས་པ་ཞིག་ལ།
མེས་པོ་རྣམས་ཀྱིས་ཡོན་ཏན་སྤྱང་ཆེད་དང་། རིག་གནས་གོང་དུ་སླེལ་བར་འགན་ལྡན་བལ་བའི་བཅོལ་
འགྲུས་བསྐྱེད་དེ། གངས་རི་མཐོན་པོ་དང་། རྒྱ་བོ་ཆེན་པོ། ཉེན་ཁ་ཆེ་བའི་འཕྲང་ལམ་དང་། གཅན་གཟུགས་
འཚོ་བའི་དཀའ་ཁག་སོགས་དཀའ་བ་དུ་མ་སྟུག་ཏུ་བཞེས། གཤེན་རབ་མི་བོ་ཆེ་དང་། ཐོན་མི་སྟོན་པ།
གཡུ་ཐོག་ཡོན་ཏན་མགོན་པོ། བེ་རོ་རྩོ་ན། མི་ལ་རས་པ། ས་སྐྱ་བཤ་ཆེན། འཕགས་པ་སྟོ་གྲོས། དུས་
གསུམ་མཁའ་སྤེལ་པ། རྒྱ་སྟོན་རིན་ཆེན་གྲུབ། བཀའ་གདམས་པ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ། རྗེ་ཚོང་ཁ་བ་ཆེན་མོ་
དང་། ཀུན་མཁའ་འཛིགས་མེད་དབང་པོ། ཉེ་རབས་ཀྱི་དགེ་འདུན་ཚོས་འཕེལ་དང་དོན་འགྲུབ་རྒྱལ་

སོགས་ལྟ་བུ་དང་། ཁོང་རྣམས་དང་མཚུངས་པ་འཕེལ་བའི་མི་སྣོང་སྤྲུལ་མང་བོའི་དཀའ་སྤྱད་ལས་ངོ་
མཚར་བོད་ཀྱི་རིག་གནས་བྱུང་བ་ཡིན་པས། དེང་སང་གི་བྱི་རབས་པ་རྣམས་མེས་པོའི་རིག་གནས་ལ་
བརྟེན་ནས་སྤྱི་ཉལ་སྤྱི་དབུག་གི་སྤྱི་ལུག་བགྱི་མི་རུང་བ་མ་ཟད། མེས་པོའི་རིག་གནས་དེད་ཅག་གི་
ལག་ནས་བརྒྱུ་ཏུ་གཏུན་ནས་འཇུག་མི་རུང་། ང་ཚོས་ཁོང་རྣམས་ཀྱི་བཅོམ་འགྲུས་ངེས་པར་རྒྱུན་འཛིན་
བྱེད་དགོས་ལ། མཛད་དུ་བྱུང་བའི་ཉིང་བཅུད་རིག་གནས་མང་གཞི་བགྱིས་ཉེ་གོམ་པ་རེ་ལ་རྟེན་རྗེས་རེ་ལྟ་
བུའི་རིག་གནས་བྱས་རྗེས་བཞག་ནས་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་སྲིང་རྩོག་བགྲང་དགོས། འདི་ནི་ང་ཚོའི་མི་རིགས་ཀྱི་ལ་
རྒྱ་དང་ཡིད་ཆེས་རེད།

རྒྱ་ནག་གི་ཅ་ཁྲིམས་སྲུ་གསལ་བའི་རང་སློང་སྲིད་ཅུས་དེ་ནི། ང་ཚོ་མི་རིགས་གཞན་སོ་སོས་རང་
རང་གི་གནས་བབ་དངོས་གཞིར་བཟུང་ནས། རྒྱལ་ཁབ་གཅིག་གྱུར་དབུ་བྱིད་འོག་ས་གནས་རང་སློང་
གསང་མའི་སྲིད་ཅུས་ལག་བསྟར་བགྱིས་ཉེ། རང་རང་གི་ས་ཆའི་དཔལ་འབྱོར་སྟོབས་ལུགས་ཀྱི་བབ་དང་
མི་རིགས་ཀྱི་མཛད་དུ་བྱེད་རིག་གནས་ཀྱི་རྒྱུན་རང་ལག་ཏུ་འཆང་ཞིང་བསྐྱེད་སྲུང་བ་དང་། དཔལ་འབྱོར་དང་
རིག་གནས་ཡར་རྒྱས་གོང་འཕེལ་གྱི་བྱ་བར་འབད་བ་སྤར་ལས་ལྷག་པ་ཞིག་དགོས།¹⁸ ང་ཚོའི་ནང་གི་མི་
འགའ་ཞིག་གིས་ལས་སྐལ་དེ་བརྟེན་དེ། རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་ལོ་རེ་བཞིན་རྒྱལ་སློང་ལ་བསྟེན་ནས་འདུག་པ་དང་།
མ་འདྲའན་རྒྱལ་ཁབ་ཁ་གདང་ནས་ལག་སྲིང་བ་དང་། རང་གི་ལུག་མ་སློང་བ་མིན་ན། སེམས་བདེ་སོང་།
རྒྱ་ནག་ལ་ཁ་གདང་ནས་ལག་བསྲིངས་ཚུལ་དེའང་བདེན་མཐོང་ལུགས་ཡོད་དུ་སེམས་ཤིང་། སྐབས་
འདིར་ཁོ་བོས་རྒྱ་ནག་གི་རོགས་སློར་བགྱི་མི་དགོས་ཞེས་བཤད་པ་མིན་ལ། བོད་ཀྱི་ཐོན་སྐྱེད་ལུགས་ལུགས་
རྗེས་ལུས་གནས་བབ་དངོས་ཀྱིས་གང་ཅིའི་ཐད་ནས་རོགས་སློར་བགྱི་དགོས་པ་དང་། བགྱིས་ན་ད་གཞོད་
རྒྱལ་ཡོངས་ཀྱི་གོང་འཕེལ་གོམ་འགོས་དང་མཉམ་འགྲོ་མཉམ་འདུག་གི་གནས་བབ་འབྱུང་བུའི་སྲིང་བྱ་
བཏོན་ཡོད་མོད། འོན་ཀྱང་། ང་ཚོས་རིག་གནས་འཇུགས་སྐྱུན་ངེས་པར་དུ་གཅིགས་ཆེན་དུ་འཛིན་དགོས་
པ་ལས། རྒྱུན་མ་ཞགས་དང་རྗེས་སྤང་ཐོག་ཅེས་པའི་རང་ཚུལ་དེ་ཐུང་ཐུང་ཐུར་ཐུར་དང་བསྐྱུར་དགོས། མི་

18 ། ། རྗེས་རིགས་ས་གནས་རང་སློང་བཅའ་ཁྲིམས་ཀྱི་མང་གཞིའི་ཤེས་བྱ། ། སེ་ཁོང་མི་རིགས་དཔེ་སྟུན་ཁང་།
19 ། ། ལོར་དཔར་ཏུ་བསྐྱུར་ཞིང་བཀའ།

རིགས་ཀྱི་རིན་ཐང་ལ་ངེས་པར་ངོས་འཛིན་རྣམས་མ་ཞིག་བྱས་ཏེ། མི་རིགས་རང་གི་དབུ་ལ་རང་དེ་སྒྲ་ལྟ་བུ་
ཏུ་བསྐྱེད་སེལ་ཤིང་། དངོས་སོ་དང་བསམ་པའི་དབུ་ལ་ཡོན་གཉིས་ཀའི་ཐད་དང་། འཚོ་བ་དང་བསམ་སྒྲིའི་ཐད་
བཅས་ནས་རྗེས་ལུས་ཀྱི་རྩ་བ་ལས་ཐར་དགོས།

དེ་ལྟར་མ་འགྲུབ་ན། རྒྱལ་ཁབ་ཀྱིས་དབུ་ལ་འབྱོར་སྟོབས་ལྷུགས་ཞན་པའི་སྤང་གཞིའི་སྟེང་
བཏུགས་པའི་སྲིད་རིམ་དག་རི་སྲིད་བར་དུ་གསོ་དཀའ་ལ། རྒྱལ་ས་དེའི་དུས་སུ་སྤྱི་ཚོགས་ནང་པན་ཚུན་
འགལ་བ་ཇ་བྱ་བུ་སྤྱིན་ནས་གོང་འཕེལ་ལ་དཀའ་ཁག་ཆེན་སོ་བཅོ་སྲིད། གཅིག་རིམ་གྱི་འདུ་ཤེས་ནི་མི་
རིགས་སྤྱོད་གས་གཅིག་ཏུ་གཏུན་བྱེད་ཡིན་པ་དང་། རྗེས་སོའི་རྒྱལ་ས་བཏོན་ནས་འགོ་བ་མིའི་རིགས་སྤྱི་
ཚོགས་ཐུན་མོང་གི་གོང་འཕེལ་ལ་སྐྱེལ་འདེད་ཀྱི་བསམ་སྒྲིའི་རྒྱལ་ཉེན་ཡང་རེད། བོད་ཀྱི་གཅིག་རིམ་འདུ་
ཤེས་ཐད་ནས་འགག་རྒྱ་གཉིས་ལས་ལེགས་པར་ཐར་དགོས་ཏེ། གཅིག་ནི། བོད་ནང་ལུས་ཀྱི་གཅིག་རིམ་
འདུ་ཤེས་ཐད་དང་། གཉིས་སུ་ནི། འགོ་བ་མིའི་རིགས་ཀྱི་ནང་གསེས་བོད་འདི་མི་རིགས་དང་རྒྱལ་ཁབ་ཁབ་
གཞན་དང་འདྲ་བར་འགོ་བ་མིའི་རིགས་ཀྱི་གྲུབ་ཆ་གལ་ཆེན་ཞིག་ཡིན་པའི་མཐོང་རྒྱུ་འདྲ་ཡོད་དགོས། སྤྱི་
མ་སྤང་གཞི་ཡིན་ལ་སྤྱི་མ་དམིགས་ལུས་ཡིན།

བོད་ནང་ལུས་ཀྱི་གཅིག་རིམ་འདུ་ཤེས་ཀྱིས་མི་འདྲར་བར། སོལ་རྒྱུན་གྱི་བྱིས་རྒྱུད་འདུ་ཤེས། ལུང་
བ་དང་ཚོ་བའི་འདུ་ཤེས། ས་སྤྱོད་ལ་འཐེན་བྱེད་ཀྱི་འདུ་ཤེས་སོགས་ཀྱིས་བོད་སྤྱི་ཚོགས་གོང་འཕེལ་ལ་
བཀག་འགོག་ཆ་བས་ཆེན་བཞིན་ཡོད། སྲིད་རིམ་སོ་སོ་དང་རིག་པ་སྤྱི་བ་རྣམས་ཀྱི་ཁྲིད་བྱ་དོག་སོའི་ས་
སྤྱོད་ལ་འདུ་ཤེས་ཡོད་ཚུལ་འདི་ནི་ང་ཚོའི་འཕེལ་ལས་དུ་གནས་པའི་འགག་རྒྱ་ཆེན་སོ་ཞིག་རེད། བོད་ཀྱི་
ཚོལ་ཁ་གསུམ་ནང་པན་ཚུན་སེམས་མི་འདྲེས་པ་དང་། གཅིག་གིས་གཅིག་ཁས་མི་ལེན་པས། དབུས་
གཙང་ཁམས་ཨ་མདོ་བཅས་ཀྱི་སྤྱོད་ལ་རེས་བྱུང་། ས་གནས་རིམ་སོ་སོའི་སྲིད་གཞུང་དང་། རྫོང་ཁག་
ནས་ལུང་བ་དང་ལུང་བ། རྗེ་བ་དང་རྗེ་བ་སོ་སོར་བཀའ། གྲུ་དོག་གི་ལུང་ཆོན་ས་ཆའི་འདུ་ཤེས་འདི་
རིགས་གལ་ཏེ་རྩ་མེད་དུ་མ་བཏང་ན། བོད་རིག་གནས་གོང་འཕེལ་གྱི་ལུང་རྩ་ཆེན་སོ་དེ་ཉིད་ལུང་མི་ཐུབ།

ས་སྤྱོད་ལ་ལུང་ཆོན་གྱི་འདུ་ཤེས་འདིས་བོད་རིག་གནས་གོང་འཕེལ་ལ་འགག་རྒྱུ་བཅོས་ཡོད་པ་
མ་ཟད། འགོ་བ་མིའི་རིགས་གོང་དུ་གཅིག་རིམ་གྱི་འདུ་ཤེས་སྤྱོད་ལ་འདྲ་དཀའ་ཁག་བཅོས། ད་ལྟའི་རྒྱ་ནག་

གི་རྒྱལ་ཁབ་འདི་མི་རིགས་༥༠ གྱིས་གྲུབ་པའི་མི་རིགས་ཤིག་ཡིན་པས། འཛམ་གླིང་མི་རིགས་མང་བོའི་
ཁོད་ཀྱི་མི་རིགས་ཆེ་ཁག་ཅིག་རེད།

འགྲོ་བ་མིའི་རིགས་ནང་པན་ཚུན་གྱི་མཐུན་སྦྲིལ་ནི་འགྲོ་བ་མིའི་རིགས་ཀྱི་རིག་གནས་མཉམ་
གནས་སྐབས་པའི་མང་གཞི་ཡིན་པས། གལ་ཏེ། མི་རིགས་སོ་སོ་ནང་པན་ཚུན་མཐུན་སྦྲིལ་མེད་པར་གྱུར་ན།
འགྲོ་བ་མིའི་རིགས་སྤྱིའི་འཇུགས་སྐྱུན་ལ་ཞབས་འདེགས་ཇི་ལྟར་ཞུའམ། གུ་དོག་པོའི་ས་སྤྱོད་འདུ་ཤེས་
དོར་ཏེ། མི་རིགས་གཅིག་སྦྲིལ་གྱི་འདུ་ཤེས་ཇི་ཆེར་བསྐྱེད་པ་ནི་མིག་སྲུང་དུས་སུ་བབས་པའི་ལོ་རྒྱུས་
འགན་དབང་ཞིག་ཏུ་འཁུམས་ཤིང་། ལས་འགན་འདི་འགྲུབ་ཆེད། ང་ཚོས་དེས་པར་དུ་རིག་གནས་
འཇུགས་སྐྱུན་ནས་འགྲོ་བཅམས་ཏེ། ངོ་མཚར་མཛད་དུ་བྱུང་བའི་སྲོལ་རྒྱན་རིག་གནས་ཀྱི་དཔལ་པར་མང་
གཞི་བགྱིས་པའི་འཕེལ་ལམ་གསར་བ་ཞིག་གཏོད་དགོས། འཇུགས་སྐྱུན་དང་གོང་འཕེལ་གྱི་བརྒྱུད་རིམ་
ཁོད་དུ། གནད་དོན་མང་སོ་ཞིག་རང་ལྷགས་སུ་གྲོལ་འོངས། དཔེར་ན། རྒྱ་གསར་བཅད་ཀྱི་གནད་དོན་
དང་། ས་ཆ་སོ་སོའི་མིའི་གཤེས་ཀའི་བྱུང་བར་དང་། ས་ཆ་བར་གྱི་རང་བྱུང་ཐོན་ཁུངས་སྤྱོད་འདོན་དང་།
མི་སྣ་བརྗེ་རེས་དང་། ཐོན་རྫས་བརྗེ་རེས་སོགས་ཀྱི་ཐད་ལྟ་བུའོ།

ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་ཉམས་མོང་ལས་མཐོང་གསལ་ལྟར། མཐུན་སྦྲིལ་མ་བྱུང་ན་རྗེས་ལུས་དང་། འགྲོ་ལོང་
མེད་ན་རྗེས་ལུས་སུ་སོང་ནས་གུ་དོག་ནང་བཏུམ་སྟེང་ཞེན་དང་སྤྱི་བཤོལ་དུ་འགྱུར་རེས་ཤིང་། རྒྱལ་ཁབ་
ཀྱི་གཅིག་གྱུར་དེ་མི་རིགས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྩ་བའི་ཁེ་ཕན་ལ་རག་ལས། ཞེས་པ་ལྟར། མི་རིགས་ནང་ཁུལ་
ཀྱི་མཐུན་སྦྲིལ་སྲུང་སློབ་བགྱིས་ན་ད་གཞོན་བདེ་འཇགས་དང་རང་གི་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་གཅིག་གྱུར་སྲུང་སྐབས་
ལ། དེར་གི་ཆར། མི་རིགས་དེར་རབས་ཅན་དུ་གྱུར་བ་དང་རྒྱལ་སྤྱིའི་འཁོར་ཕྱིན་སུ་འགྱུར་བཞེན་པའི་ལོ་
རྒྱུས་གནས་བབ་འོག་ བོད་པའི་སྤྱིས་པ་དང་བྱུང་མེད་ཀྱན་གཞོན་བར་མ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྤྲུལ་ཏུ་མི་རིགས་
ཀྱི་སྣ་ཚོགས་གཅིག་གྱུར་གནས་བབ་དང་རང་གི་རང་གི་མི་རིགས་གོང་བུ་གཅིག་གྱུར་སྲུང་དགོས་པའི་ལོ་
རྒྱུས་ཁུར་རྩ་བབས།

རང་སློབས་ཀྱི་བསམ་པའི་མང་གཞི་ནི་གསར་གཏོད་འདུ་ཤེས་རེད། དེ་ནི། དེར་རབས་ཅན་ཏུ་
སྤྱོད་པ་ཞི་མི་རིགས་གོང་འཕེལ་ལ་དེས་པར་མཁོ་བའི་སྐུལ་ལྷགས་ཤིག་ཡིན། འཛམ་གླིང་མི་རིགས་

གང་དང་གང་ཡིན་ཡང་རི་སྲིད་དེའི་བར་དུ་རང་སྤྲོད་གི་དགོ་སྐྱོན་ལ་བལྟ་དགོས་ལ། བལྟས་ནས་ངེས་ཀྱང་
ཟེན་ཉེ་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་འཕེལ་ཕྱོགས་ཁ་སྐྱོགས་རང་ལག་ཏུ་བཟུང་ནས་མི་རིགས་ཡུན་གནས་དང་ཡར་རྒྱས་
གོང་འཕེལ་གྱི་བསམ་སློབ་དང་ལྟ་རྒྱུ་ལ་རྩེ་བའི་འགག་རྒྱུ་བཟུང་ནས་འགྲོ་བ་དང་ལྷན། ཉིད་བཅུད་ཡར་
ལྷན་དུ་སྤེལ་བར་སྐྱེལ་མ་གཏོང་དགོས།

ཁྱི་སྲོང་བཅའ་ཀྱི་སྐབས་དེ་ཀར་གལ་ཉེ་རང་གི་སྲུང་ཡོད་རིག་གནས་ཀྱི་ཞན་ཆ་མ་མཐུན་ན་ནང་
ཚོས་བོད་དུ་གདན་འདྲན་བཞི་མི་སྲིད་ལ། ཐོན་མིར་བཀའ་པུ་སྟེ་བོད་ཡིག་ཀྱང་གསར་བཅོས་མི་བྱེད། དེ་
བས་བོད་ཀྱང་ད་ལྟའི་ཚད་འདྲིར་བསྐྱབས་དཀའ། རྗེ་ཙོང་ཁ་བས་སྐབས་དེ་ཀའི་ཚོས་ལུགས་ཀྱི་ཞན་ཆ་
མཐུན་ཉེ། དགོ་ལུགས་པའི་སྲོལ་ཡང་བཏོད་མི་སྲིད། གལ་ཉེ་དགོ་འདུན་ཚོས་འཕེལ་མཚོག་གིས་སྐབས་
དེ་དུས་ཀྱི་བོད་སྐྱེ་ཚོགས་སུ་གནས་པའི་སྲོད་རྩལ་བསམ་ངན་གྱི་སྤང་རྒྱུ་མ་མཐོང་ན། རོན་གྱིས་ཡིད་
འགྲུག་ཅིང་སློག་ན་རྩལ་སྤུན་པའི་སྲོན་ཐེར་འདོན་གྱི་ཕུག་ཚོམ་ལུག་ལྟུག་ཏུ་ཐོན་དཀའ། ད་ལྟའི་དུས་འདྲིར།
བོད་རིག་གནས་རྒྱན་འཛིན་གོང་འཕེལ་བྱེད་ཐུབ་མིན་གྱི་དུས་གཉན་འཕྲང་ཅན་ཞིག་དང་འཕྲད་ཡོད་པས།
ང་ཚོས་སྲུང་ལས་ལྷག་པའི་གསར་གཏོད་ཀྱི་སྤྲོད་སྟོབས་གོ་ཆ་བཅའ་ལོ་གོན་དགོས་ཤིང་། ལུ་མཐུད་དུ་
གསར་བཅོས་དང་གསར་བསྐྱོད་བཞི་དགོས།

དེ་མཚུངས་སུ། མིའི་ངོ་བོ་འདྲ་གསར་བཞེངས་བྱས་པ་ཡིན། རིག་གནས་ནི་གསར་གཏོད་ཀྱི་
འབྲས་བུ་ཞིག་སྟེ། བང་དོན་གསར་བཞེངས་དང་རྣམ་པ་གསར་བཞེངས། བང་དོན་དང་རྣམ་པ་གཅིག་གྱུར་
གི་གསར་བཞེངས་བཅས་ཡིན་པས། གསར་གཏོད་འདུ་ཤེས་གལ་གནད་དུ་འཛིན་པ་ནི། ང་ཚོའི་མི་རིགས་
ཀྱི་དཔལ་ངར་དེང་རབས་དུ་བསྐྱུར་བར་ངེས་པར་མཁོ་བའི་ཆ་རྒྱུན་ཞིག་ཡིན་ལ། ཆ་རྒྱུན་དེས་ང་ཚོའི་འཚོ་
བའི་སློག་དང་མ་འོངས་པ་ཐག་གིས་གཅོད་བཞེན་པའོ།

གནད་འདི་དག་ལ་བསམ་སློབ་བཏང་སྟེ། བོད་དེང་རབས་ཅན་དུ་བསྐྱུར་བའི་བང་ཉིང་ལ་བཏུག་
དབྱེད་བཏང་བ་ཡིན། རྒྱུ་འདི་རི་རྩལ་བྱས་ནས་སློབ་གསལ་བསྐྱུར་གཞི་འཇུགས་སྐྱོན་སྟེང་བེད་སྲོད་
དགོས་སྐྱེལ་ན། དབྱེད་པ་འདི་ལུ་མཐུད་དུ་རི་ཐབས་སུ་གཏོང་དགོས་ཉེ།

གསུམ་པ། རིག་གནས་ཡར་བསྐྱེད་ཀྱི་ལག་ཆ་སྟེ། ཁྱི་གཞི།

རིག་གནས་རྒྱན་འཛིན་ཐད་དུ་ཐེབས་པའི་ཤུགས་རྒྱན་ལ་ཚགས་འབྲེད་དང་། གདམ་ང་། རྒྱན་བསྐྱེད་སྤྱོད་བཅས་ཀྱི་རྣམ་པ་དང་། རོན་སྐྱེད་རྣམ་ཤུགས་དང་དཔལ་འབྱོར་སོགས་ཀྱི་གོང་འཕེལ་ཐད་སྐུལ་འདེད་ཀྱི་རྣམ་པ་ཐོན་པར་བྱེད་པ་ནི། སློབ་གསོའི་དམིགས་ཡིན་པ་ལྟེན་གྱི་མཁས་མཚོ་གདམ་པ་ཀུན་ཐུགས་འཐད་བྱུང་ཡོད། ཡིན་ནའང་། རྣམ་པ་འདི་རིགས་མངོན་གྲུབ་ཡོང་བའི་གནད་འགག་དང་པོ་བསྐྱབ་གཞི་རེད། མི་སྣ་གསོ་སྐྱོད་དངོས་ཀྱི་ཚད་རྒྱ་དང་འཆར་གཞིར་གྱུར་བའི་བསྐྱབ་གཞི་དེས་ཐོག་མར་སྤྱི་ཚོགས་སུ་མཁའ་དབྱུགས་ལྟར་འཐེམས་པའི་འགོ་བ་མིའི་དངོས་ཡོད་ཤེས་བྱ་བསྐྱར་དགོས་པ་དང་། འགྲུར་ནས་སློབ་མས་སྐྱོད་ཐུབ་པའི་ཤེས་བྱའི་མ་ལག་ཏུ་གྲུབ་མཐར་འཛིན་རྟེན་ངོས་འཛིན་བྱེད་ཀྱི་ལག་ཆ་ཞིག་ཏུ་གྲུབ་པར་བྱ་ཕྱིར། སློབ་གྲུའི་རྣམ་པ་སྤྱི་ཚོགས་པ་ཐམས་ཅད་དེས་པར་དུ་ཁྱིད་གཞིར་བརྟེན་ནས་མངོན་གྲུབ་བྱུང་བ་རེད།

བོད་ཀྱི་སློབ་གསོའི་ཁྱིད་གཞིའང་དེ་དང་དེ་ལྟར་དུ་རིག་གནས་ཚགས་འབྲེད་དང་། རྒྱན་འཛིན་དང་གོང་འཕེལ་གྱི་འགན་དེ་ཁུར་དགོས་ལ། རོན་སྐྱེད་རྣམ་ཤུགས་གོང་དུ་སླེལ་བ་དང་། དཔལ་འབྱོར་གོང་འཕེལ་དང་མ་འོངས་པའི་མི་སྣའི་ལུས་སེམས་ཆ་ཡོང་ནས་རྒྱས་བསྐྱེད་ཀྱི་འགན་ཁུར་ཁུར་དགོས། རིག་གནས་དང་སྤྱི་ཚོགས་བར་གྱི་འབྲེལ་བ་ལས་ཀྱང་། སྤྱི་ཚོགས་གོང་འཕེལ་གྱི་མཐར་ཐུག་དམིགས་ལུལ་ཡང་རིག་གནས་ཀྱི་ཡར་བསྐྱེད་ཡིན་པ་ཤེས་ཐུབ་ལ། རིག་གནས་ལ་ཡར་བསྐྱེད་གོང་འཕེལ་བྱུང་ན། སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་གོང་འཕེལ་ཞེས་པ་མངོན་གྲུབ་ཡོང་ཐུབ་པས། བོད་རིག་གནས་ཀྱི་ཡར་བསྐྱེད་གོང་འཕེལ་ཀྱང་བོད་ཀྱི་སྤྱི་ཚོགས་གོང་འཕེལ་གྱི་རྩ་བའི་སྐུལ་ཤུགས་དང་མཚོན་རགས་ཡིན། བོད་ཀྱི་འོས་འགན་སློབ་གསོའི་ཁྱིད་གཞིའི་རྩ་བའང་མི་ཚུལ་གྱི་སྤྱི་ཚོགས་གནད་དོན་མ་ཡིན་པར། བོད་རང་གི་རིག་གནས་གོང་འཕེལ་དེ་ཀ་རང་རེད། གནད་འདི་མ་མཐོང་ན་བོད་ཀྱི་སློབ་གྲུའི་སློབ་གསོར་དཀའ་ཁག་ཆེན་པོ་འབྱུང་རྒྱ་རེད། དེ་ལྟར་བྱུང་ན་འོས་འགན་སློབ་གསོའི་རྩ་བའི་འབབ་སའང་སོང་བར་འགྲུར་དེས་སོ།

༡༤། དགོན་པའི་སློབ་གསོའི་དཀའ་ཁག

བོད་ཀྱི་སློབ་གསོར་རིགས་གཉིས་མཆིས་ཏེ། དགོན་པའི་སློབ་གསོ་དང་སློབ་གྲུའི་སློབ་གསོ། བོད་ཀྱི་དགོན་པའི་སློབ་གསོར་ལོ་ངོ་རྟོང་ལྷག་གི་ལོ་རྒྱུས་ཡོད་པས། བག་གཡོག་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་སློབ་གསོའི་

སྤང་ཚུལ་ཅམ་མ་ཡིན་པར། འགྲོ་མཁུག་གི་གོ་རིམ་ལྡན་པའི་སློབ་གསོ་མ་ལག་ཅིག་ཡིན། བོད་པས་
དགོན་པ་ནས་རིག་གནས་ཚད་ངེས་ཅན་བསྐྱབས། དགོན་པའི་སློབ་གསོར་མཚོགས་དམན་བར་གསུམ་གི་
དབྱེ་བ་འབྲེད་རྒྱ་ཡོད་ཀྱང་། སློབ་གསོའི་ཁ་སྤྱོད་མི་དམངས་ཡོངས་ལ་གཏད་ཡོད། ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་དལ་
འབབ་རིང་མོའི་ནང་། དགོན་པའི་སློབ་གསོ་སྤྱོད་ཤིག་ནས་རིག་གནས་རྒྱུན་འཛིན་གི་རུས་པ་ཐོན་ཡོད་
ལ། སྤྱོད་ཤིག་གཞན་ཞིག་ནས་དགོན་པ་དང་མི་དམངས་བར་གྱི་འབྲེལ་ཐག་བརྒྱུད་ཡོད།

ཡིན་ནའང་། དགོན་པའི་སློབ་གསོར་དེ་མཐུན་གྱི་གནས་ལུགས་མཆིས་ཀྱང་། དེ་ཚོས་ལུགས་ཀྱི་
ཁོངས་སུ་གཏོགས་པས། བོད་ཀྱི་སློབ་གསོ་ཡོངས་ཀྱི་འགན་ཁུར་འདེགས་དཀའ་ཞིང་། དགོན་པའི་སློབ་
གསོའི་དམིགས་ལུལ་དང་། བསྐྱབས་གཞིའི་གོ་རིམ་དང་། བསྐྱབས་གཞིའི་ནང་དོན་དང་། ཁྲིད་ཐབས། སློབ་
རིམ་དང་རྒྱགས་སྤྱོད་སྤྱིག་ལམ་སོགས་ཀྱི་ཐད་ནས་བལྟས་ན། གནས་ལུགས་དང་མཐུན་ཤིང་ལེས་ཅན་
ཞིག་མཆིས་ཤིང་། དེ་ཚོར་མ་དེང་རབས་ཀྱི་སྤྱི་ཚོགས་འཕེལ་འགྲོས་དང་འགྲོར་དཀའ་བ་དང་། དེ་དང་དེ་
ལྷན་དུ། དགོན་པའི་སློབ་གསོའི་དམིགས་ལུལ་དང་སློབ་ཁྲིད་དང་ང་ཚོའི་དེང་རབས་ཅན་གྱི་མི་སྣ་གསོ་
སྤྱོད་གི་རེ་བ་དང་མཐུན་དཀའ་བར་སྤང་བས། བོད་ཀྱི་སྤྱི་ཚོགས་ཡར་རྒྱས་ལ་དམིགས་པའི་སློབ་གསོ་དེ་
དགོན་པའི་སློབ་གསོར་བསྟེན་མི་རུང་བའི་སྣམ་པ་འཆར།

ད་ལྟའི་གནས་བབ་འོག དགོན་པའི་སློབ་གསོ་ཉིད་ཀྱང་སྤང་བྱུང་སྤྱོད་མེད་པའི་ཉེན་ཁར་འཕྲད་
དང་འཕྲད་བཞིན་འདུག མི་རྣམས་ཀྱི་ལྟ་ཚུལ་འགྱུར་བཞིན་ཡོད་པས། སྤང་གི་ཁྲིམ་ཚང་རེ་ལ་གྲུ་བ་རེ་
ཞེས་པའི་གནས་བབ་ད་སྐབས་མཐོང་དགོན། དགོན་པ་མང་ཤིང་གི་གྲུ་བའི་ཡོང་ཁུངས་གོང་ཁྲིར་གྱི་ཐག་
ཉེའི་གོང་སྤེམ་ཡིན་པར་ལུང་ལོག་གི་སློབ་གྲུ་མེད་པའི་ས་ནས་ཐོན། འདི་ལྟར་སོང་ན། ལོ་ངོ་བརྒྱ་ལྷག་གི་
རྗེས་ནས། ཡང་ན། ལོ་ངོ་བརྒྱ་ལྷག་གི་རྗེས་སུ། དགོན་པའི་སློབ་གསོ་གནས་ཐུབ་བཅ། འདི་ནི། དགོན་
པའི་སློབ་གསོ་ཉིད་དེང་རབས་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་འཕེལ་འགྲོས་ལས་འཇུག་འདུག་པའི་མཚོན་ཉུགས་ཤིག་རེད།

ཚུལ་འདིའི་ནང་ན་སྤྱོད་འདུག་པའི་གནད་དོན་དེར་ང་ཚོས་བསམ་སློབ་གཏོང་ཀ་མེད་ཆགས་
འདུག་ཅིང་། དགོན་པའི་སློབ་གསོ་བའི་རིག་གནས་རྒྱུན་འཛིན་གྱི་རུས་པ་དེར་མཐོང་རྒྱུ་གཏན་ནས་བྱེད་
མི་རུང་། འདི་ནི་དུས་རབས་དཀྱིལ་མའི་སྐབས་ཀྱི་ལོ་སྤྱི་ཚོགས་ཚོགས་ཀྱི་སློབ་གསོ་དང་མཚུངས། རུབ་

སློབ་གསོ་ལོང་འཕེལ་སློབ་གསོ་དེ་སློབ་གསོའི་བྱུང་འབེལ་གྱི་སྤོང་བར་དུ་བཅུག་ནས་དུས་རབས་དགེལ་
མའི་ཚོས་ཚོགས་སློབ་གསོར་བལྟས་ན་འབྲེལ་བ་དེས་ཅན་ཞིག་མཆིས་པ་མ་ཟད། དེང་རབས་སློབ་གསོའི་
ཁོད་དུ་ལྷའི་དུས་འདིར་ཡང་ཚོས་ཚོགས་ཀྱི་སློབ་བྱ་ཡོད། དེ་ཡོད་ཀྱང་། ཚོས་ཚོགས་སློབ་བྱ་ནི་གནད་
ནས་བརྒྱུད་འོངས་པའི་ཚོས་ལུགས་སློབ་གསོ་ཞིག་རེད།

དེ་དང་དེ་མཚུངས་སུ། ལུབ་སླིང་གི་དེང་རབས་སློབ་བྱ་སྣེ་གྲགས་ཅན་པལ་ཆེ་བ་ལྟེ། དབྱིན་ཁུའི་
ཉུང་ཅིན་སློབ་སླིང་། རྒྱ་ཚོ་སློབ་སླིང་། རྒྱ་རན་སའིའི་པ་ལེ་སློབ་སླིང་། ཨ་མེ་རི་ཀའི་ཉ་ཉོ་སློབ་སླིང་།
འཇར་མན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་པོ་ཨིན་སློབ་སླིང་སོགས་ཐམས་ཅད་ཚོས་ཚོགས་སམ་བྱ་བར་འབྲེལ་སྣ་ཚོགས་
མཆིས་ཤིང་། ལུབ་སླིང་བའི་གནའ་རབས་ཚོས་ཚོགས་སློབ་གསོ་དེ་དེང་རབས་མཐོ་སློབ་ཀྱི་འབྱུང་ཁུངས་
ཤིག་ཡིན་ཞེས་བཤད་ཚོགས་ཀྱི་སྣེ་ལྟེ། དུས་རབས་དགེལ་མའི་རྗེས་ཀྱི་ཚོས་ཚོགས་སློབ་བྱ་དང་སྐྱེ་ས་
འཛིག་རྟེན་པའི་སློབ་གསོ་གཉིས་ཀྱིས་བན་ཚུན་འགྲན་སྲུང་བཤིས་པ་དེས་དོན་དོས་སུ་ལུབ་སླིང་གི་དེང་
རབས་སློབ་བྱ་ལོང་འཕེལ་ལ་སྐྱེལ་འདེད་བཤིས།

རིག་གནས་ཚན་རིག་གི་གཞུང་ལྟར་ན། མར་ཁེ་སིའི་ཚོད་སྐབས་དོས་གཙོ་རིང་ལུགས་ལ་ཁུངས་
བཅོལ་རྟེ། ང་ཚོའི་དོས་ཐོག་བདེན་འཚོལ་གྱི་ཅ་དོན་ལྟར། འགོ་བ་མིའི་རིགས་ཀྱི་སྤྱི་ཚོགས་ལོང་འཕེལ་
ནང་ཚོས་ལུགས་ཀྱི་འབྱུང་རྒྱུན་དང་དགེ་མཚན་ཁས་མི་ལེན་ཀ་མེད་དུ་སྒྲུང་ལ། འཛིག་རྟེན་འདིར་ད་སྔ་
ཚོས་ལུགས་འདུ་ཤེས་ཉིལ་འབྱུ་ཅམ་ཡང་མེད་པའི་མི་རིགས་ཤིག་རྟེན་དཀའ། ལ་ལའི་ཚོས་ལུགས་ཀྱི་
གཞུང་ལ་སྐྱབ་བྱེད་དང་བཅས་པའི་མ་ལག་ཆ་ཚང་བ་ཡོད་ལ། ལ་ལར་མེད་པ་ཅམ་གྱི་ཁུང་པར་རེད།
ཁུང་པར་འདི་ནི། རང་བྱུང་ཁོར་ལུག་གི་བཟང་ངན་དང་རིག་གནས་འཕེལ་འགྱུར་གྱི་ཆ་རྟེན་གྱིས་ཐག་
བཅད་པ་ལས། ཚོས་ལུགས་ཀྱི་ཞན་ཆ་ཆེ་བའི་མི་རིགས་རྗེས་ལུས་དང་སྐྱོར་འདོད་གཏོན་ནས་མི་རུང་།
ཁོ་བོས་འདི་ལྟར་བཤད་པའི་དམིགས་ལུལ་ཚོས་ལུགས་རྗེས་བསྐྱབས་དང་དེའི་རྣམ་པར་སྐྱོ་འདོགས་བྱེད་
འདོད་མ་ཡིན་པར། མི་རྣམས་ལ་གནད་དོན་ཞིག་བཏོན་ནས་བསམ་སློབ་གཏོང་དགོས་པར་ཞུས་པ་ཡིན།

བོད་ཀྱི་དགོན་པའི་སློབ་གསོ་སུ་མཐུད་དུ་གནས་དགོས་དོན་ཡོད་དམ་མེད། དེ་དང་མཉམ་པར་
བྱུང་བ་རྣམས་ལ་ཞུ་རྒྱུར། དགོན་པའི་སློབ་གསོའི་དམིགས་ལུལ་རི་སྤོང་བར་དུ་སྒྲུང་དང་འབྲེལ་བར་མི་

ཐམས་ཅད་གྲུ་སར་འགོད་རྒྱ་ཡིན་ནམ། མི་རིགས་ལ་ཞབས་འདེགས་ལྷོ་བ་དང་། སྤྱི་ཚོགས་ལ་ཞབས་
འདེགས་ལྷོ་བ་དང་། རང་བྱུང་ལ་ཞབས་འདེགས་ལྷོ་བ་བཅས་ཀྱི་དོན་གསར་བ་སྣོན་རྒྱ་ཡིན། ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་
འཕེལ་ཁ་སློབ་པའི་བྱ་སྤྱོད་གང་ཡིན་ཐམས་ཅད་ལོ་རྒྱུས་ཉིད་ཀྱིས་འདོར་ངེས། འདི་ནི་ཚོས་ཉིད་ཡིན་པས་
སྤུས་ཀྱང་སློབ་མི་ཐུབ། དགོན་པའི་སློབ་གསོའང་དེ་དང་དེ་བཞིན་རེད། གལ་ཏེ། དགོན་པའི་སློབ་གསོས་
རང་སྤོང་ལ་བཅོས་བསྐྱར་མི་བྱེད་པ་དང་། བསམ་སློབ་མི་གཏོང་ན། མཐར་ལོ་རྒྱུས་ཀྱིས་འདོར་ངེས་སོ།།

བོད་ལ་ལོ་ངོ་སྤོང་སྤྲུག་འགའི་ཚོས་ལུགས་ཀྱི་འཕགས་རྒྱུན་ཐེབས་པ་དང་། རིག་གནས་ཀྱི་ཆ་སོ་སོར་
འཕེམས་ཡོད་པས། བོད་མིའི་རུས་པའི་རྐང་ལ་ལྷུག་ཡོད། གལ་ཏེ། བོད་རིག་གནས་ཁོད་ཀྱི་བསམ་སློབ་
ཆ་དེ་དགོན་པའི་སློབ་གསོ་ཇི་ཞེས་དང་བསྐྱར་ནས་ཇི་ཞེས་དུ་སོང་ན། ཡིད་སྤྱོད་གོས་པ་ཞིག་རེད། ཉེས་པ་
འདི་བོད་རིག་གནས་འཕྲུགས་སྤྱོད་བྱེད་མཁན་གི་སྐྱ་ས་འདིག་ཉེན་པར་ཡོད་པ་མ་ཟད། བྱ་ས་ན་བཞུགས་
པའི་དམ་པ་རྣམས་ལ་འདོད་དེ། ཚུལ་འདི་ཐེག་ཆེན་ལུགས་དང་འགལ་བའི་སྤྱིར་རོ།།

རྒྱ་མཚན་འདི་འདྲ་ཞིག་གི་འོག་ལྷའི་དགོན་པའི་སློབ་གསོ་བསྐྱར་བཅོས་བྱེད་རྒྱ་ཡིན་ནམ།
དགོན་པའི་སློབ་གསོ་དེ་ལོ་རྒྱུས་ལ་དོར་ཏུ་འཕྲུག་རྒྱ་ཡིན། ཚུལ་འདི་ནི་བྱ་ས་ན་བཞུགས་པའི་རབ་བྱུང་བ་
ཐམས་ཅད་ཀྱིས་འདྲང་བའ་མོ་རྒྱག་དགོས་པའི་གནད་འགངས་ཆེན་ཞིག་ཡིན་ཀྱང་། ང་ཚོ་སྤྱི་ཚོགས་རིང་
ལུགས་ཀྱི་རིག་གནས་འཕྲུགས་སྤྱོད་པ་དང་སློབ་གསོ་བ་ཞིག་གི་ངོས་ནས་བཤད་ན། གནས་ལུགས་དང་
མཐུན་པའི་སློབ་གསོ་བོད་ཀྱི་སློབ་རྒྱུན་རིག་གནས་དང་དགོན་པའི་སློབ་གསོ་བར་ཀྱི་འབྲེལ་བར་དེ་བས་
བཏག་དགོས། བོད་རིག་གནས་ཁོད་ཀྱི་མདུན་ལྷོ་བུ་ཉིད་བཅུད་དེ་ཚོས་ལུགས་ནས་སྤྱོད་དགོས་པ་ལས།
ཚོས་ལུགས་ཀྱི་སྤྱིར་རྣམས་སུ་བཟུང་ནས་བྱ་བ་རྣམས་ཀྱི་རིག་པའི་ལོངས་སྤྱོད་ཅམ་དུ་གཏོང་མི་རུང་། དེ་ནི་
བོད་མི་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་ལོངས་སུ་སྤྱོད་དགོས་ལ། འཕྲུག་པས་ཀྱང་ལོངས་སུ་སྤྱོད་རུང་དུ་བསྐྱར་དགོས།

གོང་གི་དབྱེད་པ་བརྒྱུད་དེ་ཐོན་པའི་བོད་རིག་གནས་ཀྱི་རྩ་བའི་དཔལ་འདོན་དང་། བོད་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་
ད་ལྟའི་གནས་བབ་དངོས་དང་བོད་ཀྱི་བྱིས་པའི་གནས་བབ་དངོས་ལ་བརྟེན། བོད་ཀྱིས་ད་སར་སྤྱོད་བཞིན་
པའི་སློབ་གྲུའི་ཁྲིད་གཞིའང་བོད་ཀྱི་གནས་བབ་དངོས་དང་མི་འགྱུར་ཚུལ་ཤེས་ལོངས། སློབ་གྲུའི་བསྐྱབ་

གཞི་བསྐྱར་བཅོས་མ་བགྱིས་ན་འོས་འགན་སློབ་གསོར་དེ་དང་དེ་འདྲའི་དཀའ་ཁག་ཐུག་རྒྱུ་རེད། དེ་ནས་
སློབ་བྱའི་སློབ་གསོས་བོད་ཀྱི་སྤྱི་ཚོགས་ལོང་འཕེལ་ལ་སྐྱེལ་འདེད་ཀྱི་འབྲུགས་རྒྱུ་ཐེབས་དཀའ། མི་རིགས་
མཐུན་སྦྱེལ་དང་རིག་གནས་འཕེལ་འགྱུར་ལ་འདོད་ཐེབས་དཀའ་བས། སློབ་བྱའི་ཁྲིམས་གཞི་བསྐྱར་
བཅོས་བྱེད་དགོས་པ་མིག་སའི་གནས་བབ་ཏུ་སྤང་།

དེ་ཡིན་ཡང་། བསྐྱར་བཅོས་འདི་རིགས་མི་དང་། རྒྱ། དངོས་གསུམ་གྱི་སྤྱི་རིམ་མམ་བསྐྱབ་གཞི་
བྱེ་བྲག་པ་ཞིག་འཕྲི་སློབ་བགྱིས་པ་ནི་མིན་པར། བསྐྱབ་གཞིའི་ནང་དོན་འཇུགས་སྐྱུན་ནས་ངེས་པར་འགོ་
འཇུགས་དགོས། ཚོད་སྐྱབ་དངོས་གཙུག་རིང་ལུགས་ཀྱི་གཞུང་དང་། བོད་ཀྱི་སྤྱི་ཚོགས་འཕེལ་ཕྱོགས་ཀྱི་
ཚོས་ཉིད་དང་། རིག་གནས་འཕེལ་འགྱུར་གྱི་ཚོས་ཉིད་དང་གྲིས་པའི་ལུས་སེམས་རྒྱས་བསྐྱེད་ཀྱི་ཚོས་ཉིད་
བཅས་འཛིག་རྟེན་ཚོས་ཉིད་གཞིར་བཟུང་ནས་བསྐྱར་བཅོས་ཀྱི་ལུ་མཐུད་དགོས་པས། གཤམ་དུ་གནས་
བབ་བྱེ་བྲག་པ་འདི་དེད་དཔུང་པར་བྱ་བ་ལ།

ཁ༽ འོས་འགན་སློབ་གསོའི་ཁྲིམས་རིག་གནས་རྒྱུན་འཛིན་དང་སྤྱིགས་དོར་བཅུད་ལེན་གྱི་ལུས་པ་
འདོན་དགོས་ཚུལ།

སློབ་བྱའི་ཁྲིམས་རིག་གནས་ཚགས་འབྱེད་དང་རྒྱུན་འཛིན་བྱེད་པ་ཕྱོགས་གཅིག་ནས་བསྐྱབ་
གཞི་རང་སྟེང་གི་ལུས་པ་ཡིན་ལ། ཕྱོགས་གཞན་ཞིག་ནས་བསྐྱབ་གཞི་ཉིད་ཀྱི་སོག་ཤིང་ཡིན། རིག་གནས་
ཚགས་འབྱེད་དང་རྒྱུན་འཛིན་མེད་ན། བསྐྱབ་གཞི་ཞེས་པ་འདྲ་མེད། ཁྲིམས་གཞི་རྒྱུན་འཛིན་བྱེད་དགོས་
པའི་རིག་གནས་ཀྱི་རྒྱུན་ཕྱོགས་གཉིས་མཆིས་ཏེ། ༡ ༽མངོན་གསལ་གི་རིག་གནས་དང་། ༢ ༽སློབ་གྲུར་
རིག་གནས།

སྤྱི་མ་ནི་མིག་མཚོང་ལག་ཟེན་དང་ཁ་ཡོད་ལག་ཡོད་ཏུ་གྱུར་བའི་རིག་གནས་ཀྱི་གྲུབ་འབས་ཏེ།
དཔེར་ན། ཡི་གེའི་ལམ་ནས་དངས་པའི་རྩོམ་རིག་བརྩམས་ཚོས་དང་། ལོ་རྒྱུས་དཔེ་དེབ། ལྷན་ཚིག་ ལྷག་
རྩོམ། རང་བྱུང་ཚན་རིག་གི་བརྩམས་ཚོས། མཚན་ཉིད་རིག་པའི་བརྩམས་ཚོས་སོགས་དང་། སྐྱུ་རྩལ་གི་
སོར་ལ། རི་མོ། འཛིན་བཅོས། ཤིང་རྩོམ་དང་། རྩོ་རྩོམ། རོལ་མོ། རླས་གར་སོགས་ཀྱིས་མཚོན། བྱི་མ་
ནི་བོད་ཀྱི་སྤྱི་ཚོགས་ཡོངས་ལ་མཁའ་དབུགས་སྤྱར་འཕེབས་པའི་མངོན་སུམ་ཁ་ཡོད་ལག་ཡོད་ཀྱི་རིག་

གནས་འདུས་པའི་སློབ་གྲུར་ཅན་དང་བག་ཉལ་འདུ་ཤེས་སོགས་ལ་ཟེར། རིན་ཐང་འཛིན་ཚུལ། འཛིག་ཉེན་ལྷ་ཚུལ་དང་རོགས་པའི་གཞིགས་སངས་བཅས་ལ་ཕྱགས་རྒྱུན་དངོས་སུ་ཐེབས་ཀུས་པའི་རིག་གནས་ཀྱི་ཆ་དེར་ཟེར། ཡིན་ནའང་། དེ་གཉིས་ཀ་པན་རྒྱུན་འདེས་ནས་ཡོད་པས། གཅིག་སློབ་སྦྱོར་སུ་བཀར་མི་རུང་། སྐབས་འདིར་དབྱེད་པ་གཏོང་བའི་ཆེད་བཀར་བ་ཅམ་དེ་དང་བསྐྱེད་ནས་བསྐྱབ་གཞིའི་འཇུགས་སྐྱུན་གི་བྱ་བ་དེ་མངོན་སུམ་རིག་གནས་དང་མིག་མཐོང་ལག་ཟེན་དུ་མེད་པའི་ལོག་གྲུར་རིག་གནས་གཉི་གའི་ཐད་ནས་བསྐྱབ་དགོས།

ཁྱིད་གཞིས་མངོན་སུམ་རིག་གནས་ཚགས་འབྲེད་དང་རྒྱུན་འཛིན་ཕྱོགས་འགའ་འདུ་སྟེ། གཅིག་ནི། བོད་རིག་གནས་ཀྱི་མཛད་བྱུང་ཉིང་བཅུད་ཀྱི་ཆར་གདམ་ང་དང་རྒྱུན་འཛིན། གཉིས་ནི། འགྲོ་བ་མིའི་རིགས་རིག་གནས་ཀྱི་འཇུགས་སྐྱུན། གསུམ་ནི། འགྲོ་བ་མིའི་རིགས་སྤྱི་ལ་དབང་བའི་རིག་གནས་ཉིང་བཅུད་བསྐྱེད་ལེན་ཏེ་གསུམ་མོ།

བོད་རང་གི་སློབ་རྒྱུན་རིག་གནས་ཀྱི་བཟང་ཆ་རྒྱུན་འཛིན་བྱེད་དགོས། ཁྱིད་གཞིས་བོད་རིག་གནས་རྒྱུན་འཛིན་གཙོ་ཆེར་བོད་རིག་གནས་ཀྱི་རྩ་བའི་དཔལ་ངར་མང་གཞི་བཀྲིས་པའི་སྟེང་ནས་རྒྱུན་འཛིན་བྱེད་དགོས། བོད་རིག་གནས་དང་རབས་ཅན་དུ་སྐྱེད་བའི་དོན་སྟེང་མང་གཞི་བྲིས་པའི་སྟེང་ནས་རྒྱུན་འཛིན་བྱེད་དགོས་ཚུལ་ལ་གཤམ་གྱི་ཕྱོགས་སྤྱོད་གསུམ་གའི་ཐད་ནས་འདྲང་རྒྱག་དགོས།

གཅིག་བོད་མིའི་མཛད་བྱུང་གི་མི་དང་རང་བྱུང་ཁམས་ཀྱི་འབྲེལ་བའི་ལྷ་ཚུལ་དེ་རྒྱུན་འཛིན་བྱེད་དགོས། བོད་པའི་མི་དང་རང་བྱུང་ཁམས་བར་གྱི་ལྷ་ཚུལ་དེ་ཆོས་ཉིད་དང་མཐུན་བ་ཞིག་ཡིན་ལ། ལྷ་ཚུལ་དེས་བོད་པའི་སིང་རེ་དང་། མི་དང་མིའི་བར། མི་དང་དུད་འགྲོའི་བར་འདྲ་མཉམ་ཡིན་པའི་མི་ཆོས་ལྷ་ཚུལ་གྲུབ། ཁྱིད་གཞིས་དེ་རྒྱུན་འཛིན་བཀྲི་དགོས་པ་གལ་ཆེན་པོར་སྤང་བ་དང་། བྲིས་པའི་རང་བྱུང་ཁམས་ལ་གཅེས་སྤྱོད་དང་། མི་དང་མིའི་བར་གྱི་མངོན་མཐུན། མི་རིགས་དང་མི་རིགས་བར་གྱི་དགའ་ཞེན། མཐུན་སྦྱོལ་བཅས་ཀྱི་བསམ་སློབ་ནན་འཛིན་བྱེད་ཐུབ་ལ། རྒྱ་དང་དབྱལ་གྱིས་དོ་སོ་བྱིར་བ་དང་། བདག་གཙོའི་བསམ་བ་དང་། རང་བྱུང་ཁོར་ཕྱག་ལ་གཏོར་བསྐྱབ་དང་། སྟོད་བཅུད་ཀྱི་དོ་སོར་དུ་འཇུག་པ་དང་། ཁབ་

ཅེའི་དམིགས་ཡུལ་ཙམ་བཅངས་ནས་སྐྱེ་དངོས་ལ་གཞོན་འཆེ་གཏོང་བ་དང་། མིའི་རིགས་རང་ཉིད་ཅ་མེད་
དུ་གཏོང་བའི་ལྷ་ཚུལ་ཐམལ་བ་དེ་རིགས་འགྲོག་ཟུབ།

གཉིས། རིན་ཐང་གི་དྲངས་སྤྲོད་འབྲེད་བ་དང་རིན་ཐང་གསར་སྐྱུན་གྱི་འགན་དེ་ཁྲིད་གཞིས་
ཁུར་དགོས་ལ། རིན་ཐང་གི་དྲངས་སྤྲོད་འབྲེད་བ་ཞེས་བ་ནི། ཚོས་ལུགས་ཀྱིས་གཞུགས་ཐོབ་པའི་བོད་ཀྱི་
རིན་ཐང་འཛིན་ཚུལ་གི་ཡོ་བསང་དགོས་པ་དང་། བོད་པའི་སྤྱི་ལོ་རང་མདངས་སྤྱི་ལུགས་བསམ་དང་
དོན་དངོས་གཅིག་གྱུར་ཡོང་བ་དང་། རྒྱུན་འཛིན་དང་གསར་གཏོང་གཅིག་གྱུར། སྤྱི་དང་མི་རིགས་
གཅིག་གྱུར། ཚོན་རིག་དང་མི་ཚོས་གཅིག་གྱུར་བཅས་ཀྱི་རིན་ཐང་འཛིན་ཚུལ་མདོན་གྲུབ་བྱེད་དགོས།
འདི་ལ་རིན་ཐང་གསར་བཞེངས་ཡང་ཟེད། རིན་ཐང་གི་དྲངས་སྤྲོད་འབྲེད་བ་དང་གསར་བཞེངས་ནི་
གནད་དོན་གཅིག་གི་སྤྱོད་སྤྲོད་ཀྱིས་ལེན། གལ་ཏེ། ང་ཚོའི་བྱིས་པ་རྣམས་ལ་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་སིང་ལོ་སྤྱི་
འཛིན་ཚུལ་གསར་བ་བཞུགས་ན། མ་འོངས་མཁའ་དབྱིངས་སུ་རྒྱ་བྱེད་ཀྱི་གཞོག་ལུང་ལྷན་བྱུང་ངོ་།

གསུམ། བྱིས་པའི་འཇུག་སེམས་ཐད་ཀྱི་རྟོག་གཞིགས་སྤྱི་བདུན་ལ་ཁྲིད་གཞིས་མཉམ་འཛོག་
དགོས། ཐོག་མར། ང་ཚོས་སློབ་མར་རང་གི་རིག་གནས་ཀྱི་སློབ་རྒྱུན་ཁོད་ཀྱི་ཚོད་སྐབས་རྟོག་གཞིགས་དང་
ཡུལ་ཉིལ་བོ་རོགས་པའི་རྟོག་གཞིགས་ཁྱད་ཚོས་དེ་ཤེས་སུ་འཇུག་དགོས་པ་དང་། དེ་ནས། དེ་ཉིད་མང་
གཞི་བྱིས་ཏེ་རྗེས་དཔག་ཚད་མ་གཙོ་འཛིན་བ་དང་། བཟུང་ནས་ཚོར་མངས་དང་གཞུགས་འཛིན་ཤེས་
བ་གཉིས་ཀྱིས་རམ་འདེགས་བྱེད་ཐུབ་པའི་བསམ་གཞིགས་ཐབས་ལམ་དུ་འཇུག་དགོས། བྱི་བག་ཏུ་
བཤད་ན། སློབ་མའི་རྟོག་གཞིགས་ལ་མཐུན་སྤྱོད་དང་འགལ་སྤྱོད་དང་། གཏུན་ཚིགས་དང་གཏུན་
ཚིགས་མ་ཡིན་པ། རྣམ་པར་འབྲེད་བ་དང་སྤྱོད་སྤྲོད་གཅིག་ཏུ་སྤྱད་པའི་རིགས་ལམ། དང་སྤྱོད་དང་སྤྱོད་
སྤྱོད་སྤྱོད་བཅས་ཀྱི་ཐད་སྤྱི་བདུན་བཞུགས་པའི་དགོས་ལ། བོད་ཀྱི་བྱིས་པའི་རྟོག་གཞིགས་ལ་སྤྱི་བདུན་འདི་
རིགས་ལྷག་པར་མཁོ།

ཡུལ་གྱི་མཐུན་སྤྱོད་སྤྲོད་སྤྲོད་པ་དང་དེའི་ཁྱད་སྤྱོད་སྤྲོད་སྤྲོད་པའི་རྟོག་པའི་སྤྱི་བདུན་ཞེས་བ་ནི། སློབ་
མའི་ཐབས་ལམ་སྤྱི་བདུན་སྤྱོད་སྤྲོད་སྤྲོད་མང་བོ་ནས་རྟོག་གཞིགས་བྱེད་ཐུབ་པའི་རུས་པ་གསོ་སྤྱི་བདུན། སློབ་
ཁྲིད་ཀྱི་སེམས་སུ་མཐུན་སྤྱོད་སྤྲོད་སྤྲོད་པའི་རྟོག་པ་དང་ཁྱད་སྤྱོད་སྤྲོད་སྤྲོད་པའི་རྟོག་པ་གཉིས་ཀྱི་དགག་སྐྱུབ་

རང་བཞིན་ལ་འབྲང་རྒྱལ་དགོས། གནད་དོན་ག་གེ་མོར་ཕྱོགས་མང་བོ་ནས་དབྱུང་པ་བཏང་བས་སློབ་མའི་
དན་པ་བསྐྱེད་པར་གྱུར་ལ། ཤེས་བྱ་དང་ཤེས་བྱ་བར་གྱི་འབྲེལ་བ་རོགས་པ་དང་། སློབ་འདོད་སྐྱེད་པ།
བསམ་གཞིགས་ཀྱི་ལམ་རྒྱ་བསྐྱེད་པ་དང་། དེ་ནས་མིག་རྒྱ་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བར་བསྐྱེད་པར་འགྱུར་རོ།།

གཏན་ཚིགས་རོགས་གཞིགས་དང་གཏན་ཚིགས་རོག་གཞིས་མ་ཡིན་པ་གཉིས་ནི་ཚོད་སྐྱབ་དང་
གཅིག་གྱུར་ཡིན། གཏན་ཚིགས་ཉོག་གཞིགས་ནི་གཏན་ཚིགས་ཉོག་གཞིགས་མ་ཡིན་པའི་མང་གཞི་ཡིན་
ལ། གཏན་ཚིགས་ཉོག་གཞིགས་གོམས་བྱང་དུ་སོང་བའི་སྟེང་ནས་གཏན་ཚིགས་མ་ཡིན་པའི་ཉོག་
གཞིགས་བྱང་། གཏན་ཚིགས་ཉོག་གཞིགས་ཀྱིས་གཞུང་ལུགས་གཙོ་བོར་བཟུང་ཐོག་དོན་སྲི་མང་གཞི་
བཀྲིས་ཏེ། གཏན་ཚིགས་ཀྱིས་དབྱུང་པ་གཙོ་བོར་བཟུང་བའི་རིགས་འདེད་དབྱུང་ཐབས་བྱང་།

ཡང་། གཏན་ཚིགས་མ་ཡིན་པའི་ཉོག་གཞིགས་ཀྱིས་གཞུང་ལུགས་ཀྱི་ངོ་བོ་འཕམ་ཚེས་ཉིད་དབྱུང་
འཛིག་གི་བྱ་བར་པན་བྱས་ཆེན་པོ་ཐོན་ཞིང་། དོན་སྲི་དང་། སྲི་འགྲོས། ཅ་དོན། མ་གཞུང་དང་། དེས་སྲོལ་
སོགས་ཀྱི་ཉལ་གཏན་ཚིགས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་ཞིབ་འབྲེད། བོད་ཀྱི་བྱིས་པའི་འཇུག་སེམས་སྐྱིག་གཞིའི་ཁྲོད་
གསར་ཐོབ་ཀྱི་ཤེས་བྱར་སྐྱར་ནས་ལྷ་ཚུལ་ཡོད་པ་དེ་རྙེད་དགོས་ལ། གསར་ཐོབ་ཀྱི་ཤེས་བྱ་དང་སྐྱར་གྱི་
བཏན་ཚིགས་བྱས་པ་ཡོད་པའི་ལྷ་ཚུལ་བར་གྱི་འབྲེལ་བ་དང་མི་འབྲེལ་སྟེང་ནས་གཞོད་གཏན་ཚིགས་ཀྱི་དོན་
སྲིད་ལྡན་པའི་འབྲེལ་བ་གོང་འཕེལ་དུ་གཏོང་བྱུང་བ་དང་། དེ་ནས་གཏན་ཚིགས་ཀྱི་ཉོག་གཞིགས་དེ་གཏན་
ཚིགས་ཀྱི་ཉོག་གཞིགས་མ་ཡིན་པའི་སར་འཕར་བྱུང་བའོ།།

རིགས་སྣ་ཚོགས་རྣམ་པར་འབྲེད་པ་དང་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་སྐྱུང་པའི་རིགས་ལམ་ནི་གཏན་ཚིགས་
རིགས་ལམ་ཁྲོད་ལྷག་སྲོད་དུ་སྐྱང་བའི་རིགས་ལམ་གཉིས་རེད། འབྲེད་པའི་རིགས་ལམ་ནི། ཤེས་བྱ་སྲིར་
བཏང་བར་ངོས་འཛིན་ཐོབ་ཏེ་བྱེ་བྲག་གི་ཁྲུང་པར་བའི་ཤེས་བྱ་ཉོགས་ཐབས་ཤིག་སྟེ། ཐབས་འདི་ཡོན་ཏན་
སྲོད་སྐབས་མེད་དུ་མི་བྱང་བ་ཞིག་ཡིན་པར་བསྟོན་དུ་མེད་ལ། རིགས་སྐྱུང་ཅེས་པའི་རིགས་ལམ་ནི། ཤེས་
བྱའི་ཐུན་མོང་ཁྲུང་ཚོས་གཅིག་བསྐྱུས་ཀྱིས་ལུལ་གྱི་ངོ་བོ་ཉོགས་པའི་རིགས་ལམ་ཞིག་རེད། སློབ་མའི་
རིགས་སྐྱུང་གྱི་རིགས་ལམ་ལ་གསར་གཏོང་རང་བཞིན་གྱི་ཉོག་གཞིགས་ཁྲུང་ཚོས་ལྡན་པས། རྒྱལ་ས་མི་
ཆེ་བའི་བརྗེ་གསར་བ་བོད་ཀྱི་བྱིས་པར་སྐྱུང་པའི་རིགས་ལམ་བྱང་གིན་འཇུག་དགོས་པ་ནི་ཆེས་གལ་ཆེན་

གྱི་བྱ་བ་ཞིག་ཡིན་ལ། འདིས་སློབ་མར་སློབ་ཐབས། རྫོང་དང་རིགས་པ་བཀོལ་བའི་བག་ཆགས་ལེགས་ཤོས་འཛོག་ཐུབ།

གོང་གི་རིགས་ལམ་གཉིས་སློབ་སྐབས་སུ། བར་སློབ་སློབ་དང་ཕྱོག་སློབ་སློབ་གཉིས་ཀྱི་རིགས་ལམ་སློབ་བརྗེས་ལ་སློབ་མཉམ་འཛོག་དགོས། ལྷག་པར་དུ་དོན་སྲི་གསར་བ་དང་། ཤེས་བྱ་གསར་བ་སློབ་ཆོ། སློབ་མཉམ་ཕྱོག་སློབ་རིགས་ལམ་གྱི་སྡེ་ཁྲིད་དགོས་པ་དང་། དེ་ཁྲིད་ན་སློབ་མ་རྣམས་དོན་སྲི་གསར་བ་དང་ཤེས་བྱ་གསར་བར་གོ་བ་གཉིད་ཚུགས་པ་ཞིག་ལེན་ཐུབ་པ་མ་ཟད། འཆར་སློབ་གསར་བའང་བསྐྱེད་ཐུབ་པ་དང་། ཚོས་ཉིད་གསར་བ་རྟོགས་ཏེ་སྤར་ཡོད་ཀྱི་འཇུག་སེམས་སྲིག་གཞི་འཇུགས་པ་དང་རྒྱ་བསྐྱེད་དུ་གཏོང་ཐུབ་པར་འགྲུབ་ངེས་སོ།།

མདོར་བཅུ་ན། སློབ་མཉམ་རྒྱུད་ལ་ཚན་རིག་གི་ཤེས་བྱ་མང་པོ་ངེས་བར་བྱེད་རྒྱ་དང་། ཚན་རིག་གི་རྟོག་པའི་གཞིགས་ཐབས་ལ་མངའ་བརྟེན་ཆེ་དུ་གཟེང་རྗེས་དཔག་ཚད་མཉམ་པའི་རིགས་ལམ་དེད་ནས་བརྟུག་དབྱེད་གཏོང་ཐུབ་པ་དང་། བསམ་སློབ་གཏོང་བ་དང་། ལེགས་ཉེས་གཉིས་ཀྱི་ཤེས་འབྱེད་ཐུབ་པ་དང་། དབྱེད་འཛོག་གཏམ་སློབ་ཐུབ་པ་དང་། བསྐྱེད་ནས་དེ་དག་ལག་ཆར་བསྐྱེད་ཏེ་བོད་སྲི་ཚོགས་ཀྱི་གོང་འཕེལ་ལ་སྐྱུལ་མ་གཏོང་བའོ།།

ཁ། བསྐྱེད་གཞིས་རིག་གནས་རྒྱན་འཛིན་དང་སློབ་སློབ་དོར་བརྟེད་ལེན་གི་རུས་པ་འདོན་དགོས་ཚུལ།

མི་རིགས་༥༦ཀྱིས་བྱུང་བའི་འགྲོ་བ་མིའི་རིགས་ཀྱི་རིག་གནས་ནི། མི་རིགས་༥༦ སོ་སྲི་ལ་དབང་བའི་རིག་གནས་ཡིན་པས། འགྲོ་བ་མིའི་རིགས་ཀྱི་རིག་གནས་འཇུགས་སྐྱེད་གི་དམིགས་ལུགས་དམ་པ་ནི། སློབ་མ་རྣམས་ལོ་རྒྱུད་དུ་ཉི་ཉུས་ནས་མི་རིགས་སྣ་ཚོགས་པ་རྒྱལ་ཁབ་གཅིག་གི་མངའ་འོག་ཡིན་པའི་འདུ་ཤེས་བསྐྱེད་དུ་འཇུག་པ་དེ་རེད། ཚུལ་འདི་བོད་ཀྱི་བདེ་འཇགས་དང་མི་རིགས་མཐུན་སྲིལ་ཐད་ལ་གལ་འགངས་ཤིན་ཏུ་ཆེ།

འགྲོ་བ་མིའི་རིགས་ཀྱི་མི་གངས་བྱུང་ཚུལ་ལ་བལྟས་ན། མང་ཆེ་བ་རྒྱ་རིགས་ཡིན་པས། རྒྱའི་རིག་གནས་ཀྱིས་འགྲོ་བ་མིའི་རིགས་ཀྱི་རིག་གནས་ཁྲིད་མེད་དུ་མི་རྒྱུད་བའི་གལ་ཆེའི་གོ་གནས་བསྐྱེད་ཡོད་ནའང་། མི་རིགས་གངས་ཉུང་གི་རིག་གནས་དང་པན་ཚུན་བར་གྱི་འབྲེལ་བ་ལེགས་གོལ་ཡིད་མཐུན་

སློབ་ཐག་གཙོ་བོ་དེ་དགོས་པ་འདྲ་བའི་ཆེན་ཉུང་། བསྐྱབ་གཞི་འདྲ་བའི་རིག་གནས་ཀྱི་ནང་དོན་འདྲ་
དགོས་ལ། མི་རིགས་གཞན་པ་དང་རང་གི་རིག་གནས་ནང་དོན་ཀྱང་འདྲ་དགོས།

སློབ་མ་རྣམས་ཀྱིས་རྒྱུ་རྒྱུ་རིག་གནས་རྒྱུ་འཕེལ་གྱི་ལོ་རྒྱུས་ཤེས་དགོས་ལ། མི་རིགས་གཞན་པ་
དང་རང་གི་མི་རིགས་ཀྱི་རིག་གནས་རྒྱུ་འཕེལ་གྱི་ལོ་རྒྱུས་ཀྱང་ཤེས་དགོས། ཚུལ་འདི་རིགས་ནི། སློབ་
མ་ལོ་རྒྱུ་རྒྱུ་འཕེལ་འགོ་བཙུག་མེད་མི་རིགས་རིག་གནས་ཀྱི་ཤེས་བྱ་སྤྱིར་བཏང་བ་ཐོབ་སྲིད་པའི་ཐབས་ལམ་གལ་
ཆེན་ཞིག་རེད། བསྐྱབ་གཞི་འདི་འདྲ་ཞིག་འཛུགས་སྐྱུན་གྱི་འགན་ཁུར་བོད་ཡུལ་ལ་ཡོད་པ་མ་ཟད། རྒྱ་
ཡུལ་ལ་འདྲ་དེ་དང་དེ་ལྟར་ཡིན་ལ། འགོ་བཙུག་མེད་མི་རིགས་སྤྱི་མཐུན་ཡོངས་ཁྱབ་ཏུ་སྤྲོད་ཀྱི་

ཁྲིད་གཞིས་སློབ་མར་རང་རང་མཐོང་རྒྱུ་གི་མི་རིགས་འདྲ་ཤེས་བསྐྱེད་གཏན་ནས་མི་རུང་།
བསྐྱབ་གཞི་འདྲ་བའི་དོན་དུ་མི་རིགས་གངས་ཉུང་རྣམས་ཀྱི་རིག་གནས་ཀྱི་རྒྱུ་འཕེལ་གྱི་བཞག་ནས་རྒྱ་བྱང་
དུ་གཏོང་དགོས། འདི་ལྟར་བསྐྱེད་ན་དེ་གཞན་སློབ་མའི་རྒྱུ་ལ་ཡང་དག་པའི་མི་རིགས་འདྲ་ཤེས་ཆགས།
འགོ་བཙུག་མེད་མི་རིགས་ཀྱི་བཟའ་མི་ཀུན་པོ་སྤྱིར་སྤྱུག་མཉམ་མོང་གི་གཏོང་ཐབས་ལོ་བཞག་པ་དང་། རང་གི་
མི་རིགས་ལོང་བུ་གཅིག་ལུ་དོན་སྤྱི་འཆར་ཉེ། དེའི་ནང་གི་བཟའ་མི་ཞིག་ཡིན་པའི་ལ་རྒྱ་དང་འགན་ཁུར་
ཡོད་པ་ཞིག་ཡིན་དགོས་ལ་འཛུགས་ཀྱང་དགོས།

དེ་དང་དེ་ལྟར་དུ། སློབ་མའི་རྒྱུ་ལ་འགོ་བཙུག་མེད་མི་རིགས་ཀྱི་འདྲ་ཤེས་བསྐྱེད་ཆེད། བསྐྱབ་གཞི་ཡི་
མེ་ལོང་ནང་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་བྱ་བ་དང་གཞན་དོན་ཅི་འཆར་བ་དེ་རི་ལྟ་རི་བཞིན་དུ་མཚོན་དགོས། ལོ་རྒྱུས་སྤྱིར་
འགོ་བཙུག་མེད་མི་རིགས་ནང་ཁུལ་དུ་པན་ཚུན་བར་རྒྱུང་བའི་འགལ་བ་དང་འཐབ་ཚོད་བཅས་ཀྱང་དངོས་ཐོག་
བདེན་འཚོལ་གྱི་ངང་ནས་བཞག་པ་དང་དེ་ལྟར་ཞིབ་གཤམ། དེ་ལྟར་མི་བསྐྱེད་པར། གུ་དོག་པོའི་མི་རིགས་རིང་
ལུགས་ཀྱི་བསམ་པ་འགྲུ་པོ་བཅངས་ཉེ་རི་ཆེར་གཏོང་བའམ་དཔྱད་འཛིག་གཏོང་མི་འོས་སོ།།

ཐ་ན་ཐ་སྐྱོད་བཞག་སྤྱིར་ཐད་ནས་ཀྱང་མཉམ་འཛིག་དགོས་ལ། འགོ་བཙུག་མེད་མི་རིགས་ལ་གཞན་པའི་
ཆོག་མ་བཞག་ན་འཕུས། དཔེར་ན། མ་རྒྱུ་ལུ་རབས་ཚ་རྒྱུ་ཅེས་པས་འགོ་བཙུག་མེད་མི་རིགས་མཚོན་པ་
དང་། ཡང་ན། ལུ་ཞིའི་ལུ་རབས་ཚ་རྒྱུ་། ཅེས་པས་འགོ་བཙུག་མེད་མི་རིགས་མཚོན་ན་མི་འོས་པ་མ་ཟད། འགོ་

བ་མིའི་རིགས་ཞེས་པའི་རྒྱ་ཆེ་བའི་གོ་དོན་ཡང་རྗེ་ཚུང་དུ་བཏང་ཡོད། སློབ་མའི་རྒྱུད་ལ་ཡང་དག་པའི་ལོ་
རྒྱུས་ལྟ་ཚུལ་མ་ཆགས་གོང་ནས་བསྐབ་གཞིའི་ནང་། རྒྱ ། རྒྱ ། རྒྱ ། ལྟ་བུའི་ཡིག་འབྲུ་མེད་ན་གཙང་།

འགྲོ་བ་མིའི་རིགས་ཀྱི་བཟའ་མི་ལྟ་བུའི་བོད་དང་རྒྱ་རིགས་ཀྱི་རིག་གནས་དེ་དང་ཅག་གི་རིག་
གནས་གཙོ་བོས་ཡིན་པས། མི་རིགས་པན་ཚུན་རྒྱུས་སྦྲངས་ཏེ་བཅེ་བཀྱར་གལ་ཆེ་ཡིན་པ་ཤེས་དགོས་ལ།
ཤེས་སྲུ་ཡང་འདྲུག་དགོས། དེ་ལྟར་དུ། ལྷན་མཆེད་མི་རིགས་གཞན་དང་གཞན་གྱི་ཐོན་སྐྱེད་རྒྱས་ལྷགས་
གོང་འཕེལ་དུ་གཏོང་བྱེད་ཀྱི་སློབ་ཐོན་ཆོད་རིག་ལག་རྩལ་བརྒྱུད་ཡོད་པས། མི་རིགས་གྲངས་ཉུང་བ་
རྣམས་ཀྱིས་དེས་པར་སྦྲངས་ནས། རང་རང་ལ་ཐོན་སྐྱེད་རྒྱས་ལྷགས་གོང་འཕེལ་དུ་གཏོང་བྱེད་ཀྱི་ལག་
རྩལ་དང་ཤེས་བྱ་གསར་བ་ལ་སློབ་གནང་དགོས།

རྒྱའི་རིག་གནས་ཁོད་ཀྱི་ཉིང་བཅུད་དེ་མི་རིགས་གྲངས་ཉུང་རྣམས་ལ་དེས་པར་ལོངས་སྤྱོད་སྲུ་
སྤྱོད་འདྲུག་པ་དང་། ལྷག་པར། འཇམ་གླིང་རིག་གནས་ཀྱི་འབྲུང་ཁུངས་ཤིག་ཏུ་གྱུར་བའི་རིག་གནས་ཀྱང་
ད་དུང་ཆོགས་ལ་བཏབ་ནས་བཟང་བོ་རྗེ་ལེགས་དང་དན་པ་སྟོགས་དོར་བཀྱི་དགོས། རྒྱའི་རིག་གནས་ཀྱི་
ནང་མི་རིགས་གཞན་ལ་པན་སྐབ་པའི་ཤེས་ཡོད་པར་སྦྲམ་ཏེ་མི་རིགས་གཞན་གྱི་རིག་གནས་སྦྲང་མེད་དུ་
བསློབ་པ་ནི་མ་ཡིན་པར། རྒྱའི་རིག་གནས་ཏག་ཏག་སྦྲངས་ན་གྲངས་ཉུང་མི་རིགས་སོ་སོའི་ཐར་ལམ་ཡིན་
པར་དེ་བས་འདོད་མི་རུང་།

དེ་ལས་སྡོག་སྟེ། རྒྱའི་རིག་གནས་ཀྱིས་མི་རིགས་གཞན་གྱི་རིག་གནས་ཁོད་ནས་ཉིང་བཅུད་
བསྐྱུ་དགོས་པའི་དགོས་པ་ལོ་རྒྱུས་ཀྱིས་བསྟན་འདུག གལ་ཏེ། མི་རིགས་གཞན་གྱི་རིག་གནས་མེད་ན།
རྒྱའི་རིག་གནས་ད་ལྟའི་ཆོད་འདྲིར་བསྐྱེབས་དགལ། བསྐབ་གཞིའི་ནང་འབྲེལ་བ་འདི་དེས་པར་འབྲེལ་
བཤད་གནས་ལྷགས་དང་མཐུན་པ་ཞིག་དགོས་ཤིང་། བསྐབ་གཞི་མི་སྣ་གསོ་སྤྱོད་གི་འཆར་གཞི་རྒྱང་
རྒྱུ་མ་ཡིན་པར། འགྲོ་བ་མིའི་རིགས་ནང་པན་ཚུན་བར་གྱི་རིག་གནས་འདྲེས་བྱེད་ཀྱི་ལག་ཆ་ཞིག་ཡིན་
ལ། འགྲོ་བ་མིའི་རིགས་འཇུགས་སྐྱེན་གྱི་ལག་ཆ་ཞིག་ཀྱང་ཡིན།

ཁོད་གཞིས་འགྲོ་བ་མིའི་རིགས་སྤྱི་ལ་དབང་བའི་རིག་གནས་སྟོགས་དོར་བཅུད་ལེན་གྱི་རྒྱས་པ་
འདོན་དགོས། རིག་གནས་གང་དང་གང་ཡིན་ཀྱང་ཕྱིའི་རིག་གནས་ཀྱི་ཉིང་བཅུད་བསྐྱུ་ལེན་བཀྱིས་ན་ད་

གཞོན་མུ་མུད་དུ་ཡར་རྒྱས་གོང་འཕེལ་དང་ལེགས་ལམ་དུ་ཞུགས་ཐུབ་པ་ཡིན་པས། མི་རིགས་ལྷ་
ཚོགས་ཀྱི་རིག་གནས་གོང་འཕེལ་གྱང་ཚུལ་དེ་ལས་མ་འདྲས། སློབ་གྲུའི་ཁྱིད་གཞིས་ངེས་པར་མུ་མུད་དེ་
འཇམ་སྐྱིད་གི་རིག་གནས་གཞན་དག་གི་ཉིང་བཅུད་གདམ་ང་དང་བསྐྱེལ་བའི་ཐུན་ཐུན་མ་ཚད་པར་བསྐྱེད་
དགོས།

ལུ་སྐྱིད་བའི་རིག་གནས་ཀྱི་འཁོར་དང་། འཕགས་ལུལ་དང་ཨ་ལ་སྐྱེའི་རིག་གནས་ཀྱི་འཁོར་དུ་
ཉིང་བཅུད་མི་ཉུང་བ་མཆིས་ཏེ། རང་བྱུང་ཚན་རིག་དང་། སྤྱི་ཚོགས་ཚན་རིག་བཅས་ཐད་པལ་ཆེར་ཉིན་རེ་
བཞིན་ཐ་སྙད་གསར་བ་འབྱུང་བཞིན་ཡོད། དེ་དག་ལས་དོན་སྤྱི་གསར་བ་དང་། གཞུང་ལུགས་བ་དང་།
ལྷ་བ་གསར་བ་རྣམས་གྱང་གདམ་ང་བའི་སྤྱི་ཚོགས་གཞིའི་ནང་དུ་འཇུག་དགོས། ལྷ་བ་འབྲས་དེ་ལྷ་བུ་
རྣམས་ཚོར་རྣམས་མ་ཡིན་ལ། རྒྱལ་ཁབ་ཅིག་གི་སྤྱི་ཚོགས་གྱང་མ་ཡིན་པར། མིའི་རིགས་སྤྱི་ལ་དབང་བའི་
རིག་གནས་ཤིག་རེད། དཔེར་ན། ལུ་སྐྱིད་བའི་དེང་རབས་ཚན་རིག་ལག་རྩལ་ཐད་ཀྱི་མང་པོ་རྒྱ་ཡི་གནའ་
རབས་རིག་གནས་ཀྱི་མང་གཞིའི་སྤྱི་ཚོགས་གོང་འཕེལ་རྒྱ་བསྐྱེད་བྱུང་བས། དེ་དག་ལོངས་སྤྱོད་ཀྱི་དབང་
ཆ་ང་ཚོར་ཡོད། ཁྱིད་གཞིས་རིག་གནས་ཉིང་བཅུད་དེ་དག་གྱེ་བྲག་དངོས་གདམ་ཀྱི་བྱ་བ་མངོན་གྲུབ་གྱེད་
དགོས།

གོང་དུ་བཤད་པ་ལྟེ། བསྐྱེད་གཞིའི་རིག་གནས་འཇུགས་སྐྱེན་ཀྱི་རྩ་བ་དང་རིགས་ལམ་ཡིན་ལ།
བོད་ཀྱི་སློབ་གསོའི་བསྐྱེད་གཞི་བོད་ཀྱི་རིག་གནས་དང་། འགྲོ་བ་མིའི་རིགས་ཀྱི་རིག་གནས། འགྲོ་བ་མིའི་
རིགས་སྤྱི་ལ་དབང་བའི་རིག་གནས་སུ་འགྱུར་བའི་རིགས་ལམ་འདིའི་སྤྱི་ཚོགས་བསྐྱེད་དགོས། ལོ་ངོ་སོང་
ཐོག་འགའི་རང་གི་བོད་ཀྱི་རིག་གནས་ཁྱོད་ཀྱི་ཁ་ཡོད་ལག་ཡོད་ཀྱི་རིག་གནས་བརྩམས་ཚུན་ཤིན་ཏུ་མང་
ལ། དེའི་ནང་འཇོན་མེད་ལོག་གྱུར་ཀྱི་རིག་གནས་ནང་དོན་སྤྱོད་སུམ་ཚོགས་ཤིང་རྒྱུན་མུད་བཏུན་
འཇུགས་ཀྱི་སྤྱོད་ལུགས་ལྡན།

དེ་དག་ལྟེ། རིག་གནས་ཁྱོད་ཀྱི་རིན་པོ་ཆེ་འགངས་ཆེན་ཞིག་ཡིན་ལ། འཇམ་སྐྱིད་རིག་གནས་ཀྱི་རྒྱ་
ལོར་འགངས་ཆེན་ཞིག་གྱང་ཡིན། ང་ཚོས་ཤེས་ཚུལ་ལྟར། མི་རིགས་གང་གི་མི་ཡིན་གྱང་རང་གི་མི་

རིགས་ཀྱི་སློབ་རྒྱུན་རིག་གནས་དེ་རང་གི་མི་རིགས་ཀྱི་ཤ་ཁག་དང་མི་རང་གི་ཤ་ཁག་ཏུ་སམ་ནས་གཅེས་སྤྲོད་པ་དང་ལྷན་སྦྲེལ་བྱས་པ་དང་། དེར་མ་ཟད་བཅུ་འབྲང་ལྟར་མེད་ལྟར་སྤྲོས་སུ་སྤང་བའི་འབྲེལ་ཀྱང་ཆགས་ཡོད།

བོད་ཀྱི་རིག་གནས་དང་འབེལ་མེད་པའི་དོས་འགན་སློབ་གསོའི་བསྐྱབ་གཞི་དེ་བོད་སྤྱི་ཚོགས་དང་འབེལ་མེད་པའི་དངོས་པོ་ཐ་དད་པ་ཞིག་དང་མཚུངས། དེས་བོད་ཀྱི་བྱིས་པའི་སློབ་འདོད་བསྐྱེད་མི་ཐུབ་ལ། རང་གྱིས་རང་ལ་མཐོང་ཚུང་བྱེད་པ་དང་། ཁྱིམ་གི་པ་མ་སྤུན་མཆེད་རྣམས་ཀྱིས་དགའ་བསུའང་མི་བྱེད། བོད་པའི་རང་བྱུང་ཁམས་ལ་ལྟ་ཚུལ། མི་ཆེད་ལྟ་ཚུལ། རིན་ཐང་ལྟ་ཚུལ། ངལ་ཚོལ་ལྟ་ཚུལ་བཅས་དང་། བོད་མིའི་རོག་པའི་གཞིགས་སངས། མི་འཕོར་རྒྱ་སྤྲོས། ཡིད་ཀྱི་འགྲུང་བའི་ཁྱད་ཚོས་དང་། བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས། རྒྱལ་ས་ཆེན་གི་མི་སྣ་དང་། མཁས་པ་དང་། བོད་ཀྱི་སྤྱི་ཚུལ། བཟོ་བཀོད། སྤྲོན་གཞུང་། སྐར་ཅིས། ལུས་ཚུལ། གནའ་གཏམ། གཏམ་རྒྱུད་སོགས་ཐམས་ཅད་པོ་སློབ་རྒྱུན་རིག་གནས་དང་དེང་རབས་རིག་གནས་གཉིས་ཀྱི་མཐུན་མཚམས་ཡིན་ལ། བོད་ཀྱི་སློབ་གསོའི་བསྐྱབ་གཞི་འཇུགས་སྤྱོད་ཀྱི་ནང་དོན་ཀྱང་དེ་ཆགས་བསྐྱེད་ཡོད།

བོད་ཀྱི་གཤེན་རབ་མི་པོ་ཆེ། སྲོང་བཅའ་སྐམ་པོ། སློན་པོ་མགའ། མར་བ་ལོ་རྒྱ་བ། མི་ལ་རས་བ། ས་བཅ། འགོ་མགོན་འཕགས་པ་སློབ་གྲོས། བུ་སྟོན་རིན་ཆེན་གྲུབ། རྗེ་ཚོང་ཁ་བ། དགོ་འདུན་ཚོས་འབེལ་དང་། བོད་ཀྱི་གངས་རིན་པོ་ཆེ། གཉན་ཆེན་ཐང་ལ། རྗེ་མོ་སྤང་མ། ཨ་མེས་མ་ཆེན། ཡར་འབྲོག་གཡུ་མཚོ། གནམ་མཚོ། མཚོ་སྟོན་པོ། མ་ཚུ། ལྷ་ཚུ། བསང་ཚུ། ཡར་གྲུངས་གཅེད་པོ། མེད་གོ་གཅེད་པོ། སྤང་ཆེན་གཅེད་པོ། བོད་ཀྱི་བཅའ་པོ་རྣམས་ཀྱི་བང་སོ། ལུས་བུ་བརྒྱ་མཁར། པོ་བྱང་པོ་ཏུ་ལ། བསམ་ཡས་དགོན་པ། འབྲས་སྤངས་དགོན་པ། མེ་ར་དགོན་པ། དགའ་ལྗན་དགོན་པ། རྗེ་ཁང་། བཟ་ཤེས་སྤུན་པོ། ས་སྤྱོད་དགོན་པ། ལྷ་བྱང་བཟ་ཤེས་འབྲིལ། སྤྱོད་འབྲུམ་བུམས་པ་སྤིང་།

། ཏུན་ཉོང་གཏེར་ཡིག། ། རྒྱལ་འགྲུང་། ། རྒྱལ་སྤྲོན་འགྲུང་། ། རྒྱ་བཞེད། ། རྒྱལ་རབས་གསལ་བའི་མེ་ལོང་། ། རྒྱལ་འགྲུང་མཁས་པའི་དགའ་སོན། ། རྒྱ་མི་ལའི་རྣམ་མགྲུང་། ། རྒྱ་དབང་ལྷན་པ། ། རྒྱ་སྤྱོད། ། རྒྱ་དབང་། ། རྒྱ་རིག་གནས་ལྗེ་རྣམ་གཞག། ། རྒྱ་སྤྲོན་དགའ་མེ་ལོང་། ། རྒྱ་སྤྲོན་ཏུ་བ། ། རྒྱ་བའི་མིང་གི་གཞུགས་འགྲུང་། ། རྒྱ་དག་ཡིག་མགྲིན་རྒྱ། ། རྒྱ་གོ་སར་རྒྱལ་བའི་སྤྱང་། ། ལ་སོགས་ཐམས་

ཅད་པོ་བོད་མི་དམངས་ཀྱིས་ལོ་ངོ་སྟོང་ཕྱག་གི་ཡུན་དུ་བསྐྱུན་པའི་རིག་གནས་ཡིན་པས། ང་ཚོས་དེའི་ནང་
གི་ལེགས་ཉེས་བཟང་དན་གི་ཁྱད་པར་བྱེས་ཏེ་དང་སང་གི་སློབ་གསའི་བསྐྱབ་གཞིའི་ནང་དུ་འཇུག་དགོས།
བཅུད་ལེན་བཞུགས་ནས་སློབ་གསོ་དང་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་འཕེལ་ལམ་ཡངས་པོ་ཞིག་ཏུ་བསྐྱེད་དགོས་ལ། བོད་
ཀྱི་རིག་གནས་འཕེལ་འགོ་སྲུ་ལ་དར་ཡུན་ཀྱང་རིང་བ་དང་། ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་སློབ་གསུང་བཅས་ཀྱི་རབ་དང་རྒྱ་མཚོ་
ཡི་བང་དང་འགྲན།

བོད་ཀྱི་སློབ་གསའི་ཁྲིད་གཞིར་གདམས་པའི་ཤེས་རིག་ལས་ཀ་དེ་དགའ་ཁག་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བ་ཞིག་
ཡིན་པས། མི་སྣ་དང་རྒྱ་སྟོབས་གཉིས་ཀ་དེས་ཅན་ཞིག་ཆ་རྒྱན་མཁོ་ལ། དཀའ་ཁག་ཆེ་བར་གདོན་མི་ཟ་
མོད་ཀྱང་། དཀའ་ཁག་རི་འདྲ་ཆེ་ནའང་། ལས་ཀ་འདི་དེས་བར་བསྐྱབ་དགོས་པའི་བྱ་བ་ཞིག་རེད། ང་
ཚོས་བོད་རང་གི་བྱིས་པ་རྣམས་ལ་སློབ་རྒྱུ་རིག་གནས་ཁྲིད་ཀྱི་སློབ་གསུང་མ་དོར་སྤུང་བའི་རྣམས་པ་དེས་
བར་བསྐྱེད་དེ། ཚན་རིག་དང་རྗེས་དཔག་ཚད་མའི་སྟོབས་ཀྱིས་སློབ་རྒྱུ་རིག་གནས་ཁྲིད་ཀྱི་མད་བྱང་
ཉིང་བཅུད་གོང་ནས་གོང་དང་སྒྲ་ནས་སྒྲར་སྐྱེལ་དགོས་སོ།།

ག༽ བོད་ཀྱི་སློབ་མའི་འཚོ་གནས་ཁོར་ཡུག་དང་མཐུན་པའི་སློབ་གྲུའི་ཁོར་ཡུག་བསྐྱུན་དགོས།

བོད་ཀྱི་ལོ་ལོ་འགྲུབ་སློབ་གསོས་བོད་ཀྱི་རིག་གནས་ཁོར་ཡུག་དང་མཐུན་པའི་སློབ་གྲུའི་ཁོར་ཡུག་
འཇུགས་སྐྱུན་བཞུགས་དགོས། སློབ་གྲུའི་བསྐྱབ་གཞི་དང་བྱིས་པའི་འཚོ་གནས་ཁོར་ཡུག་བར་གྱི་འབྲེལ་བ་
དང་། བོད་ཀྱི་རིག་གནས་དང་མཐུན་པའི་སློབ་གྲུའི་ཁོར་ཡུག་ནི། བྱིས་པའི་འཚོ་གནས་གོ་བབ་རྒྱ་བསྐྱེད་
ཀྱི་ཚོས་ཉིད་དང་འཇུག་སེམས་སྐྱིག་གཞི་གོང་འཕེལ་གྱི་རྩ་བའི་ཚོས་ཉིད་ལ་བསྐྱུན་དགོས་ཚུལ་གོང་དུ་
བཤད་ཅིན་པ་ལྟར། ཁྲིད་གཞིས་བོད་རིག་གནས་རྒྱུན་འཛིན་དང་གདམ་ང་བྱེད་པ་དེ་མངོན་སྲོད་བསྐྱབ་
གཞིའི་ནང་མཚོན་སྤུང་བ་མ་ཟད། ལོག་གྱུར་ཏུ་སོང་བའི་བསྐྱབ་གཞིའི་རིག་གནས་ལའང་མཐུན་དགོས།

བོད་རིག་གནས་ཀྱི་མངེས་ཆ་དང་རྟོག་ཡུལ་སློབ་གསུང་བཅས་མང་བོའི་ནང་མཚོན་འདུག་པ་མ་ཟད།
བཟོ་བཀོད། འབག་བཟོ། རྟོག་ཁོར་ཡུག་གི་བཀོད་པ། ཁ་བརྟེན་ཁྲིད། ཁང་བའི་ནང་གི་ཅ་ལག་གི་སྐྱིག་
བཀོད། རྒྱན་སློལ། གཞན་ཡིག་ཐོག་ཏུ་མ་བཀོད་པའི་རྟོགས་མང་བོའི་མ་ལག་ཏུ་འང་འདྲེས་འདུག་བསྐྱབ་
གཞིའི་ནང་དོན་རྒྱུད་རྒྱུད་གི་སྟེང་ནས་བོད་ཀྱི་མངོན་སྲུང་རིག་གནས་མཚོན་པ་ཅམ་གྱིས་མི་འདྲང་བར་ད་

དུང་བདེན་བྱམས་མཛེས་གསུམ་དང་སྟོབས་ཡོད་དགུ་བཀོད་ནས་གོང་ལ་བསྐྱབ་པའི་བསམ་པའི་སྐོར་
ཀྱང་བསྐྱབ་གཞི་ཡོད་དོ་ཅོག་གི་ནང་དུ་བསྐྱས་ཏེ། སློབ་གསོ་ཡོངས་ཀྱི་སྐྱབས་སོ་སོར་བྱ་བ་ཏུ་འཇུག་
དགོས་པར་མ་ཟད། སློབ་གྲུའི་ཚོགས་ཁང་། དབྱུང་ཡིག་ཁང་། དཔེ་སྟོན་ཁང་བཅས་ནང་དུ་འདྲ་བོད་ཀྱི་ལོ་
རྒྱུས་དང་། ཚོམ་རིག་སྐྱུ་རྩལ། དུལ་སློལ་ལ་སོགས་པའི་ཐད་དང་འབྲེལ་བ་ཡོད་པའི་དབྱུང་གཞི་ཡོད་
དགོས། སློབ་ཁང་དང་། ཟ་ཁང་བཅས་ཀྱི་བཀོད་པ་དང་། རྩལ་སྦྱང་ར་བའི་བཟོ་བཀོད་ལ་སོགས་པའི་
བཀོད་པས་ཀྱང་བོད་རིག་གནས་ཀྱི་བྱུང་ཚེས་མངོན་པར་མཚོན་དགོས།

བསྐྱབ་གཞི་སྤྲིག་སྤངས་འདྲིའི་དམིགས་ཡུལ་ནི་བོད་རིག་གནས་ཀྱིས་སློབ་གྲུའི་ནང་ཟིན་པའི་རིན་
ཐང་ལུང་བརྗོད་བགྱིད་པ་ཞིག་མ་ཡིན་པར། སློབ་གྲུའི་ནང་དུ་བོད་རིག་གནས་ལ་གོ་གནས་ཤེས་ཅན་ཞིག་
ཡོད་དུ་འཇུག་ཐབས་དེ་ཡིན། བོད་ཀྱི་སློབ་མ་ཞིག་གི་ངོས་ནས་བཤའ་ན། རང་གི་མི་རིགས་ཀྱི་རིག་
གནས་བྱུང་ཚེས་ལྡན་པའི་སློབ་གྲུར་བསྐྱེབས་མ་ཐག་ཡིད་ལ་དགའ་སྟོབས་ཞིག་བསྐྱེད། དེ་ལས་ལྔ་ལྔ་ལ། མི་
གོམས། མི་འཕྲོད། ལྷང་བ་མི་སྤྱིད་པའི་ཚོར་བ་སྟེད། འདི་ལྟར་བགྱིས་ན། སློབ་མ་ཞིག་ལ་བཅི་འཛོག་མ་
བྱས་པ་ཅམ་མ་ཟད། མི་རིགས་དེར་བཅི་འཛོག་ཞུར་དུ་བགྱིས་མེད་པ་མཚོན། གལ་ཏེ་བཅི་འཛོག་བྱས་ན།
སློབ་མས་རང་གི་སློབ་གྲུར་གཅེས་སྤྲོས་ཤིང་བ་དང་། སློབ་གྲུའི་ཁོར་ཡུག་གི་སྦྱང་སྦྱོར་དང་། སྤྱི་ཇས་ལ་
ཤིང་བའི་བྱ་བ་ཇེ་བཟང་བདེ་ལྷག་གི་ལམ་དུ་ཆས་ཤེས།

སྐབས་འདི་དང་བསྐྱབ་ཏེ་གསལ་ཁ་འབྱེད་རྒྱ་ཞིག་ལ། སློབ་གྲུའི་བསྐྱབ་གཞི་གཏུན་འཇགས་དང་
འཇུགས་སྐྱབ་བགྱིད་པ་དེའང་། རང་གི་མི་རིགས་ཀྱི་རིག་གནས་དང་། འགྲོ་བ་མིའི་རིགས་ཀྱི་རིག་གནས།
འགྲོ་བ་མིའི་རིགས་སྤྱི་ལ་དབང་བའི་རིག་གནས་སུ་འགྱུར་བའི་རྩ་དོན་དང་བསྐྱབ་དགོས། ལོག་གྱུར་དང་
བཞེན་ཀྱི་བསྐྱབ་གཞི་འཇུགས་སྐྱབ་བྱ་བ་དེ་བོད་རིག་གནས་ཀྱི་ནང་དོན་གཅིག་སྤུར་གཅིགས་ཆེན་བྱེད་པ་
ནི་མ་ཡིན་པར། རྒྱལ་ཁབ་ནང་ལུལ་ཀྱི་མི་རིགས་གཞན་རྣམས་ཀྱི་རིག་གནས་ཉིང་བཅུད་དང་རྒྱའི་རིགས་
ཀྱི་རིག་གནས་ཉིང་བཅུད་ཀྱང་མཚོན་ཞིང་། འགྲོ་བ་མིའི་རིགས་ཁྱིམ་རྒྱུད་ཆེན་པོ་འདིའི་མཐུན་སྤྱིལ་དང་།
འོས་མཐུན་གོ་འགྲིག་གི་རིག་གནས་དབྱིད་རྒྱུད་བསྐྱས་ནས། སློབ་མ་རེ་རེ་འགྲོ་བ་མིའི་རིགས་ཀྱི་བྱ་བ་ཆ་

ཞིག་ཡིན་པ་དང་། འཛམ་གླིང་ལ་ཁ་སྤོགས་པའི་མི་རིགས་རང་བཟུང་དང་ལ་རྒྱ་གསོ་སྦྱོང་བྱེད་རྒྱ་དེ་
བསྐྱབ་གཞི་འཆར་བཀོད་ཀྱི་མཚུབ་སྟོན་བསམ་སྒོར་འཛིན་དགོས་སོ།།

ངེ བསྐྱབ་གཞིས་སློབ་མར་རམ་འདེགས་བགྱིས་ཏེ། ཡང་དག་པའི་རིག་གནས་ཀྱི་རིན་ཐང་ལྷ་ཚུལ་
ཆགས་པ་དང་། སློབ་མའི་བདག་འཛིན་འདུ་ཤེས་བསྐྱེད་དགོས།

སློབ་ལཱའི་ཁྲིད་གཞིས་བོད་ཀྱི་སློབ་མར་རིག་གནས་བསྐྱབ་པ་དང་། འགྲོ་བ་མིའི་རིགས་ཀྱི་རིག་
གནས་དང་འགྲོ་བ་མིའི་རིགས་སྤྱི་ལ་དབང་བའི་རིག་གནས་བསྐྱབ་པ་རྒྱང་རྒྱང་ཙམ་མ་ཡིན་པར། སློབ་
མའི་དངོས་མཐུན་རིན་ཐང་དཔུང་འཛོག་གི་འདུ་ཤེས་གསོ་སྦྱོང་ཐང་ལ་མཉམ་འཛོག་དོ་སྣང་བྱེད་དགོས།
རིག་གནས་གང་དང་གང་འདྲ་ཞིག་ཡིན་ཀྱང་བཟང་ངན་གཉིས་ཀའི་ཆ་དང་ལྡན་ལ། རིག་གནས་ཀྱི་གྲུབ་
ཆ་སྤྱི་ཚོགས་སྤོགས་མི་འདྲ་བའི་འབེལ་ལམ་བརྒྱུད་ནས་སློབ་ལཱ་བསྐྱེད་པའི་ལམ་དུ་བསྐྱོད་དགོས། ངང་ངམ་ཤུགས་ཀྱིས་
སློབ་མར་ཤུགས་རྒྱུན་ཐེབས་པར་འགྱུར།

གལ་ཏེ། སློབ་མ་རྣམས་ལ་ཡང་དག་པའི་ཤུན་འབྲེད་རུས་པ་མེད་ན། ངན་སྤོགས་རིག་གནས་ཀྱི་
ཤུགས་རྒྱུན་ཐེབས་སྲིད། དེའི་ཕྱིར། སློབ་ལཱའི་ཁྲིད་གཞིས་དེས་བར་སློབ་མའི་རྒྱུད་ལ་ཡང་དག་པའི་རིག་
གནས་ཀྱི་རིན་ཐང་ལྷ་ཚུལ་འཛོག་པའི་འགན་གལ་ཆེན་ཞིག་ཏུ་ཅིས་ནས་བསྐྱབ་གཞི་འཆར་བཀོད་དང་
དེའི་ནང་དོན་འཚུགས་སྐྱུན་ཐང་མཆོན་དགོས། བོད་ཀྱི་རིག་གནས་ཁོང་ཀྱི་གུ་དོག་ལྷ་བ་དང་། མགོ་བརྒྱམ་
རྒྱུ་བརྒྱུ་ཀྱི་རིག་གནས་འདུ་ཤེས་ཀྱིས་སློབ་མ་རྣམས་ལ་འང་དེ་དང་དེ་འདྲའི་ཁྱད་ཚོས་ཤིག་བཟོ་རྒྱ་སྲིད།

རིག་གནས་ཁོང་ཀྱི་བརྟན་འཇགས་ལེ་སྤྲེལ་བྱེད་པ་དང་འཕོ་འགྱུར་བྱུང་བར་མི་དགའ་བའི་ཁྱད་
ཚོས་དེས་སློབ་མའི་ཡར་བསྐྱེད་ཀྱི་བསམ་པར་གཞོན་ཤུན་ཐེབས་དེས་ལེད། གལ་ཏེ་ང་ཚོས་དམིགས་
འབྲེན་ཡོད་པའི་ལམ་ཞིག་ཏུ་ཁྲིད་པ་དང་། ཤུན་འབྲེད་ཀྱི་སྤོགས་སུ་དགྱིས་ན། བརྟན་འཇགས་འགྱུར་མེད་
ཀྱི་རིག་གནས་ཁྱད་ཚོས་དར་ཤུན་ཆེར་བྱིན་ནས། སློབ་མའི་བསམ་པ་དང་། མིའི་བར་ཀྱི་འབྲེལ་བ་དང་།
བག་ཡོད་ཀྱི་བསམ་སྦྱོང་བཅས་ལ་ཤུགས་རྒྱུན་ཐེབས་དེས་པ་དང་། དེ་དང་དེ་ལྟར་དུ། སློབ་མ་རྣམས་ཀྱང་
གུ་དོག་ནང་བརྒྱམ་ཀྱི་སྲོལ་རྒྱུན་འདུ་ཤེས་དོར་ནས་རང་ཤུགས་ཀྱིས་རིག་གནས་འཚུགས་སྐྱུན་བྱེད་པོར་
འགྱུར་དེས།

རིག་གནས་ཀྱི་རིམ་ཐང་དབྱུང་འདོག་གི་ཐང་ལ་གསོ་སྐྱོང་བྱ་བ་དེ་མི་རིགས་རང་གི་རིག་གནས་
དབྱུང་འདོག་ཅམ་ལ་དམིགས་པ་ཅམ་མ་ཡིན་པར། འགོ་བ་མིའི་རིགས་ཀྱི་ཐུན་མོང་རིག་གནས་དབྱུང་
འདོག་དང་ལུ་བ་སྤིང་རིག་གནས་ཁོང་གི་སྤྲིགས་མ་ཤུན་འབྱེད་ཐུབ་པའི་ལུ་ས་པ་གསོ་སྐྱོང་ཡུང་འདུ་དགོས།
འགོ་བ་མིའི་རིགས་ཀྱི་རིག་གནས་ཁོང་རྒྱའི་རིག་གནས་སློབ་ས་ཆེན་ཡིན་པས། དེ་འདྲའི་རིག་གནས་ཁོང་
ཀྱི་རྩ་སྤྲིགས་ཡུང་མི་རིགས་གཞན་གྱི་སར་བསྐྱེབས་པས། བོད་ཀྱི་སློབ་གསོའི་ཁོང་མངོན་གསལ་དུ་ཤུན་
ཐེབས་འདུག། ཁོང་ཁྲེང་ལ་ལ་དང་བོད་རྒྱ་ས་མཚམས་སུ་གནས་པའི་བོད་ཀྱི་བྱིས་པར་སྤར་ཡོད་ཀྱི་སློབ་
བཟང་སྟེ། མི་ཞིག་གི་བྱ་བ་ཐུན་མོང་གིས་བསྐྱེད་པ་དང་། ཐུན་མོང་གི་བྱ་བ་མི་རེ་རེས་འབད་བཅོལ་གྱིས་
བསྐྱེད། ཞེས་པའི་བསམ་སློབ་བཟང་བོར་སྣང་བཅུག་ནས། སྤྱི་སེམས་མེད་པར་དཔོན་ས་ཅམ་ལ་བསྐྱེད་
པའི་སྤྲིགས་སུ་འཁོར་ཡོད། འདུ་ཤེས་ངན་པ་འདི་བོད་ལ་མཚོན་ན་གཞོན་པ་ཤིན་ཏུ་ཆེ། བོད་ཀྱི་རིག་
གནས་ལོང་འཕེལ་དང་བོད་ཀྱི་སྤྱི་ཚོགས་ལོང་འཕེལ་ལའང་གཞོན་ཆེབས་ཤིན་ཏུ་ཆེ།

བཅོས་སྤྱར་སློབ་འབྱེད་གཏོང་ཐབ་དུ་ཕེན་པ་དང་སྣན་དུ། ལུ་བ་སྤིང་པའི་རིག་གནས་ཁོང་གི་རྩ་
སྤྲིགས་འགའ་རེ་བོད་ཡུལ་དུ་བསྐྱེབས། བོད་ཡུལ་ཡོངས་ན་དཔེ་མཛོད་ཁང་ཉུང་མཐར་ཟད་ཡུང་། ལྷ་ལྷ་
okཅེད་ཁང་ག་ས་གང་དུའང་མཚོང་རྒྱ་ཡོད། དཔེ་ཚོང་ཁང་གི་མང་ཉུང་གིས་ཤོ་ཅེད་ཁང་གི་འགན་ལ་ཡེ་
ནས་མི་དོ་བ་དང་། འཆམ་སློབ་བརྟན་པའ་གང་ས་གང་དུ་སློབ་པ་དང་། ས་ཆ་ལ་ལའི་རབ་བྱུང་བ་འགའ་
ཡང་དེ་འདྲའི་བརྟན་པའ་གྱིས་སེམས་བཀུག་སྟེ་བཏུ་འགོ།

ང་ཚོས་གལ་ཏེ་སློབ་མའི་དགག་སྐྱབ་ཀྱི་ལུ་ས་པ་ཡང་དག་འདུ་ཤེས་ཤིག་ཏུ་གསོ་སྐྱོང་མ་བགྱིས་ན།
བོད་རིག་གནས་ཀྱི་མཛད་བྱུང་ཉིང་བཅུད་ལོང་དུ་སྤྲེལ་བ་དང་། བོད་རིག་གནས་ཀྱི་ལོང་འཕེལ་ལ་སྐྱེལ་མ་
དང་། བོད་ཀྱི་སྤྱི་ཚོགས་ལོང་འཕེལ་བཅས་གཏོང་མི་ཐུབ་པ་མ་ཟད། འགོ་བ་མིའི་རིགས་ཀྱི་རིག་གནས་
འཇུགས་སྐྱོན་ལུ་ས་པའང་ཡལ་འགོ། གནད་འདི་བོད་ཀྱི་ཐར་ལམ་དང་རང་གི་མི་རིགས་གི་འབྱུང་འགྱུར་ལ་
ཐུག་ཡོད། བསྐྱེད་གཞིའི་འཇུགས་སྐྱོན་ནང་གནད་འདིར་རེས་པར་གཟབ་གཟབ་བགྱི་དགོས་ལ། རང་དོན་
གཅིག་ལུར་གཟབ་པ་ནི་མ་ཡིན་པར། དམིགས་ཡུལ་ཡོད་པའི་ཁར་ཅ་འཇུགས་ཀྱི་རང་ནས་གནད་འདི་
ཆེད་དུ་གོང་བ་དང་། ཁ་བརྒྱ་བར་རེས་ཀྱི་བྱ་བ་སྤྲེལ་དགོས། སྤྱི་ཚོགས་ཁོང་གི་རྩ་སྤྲིགས་སྟེ་བྱའི་རིག་

གནས་ཀྱི་ཆ་སྒྲ་ཚོགས་པའི་ཤན་དེ་རང་ལྷགས་སུ་བེབས་ལ། མིའི་རིན་ཐང་གི་ལྷ་ཚུལ་གསོ་སྦྱོང་གྲང་རང་
དབང་ཡོད་པར་གྱུར་པས། ངན་ཤན་འགྲོག་སོབས་དེ་ནི་ཡང་དག་འཕེལ་རྒྱས་ལ་མཁོ་བའི་སོབས་ཡིན།
དེར་མ་ཟད་རིག་གནས་གོང་འཕེལ་ལམ་དུ་ཆས་པའི་སོབས་ཤིག་གྲང་རེད།

སློབ་མའི་བདག་འཛིན་འདུ་ཤེས་བསྐྱེད་པར་བྱེད་པའི་བྱ་བ་དེ་རིག་གནས་ཁོར་ལུག་བཟང་ཤོས་
ཀྱི་ཆ་རྒྱུན་ལོག་མངོན་གྲུབ་བྱུང་བ་དང་། སློབ་མའི་རྒྱུན་ལ་འགྲོ་བ་མིའི་རིགས་ཀྱི་ཐུན་མོང་འདུ་ཤེས་དང་
བོད་མི་ཞིག་ཡིན་པའི་གཞི་བཟུང་གི་ཚོར་སྣང་ཞིག་གྲུབ་ཆེ། ད་གཟོད་བདག་འཛིན་གྱི་འདུ་ཤེས་ཆགས་
ཐུབ། འདུ་ཤེས་གོང་འཕེལ་དུ་འགྲོ་བར་མང་གཞི་གསུམ་མཆིས་ཏེ། གཅིག་རང་དང་བདག་གཅིག་གི་དོར་
རོགས་ནས། ང་ཞེས་བ་སུ་ཡིན་བ་དོས་འཛིན་ཡོད་པ་དང་། ཁོ་བོས་ཅིའི་ཕྱིར་དུ་འདི་ལྟར་བྱེད་པའང་དོས་
འཛིན་ཡོད་དགོས།

གཉིས། རང་དང་བདག་གཅིག་གི་དོར་རྟོགས་པའི་མང་གཞིའི་སྤྲོད་མི་རིགས་གཅིག་གྱུར་གི་རང་
བཞིན་འཇུགས་དགོས། སློབ་མའི་རྒྱུན་ལ་རང་གི་མི་རིགས་ཀྱི་རིག་གནས་ངོ་འཚོད་པ་དང་དབྱེད་འཛོག་
བྱེད་པ་སྟེ། སྐད་རིགས། གོམས་སྟོལ། དད་པ་སོགས་འདུ། གསུམ། རང་གི་མི་རིགས་གཅིག་གྱུར་ཏུ་
རྟོགས་པའི་མང་གཞིའི་སྤྲོད་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་དོན་སྲི་གཅིག་གྱུར་དུ་དོས་འཛིན་དགོས། སློབ་མས་བདག་ཅེས་
བར་གོ་བ་ལེན་དགོས་པ་དང་།¹⁹ རང་གི་མི་རིགས་ཞེས་བ་འདིར་གོ་བ་ཡོད་པ་མ་ཟད། ད་དུང་མི་རིགས་
གཞན་བ་སོ་སོར་གོ་བ་ཡོད་དགོས། ཁོ་རྣམས་ཀྱིས་ཅིའི་ཕྱིར་དུ་དེ་ལྟར་བྱེད། ཅེས་བར་གོ་བ་དགོས། རྒྱ་
མང་བོར་གོ་བ་ཡོད་ཆེ་ད་གཟོད་མང་གཞི་དེའི་སྤྲོད་ནས་ཡང་དག་པའི་རིག་གནས་ཀྱི་རིན་ཐང་འཛིན་ཚུལ་
ཆགས་ཏེ། རིག་གནས་སྒྲ་ཚོགས་པའི་སྣང་ཚུལ་ལ་དབྱེད་པ་གཏོང་ཐུབ་ལ། མི་རིགས་ཀྱི་གོམས་སོལ་སྒྲ་
ཚོགས་དང་། ལུལ་ལུགས། སྐད་རིགས། ཚོས་ལུགས་དད་པ་བཅས་གྲང་ཁོག་རྒྱར་ཤོང་ཐུབ།

ཚུལ་དེའི་སྤྲོད་ནས་རང་གི་མི་རིགས་ཀྱི་རིག་གནས་འཇུགས་སྦྱོར་དང་མི་རིགས་གཞན་གྱི་རིག་
གནས་འབྲེལ་ལམ་ཡག་ཤོ་བསྐྱེད་ཐུབ། སློབ་བྱའི་བསྐྱེད་པའི་གོང་གི་མང་གཞི་གསུམ་ག་གཞི་བྱས་ཏེ་

19 རྒྱ་མེད་ཀང་། རྒྱ་མེད་རིགས་གནས་སྒྲ་ཚོགས་ཀྱི་བསྐྱེད་པའི་བཞེད་སྐྱོབ་དང་འབྲེལ་བའི་ཆ་ཚོགས་སྒྲི་
བཤད། རྒྱ་མེད་རིགས་སློབ་གསོ་ཞིབ་འཇུག་ 1984 ལོ།

འགྲོད་དགོས། དམིགས་ཡོད་རིམ་ལྡན་གྱི་རང་ནས་སློབ་མའི་སྤྲོད་བྱུང་པའི་གནད་དོན་ཐག་གིས་བཅད་དེ།
སློབ་མའི་རྒྱུད་ལ། ཁོ་བོ་ནི་སྤྱི་ཡིན་པ་དང་། བོད་ཅེས་ཕྱིར་དུ་བོད་ཡིན་པ་དང་། བོད་ཀྱིས་འགོ་བ་མའི་
རིགས་ཁྲོད་བཟུང་བའི་གོ་གནས་དང་རྒྱ་ནག་གི་འགྲུར་བ་རྣམས་བཞི་མངོན་གྱུར་ལ་ཞབས་འདེགས་རི་ལྟར་
ལྷ་རྒྱ་བཅས་ཀྱི་བྱི་བར་ལན་ཡང་དག་པ་ཞིག་འདེབས་སུ་བ་དགོས།

**ཅ། ཁྲིད་གཞིས་བོད་ཀྱི་སྤྱི་ཚོགས་ལོང་འཕེལ་ལ་ཞབས་འདེགས་ལྷ་དགོས་པ་དང་། སློབ་
མའི་ལས་ལྷགས་འདུ་ཤེས་བསྐྱེད་དགོས།**

བོད་ཀྱི་འོས་འགན་སློབ་གསོ་སྤེལ་ཡུལ་ལོང་ཁྲུལ་གཅིག་ལྷན་ཅིག་ཀྱི་དེ་ལས་གཙོ་གལ་ཆེ་སའི་རྒྱ་
ཆེ་བའི་རོང་འབོག་གི་ས་ཆ་ཡིན། གལ་ཏེ། རོང་འབོག་གི་ཐོན་སྐྱེད་རྣམས་ལྷགས་ལོང་འཕེལ་དུ་མ་བཏང་ཆོ།
བོད་ཀྱི་སྤྱི་ཚོགས་ལོང་འཕེལ་དུ་གཏོང་དགོས་ཞེས་པ་སྤོང་གཏམ་འབའ་ཞིག་ཏུ་ཟད། ང་ཚོ་དུས་རྒྱུན་དུ་ཁ་
གདང་ཅིང་སློང་མཁན་བཞིས་ཏེ། རྒྱ་ནག་ལ་སློར་མོ་དང་མི་སྣ་གཉིས་ཀ་སློང་ནས་མི་འདུག་པར། ང་ཚོས་
ངེས་པར་རང་རང་གི་སློབ་སྦྱོང་ལ་ཡིད་ཆེས་བཅངས་ནས་རང་གི་འཇུགས་སྐྱེད་ཀྱི་སློབ་སྦྱོང་དང་
རྣམས་པ་བསྐྱེད་དགོས།

རོང་འབོག་ས་ཁུལ་ནི་བོད་འཇུགས་སྐྱེད་ཀྱི་གནད་འགག་ཡིན་པས། སློབ་གསོའི་གནད་འགག་ཏུ་
རང་ལྷགས་སྤྱི་བབས། དེ་དང་ལྟན་དུ། སློབ་གསོ་སྤེལ་དཀའ་བའི་ཁག་སའང་རེད། ས་ཁུལ་གྱི་སློབ་གསོ་
ཡུན་རིང་བར་དུ་ལོང་འཕེལ་རྒྱ་སྐྱེད་དུ་འགོ་མི་སྤུང་བའི་རྒྱ་མཚན་ལོང་གི་དབྱུང་པ་ལུད། ད་དུང་དེའི་ཐོན་
ལས་སྤྱི་གཞིའི་ཐད་ཀྱི་རྒྱ་མཚན་ཡང་འདུས། ལས་སྤྱི་བའི་རོང་འབོག་གི་ངལ་རྩེས་ཀྱིས་དང་རབས་ཚན་
རིག་ལག་རྩལ་ཤེས་བྱར་རེ་བ་མཐོན་སོ་མི་འཛིན། དེ་བས། སློབ་གྲུའི་ཁྲིད་གཞིས་བོད་ཀྱི་ཐོན་ལས་སྤྱི་ག་
གཞི་རིམ་ལྷགས་སྤྱི་གཏོང་བར་ཕན་དགོས་ལ། སློབ་མའི་རྒྱུད་ཀྱི་རག་འཛིན་འདུ་ཤེས་བསྐྱེད་བཞེད་བཞིས་
ནས་རང་རང་གི་ས་ཆའི་ཐོན་ལས་སྤྱི་གཞིའི་འཕེལ་འགྲུར་དང་མཐུན་པའི་ངེས་མཁོའི་ཐོན་སྐྱེད་ཤེས་བྱ་
ཏོགས་སྤྱི་འཇུག་དགོས། མིག་སྲུང་། རྒྱལ་ཁབ་ཀྱིས་བོད་ཀྱི་ས་གནས་སོ་སོའི་གནས་བབ་དངོས་དང་སྤྱི་
ནས་སྤྱི་ཚོགས་ལོང་འཕེལ་ཐད་ལ་རྒྱུད་རྒྱུས་ཀྱི་འཆར་གཞི་འཕེན་པ་དང་། ཐོན་སྐྱེད་རྣམས་ལྷགས་ཀྱི་སྤྱི་ག་

གཞི་ལའང་སོན་དཔག་བགྱིས་ཡོད་དེ། དཀར་མཛེས་བོད་རང་སྐྱོད་ཁུལ་གྱི་གོང་འཕེལ་ཞིབ་འཇུག་ལ་
 བརྟག་ན། རོང་འབྲོག་ས་ཁུལ་གྱི་ངལ་རྩོལ་རྒྱུ་ལུགས་ཀྱི་སྐྱིག་གཞིའི་འཕོ་འགྱུར་གནས་བབ་ནི།²⁰
 རྒྱུ་ལུགས་སྐྱོད་དཔག་གི་ངལ་རྩོལ་རྒྱུ་ལུགས་སྐྱོད་དཔག་དེ།

ཐོན་ལས་ཀྱི་རིགས་སྐྱིག་གཞི་ སྐྱུར་གངས་དུས།	ཐོན་ལས་རིགས་དང་ གོ།	ཐོན་ལས་རིགས་གཉིས་ པ།	ཐོན་ལས་རིགས་གསུམ་ པ།
༡༩༧༥ལོ་ནས་༡༩༧༥ལོ་བར།	༤༥.༤༥	༩	༩
༡༩༩༥ལོ་	༡༡.༤	༥.༩	༤.༩

ཐོན་ལས་སྐྱིག་གཞིའི་འཕོ་འགྱུར་གྱིས་སློབ་གྲུའི་ཁྲིད་གཞིར་རེ་བ་གསར་བ་བཏོན། འདི་ནི། ལས་
 རིགས་ཀྱི་སྐྱུ་གསར་སྐྱིག་རང་བཞིན་གོ་ངལ་རྩོལ་རྒྱུ་ལུགས་ཀྱི་འཕོ་འགྱུར་ཞིག་རེད། དེས་ཞིང་འདེབས་
 མཁལ་དང་ལུགས་སྐྱོད་མཁལ་སོར་གོ་ངལ་རྩོལ་བ་པལ་ཆེ་བ་རང་གི་སྐྱུ་ལོད་ཀྱི་ལས་ཀ་དང་ཁ་བལ་ཉེ།
 ལས་རིགས་གསར་བར་ལུགས་པས། རང་ཁ་རང་གསོའི་གཉོམ་ཚུར་གི་རོང་འབྲོག་གི་ཐོན་ལས་དང་ཚོང་
 ལས་ཐོན་སྐྱེད་ཀྱི་ཕྱོགས་སུ་འཁོར་བ་མ་ཟད། སློལ་སྐྱོད་གི་ལག་བཟོ་ཐོན་སྐྱེད་དེ་དང་རབས་ཅན་གྱི་ལག་
 ཐབས་སུ་བསྐྱུར། ཚུལ་འདིས་ཞིང་སྟེ་ནང་གི་ངལ་རྩོལ་བར་རིག་གནས་ལག་རྩལ་ལ་ལག་རྩལ་གསར་བ་
 དང་། བཟོ་རྩལ་གསར་བ་ཤེས་དགོས་པའི་རེ་བ་བཏོན། འགན་ཁུར་འདི་ས་ཆ་ཉུང་ཤས་ཀྱི་ལག་རྩལ་སློབ་
 གས་འགྲུབ་མི་ལྷན། སློབ་གསོའི་ཁྲིད་གཞིས་ཚུལ་འདིར་བསོན་དཀའ་བའི་འགན་ཁུར་ཡོད་པས་དེས་པར་
 ཏུ་འགྱུར་འགྱུར་ངལ་རྩོལ་བའི་ཤེས་བྱར་སྐྱོད་དཔག་གྱེད་དགོས་པ་མ་ཟད། ཐོན་དཔག་བགྱིས་ཐོན་པའི་
 འབྲས་བུ་དེའང་བསྐྱབ་གཞིའི་ནང་ཏུ་འཇུག་དགོས།

དེར་རབས་ཐོན་སྐྱེད་ཀྱིས་ཚོང་ལས་དཔལ་འབྱོར་གོང་འཕེལ་རང་ལུགས་སུ་གཏོང་ལ། བརྟག་
 འཇུགས་ཀྱི་གནས་བབ་དེ་དང་སང་རིམ་གྱིས་འཕོ་འགྱུར་གི་རྣམ་འགྱུར་སོན་བཞིན་མཆིས། འཛིག་ཉེན་

༡༤༽ དཔྱད་གཞི། རྒྱུ་ལུགས་སྐྱོད་དཔག་རང་སྐྱོད་ཁུལ་གྱི་གོང་འཕེལ་ཞིབ་འཇུག་༽ སི་ཁོན་མི་རིགས་དཔེ་སྐྱུན་ཁང་། ༡༩༩༠ལོའི་ཟླ་༥པར་
 དཔར།

འདིར་འཚོ་དགོས་ན་ངེས་པར་འགན་ཚུན་བགྱི་དགོས་ལ། འགན་ཚུན་ལས་རྒྱལ་དགོས་ན། རྒྱ་ཆེ་བའི་
ཡོན་ཏན་ངེས་པར་མཁོ། མིག་རྒྱལ་བ་སྐྱེད་དགོས་པ་དང་། ཚོང་ལས་དོན་གཉེར་དོ་དམ་གི་རྒྱས་རྩལ་ཀྱང་
དགོས། བབ་ཆགས་ཀྱི་མི་ཚོས་དང་རང་གི་ས་ཆའི་རྗེས་ལུས་ཀྱི་རྣམ་པ་སྐྱུར་བའི་བེལ་སེམས་དེ་བས་
ཡོད་དགོས། འདི་དག་ཐམས་ཅད་ལ་ལས་ལྷགས་འདུ་ཤེས་སྡོན་ཏུ་བསྐྱེད་ན་འཕུས།

སློབ་མའི་ཆབ་སྲིད་འདུ་ཤེས་གསོ་སྦྱོང་བྱེད་དགོས་ལ། བྲིད་གཞིས་བོད་ཀྱི་ཆབ་སྲིད་འགྲོ་ལུགས་
དང་མི་རྣམས་ཆབ་སྲིད་འདུ་ཤེས་བར་ཁ་བལ་འདུག་པའི་གནད་དོན་ཀྱང་ཐག་ཚད་དགོས། སྤྱི་ཚོགས་
གནད་དོན་སློབ་མར་བཏོན་ནས་གོས་སྐྱར་བྱེད་དུ་འཇུག་དགོས་ལ། ཡང་དག་པའི་རིན་ཐང་ཁྲེར་སྤྲོགས་
ཀྱི་འོག་འབས་བུ་ཐོབ་པ་དང་། བསྐྱབ་གཞིའི་ནང་དོན་དུ་བོད་ཀྱི་སྤྱི་ཚོགས་གནད་དོན་སྤེལ་ཐུབ་པའི་རིན་
ཐང་འདྲིན་ཚུལ་འཇུགས་སྐྱུན་དང་དེའི་ཐབས་ལམ་སྤྱི་བའི་ཤེས་བྱའང་འདུ་དགོས།

དམིགས་བཏང་ཡོད་པའི་རང་ནས་ཆབ་སྲིད་ལྟ་ཚུལ་ཁོད་ཀྱི་རན་སྤིགས་ཀྱི་འབྲུང་ཅ་གཙོད་དགོས།
དེ་ཚོད་ན་སྤྱི་ཚོགས་རིང་ལུགས་ཀྱི་ཆབ་སྲིད་ལམ་ལུགས་དང་འབྲུར་བའི་ཆབ་སྲིད་འདུ་ཤེས་དང་ལྟ་ཚུལ་
ལུབ་སྟེ། རང་གི་སྤྱི་ཚོགས་ནང་ལོག་ན་མཆིས་པའི་གོང་འཕེལ་བཀག་རྒྱ་དང་དེ་འབྲེལ་བསམ་སློབ་སྤྱང་
ཚུལ་དེར་ཡང་དག་པའི་དབྱུང་འཛོག་གཏོང་དགོས། འཚོ་བ་དངོས་ཀྱི་གནས་བབ་ནང་། སྤྱི་ཚོགས་ད་ཡོད་
ཀྱི་ཆ་རྒྱུན་ལ་བཏེན་རྗེས་དཔག་ཚད་མའི་སྡོད་སྤངས་གཏན་ལ་པབ་སྟེ། སྡོད་པའི་མཐའ་མཇུག་གི་འབྲས་
བུར་སྡོན་དཔག་བགྱིད་པ་དང་། ཐག་གཙོད་ཡང་དག་པ་ཞིག་བགྱིས་མཐར་རང་གི་སྡོད་པར་མཇུག་སོན་
བགྱི་དགོས། སློབ་མའི་ལས་ལྷགས་འདུ་ཤེས་དེ་ཡང་མི་རིགས་ས་གནས་རང་སྦྱོང་གི་རྒྱས་པའི་སོན་
འགྲོའི་ཆ་རྒྱུན་རེད།

འགྲོ་བ་མིའི་རིགས་སྤྱི་མང་གཅིག་གྱུར་གི་སྤྲིག་གཞིའི་ཁྲུང་ཚོས་བསྐྱབ་གཞི་ཐམས་ཅད་དུ་འཐེམ་དགོས།

གནད་དོན་འདི་གོང་ནས་དབྱུང་ཐེན་ནའང་། སྐབས་འདིར་དབྱུང་བ་གཏོང་རྗེ་ཐབ་ཏུ་གཏོང་བའི་
དགོས་པ་མཆིས། ང་ཚོས་མི་རིགས་ཀྱི་རིག་གནས་ལ་བརྟེན་འཛོག་དང་རྒྱུན་འདྲིན་སོར་སྐྱད་ཡིག་ཁྲིད་དེབ་
དང་ལོ་རྒྱུས་ཁྲིད་དེབ་ཅམ་ལ་བརྟེན་བའམ། ཡང་ན། ལོག་གྱུར་བའི་རང་བཞིན་གི་བསྐྱབ་གཞིའི་ཁོར་ལུག་
འཆར་བཀོད་འཐེན་པ་མ་ཡིན་པར། མི་རིགས་ཀྱི་རིག་གནས་ཤེས་བྱ་ཚན་རིག་གི་ཁག་སོ་སོར་འཐེམ་དུ་

འཇུག་དགོས། གྱིས་པའི་འཇུག་ཤེས་གོང་འཕེལ་ཁྲིད་དོན་སྤྱིང་ལྷན་པའི་མངོན་གྱུར་དབྱུང་གཞིའི་གལ་
ཆའི་རང་བཞིན་དབྱུང་བེན་ལ། དེ་ནི་གྱིས་པ་རྣམས་ཤེས་བྱ་གསར་བ་ཐོབ་བྱེད་ཀྱི་འཇུག་དོགས་སུ་སྤང་།
སྐབས་འདིར་བསྐྱར་དུ་བརྗོད་སྒྲོམ་ཀྱི་དགོས་པ་མེད་པས་བཞག།

བསྐྱབ་གཞི་དང་འབྲེལ་བའི་མི་རིགས་ཀྱི་རིག་གནས་དེ་འོས་འགན་སྲོལ་གསའི་འཆར་གཞི་ཡི་འགོ་
མཇུག་བར་གསུམ་དུ་སྐྱེལ་དགོས། དེ་ལྟར་བྱེད་པའི་རྒྱ་མཚན་ནི། བོད་རིག་གནས་ཀྱི་ནང་དོན་དཀའ་
ཆོགས་ཅི་ཡང་མེད་པར་བསྐྱབ་གཞིའི་ནང་མཚོན་སྟུག་པ་དང་། བོད་རིག་གནས་ཁྲིད་ཀྱི་ནང་དོན་མང་ཆེ་
བ་སྲོལ་འབྲིང་དང་སྲོལ་གྲུ་ཆོན་མའི་ཁྲིད་དེབ་དུ་འཇུག་ཆོག་ཆོག་པ་སྟེ། དཔེར་ན། སྟན་གཞུང་། སྟན་ཆོག་
རིག་པ། ཚད་མ་རིག་པ་སོགས་ལྟ་བུ། བསྐྱབ་གཞི་བྱེད་པས་བོད་མི་རིགས་ཀྱི་འཆོ་བའི་གོམས་སོལ་
དང་། རིག་གནས་ཀྱི་ཉིང་རྒྱང་དང་སྤྱི་ཆོགས་ཀྱི་གནད་དོན་ཡོངས་རྫོགས་འགྲུབ་དཀའ་ཉེད་དང་། སྲོལ་མར་
རིན་ཐང་བྱེད་སྟོགས་ཀྱི་འགལ་བར་སྟུག་ཆེ་རམ་འདེགས་ཡང་དག་པའི་གདམ་ང་ཞིག་བྱེད་དགོས།

གནད་འདི་དག་སེལ་དགོས་ན་རེས་པར་དུ་སྤྱི་ཆོགས་ཆོན་རིག་དང་། རང་བྱུང་ཆོན་རིག་དང་སྤྱི་
ཚུལ། མཚན་ཉིད་རིག་པ། ཚུམ་རིག་སོགས་རིག་ཆོན་སྤྱི་ཆོགས་ཀྱི་ཤེས་བྱ་དང་ཡོན་ཏན་དགོས། སྲོལ་
མའི་ཡང་དག་བསམ་སྒྲིའི་འཁོར་སྟོགས་ཀྱང་ཆོན་རིག་གི་རིག་ཆོན་སྤྱི་ཆོགས་ཀྱི་དོན་སྤྱི་དང་། རེས་སོལ་
དང་། ལྷ་ཚུལ་བཅས་སྟན་མོང་གི་བྱས་པ་ཐེབས་ནས་བྱུག་པ་རེད།

ཡིན་ནའང་། རྟོག་འཛིང་ཆེ་བའི་ལོ་རྒྱུས་གནད་དོན་དང་མི་རིགས་ཀྱི་གནད་དོན་ལ་སྟོགས་སྒྲུ་
གཅིག་གམ་རིག་ཆོན་ཞིག་གི་ཤེས་བྱ་འཕམ་ལྷ་ཚུལ་བརྒྱུད་ནས་དབྱེ་ཞིབ་བགྱིས་ན། ལོག་འགྲུབ་དང་འཕྲོག་
བརྗོད་ཀྱི་གནས་བབ་འབྱུང་སྲིད་པ་དང་། དེ་ནས་གཅིག་བརྒྱུད་གཅིག་འོར་གི་དཀའ་ཁག་འབྱུང་རེས།
དཀའ་ཁག་འདི་རིགས་ལ་གཞུར་སྟུག་པའི་ཐབས་འབའ་ཞིག་ནི། ཆོན་རིག་གི་ཡན་ལག་ཤེས་བྱ་མང་བོའི་
ལྷ་བ་མི་རིགས་ཀྱི་རིག་གནས་རྒྱན་འཛིན་དང་། ལོ་རྒྱུས་དང་སྤྱི་ཆོགས་ཀྱི་གནད་དོན་སྐྱེལ་ཐབས་ཀྱི་
འགྲུབ་རྒྱུ་དགོས།²¹ དེར་མ་ཟད་བོད་རིག་གནས་ཀྱི་དཔལ་ངར་དང་འགོ་བ་མའི་རིགས་ཀྱི་དཔལ་ངར་དེ་

30 ་ ལྷན་མེད་ཀར་། རྒྱ་རིའི་རིགས་གནས་སྤྱི་ཆོགས་ཀྱི་བསྐྱབ་གཞི་བཞེད་སྤྱི་དང་འབྲེལ་བའི་ཆོན་རིག་སྤྱི་
བཞག། ་ མི་རིགས་སྲོལ་གསའི་ཞིབ་འཇུག་ ༡༩༩༥ ལོ།

བསྐྱབ་གཞི་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ནང་དུ་འཇུག་དགོས། འདི་ལྟར་བགྱིས་ན་ད་གཟོད་སློབ་མས་ཕྱོགས་འཛོམས་
ཤིང་མ་ལག་ཚང་བའི་བསྐྱབ་གཞིའི་ནང་དོན་སྤངས་ལུས་པ་རེད།

**ཆ། འོས་འགན་སློབ་གསོའི་རྒྱ་ལམ་བསལ་ཞིང་བོད་ཡིག་གཞི་ཅ་བགྱིས་ཏེ། རྒྱ་ཡིག་ཀྱང་
ཤེས་འོངས་པའི་བསྐྱབ་གཞིའི་མ་ལག་འཇུགས་དགོས།**

བོད་ཡིག་བོད་མི་སློབ་པའི་གནས་ཚུལ་གྱིས་སློབ་མའི་ཁུར་ཅ་རེ་ལྷིང་བཏང་བ་དང་། ཡང་བོད་ཡིག་
གི་སྟེང་ནས་ཚན་རིག་ཤེས་བྱ་བྱ་བ་གདལ་དུ་སྟེལ་བར་བཀག་རྒྱ་བཟོས། དེ་བས་བོད་དུ་དེང་རབས་ཚན་
རིག་ཤེས་བྱ་ནས་རྒྱ་ཡིག་དུ་ཚད་དམའ་སར་འཁོར་ནས་བསྐྱད་ཡོད་པས། ཐོན་སྐྱེད་རུས་ལྷགས་གོང་འཕེལ་
དང་མི་རྣམས་ཀྱི་སློབ་རྒྱ་ལྟ་བུ་བ་བཅོས་བསྐྱར་ལ་སྐྱུལ་མ་གཏོང་བའི་ཐབས་མེད་པར་གྱུར།

བོད་ཡིག་ཡུན་རིང་བར་རྒྱ་བྱུང་དུ་མི་སློབ་པའི་རྒྱ་མཚན་རིག་འཛིང་ཡིན་མོད་ཀྱང་། གཙོ་ཆེར་
གཤམ་གྱི་ཕྱོགས་གཉིས་ཡིན་ཏེ། སློབ་གྲུའི་འགོ་ཁྲིད་དང་སྲིད་གཞུང་གིས་མཐོང་ཚེན་མ་བགྱིས་པ་དང་
ནན་ཏན་མ་བྱས་པ་རྒྱ་མཚན་ཞིག་རེད། གཡོན་ཐལ་ཆེ་བའི་ཕྱོགས་འཛིན་བསམ་སློབ་ཡུན་རིང་བར་དུ་
འགོ་ཁྲིད་པ་འགའ་དང་སྲིད་གཞུང་གི་ལས་བྱེད་པ་འགའ་ངན་ཤེས་ཐེབས་པ་དང་། ལོ་རྒྱུས་སྟེང་ནས་བོད་
ནང་ཁུལ་དུ་འང་ནང་པའི་རིག་གནས་དང་འཛིན་ཏེན་པའི་རིག་གནས་གཉིས་ཀྱི་བར་ཐག་རིང་བས། བོད་
ཡིག་གི་ཡོན་ཏན་ཅན་ཉུང་ཉུང་ཞིག་ལས་མེད་པ་སྟེ། སལ་ཆེར་དབང་འཛིན་པ་དང་། ཚོ་བ་དང་ལུང་བའི་
དཔོན་པོ། རྒྱ་བྱ་དང་རབ་བྱུང་བ་སོགས་མི་རིགས་ཀྱི་ཤེས་ཤིང་ལ་རྒྱ་ཡོད་པའི་མི་རྣམས་ཡིན་ལ། དེ་
རྣམས་ལས་ལེ་འགའ་ཡང་རང་ལུས་དང་ཁ་བྲལ་ཏེ་ཕྱིའི་རྒྱལ་ཁབ་དུ་བྱོས་བྱོལ་དུ་བྱིན།

སྲིད་གཞུང་གི་འགོ་ཁྲིད་པ་ལ་ལའི་ཡིད་ལ་བོད་ཀྱི་མཐོ་རིམ་མི་སྣ་ཐམས་ཅད་ཆབ་སྲིད་ཡིད་ཆེས་
གཏོད་མི་རུང་བའི་དོགས་པ་སྐྱེས་པའི་ཁར། གཞུང་ལུགས་ཞིབ་འཇུག་མི་འབྲང་བ་དང་གཡོན་ཐལ་ཆེ་བའི་
ཕྱོགས་འཛིན་བསམ་སློབ་ལྷགས་རྒྱུན་སྲུང་དང་མི་འབྲང་བར་བོད་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་ཡར་རྒྱས་གོང་འཕེལ་ལ་མི་
ལྟ་བུར་ད་སྟེན་རྗེས་ལུས་རང་བཞིན་ཟ་བར་འཇུང་བར་དུ་སྟེང་བཞིན་འདུག དེ་མིན་ད་དུང་གནས་བབ་

འགའ་ཞིག་གིས་བོད་རིག་གནས་ཀྱི་རྒྱ་ཇི་ཚུང་དུ་བཏང་ནས་རིག་གནས་བཅུ་བོ་མ་གཏོགས་མེད་
བར་སམ། བཅུ་བོའི་ནང་ན་ཤེས་བྱ་ཕུན་ཚོགས་པ་ལྡན་པར་སྲུས་ཀྱང་བསོན་དུ་མེད་ལ། བཅུ་བོ་དེ་ཆེ་
ཚུང་ལྡར་ལྡར་བཀར་ཡོད་དེ། ཆེ་བ་ལྡན་ཞི། སྤྲ་རིག་པ། ཚད་མ་རིག་པ། བཟོ་བ་རིག་པ། གསོ་རིག་ནང་དོན་
རིག་པ་བཅས་ཡིན་ལ། དེ་དག་ལ་གོགས་བམ་རི་རབ་བཞིན་དུ་བཅུ་རྒྱུ་ཡོད། དགོན་པའི་ནང་ན་དེ་དག་
རེ་རེ་ནས་སྤྱོད་བཞིན་ཡོད་པ་དང་། ཚུང་བ་ལྡན་ཞི། སྤྲ་རིག་སྤྲ་རྒྱུ་ལྡན། མཛོན་བཟོད། རྒྱུ་ལྡན།
ཆེས་བཅས་ཡིན་ལ། ནང་ཚན་སོ་སོར་གྲེགས་བམ་མང་དུ་མཛད་འདུག འདི་རིགས་དགོན་པའི་སློབ་གསོ་
ན་ཕུན་ཚོང་བའི་རིག་གནས་སུ་ཆེས་ནས་གྲ་བ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་སྤྱད་དགོས་པར་སྤང་།²²

ཡིན་ནའང་། ཤེས་བྱ་ཕུན་སྲུལ་ཚོགས་པའི་རིག་གནས་གྲུབ་འབྲས་ཏེ། རིག་གནས་བཅུ་བོའི་
ཁོངས་སུ་བོད་རིག་གནས་ཡོངས་ཚོགས་བསྡུས་མེད་པའི་ཚོལ་མཆིས་ཤིང་། བོད་ཀྱི་དངོས་བོད་རིག་
གནས་དང་། བསམ་པའི་རིག་གནས། འགྲོ་ལུགས་འགྲོ་སྤངས་ཀྱི་རིག་གནས་དང་། རིམ་བ་སྤྲ་ཚོགས་
པའི་རིག་གནས་ལྟ་བུ་སོགས་ཀྱི་ནང་དོན་བཅུ་སྟག་རིག་གནས་ཀྱི་ཁོངས་སུ་ཚུད་དཀའ། རང་རིགས་
མཁས་པ་མི་ཅུང་བས་བོད་ཀྱི་ཤེས་རིག་དེ་བཅུ་སྟག་རིག་པའི་གནས་ཅམ་ལ་གོ་བ་དང་ཆབས་ཅིག་ཕྱི་
ཡོང་རིག་གནས་ཀྱི་ཤེས་ལུགས་དྲག་བོད་འོག་དུ་སེམས་ཁམས་བདེ་བར་གནས་མི་སྲིད་ལ། རིག་གནས་
གོང་འཕེལ་གྱི་ཐར་ལམ་ཀྱང་མ་ཡིན་པས། མགོ་བཏུམ་རྒྱུ་བཏུམ་གི་བསམ་པ་སྤྲེས་ནས་སོལ་རྒྱུ་རིག་
གནས་ཀྱི་དགོ་མཚན་ལུང་བཟོད་བཀྱིས་ཏེ། རང་གི་རིག་གནས་འདི་ལས་ལྷག་པ་ཞིག་འཛུལ་སྤོང་ན་མེད་
བར་འདོད།

དེ་བས་མི་ཡོང་རིག་གནས་ཀྱི་རྒྱ་དྲུང་ཉིང་བཅུད་ཐབས་སྤྲ་ཚོགས་ཀྱིས་འགོག་ བསམ་སློབ་འདི་
རིགས་ཀྱིས་བོད་རིག་གནས་གོང་འཕེལ་ལ་གཞོན་འཆེ་ཆེན་པོ་ཐེབས་ནས། བོད་ཡིག་ཁྲིད་དེང་རབས་
རིག་གནས་དང་ཚན་རིག་གི་ཐ་སྤྲད་ཤིན་ཏུ་དགོན་པའི་གནས་བབ་བཟོས། དབུས་གཙང་དང་། ཨ་མདོ།

༡༡། རྒྱ་བོད་ཀྱི་རིག་གནས་སློབ་བ་ཐ་ཐོར། ། དོན་འགྲུན་དབང་འབྲུམ་གྱིས་བཅུམས། མཛའ་འབྲེལ་དཔེ་སྤྲུལ་ཁང་། འོག་
ངོས་༡༢། བ།

ཁམས་བཅས་ཚོལ་ཁ་གསུམ་གི་ཁ་སྐད་སར་ནས་ཁྱད་ཡོད་པའི་ཁར། ཐ་སྐད་གསར་བ་མང་བོ་འདེས་
བར་ཁྱད་ཆེར་མིན་པ་དང་། སྤྱོད་གསུམ་གསུམ་གའི་མཁས་པ་རྣམས་སེམས་ཁུར་ལོན་ཏུ་ཆེ་མོད། སེམས་ཁུར་
བྱེད་པ་དང་ཚོད་གོང་ཅམ་གིས་བོད་ཡིག་གོང་འཕེལ་དང་བོད་ཡིག་སློབ་གསོའི་རྒྱ་ལམ་རྩ་བ་ནས་བསལ་
དཀའ། རྒྱ་ལམ་འདི་རྩ་བའི་སྟེང་ནས་བསལ་འདོད་ན། བོད་ཡིག་གོང་འཕེལ་དུ་གཏོང་དགོས་ལ། བོད་
ཡིག་གོང་འཕེལ་དུ་གཏོང་དགོས་ན། བོད་ཀྱི་རིག་གནས་གོང་འཕེལ་དུ་གཏོང་དགོས། དེ་ཡང་གཤམ་གི་
སྤྱོད་གསུམ་འགའ་ཞིག་ནས་འགོ་བརྩམ་དགོས།

ཐོག་མར། ང་ཚོའི་འགོ་བྱེད་པ་རྣམས་དང་གཞུང་ལུགས་ཞིབ་འཇུག་པ་རྣམས་ཀྱིས་བོ་ཁ་དོན་
དངོས་ལ་བཏད་ནས། བསམ་སློབ་བཅིངས་འགོལ་གཏོང་དགོས། དོན་དངོས་ཀྱི་གནས་བབ་འདིས་ང་ཚོར་
བསམ་སློབ་བཅིངས་འགོལ་བཏང་ནས། ལྷ་རྩུལ་བརེ་དགོས་པ་དང་། དངོས་ཐོག་བདེན་འཚོལ་གི་རྩ་དོན་
དང་བསྟུན། རིག་གནས་འཕེལ་འགྱུར་གི་ཚན་རིག་ཚོས་ཉིད་ལྟར་བྱ་བ་བསྐྱབ་པ་དང་། དངོས་མཐུན་ཡང་
དག་གིས་སློབ་གྲུའི་སློབ་གསོ་ཡི་གནད་དོན་ལ་འབྲང་རྒྱལ་དགོས་པའི་སྐྱད་བྱ་བཏོན། རང་རེའི་འགོ་བྱེད་
དང་སློབ་གསོ་བ་རྣམས་ཀྱིས་ངེས་པར་དུ་ཚན་རིག་གི་ལྷ་བ་བཟུང་ནས་བོད་ཀྱི་སློབ་གསོའི་དངོས་ཡོད་
ཁོར་ལུགས་ལ་བསམ་སློབ་གཏོང་དགོས་པ་དང་། རྩ་བའི་ལམ་སྤྱོད་གསུམ་དང་སྲིད་ཇུས་དང་བསྟུན་ནས་བོད་ཀྱི་
སློབ་གསོ་བོད་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་གོང་འཕེལ་ལ་ཞབས་འདེགས་ཞུ་བྱུབ་པར་བསྐྱུར་དགོས། ཚན་རིག་གིས་ང་
ཚོར་བཅིངས་པའི་རེ་བ་ནི། དངོས་ཡོད་ཚོས་ཉིད་དང་བསྟུན་ནས་བྱ་བ་བསྐྱབ་པ་དང་། ཡང་དག་པའི་ལྷ་
བས་བོད་ཀྱི་རིག་གནས་ལ་བལྟ་བ་དང་། བོད་ཀྱི་སྤྱི་ཚོགས་། སློབ་མ་བཅས་ལ་འབྲང་ཡང་དག་ཚན་རིག་གི་
ལྷ་བ་འཛིན་དགོས་པ་དེ་རེད།

ལྷག་པར་དུ། སློབ་གསོ་ཚན་རིག་ཞིབ་འཇུག་པ་དང་དབང་ཡོད་ལས་ཁུངས་ཀྱི་ལས་བྱེད་པ་
རྣམས་ཀྱིས་ལུགས་སྐྱད་མཛད་དགོས། ཞིབ་འཇུག་པས་སློབ་གསོ་བྱ་བའི་ཁོད་མི་རིགས་ལོག་ལ་བཟུང་
བའི་ལྷ་བ་དང་སྲིད་ཇུས་གཏན་འབེབས་ལ་ཐད་ཀའི་ལུགས་རྒྱུན་ཐེབས་པས། རང་མཐོ་རང་ཆེ་དང་རང་གི་
རྒྱུད་ན་ཡོད་པའི་རིག་གནས་ཀྱི་རིན་ཐང་ཚད་གཞིར་བཟུང་ནས་སློབ་གསོའི་ཚད་གཞི་འཇུག་གཏན་ནས་
མི་རུང་། ལྷག་པར་དུ་འཛིན་ཉེན་སྐབས་མགོན་གི་ངང་རྩུལ་བཟུང་ནས་བོད་ཀྱི་སློབ་རྒྱུན་སློབ་གསོ་དང་།

རིག་གནས་ཀྱི་རིམ་ཐང་འཛིན་ཚུལ། གྱིས་པའི་རྟོག་འཇུག་ཚུ་ཚད་ལ་དབྱེད་འཛོག་གིས། བོད་ཀྱི་གནས་
བབ་དངོས་དང་མི་འགྱུར་བའི་ཐབས་སམ་ཡང་ན་རང་སློབ་གང་འཆར་གཞི་བྱས་ཏེ་སློབ་གསོའི་ཚད་གཞི་
རྗེ་དམའ་རུ་གཏོང་།

སློབ་གསོ་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་ཡར་རྒྱས་གོང་འཕེལ་ལ་ཁ་སྤྲོད་དགོས་པ་ནི་འོས་འགན་དང་མཐུན་
ཞིང་། རྒྱ་ནང་གི་ཁྲིད་དེབ་བོད་ཡིག་ཏུ་སྦྱར་བ་ཙམ་གྱིས་མི་འཇུག་པར་བོད་ཀྱི་ད་ལྟའི་གནས་བབ་དངོས་
ཀྱི་དགོས་མཁོ་ལྟར་བསྐྱབ་གཞིའི་མ་ལག་འཇུགས་པར་མཐུབ་སྟོན་དང་རམ་འདེགས་བཞི་དགོས་པ་དང་།
དེ་འདྲའི་བསྐྱབ་གཞི་དེ་ནི་བོད་ཀྱི་རིག་གནས་དང་ཁ་སྤྲོད་བ་དང་། ཡང་གྱིས་པའི་ལུས་སེམས་རྒྱས་
བསྐྱེད་ལ་སྦྱུང་མ་གཏོང་བྱུང་བ་ཞིག་ཡིན་དགོས།

སྤྱི་ཚོགས་རིང་ལུགས་ཀྱི་སློབ་གསོའི་དགོངས་གཞི་དང་མཐུན་པའི་བསྐྱབ་གཞིའི་མ་ལག་
འཇུགས་དགོས་ལ། དེ་དང་དུས་མཉམ་དུ། གྱིས་པ་རྣམས་ཀྱིས་སློབ་འདོད་པའི་བོད་ཡིག་གི་དཔེ་ཆ་
རིགས་སྣ་ཚོགས་ཚུལ་སྤྲོད་བྱེད་དགོས། སློབ་དེབ་འདི་རིགས་སྣ་གཅིག་ཙམ་མ་ཡིན་པར། སློབ་མའི་ཡོན་
ཏན་དང་ཚུ་ཚད་ལ་བསྟུན་ནས། གཏོང་རྗེ་ཐབས་ཏུ་བཏང་སྟེ་རང་བྱུང་ཚན་རིག་དང་། སྤྱི་ཚོགས་ཚན་རིག་
མཛེས་ཚོས་རིག་པ། སྦྱ་རྩལ་དང་ལུས་རྩལ་སོགས་ཐད་ཀྱི་རིག་གནས་ཤེས་བྱའི་རྒྱ་ཆའང་འཛོམས་
དགོས།

ང་ཚོ་བོད་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ཅན་རྣམས་སློ་ཁ་དོན་དངོས་ལ་སྤྲོད་ནས། བསམ་སློབ་བཅིངས་འགྲོལ་
གཏོང་དགོས། ལྷག་པར་དུ་བོད་ཀྱི་རིག་གནས་ལ་གདེང་ཚོད་པའི་མཁས་པ་རྣམས་ཀྱིས་དངོས་མཐུན་གྱི་
ལྟ་བ་བརྒྱུད་ནས་བོད་ཀྱི་སྤྱི་ཚོགས་གནས་བབ་དང་བོད་ཀྱི་གོང་འཕེལ་གནས་བབ་དང་། འཛམ་གླིང་གི་
ཚན་རིག་ལག་རྩལ་གྱི་འཕེལ་ཚད་ལ་སློ་ཁ་སྤྲོད་ཏེ། གཟུར་གནས་ཡང་དག་ངང་སློལ་རྒྱུན་རིག་གནས་
དང་དེང་རབས་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་དགོས་མཁོའི་བར་གྱི་འབྲེལ་ལམ་བསམ་པ་དགོས། དོན་དངོས་དང་མཐུན་པའི་
དེང་རབས་རིག་གནས་ཁོོད་ཀྱི་སྤྲོད་བྱུང་གྲུབ་ཚར་དབྱེ་ཞིབ་བཞིས་ཏེ། འོས་འཚམ་གྱིས་དེའི་ནང་གི་དེས་
མཁོ་ཅན་ཚུར་འཛིན་དགོས་ལ། དངས་ཏེ་བོད་ཡིག་གི་ལེགས་ཚར་སྦྱད་དེ་བོད་རིག་གནས་གོང་འཕེལ་གྱི་
ལོ་རྒྱུས་རྒྱ་ལམ་བསམ་པའི་འགན་གདེག་དགོས།

ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་གོམ་ཁ་བབ་འདྲིར་བསྐྱེབས་པས་འདྲིལ་རྟེན་ལས་འབྲས་པའི་འདྲིལ་རྟེན་བཅོས་པ་དེ་
 བས་ཤེས་པར་ཁ་སྤྱིར་འཁོར་ཏེ་ཁ་ཡོད་ལག་ཡོད་ཀྱི་དོན་དངོས་ལ་འབབ་དགོས་ལ། མིའི་བདེ་སྲིད་ཅེས་པ་
 དེ་རྒྱ་དང་རྟེན་ག་ཚོད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་དང་། དེ་ལྟར་བོད་ཀྱི་རིག་གནས་འདི་འདྲིལ་རྟེན་རིག་གནས་དང་
 འཚམ་པའི་ལེགས་ལམ་དུ་ཞུགས་པའི་གོང་འཕེལ་བརྒྱུད་རིམ་ཁྲོད་ལ་བབས་ན་མཛེས། དེ་ལས་ལྷོག་སྟེ།
 བཤམ་རྗེས་མཚོད་ཡུལ་དུ་གྲུར་ནས་འདྲིལ་རྟེན་མངོན་སྲོད་དང་ཁ་བྲལ་བའི་ལོ་རྒྱུས་ཞིབ་འཇུག་གི་གྲུབ་
 ཚར་འགྲུར་མི་རུང་། གལ་ཏེ། བདེ་སྲིད་ཀྱི་འཚོ་བར་ཤེས་རྟོགས་ཚ་ཚང་བ་ཞིག་མ་བྱུང་བ་དང་། སྤྱི་
 ཚོགས་ཀྱི་གྲུབ་ཚུལ་ལ་ངོས་འདྲིན་འཇུག་ཚང་བ་ཞིག་བསྐྱེབས་དཀའ། རིག་གནས་གོང་འཕེལ་ལ་ཚན་
 རིག་གི་ལྟ་བུ་མེད་ན། འགྲོ་བ་རིགས་དུག་ལ་བྱམས་སེམས་བཅིངས་པའི་མིས་ཀྱང་སྲོལ་བཟོ། དེ་ལྟར་དུ།
 མིའི་རིགས་ཡོངས་ལ་བྱམས་པའི་གང་ཟག་སྤྱི་ཡིན་ཀྱང་གནད་དོན་ཡོངས་རྫོགས་ཐག་གིས་གཅོད་དཀའ་
 བའམ་མི་ཚོད། འདི་ནི་མི་སྤྱི་ཡིན་ཀྱང་རུང་། རང་ལ་དགོས་པའི་ཡོ་བྱད་ཐམས་ཅད་རང་གིས་བཟོ་མི་སྲུབ་
 པ་ལྟ་བུ་རེད།

གནས་བབ་འདིས། ང་ཚོར་ཡ་ཁོག་ན་རྟ་རྒྱལ་ས་དང་མ་ཁོག་ན་བཞོ་བཞོ་ས་ལྟ་བུའི་སེམས་རྒྱ་ཡོད་
 དགོས་པའི་སྒྲུང་བྲུ་བཏོན། རྗེས་དཔག་ཚད་མའི་རིགས་ལམ་བཅའ་སྲུང་དེ་བཟང་ངན་གྱི་ཤལ་འབྱེད་པ་ལས།
 གུ་དོག་སྐྱེར་སེམས་བཅིངས་ནས་རང་སྐྱེར་གྱི་ལས་དོན་དར་རྒྱས་བྱུང་བ་ལྟ་བུ་ཞིག་མིན། ང་ཚོར་མཚན་
 ཉིད་སྲུ་བ་དགོས་ལ། ལག་བརྟུར་མཁལ་བོའང་དགོས། ང་ཚོར་སྲུ་རྩལ་བ་དགོས་ལ། ཚན་རིག་པའང་
 མཁོ་གལ་ཆེ། ང་ཚོའི་དོ་དམ་མི་སྲུར་ཡོན་ཏན་བ་དགོས་ལ། བཟོ་བ་དང་། ཞིང་བ་འབྲོག་བ་དང་བཅས་
 པའི་ལས་རིམ་གྱི་ལས་སྟེ་སོ་སོའི་མི་སྲུ་ཡོངས་ལ་ཡོན་ཏན་དང་ལག་ཤེས་ལྡན་རྒྱ་ཤིན་ཏུ་གལ།

ང་ཚོའི་སློབ་མ་རྣམས་ཀྱི་མ་འོངས་འབྲུང་འགྲུར་གི་སྐབས་སུ་ད་དུང་ཞིང་སྤྲུགས་ལས་ཀྱི་ཐོན་སྐྱེད་
 བསྐྱེད་པ་ཅུ་མ་ཡིན་པར་ཡར་རྒྱས་གོང་འཕེལ་གྱི་འཕོ་འགྲུར་ཡོད་དགོས། གལ་ཏེ། ང་ཚོས་སྲུང་སྲུང་
 སྲུར་སྲུར་དུ་ཚན་རིག་ཤེས་བྱ་སྤྲོ་ཚོགས་བོད་རིག་གནས་སུ་མ་བཅུག་ན། བོད་ཀྱི་སྤྱི་ཚོགས་རི་སྤྱིད་དེའི་
 བར་དུ་གོང་འཕེལ་འབྲུང་དཀའ་བ་དང་། དེ་ནས་ཡིག་ཚོངས་དང་ཚན་རིག་ལ་ཚོངས་པས་བཀང་བའི་ཞིང་

ཁམས་ཤིག་ཏུ་འགྱུར་ཡང་སྲིད་རྒྱ་རེད། དེ་ལས་སློབ་སྟེ། གཞན་གྱི་རིག་གནས་ནང་འཕྲེན་བརྒྱུད་བོད་
ཡིག་གི་སྟེང་ནས་སློབ་མ་དང་རྒྱ་ཆེའི་མང་ཚོགས་རྣམས་ཀྱི་ཡིད་ཀྱི་ལོངས་སློབ་དུ་བྱེད་དགོས།

བོད་རིག་གནས་ཀྱི་གོང་འཕེལ་བསྐྱོད་ལམ་བསལ་བ་དེ་ནི། བོད་ཡིག་གི་ཐར་ལམ་ཡང་རེད། མི་
རྒྱལ་གི་ཕྱོགས་ལོ་ཞིག་གིས། བོད་ཀྱི་རིག་གནས་ལ་ལོ་ངོ་ཉིས་བརྒྱའི་རིང་གོང་འཕེལ་མ་བྱུང་། ཞེས་ཁོ་
བོར་ལབ། གཏམ་འདི་གནས་བབ་དངོས་དང་ཅུང་ཅམ་མི་འབྱོར་མོད། འོན་ཡང་། ང་ཚོས་ངེས་པར་ཁས་
ལེན་དགོས་པ་ནི། བོད་ཀྱི་རིག་གནས་དང་དེང་རབས་རིག་གནས་བར་ན་ཆད་མཚམས་ཤིག་མཚེས་པ་དེ་
རེད། གལ་ཏེ། ང་ཚོས་ལྷུང་བར་ཆད་མཚམས་དེ་མ་མཐུན་མ་བསལ་ན། ལོ་རྒྱུས་རྒྱུད་པོས་ང་ཚོ་འཛིག་
རྟེན་བཟའ་བྲིས་འདི་ནས་སྐོར་བྱུང་ཉེན་ཆེ།

ལོ་རྒྱུས་ཞེས་པ་ནི་འབྲས་བུ་ལེ་ལོ་ལྷ་རྒྱུད་རྒྱུད་བརྟན་པ་ཅམ་མ་ཡིན་པར། དེ་ནི། དུས་ཀྱི་རྒྱུན་
བརྒྱུངས་པའི་དོན་སྤྱི་ཞིག་སྟེ། འབྲས་ད་ལྟ་མ་འོངས་གསུམ་ག་འདུ། དུས་ཀྱི་འབྲས་མཐའ་དང་སྤང་མཐའ་
ཆད་མེད་དུ་བསྐྱེད་པར་བེད། བོད་རིག་གནས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་བསྐྱོད་ལམ་བསལ་བ་ཞེས་པས། འཇུག་གཅིག་
ནས་བོད་ཀྱི་སློབ་རྒྱུན་རིག་གནས་དང་འཇུག་སྤྱི་དེང་རབས་རིག་གནས་བར་གྱི་ཆད་མཚམས་མཐུད་
པ་དང་། འཇུག་གཞན་ཞིག་ནས་ཡང་དག་པའི་རིག་གནས་འཕེལ་འགྱུར་གྱི་ལྟ་བ་བྱུབ་ཏེ། རིག་གནས་
གོང་འཕེལ་གྱི་སློབ་ཚུ་འཇུགས་སྐྱུན་གྱི་བྱ་བའི་བརྒྱུད་རིམ་བརྟན་ནོ།།

ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་འགན་ཁུར་འདི་སྐྱབ་བྱེད་ཀྱི་ལག་ཆ་ཅེ་ཡིན་ཞེ་ན། བོད་ཡིག་ལ་བརྟེན་དགོས། བོད་ཀྱི་
སློབ་རྒྱུན་རིག་གནས་དང་འཇུག་སྤྱི་དེང་རབས་རིག་གནས་བར་གྱི་ཆད་མཚམས་མཐུད་དགོས་ན།
ཐོག་མར་བོད་རང་གི་རིག་གནས་ལ་བརྟེན་དགོས་པ་དང་། སློབ་རྒྱུན་རིག་གནས་ཁོང་གྱི་ཚད་བྱུང་ཉིང་
བརྒྱུད་ལེན་དགོས་ལ། བོད་རིག་གནས་ནི་ཚད་བྱུང་རིག་གནས་ཤིག་ཏུ་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་ནང་གི་མཁས་པ་
ཀུན་གྱིས་ཁས་ལྷན་ལེན་ཞེས་པ་དང་། ང་ཚོ་མི་རབས་པ་སྤྱིད་ཉལ་སྤྱིད་འདུག་གམ་ཉ་ཉོག་རགས་བཤའ་བྱེད་
པ་ཅམ་གྱིས་ཁུངས་ཚོད་དཀལ། བོད་རིག་གནས་ཀྱི་ཚད་བྱུང་ཉིང་བརྒྱུད་ལ་སློབ་གཟབ་མོས་དབྱུད་པ་དང་
དབྱེ་ཞིབ་བསྐྱེད་དགོས། ང་ཚོས་རང་གི་སྤྱིགས་བམ་གྱི་རི་རབ་ལས་དེང་རབས་སྤྱི་ཚོགས་གོང་འཕེལ་ལ་
ཕན་བྱེད་ཀྱི་སློབ་སྤྱིགས་འདོན་དགོས་ལ། དེ་བཏོན་ནས་བག་ལ་ཉལ་བའི་རིག་གནས་ནང་དོན་མཛོན་

སྲོད་ཚོན་རིག་ཏུ་སྐྱུར་ནས་མི་དམངས་དང་སློབ་མ་རྣམས་ཀྱིས་དངོས་སུ་བེད་སྲོད་སྐྱབ་པའི་ཡོན་ཏན་དུ་
བཏང་སྟེ། བོད་ཡིག་གི་སློབ་གྲུབ་ཁྲིད་གཞིར་འབྲེལ་དགོས།

གཉིས་པ། འཛམ་གླིང་གི་དེད་རབས་རིག་གནས་ཀྱི་ཉིང་བཅུད་ནང་འབྲེལ་བཀྱི་དགོས། དེད་རབས་
རིག་གནས་ཀྱི་གྲུབ་འབྲས་ནང་རྒྱལ་ཁབ་ནང་ཁུལ་གྱི་སྐྱེ་བའི་མེད་མི་རིགས་ཀྱིས་སྐྱེན་པའི་རིག་གནས་
གྲུབ་འབྲས་འདུས་ཡོད་ལ། མིའི་རིགས་ཡོངས་ཀྱིས་སྐྱེན་པའི་རིག་གནས་གྲུབ་འབྲས་ཀྱི་འདུ་དགོས།
རིག་གནས་མཉམ་འབྲེས་དང་བརྗེ་རེས་ནི་རིག་གནས་གོང་འཕེལ་དུ་འགྲོ་བྱེད་ཀྱི་བརྒྱུད་ལམ་འབབ་ཞིག་ཏུ་
འཁུམས་ཤིང་། རིག་གནས་ཀྱི་སློབ་ཚུལ་དེ་ཡིན། མཉམ་འབྲེས་རྗེས་རེས་མེད་ན་རིག་གནས་ཀྱི་ལས་
དབང་ལྷག་ཅུ་ཆད་པའི་རྗེས་སུ་འགྲོ་ཞིང་། ཐ་སྙད་ཡི་གེའི་གོང་འཕེལ་ཀྱང་དེ་དང་དེ་འདྲར་འགྱུར་
ངེས། གལ་ཏེ། བོད་ཡིག་ཏུ་མིང་ཚིག་དང་ཐ་སྙད་གསར་བ་མ་བྱངས་ན། བོད་ཡིག་ཉིད་ཀྱང་རིམ་གྱིས་
བེད་མེད་དུ་གྱུར་ཏེ་འབྲས་ཐེན་པའི་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་སྟེགས་སུ་བྱུང་མོང་བའི་བརྗེ་ཅམ་དུ་འགྱུར་ངེས། ད་ལྟའི་
གནས་བབ་འདྲིར་བརྟུས་ན། གཞན་གྱི་རིག་གནས་ནང་འབྲེལ་བཀྱི་དགོས་པ་ཁ་ཚོ་དགོས་གཏུགས་སུ་
སྤང་ཞིང་། ལོ་ངོ་བརྒྱ་ལྷག་ཤིང་གི་འཛམ་གླིང་རིག་གནས་ཀྱི་གྲུབ་འབྲས་རི་བོ་གཏོས་དང་མཉམ་པ་བཞིན་
དུ་ང་ཚོའི་མདུན་དུ་སྐྱུངས་འདུག་ལ། རི་བོ་དེའི་པ་རོལ་དུ་ངེས་པར་བརྒྱལ་དགོས།

ང་ཚོས་འཛམ་གླིང་རིག་གནས་ཁྲིད་ཀྱི་མཛད་བྱུང་ཉིད་བཅུད་བོད་ཡིག་ཏུ་བསྐྱུར་དགོས་པའི་མཁོ་
གལ་ཤིན་ཏུ་ཉག་ བོད་ཡིག་དཔེ་ཆའི་ནང་དོན་དུ་སྐྱེན་སྐྱེས་ཚོགས་པའི་དེད་རབས་ཚོན་རིག་ལག་རྩལ་དང་
འབྲེལ་བའི་ཤེས་བྱ་མང་པོ་མཚོན་དགོས། བོད་རིག་གནས་ཀྱི་དེད་རབས་ཚོན་རིག་གི་མཛད་གཞི་བཅུགས་
ནས། དེའི་སྟེང་དུ་ཚོན་རིག་སྐྱ་ཚོགས་ཀྱི་མ་ལག་དང་དམངས་ནས་མཐོ་སར་བསྟེགས་པའི་སློབ་གསོའི་
མ་ལག་འཛུགས་དགོས། འདི་ལྟར་བཀྱི་ན་ད་གཞོན་བོད་ཀྱི་རིག་གནས་རི་བོ་ཉི་མ་ལ་ཡ་བཞིན་དུ་རྗེ་སྲིད་
དེའི་བར་དུ་གཞི་བཞེད་ཀྱི་འོད་མདངས་འསྲོ་སྐྱབ་པ་དང་། ཞར་ལ་བོད་ཡིག་གི་རྒྱ་ལམ་ཀྱང་རྩ་བ་ནས་
བསལ་སྐྱབ་པ་དང་། དུལ་སྐྱོད་གསུམ་གྱི་བྱུང་བར་ཡང་རིམ་གྱིས་རྗེ་རྒྱུད་དུ་གྱུར་ཏེ་མེད་པ་ཆགས་འགྲོ།

ངེས་པར་དུ་ནུབ་ཀྱིས་བཞུད་དགོས་པ་ཞིག་ལ། བོད་ཀྱི་སློབ་གསོ་དང་གཞན་སློབ་གསོ་ཐམས་
ཅད་ཀྱིས་སློབ་མར་ཡིག་རིགས་གཞན་ཀྱང་ཤེས་དགོས་པའི་རེ་བ་འདོན་དགོས། བསྐྱབ་གཞིའི་འཛུགས་

སྐྱེན་ཁོང་ངེས་པར་འཇམ་སྒྲིང་སྤྱི་སྐད་དུ་གྱུར་དང་འགྱུར་བཞིན་པའི་སྐད་རིགས་གལ་ཆེན་དུ་བཅི་དགོས་
ལ། སློབ་གསོའི་ཁྲིད་གཞིས་ངེས་པར་དུ་རྒྱ་ཡིག་སློབ་ཁྲིད་གལ་ཆེན་དུ་འདོགས་པ་དང་ལྷན། རྒྱ་ཡིག་
སོགས་ཡིག་རིགས་གཞན་གྱི་སྤྲོད་ནས་སྤྱང་བའི་དེད་རབས་རིག་གནས་ཀྱི་ཆོན་རིག་ཤེས་བྱ་བརྒྱུད་ནས་
འགོ་བ་མིའི་རིགས་ཀྱི་སྤྱན་མོང་རང་བཞིན་ངོས་འཛིན་ཡང་དག་དགོས།

མི་རིགས་སོ་སོ་ཡུན་རིང་གི་ལོ་རྒྱུས་འཕེལ་རྒྱས་ཁོང་གཅིག་གིས་གཅིག་ལ་བརྟེན་པ་དང་པན་
ཚུན་རམ་འདེགས་བགྲིས་པ་དང་། བོད་རྒྱ་མི་རིགས་བར་གྱི་འབྲེལ་རྒྱུན་ཡུན་རིང་ཞིང་། རྒྱ་ཡིག་སྤྱང་ནས་
འབྲེལ་བ་འདི་ཇི་དམ་དུ་གཏོང་བ་དང་ལྷན། རྒྱ་ཡིག་གི་སྤྲོད་ནས་དེད་རབས་ཀྱི་ཆོན་རིག་ཤེས་བྱ་ལེན་སྤུབ་
པ། དཔལ་འབྱོར་གྱི་སྐད་ནས་དབུལ་བོ་ཡིན་པའི་གནས་སྤངས་འདི་མགྲོགས་སྤྱར་རང་བརྒྱུར་དགོས་ལ།
རྒྱ་དང་མི་རིགས་གཞན་པའི་རོགས་རམ་མེད་ན། བོད་ཀྱི་སྤྱི་ཚོགས་གོང་འཕེལ་དུ་འགོ་མི་སྤུབ་ལ། མི་
དམངས་ཀྱི་འཚོ་བ་ཇི་བཟང་དུ་ཡང་གཏོང་མི་སྤུབ།

མདོར་དེམ་ན། བོད་ཡིག་གཙོ་བོ་བགྲིས་ཏེ་སྐད་རིགས་གཞན་གྱི་ཤེས་སྤུབ་པའི་སློབ་གསོ་མ་
ལག་འཇུགས་དགོས་ལ། བཅུགས་ནས་སློབ་མའི་སློབ་སྦྱང་དང་། གོང་འཕམ། ལས་གནས་བཅས་ཐམས་
ཅད་དུ་བོད་ཡིག་གཙོ་བོ་ཤིང་སྐད་ཡིག་གཞན་གྱི་ཤེས་སྤུབ་པའི་གནད་དོན་བསལ་ཏེ། སློབ་མའི་བསྐྱབ་སྦྱང་
གི་འགན་ཁུར་ཇི་ཡང་དུ་བཏང་། སློབ་འདོད་ཀྱི་མོས་ཁ་ཇི་ཆེར་བསྐྱེད། བསྐྱབས་ན་བེད་སྦྱོད་ས་ཡོད་ལ།
བེད་གྱང་སྦྱོད་སྤུབ་ཅིང་། ཐར་ལམ་ཡོད་པའི་ལས་ཀའི་མ་ལག་ཡིན་དགོས། བོད་ཡིག་གཙོ་བོ་བགྲིས་ཏེ་རྒྱ་
ཡིག་གྱང་ཤེས་འོང་བའི་བསྐྱབ་གཞིའི་རྒྱང་གཞི་འཇུགས་དགོས་ན་བསྐྱབ་གཞི་གཅིག་ཤུ་འཇུགས་སྐྱེན་གི་
གནད་དོན་མ་ཡིན་པར། བོད་རིག་གནས་ཡོངས་གོང་འཕེལ་གྱི་གནད་དོན་རེད།

སློབ་རྒྱུན་རིག་གནས་དང་དེད་རབས་རིག་གནས་བར་གྱི་ཆད་མཚམས་དེ་བོད་ཡིག་གིས་མཐུན་
དགོས་པ་ནི་གལ་འགངས་ཤིན་ཏུ་ཆེ་ལ་གནད་འགག་ཅིག་སྤུའང་ཡིན། འདི་ནི་བསྐྱབ་སྦྱང་བའི་འགན་ཁུར་
ཞིག་མེན་ལ། ལོ་རྒྱུ་ལྷག་གི་ནང་འགྲུབ་སྤུབ་པའི་ལས་ཀ་དེ་བས་མིན། འདི་ནི། དཀའ་ཁག་དང་
ཆོགས་སྤྱི་ཞིང་ཡུན་རིང་གི་ལོ་རྒྱུས་ཁོང་སྤུབ་དགོས་པའི་འགན་ཁུར་ཞིག་རེད། ལས་ཀ་འདི་དུས་ཚོད་
དམ་འཛིན་བགྲིས་ཏེ་སྤྱང་སྤྱང་སྤྱར་སྤྱར་དུ་བསྐྱབ་དགོས་པ་ཞིག་ཏུ་གངལ། ལས་ཀ་འདི་སྤུབ་པ་རྒྱབས་

ཆེན་གྱི་བྱ་བ་ཞིག་ཡིན་ལ། འསྐལ་འསྐལ་དུ་ངོ་མི་ཐོགས་པའི་བྱ་བ་ཞིག་ཀྱང་རེད། རྒྱལ་ས་ཆེན་ཞེས་པས་
ལས་ཀ་འདི་དང་ཐོག་ཐོན་མིའམ་རེ་ཙོང་ཁ་བས་སྐྱབ་པའི་བྱ་བ་གནད་འགག་གི་སའམ་གྱི་རིག་གནས་
འཇུགས་སྐྱབ་བསྟན། འསྐལ་འསྐལ་དུ་ངོ་མི་ཐོགས་པའི་གང་ཟག་པལ་བ་ཞེས་པས་དེང་རབས་གྱི་སྤྱི་
ཚོགས་འདིའི་ནང་རིག་གནས་གོང་འཕེལ་གྱི་རྒྱ་རྒྱུན་མང་བོའི་སྐབས་ཀྱིས་བྱ་བ་འདི་རིགས་བསྐྱབས་ཀྱང་
བོད་བཅོམ་བོའི་སྐབས་ཀྱི་ཐོན་མི་དང་། ཡང་ན་དུས་ཕྱིས་ཀྱི་རྗེ་ཙོང་ཁ་བའི་སྐབས་ཀྱིས་བྱ་བ་འདི་རིགས་བསྐྱབས་ཀྱང་
བར། རང་གི་དལ་འབྱོར་གྱི་མི་ཆེ་སོག་དལ་དལ་མོག་མོག་གིས་མི་རིགས་ཀྱི་ཆེད་དུ་བསྐྱོ་བ་དང་། བསྐྱོ་
བའི་སྐབས་སུའང་མི་འགའ་ཞིག་གིས་སྐྱོན་བརྗོད་བགྱི་སྟེད། དེ་ལྟར་སོང་ཆེ་རང་གིས་བདེ་སྦྱིད་རོལ་མི་
ཐུབ་པ་མ་ཟད། བཅུ་ལྷག་མང་བོའང་མོང་སྟེད།

ཡིན་ནའང་། ལས་ཀ་འདི་ནི་རིག་གནས་འཕེལ་འགྱུར་བྱ་བའི་ཁོད་གྱི་ཆ་ཞིག་ཡིན་པས། མི་
རིགས་གཅིག་གི་འགྲུབ་དཀའ་བའམ། ཡང་ན། དུས་དེ་ལས་རིང་བ་ཞིག་གི་ཡུན་གྱིས་ད་གཟོད་ཆད་
མཚམས་དེ་མཐུད་པའམ་གསལ་ཐུབ། ཚུལ་འདིས་བྱ་བ་དེ་སྐྱབ་མཁན་གི་ཆེ་གང་བོ་དལ་དལ་མོག་མོག་
གི་ངང་ནས་འབྲེལ་དགོས་པར་ཐག་བཅད། དེའི་ཕྱིར། ཁོ་མཉམ་སྦྲུང་འདོད་ཅན་གྱིས་བྱ་བ་འདི་བདེ་བག་ཏུ་
བསྐྱབ་དཀའ། རྫོ་སེམས་ཅེ་གཅིག་གིས་བོད་མི་དམངས་ལ་ཞབས་འདེགས་ཞུ་བ་དང་། མི་རིགས་ཀྱི་ཆེད་
དུ་ཆེ་སོག་བསོ་བ་དང་། འགྲོ་བ་མིའི་རིགས་ཐུན་མོང་གོང་འཕེལ་གྱི་ཆེད་དུ་འབད་བཅོམ་རྒྱ་ཆེན་གནང་
བའི་མི་དེ་ནི་རྒྱལ་ས་ཆེན་ཡིན་ལ་པལ་བའང་ཡིན། པལ་བ་ཡིན་ཀྱང་། ཁོ་རྣམས་ཀྱིས་བསྐྱབས་པའི་བྱ་བ་
དེ་མཇུག་སོར་དང་མ་ཉི་འཁོར་ལོའི་འཁོར་གངས་ཀྱིས་འཇུག་དཀའ། དེ་ལྟར་ཡིན་པའི་རྒྱུན་གྱིས། པལ་བ་
རི་ལྟར་ཡིན་ན། རྒྱལ་ས་ཆེན་དེ་བས་ཡིན།

མི་རིགས་གང་དང་གང་ཡིན་ཀྱང་རྒྱལ་ས་ཆེན་ཡིན་ལ་པལ་བའང་ཡིན་པའི་མི་ཡོད་ལ། གལ་ཏེ།
མེད་ན། མི་རིགས་གང་དེ་གནས་མི་ཐུབ་ལ། གོང་འཕེལ་དུ་དེ་བས་འགྲོ་དཀའ། དེ་འབྲེལ་མི་མང་ཉུང་གིས་
མི་རིགས་དེ་རྒྱལ་ས་ཆེན་ཡིན་མིན་མཚོན་ཐུབ། རྒྱ་ལ་མི་དེ་འབྲེལ་མང་བོ་ཡོད་ཚུང་བས། རིག་གནས་ཐུ་
མཐུད་དུ་གོང་འཕེལ་བྱུང་བ་དང་། ལྷག་པར་ཉེ་རབས་ཀྱི་དུས་སུ་བྱུང་བ་རྣམས་ཀྱིས་རྒྱའི་སྲུང་ཡོད་རིག་
གནས་ལ་རིག་གནས་གསར་བའི་ལས་འགུལ་བསྐྱེད་ཏེ་ཁྱེད་རྒྱུན་གསར་བ་བཅུ་གསུམ། འགྲོ་བ་མིའི་

རིགས་ཀྱི་གོང་འཕེལ་ལ་བྱས་ཇེས་ཆེན་པོ་བཞག་ལུབ་སླིང་བའི་རིག་ཅུལ་ཡང་དར་དུས་སའམ་ཀྱང་དེ་
དང་དེ་འབྲར་སྣང་། མི་དེ་རིགས་མང་དུ་བྱུང་ནས། དུས་རབས་དཀྱིལ་མའི་སའམ་ཀྱི་རིག་གནས་བཀའ་
རྒྱུ་ལས་ཐང་།

ལོ་རྒྱུས་སྟེང་། ང་ཚོ་བོད་མི་རིགས་ལའང་མི་དེ་རིགས་རབས་དང་རིམ་བར་བྱུང་ནས། དེང་སང་
བེད་སློབ་བཞིན་པའི་རིག་གནས་འདི་བསྐྱུན་བ་རེད། ད་ལྟའི་དུས་འདིར་རིག་གནས་འཇུགས་སྐྱུན་གི་
འགན་ང་ཚོའི་སྲུང་ལ་བབས་ཡོད་པས། ང་ཚོས་རིག་གནས་གསར་རིང་གི་ཉིང་བཅུད་རི་ལྟར་གདམ་རྒྱ་
ཡིན་ནས། མིང་དགོས་སམ། རྟོན་དགོས། ཡང་ན། རིགས་ཀྱི་རྒྱུན་བཟང་པོ་བསྐྱེད་ནས་རིག་གནས་བ་
ཞིག་བྱེད་རྒྱུ་ཡིན། ལོ་རྒྱུས་ཀྱིས་ང་ཚོར་ལག་བརྟེན་གཏོང་བཞིན་མཆིས་ལ། རང་དོན་སྤྱོད་ཚོགས་ཀྱིས་ཀྱང་
བསྐྱེད་བཞིན་ཡོད་པས། འུའི་བཟང་ངན་ལའང་ལྟ་བཞིན་ཡོད། གལ་ཏེ། མི་རིགས་འོ་མཚར་ཅན་ཞིག་ཡིན་
ན། འདིག་ཉེན་རི་སྲིད་བར་དུ་འཚོ་དགོས་ལ། འཚོ་དགོས་ན་རྒྱབས་ཆེན་ཡིན་ལ་པལ་བའང་ཡིན་པའི་མི་
སྤྱོད་རབས་དང་རིམ་བར་འབྱུང་སྲིད་ལ། ཁོ་རྣམས་ཀྱིས་རང་སློབ་ཁས་ལེན་སྤངས་ནས། མི་རིགས་དང་། མི་
དམངས། མིའི་རིགས་བཅས་ཀྱི་ཆེད་དུ་རང་རང་གི་ཆོ་སྲོག་བསྲོ།།

ལེའུ་བྱུག་པ། མཇུག་བསྐྱེམས།

སློབ་གསོ་བདེ་ལྷག་འགྲུང་བའི་རྩ་བའི་ལམ་ཀ་སྟེ། མི་ལ་མཐོང་ཆེན་དང་། མིའི་ཡོད་པར་བརྩི་མཐོང་
ཆེ་ཆོ། སློབ་གསོ་སློབ་གསོ་རྣམས་མ་ཞིག་ཏུ་འགྱུར་ངེས། དཔུང་པ་འདིའི་མཇུག་མ་རྫོགས་གོང་ལ། གཞུང་
ལུགས་ཞིབ་འཇུག་གི་འབྲས་བུ་གཉིད་རྩེ་ཟབ་མ་ཟད་ཆོས་ཉིད་ཅན་དུ་བསྐྱུར་ཏེ། མི་རིགས་མང་པོ་འདུས་
བའི་རྒྱལ་ཁབ་གང་དང་གང་ཡིན་ཀྱང་དེའི་ནང་ཁུལ་མི་རིགས་སོ་སོའི་བར་ཕན་ཚུན་རིག་གནས་གང་མ་
དང་འཕེལ་འགྱུར་གྱི་རྩ་བའི་ཆོས་ཉིད་དང་། སློབ་གྲུའི་སློབ་གསོ་གཉིད་བྱེད་གྱི་རིག་གནས་ཆ་རྒྱུན་དང་
དེའི་ཕན་རུས་འཚོལ་བའི་ལས་ཀ་བཅས་འདིར་འགོ་བ་མིའི་རིགས་ཀྱི་རིག་གནས་གོང་འཕེལ་དང་སློབ་
གསོའི་དོན་སྤྱིར་ལྡན་འདུག།

རིག་གནས་དང་འབྲེལ་བའི་འདིག་རྟེན་དང་། དེའི་རིན་ཐང་། དོན་སྤྱིར་དང་རུས་པ་ཐམས་ཅད་
མིའི་ངལ་རྩལ་ལས་བྱུང་ཞིང་། དུལ་ཅན་གྱི་སློབ་བྱི་རོལ་དུལ་རོལ་འདིར་གྱི་རྟེན་བའི་གཞིགས་སྤངས་
ཤིག་ཡིན། འགོ་བ་མི་སེམས་ཅན་གཞན་ལས་ལོགས་སུ་ཡར་རྒྱས་བྱུང་སྟེ་སློབ་ཤེས་ཤིང་དོན་གོ་བའི་གང་
ཟག་ཏུ་བཀར་བ་ནས་བཟུང་། མིའི་རང་བཞིན་རྒྱུད་རྒྱུད་ཅམ་དུ་མ་སོང་བར་བདག་རོགས་ཀྱི་འདུ་ཤེས་
ཅན་ཏུ་གྱུར། རིག་གནས་གསར་སྐྱུན་གྱི་འགོ་འཇུགས་པ་ནི། མིའི་རིན་ཐང་འདུ་ཤེས་བྱུང་བའི་འགོ་ཡིན་
ལ། མིའི་རང་གི་རིན་ཐང་རོགས་པ་དང་མི་རོལ་འདིག་རྟེན་རོགས་པའི་འགོ་འདེད་ཡིན། དུལ་དང་དུལ་ཅན་
གཉིས་ཀའི་གོ་འབྱེད་འགོ་རྩུགས་པ་ཡིན་ལ། འདིག་རྟེན་འདིའི་བདག་པོ་ཡིན་པའི་འདུ་ཤེས་འཕེལ་
འགོ་འདེད་ཡིན། འདིག་རྟེན་གྱི་བྱ་དངོས་སྣ་ཚོགས་ཁོང་། མི་གཙོ་བོ་ཡིན་ལ། དེའི་གོ་གནས་ཀྱང་ཐོབ། མི་
ཡོད་པའི་ཆེ་ད་གཞོན་རིག་གནས་གསར་སྐྱུན་བསྐྱེད་ཐུབ་པ་དང་། སློབ་ཆགས་གཞན་གང་གིས་ཀྱང་རིག་
གནས་གསར་སྐྱུན་བསྐྱེད་མི་ཐུབ། གོ་སློབ་བ་དང་རིགས་ལམ་རགས་པའི་རིག་གནས་ཅམ་ཀྱང་སྐྱུན་མི་ཐུབ།
མིའི་རིག་གནས་ཀྱི་རིན་ཐང་དང་། དོན་སྤྱིར་ལྡན་པའི་དངོས་མཐུན་འདིག་རྟེན་སྐྱུན་པ་མ་ཟད། རང་ཉིད་

དངོས་ཡིན་ཅན་ཏུ་བསྐྱར་བ་དང་། འདུ་ཤེས་བསྐྱེད། རིག་གནས་འཇིག་རྟེན་ཁྲིད་ཀྱི་བྱེད་བ་པོའི་གོ་གནས་
ཀྱང་གསར་སྐྱེན་བགྱིས།

འགོ་བ་མིའི་རིགས་ཀྱི་སྤྱི་ཚོགས་འཕེལ་རིམ་ནང་། མི་ནི། འཕྲིན་གཤིབ་ཀྱི་ལྷན་པོ་ལྟ་བུ་བཞུགས་
ཡིན་ལ། སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་སྐྱེལ་འདེད་པའང་ཡིན། འཕྲིན་གཤིབ་ཞིག་ནས་རིག་གནས་ཀྱི་མཚོན་བྱ་ཡིན་པ་
དང་། བདག་པོའང་ཡིན་ལ། རིག་གནས་རོལ་མོང་བྱེད་མཁན་ཀྱང་ཡིན། སློབ་གསོའི་མཐར་ཐུག་གི་
དམིགས་ཡུལ་ནི། མིའི་ཡུལ་ཅན་གྱི་རང་བཞིན་གོང་འཕེལ་རྗེ་གསལ་དུ་བཏང་ནས། རིག་གནས་གསར་
སྐྱེན་གྱི་བྱེད་བ་པོ་དང་། རིག་གནས་འཕེལ་འགྱུར་དུ་གཏོང་མཁན་དང་། རིག་གནས་བེད་སྲོད་བྱེད་མཁན་
དུ་བསྐྱར་དགོས་པས། སློབ་གསོས་ཐོག་མར་ངེས་པར་དུ་མིར་བཅི་འཛོག་དང་། མིའི་རིག་གནས་ཀྱི་ངོ་
པོར་བཅི་འཛོག་བགྱིས་ན་ད་གཞོད། སློབ་གསོ་རང་གི་ལུས་པ་དང་རིན་ཐང་མངོན་གྲུབ་ཡོང་ཐུག། རང་
ཚུགས་ཆེས་གསལ་བའི་སློབ་གྲུའི་སློབ་གསོ་ལ་དེ་དང་དེ་མཐུན་གྱི་རང་ཚུགས་ཀྱི་རང་བཞིན་ལྡན། ཚུལ་
འདི་སློབ་གསོ་སྤྱིའི་ཚོས་ཉིད་ཡིན་པ་མ་ཟད། མི་རིགས་སློབ་གསོ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཚོས་ཉིད་ཀྱང་ཡིན།

དང་པོ། རོན་དངོས་དང་རིག་གནས་གཞི་བགྱིས་ཏེ། མིའི་གཞི་གྲུབ་དང་ངོ་པོ། རིན་ཐང་དང་སྲོད་པར་བཅི་
འཛོག་བགྱི་དགོས།

མི་རིགས་གང་འདྲ་ཞིག་གི་མི་ཡིན་ཀྱང་ཐམས་ཅད་རང་རང་གི་རིག་གནས་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁོར་ལུག་
དང་ཤེས་བྱའི་ཁྲིད་དུ་རིན་ཐང་འདུ་ཤེས་ཀྱི་ཡུལ་ཅན་རང་བཞིན་དུ་གྱུར་བ་ཡིན། མིའི་རིན་ཐང་མངོན་པར་
གྲུབ་པ་དེ་ནི། རིག་གནས་འདུ་ཤེས་ཀྱི་བྱེད་བ་དང་། བཙོ་སྐྱེད་དང་། མཐོང་འདེགས་བཅས་ལག་ལེན་ཁྲིད་
རིན་ཐང་རྟོག་གཞིགས་དང་། ཚོད་དཔག་གཞུང་ལེན་སྤྱོད་ནས་མཚོན་པ་ཡིན། རིན་ཐང་མངོན་པར་སྐྱེས་
མཁན་ཏེ་གང་ཟག་རང་གི་ཡོད་པ་རོགས་ཟེན་པའི་མི་དེར་རྗེས་དཔག་དང་། རྗེས་དཔག་མ་ཡིན་པའི་ཆ་ག་
ཚོད་འདུས་ཡོད་ཀྱང་། རེ་རེར་གནས་ཐུབ་པ་དང་མངོན་གྲུབ་ཡོང་ཐུག་པའི་རྒྱ་རྒྱུ་རེ་ཡོད། སློབ་གསོས་
མི་སྣ་གསོ་སྐྱོང་བྱེད་དགོས་ན། རེས་པར་དུ་མི་དང་། མིའི་རིན་ཐང་། རིན་ཐང་གི་མངོན་གྲུབ་བཅས་ལ་བཅི་
འཛོག་དང་མཐོང་ཆེན་བགྱི་དགོས།

མི་ཐམས་ཅད་རང་རང་གིས་སྐྱུན་པའི་རིག་གནས་ཁྲོད་གནས་པ་དང་། ས་རབས་དང་མི་རབས།
 སྤྱི་རབས་དང་མི་རབས་པའི་མི་རབས་པ་ལ་སོགས་མི་རབས་རེ་རེའི་བསམ་བཞིའི་འདུ་ཤེས་ཀྱི་བྱུང་འབྲེལ་
 དང་། མིའི་ངོ་བོ་དང་དེའི་ཡུལ་གི་རང་བཞིན་གོང་འཕེལ་གྱི་རང་གཤེས་དང་ངོ་བོ་མིའི་ཀུན་སྨོང་། འདོད་
 སྲེད། དམིགས་ཡུལ། རིན་ཐང་དང་རིན་ཐང་མངོན་གྱུར་ཐམས་ཅད་དང་ལྷ་སྐྱ་སོགས་ཀྱིས་བསྐྱེད་བཞེད་
 མིན་ལ། ཁོང་ཡུག་གི་དཀའ་ཚེགས་ལས་བྱུང་བའང་མིན་པར། རིག་གནས་གསར་སྐྱུན་དང་རིན་ཐང་འདུ་
 ཤེས་ལས་བྱུང་བ་དང་། རིག་གནས་ཀྱི་གཞི་གྲུབ་པ་དང་ཡུལ་ཅན་རང་བཞིན་གོང་འཕེལ་གྱི་ལོ་རྒྱུས་དང་།
 མངོན་སུམ་གི་ཚོད་སྲུབ་གཅིག་གྱུར་མངོན་བཤམས་ཤིག་རེད། དེས་ན། མི་ལ་བཅི་འཛོག་བགྱིས་པ་དེ་
 རོན་དམ་དུ་མིའི་རིག་གནས་ཀྱི་ངོ་བོ་དང་རིན་ཐང་མངོན་གྲུབ་བྱུང་བར་བཅི་འཛོག་བྱས་པ་ཞིག་རེད། མི་
 རིགས་མང་པོ་འདུས་པའི་རྒྱལ་ཁབ་ཅིག་གི་ནང་། སྤྱི་ལ་དབང་བའི་རིག་གནས་སློབ་གསོ་ལག་བསར་
 བགྱི་དགོས་ན། དེས་པར་དུ་མི་རིགས་སོ་སོར་བཅི་འཛོག་དང་། དེའི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་རིག་གནས་ཀྱི་
 ངོ་བོ་དང་རིན་ཐང་མངོན་གྱུར་ཡོང་བར་དེས་པར་དུ་བཅི་འཛོག་བགྱི་དགོས།

མིའི་བསམ་སློང་དང་། ཡིད་ཀྱི་འགྱུར་བ། རིན་ཐང་འཛོན་ཚུལ་ཐམས་ཅད་དང་། དེའི་རོགས་ཟེན་
 པའི་འདོད་སྨྲེད་དང་། དམིགས་ཡུལ་དང་ཀུན་སྨོང་བཅས་ཡོད་ཚད་རིག་གནས་ཀྱིས་སྤྱད་ཅིང་། ཁོ་གནས་
 པའི་རིག་གནས་སྤང་ཚུལ་གི་འཛིག་རྟེན་གྱིས་གནང་། རིག་གནས་ཀྱིས་མིའི་འདུ་ཤེས་ཇི་ལྟར་ཡིན་པར་
 ཐག་བཅད་པར་མ་ཟད། བསམ་སློང་ཅན་གྱི་གང་ཟག་ཏུ་སྐྱུར་བ་དང་། མིའི་ངོ་བོ་ཐག་བཅད་པས་མི་ཇི་ལྟར་བྱ་
 ཞིག་ཏུ་གྱུར་བ་དང་། མི་དང་མིའི་རིན་ཐང་མངོན་པར་གྲུབ་པའི་ཐབས་དང་། མིའི་བྱ་སྤྱོད་ཡང་དག་གིས་
 བཅད་ལ། མི་ཇི་ལྟར་གནས་པ་དང་རིན་ཐང་མངོན་གྱུར་གི་བྱ་བ་ཇི་ལྟར་སྤེལ་ཚུལ་ཀྱང་ཐག་གིས་བཅད།

ང་ཚོས་མིའི་རིག་གནས་ཀྱི་ངང་ཚུལ་ལས་གཞན། རིན་ཐང་དོན་སྤྱིང་ཅི་ཡང་མེད་པ་སྟེ། འདུ་ཤེས་
 དང་ངོ་བོ་འཕམ་རང་བཞིན་ཅི་འདྲ་ཞིག་ཡོད་དགོས་པའི་རེ་བ་འདོན་དགོས་དོན་མེད་ལ། མིའི་རིག་གནས་
 ངང་ཚུལ་ལས་གཞན་ཚུལ་ཇི་ལྟར་གནས་པ་དང་རིན་ཐང་མངོན་གྱུར་གི་བྱ་བ་ཇི་ལྟར་སྤེལ་དགོས་པའི་རེ་
 བའང་འདོན་གྱུ་མེད། མི་ཐམས་ཅད་རང་རང་གི་རིག་གནས་ངང་ཚུལ་ལྟར་གནས་པ་དང་། དམིགས་ཡུལ།

ཀྱན་སློང་དང་འཚོ་བའི་འགོ་སངས་ལ་བསྟེན་ནས་རང་གི་རིན་ཐང་མངོན་འགྱུར་གི་བྱ་བ་སྤེལ་བ་ལས།
ཐབས་གཞན་གི་གནས་སངས་དང་རིན་ཐང་མངོན་འགྱུར་ཡོང་ཐབས་མེད་པར་རེད།

འདི་ནི། ཁོ་ལ་མཚོན་ན་བདེན་མཐོང་ལུགས་མཐུན་དུ་བྱུང་ལ། མི་ཉིད་མིར་གྱུར་བའི་རྒྱ་ཡོད་དོ་
ཅོག་གྲང་ཡིན། རང་ལ་ངོས་འཛིན་ཡོད་པ་དང་རང་གི་རིན་ཐང་མངོན་པར་སྐྱབ་མཁན་གི་མི་ཞིག་གི་ངོས་
ནས་དང་བསམ་སློབ་ཡོད་པ། བཅེ་དུང་ལྡན་པ། རང་བཀུར་གི་བསམ་པ་དང་། རང་ལ་ཡིད་ཆེས་ཀྱི་བསམ་
པ། རང་གཅེས་ཀྱི་བསམ་པ། རང་འབད་ཀྱི་བསམ་པ་ཡོད་པའི་རང་གི་མངོན་པར་སྐྱབ་མཁན་གི་གང་ཟག་
མངོན་སུམ་པ་ཞིག་ཡིན་པའི་མིར་ངེས་པར་བཅེ་འཛོག་བཞུག་དགོས་ལ། དེའི་གཞི་གྲུབ་པ་དང་དངོས་ཡོད།
རིག་གནས་ངོ་བོ། རིན་ཐང་དང་དེའི་མི་གཤེས་བཅས་ལའང་བཅེ་འཛོག་བཞུག་དགོས་པའི་རྒྱ་མཚན་ནི།
དོན་དངོས་སུ་ཁོའི་གཞི་གྲུབ་དང་། ངོ་བོ། རིན་ཐང་མངོན་གྱུར་བཅས་པ་ཁས་བངས་པ་རེད། དེ་ལྟར་མིན་
ན། ཁོའི་གཞི་གྲུབ་ཀྱི་རིན་ཐང་མངོན་གྱུར་ལ་གཞོད་འཆེ་ཐེབས་ཏེ། རང་གི་འཚོ་བའི་ཆེད་དུ་ངོ་རྒོལ་དང་
འཐབ་ཚོད་སློང་རྒྱ་རེད།

ཡུལ་སློལ་གོམས་གཤེས་དང་འཛེམ་སློལ་སོགས་ནི་རིག་གནས་ཡིན་ལ། དེ་ནི་རྒྱལ་ཁབ་མི་གཅིག་
པ་དང་། མི་རིགས་ས་ཁུལ་མི་གཅིག་པའི་རིག་གནས་ཡིན། རིག་གནས་དེས་མི་རྣམས་ཀྱི་རོག་པའི་
གཞིགས་སངས་དང་། བྱ་སློང་གི་ཁ་ལོ་སྐྱུར་བཞིན་མཆིས་ལ་བསམ་སློབ་དང་། བཅེ་དུང་། མི་ཚོས། དང་
པ། རིན་ཐང་འཛིན་ཚུལ། མི་ཚེའི་ལྷ་ཚུལ་བཅས་ལའང་ཁ་ལོ་སྐྱུར་བཞིན་པ་ལགས། གལ་ཏེ། ཁྱོད་ཀྱིས་དེ་
དག་ལ་བཅེ་འཛོག་མ་བཞིས་ན་བྱ་བ་ཞིག་བསྐྱབ་མི་ཐུབ་ལ། བསྐྱབ་ཅིས་གྲང་མ་བྱས་ན་གཅོང་། དེ་བས་
རང་གི་བསྐྱབ་འདོད་པའི་དམིགས་ཡུལ་གི་རིན་ཐང་དེའང་མངོན་གྱུར་ཡོང་མི་ཐུབ། རང་བྱུང་ཁོར་ཡུག་གི་
ཁྱད་པར་གིས་རིག་གནས་ཐ་དད་པ་བྱུང་བས། རང་གི་ཡུལ་ན་མངོས་པའི་ཉམས་མོང་དེ་མི་རིགས་གཞན་
གི་སློང་འགོབས་མི་རུང་ལ། རང་གི་ཉམས་མོང་ལས་ཐོན་པའི་རིག་གནས་དེ་གཞན་གི་ཉམས་མོང་དང་ཐ་
དད་ཡིན་པར་སམ་སྟེ། རང་མཐོ་རང་ཆེའི་བསམ་པ་གཏན་ནས་སྟེ་མི་རུང་། རང་གིས་དངོས་སུ་མོང་བའི་
རང་བྱུང་ཉམས་མོང་ཁོད་དུ་རང་ལ་འཚོམས་པའི་ཁོར་ཡུག་དང་ཆ་རྒྱུན་མེད་པས། གལ་ཏེ། ཆ་རྒྱུན་དང་
ཁོར་ཡུག་འཚོམ་པར་གྱུར་ན། ཁྱོད་ཀྱིས་རིག་གནས་གཞན་དང་མཚུངས་པའི་ཉམས་མོང་བསགས་ངེས།

འོན་ཀྱང་། ང་ཚོས་མི་རིགས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རང་བྱུང་ཁོར་ལུག་དང་ཆ་རྒྱན་འབྲ་འབྲ་གཅིག་ཏུ་སྤང་དགོས་
ཞེས་པའི་རེ་བ་འདོན་རྒྱ་མེད་ལ། དེ་འབྲའི་སྲོང་བའང་ཐོབ་དགལ།

ཡིན་ནའང་། ས་གནས་དང་ཆ་རྒྱན་ཐ་དད་པའི་མི་རིགས་ཀྱི་མོང་བ་ངེས་པར་བརྒྱུད་ནས་རང་བྱུང་
ཁམས་ཆེན་པོའི་ཁྱད་ཚོས་སྣ་ཚོགས་སྲོགས་སྣོན་དབྱེ་བསྐྱབ་བཞིན་ཏེ། འགྲོ་བ་མིའི་རིགས་དང་རང་བྱུང་
ཁམས་ཡོངས་ཀྱི་དངོས་མཐུན་སྦྱར་བཏང་བའི་རང་བཞིན་ངོས་འཛིན་ཡང་དག་ཅིག་ཐོབ་དགོས་པས།
ངེས་པར་དུ་མི་དང་མིའི་བར་དང་། མིའི་རིགས་པན་ཚུན་བར་ཡིད་ཆེས་དང་བརྩེ་འཛོག་བཞིན་དགོས། མི་
ལ་བརྩེ་འཛོག་མི་བྱེད་པ་དང་། མིའི་རིག་གནས་ཀྱི་རང་ཚུལ་དང་རིན་ཐང་། རོ་བོ་བཅས་ལ་བརྩེ་འཛོག་མི་
བྱེད་པ་དང་། འདིའི་སྤྱི་ལོ་ལ་གོང་འཕེལ་དུ་བྱུང་བའི་མིའི་བསམ་བོ་དང་། བརྩེ་དུང་། ཕྱགས་བསམ། དད་
པ། མི་ཚོས་དང་། རང་བཟུང་གི་བསམ་པ་། རང་ལ་ཡིད་ཆེས་ཀྱི་བསམ་པ། རང་གཅེས་ཀྱི་བསམ་པ།
རང་འབད་ཀྱི་བསམ་པ་བཅས་ལ་བརྩེ་འཛོག་མ་བཞིན་པར་འཆར་གཞིར་འཁྲོད་པའི་དམིགས་ལུལ་གྲུབ་
འདོད་པ། ཕྱགས་བསམ་ཞིག་མངོན་གྱུར་ཡོང་འདོད་པ་དང་། འབངས་བདེ་ལ་བཀོད་ནས་རྒྱལ་ཁབ་སྦྱོང་
འདོད་པ་དང་། རྒྱལ་ས་ཆེན་གི་བྱ་བ་བསྐྱབ་འདོད་པ་བཅས་ཐམས་ཅད་སོང་འབྲང་ངམ་རོག་བཟོ་ཅམ་དུ་
ཟད། མི་ཞི། རིན་ཐང་ཡོད་དོ་ཅོག་གི་མངོན་སྲུང་བྱེད་པོ་ཡིན་པས། མི་ཡན་གར་དུ་བསྐྱུར་ནས་བཤད་པའི་
བསྐྱབ་འདོད་ཀྱི་བྱ་བ་དེ་སོང་བཤད་ཅམ་དུ་ཟད་པ་ལས་གཞན་ཅི། འདི་ནི་རིག་གནས་ཀྱི་མཐོང་ཁྱབ་དུ་
སྤང་བའི་སྤྱི་ཚོགས་འཇུགས་སྦྱོར་གི་ཚན་རིག་གི་རེན་གཞི་རེད་ལ། མི་རིགས་སློབ་གསོ་བྱ་བའི་ཁྲིད་ཀྱི་
གཞུང་ལུགས་ཀྱི་རེན་གཞི་འང་རེད།

མི་རིགས་མང་པོ་འདུས་པའི་རྒྱལ་ཁབ་ཅིག་གི་ནང་། ཡར་རྒྱས་གོང་འཕེལ་དུ་འགྲོ་འདོད་པ་དང་།
སྣོན་པས་འབྱོར་ཕྱན་ཚོགས་སུ་འགྲོ་འདོད་ན་ངེས་པར་དུ་མི་རིགས་ཐམས་ཅད་ནང་པན་ཚུན་བརྩེ་བཟུང་
ཡིད་ཆེས་རོགས་སྦྱོར་གི་བསམ་པ་ཡོད་དགོས་ལ། དེ་ནས་མི་རིགས་སོ་སོའི་རིག་གནས་བར་ཀྱི་ཐུན་
མོང་བའི་ཁྱད་ཚོས་བཅས་ཏེ། ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཆ་དེར་པན་ཚུན་བརྩེ་འཛོག་དང་ཡིད་ཆེས་བཅངས་
ནས། ཐུན་མོང་བའི་ཆ་གསར་བ་གསར་སྦྱོར་དང་འཇུགས་སྦྱོར་བཞིན་ཏེ། མི་རིགས་ཐམས་ཅད་སྦྱིད་

སྐྱབས་མཉམ་མོང་གི་སྐྱུན་མོང་བའི་རིག་གནས་འཇུགས་སྐྱུན་བཀྱི་དགོས། སྐྱུན་མོང་བའི་མི་རིགས་རང་
བཞིན་གྱུ་བ།

རིག་གནས་ཡར་རྒྱས་དང་རྒྱུན་འཛིན་ལ་མེད་དུ་མི་རུང་བའི་ལག་ཆར་གྱུར་བའི་སློབ་གསོས་མི་
དང་མིའི་རིག་གནས་རང་རྒྱལ་ལ་ལྷག་པར་བཅི་འཛོག་བྱེད་དགོས། མི་རིགས་སློབ་གསོའི་ནང་འཛིག་རྟེན་
སྐབས་མགོན་གི་རྒྱལ་དུ་སྤང་བའི་བསམ་པ་དེ་བསམ་ངན་ཞིག་རེད། གཞན་ལ་ཞིབ་འཇུག་གཏོང་འདོད་
ན། རོག་མར་རང་ལ་ཞིབ་འཇུག་བཀྱིས་ཉེ། མར་ཁེ་སི་ཚོད་སྐྱབ་དངོས་གཙོ་རིང་ལུགས་པ་ཡིན་དགོས།
དངོས་མཐུན་དང་དངོས་རོག་བདེན་འཚོལ་ཡོང་བ་བྱ་རྒྱ་སྟེ། རང་རང་གི་ཞེན་པ་སྤོ་ཚོགས་སངས་ནས།
རང་གི་རིག་གནས་ཀྱི་རིན་ཐང་ཚད་གཞི་བཟུང་ནས་གཞན་གི་རིག་གནས་རིན་ཐང་འཇུག་མི་རུང། སློབ་
མའི་རྗེས་དཔག་གི་རྒྱས་པ་མཐོང་འདེགས་བཀྱི་འདོད་ན། རོག་མར་སློབ་གསོ་བ་རང་གི་རྗེས་དཔག་
ལུགས་མཐུན་ཡིན་དགོས། མི་རིགས་སློབ་གསོའི་ཁྲོད་རྒྱང་བའི་རང་གི་རིག་གནས་མཚོག་དུ་གྱུར་བར་
སམ་བའི་བསམ་པ་འང་རྗེས་དཔག་གི་ཚོས་ཉིད་དང་མི་འགྲོད།

སློབ་གསོ་མོང་མཁན་གི་བསམ་པ་ཚད་དེར་བསྐྱབ་མེད་པའམ། ཡང་ན། སློབ་མའི་བསམ་སློབ་དང་།
སློབ་པའི་ནང་བག་མེད་ཀྱི་ཆ་འདེས་ཡོད། སློབ་གསོ་བས་ངེས་པར་ཁོར་ལུག་བཅི་འཛོག་གཅེས་སློབ་བྱེད་
དགོས། འདི་དག་ཐམས་ཅད་ངེས་པར་དུ་སློབ་གསོ་བ་རང་སྟེན་ལོད་དགོས་པའི་གཞུང་སེམས་དང་
བྱམས་བཅི་རེད། འཛིག་རྟེན་སྐབས་མགོན་གི་རྒྱལ་བཟུང་ནས། རང་གི་རིག་གནས་གཙོགས་ཚེན་དུ་བྱེད་
པའི་མི་རིགས་ཀྱིས་སློབ་གསོ་མཐའ་འཁྲོངས་པ་ཞིག་སློབ་དཀའ། དེ་དང་དེ་ལྟར་དུ། འཛིག་རྟེན་སྐབས་
མགོན་བཅོན་བཞུགས་ཀྱི་བསྐྱབ་གཞི་དེ་རིགས་བཟང་ཤོས་མིན། རྗེས་དཔག་གི་རྒྱས་པ་མེད་པའི་སོར་ལ་
ཐབས་དག་སོའི་སློབ་གསོ་གཏོང་མི་རུང་ལ། བརྟམ་བཅོས་དེ་བས་གཏོང་མི་རུང། གལ་ཉེ། དེ་ལྟར་
བཀྱིས་ན། སློབ་གསོའི་དམིགས་ལུལ་འགྲུབ་མི་སྲུབ།

གཉིས་པ། རིག་གནས་མཉམ་འདེས་ཚོས་ཉིད་ཀྱིས་མི་རིགས་མང་པོས་གྱུབ་པའི་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་སློབ་གསོ་
ལ། རིག་གནས་མི་གཅིག་པ་མང་པོའི་བར་བདག་ཅན་དང་བདག་ཅན་པན་རྒྱལ་འདེད་ཀྱི་འབྲེལ་བ་
ཡིན་པར་ཐག་བཅད།

ད་ལྟའི་འཇིག་རྟེན་འདིར། མི་རིགས་མང་པོ་འདུས་པའི་རྒྱལ་ཁབ་གང་དང་གང་ཡིན་ཀྱང་དེའི་ནང་
མི་རིགས་གཙོ་ཤོས་ཅན་གཅིག་གམ་གཉིས་རེ་ཡོད། མི་རིགས་གཙོ་ཤོས་ཅན་དེའི་རིག་གནས་རང་
ལྷན་གྱིས་རྒྱལ་ཁབ་དེའི་རིག་གནས་གཙོ་བོར་གྱུར་མོད། དེ་འདྲའི་རིག་གནས་དང་མི་རིགས་གངས་
ཉུང་གི་རིག་གནས་བར་གྱི་འབྲེལ་བ་དེ་ཡུལ་དང་ཡུལ་ཅན་གྱི་འབྲེལ་བར་གཏུན་ནས་འདོད་མི་རུང་།
འདོད་ཚུལ་དེ་ནི་མི་རིགས་མཐུན་སྦྲེལ་གི་བགའ་སྡེ་ཡིན་ལ། སློབ་གསོའི་བྱ་བའི་བར་ཚད་ཀྱང་ཡིན།

རིག་གནས་དང་རིག་གནས་ཀྱི་བར་ན་རྗེས་ལུས་དང་སློན་ཐོན་གྱི་བྱུང་བར་འབྲེད་རྒྱ་མེད་པར།
འཚམ་དང་མི་འཚམ་གྱི་བྱུང་བར་ཏུ་སྒྲུབ་། རིག་གནས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རིག་གནས་རང་སྟོབས་ཀྱིས་དེ་དུས་
ནས་རྒྱན་དུ་མི་རྟག་འཕེལ་འགྱུར་གྱི་བརྒྱུད་རིམ་ཁོང་གནས་ཤིང་། འཕེལ་འགྱུར་འདི་རིགས་ནི་ནང་ཁོག་
གིས་མི་འཚམ་པའི་རིག་གནས་ཀྱི་གྲུབ་ཆ་མི་འཚམ་པ་དེ་སྒྱུར་བཀོད་བགྱིས་ཏེ། སྤྲུལ་ཚད་ཀྱི་འགྱུར་བ་
ལས་ངོ་མོའི་འགྱུར་བར་རྒྱུད་སྤྲུལ་རྗེ་བཟང་དུ་འཕོ་བའི་བརྒྱུད་རིམ་ཞིག་རེད། ཕྱི་ཡོང་རིག་གནས་ནང་
འདེན་བགྱིས་པ་དེ་ནི་རང་ས་ནས་འཕེལ་བའི་རིག་གནས་ཀྱི་འཕུས་སོ་རྗེ་ཚང་དུ་བཏང་ནས་ཁོར་ལུག་
གསར་བའི་གནས་བབ་དང་འཚམ་པར་བྱེད་པ་ཡིན། འདི་ནི་རིག་གནས་མཉམ་འདེས་བཅེ་རེས་ཀྱི་བསྐྱོད་
ལམ་ཡང་དག་ཅིག་རེད། རིག་གནས་མཉམ་འདེས་བཅེས་རེས་ཀྱི་བརྒྱུད་རིམ་ནང་རིག་གནས་ཐ་དད་པའི་
བར་སྟོགས་གང་ཐད་ནས་བཟང་དར་ངན་ལུབ་བྱུང་བས། ཟུན་མོང་བའི་ཆ་མང་པོ་གྲུབ་པ་རེད།

ཟུན་མོང་བའི་ཆ་འདི་རིགས་ནི་རིག་གནས་གསར་བའི་གྲུབ་ཆ་ཡིན་ལ། བཟང་དར་ངན་ལུབ་བྱུང་
བའི་རིག་གནས་སྣ་ཚོགས་ཀྱིས་ཟུན་མོང་དུ་ཁས་ལེན་པ་དང་དེ་མི་ཡོངས་ཀྱི་ཡོངས་སུ་སྦྱོད་རུང་བ་ཞིག་
ཀྱང་རེད། རིག་གནས་ཀྱི་འཕོ་འགྱུར་དང་མཉམ་འདེས་ལ་བརྒྱུད་ལམ་གཞན་ཞིག་ཀྱང་མཚིས་ཏེ། དཔེར་
ན། དམག་འཁྲུག་དང་། རང་བྱུང་གི་གཞོན་འཚོ་བཅས་ཀྱིས་མི་རིགས་འཚོ་གནས་ས་ཁུལ་ལ་འཕོ་འགྱུར་
བྱུང་། དེར་གྱི་ཆར། མི་རྣམས་ཞི་བདེ་ལ་སྟོན་པར་དགའ་ལ་དེའི་རྩ་ཆེན་རང་བཞིན་ཀྱང་ཤེས། ཚན་རིག་
ལག་རྩལ་དར་བས་གོ་བྱུང་དུ་བྱུང་བའི་རང་བྱུང་གཞོན་འཚོ་སོན་དཔག་གམ་སོན་བརྗེད་པ་དང་རང་
སྟོབས་ཀྱི་ལུས་པ་ངེས་ཅན་ཞིག་ལྡན་པས། ཐབས་ངན་དེའི་སྤྲོད་ནས་རིག་གནས་འཕོ་འགྱུར་གཏོང་མི་འདོད།

མི་རིགས་མང་པོ་འདུས་པའི་རྒྱལ་ཁབ་ཅིག་གི་ནང་། གཙོ་གྱུར་རིག་གནས་དང་མི་རིགས་གངས་
ཉུང་གི་རིག་གནས་བར་གྱི་འབྲེལ་བ་ནི། བན་ཚུན་མཉམ་འབྲེས་དང་དགེ་སྤྱོད་སྤྱོད་སེལ་གྱི་འབྲེལ་བ་ཡིན་
ལ། ཡུལ་ཅན་དང་ཡུལ་ཅན་བར་གྱི་འབྲེལ་བ་འདྲ་ལོ། འདི་འདྲའི་བན་ཚུན་འབྲེས་མཉམ་གྱི་རིག་གནས་བརྗེ་
རེས་ཁྲོད་མི་རིགས་གང་ཡིན་གྱང་དེའི་རིག་གནས་ལ་བན་རེས་ཅན་ཞིག་འདོགས་ཤིང་། དེའི་ཁྲོད་དུ་མི་
རིགས་སྤྱི་རིག་གནས་ཡིན་གྱང་ཉ་ཚུ་ནང་གི་རྒྱལ་དུ་གཞན་ཞིག་གི་ནང་དུ་འཐིམ་པ་འཇུག་ཡོངས་རྒྱུ་གས་
ཡལ་བར་འགོ་མི་སྲིད། མི་རིགས་སོ་སོ་ནང་བན་ཚུན་མཇེལ་གཞུགས་སུ་གནས་སྐབས་པའི་རྒྱ་རྒྱུན་གཤམ་
ཆེན་ཞིག་ནི། བན་ཚུན་ཡིད་ཆེས། བཟོད་སློམ། རོགས་རམ། འབྲེས་མཉམ་གཉེས་པན་བྱེད་པ་བཅས་དང་།
མི་རིགས་མང་པོ་འདུས་པའི་རྒྱལ་ཁབ་ཅིག་གི་ནང་གཙོ་གྱུར་རིག་གནས་དེ་ནི་མི་རིགས་རྒྱུང་རྒྱུང་མང་
པོའི་རིག་གནས་བན་ཚུན་འདེས་ནས་བྱུང་བས། མི་རིགས་གངས་ཉུང་གི་རིག་གནས་ལ་སློབ་ཉེ་བ་ལྟར་ན།
དེའི་ནང་བན་ཚུན་འབྲེས་ལྷན་ཆེ་སྲིད།

འོན་ཀྱང་། གཙོ་གྱུར་རིག་གནས་ཀྱིས་མི་རིགས་གངས་ཉུང་གི་རིག་གནས་ཀྱི་ཚབ་བྱེད་པ་འཇུག་
ཡང་ན་རྩིས་མེད་དུ་གཏོང་བ་དེ་བྱེད་མི་རུང་། དེའི་རྒྱ་མཚན་ནི། གཙོ་གྱུར་རིག་གནས་དེ་མི་རིགས་གཞན་
པའི་འཚོ་གནས་ཁོར་ལུག་དང་། ཡིད་ཀྱི་འདོད་ལྟོགས། རིན་ཐང་གི་མངོན་གྱུར་བྱེད་སངས་ལ་སོགས་
བར་མི་འབྲོད་པའི་ཆ་ཡོད་པའི་ཕྱི་རྒྱུ་ལྟེ་འབྲེས་མཉམ་སྦྲེད་དུ་མི་སླེ་བ་དང་། མཚོ་མོ་རྒྱ་ལག་ལེ་ཅིང་དུ་སྦྱོང་
དཀའ་བ་ལྟ་བུ་སྲིད།

རིག་གནས་སློབས་ཅན་ཡང་མི་རིགས་གཞན་པའི་རིག་གནས་ཁྲོད་ནས་བཟུང་ལེན་དགོས་པ་ནི།
རང་གིས་མ་མང་བའི་རང་བྱུང་གི་ཉམས་མོང་དེ་མི་རིགས་གཞན་གི་རིག་གནས་ཁྲོད་ནས་བསྐྱུ་བ་ལས།
རང་གིས་སོན་ལ་ངན་བཅོམ་གི་ཁོར་ལུག་སླུབ། དེ་རེས་དངོས་སུ་ཉམས་སུ་མོང་དགོས་པའི་དགོས་པ་
རེས་པར་དུ་མེད་ལ། དེའི་སྤྱིང་ནས་ཕྱིར་འདྲེས་རྒྱག་དགོས་དོན་གྱང་མེད། མི་རིགས་རིག་གནས་ཀྱི་ཡུལ་
ཅན་རང་བཞིན་དེ་བྱེ་བལ་དུ་མིའི་ལྷ་རྒྱལ་སྤྱིང་ནས་མཚོན་ཉེ། མིའི་རིག་གནས་ངང་རྒྱལ་དེ་ཁོའི་རོ་ལོན་
པས་སོ།

ནས་བསྐྱེད་ལེན་བྱེད་པ་དང་། རང་རང་གི་རིག་གནས་ཀྱི་རིན་ཐང་འདུ་ཤེས་ཀྱི་རྒྱ་བསྐྱེད་པ་དང་། རིག་གནས་གསར་བའི་རིན་ཐང་འདུ་ཤེས་ནང་དུ་སྒྲིལ་བ་མ་ཟད་སྐྱུར་བཀོད་བགྱིས་མཐར་། རང་གི་རིག་གནས་ཀྱི་རིན་ཐང་འདུ་ཤེས་ཡར་རྒྱས་ཀྱི་ལམ་དུ་བརྟུག་ནས། བསམ་བོ་གསར་བ་ཞིག་གི་མཐོ་ཚད་དུ་བཏོགས་ཏེ། རིག་གནས་སྣ་ཚོགས་ཀྱི་བརྟུན་བསྐྱེད་ལུགས་པའི་མདོན་སྲུང་རང་བཞིན་དང་ལུགས་མོང་སྤྱི་མཐུན་རང་བཞིན་གི་ཚད་དུ་བསྐྱེད་སྤོང་།

གསུམ་པ། ལྷན་འབྲེས་བདེ་སྐྱབས་ལྷན་པའི་སློབ་གྲུའི་སློབ་གསོ་དེ་དེས་བར་དུ་མི་རིགས་རང་གི་རིག་གནས་ཀྱི་སྤོང་བཞིན་སྤྱོད་འཇུགས་དགོས།

ང་ཚོས་མཁྱེན་གསལ་ལྟར། མི་རིགས་སོ་སོའི་རང་རང་གི་རིག་གནས་ལོང་འཕེལ་ཁྲོད་རང་སྐྱེད་མེད་པའི་ཁྱད་ཚོས་ལས་དེ་འཚམས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་རིག་པ་བྱུང་བ་དེ། དེ་འདྲའི་མཚན་ཉིད་རིག་པའི་བསམ་སློབ་འདྲ་ཡིན་པ་དང་། ཚོས་ལུགས་ཅན་ནམ་མི་ཚོས་ཅན་གང་ཡིན་ཀྱང་། མི་རིགས་དེའི་རིན་ཐང་འདྲིན་གཞི་བརྟུགས་པ་དང་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་ཚོགས་མིའི་བར་ཀྱི་སྤྱོད་ལམ་གཅིག་མཐུན་དུ་འདོམས་པར་རུས་པ་འགངས་ཆེན་པོ་ཐོབ་ན། མི་རིགས་དེའི་རིག་གནས་བསམ་སློབ་ནང་མི་རིགས་རང་ཉིད་ལ་འཕྲོད་པའི་གལ་ཆེའི་ནང་ཉིང་མངའ་ཞིང་། མི་རིགས་གང་འདྲ་ཞིག་ཡིན་ཀྱང་དེ་འདྲའི་མཚན་ཉིད་རིག་པ་མེད་པར་ཡུན་རིང་བར་གཅིག་དུ་འདུས་ཏེ། མཐུན་སྒྲིལ་འབྱུང་མི་ཐུབ། མཚན་ཉིད་རིག་པ་དེའི་ནང་ན་ཚད་ལྡན་གྱི་ཆ་མང་བོ་སྐྱུམ་མེད་པ་དང་། ཚོས་དད་གཙང་མ་སོགས་ཀྱི་གནས་བབ་འདུག་ཀྱང་། མི་རིགས་དེ་གཞི་གཅིག་དུ་སྒྲིལ་བྱེད་ཀྱི་བསམ་སློབ་སྤྱོད་ལུགས་ལྟ་སྟོན་ནས་ཡིན། མི་རིགས་ཤིག་དང་། རྒྱལ་ཁབ་ཅིག་གིས་རང་གི་ཚོགས་མི་ཐམས་ཅད་མཐུན་སྒྲིལ་གོང་དུ་གཅིག་དུ་བྲིལ་འདོད་ན། ཚོས་མཚན་ཉིད་ཀྱི་སྤོང་བའི་ཐབས་ཤིག་ནི། རང་གི་ཚོགས་པའི་རང་སྐྱེད་པའི་མཚན་ཉིད་རིག་པའི་བསམ་སློབ་བཅའ་བ་དེ་དེ། དེ་ནས་རིན་ཐང་གི་དམིགས་ལྷན་འདོད་དགོས་ལ། བཏོན་ནས་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་རིག་གནས་ལམ་ལུགས་འཇུགས་པ་དང་། རིག་གནས་ལོང་འཕེལ་གྱི་རྒྱ་བའི་ཚོས་ཉིད་དང་བསྐྱུར་ནས། རིམ་གྱིས་མ་འོངས་པའི་རིག་གནས་འཇུགས་སྐྱུན་དང་བསྐྱུར་བཀོད་ཀྱི་ལས་ལ་འཇུག་དགོས།

སྤྱི་ཚོགས་གང་ཡིན་ཀྱང་དེའི་རིག་གནས་ལམ་ལུགས་རང་གི་མི་རིགས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་སྤྱི་ཚོགས་
བརྒྱུད་ཟེན་བའི་བཟོད་ལམ་དེའི་ནང་ལྷན་སྐྱེས་ལྷན་དུ་འཕེལ་འགྱུར་དང་གོང་འཕེལ་དུ་འགྲོ་བ་ལས། ལམ་ཀ་
གཞན་གྱི་སྤྱི་ཚོགས་འགོ་དཀའ། ཡང་ན། མི་གཤེས་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་རིག་གནས་ལམ་ལུགས་དེ་མི་རིགས་
གཅིག་པའི་རིག་གནས་ལམ་ལུགས་སྤྱི་ཚོགས་འཛུགས་པ་ལས། གཞན་གྱི་སྤྱི་ཚོགས་ཐབས་མེད། འགོ་བ་
མིའི་རིགས་ཀྱི་རིག་གནས་ལམ་ལུགས་སྤྱི་ཚོགས་པ་དེའི་འགོ་བརྩམས་པ་ནས་བཟུང་རིག་གནས་དཔལ་
ཡོན་ནས་བཟོ་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་ཐད་ནས་མཐུན་ནས་མཐུན་དུ་གོང་འཕེལ་དང་འཕོ་འགྱུར་བྱུང་། མིའི་རིགས་
ཀྱིས་རང་བྱུང་ཁོང་ལུགས་ཐ་དད་སྤྱི་ཚོགས་ཁོད་གསར་སྐྱེད་དང་ཉེར་མཁོའི་རྒྱ་བསགས་པར་བརྟེན་རང་སྐྱེ་
ཐེང་བའི་རིག་གནས་བྱུང་ཅིང་། རིག་གནས་ཐ་དད་པ་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་རིག་ཐང་འཛིན་ཚུལ་བྱུང་། དེས་མི་
རིགས་ཐ་དད་པའི་སྤྱི་ཚོགས་འཕེལ་འགྱུར་ལ་གཞན་དྲིང་མི་འཛོག་པའི་ཆ་རྒྱུན་བཟོས་ཤིང་། ཁོ་རྣམས་ཀྱི་
ལོ་རྒྱུས་གོང་འཕེལ་ལ་འཕེལ་སྐྱོབས་ལྡན་ཞིང་། ལུགས་སྤྱི་ཚོགས་པའི་བསམ་སྒྲིལ་ལྡོག་དང་བཅུད་སྤྱད།

འགོ་བ་མིའི་རིགས་ཀྱི་སྤྱི་ཚོགས་གོང་འཕེལ་འགོ་སྐྱེད་པའི་ཆེད་འབྲེལ་བའི་དུས་སྐབས་བརྒྱུད་
སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་གོང་འཕེལ་དང་དེའི་མཚོན་པའི་སྤྱི་ཚོགས་བྱུང་སྐབས་པན་ཚུན་ཐ་དད་དུ་
ཆགས། རྒྱ་གར་འབགས་པའི་ལུགས་ཀྱི་སྤྱི་ཚོགས་ལམ་ལུགས་དེ་དང་ལྷན་སྐྱེད་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་སྤྱི་ཚོགས་
ལམ་ལུགས་མི་གཅིག་ལ། རྒྱ་གར་གྱི་བཀའ་བཏུན་ལམ་ལུགས་དེའང་ལུས་སྤྱི་ཚོགས་པའི་གོང་མཁའ་འཚོ་
ལུགས་དང་མི་འདྲ། ད་ལྟའི་རྒྱ་གར་ནང་གི་མི་རིགས་སོ་སོ་སྤྱི་ཚོགས་འཛུགས་ལུགས་སུ་མ་ཞུགས་གོང་གི་སྤྱི་
ཚོགས་གནས་བབ་ཐ་དད་ཡིན་པ་མ་ཟད། ལ་ལའི་བར་ན་བྱུང་བར་ཆེན་པོ་ཡོད། དེའི་སྐབས་ཀྱིས། ཁོ་
པོའི་བསམ་བཤེས་འགོ་བ་མིའི་རིགས་ཀྱི་སྤྱི་ཚོགས་རིག་གནས་ཀྱི་ལམ་ལུགས་གོང་འཕེལ་དེ་ལྷན་དྲུང་གཅིག་
གིས་བྱ་བརྒྱུད་གཅིག་གཅོད་ཀྱི་འཕེལ་འགྱུར་འོངས་དཀའ་བར། འདྲ་མིན་བཟང་པོ་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་རིག་
གནས་སྤྱི་ཚོགས་བྱུང་། རིག་གནས་གཤེས་ཞིག་གི་ལོ་རྒྱུས་ཀྱིས་མི་རིགས་ཐ་དད་པ་མང་པོའི་ལོ་ངོ་མི་
སྤྱི་ཚོགས་བརྒྱུད་དེ་བྱུང་བའི་རིག་གནས་ཀྱི་བཟོ་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་ཐད་ནས་བྱུང་། གལ་ཏེ། དེ་ལྟར་ཆབ་བསྐྱེས་ན་
རིག་གནས་ལྟེ་འཛིན་རིང་ལུགས་པའི་ 文化中心主义 །དེ་ལྟར་དུ་སྤྱི་ཚོགས་ལུས་སྤྱི་ཚོགས་པའི་
རང་ཆེད་རིང་ལུགས་དེ་ལྟེ་རིང་ལུགས་འདྲིའི་མཚོན་ཉུགས་དཔོན་པོ་ཡིན།

ཁོ་རྣམས་ཀྱི་རང་མཐོ་རང་ཆའི་རིག་གནས་བསམ་པ་དེས་འཛུམ་སྤོང་གི་ས་ཆ་ན་འགལ་བ་དང་
དམག་འཁྲུག་བཞོ་བཞིན་ཡོད། དེ་དང་དེ་ལྟར་དུ། དེང་སང་འཛུམ་སྤོང་གི་ས་ཆ་འགལ་རེ་ན་བྱུང་བའི་
དམག་འཁྲུག་གི་འབྱུང་ཅུ་རིག་གནས་སྟེ་འཛུམ་རིང་ལུགས་ཀྱི་འགལ་བའི་འཐབ་ཚོད་ཅིག་རེད་ལ། མི་
རིགས་ཀྱི་འགལ་བ་ནི་རྣམས་འཛུམ་ཆེ་ཞིང་། ཅུ་བ་ནི་རིག་གནས་ཀྱི་སོག་སྲུག་གནད་དོན་རེད། མི་རིགས་ཐ་
དད་པའི་རིག་གནས་སྤང་བཞིན་བཞུགས་ཏེ་བཅུགས་པའི་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་རིག་གནས་ལམ་ལུགས་ཞིག་ཡིན་
ན་དུ་གཞོན་མི་གཤེས་དང་མིའི་ཡར་རྒྱས་ལོང་འཕེལ་དང་རིན་ཐང་མངོན་འགྱུར་དང་ཆེས་མཐུན་ཞིང་ཕན་
བ་ཞིག་འབྱུང་སྲིད།

མི་རིགས་ཐ་དད་པ་སྤྲོ་ཚོགས་ཀྱིས་རིག་གནས་སྤྲོ་ཚོགས་སྟེལ་བ་ནས་བཟུང་། ཁོ་རྣམས་ཀྱི་མི་
གཤེས་དང་མིའི་རོ་བོ་ལྟུང་། དེའི་སྟེང་རིག་གནས་དང་སེམས་ཁམས་ཐ་དད་པ་དང་རིན་ཐང་འཛུམ་ཚུལ་
བཅས་ཆགས། དེ་ནི། སྤྱི་ཚོགས་སོ་སོའི་དབང་ཕན་ཚུན་ཆབ་བཞུགས་མི་སྲུབ་པ་དང་། རིག་གནས་ཤིག་གིས་
རིག་གནས་གཞན་ཞིག་གི་ཆབ་བཞུགས་མི་སྲུབ་པ་དང་། རིག་གནས་སེམས་ཁམས་དང་རིན་ཐང་འཛུམ་ཚུལ་
ཞིག་གིས་གཞན་གི་ཆབ་བཞུགས་མི་སྲུང་བ་ལྟ་བུ་གང་ཡིན་ཀྱང་ཐམས་ཅད་ལོ་རྒྱུས་སྟེང་རིག་གནས་ཀྱིས་
ཡུན་རིང་བར་ཕན་གྲོགས་མཛད་པ་དང་། གསར་སྐྱེད་དང་ལོང་འཕེལ་བཞུགས་ཏེ་བྱུང་བ་ཡིན་པས། དེ་
ཐམས་ཅད་མི་རེ་རེའི་སེམས་སུ་ནང་སྤོང་བཞུགས་ཏེ་མི་རིགས་ཤིལ་ཤོའི་སྤྱི་ཚོགས་སུ་གནས་པ་དང་། འབྲང་
བར་དུ་དེ་རིགས་མིའི་རྒྱུད་ལ་ཆགས་པའམ་རིན་ཐང་འཛུམ་ཚུལ་ཀྱི་བཞོ་སྟེང་ལྟར་བའི་རྗེས་སུ་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་
དཀའ་དཀའ་བའི་རྒྱ་མཚན་དེར་ཡུན་རིང་གི་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་ཁུངས་དང་གནས་ལུགས་ཡོད་ཅིང་བདེན་སྲུབ་
ཀྱི་ཆ་དེས་ཅན་ཞིག་ཀྱང་མཆིས་པས་སོ།།

ཁོ་བོས་སྐབས་འདིར་གྲེང་བཞིན་པའི་རིག་གནས་སྤྱི་གཞི་འཇུགས་ Cultural
Institution ་དང་རིག་གནས་ནང་དོན་ཐད་སྤངས་པའི་གོ་བ་གཉིས་གཟུ་ཁ་སློད་ལྟར་ཏུ་བབས་འདུག་
སྟེ། སྤྱི་ཡངས་འཇུག་གི་དབང་དུ་བྱས་ན། དེའི་ནང་ཆབ་སྲིད་དང་ཅུ་བཞིམས། ཚོས་ལུགས་ཀྱི་འདུལ་
བྲིམས་དང་། སློབ་གསོའི་སྤྱི་གཞིམས་དང་། ཞིམ་ཆང་གི་འགྲོ་ལུགས་དང་། གཉེན་ཅུ་ལག་གི་སྤྱི་གཞིལ་
བཅས་དང་སྤྱི་ཚོགས་ཅུ་འཇུགས་ཀྱི་རྣམ་པ་དང་། ཡུལ་སློབ་གོམས་གཤེས་དང་། འཛུམ་བྱ་སོགས་

འདུས་ཡོད། སློབ་གསོ་ཉིད་རིག་གནས་སློབ་འཇུགས་ཀྱི་ཆ་ཞིག་ཡིན་པས། སྤྱི་ཚོགས་རིག་གནས་ཀྱི་
ལས་ལུགས་འཕེལ་འགྱུར་དང་གོང་འཕེལ་སྤྱིར་བཏང་བའི་ཚོས་ཉིད་ལས་བཀའ་མི་ལུབ།

དེ་ལས་སློབ་སྟེ། ཚོས་ཉིད་དེར་བསྐྱུན་དགོས། དེ་ལྟར་མ་བགྱིས་ན། སློབ་གསོའི་སྤྱི་ཚོགས་ལུས་
བ་དང་ཡོད་དགོས་པའི་དགོས་ཚུན་མེད་པར་གྱུར། སློབ་གྲུའི་སློབ་གསོས་ཚོས་ཉིད་དང་བསྐྱུན་པའི་ཆ་དེ་
དེའི་གྲུབ་ཆ་སོ་སོའི་སྟེང་ལ་འབབ་དགོས། དེའི་ནང་གཙོ་གལ་ཆེ་བ་ནི་བསྐྱེད་གཞི་རེད། བསྐྱེད་གཞིའི་
འཆར་བཀོད་དང་། བར་དོན་གི་འཇུགས་སྐྱུན་དང་དེ་ལག་བསྟར་གདེང་འཛོགས་གསལ་ཐམས་ཅད་རང་གི་
མི་རིགས་ཀྱི་རིག་གནས་མང་གཞིར་བཟུང་ཞིང་། དེ་ལས། བྱིད་གཞིས་ཀྱང་རིག་གནས་བ་རྣམས་ཀྱིས་
རང་གི་སྤར་ཡོད་རིག་གནས་ལ་སྤྱིར་འདད་དང་སྤྱི་འོངས་རིག་གནས་ཀྱི་བསྐྱེད་མཚོན་མོད། དེའང་རིག་
གནས་འཕེལ་འགྱུར་དང་གོང་འཕེལ་གྱི་ཚོས་ཉིད་དང་མཐུན་དགོས། གལ་ཏེ་མ་མཐུན་ན། སྤྱི་འོངས་ཀྱི་
དངོས་པོ་རང་གི་དངོས་པོ་ལས་མཛེས་པར་སྐྱུ་པའི་སྐོངས་དད་ཀྱི་བསམ་སློབ་འབྱུང་སྲིད། ཡང་ན། གནས་
སྐྱུན་པའི་འོག་ན་ཁོ་བོ་བཞིན་ཅེས་པའི་རིག་གནས་ལྟེ་འཛིན་རིང་ལུགས་ཀྱི་འདུ་ཤེས་སུ་འགྱུར་ངེས།

**བཞི་བ། སློབ་གྲུའི་བསྐྱེད་གཞི་ཡིས་འགྲོ་བ་མིའི་རིགས་ཀྱི་རིག་གནས་དཔལ་ཡོན་འཇུགས་སྐྱུན་ལ་
ཞབས་འདེགས་ལུ་དགོས།**

མི་རིགས་མང་བོ་ལྷན་དུ་གནས་པའི་འགྲོ་བ་མིའི་རིགས་འདི་ནི་ལོ་ངོ་བརྒྱ་ལྷག་དུ་མའི་རིང་དུ་ལུབ་
སྤོང་བཅོན་འཇུག་པར་ངོ་རྒོལ་བགྱིས་པ་ལས་བྱུང་མོད། མི་རིགས་རེ་རེ་ལོ་ངོ་སྟོང་ལྷག་གི་ལོ་རྒྱུས་བརྒྱུད་
རིམ་ཁྲིད་གྲུབ་པ་རེད།²³ ཅེས་པ་དང་མཐུན་པར། འགྲོ་བ་མིའི་རིགས་ཀྱི་རིག་གནས་ནང་རྐང་དེའང་
འཕེལ་འགྱུར་བརྒྱུད་རིམ་ཞིག་ཡིན་པས། དུས་སའས་མི་འབྲ་བ་རེ་རེར་གོ་བ་ལེན་སྟངས་མ་འབྲ་བ་རེ་
ཡོད། དཔེར་ན། རྒྱ་མི་རིགས་ལ་མཚོན་ན་ཡ་ཐོག་གི་དུས་སྐབས་སུ། ཅུ་ཞུ་རིག་གནས་²⁴ 华夏文化
ཧེ་ལོ་གོ་བ་ལེན་ཚོགས་ལ། ཐང་རྒྱལ་རབས་སྐབས་སུ་རྒྱའི་རིག་གནས་ལ་གོ་བ་དང་། ཉེ་རབས་སུ་བསྐྱེད་སུ་
དུས་མི་རིགས་²⁵ གིས་སྐྱུན་མོང་གསར་སྐྱུན་དང་སྤྱི་ལ་དབང་བའི་རིག་གནས་སུ་ཆགས་པ་རེད།

²³ ཧེ་ཞུ་ཅུ་མི་རིགས་སྤྱི་ཚོགས་གཅིག་གྱུར་གྱི་གྲུབ་ལུགས། ཧེ་སྤྱི་ཚོན་གྱིས་བཅུམས། ལོག་ངོས་ཉ་ན།

གཞིར་བགྱིས་པས། ཡིད་སྡོམ་བའི་ལོ་རྒྱུས་སྤར་ཡང་བརྒྱུད་མི་སྲིད། མི་རིགས་ཐམས་ཅད་ཅ་ཁྲིམས་དང་
ཆབ་སྲིད་ཀྱི་གོ་གནས་འདྲ་མཉམ་ཐོབ་། བཅོངས་འགྲོལ་བྱས་ཚུན་ནས་མི་རིགས་སོ་སོའི་ས་གནས་ཀྱི་སྲི་
ཚོགས་གོང་འཕེལ་དང་རིག་གནས་གོང་འཕེལ་བཅས་ཐམས་ཅད་གཡུར་དུ་བའི་གྲུབ་འབྲས་སྤངས།

ང་ཚོས་མི་རིགས་བར་གྱི་ས་ལོགས་སྲི་ཚོགས་མི་གཅིག་ལ་རིག་གནས་ཀྱང་ཐ་དད་ཡིན་ཚུལ་
ཤེས་དགོས། མི་རིགས་སོ་སོའི་བར་ན་རྒྱལ་དམངས་ནང་ཁྲུལ་གི་འགལ་བར་གཏོགས་པའི་འགལ་བ་ད་
དུང་ཡོད། དེ་དང་ལྗན་དུ། ང་ཚོས་ངེས་པར་དུ་རྒྱལ་སྲིད་སྲིད་གི་མི་རིགས་སྲོགས་སྲིད་རིང་ལུགས་པའི་
ངན་དམིགས་དེ་ངོས་ཟེན་དགོས་ལ། མི་རིགས་དང་ཚོས་ལུགས་ཀྱི་གནད་དོན་ལ་ཁ་གཡུར་ཉེ་བྱ་བ་
གཞན་བསྐྱབ་པར་རོག་དགོས། དེའི་སྐབས་ཀྱིས། མི་དམངས་ནང་ཁྲུལ་གི་འགལ་བའི་གནད་དོན་དེ་ང་ཚོ་
མི་རིགས་མང་འདུས་ཀྱི་རྒྱལ་ཁབ་ཅིག་ལ་མཚོན་ན། བག་ལ་ཉལ་བའི་གཞོན་འཆོ་མེད་མི་སྲིད་པ་ཞིག་རེད།
རྒྱལ་སྲིད་སྲིད་ལྷན་ལྷན་སྲིད་རྒྱལ་ཁབ་ཁ་ཐོར་དུ་སོང་བའི་སའམ་དང་བསྐྱུན་ནས་གཉེས་ཚུང་གི་གྲུང་གོ་ཚུང་
ཚུང་ཞིག་འབྱུང་བར་འེ་བ་བགྱིས་ཡོད།

གནས་སྤངས་དེར། ང་ཚོས་རང་རང་གི་འཇུགས་སྐྱུན་ཐད་གཅིགས་སུ་མི་འཛིན་ཀ་མེད་ཡིན་ལ།
འགྲོ་བ་མིའི་རིགས་ཀྱི་རིག་གནས་འཇུགས་སྐྱུན་ལའང་མཐོང་ཆེན་བགྱི་དགོས། ང་ཚོས་སོན་ཆད་སྲོགས་
སྲིད་གི་བྱ་སྲོད་དེ། རིག་གནས་ཀྱི་གྲུབ་ཆ་སོ་སོའི་འཇུགས་སྐྱུན་ལ་ལག་མི་འཛིན་པའི་བསམ་སྒོ་བསྐྱར་
བཀོད་བགྱི་དགོས་ཞེས་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་འབོད་ཆོག་སམ་སོས་དོན་དམ་པའི་ཆབ་བྱེད་པའི་སྲོད་ལམ་དེའང་
འགྲོག་དགོས། གལ་ཉེ། འགལ་བ་ཉིད་རྒྱུན་མཐུད་པ་དང་རྒྱ་བསྐྱེད་དུ་འཕེལ་བ་དང་། འགྲོག་ཐབས་བལ་
བའི་མང་ཚོགས་རང་བཞིན་གི་ངོ་རྒོལ་གི་རྣམ་པར་གྱུར་ཆོ། མི་ངན་ཉུང་ཤས་ཀྱིས་གཏོར་བརྒྱུག་རེད་ཅེས་
བཤད་མི་རུང་། ཅི་བ་ཞིག་ནི། མི་ཉུང་ཤས་ཀྱིས་མི་མང་ཤས་ཀྱི་སྒོ་ཁ་བསྐྱར་བྱས་པའི་རྒྱ་མཚན་ཅི་ཡིན

ང་ཚོས་མི་དམངས་མང་སྲོགས་ཀྱི་བདེ་སྐྱབ་བྱ་བ་ཐོབ་ཉུ་བཞེས་པ་ཡིན་ཀྱང་། སྐབས་དེ་ཀར་མི་
མང་སྲོགས་ཀྱིས་སོ་མི་བཅོལ་བའི་རྒྱ་མཚན་ཅི་ཡིན། དེ་བས། མི་ངན་ལ་ཁྲིམས་གཅོད་དགོས་ལ། མང་
ཚོགས་ལ་ཐོབ་ཐོབ་ཀྱི་གོ་རྟོགས་མེད་པའང་རྒྱ་རྒྱུན་ཞིག་རེད། འོན་ཀྱང་། གལ་ཉེ། མི་ངན་གི་རུས་པར་
སྒོ་འདོགས་དང་། མང་ཚོགས་ཀྱི་བསམ་པ་རྗེས་ལུས་ཡིན་པས་ཞེས་རང་སྲོན་བཀའ་ན། འགལ་བ་སྲེལ་

ཐབས་ལ་གཞིན་ལ་སག་རེད། ཐབས་ཚེན་ན་འགལ་བའི་ཁེབས་རྒྱ་རྗེ་ཚེད་གཏོང་སྲིད་པ་དང་། བཏང་ནས་
འོངས་སྐྱོན་ཚེན་པོ་བོ་རྒྱ་རེད། འུ་བ་དེ་རིགས་ཡོད་མེད་གང་ཡིན་ཀྱང་གཟབ་ན་འཕྱུས། གནའ་ནས་ད་
ལྟའི་བར་གྱི་ཉམས་སྐྱོད་སྣ་ཚོགས་ཀྱིས་ང་ཚོར། མི་རིགས་མཐུན་སྲིད་རྒྱལ་ཁབ་གྱི་ལས་ཁུངས་འགའ་
ཞིག་གི་སྤྱང་སྐོབ་འོག་ནས་བྱུང་བ་ཙམ་གྱིས་མི་ཚོགས་པར། ད་དུང་མི་རིགས་གང་དང་སྤྱི་ཡོན་ཀྱང་དེའི་
རིག་གནས་ངང་ཚུལ་ལ་བརྩེ་འཛོག་བགྱིས་པའི་སྟེང་། མི་རིགས་ཐམས་ཅད་གྱི་སྐྱོན་སྐྱོད་རིག་གནས་ཀྱི་
བསམ་སྒྲོའི་འཕྱུགས་དགོས་ལ། དེ་ལྟར་བགྱིས་ན་ད་གཞིན་མི་རིགས་མཐུན་སྲིད་དང་བདེ་འཇགས་གཞི་
ནས་ཡོང་ཐུབ་པའི་སྒྲུབ་བྱ་བཏོན།

མི་རིགས་མང་པོ་འདུས་པའི་རྒྱལ་ཁབ་ཅིག་གི་ནང་། སྐྱོན་སྐྱོད་བའི་རིག་གནས་དེ་ནི། མི་རིགས་
ག་གེ་མོ་ཞིག་གི་རིག་གནས་ཀྱིས་ཚབ་བགྱིས་པ་ནི་མ་ཡིན་པར། མི་རིགས་སྐྱོན་སྐྱོད་ནས་སྐྱོན་པ་ཞིག་
ཡིན་དགོས་ལ། དེ་ལྟར་མ་བགྱིས་ན། མི་རིགས་སོ་སོའི་རིག་གནས་ལ་བརྩེ་འཛོག་མ་བོའི་བའི་རིགས་
རེད། དེ་འདྲའི་སྐྱོན་སྐྱོད་རིག་གནས་ཀྱི་འཕྱུགས་སྐྱོན་ནི་མི་རིགས་གཞན་པ་སོ་སོའི་རིག་གནས་ཀྱི་བསམ་
སྒྲོའི་བའི་འཕྱུག་བགྱིས་པའི་སྟེང་ནས། ཉིད་བཅུད་བསྐྱུས་པ་དང་པོ་ཚུན་གཅིག་བསྐྱུས་བགྱིས་ཏེ། རྒྱལ་
ཡོངས་མི་རིགས་སོ་སོའི་མི་དམངས་རིག་གནས་ཀྱི་སེམས་ཁམས་དགོས་མཁོ་དང་མཐུན་པའི་སྐྱོན་སྐྱོད་
རིག་གནས་ཀྱི་བསམ་སྒྲོའི་རེད། རང་རེའི་རྒྱལ་ཁབ་འདིར། བསམ་སྒྲོའི་དེས་འགྲོ་བ་མིའི་རིགས་ཀྱི་ཁྱིམ་གཞི་
ཚེན་སོའི་སྐྱོན་སྐྱོད་ཀྱང་ཚོས་དང་རེ་འདུན་མཚོན། དེ་ནི། རྒྱང་ཏུ་མི་རིགས་གཅིག་མཐུན་དང་། མཉམ་
འདྲེས་དང་ནང་ནང་མཐུན་གི་བསམ་སྒྲོའི་སྟེང་ཐག་ཡིན་པས། གཞུང་དུང་ལྟ་བུའི་རྒྱུད་ཅིག་ལྟར་འདུག་སྟོབ་
གྲུའི་སྟོབ་གསོ་ནི། རིག་གནས་རྒྱུན་འཛིན་དང་གོང་འཕེལ་གྱི་ལག་ཆ་ཡིན་པས། ཐང་ཀར་དེ་འདྲའི་རིག་
གནས་འཕྱུགས་སྐྱོན་གི་འགལ་ཡོད།

མོད་གྱི་སྐྱེ་ཚོགས་ཡར་རྒྱས་དང་རིག་གནས་རྒྱུན་འཛིན་སྟོབ་གསོའི་དམིགས་ལུས་དུ་བཟུང་ཞིང་
འགལ་དེ་སྒྲངས་པ་དང་མཛོན་གྱུར་གསལ་བོ་ཡིན་དགོས། དེའི་སྟབས་ཀྱིས། ང་ཚོའི་བསྐྱེད་གཞིའི་རིག་
གནས་འཕྱུགས་སྐྱོན་དེ་དེས་པར་དུ་མི་རིགས་སྟེར་ལ་དབང་བའི་རིག་གནས། འགྲོ་བ་མིའི་རིགས་ཀྱི་རིག་
གནས། འགྲོ་བ་མིའི་རིགས་ཀྱི་སྐྱོན་སྐྱོད་རིག་གནས་ཞེས་པའི་འཕེལ་ལམ་དེས་པར་དུ་ཡིན་དགོས། རིག་

གནས་ཀྱི་མཐོང་བྱུང་ལྟ་སྣང་བའི་བསྐྱབ་གཞིའི་འགོ་འཇུགས་ས་དེ་ནི། མི་རིགས་སྟེང་ལ་དབང་བའི་རིག་གནས་ཡིན་ལ། དམིགས་ཡུལ་ནི་འགོ་བ་མིའི་རིགས་ཀྱི་རིག་གནས་འཇུགས་སྟེང་ཡིན།

འདི་འབྲེལ་སློབ་གསོའི་ལྷ་ཚུལ་དང་བསྐྱབ་གཞི་ལྷ་ཚུལ་བཅུགས་ན་ད་གཞོན་བསྐྱབ་གཞི་འཇུགས་སྟེང་འཇུག་གེ་ལ་དང་ནང་དོན་བཞོན་སློབ་ཀྱི་ལྷ་ཚུལ་སྟེང་སྟོན་ལྟོགས་སྤྲོད་ཞིང་། སློབ་མའི་རྒྱལ་སྤྱིའི་རིང་ལུགས་ཀྱི་སློབ་གསོ་ཚུལ་འཇུག་དངོས་འབེབས་དང་། འདི་འབྲེལ་རིག་གནས་ལྷ་ཚུལ་དང་སློབ་གསོའི་ལྷ་ཚུལ་གྲུབ་ན་ད་གཞོན་ང་ཚོའི་སློབ་མ་མི་དམངས་ལ་དགའ་བ་དང་། རང་གི་མི་རིགས་ལ་དགའ་བ་དང་། མིའི་རིགས་ལ་དགའ་བ་དང་། རང་གྲུང་ཁམས་ལ་གཅེས་བའི་སེམས་རྒྱ་ཆེན་པོ་ཅན་ཞིག་ཏུ་གསོ་སྦྱོང་བྱེད་ཐུབ་ལ། མདོན་སློབ་སྟོན་གསུང་ལེན་ལ་དང་། བསམ་ཤེས་ཀྱི་རྒྱལ་སྤྱིའི་ཆེན་གཤེས་རྒྱུད་གྲུབ་ལ་དང་། གྲུབ་ནས་བོད་མི་རིགས་ལ་རང་འབྲུག་རང་སྟོབས་ཀྱིས་ཆེ་སྟོན་བསྟོན་བའི་དེང་རབས་ཅན་གྱི་མི་སྣ་འགྲུར་ཐུབ་ལ་དང་། འདི་ལྟར་བཞུགས་ན་ད་གཞོན་སློབ་གསོ་དེ་སློབ་གསོ་རྣམ་མར་འགྲུར་ཐུབ་སོ།། །།

༡༠༡༤ ལོའི་སྤྱི་ལྗོངས་ལ་བའི་ཆེས་༡༠ཉེན་གྱི་ཞོགས་པར་དབང་གཉེས་པའི་ལྷ་དག་རྫོགས་པར་བྱས་སོ།།